SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we ... pola dowórnikow 1,30 zł. h.; płaći 10 zł. pj. Wudawa a čis... dr. z w. ruk. w Serbskim D...

...rudawarni 90 zł. pj., na pósće a ... Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. ... Smolerjec knihlóšćerńa, zap. ...je w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy ... u rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, u ...

Čisło (Nr.) 1 | Budy...šin — pónd'żelu, 2. januara 1928 — Bautzen | Lětnik 57

Nadawki němskeho ludu za nowe lěto.

Němski kanzler Marx w korrespondenzy, zentrumskej stronje blizko stejacej, pische:

Sandźene lěto je nam po puću wobnowjenja njepřećelskich pomjerow dobry kruch dale dowjeło. Nadźijmy so a pschejmy sebi, so bychmy mohli 1. januara 1929 to samo wjes.

Pschichodne lěto budże za wosud Němskeje wažne. Wono je lěto wólbow. W Němskej, Francowskej, Amerizy so parlamenty znowa wuzwola. Wšitke su za pschichod Němskeje wobu rozsudźace.

Němski lud budże so dyrbjeć rozsudźić, hač na wjetschina pschichodneho němskeho sejma z mužow a žonow wobstejecej, kotraž, **z khutnym zaćežkom samolhitosće** so wodźa, jenož to wobsamknu, **schtož je nutne k spěchowanju wotwiskitkownehu spomoženja,**

njedźiwajcy na maliežkostne zajimy ludoweje worschty a powołanja;

njedźiwajo khwalby abo poreka dalekonjezwidźazych a zbožiežnych ludowych knihow;

jenož zahorjeny z rozsudźenjom, so by so naschemu wobsenu němskemu ludej do prěbka pomhało;

zwólniwi, wschu swadu politiskich stronow a wojowanja zajimow na bok stajicy;

rozsudźeni, republikanku statnu formu, z Weimarskej wustawu wutworjenu, cesćejcy a schtitacy;

z myslu so wodźo, zykej skužeć a spomoženju zyłeho ludu.

Jeli so wólby w tymle smyśle rozsudźa, móžemy dowěrnje wuspěch woli Wschehomóžneho pschewidźeć. Bóh nam njewopuschći, hdyž sami dobru wolu je skutkom wobtwrdźimy.

Nječh je lěto 1928 za němski lud žohnowane a sožalowne.

W Barlinje, 31. decembra 1927.

Dr. Marx.

Wróćowzaće wójska z Porheinskeje njeje na času.

Franzowski swonkowny minister Briand je Parizjanam dwěrjawerjej „Wossijske Zeitung“ rozsěrjenje pschisłowił. W nim praji, so žrěbi za nowe lěto najzdobnjeńschu pschehe, so by so wukli skutk sahospodźenja ludow pod nawjedowanjom Swjatša Ludowa bóle a bóle k žiwjenju dokonjenju doschok. To wobsebje wo politiziy němskofranzowskeho sahospodźenja płaći, kotruž sym hromadźe se Stresemannom wotewrił a wo kotrejž so nadźijam, so by we lěće 1928 dale rozwije.

Wuwiedźenje k wobsydnym wuznamjenjam wobsadźenskeho wójska bě Briandej po sdaću njelubje. Porheinske prascheńje praji, njeje w tu chwilu na cźasu. Tohodla njeje nutne, so z nim dźenża nakładowacź.

K druhemu themje so pschiwobroćeńschi Briand nadźija wupraji, so so wotmyślene zrěčenje mjes Franzowskej a Ameriku, kotreż praji, so je wójna njeschkodliwa, we lěće 1928 wobsahnutoje a jemu też druhe staty pschistupja.

Wo ruskim wotbrónjenjskim namjece Briand praji, so myśli powschitkowneho wotbrónjenja wotpokazuju napschećiwo njeje. Francowska je, schtož je samohła, cźiniła, so by w nastupanju wotbrónjenja z dobrym pschikładom do prědka schła. Sahadnje je njerozumne, **so kóždemu brónjenju wotrjez.** Njedohaha wschak, so žud wuzud wupraji, też zandarmerije zu trěbni, so by so wukonjenje wuzuda sabjezpěcźiło.

Skónčnje so dopominować za pschisankjenjom Awstralskeje k Němskej prascheńe. Briand wotmolwi, so zu głowo, kotreż je Stresemann pschi posledńim pschehowanju we Winje rěcźał, w kóždym nastupanju směrowaje.

Tarifowe hibanje.

S 31. decembrom zu we wjele němskich industrijach tarify wotběžale, we kotrychž wobnowjenju dyrbi so we bliźšim cźasu jednacź. W **metallowej, drjewowej a chemiskej industriji** dyrbi so žrěbj januara a sahorcźak februara wo wyschotcźi mjedy jednacź. 35 tarifow je so 31. decembra wupowědźało, 41 k 1. februarej. Też za němske **twarstwo,** za kotreż je so psched nic dołhim cźasom po dołhim jednanju powschitkowna unija dojednała, dyrbi so pschichodny měsaz nowy tarif postajicź. Dźełaczerjo **němskeje pósty a statni dźełaczerjo** tarif wupowědźa, tohodla dyrbja wo nowym jednacź. Sesrjedź sajimanja budża žadanja żelezniczarjow stejecź, dokelž posledńje tarifowe sdźeršenje kónc měrza wotběži. Pschi tym budża twiradźenja khętro wobsebjene, dokelž ma je mjeda nic jenož znowa wuprawicź, ale też postajenja wo sozialnych łóžkownych atd., dokelž też tute dojednanje wotběži.

Wusud w Barlinskim procesu spritowych suwarjow a překłóča zastojnikow.

W Barlinskim wulkim prozesu spritowych sprawarjow su sahubźili Roberta Simka z jasiwu na 1 lěto 3 měsazy, k 2 750 000 hriwnam pjenjezneho khłostanja a dla narunanja hódnosće k khłostanju 900 000 hriwnow, Leopolda Simka z jasiwu na lěto, k 2 500 000 hriwnam pjenjezneho khłostanja a dla narunanja hódnosće k 900 000 hriwnam, sarjadnika Hammachera dla pschipomhanja k jasiwu na 6 měsazow, k 240 000 hr. pjenjezneho khłostanja a dla narunanja hódnosće k 73 800 hr. Dla pajźneho pschećiwjenja a pschipomoza k pschestupjenju pschestupjenja sprita su dostali wyschschi zrjadowny inspektor z Tilly 5 měsazow jasiwa, 400 000 hriwnow pjenjezneho khłostanja a 125 000 hriwnow khłostanja dla narunanja hódnosće, dale 7 zrjadnych sastojnikow jasiwowe khłostanje po 1 hacź 5 měsazow a pjenjezne khłostanje po 3000 hr. hacź 862 000 hr., pódla teho khłostanje dla narunanja hódnosće. S pschekmjetych pschiwłajenjow dostachu pjecźo jasiwo po 1 hacź 4 měsazy a pjenjezne khłostanje po 1000 hacź 215 000 hr.

Sapóšłanza Zalobina jeho pschećeżel na hońtwje zatřělił.

Wo smjerjeji sapóšłanza cźěskoslowakskeho sejma Zalobina je wyschnosć swjesźiła, so je so Zalobin z wuwiedźenja pschi hońtwjerskeje tšelby morił. Dokelž bu jeho pschećeżela, kowarskeho mišstra Hornjeho, krótko psched jeho smjerću z nim hromadźe widźeli, je łukanje nastało, so je Horni z nim hromadźe na hońtwju schoł. S nékakšim njeložownym pschipadom je hnadź bu wusłeł Hornjeho tšelby spuschćił a Zalobina morił. Wyschnosć je Hornjeho sajeła dała.

Telefonski wobkhad mjes Jendźelskej — Madźarskej a Cźěskoslowakskej.

Jendźelski generalny pósłoł mišchtr je wojerwik, so bu wot njedźele telefonowny wobkhad z Cźěskoslowakskej a Madźarskej wotewri. Nječcźej może so je wusłeho dźełow Jendźelskeje, kotaž dyrbja je wosrědźenja najprjedźy na Prahu a Budapest wobmjerjowacź.

Za pospěšene jednanje wo pólsko-litowskim dorozumjenju.

Kaž bu pólske nowiny z Kaunasa zhonile, staj jendźelski a franzowski pósłaza w Kaunasu wjele konferenzow je litowskim pschedsydu Woldemarasom mějoj. Pósłanzaj staj pjerja litowskeho ministerskeho pschedsydu namołwiłoj, so by jednanje z Pólskej wo dorozumjenju pospěšiłi. Kaž je znate, bu Woldemaras wotwołanje, z Pólskej jednacź.

*

Kaž so z Kaunasa powě, stej litowske wikowanske satrapjerstwo w Kaunasu a wikowańska konsora w Klajpedźe (Memelu) litowskemu knježerstwu wopomnjenjki spisk wotedałej, wo kotrymž žadatej, so by so po możnosći borzy je Pólskej wikowaństi wobkhad wotewrił a so by so wšojomny pschekheod mjesy znožnił.

429 000 złotych pjenjezneho khłostanja za pschestupjenje sacharina.

Zlowna khłostawska konsora w Katowizach w Pólskej Hornjej Schlesiskej je jenoho pschekupza z Bytomja a dwoju sobuwobstarjenuju dla podwjedźenja zła za wjsho hromadźe 700 kilogramow pschestupjenskeho sacharina, dale dla pschehowanja a sobuwodźenja po 143 000 złotych pjenjezneho khłostanja a k jasiwu po sdźesać měsazach sajazowźila.

Zakročenje dla połodnišeje Tirolskeje.

Handrija Hoferski swjasć je sjawny list na swjatkowneho kanzlera dr. Seipela wosšewił, w kotrymž pokasuje na pschesćahanje Němcow w połodnišeje Tirolskej swjasćowoho kanzlera namołwuja, so by prasćenje połodnišeje Tirolskeje psched Swjatš Ludowu pschinjesł. Wo lisće je so praji, so je wón Swjatša Ludowu njedostatki měrowego sdźerjenja, kotryž žanoho postajenja wo schkitanju němskeje njezwisknosće, wotkomhacź. Swjatkowny kanzler może a budże to najlepje cźinicź, hdyž jeho wo to prosćba. Mišchtrej diplomatiskeho wumělstwa kaž dr. Seipel dyrje so poradźi, prasćenje połodnišeje Tirolskeje na wuschitkne wažnje w Swjatšu Ludowu rozwieś a jo k nětkaž swjeżiwnemu nakhwilnemu połepschenju dowjesć. List so je hadu tónjeł: „Zyły němski lud Waš wotcźakuje a Waš wo to prošy.“

Cambon wo wudyrjenju wójny.

Cźaspisch „Europe Nouvelle“ je kritiske pruhowanje, **diplomatiskeho aktowego materiala wo pschichadnisće swětowoje wójny,** je stronu němskeho swonkowneho hamta, wojschowjenoho, z pjera stawizmarja Strašburgskeje university Vermeila wojschow. Nětkuschi franzowski pósłanc w Barlinje, Jules Cambon, je pschedrěk k temu napisał. Wobej dźełe stej wuzjadnje zajimawej, dokelž stej prěni franzowski wědomostny posput k wuswětlenju pschicźiny wójny, kotruž so offizialneje franzowskeje thesy wo jenicźkej winje Němskeje njedźerżi.

Cambon je thesu Versailleskeho měroweho sdźerjenja wo winje Němskeje sfunćeźił, tola niz w smyśle, so by Němsko **dospołnje nutwinuje.** Na wopak! Cambon kaž Vermeil so **tehu dźerżitej, so je so wójna z winu zentralnych mozow rosputała,** tola z wulkim rozdźělom wonka prjedowschemnu prajenju, so so tu wjazy wo **„jasnje sdźiwjenej wójnskej woli zentralnych mozow a we wotmyślenym a zyłemaćiłym pschihotowanym rozpuśanju wójny njerěcź,** ale so je prěni króć kwalowne sdźerjenje njemuje jeśelnyć cźežkich smyslow a bludow.

Cambon je dopóznał, so ma je, hdyž je tjes pschedsydkow pruhuje, prenja wina za wulku katastrofu w Awstriskej pytacź, kotraž je z anneksiju Bosnije a Hercegowiny 1909 nastork k wulkim europskim konfliktam dała. W Barlinje su awstriske postupanje jako pschekhwatane a njewobhladnjene na najwótrischo sahubźili. S thežorowatym sapschimnjenjom je pak so němske kujeżerstwo pohnuć dało, Awstrijsku, powołajo je na žiwoju swjasćakssu winowatosć bjes rosmyślenja podpjerać a wschě namjety europskich knjeżerstwow na swołanje internazionalneje konferency wotpokazać. Runje kaž w lěće 1914 su tehdy (1909) na nazionalnu cźežeź Awstriske pokasali a sa to dostojnosće Europy a pschede wschěm dostojnosće Ruskeje woprowali. Awstrijska a Němska stej tehdy cźežko smylkoj a stej je pojźišćo wopora tehole smylka sćinjiłoj. Dokelž je je jimaj tehdy (1909) poradźiło, Europje žiwoju wolu nanuśować, stej žrěbi widźomnje myślikej, so móžetej we lěću 1914 tule hru wospjetować. Němski kanzler Bethmann-Hollweg je tehdy strachi wobsiejnośćowe bjes dwěla spóšnak. Cźežkej samolhitosći, kotruž khežorowa sławosć a njezćežene cźežkiczene generalneho staba na jeho rawizni wolicź hyšćichej, je...

Němzy w franzowskej zuzobnišej legiji.

„Chikago Tribune“ z Kaira powě: Sydom wojakow franzowskeje zuzobnišeje legije je pjatk z parnicu łódźe „Amboise“ blišo Sueza do morja sćežiło. Jedyn z legionarow je so tepił. Druhi schesćo so na baggersku łódź wuthewachu. Legionarojo, kotrychž do franzowskeje kolonije Cochinchiny (w jadnej Indiskej) wjesechu, prajachu, so su němscy statnizy, a žadachu, so bychu so k němskemu konsulej dowjedli. Tole žadanje pak je wotpokazał. Schesćerych Němcow k egiptiskej policiji dowjedechu. Wosebje jich franzowskemu konsulej w Suezej pschepodachu.

Sakšane němske nowiny w Elsašu.

Franzowski sunstkowny minister Sarraut je so složujo po wobsamknjenju pośledujeze ministerskeje rady za zyły Francowskich sakasał, „Elsaß-Lothringische Mitteilung“ pschedawacź a rozschěrjeć.

Ruski generalny konsul z Kantona na dompuću.

Kaž so z Hongkonga powě, je tam pjatk ruski generalny konsul z Kantona pschijschoł. Wón so z Hongkonga z wudobom morjenoho ruskeho namołstneho konsula a z dwěmaj žónskimaj sobuzławonaj konsularskeho stawa z łódźu do Wladiwostoka potoji. Generalny konsul a jeho pschewod so kruce wobkedźbujetej. Konsul praji, so je za cźas swojeje jatby wuznamny był, a so je jemu wschitko jeno pritwne swobódy zebrali. Mjenujti konsul je jeho z wobleczenjom zastarał.

Ruski konsul Kosłowski, ktryż je ho je Shanghaic do Władiwostoka pschinjesł, prajł, jo hu jemu, hdyż je wotpuczował, wschě politiske papjery jebrał. Też zhły archiv ruskeho wikwonskeho w Shanghaiu je ho jebrał. **Nimski konsul je ruske wobsedzenstwo, jemu pschepodate, hnydom zajmował a je ſ pschitłazejuzami ruskeho diplomatiskeho zastupjerstwa w Shanhaiu jara pschećelnje wobhadał.** Kosłowski je do Moskwy dale jł, hdjež, hdyż dojdże, wo nowych krocželach ruskeho knjezerstwa w polodnischej Chinje jednaċ.

2500 kommunistow w Kantonje wotprawili.

Każ ho ſ Moskwy powe, hu pschi potłaczenju kommunistiskeho spjeża w Kantonje wjsko hromadze 20 rukich a 2500 chinelkich kommunistow wotprawili.

Rusta a jendżelska politika w Indiskej.

Wopyt jendżelskeho wójnskeho ministra sira Worthingtona Ewansa w polnóznym dźelu Indiskeje je po powełżach, kotrež hu ſ Moskwy do Londona doschle, w Moskwje njemér słuschi. Moskowske nowiny „Pravda na to pokazuje, jo jendżelski wójnski minister indiskeho południoweho frontu wojcheje kedżolitwje studuje, dokelż ma jendżelske knjezerstwo i tejele fronty najbliżischi puć k bolschewikiskej Rusłej. Nowe dróhi, żelesniży, wottwerdżenja a lótatischża hu ho w tychle stronach we wulkim wobżahu natwarike a jendżelske wojerske wyschnosze njejsu zapreke, to hu ho wschě tele pschiprawjenja k sakitanju pschećelowo bolschewikiskej Rusłej.

Japanska dice so pječa Mandżurskeje zmocować.

W Pekingu je w sjawnosći wjele dźiwanja słuchało, jo je ho każ wotdżelenje japanskich namórskich wojakow do Tientsina póslało. W Pekingskim knjezerstwje pak ho njejsu ſ tym pschespapili. Wočakuja sanu **japanske wojerske zakrocżenje w Mandżurskej a w Schantungskej prowinzy.** Konferency, kotrež je japanski ministerski president Tanaka w poslednim czasu ſ wójnskim ministrom Schirakawu měł, ho jako wobmyslowane znamjenja wobhladuja. Czangtsolin, wobkrjużejer polnóżneje Chiny, wjazy wuwěranju japanskeho wlěwa tak smérom njepschihladuje, każ tehdy, jako chinejske polodnjoe wójsko pod wjednistwom wotpósłanzow bolschewikiskeje Ruskeje dobyczerstwo pschećiwo polnóżnemu wójsku postupowasche a hrożesche Peking wobhadaċ. Nětkole na Czangtsolin ſa nasne, Chinu psched Japaniscz zakitaċ. Japanski póstanz Yoschifawa je drube pismo Yang-Yu-tinej Czanglsolinowemu schefej generalneho stabu, póslał. W nim pschećiwo rozkrocżenju ſ jenym nowinarjom protestuje, w kotrymż je Yang-Yu-tin Japanischi porokował, jo dyże Japanska swoju mózy we Mandżurskej rozschěriċ. Tónle druhi protest, w kotrymż ho pjeża wo „khutnych słowkach“ rěczi, je ſ tak wótrymi wuraſami spisany, jo general Yang-Yu-ting mani, jo ho ſ jeho dostojnosću njeslusepe, na to wotmolwiċ.

Ze Serbow.

Pušownica.

Njedżelu 1. wulkeho rózka.

Njezabudźće tutoho swěrneho sprawneho Serba!

† 1841 August Božidar Rudolf Mjeń, farař w Lubiju, syn Njeswačidlskeho fararja Jurja Mjenja. Běše so narodźił 28. jan. 1767 a bu po swojich studijach w Budyšinje a Wittenberku, hdźež tehdy wjele Serbow studowaše, fański pomocnik w Budestecach, 1793 farař w Kotecach, 1808 farař w Lěwałdże a archidiakon, 1832 primarius w Lubiju. Ma dobre mjeno jako serbski spisowaċel a basnik, runje każ jeho nan. Wot njeho su wójnske pěsnje, kiż je w času napoleonskich wójnow za serbskich wojakow pěsnił a dwě wjetšej wosebje rjanej basni: „Poetiske prědowanje při rowje serbskeho prědarja Marlota w Lubiju“ a „Přećelny sobudar do hamta knjezej Jakubej, jako za drubeho duchownoho we Njeswačidle postajeny bn“ 1824. Wot njeho abo wot jeho nana su też nětdy w našim ludu jara lubowane spěwy: Kŕćina, Žně a Khwalba burstwa. Też je sebi z tym wulku zasłužbu dobył, zo je ryċeŕski kěrluš swojeho nana w čišći wudał, kiż by so nam hewak zhubił. Kak jara je swoju narodnu wjes lubował, widźimy w spěwje, kiż je Jakubej pěsnił:

„Njeswačidło ty lube, też mi hišće drohe a lube —
Tam ja (sědźiwe nětk skoro) wohladach žiwjenja swětło.
Tam na jandżelskich kŕidłach mi zlećichu dźěćowstwa lěta,
Tam mi někotry bleċk na wokole farskeho doma,
Kaplanec row a keřchowske lipy a kamjenje ċělne.
Hišće do spomnjenja wjedu tu hru tych mjedowych lětow.

† 1880 Hendrich August Rada, 50 lět pobywši ze kantorom w Rakecach.

† 1805 Hendrich Božidar Wjela, serbski moleŕ we službje kěžora Aleksandra w Ruskej, khory we Budyšinje.

1855 sypnje so wulki móst železniczy pred Lubijom.

1866 wuńdże Pfuhlowy serbski słownik.

1845 wotewri so krajnostawska banka w Budyšinje.

1842 wuńdże 1. čisło Jordanoweje Jutrnički.

1863 wuńdże 1. čisło Kat. Pósła ze zawodnym nastawkom Michała Hórnika.

* 1841 Rudolf Mjeń, past. prim. w Lubiju, wuznamny serbski pěsnjeŕ.

1850 poswjeċi so serbska cyrkej w Kamjeńcu ze serbskim prědowanjom kapłana Nowaka.

1429 spala Husiċi město Lubij.

Z Bohom započinaj wšo!
Dźěćacu měj wěru k njemu;
Twoja móc je słaba k wšemu,
Twariš na nju, zjebaš so:
Z Bohom započinaj wšo!

Z Bohom započinaj wšo!
Kohoż Boża ruka wodźi,
Tón po wěstych puċach khodźi,
Bliži k rjanom' kóncej so:
Z Bohom započinaj wšo!

Z Bohom započinaj wšo!
Wjes'lu mysl k dźělu sċele
Bóh ċi a da zboża wjele,
Twariš-li tu na njeho:
Z Bohom započinaj wšo!

Jan Bartko 1853.

Wupożi so skerje hač zaso domoj bjerjo. Přisłowo.

*

Póndżelu 2. wulkeho rózka.

Habela a Sethu — Jezusoweho mjena.

Njezabudźće tutoho sprawneho swěrneho Serba!

† 1880 Jan Krušwica, dołholětny farař w Dolhej Boršći, kiż běše so w lěče 1811 w Radšowje narodźił, hdźež běše jeho nan knježi wowċeŕ. Tutón zahe zemře, hdyż běše sebi w Hućinju žiwnosć kupił zawostajiwši wudowu z tŕomi dźěćimi. Jan Krušwica bu wot swojeje maċerje ze wšej swěru we křesċijanskim duchu wukubłany. Tuta so swojich dźěći dla wjacy njewuda. Z wulkimi woporami zmóżni tak synej studować a zdżerži druhemu synej nanowu žiwnosć w Hućinje. Hdyż běše Jan Krušwica swoje studije dokonjał, wuzwoli so za fararja do Dołheje Boršće, hdżež je hač do swojeje smjerće z najwjetšim žohnowanjom skutkował. Zwonkownje njenahladny a pokorny knjez, měješe we sebi znutŕkowne swětło Božich dźěći. Je wudał 12 pobožnych spisow za młodźinu a za dorosċenych a je pěsnił rjano pobožne kŕoluše, kiż je z wjetša na wobalkach swojich spisow wotćišćeć dał. Z wjetša su to samostatne, kiż jeho dowŕerliwu pokornu pobožnosć a jeho nutrnu lubosć k Zbožnikej w jara rjanej serbskej rěċi wuswědċuja. Wšitko je pěsnił k ċesći Božeji! Tajki je tutón syn pobožneje a wopornjewe maċerje był — swěrny a dźakowny, pokorny a pobožny. Tajkeho je sebi měć chcyła!

† 1877 prałes Serbskeho seminara w Prazy Jozef Palmann.

† 1878 dr. Arnošt Sommer w Drježdżanach, spisaŕ serbskeje ludoweje kniżki.

* 1860 Jan Waltaŕ w Burkhardtswaldże, pozdźiši farař w Niswačidle, wubjerny basnik.

† 1880 Jan Krušwica, farař w Dolhej Boršći, pěsnjeŕ.

Spěwać je mi wjesele.

Kajke by to žiwjenje
Było bjez spěwanja!
Spěwać je mi wjesele,
Spěwam sej wot ranja.
Što dha nam tu połóża
Stup a dróhowanje
Přez pusċinu žiwjenja?
Sy Serb, zaspěwanje.

Škowronk spěwa z wysoka,
Sołobik we haju.
Na poli tam pocpula,
Łastojċi hłós znaju.
Wšudźom hłosy słyšimy,
Hłosy wjeselosće,
Tuž też spěwy spěwajmy
Serbskej narodnosće.

Jan Krušwica 1860.

Też na khude kłěžki swěża Boże bwěžki. Přisłowa

*

— We wjedrje. Wječera wjeċor w 7 hodź. thermometer wo dujo —5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 754.

Za wysoku płaċizu.

Powědanjetko ſ nałċich Łužow.
Napisała Kristina Nowowa.

155] (Pokrać. Powjesċe.)

„Wimam, kdyż hdy ći rodak,“ znapschećiwi Jurej Jendrije. „Ty mějesċe wschě prawo, tak myslim, a ja ho komu njedżiwam. Naši Bóh je bohaty, to Wón ći swojeho zwěrneho pósła do pucża staji, so ty nam njeměrdźesche we hnérwje ċekiwjeċ. Pschetož hačzenujeż ja wjeċo bohe ċinjeċ njeměrju, ani nochżu, to nadżam, to budżesch pola naš zwonowny, zwonowniċki, dyli prjedy, dokelż wětko wschitko wěny, so ſ nam pschihotschesch a my ſ tebi.“

„Haj, dżedo, to je zwoja, łajkeż może jenož Knjez Jesuš darieċ. A ja błasen myslach, so dy na bojownischżo, hdżež ſ dobyczerjom swoštanu.“

„A njejsy-li to? Njejsy-li pschischoł, so by ſ luboscu wotrunał? Njejsy-li ſe swojim wodaċom naš pschedobył? Njeje drje to dobreje, ćiż dobywa hrdy města a kraje; ale je to dobreje, ćiż pomhasche na rowje ſamuchno swoja njeżiwjeċiżnje twar zwoja swojich pschećiwnikow natwarieċ.“

„Dosċ tajkich khwalerskich rěċow, dżedo, wopraudże hrdy jich njesłuchnu,“ wobaraješe młody doktor dalschim słowam; wón běješe ke kławrej a sahra wjesełe 103. pšalm: „Khwal, moja dusċa, Knjeża!“

Hdyż bě knjeż Mikławsch swój nowy Sakoł wucżahnył a jón namakał, spěwałchaj jón wobaj, drje je njejenajsim słożom, ale ſ hłubiny swojeje dźakownesće wutrobow.

Wonaj njewědżeschtaj, so knjeż domu hižo khwilu njeżes **burjowymi** sawěsċkami słojesche ſ wuraſom, ćiż žane pjero **wopisaċ** njeſamóże. Wón wupschestrě ruży, jako by chcył **jeju** prohwjeċ, so bychtaj pschestałoj; potom so wotwobroċi a **dżesche** wotkaż.

Ale nadobo poċza hłóż po słożu łobuspŕewaċ. Pschi **pjatem** hrónċku bě Margita ſ knjeżnomaj Sarkany a Alża **zastupita.** Na druhej stronje wotewrichu so durże a Orfa **zahny** sawěschki wróżo, so by swojej lubowanej knjeni **ſ knjesom** Nikolajom Korinskim zastupieċ daka. Po nježim pschihódżechu też druhi. Knjeża běchu wschitcy pschitomni, ninto markiša a Urśineho, kotryż běsche, każ Orfa prajesche, trochu do schtomowniża schek.

Po Tamarinej prošbje bu pšalm hišcze raz we wschelakich rěċach, ale jara rjenje spěwany, a wschitcy, ſamo knješ Adam njewuwstawy, spěwachu horliwje a se sacżuċonym łobu. Hdyż běchu skónċili, pschischedny Mikławsch mjelcżo pschedchadżowanemu doktorej nješto do wucha; wobhladny so kodokola a słubny potom ſ zanjenjomaj.

„Cżesċena twaċicżnoscż,“ sapoċa stary knjes ſ tschepotatym hłosom, „wy wschitcy, ſ nawisaczom tuteju zasje ju knjesom, wěżeże, so ſym jónu ſwojenmu ſynej Ferdinandej wulku łichwu naczinił a jeho sastorcżił. Cżinjach to, dokelż njeběch je jeho zentwu pschesedmy, tiż běsche w Rusłej wjasał. Wěrno je, so je mój ſyn norowy, a ſ pomozu knjesa markiše, tiż je jeho ſnał, a w Egiptowskej pohrjebał, ſym ſhonił, so je mój wnuk, jeho ſyn, pod njenom ſwojeje maċerje w mojej blischżej ſiwy. Dokelż je tutón wnuk mi wodał a mje za dżeda pschipóstał a mi też bowolił, so bych tole ſtawnje wosżewił, to wam jeho ſ tutym pschedstawjam.“ A Aurela ja ruku pschimajo, rjekny ke ſpodżiwanju wschěch dale: „Adamo, Margita, Nikuschka, wy sċe se mnu pšalm spěwali, ſ kotrymż ſym Knjeża za hnadu khwalił, so je mi mojeho Aurela darił.“

„Aurelo, ty?“ Adam běsche prěni, tiż ſ swojenmu wujowzej pschichżeċi; potom jeżehowasche jedyn za druhim. Woni wschitcy wuprajichu wjeżele swojeju radoscż, jenož Nikolaj wosta każ zakustany stojo.

„Nikolaj,“ Tamara pschimny ja jeho ruku, „wy njechacże Aurela powitaċ?“

„Mój drohi Nikuschka,“ sawoła młody doktor a wobja jeho. „Aurelo, Aurelo, cżehodża mi to prajił njejsy?“

„A budżesch-li twoja lubosċ ke mni potom wjetschża była?“

„To drje niż, ale tola.“

„Wschi-li, mój drohi, hdyż ſam wěż ſhonich, běsche ty pschestałaby rjek, hač ſo hdy mohł ju tebi łżeliċ.“

„Potajkim to běsche tón bój? Nětko ja rosemju!“

„Ale fo ja nětko k wam ſłuscham, njeje tak wažne,“ rjekny Aurel ſe błyschcżatymaj wocżomaj, „każ to, so dżeń nětko k nam ſłuscha; wón je Knjeża Jezusa pschijał, a my ſłuschamy nětko hromadże.“

Potom wobjimna młodżenc staroho knjeża. Nikolaj, Margita a Tamara wokoschichu jemu wyżkajo ruży.

„Ow, to běsche kražny napohlad tu deleka, a sawěsċe też horjeka, hdyż jandżelżo Boži wokoło Wunożnikoweho tróna ſwoje błahe spěwy saspěwajo, dokelż hač sahe dusċna wumnożena, wo kotrejż nětko płaceschże: „Juda budże žiw a Jenje njewumrě.“

LII.

Mjes tym běsche młody provisor hłubje do lěża jaschol. Dważ po puċu pojasta pola sahrodniskich dźěłaċerjow, so by jim krótke pwdżenje wo Knjesu dał. Hdyż sahrodnik jeju k sebi powoła, wupyta sebi mějestaċżo w chłódku. Tu stojesche pohódny plećeny stoł ſ ſyranym puzawkom każ na druhich mějstach schtomownika, so by wuloda knjeżiżerka wschudżeżkuli pohódnosċ namakała. Wón żo pohrudże, wuczeże dybsaczu bibliju ſ kapły a zapoċa cżitaċ każ cżehnjeċ, tiż je dżenża hižo wjele wudawał a dyrbi ſwoju dusċnu ſ cżerstwym nakładom zawostaraċ. Wón cżitaċe modło so pschi tom a ſ widżomnej radoscżu. Potom zawrě knihu, wupschestrě cżiste schanżko nad sahkowcżkom, pschiċichy ho a zawrě wocżi.

Stare schtomżka schumjachu nad jeho hłowu, donuż njeběchu ſwój zamér dospołe a jeho do ſpania ſtajałe. Każ tehdy, hdyż bě psched njedżelemi w makej ſliwiczży pschi wothładanju baronki Rainerki ſebi wuſnuł, tak bě też dżenża nětko na ſdlachotnem, błędem wobliczu, kotrež podominasche na ſbożnosċ, ſwětko a njebjesti měr.

Spjaży-prawisor njepschedeże, so njeje wjazy ſamluki. Psched nim ſtojesche, ſ wuraſom tajneje ſawisċe jeho wobkedżbujo, hrodomy knjes.

Kajka najpschesċiwnoscż njes tuthmaj cżłowjekomaj! Wobleczenje markiſowe pschedarjeże njedżiwajuċy ſwojeje elegantneje jednorosċe ſ naſdala hižo, tak drohe je; jeho ſchapki běchu ſ najcżeńſcżeje hładeje żidy, debjene ſ drohotneje diamantowej jehły. Jeho cżapnik wiżasche na cżerńim ſe drohotnym kamjenjemi wobkładźenem rjeczażku dele. Wón bě ſ wobkedżerjom toho kražneho hrodu, a cżłowjek ſmjedżesche jeżehi ſ prawom myślicż, ſo wón nimo toho hischcże wjele, wjele na ſemi wobkedżeschże.

(Pokrać. cżehnje.)

hygrometer 3, thermometer w nozy 8. Wuhladny na mało so pscheměnjace wjedro. — Schkleńza steji nimale njehnuta, nětkotre dny pospochi na wobstajne wjedro pokazuje. Wyschina hiba so jenož pomalku k ranju, so by tam najskerje hač do połneho měšaczka njehnuła sawostała. Wona skutkuje na nasche wjedro. Nižiny leža w połnce wot połnocy, ſ wjeczora Europy k połnoju hajaju. Teſ w Jendźelſcej wobstajna ſyma kuſeji. Sněha je so tam ſ hromadami nasche a nowowderjenje je ſynu pschinjesło. Wurjadnje krutu ſynu maja w Ruſkej. Sněh leži hač do 3 metry wyſoko a ſyma je ſtajnje wokoło 30 ſtop. Jeſtija. Nětotre ſe ſnědnom sawěte mězka, kaž Rybinſk njedaloko Moſkwy, tradaja, dokelž ſu wucze, dróhi a żeleſnizy te ſnědnom sawěte. Dohonka je powoz ješiwjenſkeje potrjeby pschestał. Jutſje wutoru ſo ſtónczko jawroczi a ſkhadża wo njeſtchinu ſajſcho njeutſhinſkeho a thowa ſo pop. 3,55 hodź. Mězacź ſkhadża pop. 1,11 hodź. a thowa ſo na ranje 3,23 hodź.

— Se ſajdźejenjom Schyrjewje w połnoſnej Hornjej Łužizy ſ pschetrjebanej wodu je mjes rybami thorosći wudyrika, kotraž je hatarjam hižom wjele ſchkodu nacziniła. Potrjebjene buchu haty w Delnjej Hórzy, Klukſchu, Lichanju, Pluſnikejach, Kupoji, Lipiczu, Minakale, Lasu a Delnim Wujeźdże. Swěſczili ſu, ſo je dokal na 1000 zentnarjow karpow a linow khorilo, pſches 100 zentnarjow je hižom kóncz wſało. Pschepy owanja ſu dopokazale, ſo khorjenje rybow njeje naturſke. Loda a ſnicha wza, kiž na hatach leži, njeje wjele mózhu, rybý ſ ſajcow wjace a tak pschecźiwo thorosći wojowaczy.

— Skótni lěkarjo w Budyſkim wokrjeżnym heſtmanſtwje wuſwolichu ſa ſwojeho ſaſtupjerja w 2. wobdźelenju krajneho ſirowotniſtwowego hamta krajeſkeſtwoweho veterinarneho radu dr. Reuſcha w Zitalwje jako poradneho ſebuſtawa a krajeſkſtwoweho veterinarneho radu dr. Heſſu we Kamjenzu ja namieſtnika.

— Dwě ſnjeſdżenji w Nowačej karoſſerjowej fabrizy ſtachu ſo ſaudenu ſchkwórk. W chemiſkim wotdźelenju ſnjeſdżoži mjódſchi dźiwaczeŕ, jako ſud kroſola woczinjesche. Sud pſchi tom rozbuchny a dźiwaczeŕ ſo w mjeſwoczu cźežko wopali. Jeho żiu dyrbjeli do mjeſchpitalſkeje khorownje dowjeſeŕ. Dale wobſchkodźi ſebi wjednik maſchinoweho rjap. Jeho ſu ſ automobilom do jeho bydlenja dowjeſli.

— Sawěrja dla ſawrjenej ſtaj po wojſewjenju hamtſkeho heſtmanſtwa ſjawny pucź ſ Pomorz do Bukez (wiſchnjowa aleja) na Pomorſkich honach a ſjawny pucź ſ Kozarnje do Huſti na Kozarſkich honach. W prěnſchim padźe pokaſuje ſo wobſtoł na Pomorſke dwórniſchczo, w druhim na Nowu Wjeſ abo na Miedźiju.

S Raboz. S 1. januarom t. l. pſchenźe ſnaty a wobluboeny hoſcheńz wulkſtnikow „Słota wyſchina“ ſako do rukow prjedarſkeſcheho ſebuſtwa, kniſa Rühla. Rühlez ſwójba je derje hitſchcze wſchitkim ſ prjedwaſchich lět derje ſnata. Schtwórtk 5. januara ma ſo hoſcheńz, kiž tu mjes tym ponowjeny a kotrehož towarſchſtwa ſiwa nowy parkett dóſta, ſnowa wotewiecź.

S Maleho Wjelkowa. Pjatk wjecźor króto po 8 hodź. w Engertez fabrizy pſchi dwórniſchczu woheń wudyri. Najprjedy ſebi myſlachu, ſo je woheń ſo hižom ſtrachnje roſcheŕił, dokelž ſo zyle wokolnje fabriki ſa wohnjom wonjeſche. Sa krótki cźaſ pſchiſtwowała Mako-Wjelkowſka wohnjowa wobora. Dźiwaczerjo běchu pak wohenj hižom ſamjeſowali, niedźiwajcź toho pak wobora ſajſchkmny. Hórje mohło być, by-li wohenj w nozy wudyrił, hdyż jenoż mało ludźi w dźěłarni dźěła.

Z Radworja. Naſa ſokolſka jednota wuhotowa, kaž dawno wěſče, druhi dźeń hodow ſwjedźeński wjecźor. A tón je ſo, ſtož je nuzno naſim cźitarjam prajić, jara derje radźił. Ludźi bě ſo wjele naſło. Reje w „Cilijach“ z cyła ſkodźałe njejſu; přetoż tam je malo ludu ſło. Prawje tak, zo Sokoł dobywa! Naſi Sokoljo wuſtupichu najprjedy na prěnſku z nětkotrymi z dźěła ſwažnymi kuſkami. Zo jich wjele njebě, bě tohodla derje, zo ſo pokazka ſpěſnje wotwi. Potom wuſtupichu z prostymi — też jara exaktnje, a naposled pokazachu ſo wuley a mali w tſoch rjanych ſkupinach. Wšě tele poſkićenja hoſco z kodźinoſcu a dźakorn přijachu. Na to dowjedźe nas hra: „Boži narod“ wot ſ Radwórſkeho fararja H. Dučmana do ſwjateho kraja a pokaza nam w 6 wobrazach, kak ſo ludźo, pastyrjo, farizejowje, pohanjo (wojak) k nowonarodźenemu „kralej żidow“ ſtajichu. Wobrazy, z miſtſkeſ ruku naſcheho ſtajnje zwólneho zwónka, k. Pjekarja, wulkotnje wobſwětlowane, zhudźichu najwjetſu pobožnoſć pſchiladowańſtwa, zo z pripoznaćom njeskapješe. Z tym naſi Sokoljo z khwalbu wobſtachu; njech dale ſo prócuja wšitcy, też ći, kotrymž ſo cźežo wuknje, wšako ſu dopokazali, zo prócа a wutrajnoſć wšitko přewinjetej. Pſchi tym je też wjednik, ſtarosta Měrćin, jako ſcheptaŕ derje ſkutkował. Po khutnym kruše wuſtupiſtaj Saznik a płokaſnića (wot M. Hajny) k ſměcham wſitkich ludźi a činještaj ſwoju kokeliju jara derje — wobaj dźě ſtaj jewiſčo dawno zwučenaj. A ſkónčnje — hdyż bě rumpodich z Božim dźěſcom młodych Sokolikow wobdaril — přińdże Němy Jana ſporjedża cumpaty ſtólčk tak, zo naposled bjez nóſkow na zemi ſedźeſe. To běchu ſměchi — Michał Rjeczk to dokonja. Hdyż buštaj hiſće dwaj porjancowej rumpodiehaj rozpředataj, započa ſo cyła zala wjerćeć. A je ſo wjerćała, ja njewěm, kak dołho. Ale tak rjenje hiſće ženje było njeje, każ tón króć, to ſwšitcy wobkrućeja, kiž do kónca wutrachu. Na zdar!

S Njejwaczidła. Na wulkej łużyſkej hońtwje bě ſwjatych dnjow ſaſtrělichu 43 ſajacow, 38 bažantow, 4 karnikle a 1 liſchku. Pſchi pjatkowej hońtwje na pěſkach ſaſtrělichu 17 ſajacow, 2 karnikłow a 2 bažantow.

S Rachlowa pod Cźornobohom. Knježni Marji Marcze Mjedakez, kotraž pola kubleraja Hermanna Wjeſaja w Rachlowje ſłuži, je Ratarſka komora ſlěbornu broſchu ſ wopitſmom ſa 12lětnu źwérnu ſłužbu ſpožcźita. — Tohorunja ſpožcźi Ratarſka komora hoſpodarſkemu pomocznikej Albertej Scholcze ſ Wjeleſezina ſa 21¾ lětnu źwérnu ſłužbu pola njedawno ſemrěteje ſwjdy. Wicźaſtwerje w Rachlowje flote cźeſtne ſnamjo. Wuſnamjenjeny ma ſtamtſne cźeſtne ſnamjo też w ſlěbrnu ſa 12lětnu źwérnu w dźěle.

S Rachlowa pod Cźornobohom. Dobreho wothladanja a hajenja dźiwinu dla, kotreż je nětcźiſchi hońtwinſki najeńt, knjes Hörmann wopokaſał, może ſo Rachlowſki hońtwinſki rewěr jara dobry mjenowacź, dokelž je we njejſchim cźaſu hiſchcze dobry jónkuły wobſtajk dźiwinu. Nadeńcźeny tu ſajco rjane kokoły (Auerhähne), kotreż běchu tu ſa mnohe lěta jara žadne.

S Lubija. W poſledźenju wokrjeżneho wubjerka ſandźeny ſchtwórk roſſzohnowa ſo hanſtiſi hejtman dr. Kunza ze ſobuſtawami wokrjeżneho wubjerka a dźakowaſche ſo jim ja źwérne a wažowne ſobudźěło we ſłužbje ſa ludowe cźpiche w 7 lětach ſhromadneho ſkutkowanja a pschejeſche Lubijſkemu wokrjeżnej ſa pſchichod ſauſchi dobre dyrbjeće a thrje. Prěni Lubijſki nětcźeńzanoſta ſo na to wotthadajenu w mjenje wokrjeżneho wubjerka wutrohnje podźakowa a pſchejeſche jemu a jeho ſwójbi na nowym dźěłowym polu w Drježdźanach wjele ſboża a ſožnowanja.

Z Hórkow pola Khróſcźe. Nowe lěto wjecźor wokoło ½11 hodźin je tudomny ſkałař Schmidt ze ſwojim cźežkim jendźelſkim motorſkim kołom pola Khróſcźe ſmjertnje ſranjeneho. Wón a wulkeje ſpěſnoſcźe přijeđe a jako motoroweho kolesarja Lubka z Hórkow přeſcźahny, zajéđe do telefonoweho ſcźežora a hnydom morwy leżo woſta. Schmidt je pjeća hudźenja ſwěcu měł a tak drje dróhu njeje prawje pſchewidźał. Znjezbożeny běše nětdźe 30 lět ſtary a zawoſtaji mandźelſku a dwě dźěći.

S Kamjenza. Wobydlerſta tudomneho hoſpitala Johanna ſwjdy. Schreiberowa rodź. Großmannez ſpožcźeſche na dnju Nowoho lěta ſwoje 90. narodniny.

S Wojcez. Tudomny krajny radźićeŕ dr. jur. Lenoir, kiž je hižom do Schleźeńza wuczahnył, rožſchohnowa ſo ſandźenu frjedu ſe ſwojim perſonalom. Dopołdnja w 9 hodź. ſeńdźechu ſo faktoriſuju we wokrjeżnym twarjenju a pſchipołdnja w 12 hodź. ſhromadźichu ſo wſchitcy gmejniſy a kubłowe pſchódſtejerjo, kotíž krajneho radźićeła njerad wotećź widźa, dokelž mjeſeſche ſa kóždeho wotewjene wuchо.

S Laſa. Laſowſka gmejna je ſarſke pola ſa ſajſodźenje pſchewoſtajiła. Tuto wobſtajkujenje wſchitke wulke wjeſele ſłuđi.

S Dźěcz. Stótne wóli w Dźěcach ſo ſ dowolnoſcźu wuſchſcheho preſidenta pſches lěto 1928 dalenow w dotalnym wobſahu wotmjerowaju.

Se Sślepeho. Tudomny wucźeŕ Schröder bu ſ 1. januarom do Hirſchberga pſchejeđadźeny.

S Jěſowa. W nozy wot ſchtwórtka na pjatk dobuchu ſo padujſchi do pinzy tudomneje Sſudniſkeje korcźmy. Padujſchi nětkotre błeſche wina a likérow ſobuſmſachu. Policajſki poſ, kotrehoż bachu ſ Bękeje Wody ſkjakli, bźěſcźe po wſchelakich ſlědach, njemóžeſche pak niczo wuſtełeho wuſlědźicź.

S Delnjeje Wólſchiny. Zadny jubilej ſłużbniſkeje ſwjery ſtudźiſche L. januara na hrodźe w Wětſchej Wólſchiny pola Borſcheje kuježi ſłużbnik knjes Korla Schotta ſwjećźeńcź. Wón ſtojeſche na tutom dnju 60 lět dołho pola ſamſnjeſnego knjeſtwa we ſłužbje. Jubilar ſteji w 81. lěcźe ſwojeho žiwjenja. Pſched 60 lětami aſtupi wón jako kuſnjer pola barona ſ Magnuſa. Jeho nětcźiſche knjeſtwo, hrabja ſ Webel, wuhotowa k cźeſći jubilara wulku hoſcźinu, na kotrejž ſo mina knjeſtwa też pſchiwuſni jubilara wobdźěliche. Knjeſtwo ſwjeſeli ſwójbnemu ſłużobnika hiſchcze ſ rjanymi darami k jeho jubileju. Nimſki preſident Hindenburg pósła jubilarej pſchipiſowanu list, Schleſyſka ratarſka komora ſpožcźi jemu diplom a ſtotu medaillu, tehorunja bu jemu diplom Hornjołużiſkeho krajnych ſtawow ſwjatoczneje pſchepodaty. Knjeſ Schotta wukonja njedźiwajcź ſwojeje ſtaroby ſwoju ſłužbu ſ njewſchednej ſwěru. Bóh ſpožcź jemu dale ſtrowoſcź ſ ſwěrnemu dźěłu!

Bukecźanskim Serbam

zdźěłimy, zo su rjane

wottorhanske protyki

każ też **předźenaki**

pola **prekupca Dietricha** na składźe

Nowa hnadna knjeni kłóſtra Marijnje Hwězdy.

Zo njeby Oſeſkeſi prałat knjez dr. Scharnagel, kiž je z dobom viſitator za tudomny kłóſtr a ma jako tajki tutu wólbu nawjedować, dołhi wobcźežny puć wospjet cźinić trjebał, buchu bórzy po khowanju zamrěteje abbatiſy wšě přiłoty za nowowólbu cźinjene. Do ſtatneho powrócźenja ſcźeleſe też ſakſki ſtat ſwojeho zaſtupjerja, njemnjejcź kłóſtrſkeho bohota (tuto zaſtojſtwo leżoſe lěta dołho w rukomaj ſwójby z Posern), do dohladowarſtwa. Ale ſtatna a krajna wuſtawa zaručitaj cyrkwi połnu ſamoſtatnoſć a tuž ſo ſtat do tajkich cyrkwinſkich (kłóſtrſkich) naležnoſcźow wjacy njeměſa a też prawa nima. Biſkopſki ordinariat pósła jako ſwojeho zaſtupjerja k. tachanta Hartmanna a kłóſtr ſam bě přez kk. probſta P. Mačeka a P. Ubalda zaſtupjeny; poſtupjenje wukonjeſe pſchi tym jako notar Mišnjanſkeho biſkopſtwa zaſtojſtwo ordinaria (zarjadnika), mějeſo wo wólbju trěbne protokole pisać.

Wólba ſama wukonja ſo tajnje po waſnjn prjedawſkich wólbow do ſejmow a gmejnow, t. r. wolny dyrbješe abſolutnu wjetſinu wotodatych hłoſow mócź (potajkim jedyn hłoſ wjacy haž wſitcy druzy hromadźe). Tu woli ſo też z cedulkami a móže kóždu čornu knjeżnu (to ſu te, kotreż na khórje ſkutkuja) kandidatku ſwojeje wutroby a zmyſła njewotwisnje wolić. Běłe knjenje, kotreż jenoż ručne dźěła w kłóſtrje wukonjeja, nimaja prawo wolenja. Njedoſtanje nětko jena prěni raz abſolutnu wjetſinu hłoſow, dha ma ſo wólba wospjetować. Do wuſkeje wólby wozmjetej ſo potom też, kotreżž matej najwjacy hłoſow. Po woſebitej Božej mši k ſwjatemu Duchej započachu ſo wólby pjatk dopołdnja w 11 hodźinach. Skónčnje wumdźe z wólby duchowna knjeżna

Bernarda Hilżbjeta Stſ reee

jako nowa hnadna knjeni z wjetſinu hłoſow. Wona narodźi ſo w měſce Leobſchcach w Slezyſkej 17. nov. 1890, je potajkim hakle 37 lět ſtara a tak zahe k tutomu zamołwitemu zaſtojſtwu dóſła. Ze ſeſtym lětom přińdże hižo do Drježdźan, hdźež ma jeje nan hiſće dźenſa wjetſi překupſki wobkhod na Pirnjanſkej dróży. W Drježdźanach wukhodźi też ludowu ſulu, hdźež bě knjez tachant Hartmann jeje nabožiſnſki wučeŕ. Tak chcyſe připad, zo móžeſe jedyn z najmłódſchich ſwojej pſchejadźwej ſuleńcy zbožo přeć k nowemu zaſtojſtwu. Wuzwolena přihotowaſe ſo pozdźiſo na wučerſke powołanje a złoži ſwoje ſtatne pruhowanja we Wrótſławju. Hižo jeje dźěd bě z wučerjom w Tyrmicach hižiko měſta Leobſicy. 23. januara 1911 bu zadraſćena a wotpołoži ſwjatočny profeſ (kłóſtrſke ſluby čiſtoty, poſłuſnoſće a khudoby) 23. hapeľcźa 1912 a ſluſa tak definitivnje wot tutoho ſasa do kłóſtrſkeho rjada, potajkim hakle dobre 15 lět. Swoje mjeniny ſwjeći 20. auguſta. Předkhadnica zemrěteje Hnadneje knjenje noſeſe hižo tutu mjeno — mjenujcź Bernarda Kasper. Z cźežka hdy přińdże jena knjeżna tak młoduſka do tajkeho zamołwiteho zaſtojſtwa. Knjez prałat zapokaza je w přitomnoſći konventa (wſčech knjeżnjow) do nowoho zaſtojſtwa ze ſwojimi prawami a winowatoſćemi. Wólbny zapis ma ſo hiſćo do Roma pósłać a kuria wo wobkrućenje proſyć, ſtož je w wjetſim cyle formalna wěc a ſo bórzy ſtanje. Nowa Hnadna knjeni bě z wučerku w ludowej holčacej ſuli a z dobom też wučeſe jendźelſku rěč we wuſtawje. Přejomy při naſtupju do zamołwiteho a cźežkeho zaſtojſtwa bohate Boże žohnowanje, zo by kłóſtr znutřkownje a zwonkownje derje nawjedowała.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S Drježdźan. (Palenje cźłow.) W nowembru t. l. bu 249 cźłowi ſpalenych, 134 muſkich a 115 žónſkich. Wot daja wotewrjenja Drježdźanſkeho krematorija (22. meje 1911) bu dotpła 22 902 cźłow ſpalenych.

* S Oppelsdorfa. Nědźuſchi ſjejniſti ſapóſłanz a gmejniſti prjódſtejer knjes Korla Donath je wutoru popołdnju w lěkowarni ſa cźaſy we Wulkej Schwidnicy na ſwoje cźeſte cźuwſtwe cźerpjenje wumrěł. W lěcźe 1905 bu Donath wot tehdomniſcheje konſervatiwneje frakzije, kotraž ſwjaſła ratarjow, ſa ſapóſłanza narodniſkofatiſkeje wólbneho wokrjeża do ſakſkeho ſejma wuchwalony a ſaſtupowaſche je w dwóſtanu a po pſchewobrócźe pſchiſtuſcheje ſejmej we rjadach Nimſkeje ſudowneje ſtrony, ſo běſche dotpła 18 lět ſe ſejmſkim ſapóſłanſtwom. Za gmejnſkeho prjódſtejerja wuſwoliſchi. Dožiwa ſo lěcźe 1909 a tuto ſaſtojnſtwo ſaſtawaſche wón haž do lěta 1927.

* S Annaberga. (Noſchety ſo ſaſypje.) Sobotny wječor pobłudnich dnjow powali wulke noſchety, kiž běchu pſched hłownymi dwjerjemi Hanineje ſkrywje naſtawjene. Wone ſaſypnychu ſo ſ wulkim wujeſtotom a potorhnychu deſtowe ſcźeny wokoło twarſtwa meſtna. Na ſboże žane cźłowjeſke žiwjenje do ſtracha njepſchińdże.

* S Kiela. (Stróżele w twórowym domje.) W ſrjedźiſchczu jeneho kieſſkeho twórowho doma ſapalichu ho pakźiki ſ bengaliſkimi ſapałkami. Wohenj wuſchepſtrě ſo na baſiki tkaniwow, ſ čimž ſyłny kur w domje naſta. Wobydlerſtwo twórowho doma ſo ſ wulkim wujeſtotom ſ wokoła twarſtwa meſtna. Na ſboże žane cźłowjeſke žiwjenje do ſtracha njepſchińdże.

* S Kiela. (Stróżele w twórowym domje.) W ſrjedźiſchczu jeneho kieſſkeho twórowho doma ſapalichu ho pakźiki ſ bengaliſkimi ſapałkami. Wohenj wuſchepſtrě ſo na baſiki tkaniwow, ſ čimž ſyłny kur w domje naſta. *Wobydlerſtwo twórowho doma ſo ſmjertnje wuſtrašeneho* bojachu a khwatachu ſ domu abo ſtóczachu ho k wokнam, ſo bychu na dróhu hóle ſkočili. Jena pſchiſtejerka domu też wopraudźe ſ wokнom wuſkoči a ſo jara ſkažonje ſrani. Jako ſo ſkónčnje wukhadźiſchcza wokna ſtóczachu, pſchiſtajichu ſo wohenj ſ haſchenſkimi aparatami ſpěſchachu, ſo wohnjowa wobora trjebaſche jenož hiſćo ſo rumowańſke dźěła wukonjeć.

Přilopk.

* Zěſyne ſemjerčerje wuſkuſchowali. Seismograf wobſkóbowanje ſemjerčenjow w Hohenheimje we Würtembergſkej je ſaſdźenu ſrjedu wječor ſyłne dołhe ſemjerčenje wobkedźował, kotreżž ſrjedźiſchczo je ſnadź 8000 kilometrow ſpalene. Wono je najſkerje w morſkim łožiſchcu pſched połnym Alaſka ſo ſtało. Přeſne ſaſtſchahowanje wobkedźowachu w Hohenheimje 19,32 hodź., kłowne žołma pſchiſkhadźachu 20,02 hodź. Aparat ſapiſowaſche rjenje nižoże 2½ hodź. dołho.

* Pjane huſy. Jedyn wobſtarjeŕ w Grevesmühlenſkich ſebi k Sylweſterſkej poſcźiſce nětkotre huſy wukormił. Wón huſy pſchi ſwojej ſtwje morwe w ſtajwje namała. Jeho žona běſche hižom huſy pocźała ſkobacź, jako ji hoſpodaŕ napſchećo ſtupi, dokelž huſy, kiž běchu ſonja wjale, nochcyſche jeſcź. Žona ſtadźe huſy na to nětkowiſnje do khlěwa, hdźež je na druhi dźeń jako wſchitke žiwe, ale wjeſo wokłobane nadeńdźe. Huſy běchu ſe ſnjeda ſadowe winje pile a ſo wopiſile.

* W Zialkej je honiwa na ptaczki ſakazana. To powješći ſ Nimſa je miniſterſka rada hižom pſched nětkotrym cźaſom nětkotre wuſchiwa łojenja ptaczkow ſa njedowolene wuhrajiła. Tónle pſchikaz běſche muſny, dokelž wobydlerſtwo Zialkeje ſóźde lěto wjele cźahnjcź ptaczkow, kotreż ſ naſſchich krajow do cźoplišchich kónczin a ſaſo wrócźe cźahaju.

wobzebitymi pschipraworni słoja a sjedża. Hospodarski minister je nětko na wschitke poddane wuschnoscze z wobzebitym pjenzom žehi žadał, je by so lojenje wlanzkow na potwarjenych krajinach krucze jakalako a žo pruhowało, hacz so kujeczerjowe postajenje wobkedžuje.

* **Cžeže schkody z wichorom w Portugalskej.** Wichory na Atlantiskim morju žu na kupje Madeira wulku schkodu nacžinile. Wone swjatorhacku wobswjerdzenja mórskich brjohow a rosbichu je. Napjate wěži swjatorhachu wustyi a twarjenja. Wjele dróbow a puczjow je dospolnje wumytych a wudzjenych. Wobydlerstwo dyrbjesche swoje bydlenja wopuschczeć. Město Funchal je powodzene a bjes wobžkodzenja. W Portugalskej je woda na rěkomaj Duero a Tajo sylnje pschiberała a wokolinu powodžile. Wjele wjow je dozhla wot wobhlada wotrěsnjenych. Sta twarjenjow je žo zapyhko. W městomaj Santova a Goja stejsi woda metr wyschko na dróhach. Wschitko wikowanje je dyrbjało pschestać. Wjele wožebow je žo zatepilo. Mjes Santorinom a Betubalom wodny wotdželenje wojakow zjednychi a wotpkalwichi. Wichizy namatkachu zmjerc. We Coimbrje žu železnisti wotkhad dyrbjeli zastajicz.

Najwusche z cyleho swěta.

— **Sdkrowa powěsć wo wjedrje za jutrischu wutoru:** Sso pomročzinje, trochchu symna pepuschczenje. W Jendželskej wocžopleninje a dešcžewanje.

W Boru (Haida) w Czechach su žo padnicki do nězcžesanostowoje pižarnje dobyli a z polladnje 23 000 krónow kradnyli.

*

Pólvernik w Lanackenje w Belgiskej je žo z rosbuchnjenjom sniczik. We wokomiku rosbuchnjenja běchu dzjewjecžo dželacžerjo a direktor w pólverniku. Hacž dotal su pjecz dželacžerjow morwych z rospadankow swuczahali, tež druhich maju za morwych.

* * *

Ssobotu je na letanischczu pola Marjeilla nowe namórske letadło, kotrež dyrbjesche žo wuprubowacz, njesnatych pschicznow dla z wyschosczje 100 metrow k semi padło. Wobyoby, w nim žedžaze, letadłowy wodžeř, wobledžowar, schkrizžowar a dwaj mechanikaj, pschi tym žmjerc poczeřpichu. Letadło bě najprjedzy sa wobhlad mjes Marsaillom a Algierom a potom sa letarski wobhlad mjes Franzowskej a polodnjischej Amerika posajene.

*

W snježnowym mjeczelu w Hondo w Japanskej je 60 wožjobow smjerslo. Sněh z městnami dwaj metraj wysoko leži. 4000 dželacžerjow je žo slakało, so bychu pucze wuswobodili.

We Winnipegu w Kanadze je so pschi hoczinje hody w jenym pensionarje 11 wožobow z jedowitymi napitkami sajedowczilo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na kopjenu 619 wikowanskeho registra, nastupajo firmu **Elektrika zhelnicza na Židowje Müller & Reinhardt w Budyschinje** hu dženja sapisane: Wilhelm Bjedrich Božidar Müller je wustupił. Maudželka privatnika Elsbetha Johanna Quernerowa rodz. Müllerez w Schellerhawje je do towarstwa sastupila. Wona je wot sastupowanja towarstwa wusamknjena.

W Budyschinje, 27. dezembra 1927.

Hamtske žudnistwo.

Swójbne powěsće.

Sswjakowani: Gertruda Schmidtez a Bero Nowak we Budyschinje. — Emma Streubetez w Malym Wjelkowje i Hanžom Dösjerom w Zwikawje. — Hedwiga Riedlez w Hušzy a Jurij Fey w Budyschinje. — Gertruda Mježkez w Huczinje a Erhard Pjelchel w Brěsyni. Margareta Helejchez w Kortnitzy a Ota Ssykora we Brěsezach.

Semrěli: Dta Bowdorf, wdalastši wosichiji mischtr w Budyschinje, 54 Lt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Wšěm sobustawam „Nadžije" přejemy zbožowne nowe lěto! Jutře wutoru (3. I.) wječor 1/2 9 hodž. mamy w „Kat. towarstwowni" spěwnu pruhu za „Ptači kwas". K tomu pak je nuzne, zo so wšitcy Budyscy serbscy spěwarjo, muzske a žonske, wobdźěla. Po spěwanju je mšačna zhromadźizna.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" wotdźerži, da-li Bóh, přich. pjatk (3 kralow), 6. januara, pop. z dypkom w 3 hodž. pola Rósikec jara ważnu zhromadźizn. Dwaj ważnej přednoškaj staj nam přilubjenaj. Dyrbimy pak z dypkom započeć, dokelž dyrbitaj rěčnikaj z časom zaso wotjeć. Wšitke sobustawy z mandželskej a też hosćo njech w prawje bohatej liěbje přińdu! Předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmjeje srjedu, 4. januara, po zwučenym wašnju swoje spěwanje. Nowe sobustawy su nam wutrobnje witane. Dirigent.

Bukecy. „Serb. narodne towarstwo" zmjeje pjatk, 6. januara (Třoch kralow), posedźenje. Knjez wučer Wjela je nam rjany přednošk přilubił. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokol" wuhotuje njedźelu, 8. januara, wječor w 7 hodź. sokolski wječor a prosy ze strony druhich jednotow a Serbow wo bohaty wopyt. Porjad: prostne muzskich a dźěći, zwučowanja na narjadach muzskich a dźěći. Skuzpiny, reje. Starosta.

Domowina prosy wo zapósłanje kruteje ličby sobustawstwa kóždeho jej přizamknjeneho towarstwa. Prosy dale wo zdźělenje: Što ma knihownju? Kajke maju knihi a što zcyła ničo nima? Hač do **15. januara** maju wotzmołwy na Sekretariace być. Předsydstwo.

Drježdźanski „Hromadnik" zmjeje přich. njedźelu 8. januara, popold. w 5 hodź. swój hodowny wječork w swojej towarsnej městnosći pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. Na programje mamy wšelake překwapjenja. Hodowne darki a wobradźenki. Sobustawy móžeja doprědka małe dary wotedać pola zarjadowarjow. Hosćo su nam witani, dyrbja pak so bórzy pola předsydy z dopisnicu (Postkarte) zamołwić. Z lubym nowołětnym zbožopřećom

Feldherrnstr. 6 II Bj. Krawc, předs.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" spěwa přich. štwórtk, 5. januara, wječor we 8 hodź. w Njechornju. Dla předstejaceho swjedźenja w Hrodźišću dyrbja wšitcy z wěstosću přińć. Kořk.

Liehań. „Zernička" zmjeje wutoru wječor 1/2 8 hodź. pola Rudolfec spěwanje.

Łuž.-Serb. Sok. Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zmjetaj 8. wulk. rózka dopołd. w 10 hodź. w Serbskim Domje ważne posedźenje. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Malešecy. „Jedn. Sokol." Přich. wutoru zwučowanje.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol" wospjetuje 6. januara swój program w Pěskecach. — Započatk w 7 hodź. Wšěch Serbow wutr. přeprošuje předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa přich. srjedu (4. wulk. rózka) wječor we wosmich zasy pola Natuša w Kukowje. Prosy so, zo bychu so wšitcy spěwarjo wobdźělili a tak swoje dobrowólnje přewzate winowatosće napřeco towarstwu wukonjeli a dźěło nic jenož někotrym najswěrnišim přewostajili. Wo bohate wobdźělenje prosy dirigent.

Radwoř. „Hu. Jednota" zmjeje na Třoch kralow pola Brylec wječor 1/2 8 hodź. zhromadźiznu za wšěch. Potajkim wšitcy přińdźe! Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Wupředawanje
dla wohnjoweje škody!

zymske mantle, wobleki, jupy, kholowy a trikotaže, kotrež su přez horcotu, wodu a kur wobškodżeny, předawaja so wot 3. l. 1928 směšnje tunjo, z dźěla tuńšo hač bě nakupowanska płaćizna.

Hugo Pachaly
před Šuleńskimi wrotami 1

Zbožowne nowe lěto
přejetaj wšěm znatym, přećelam a woteběrarjam
Hendrich Jupt a mandźelska
Kukow-Pančicy

Najwutrobniše zbožopřeća k nowemu lěru
swojim česćenym woteběrarjam přeje
M. Lippič, piwowy wobkhód w Kukowje

Wjesołe a strowe 1928
přejemoj našim česćenym hosćom
M. Suchi a mandźelska / Hosćenc w Kukowje

Přesadźowanje drjewa
Wutoru, 3. wulk. rózka budža na **Brónjanskich honach** wokolo 150 losow
sylnicho stejaceho khójnow.
wužitkoweho a palneho drjewa
dobrowólnje za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawane.
Započatk dop. w 10 hodź. při polnócnym boku Lutobčanskich batow. Dobre wotwoženje. **Wobsedźeř.**

Ložowe damasty
bělosmuhate nawobleczenja, ložowe plachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawobleczenja kupujece jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 1, znapřeća hosć. „Zlothwězdy"

Wšěm česćenym hosćom, přećelam a znatym přeje
zbožowne a strowe nowe lěto!
Hosćenc Michał Suchi w Kukowje

Wšěm česćenym hosćom, přećelam a znatym přejetaj
strowe a zbožowne nowe lěto
Jurij Nowak a mandźelska
Herbska grychta w Wudworju

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. knihaćni" w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Předawanje konjow
Dla motorizowanja našeho hospodarstwa předawamy hnydom 10—12 zbytknych rólnych konjow. / Kupcy móža sebi konje w připołdn. hodźinach abo njedźelu a swjate dny wobhladać. / Poskićenja z płaćiznami na
hrodownu kenciju Rakečanskeho knježstwa w Rakecach
(Amtsh. Bautzen). Telefon: Njeswačidło 23

Dr. med. Wünsche
wěcywustojny lěkař za žonjace khorosće a pomocny při narodźenju **w Budyšinje** na Jurjowej hasy 8
je so z pućowanja wrócił!
Rěčne hodźiny wšědnje 2—4, nic pak srjedu; sobotu 11—12 hodź.

2500.- hr.
so do ratafstwa na 1. dobru hypotheku wupožčuja. Poskićenja pod „D 70" na wudaw. „Serbskich Nowin".

Husace pjerje
je na předań w Budyšinku čo. 35

Wše šulske knihi
dostanjece w Serbskej knihaćni w Budyšinje

Přiloha k číslu 1

SERBSKE NOWINY

Pónjdzelu, 2. januara 1928

Hodowny dźeń Maćicy Serbskeje.

Hdyž so swjedźeń lubosće swjeći, dyrbi tež Maćica Serbska pódla być. Tohodla přeprosy wšěch swěrnych Maćicarjow na srjedu 28. dec. 1927 k posedźenju wotrjadow a na popołdnišu hłownu zhromadźiznu. A přikhadźachu, njedźiwajcy złeje zymy, do tříštwórće sta hromadźe. Hižo dopołdnja naličichmy jich po dźesatkach. Z toho widźimy, zo lubosć a zajim wo Maćične narodne dźěło tu přeco je, hač w naléču, hač nazymu, hač hody.

Porjad wotrjadow běše postajił, powołał a nawjedował knjez stud. rada dr. Muka, wupruhowany wjednik we wědomostnym dźěle M. S. Po 9 hodź. wotewri posedźenje **Rěčespytneho wotrjada.** Tu přednošowaše najprjedy knjez wučeř Nawka-Radwoŕski wo serbskim prawopisu. Jako thema bě sebi wuzwolił: **Prawopis jako swědk.** Pokazujo na tři mězniki, wuwjedowaše mjez druhim takle: Naša serbska rěč nima hišće dokonjaneho prawopisa. Kóždy serbski časopis ma swój samsny prawopis. Samo słowniki maju rozdźěle w prawopisu. Na prawidła starych spisow so złožuje rěči najprjedy wo prawopisu Worjechowem z lěta 1594, potom wo Swótlikowem z lěta 1721, a skónčnje wo tym II. wudaće serbskeje biblije z lěta 1797 z dobom tež wo Waldowem **prawopisu** w jeho „Jezusowej winicy". Z mnohich **přikładow** wuložuje, zo je so tón abo tamny pismik **pola** někotrych słowow wurjekował a pola druhich nic. Tohodla su tute spisy jako **fonetisce swědkojo** wažne, dokelž pokazuja, kak su **ludźo** tehdy wurjekowali. Rěčnik wustupuje za fonetiske pisanje, dokelž je analogiski prawopis přećežki za lud. Tohodla staji namjet za **zjednorjenje prawopisa.**

Rěčnikowe pilne dźěło, za někotrehožkuli wežo jara powučace, so připójna, ale namjet namaka mjez staršimi knjezami wulkich přećiwnikow. Po dlěšej rozmołwje, w kotrejž so wupraji, zo by so přez fonetiku anarchija prawopisa zawjedła, dokelž lud wšudźe jenak njerěči a z narěčemi čerpi a spadnje pisowna rěč, formulowaše rěčnik swój namjet takle: **Prawopis ma so po psychologiskich zasadach zjednorić a z tym ma so z nowym lětom započeć.** Wjetšina drje jón přija, ale jednota so w nahladach njedocpě. K počesćowanju wopomnjeća † fararaj Libša zhromadźeni postanychu.

Z wólbow wuńdźešataj jako prěni wředsyda stud. rada dr. Muka, jako městopředsyda za njeboh fararja Libša kapałan Nowak, mjez tym zo zapisowarjej wostaštaj wučeř Nawka a dr. Śleca. W nowym lěće ma so zaso **rěčespytny kućik** w Serbskich Nowinach wobnowić.

W přirodospytnym wotrjadźe přednošowaše knjez wučeř Jan Krawc wo zajimje Serbow na nowym wudawku Frankowoje knihi: Hortus Lusatiae. Dale zaspomni, zo je nestor serbskeho přirodospyta Rostok wulke dźěło dokonjał, bywši z wustojnym znajerjom rostlinow, kotrychž serbske mjena je zwěsćił a postajił. Też w dra. Ottlerowej knizy „Verzeichnis der in der Oberlausitz wild wachsenden Pflanzen" su 400 serbskich mjenow zapisanych. — Knjez městopředsyda wučeř Andricki, spóznajo přirodospyt jako ważny předmjet za šule, staji namjet, zo by so mały słownik serbskich rostlinskich mjenow wudał. Přednošowař nadawk přija.

K tutomu wotrjadej přizamkny so ¾12 hodźin posedźenje **beletristisko-dźiwadłowskeho wotrjada.** Knjez just. rada. dr. Hermann přečita list knjeza prof. Wićaza-Stollbergskeho, kiž chce we „Łužicy" pod rubriku „serbske hłowy" něšto ze žiwjenja rady dra Klina spisać a wo wobraz tutoho muža prosy. W bliźšim času woswjeći so 200 lět dospołneho přełožka Serbskeje biblije. Bě rěč, zo mělo so wo tym na Maćicy přednošować a při tym dyrbjało so też na katolski přełožk sobu dźiwać. Serbska ludowěda (Volkskunde) njeje hišće předźěłana. Knjez prof. Wićaz běše pisnje namjetował, zo ma so tajka podobna spisać, kaž je „Grundriss der sl. V." wot Dimitrija Zelenina. Prażskaj profesoraj Polívka a Páta mataj zaměr, serbske bajki wudać; za tutu zběrku dyrbjał kóždy ze zajimom hromadźeć pomhać. Dale wupraji so skórźba, zo dźiwadłowe kruchi za towarstwa njedosahaja; po Nawkowym měnjenju drje tu rukopisy su, ale nie pjenjezy za čišć. Dale rěčeše so wo založenju małeho koła „za naše dźěći", wo klankodźiwadle, wo wudawanju dźiwadłowych zběrkow, spěwow atd., kiž měła Maćica wobstarać. —

Hudźbny-wumjelski wotrjad nawjedowaše knjez dr. Muka, dokelž běše so knjez hudźbny direktor Krawc khorosće dla zamołwił; běše pak próstwu napisał, zo bychu so ludowe spěwy (wudaće Haupta, Smolerja a druhich) z nowa wudale.

Wo **wumjelskim wotrjadźe** přednošowaše knjez Měrćin Nowak wo nadawkach serbskeho wumjelca, kiž ma być z wěšćerjom a strażerjom swojeho naroda. K just. rada dr. Hermann spominaše na wumjelske wustajenčy, kajkež smy hižo někotre jara dobre a rjane w Serbskim Domje pomněli; na př. mišstra Kubowu, tež tajku našich domjacych molerjow Nowaka, Łatkeho, Hajny atd. Tohodla namjetowaše, zo by so w přichodym lěće zaso jena zarjadowała z předmjetami našeje domizny. Knjez molěr Nowak so za to postara, a to měješe nazymu za napřihódniši čas, drje pózdźišo.

Z tym skónči so po něhdźe štyrihodźinskim posedźenju cyły porjad wědomostnych wotrjadow.

Wokoło 3 hodźin wotewri hłowny předsyda dr. Hermann wšitkich powitawši popołdnišu zhromadźiznu. Hnydom přepoda słowo prěnjemu rěčnikej, k. wyšš. wučerjej a kantorej na wotp. Symankej. Rěčnik, wuzwoliwši sebi za předmjet „Najstarše pomniki serbskeje rěče", rozšěrjowaše so wo serbskich bajkach a pěsnjach. W bajkach su so zakhowałe póhanske swjedźenje róčnych časow wot noweho léta hač do hód. Wo ludowych pěsnjach rozpowěda rěčnik na jara powučace wašnje jich wobsah po wotrjadźe Smolerjowcje zběrki. Też naspomni wšěch tych, kotrišz su hdy z wosebitym zajimom naše serbske ludowe pěsnje zběrali; mjez Serbami běchu to Walda, Róla, Hórnik a Smoleŕ. Ale też Němcy so ze zběranjom zaběrachu. Tak bě jedyn němski polkownik wot serbskich wojakow wjele nazběrał a do archiva Zhorjelskeho wědomostneho towarstwa podał. Też duchowny Anton, towarstwowy sekretar, nazběra někotre delnjołužiske pěsnje. Po pohnuwanju sekercetara Haupta wustaji Zhorjelske wědomostne towarstwo myto. Na to počestaj Smoleŕ a Haupt zhromadne dźěło; Smoleŕ zběrače a přełožowače pěsnje, Haupt staješe do němskich hrónčkow. Po nimaj su so druzy dale wo tajke zběranje prócowali a pěsnje do C. M. S. podawali. Wosebje njesmě so na Jana Pětra Jordana zabyć, kiž je prjedy Smolerja swoju samostatnu zběrku wudał. Tajka je so hišće w Maćičnej knihowni zakhowała. — Wuley zajimawy a powučacy přednošk k. kantora Symanka budźe w jenym serbskim časopisu wozjewjeny, tohorunja też sćěhowacy knjeza wučerja Nawki, kotryž porěča po dźesaćmjeńšinowej přestawcy wo „serbskim stilu". Swarnje a často žortniwje swikaše zmylki, nazběrane po wšelakich serbskich spisaćelach a dopisowarjach a za mnoheho pjerawustojneho a njewustojneho budźe derje, hdyž zmjeje Nawkowu zběrku jako brus serbskeje rěče w knižcy hromadźe k rukomaj. Na tym polu je knjez wučeř Nawka nam wosebje witany porjedźeŕ a kritikus. —

Na kóncu wuzwoli so po namjeće k. stud. rady dr. Muki za zarjadowarja archiva M. S. jenohłósnje k. wyšši wučeř Symank. Z tym skónči so bohače wopytana hodowna zhromadźizna. Njech je dźěławosć Maćicy Serbskeje tež w nowym lěće z Boha žohnowana.

Jan Serbin.

Měrko.

Po japanskej bajcy powěda B. Kr.

Běštaj jara pobožnaj mandźelskaj. Blizko při brjowy wulkeho jězora měještaj swoju khěžku. Muž běše rybak a žiwješe swoju swójbu čestnje. Jenički syn běše cyle zbožo hižo wobstarneju staršeju. Dokelž bě tutón dobry a nadobny, tak njeskoržeštaj ženje dla husto suroweho hłódnišeho dźěła, ale běštaj spokojnaj čłowjekaj. Jich syn rěkaše Měrko. Bě na krasneho, khrobłeho młodźenca dorostł a bu nanej z dobrym pomocnikom w rybarstwje. Wšěndnje jědźeše won na šěroki jězor, samo při wulkim njewjedrje. Žadyn w cyłej wsy so njezwaži tak daloko won kaž wón, a susodźa dźachu druhdy k jeho staršim: „Wostanje-li Waju syn tak přezwažliwy, dočakataj so hišće njezbožaŕ Žołmy jeho hišće pohrjebaju a junu so wjac dom njewróći!"

Ale Měrko so njestaraše wo tajke rěče a dokelž bě sylny a wěđeše njebojaznije swój čołm wodźić, tak běštaj też jeho staršej bjeze wšeje starosće.

Raz rano, při jasnym wjedrje, bě tež wujěł na wodźe a bě ćežkonapjelnjene syće wuchańnył a do čołma wusypał. Mjez nałojenymi rybami bě tež rjeńkolerku žabku popadnył. Wjeseleše so nad njej a ćisny ju do drjewjaneho sudobja. Nadobo poča tuto zwěrjatko k njemu rěčcć a prošeše jara žałosćiwje wo swoje žiwjenje.

„Přełutuj mje, k čomu mohła ći tež wužitny być! Sym hišće tak młoda a mała a chcyła tak rady hišće žiwa wostać. Budźeš-li smilny a puśćiš-li mje zaso do wody, tak budu ći dźakowna, to ći słubju.

Měrko bě předobroćiwy, hač zo by mohł někomu přeće zapowědźić. Sadźi žabku tohodla zaso do jězora.

Łěta běchu so minyłe. Měrko po swojim wašnju dale kóžde ranje swoje syće na wysokim jězoru wupřeséraše. Junu pak jeho na wysokim jězoru překwapi sylny wichor, kiž žołmy wuhrjebaše a jeho čołm rozrazy. Měrko bu do šumjenja a motanja žołmow mjetany; dokelž pak bě wustojny pluwaŕ, njebě jemu zatrach, ale ze sylnymaj ranjenjomaj spyta k brjohej dopluwać. W tym wuhlada nadobo wulku, hobrsku žabu. Ta rěčeše na njeho, njedźiwajcy howrjenja njewjedra, cyle zrozumliwje: „Ja sym tamna žaba, kotrejž sy před lětami žiwjenje spožčił. Chcu ći mój dołh wotpłaćić a dźakowna być. Brjoh je hišće daloko. Bjez mojeje pomocy by jón njedosahnył! Sydź so tohodla na mój khribjet; ja će ponjesu, hdźežkuli chceš!" Měrko sebi to dwójcy rjec njeda, ale přiwza hnydom pomoc swojeje přećelnicy. Ale ľdma sedźeše na jeje khribjećo, namjetowaše jemu žaba, zo tola hnydom so njeby k přibrjohej wróćił, ale zo by so tam njesć dał, hdźež by wona

Jěd̆žedmy do swěta pohladać a čełu wopytać.

Pučowanska bjesada małeho kukuhladka.

14] (Pokračowanje.)

Z wjesołej myslička wróćichmy so zaso do Terminusa. Ja zaso w skoku za wujom do kašćika, zazwoni zaskoči a hižo jěd̆žemy horje. Zastupiwši do jstwy, što to? Nadobo tu po lěwicy stoji běle d̆ěćace lóžko. Aj, saperlot, za koho tola te budźe? Što dha sebi tola „Terminus" mysli? Zo traš sym wujowa dźowčička abo wnučka a zo mam jowle při nim spinkać? „Haj, haj, kukuhladko, to je twoje bórleško. Ty wostaneš šikowanje při našim lubym wuju a dobrej ćeće, a mój z maminku pojěd̆zemoj samoj do teho dalokeho swěta!" škrěje nanko. Ně, ně, to pak nic! Kukuhladko sobu pojěd̆že. Što bych wbohe stworjenčko bjez maminki a nanka činiłoŕ Rad mam jara Mukec wuja. Tón ma za mnje cyle lěto doma we swojim khamorčku rumpodicha tčacy. Hdyž bucham, wotewri so křina. Hnydom mam horstku słódkosće, kiž luby wuj z rumpodichowcho składa wudźěłuje. Ale tu so mi pši nim samej wostać njecha. Što by tola naš luby wuj w kupjelach ze mnu započał. To jenož mi dołho k lubu njeběćće. Łožko zaso won a kukuhladko też sobu won do swěta.

A tak so sta. Rozžohnowachmy so z lubymaj wutrobomaj. Celnychmy so pomałku zaso na susodne dwórnišćo. Kupiwši sebi dwaj lisćikaj — wšako ja hišće žadyn njetrjebam — do Linca, wupytachmy sebi z wulkej wobćežnoseću wóz. Wšě běchu nimale wobsadźene. Ale dwě městačcy hišće w jenom kućiku běštej. Nanko wza mje na klin. Ludźo na nas wulke woči činjachu. Wosebje jedyn tajki tołsty němski wuj. Tón přeco wjele rěčeše. Rěčeše wótře, jako by wobstajnje „pumpotał". Hač też to njeje „der böse Mann", z kotrymž mje maminka druhdy šeri. Khiba zo so mi dźiwa, zo nětko w nocy sobu pojěd̆u. Haj, tón zawěsće njewě, zo sym kukuhladko, małe serbske kukuhladko. Serbski njerozumi ani słowčka. Hroznje na nas hlada. A tej ćeće pódla njeho so też dźiwatej, zo móžu ja serbski. Nanko wšak hnydom wě, kajke bolosće maja tón němski wuj a tej ćeće. „My jěd̆žemy do Tirolska pohladać, hač so tam Němcam hubjeńso dźe hač Serbam doma. Musolini też rad njewidźi, hdyž Tirolscy němski rěča. „Was dem einen recht ist, ist dem andern billig, Drježdźanski komisaro, rozumiće! Jowle smy we złotej Prazy a nic w Drježdźanach. Božemje, złota Praha. Nazdaŕ Kukuhladko, spinkaj strowo!"

A kukuhladko spinkaše na nankowymaj rukomaj. Tu bě sebi wěste kaž khudy Lazarus w Abrahamowym klinje. A spěšnik jěd̆eše won do ćmoweje nocy. Khiba jenož złote hwězd̆ičcki swoje wóčko njezamd̆ělichu. Stoja tam horjeka kaž strażowarjo: jandźeljo-pěstonowje. Ničo kukuhladko spicy njezhoni, kak tam wonka minu so hory a doły, lěsy a hona, města a wsy. Nic njewidźeše **Tabor** n. Łužnicu so pozběhować. **Tabor**, tole žiškowe město a twjerdźizna Husitow. Što by so při tym na husitske wójny njedopomniłoŕ „Taboritojo" běchu surowi přećiwnicy swojich měrniších přiwsiowarjow „Kalixtinow". A to bě jim ze zahubu. Wot tutych buchu 30. mojo 1434 we bitwje pola Češkeho Brodu zbići. Nawjednikaj Prokopaj padnyštaj. Stara swjata prawda: „Kóžde kralestwo kiž je přećiwo sebi samomu njepřezjedne, **rozpadnje!**" Serbje, posłuchajće! —

Wot Vesely ćeri ćah na lěwicu do **Českich Budějovic** dele; tu zaso Wołtawa, zjednoćena z Małcu. Žórli. Rjane je to češke městačko. Ma swoju hłownu cyrkej, swojeho biskopa a swoje tachantstwo. Wšelake přemysło tu kóźje, łódźe tu twarja a za brunicu kopaju. — Je to posledne češke město, hdźež spěšnik zastawa. Wonka hižo młody dźeń swita. Też češke njezy su so minyłe. Smy w **Rakuskej**, kiž rěka hornja, dokelž leži nad rěku Enns. Ta zaso wuliwa so do Dunaja. A tak přijěd̆emy přez tón wulki, krasny Dunaj do **Linca**. Wottud hač do Wina ma Dunaj najkrasniše pobrjohi. Stare města, hrody a rozpadanki so k nim přiłěhaju. Štóž ma khwile a pjenjez dosć, dyrbjał sebi po łódźi do Wina dojěć. —

My wšak na to pomyślić njemóžemy. Naš puć wjed̆eše w nawopačnem směru: do Salzburga, Tirolskeje, Swicy. Khwatajcy přestupichmy rano w 6 hodź. do druheho ćaha. Wo Lincu wjele njewohladachmy. Khiba stare wěže Miximilianskeje twjerdźizny. A nad nimi horu Pöstling. Tola nanko to město derje znaje. Překi a po dołhosći je hižo tři króć po tutych krajach jěd̆ził. A kelko raz z porstom po kharće! To tehdy, hdyž do gymnazija khod̆eše. „Haj, maminka", wón powěd̆aše, „nětko smy zaso raz w Rakuskej. Ow, a do Alpow pojěd̆emy. Te sym k maturiće znał kaž swoju kapsu. Wo to je so naš zemjepisny k. prof. Rotter hižo postaraŕ. Raz běch so we swojich wólmosćach nětkaše w někajkej horje zašmjatał, hdyž mje prułowaše. Ow, kajke njezbožo! Siju drje sebi zwinył njejsym. Ale „dwójka" před maturitu bě ći njeswarny „kleks"! Z porstom hrožo rjekny knjez profesor: „Kindlein, lernt mir die Alpen!" A my wulke d̆źěćatka wuknjechmy Alpy — a maturowachmy. Knjez profesor nam njeje šija zwinył. Tohodla tu nětko sebi wobhladajmy, štož smy nawukli!" — Takle sanjžo so powěda nanko, hdyž je sebi syr z wočow wudrapał.

(Pokračowanje.)

jeho donjesć chcyła. „Ty budźeš dźiwy widźeć!“ praješe, „a toho so njebudźeš kać!“ —

Měrko so wulcyźr je dźiwaše, potom pak do toho zwoli a podmuri so hižo w bliźšim wokomiku ze žabu do hłubiny jězora. Khróbły młodźence lědma wědźeše, kak a što — tři dny pluwachu, doniž skónčnje žaba pozasta před wysokim, krasnym hrodom ze samoho krystala a drohotnych kamjeni; wše so błyšćachu kaž slěbro a złoto a so swěćeše kaž čerwjene korali a zybolace pačerki. Žaba dowjedźe Měrka do hrodu. Hdyž bě tutón hižo wonka so spodźiwał nad rjanosću a krasnosću, bu hišće wjele hóle zatorhnjeny, jako do hrodu nutř zastupi. Njewobpisomna jasnosć a pych, złote płody, z parličkami powodźene łopješka, błyskotace drohe kamjenje a na séčnach wšudźe rybowe šupiznow, kaž tysac swěčkow.

„Hdźe sy mje dowjedła?“ praješe so Měrko. „Do hrodu boha jězora, kotremuž smy wšitcy poddani!“ rjekny žaba.

„Ja pak sym prěnja słužownica jeho dźowki, njepřirunajomnje rjaneje princesy Měrosławy, kotruž budźeš hórzy widźeć!“

Měrko přeco hóle překwapnjeny, čakaše wópmy na wěcy, kiž mějachu so dale stać. Žaba běše swojej knjeni žno wjele wo rjanosći nadobneho młodźenca powědała a běše na teje přeće wučahnyła, zo by jeho som přiwjedła. Nětko dźěše, zo by princesy jeho přikhad wozjewiła.

A jako princesa jeho wuhlada, bě wón tajki, kaž běše žaba jej wopisała — powita jeho swjatočnje a prošeše jeho, zo by při njej wostał, prajo: „Wěčna młodosć a rjanosć budźe Twoje myto — nihdy na nihdy so njezestarješ!“ Dokelž bě Měrosława tak rjana kaž słónčna kralowna sama a tak luboznje a wabjo prošeše, zwoli Měrko do toho a wosta pola njeje. Wobaj běštaj zbožownaj a w sankym wjeselu a wulkej radości miny so čas. Kak dołho to běše! Wón to njewědźeše, njestaraše so też dale wo to.

Nadobo pak nadpadny jeho wosrjedź wšeho zbožа njemérne žedźenje po swojej dominje a za dobrymaj staršimaj. Kak jara też so napřećo tomu bědźeše, njemóžeše tele začuwanja potajić a jene ranje sedźeše tak zrudnje, zo bě Měrosławje cyle njemóžno, jeho rozwjeselić. Skónčnje wuskuši jeho tyšniwosć a wón jej přeradźi, zo ma žedźiwosć po staršeju a zo njemohł dale živy być, je-li by jeju zaso njewohladał. Princesna so toho njemało nastróži. Podarmo jemu předstaji, zo ma tuto přeće we sebi wulku strašnosć za njeho. Rjeknu z krótka: „Ja tebje zhubju, so ženje wjacy njewidźimoj!“ Ale Měrko wobstajnje a zrudnje wotmołwi: „Ja dyrbju swoju dominu a swojeju staršeju raz zaso wohladać! Ale ja so lubjerad zaso k tebi wróću, hdyž to poručiš!“ —

Zrudnje skłoni rjana princesa swoju hłójčku a hłuboko zdychujo dźoše: „Mam drje srědk, zo by so zaso wrócił, ale ja so boju, ty te wumělenjenja, kotrež su z nim zwjazane, dopjelnić njeczechesć!“ — „Činju wšo, zo bych so k tebi wrócił“, wotmołwi Měrko, a hladaše jej sprawnje do wóčkow. Ale Měrosława wosta zrudna. Sonjenčko je praješe, zo jeho pozhubi. Postany a dźěše po mały złoty bólčk (Büchse). Tó přepoda sama Měrkej, jeho napominajo, zo by jón derje skhował a předewšém ženje njewotewrił. A jako so rozžohnowaštaj, rjekny hišće k njemu: „Móžeš-li wnyrajene wumělenja dopjelnić, tak trjebaš jenož twoju přećelnu žabu zawołać a wona će zaso ke mni dowjedźe!“

Hłubokokomty podźakowa so Měrko a słubi jej hišće raz, zo chce so po jeje přikazni měć. Skhowa dostaty bólčk rjenje a sydny so na khribjet čakaceje žaby, kiž z nim wospjet płuwaše, nježli tam so princesa zrudnje za nim hladaše. Tři dny a tři nocy traješe zaso, prjedy hač bu zbozownje na domowinski brjoh wusadźeny. Po rozžohnowanju ze swojej přećelnicu, kiž so zaso w žołmach zhubi, khwataše ze spěšnymi kročelemi wjesele do swojeje wsy; widźeše kak so kur z wuhnjow k njebju zběhaše, widźeše stare słomjane tšěchi, ze zelenych štomow hladace, zasłyša dźěćow wjesole wyskanje a křičenja zasłyša zynki serbskich huslow z jeneho domčka při puću a wyskaše z radosću, zo smědźeše so domoj wróćić.

Ale ach, tyšno bu jomu, jako přez wjes dale stu paše! Wšo bě přemělenjene, žadyn domčk, žadyn člowjek njebě jemu znaty! Ruče běžeše ke khěžey swojeju staršeju. Ta drje tu hišće steješe, ale měješe cyle druhi napohlad. Stysklìwje wopraša so wobydlerjow za swojimaj staršimaj. Či ani jeju mjeno njeznajachu a njemóžachu jemu žane rozjasnjenje dać.

Njeměrny a njezbožowny běžeše na pohrjebnišćo. Tam mysleše, zo radu a ponoc w swojej nuzy namaka. Jow běchu tola wšitcy dobri duchoju přitomni, kiž móžachu jeho wuswobodźić z jeho stróżelow. Njebě so mylił, po krótkim pytanju namaka też wowy swojeju staršeju a kamjentne pomniki jemu pokazachu liču, kotraž njebě wjele rozdźělna wot teje, kotruž pisachu w času swojeho wotewježenja ke princesy. Medleše so při rowje a wobhladowaše sej dałše rowy: nošachu liču přeco młódšeho časa. Skónčnje so přeswědči, zo běchu na tři sta lět so mjez tym minyłe, jako bě swoju dominu wopuścił. Strózbnje wróći so do wsy; chcyše so dale wobhonić a tu zhoni, zo běštaj jeho staršej wumrěłoj z rudźenstwom dla synoweje smjerće zatepjenja w jězoru. W swojim zadwělowanju wučahny darjemu mału bólčku Měrosławy; ta snano móžeše jeho wumóc. Wotewri ju — a purpurny dym z njeje wuńdźe. Cyle zadźiwany dźeršeše prózdnu bólčku w rucy a widźeše, kak talu ruka, před wokomikom hišće sylna a młoda, nadobo so přeměni do smorśenej a kosćatej starej prastareho dźěda. Přistupi k jasnej wodźe a pruhowaše swoje wobličo. Kaž mumija hladaše z wody na njeho.

Wšón wustróžany a smjerć sprócny móžeše lědma přez wjes čampać. Nichtó njespózna w tym starym, starym mužu toho sylneho młodźenca wjacy, kiž bě před hodźinu hišće přez wjes šol.

Nětk dźěše mučny dale hač k hrjohej jězora. Tam so dele čapny, zaso a zaso podarmo po swojej přećelnicy wołajo. Ta pak so wjacy njewróći. A hórzy jeho wumó cunja smjerć.

Ludźom, kiž běchu k njemu k hrjohej přikhwatali, zo bychu jeho troštowali, bě pak do smjerće hišće swoje podeńdźenja zdźěłał a ći powědachu je dale a dale a khwalachu dołhoho syna. Kiž bě z lubosću k swojimaj staršimaj a k dominje wšu krasnosć a wšě dźiwy hroda krasneje Měrosławy wopuścił. A tak jeho dźensa hišće sławja. A hdyž zaso syn do cuzhy ćehnje, tak jeho staršej napominataj, zo by po přikładze tamneho syna Měrka činił a zo njesmě też we najwjetšim zbožu ženje zapomnić swojeju staršeju a swojeje dominy!

Hospodarski rozhlad.

pónjeńsu 2. januara 1928:

Barlinska burja wosta na poslednim dnju falšdženeho, za nju druhdy wichorateho lěta, měrna. Tola efekty na swojich dotalnych kurjach zawostachu. Cichosć na wikach s dołhimi a rentowymi tisćinami so z mjezin njepřeckerbny.

Na produktowych wikach bě poslednji dźeń falšdženeho lěta też měrny. Wukraj wichać trochu sylnjene płaćiny powěź, tchnjo na nałche wiki njeflakatowake. Wšěch druhich žita wostachu při dotalnych płaćijnach. Zemjak płaćeše

w Barlinje

pšenicy 11,70—11,85 hr., rožki 11,85 hač 12 hr., jačmjenja 11—13,25 hr., wowsa 10,05—10,55 hr.

w termijnowym wikowanju:

za **dezember**: pšenicy 13,07½ hr., rožki 13,45—13,42½ hr., wowsa 11,40 hr.,

za **měrc**: pšenicy 13,66½ hr., rožki pak 13,17½—13,15 hr., wowsa 11,45 hač 11,47½ hr.,

za **meju**: pšenicy 13,82½ hr., rožki pak 13,35 hr., wowsa 11,82½ hr.

Na pšchodach:

Běłkaj, w Čzornowje 17 pola Kanjerja.
Prožata w Wětšczach 6.
Krowa młoda wuškokošnjerina w Sčmjeńczach čo. 5.
„ bjało k cjelenju w Wošczach 4.
„ w Kortnizach 12.
„ w Wrjizach 8.
„ w Hajnizach, „Pšigerska korčma“.
„ w Bukojnje 6 pola Barta.
„ w Minkalc 47.
Wołaj w Darinje čo. 12.
Konjej 5-ćinjej w Nowošlizach 3.
Mlaki, khabataj, khołowy w Budyšchinje, Hamboćowa haša 13111 na Lwo.
Pjerjo drjene, 4 punty, w Klinčicy 43.
Koły, kósit, kury, karnikle, poš, na Žiwowje. Wótrnik.
Krupony 3 rjane w Teukczach 21.

Pschistajicej pytaju

Hołzu do domu, Mětczyna w Budyšchinje na Kamjenej haši 1.
„ Cuaśowa w Dźěžnikczach.
„ do Bnčeščhina, Paulijowa haša 261.
„ pschekupz Haajeng'r w Mužakowje.
„ do Lubija, Lauferka, Wósbork'ja čo. 4.
Dowonwika ženjenego w Budyšchinje, Swonč. Lawška haša 13.
„ „Wettinski dwór“ w Lubiju.
„ hoscheństi dom w Hródku, Barischcjowska čo. 2, telefon 502.
Bohonca a roboržanc, kujeń dwór w Njeswačzach.
Widarišcho a wojnaršcho, Burkert w Dźěžach.

Drjewowa aukzija

wutoru 3. januara dop. w 10 hodź.

pola Bronja z połnozy Lutowčańskich hatow 150 łošow šćejazych chójowu,
w Budyšchinskich kujeńskich kertach dop. w 11 hodź. při Pschiwoščańskej mlynskej hrjohi.

šchiwórk 5. januara dop. w 10 hodź.

při Schcschowika-Kaschowitim pucin do hole při Schcschowitšej hole 200 łošow šćejazeho chójowego drjewa,

pjatk 6. januara 1928

pola Hodźija w šelešnym dole 10 mtr. dubowego a lipowego drjewa, 10 hromadow halowow łuzowego drjewa, 10 mtr. šymjego dubowa a lipowa.

Sondnišzy na pschepadowanje

wutoru 3. januara 1928

w Kamjencu w kšiarnach, komorniy dom maschinistich nje-

bow dop. w 10 hodź.: Wšido k myciu, šćejaze čžapnik, drastny kamor, dwoschlo, pišanišće błido, soša, kolo a krajak rěpy, kofraj, šnjehaušći, angorišej kožuch, klubowy stoł, šubdobowy kamor, kobr, 8 stołow, 33½ metra lěsanych tkaninow, 20 metrow hymjeho šlowšcha, 4 kowje;

w Ratbizach (kujaz ješbu šo pschip. w 12 hodź. w Herbšej gruchcje) tuzo,

w Kwrócizach (kujaz jeńbu šo dop. w 10 hodź. w Herbšej gruchcje) šyjawa.

Łužedu 4. januara 1928

w Wórku pola Budyšchina (kujaz jeńbu šo dop. w 9 hodź. w hoscheńzu) pschihotowańšća maschina,

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. 3/11 hodź.: Wiki mało wutwite.

Dop. 3/12 hodź.: Skoro žadyn wobrot, płaćijny kaž zbožow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	31. 12.	30. 12.		31. 12.	30. 12.
Pšenica	234-237	234-237	bunY	20-21,00	20-21,00
rožka	237-240	237-240	woka	21-24,00	21-24,00
nal. ječnjeń	220-265	220-265	módre lupiny	14-15,00	14-14,75
naz. ječnjeń	—	—	žołte lupiny	16-16,50	16-16,50
wowsa	201-211	201-211	zerdadella	—	—
kukurica	215-217	215-217	raps. wosušk	19,80	19,80
pšeńč mučka	31-34,00	31-34,00	lany wosušk	22,00	22,00
ržana mučka	31-34,00	31-33,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bérnj. kruški	24,20	24,20
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	ržana sluma	1,00-1,25	1,00-1,25
lane symjo	360-365	360-365	pšeńč, „	0,80-1,05	0,80-1,00
hrčeń	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,95

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 303.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 5 lět . . .	61—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	58—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . .	50—54
Mjenje picowane wšěch starobow	42—46

Byki 457.

Połnomjasne, wuroščene, najwjetšeje rězneje hódnosće .	58—59
Połnomjasne, młódše	54—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	51—53
Spatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 795.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	46—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	34—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—31
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	21—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1350.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	60—60
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—75
Spatne (4)	47—56

Wowcy: 2917.

Młódše a starše wukormjene (1 druźina)	60—65
Starše wukormjene (2.)	45—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—44

Swinje: 7554.

Połnomjasne, wosobitych rasow a jich křižonjow, hač do 1½ lět stare	61—62
Wukormjene	58—60
Mjasne	54—57
Spatne	53—55
Rancy a kundrosy	—

Listowanje.

G. P. T. Po najchim napraschenju na jawěsčenjskim hanicze njeje móžne, so by invalidna podpjera na dźěćich cźaš dopołdka płaćił. Na podpjeru ma hakle tón fakultne prawo, kiž je 65 lět stary. Je-li pak nječtó podpjeru pyjedy dostawa, dha stawa to to jenož, dokelž njeje tymaru do dźěła. Satisfakcija sa dźěłakmanosć, podpjera šama wot so pschestanje. Też hdyž bytschże pjenjes jadanicej dźěłi, njeby to móžno było. Hinak leja pak wěsze pola snjesłožcznjskeho jawěsčenja. Tam na nanjet hnydom dźěł renty wupłaćeny dostanjeże.

P. R. Wobstkoważe Waschę žadanja na invalidnu rentu, hdyž lětnje 10 markow 2. zjadowanje dobrowólnje lětcze. Na kóždy pad dyrbja pschi wumělenjun tkarkow po 26tomaj 20 tydźeńskich markow lětjenych być. Dobrowólnje lětjene marki (snajmjenscha 2. zjadowanje po 60 pjenjezkach) wotnamjenja dobrowólny jawěsčeśer ninje datumna z jenym F. (ta rěka Freiwillig). Njejsće tjej žwojcje wěsze wuhlu, dha so pola jawěsčezego kanka najwažschujcze. Tam wschu trěbne šhonicze. Wěsze dyrbicze tjej wupokazaty wo sapłaćenjun invalidneje renty khowaeź, so je mazje k ruku, hdyž je potom pospschicze trjebaeze.

J. S. To je wěste, so njepschihotowanje žona khorobna kaha šonu, kiž ma so operěrowaeź, tohorunja też niz žana jawěsčeśerska kaha w cźasu operazize. S tym by tola derjbjała wjele nałate wudawki za khorosć njesej, kiž je za jawěsčenja nałate. Tomu so nichtó dźiwaeź njetrjeba

Směškl.

** **Njeje hišchcze doma.** We wulkim moderninym kupnym domje wobroćeji so nowa pschistajena na žwojeho kolegu: „Wraješe mi tola, hdże dha tu tu krjepjaze kupjele sa pschistajenych?“ — „Njeje mi wědome, žym hakle tu jedyn mětaz.“

** **Cźuczjwy paduch.** W nadrośnej cźišchcźerju wobkradnychu jenoho kujeza tyčtro jara. Listowinja z jeho adrezu a wjazy ztow britwanami njeješe běšche žo šjubiła. Po dźešchim cźašu dosta wot paducha list, ke kotremuž bě nijeschi dźěł potradnjenych pjenjes pschipokoženy a ješe-lowaze słowa wopschijcźeśe: „Jara cźeścźeny kujeze, žym Wam pjenjezy pokradnył a nětko mje šwědomje hrjeha. Tohodla Wam dźěł pjenjes wróćeju. Hdyž mje šaho budze hjehacź, potom pójdeźu wjazy. S poczjeścźowanjom . . .“

** **Ma pravje.** Sósora: „Ale Janko, ty njeschměješ wboju mužki kafle za wopnich cźahacź!“ — Jank: „Je tola njeczinju, ja ju jenož djerju, twoja cźehnje.“

** **Khorla:** „Pětrje, ty dyrbíšch mi teź kuli kurici dacź; ja žym tola teź pjenjes k zigarje dał.“ — Pětr: „So by widźał, so ja wjazy nječi njechcu, dyšli ty, dha potom tebi do hłuby komu, tak mamoj wobaj jenak wjele.“

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěl Smolerjec knihiščerjenje, zap. dr. s w. rnk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawčitki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěźnje so stajace nawčitki a tabele so wyše wobiljeja. Za reklamowy w w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w w

Číslo (Nr.) 2 | **Budyšin — wutork, 3. januara 1928 — Bautzen** | **Lětnik 57**

Geßlerowe dźěło w Bayerskej.

Barlinski tydźenik radikalneje lěwizny „Montagmorgen“ je nastawk z napisanom **„Nowe Geßlerowe potajstwo“** pschinjesł. W nastawku so praji, so němski wobornik ministar dr. Geßler w Münchowje nowinjskemu korrespondenzu **„Der süddeutsche Zeitungsdienst“** wudźerżuje, k kotrejž je 150 bayerskich a zwonkabayerskich provinzialnych nowin pschisamknjenych. Geßler je za tute korrespondenzu, kotraž dyrbi lud w Geßlerowym duchu wobdźěłaś a na njón jeho wólu wukonjeś, nježdźe **200 000 hriwnow wudał.** „Montagmorgen“ so praschа, hač je Geßler tute sumu z statnych fóndkow abo ze swojeje móschnje dał.

Mischnjanska porzlinowa manufaktura sašo wunoschna.

Mischnjanska porzlinowa manufaktura, kotraž zakschemu statej słuschа, je póslednje lěta je schkodu dźěłała, runje kaž žu tej pribatne porzlinarnje w Němskej z njewotwisnym žiwosći wudźełkow cyełpile. Swjeźelace je, so je sarjadnistwo Mischnjanskeje porzlinatnje wo sašdźenym lěcze wotsjewiło, so je napraschenje za jenjmi wudźełkami žiwe pschihotowało. Pornjo prjedawschemu lěcu je wo tśeśinu wjacy swojich wudźełkow wothyła.

Antirepublikanski studijowy radźičel.

Republikanskemu wobcežołowanišchežu w Barlinje bě so powědźiło, so je studijowy radźičel Kurz pschi holczej schuli w Offenbachu 9. augusta 1927 psched zhromadźenej rjadowninu (klasu) rjekł, so je 11. dźeń augusta žiwjedźeń Cyrkwje-cerkwjenu-zonopowieje twjelawy. Po wobcežołowanju je na to hejnjste ministerstwo za ludowe pósćelanje po pornischnjeśi statneho prezidenta hłědowaze wosjewiło: „Na Wasche pšeno se 24. novembra Wam idźeliju, so su studijowemu radźičelu Kurza pschepadźili a jemu pjenjezne khłostanje napołožili.

Wjelcza cźiwila w rauschej Pólsce.

Po powěsćach z rauschich namjesnych kronow Pólšeje je tam wjelcza cźiwila dźeń a hórcźa. Wjelki z wulkimi stadłami hacź do bliskosće statkow běhaju a stót a ludźi nadpadaja. Wósoł Wołkowyska su wjelki ratarja nadpadle a jeźrale. Na drózy mjes Nowogrudkom su wjelki dwě zonje nadpadle. Nimoježdźazy ratarjo mógachu zonjez wukhowaś. W namjesnych krajinach su wjelki wjele pschepołnyrjarjow nadpadle a rostorhale. Nadrobnosće wo tym njeje znate.

Awstrisko-madźarska zwadna podawizna.

Pschi awstrisko-madźarskej mjeji je so njedźelu na madźarskej strjenje leźazym sastanišcu Szent Gotthard podawk stał, kotryž je wulke dźiwanje zbudźił. S tworowym cźahom z Werony (w Italskej) so pjecź wosow, kotrychž nakład bě jako „maschinske dźěle“ wosnamjenjeny, do Szent Gottharda pschinjese. Wozy pak, kaž so wupokaza, rozkładene maschinske cźełby wopschijachu. Awstriska zlowna wyschnosć pschikasa, so bychu so wozy dale njeźesli. Njedźiwajcy teho madźarska żelesniska wyschnosć pod wjeźerskim pschewodom te pjecź wosow z maschinskimi dźěłami dale wotpusćeja da a awstriskim zlownym sastojnikam, kotrež chcychu tomu sadźewaś, z wobrenjenej mozu naspscheźiwo stupi. Awstriska zlowna wyschnosć je po tymle podawku Szent Gotthard wopuschćeźiła. Cźahi so tohodła wot teho cźasa wjazy njewotwodźa. Dalšich powěsći njeje dostaś, dokelž je telefon pscheterhnjeny.

*

Podawizna w Szent Gotthardu k zanemu diplomatiskemu wuschpiarasiju mjes Madźarskej a Awstriskej njedobrjedźe. Hižo hnjed zu so bróńje z Italskeje pisches Awstrisku do Madźarskeje pschewjesće. Awstriske mězne wyschnosće su wusłědźiłe, tola awstriske knježeństwo njeje zenje pscheźiwo tymle sakasanym pobrukam zakrocźiło. Sławne potajstwo je, so awstriske knježeństwo tomule tajnemu pschepołnjakanju bróńjow połskuje. **Runje této je, so dowěrnizy żelesnizarjow w Grazu pozdźiłu schtyrzecźi kašchczow tšelbow, maschinistich tšelbow a munizije zadźerżachu, kotrejž so z Italskeje pschiwjesechu a dyrbjachu so do Madźarskeje dale wotpołesć.** Tehdy so wukopa, so běchtaj knjesaj Mataja a Waber z awstriskeho wójnskeho ministerstwa dowołnosć k transporće wójnskeho materiala dałoj. S knježeńskowoje kschefecźijansko-sozialnje strony so tehdy wurěcźachu, so je transport jenož próstne patronowe rołki a schrót jako material za hońtwinsku muniziju wopschijał. Winske sozialdemokratiske nowiny so tohodła prascheja, cźehodła je knježeństwo tele wózy samjelcźało, a cźehodła je Wjasikowy kanzler dr. Seipel, hačrunnje je tele wózy znał, z tajkim pschehowatanjom wo sprawnosći madźarskeho knježeństwa k awstriskemu knježeństwu rěcźał. Prajcerje nastawa, **kajka je žobuwina awstriskeho knježeństwa** pschi tymle pschepołnjakanju bróńjow, z kotrymž so mérowe rěcźenje a Swjatk Ludowi rani.

Wólbne napominanje pólskich socialdemokratow.

Pólska sozialdemokratiska strona je wólbne napominanje wosjewiła, w kotrymž so pschećiwo reakziji wobrocźa, kotraž sebje hłowu sdźeła. Tale reakzija sebje pschećiwo dźěłaćeństwu wustupuje a je reformje finanznego rozliczenja wójnu pschipowědźiła. Hačrunnje je prawiza w žywotnych stejišćach k knježeństwu dźělena, dyrbi so wona tola jako sjena w žywotnu reakzionarnym programje wobkładacz, kotryž so na postajenje monarchije abo diktatury po pschikładze fašizma měri. Sozialdemokratija je z kompromišowej politiku marschalka Piłsudskeho njespokojom, dokelž so z reakzionarnymi stronami nakładuje. Piłsudski je z pomocu sozialdemokratije k mozu pschischoł, je pak sastupjerjow najswérnischich prawizy do žywotnych knježeństwa pschijał.

W prajchenjach zwonkowneje politiki so sozialdemokratiska wólbne napominanje zjawnje za **žamorjadnistwo Wilenskeho kraja** wupraja. Prjedy su wjeźakowali, so Piłsudski w Genfu plan Wilenskeho žamorjadnistwa pschedniješe, pólske knježeństwo pak njeje tónle plan dla lokh rozumliwych pschićinow wuprajiło; dokelž bychu jo jako pschihotowanje měrneho pschijamknjenja Litwy k Pólšcy hódnośili. Hižo po Genfskej konferenzy su dźěłaćerjo nowiny „Robotnik“ zjawnje žadanje wuprajile, so by litewska sozialdemokratija pschewrót w Litwje pschewjedła a so je pólšcej demokratiju sjednoczíła, kotraž i blížschich wólbow jako dobyćerka wuńdźe.

Stresemann wo Piłsudskim.

„Głos Prawdy“ je rozrěcźenje jeneho ze žywotch žobudźaćerjow z dr. Stresemannom wosjewił, w kotrymž je němski zwonkowny minister praji, so je Piłsudski na njeho w Genfu pschihódny zaćišćki zawostajił. Pólski ministerski president njeje ze žywej jednorosću žadyn marschalski zaćišćej, ale zaćišćej wukeje posłowy cźinił. Dr. Stresemann potom praji, so je **z wunoschkom Genfskeje konferenzy jara spokojom** a spomni, so je njewérne, so je Piłsudski w poćahowanju Swjatka Ludowi nětkat hrozył. Dale Stresemann wuspódobny, so je jemu lubo, so je njerozumny wójnski staw mjes Litwu a Pólšcy pschestał.

Njedorozumjenje abo wuzadanje?

Powołeńcer Pólskeje telegrafneje powěsćenje, kotremuž je litewski ministerski pschedźedyda Woldemaras hižo we Genfu pschehowanje w Litwje dowolił, žobotu na pólsko-litewsku mjeju njedaloko sastanišcza Sawjazhy pschijědźe. Hačrunnje mjezyske pueźowańske papjery a wobźěwdźenja w rjedźe, jeho litewskeju namjesnju wojazy pscheś mjeju do Litwy njepschećichu a to po pokiwje, kotryž bóchu z Kaunasa dostali.

W čzasu a Lothringskej pjeća sprisahanstwo wotkryli.

Parižske nowiny su je Straßburga powěsć pschinjesłe, so je policija elsaščich autonomistow po podłožu dokumentow sajała, i kotrychž je spóznaś, so je wopraudźite pschisahanstwo pscheśiwo franzowskemu statej pschihotowane było. K tomu su je pjeća wojowańske wotdźelenja organizowale a so pschihoty za šamostatnu republiku cźiniłe. Parižski „Matin“ je sapiš sobustawow knježeństwa wocźišchcźał, kotrež je so dyrbjało w žywobdnej elsaško-lothringskej republiky postajiś. Na sapišu na prěnim mězinje stej pschedstajda autonomistiskeje strony dr. Roos, prjedawschi pschedstajda elsaskeho wnjezeńskeho swjatka Roose, katolski duchownaj Faschauer a Semb, prjedawschi bankownik sastajnik Pfind, kotryž je psched tśimi njedźelemi do Němskeje cźekнył aźd. Po Parižskich nowinach je w bliżschim cźasu hišcze wjacy wobsobow sjimа. Dotalne sapisce je so na podłožku dokumenta stało, kotryž je so pola sapisarja jeho autonomistiskeho sjednoczenja Flegela namałako. Je to sapiš wobsobow, kotrež tak mjenowany „Schutzbund“ pscheśiwo naśtyknym nadpadam franzowskich nazionalistow, wosebje monarchistow a sajźistow, tworja. W městnosćach autonomistiskeho nakładnistwa „Erwinije“ je policija pjeza material za twarjenje barrikadow, kakazkaty gnat atd. namałaka. Schto je na tychle powěsćach wěrneho, žudnišce pschepytanje bórzy dopokaże.

Briand žam jedna.

W rozrěcźenju z dopisowarjemi nowin „Sunday Times“ je franzowski minister zwonkownych naležnosćow Briand na prascheńje, hač je jednanje mjes Parisom a Romom z někajkej druhej inogu pozrědkuje, wotmolwił: Ministerski pschedsydźa Mussolini a ja k dojednanju dóńdźemoj. Hdyž je wo balkanskich wobstejnosćach a wo możnosći swjatka balkanskich statow rěcźeńe, Briand praji, so tónle nanjet z paktom wo njenadpadnjenju, sapodatnym se rustim knježeństwom, swizuje. Wo nim budźe ko jednacz, kaž bórzy nowy rusti pódłanz Dowgalewskiti do Parisa pschijědźe. Sćo potom i praschenjom wotbronjenja sabérajo. Briand na podłožku cźiłkowneho wudawanja dopokasa, so Franzowsća i dobrym pschikładom dopódka kroći, ale njemóžnu je, wjcho bronjenje sastajiś, kaž je to Litwinow namjetowak. Bronjenje móże ko jenoż w toj měrje samjesowaś, **kaž dołho bjesstrachnosć kóždeho kraja zawěsćena** wostanje a tam, hdyž so móża wobsamknjenja Swjatka Ludowi pschićiwjesć. Sa léto 1928 nadźija so Briand, so so fólizowanje ludowe dale rozwije a so so wobsebje franzowsko-němske fólizowanje twrdospolni.

Južnosłowjanska a Němska.

W słupschtinskim finanznym wubjerku je pschi wuraźenju wo wudawkach za zwonkowne ministerstwo wjednik žanostatnych demokratow **Pribičejwić** rěcź wo **zwonkownej politiki** měł. W njej na to pokaja, so mjes **Němskej a Južnosłowjanskej** njeje žanych rozdźělow mjenjenja a swadow a so tohodła njeje žanych sadźěwkow pkheźiwo tomu, so by so Južnosłowjanska wuże k Němskej pschisamkła.

Pribičejwić też wo praschenju pschisamknjenja Awstriseje k Němskej rěcźeńe a w tymle swisku na Briandowe zkowa pschi składnosći wobsamknjenja franzowsko-južnosłowjanskeho pschećelstwoweho swjatka dopomni, po kotrychž by wobźěliteho jednanja mjes Južnosłowjanskej a Franzowskej trjeba było, hdy bychu chcyli pschisamknjenje do skutka stajiś. Južnosłowjanskej tohodła njeje trjeba, so pschećiwo tomu wobaraca, to wona Franzowskej pschewostaji. Wěrno je, so je Awstrika wot Němskeje jenoż z namjesnej cźasu dźělena a so so stajnje próźuja, so k Awstriskej pschisamknuc.

Zwonkowny minister Burow wo bołharskej politicy.

Sćo do Sofije wróćeńschi je bołharski zwonkowny minister Burow wo swojim rozrěcźenju z gridźiskim zwonkownym ministrom Michałakopulom w Genfu rjekł, so je z nim wo natwarjenju żelesnigy mjes Bołharšcej a Ssołunjom jednał. Dla twutworjenja wikowańskich stykow dyrbi so rěcźeńe wobsamknuc.

Wo porěchach k Južnosłowjanskej Burow praji, so je rozumnicź, hdyž w cźasu wulkeje nerwosnosće Južnosłowjanska politiski pschićinjenow dla njeju zajwjera. **Hdyž pak mjesa mężnazy dołho zawrjena wostawa, tale naprawa politiski charakter dóstawa.** Wón wocźakuje, so so bórzy pschemeńenje stanje. Burow potom wusłědźiny, so chce Bołharska k Južnosłowjanskej pschećelne porěchi pozjabi sahowacź. W tym ju franzowske knježeństwo podpjeruje, kotrejž so po pósledních podawkach w połodnjowej Sserbiji prózuje, njedorozumjenje mjes Južnosłowjanskej a Bołharskej wotstronicź.

Wo rozrěcźenju z němskim zwonkownym ministrom Stresemannom Burow praji, so je sa cźerpjenja Bołharskeje wulke dźěłbrace pokalował. Powěsćeje, so je Italska Bołharskej požcźonku posłicźała, je bjes podłožka. Bołharska nocźe Swjatk Ludow wobcźeć a jeho mérnjši sjeź wocźakuje.

Nowiny w danskich schulach.

Kaž so z Kopenhagena powě, je so w tamnišchim gymnasiju cźitanje nowin do schulskeje wučbneje sahwjedźo. We hornišch rjadownjach so wjazy króć wob tydźeń dźenjki cźitaju. Naśtawki ko rosprajcja a so niz jenoż za naśtawki wuzija, ale też za listy, kotrejž maju wucźomnjcy spitźezelam naśtawkow napisaś.

Wojerske nažiwnosće w Jendželskej.

„Daily Mail“ powdź, so je 31. dezembra wjeczer na **wojerskim** stwoczowanišcu w Albershotu k nažiwnosćam wojakow došło. Woni chcychu towarišca, katrehož bě policija sajała a na policajstwo dowjedła, **so nažiwnosću wustwobodźichu.** Na pontoz sawołane wotdźělenje policistow policajstwo wobstupichi. Hdyž běchu wojakow wobrěźeli, so bychu je do **kasarnow wrócźili,** so tam **nažiwnosće wospjetowachu.** Někotre wokna po wobich stronach druha schodża do nacźini. Wojerska wyschnosć je pschepytanje sahjadła.

Khłostanska expedizija na kupje Malaicze so słónczila.

W połodnišnim morju ſ boka Awstraliskeje leża Salomonske kupy, kotrež je Jendželska pod swoje kujerstwo wsała. Na jenej ſ tychle kupow, katraž Malaita rěka, běchu so domorodni pschećiwo jendželskemu kujerstwu spjecźili a diweju Jendželczanow a 15 domorodnych policistow słónczowali. Jendželske kujerstwo je na to wotdźělenje nanóšćich wojakow na kupu wupósłało, kotrež su dyrbjeli spjecźiwnych domorodnych pokhłostnyć. Khłostanska expedizija je mjes tym swój nadawk wukonjawšchi so do Awstraliskeje wróćiła. Wona je 40 jatych domorodnych schwatała. Wschitkomadže je so 200 domorodnych jasało. 25 domorodnych, kotrež su słožk naschkarali, su wotprawili.

215 000 schillowow so wuswobodźiło.

We wjeczernowoschkanskim stacu Sierra Leonje, pod jendželskim schkitom stejacym, je so 1. januara 215 000 schillowam swobodna doka. To je so na jasaku wukasa stało, kotryž je w septembrje rada Sierry Leony so poruczenju jendželskeho kolonialnehu ministerstwa wobjamkła.

Wjeršk hospodarskeho kčěwa w Americy so pschekročił?

Direktorium Federal-Reserve-banki w najnowschej rosprawje wo hospodarskim połoženju praji, so ſtej industrija a wikowanje w poslednich njedźelach wróżo wotstajej. Fabrikantojo a wikowarjo su mjeńschi wobrot dyźli we tšoch poslednich letach měli. Hacź runje je wobkhod we poslednim czasu hubjeńschi był, je wobrot zyłeho léta hischcze nimale tak wulki kaž w rekordnim lěcze 1926. Produkcija w hórnistwje kaž w fabrikach wschak je woteběrała, też twarike dźěło je pornjo lońschemu létu trochu popschinźiło. Runje tak je liczba dźełoujenźerjow w industriji pschibywa.

Napschećo two tejle njeswjesełaceje rospravje, **wikowanški sekretar (minister) Hoover** w ſwojej rospravje praji, **so wschě znamjenja za trajne hospodarske khrjeźenje rěża.** Pjenjez je dosć a po nitšej deni dostacź, wunoschk žnjew je bohaty był, a mjeźa je bjez pschemjenjenja wulka. Perioda bjezdźěłnosće, kotraž je ſ dźěła w automobilowej industriji pokazowała, je pschewinjena. We wschěch industrijach ſ wuwiwanjom bruntowoho hórnistwa je dospołny měr mjez dźěłodarjemi a dźěłacerjemi. Sypka njeje nihdźe žanych znamjenjow widźecź, kotrež bychu na to pokazałe, so je hospodarske wobstejnosće pohubjeńscha.

W politiskich kruhach je tale rospraława wotwanšcheho sekretara w tym smyśle nałožnje, so je w poslednim czasu **we wikowanju a industriji wešta** nerwosnosć wuskuwowała, **dokelž** pjecza w industriji produkcija wróżo dźe. Ranschcźiwo tomu dyrbi Hooverowe nowołstwo połostwo dowjerjenje k kujerjazej republikanskej stronje pohybnicź, kotraž je žebi dźiwanje na pschichodne wólby złowje „Powjerjenje derjemcźe“ jako heslo wuswoliła.

Mellon jako kandidat amerikanskeho prezidentstwa.

Kaž so ſ Washingtona powź, so w republikanskej stronje ſ cźicha pschihoty cźinja, so by so pokładowemu sekretarej (finanzowemu ministrej) Mellonej kandidatura jeho stronu ja bliżsche wólby presidentstwa zawjeźiła. Mjeźesł nowin Hearst je njedawno sjawnje so Mellona, jako najlepschego kandidata, kotrehož republikanojo maja, wustupił. Kaž je znate, je Mellon hižo 72 lět stary. Też president Coolidge a statny sekretar Hoover pjecza jeho kandidaturu podpjerujetaj.

Sjednoczene staty so próżnja, swoje styki k kacźanskej Ameriży połepschicź.

„Daily Telegraph“ ſ Newyorka powź, so je so president Sjednoczenych statow połnoczneje Ameriki, Coolidge, rozhudźił, so na pschichodnem amerikanskim sjězdźe na kupje Kubje wobdźelicź. Coolidge so próżnje, porjadu Sjednoczenych statow k kacźanskej Ameriży połepschicź, to je k statam ſrjedźujeje a połodnišcheje Ameriki, w kotrychž schpanjiska a portugalšć rěcź kuježi. Se kacźanskim Sjednoczenych statow w Nikaragui pschećiwo tamnišchim sobźěrjam dó so mjes kacźanskimi statami měnjenje spodźiła, so chcedźa so Sjednoczene staty zbyt hrjebnje a połodnišcheje Ameriku pod swoje nadkrjesliwo stajicź. We swojim zwobdom a samospytnosći so bojo, pytnychu so psched schromadnym politicerjom schkitacź. Sjednoczenym statam we to dźe, so by so tónle hubjeny zaczišcheć sbubit a so buchu kacźanske staty k nim sabo dowěrni mócź. Industrija Sjednoczenych statow ma w połodnišchej Ameriży wjesoe wotebjerarjow swojich wudźełkow. Te wona nochze sbubicź, a tohodla so wo to stara, so by pschedawske pschećiwstejnosće mjes połnoczej a połodnišcheje Ameriku sabo wotmyło.

Franzowsko-amerikanski wěczny měr.

We franzowsko-amerikanskim jednanju wo **„pakt pschećiwo wójnje“** „New-York-Herald“ ſ knjezeństwoweje stronu pisze: Statny sekretar Kellog je franzowskemu pósłancu Claudelej nětku wopraudze nadrobny **„nacźisć pakta wěcznehu měra“** pschepředał a ſ dowom wotpowěsći lisć na franzowskeho swonkowneho ministra Briauda pschidał. We tutym nadźiju wupraja, so jón, hdyž tu jón Franzowska a Sjednoczene staty podpišałe, tež druhe staty podpišaju. Amerikanski senat je Kellogowemu nacźišć hižo pschihłosował.

Ze Serbow.

Dujownica.

Wutoru 3. wulkeho rózka.

Henocha — Genovefy.

Njezapomńće na swěrneho sprawneho Serba!

† 1892 C. Ch. Dahla w Khoćebuzu, kandidata duchownstwa, serbski tołmačer na Khoćebuzskim okrjesnym sudže a z dobom dołholětny wučeř serbskeje rěče na gymnazija. Mjeńše tam jara wjele wučenecow. W lěće 1837 wopytowachu jeho serbske hodźiny 153 gymnazialscy, Serbja, zo bychu so we swojej maćernej rěči wudospolnili a Němcy, zo bychu serbsku rěč při tej składnosći nawuknyli, dokelž mějachu ju za dosć wužitnu. Dahla běše swojich wučomocow do troch rjadownych dźěli, a kóżda rjadownja měješe za tydźeń dwě hodźinje. Za nich je też mału rěčnicu serbskeje rěče spisał. Tehdomy rektor Tschirner Khoćebuzskeho gymnazija Dahlowe próconowanja jara spěchowaše. Zadaše sebi, zo so też při wšelakich šulskich swjedźenjach serbska rěč nałožowaše. Wučomcy mějachu rěče abo přednošowachu pěsnje w serbskej rěči. C. Ch. Dahla zemrě w zhonowanej starobje 86 lět.

1922 serbski koncert pod Bjarnatom Krawcom we Narodnem Domje na Vinohradach.

† 1892 C. Ch. Dahla, 86 let stary wučer serbskeho rěče w Khoćebuzu.

Poddaće.

Budź strošny a njes scérpliwje,
Stoż tebje tyši wjele;
Wěz, wyšša ruka wodźi će:
Bóh jasnosć, mroki scéle.

Tuž ćiše hjeř, stoż wotsudźi
Ći miła ruka Boża;
Bóh na ramjeni jeno ći,
Stoż znjesu, napołoża. Korla Fiedler.

Žana žaba njerjechta, wuhladawši bačena. Přisłowa

*

— We **wjedrie.** Kacźanuje ſ połonja abo ſ krótkeho ranja wótr hymny pisches ſdajetše jona krótcha, je mózno, so na khwilku hymu trochu kacźeri, tola nad raźicej Europu pschjeo hischcze hyšna wyschina leži a na rańscheje wjedro skutkuje, so wostanje ſuchu a póća hymno. S połnoża a ſ wjecźora Europy drje nižiny leża. Nowa wyschina ſ Azorskich kupow pschikhađa. Sličitka je trochu hubka ale tola hischcze na rjane pokazuje. — Jutše hrjedu sthađa hłónčko 8,13 hodź. a thowa so 3,56 hodź. Mjeńšaće khađa powołanju 1,40 hodź. a thowa so rano 4,49 hodź. Wječera wjecźor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer 0, thermometer we dnjo —3. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer 0, thermometer w nozy —8. Wuhladny na pschemjenjace wjedro.

— **Sapołcźate lěto 1928,** kiž je po starej Juliankej protyzy 6641. lěto, je pschestupne lěto je 366 dnjemi. Pschestupny dźeń pak njeje 29. februar, ale po postajenju Julia Cźasara hižom 24. februar. S teho wuhađa, zo so dny swjatych ſ nimi wo dźeń pschećiwnu hacź do kórza měsaza. Dźeń swjatego Mateja, kiž bo hewak 24. februara swjećeł, podnje lětša na 25. februara. Kotréž bo 29. februara narodźa, móża hakle jako ja 4 lěta nas narodninu swjećeźicź. Dokelž na pschestupny dźeń njepadnje mjeno žanehu swjatego, maja wschelacy ludźo psched nim zakotny strach. Pósłniz mamy lětša 21. februara, jutry 8. hapryeje a swjatki 27. meje. Nowe lěto je ſo ſ njedźelu sapoczało a wopschija je we žebi 53 njedźelow. W nowym lěcze knježi Merkur. Jeho lěta su ſuschiśche a symniśche hacź cźopke a mokre.

— **Rozschérjenje budyšteho měšćanskeho omnibušowho wobkhada.** Dotal wobsteja w Budyšchinie tśi cźary ſa měšćanſki nadrózny omnibušowy wobkhad. Dwě cźarze wjedźetej ſ Wjelećanskeje dróhi na Hausenku dróhu a hacź k Wuritzkemu puczej. Cźara cźo. 1 wjedźe na dwórnišcheho wokoło, mjes tym jo cźara cźo. 3 hnydom psches Swonkownu Lawšu hašu do smutkowneho města wjedze. Wós cźarh cźo. 2 jeźi wot Sedanskeho namjesta Schiedeneho dróhu. Jeźdny plan omnibušowy je tak sestajany, so móże ho na Hłownym torhoschću ſ jenje cźary na druhu pschesthupicź. Mjetko pak ko schtwórta cźara wotewri a to najzherje 15. januara. Tuta nowa cźara powjedźe najsterje wot Krajneho jasnoa psches Klinzenu dróhu, Zyhelnišu hašu, Drjewowe wiki, Kamjeńnu hašu, Sserbske hrjebje, Garbarišku hašu, Židowsku hłownu dróhu hacź k Měrśiwej hosćencźej.

S **Wowrjowa.** Tudomny młyn, kiž nětkhy Kórnerej ſwójźe ſkuchcheje, je nětko knjes Gustav Mak ſ Guhrawy we Wrótšjanskim wokrjesu kupił. Młyn bu w ſwojim cźasu konkursa dla sastajany. Wot meje 1925 ſiesche. Tehdy kupi jón Sjednoczeńskowo witkowańšich młynow. Nowy wobsedźer dhe młyn w meji tukoho léta pschewsaczej a sasa je nim mjeźeć.

S **Radworja.** Sobotu popołdnju wokoło 1/25 hodź. ſusesłoži na knjezim dworje we Łupoji dźěłacer Josef Nowak ſ Radworja. Wón wo na pok woczinjenej runkligowej jamje dźěłasche, jako bo senija pod šnehowej cźežu wot-

Za wysoku płaćizny.

Powdaniczko ſ naschich Łužow.
Napisała Kristina Rogowa.

156] (Pokračowanje.)

A tudy wotpocźiwaszy młodźenc, kiž njebě žebi śwěrił, ſwoju hłowu na wosbenu puzaŕ pokoźicź, ale běsche rubischcto nad nim wupschestrěł, to bychu jeho huste židźane wołosy jón njewonastawe, mjeźesche drje zyle wotmyschenu, khudobnu, cźornu drastu, a runje tak khudobne běchu jeho schatu a jeho wobuwcź. A tola njebjahadasche wón se sawisesu na markisa, ale nalwopak, markis na njeho.

Cźehodła wón jemu sawidźesche a schto? To njewujezy, schtož nětko jeho wobkhodźo tak spodźiwnje wokraśnjesche.

„Wón nicźo nima“, rošnuthlewasche markis, „a tola je tak bohaty.“

Ale schto to bě? Dźiwny wuras pschija wobliczo ſpjazeho. To bě bolosć, hłuboka bolosć, kotraž ſo na młodeni wobliczu wujewi. Markis wobkhodźowasche jo ſ wšitym dosćeźinjenjom.

„Woni maju dźě pschezo ſbožowni być, jeho potomzy!“ Hórki pomjerk zatorhny po wotko hordych hubow.

Na tutom młodeńcu bě ſ nasdala widźeć, so njeje za tutón śwět, ale jeniczky za njebjo žiwy, wo kotremž honjesche a na kotrež ludźi pokazowasche; to bě jenož ſ hosćenu na jemi, pschihotowany, kždy cźas dalepuczowacź. Wón wusmanjenjesche jo se wschěmi ſwójstwami, kiž wot wernehu kschesćana žadasch. Wěsche cźichemyslnu a pokornu, polnu ludosće a dobrych skutkow; wón lubowasche Boha a ſwojich bohuczełowiczkow, schtož hodźesche jo hižo ſ toho pósnacź, schtož ludźo wo nim prajachu. Nó, a jako mjeto ſa wschu to njeda jemu tutón Bóh ani lěpscheje drasty ani njewuježbodźi jeho wot tuteje bolosće? Sawěrno, kražne myto!

Dokelž pak jo jeźin ſ młodźenzowego cźela njeſhubi, ale **bu** pschezo cźemnischi a hłubschi a bolostne **ſdychujenźo jo ſ** jeho erta wuroni, nakhili jo muž k ſpjatemu a pokoji **kahodnje,** bjes maka cźežesćowanje ſwoju ſmunu rutku na **jeho** cźoło. Tole cźoło běsche hischcze ſymniśche a wložne.

„Knjes Ursiny!“

Provisor sadyrkny, wocźi wotewri a wodychny kaž cźłowjek, kiž nu nadobo wot wulkeje cźeže wuſwobodźeny.

„Wam bě so nješchto ſe dźato“, dźesche markis, widźo, kak so młodźenc ruce pospěhny a ſwoje wobliczo ſ rutku pokry.

„Ach haj, jara sły jón mějach, wotscha miłosć, dźakuju ſo wam jara, so jeźe mje wubudźił.“

„Nad so ſtała.“

„Wy ſamohowje, prosćhu!“ Młodźenc dobrymy do blisseje studnje, wapi še schtellezy, kiž stejesche tu pschihotowana a potom ſo wróźi.

Markis běsche na pleczenym stólzu a pokaja na město pschihódła hejze. „Ja bych ość waſ nješchto wopraschał.“

Provisor bo pohybże.

„Kelko lět khtuježe wy hižo ſwojemu Knjesej, kaž so Tamara wupraji?“

Wuras pschesłapnjenja sjewi ſo w błedem wobliczu Ursinebo. „Se ſwojeho 18. léta.“

„A kak stary jeźe nětko?“

„27 lět ſym był.“

„Potajtim dźeje dyźli dźewjeć lět Jemu ſłužeźe, a njedźiwajcy toho, so je wón praji: „Moje je ſlěbro a ſloto,“ a njedźiwajcy toho, so je jemu pjecza wscha móc data w njebjesach, a na jemi, njeje Wón wam hischcze žadyn thmańschi thałat dał.“

Markisowy hłoſ khtuježe thwjerdźe a wótuje. Sčka ſa czerwjeń ſtupi młodźenzej do licza. Wón pohładny trochu wuſtoſtiwje wot ſwojeje drasty na markisowu; potom ſo pomjerwasche ſe ſwojim rjanym, žadnym ſmějkłankom.

„Na thabacje wschak tekko njeſaleźi, jeres markisko; na tom saleźi, schto tutón thabat pokrywa, haež ſbožo abo njeſbožo.“

Mjetko markis rošrnj; wón wza ruku młodeho provisora do ſwojeju ſ drobkantjenjemi wosbešenjeju rukow.

„Cźeesće ſ tym prajicź, ſo waſcha hrudź krywa žórko ſboża, haj, so jeźe pschezo ſbožowny?“

„Haj, knjeże.“

„A tamna bolosć, kotraž pjedy wo ſnje na waſchim wobliczu leżeśche, bě to ſboże?“

„Bolosć njeje hischcze ſ njeſbožom, knjes markisko.“

„Schto? Bolosć, cźełna abo duschina bolosć njeje še njeſbožom? Schto dha je?“

„Wobeh, kiž wuhađnje, hdyž je dowupałł to, schtož njemóżeźe a njeſmědźeźe žiwe być.“

„Prajeźe mi wěrnosć, ale cźitu wěrnosć, Ursiny: Steźiźe wy cźasto w tutom wohnju? Ja měnju, maźeł cźasto tajte wokomiki, hdyž waſ nješchto cźwilkuje, kaž pjedy wo hnje?“

„Dźeń wotedniu, knjes markisko.“

„Dźeń wote dnja, a wy rěźiźeźe wo ſbožu?“

„Haj, waſcha miłosć, pschetož ja hładam na tónz, a cźakam.“

„Cźakaźe-li na wuſwobodźenje? A hdyž njepschińdźe?“

Sacho pośmědwasche ſo młodźenc,

„Hdyž to, schtož wy wěrźeźe, je ſ bludnom, hdyž tutón waſch Knjes dospła žiwy njeje a wy ſeźe jemu podarmo ſłužiłi, schto potom?“

„Hdyž njeſhywa wěcznosće,“ — młodý provisor ſo wurina —, „nó, potom budźe, wuhaźnje-li moja ſchkrjeźa žiwjenja, ſa waſche cźaſy měr, a jebanje njebudźe inje njezoju bolesć; nimam, cźehož bych mohł ſhubicź.“

Markis ſo ſamyſłi.

„Hlejeźe,“ rjekny sa khwilu, „ja njeſłužił tomule Knjesej njebja a semje, a je-li wěrno, je Wón wschitko ma a wschitko rosdźela, kak to potom pschińdźe, je je mi Podoliny a wschitko druhe dał, je mózu ſo ſ tutym pjerschčenjenom bebicź, kiž pschestawja hódnotu, so bychcźe mohł žanno še njeſchez ſwojim schwarnje njeschto lět wot tych pjenjes ſo žiwicź, njes tym njeje Wón wam nicźo, khiba runje to najmuſniſche dał? Wyschcźeźe-li pola mje na ſkužbje być, to bych wam hinak pałcźił, hinak ſo wo waſch pschihód starak. Wy njeſmědźeźe žebi myſlicź, ſo ſo nad Waſ pośběhuju ako jako hdyž dyžt waſ jazrěwacź ako poniżewacź, nć, ja cźitu cźeſeźonowośćź psched wami; ja to jenož praju, dokelž hižo tak cźasto ſkyschach bohatſtwo, ludosć a pschedwidźiwosć tutoho waſcheho Knjesa wuſtwarowacź, ſo bych to rad wujazujeźe mół. Hdźe dha tu je ſprawnosć, jeho jara wuſtwalena ſprawnosć wostała?“

(Pokracź. cźežnje.)

wali a Nowaka sażyna. Jeho zobudźelaćerjo pak jeho hišćeje ſ cżaſom wuſwobodźichu. Cżeża ſemja bėſche pak jeho ſmutkach jara cżeżko ſranika, wożeże na delnim żiwoce je ſranjenje ſtrašchne. Njedżelu rano żu wobżarjuſomneho ſe ſhorobnym autom Budyſkeje ſanitetneje kolony do Budyſkeje ſhorownje dowjeſeć dyrbjeli.

S **Bukez.** W najſchej wokſadze je ſo ſandżene lėto pſchipowdałko 41 porow a wėrowane bu 33 w naſchim Bożim domje; narodźiło je ſo 75 dżėci mjes nimi 9 njemandżelſkich a 1 morwe, a to 38 hólcżkow a 37 holcżkow. Wumrjeło je 52 wożobow a to 23 mużow a 29 żonow, najſtarſcha 87 lėt. K Bożemu blidu poſoh 4238 wożobow a to 3093 Sserbow a 1145 Nėmcżow mjes nimi dostachu 101 Bože wotkſanje doma. Kolektu ſu wunjeſke 1119 hr. a ſa ſwjate miſſijonſtwo naromadźi ſo 500 hr. Najwutrobniſche pſcheczo k nowemu lėtu na naſchu wokſadu je, ſo by Bóh dale był je naſchim ſerdżitym ludom, każ je wſchitkimi, kotrіſi hišćeze do jeho pſchitwarkow khwataja.

S **Bukez.** Każ hižo w powėſtnika naſcheho dżenika cżitachmy, wotmėje naſche ſerdżite towarſtwo ſwoju prėnju ſhromadźiznu, na 3 kralow w 3 hodź. Pſchednoſchſt ſmėje naſch wuczeſ kujes Wjela. Tak chżemy, ſo w nowym lėże prėni raz lubje witaċż, a lóżdy ſo proſzy, ſo by tute cżaſe hodżiny domach njewoſtał, pſchetoż dżemy też woo poſunjertnej poſkadnizy zednaċż, dokelż je najwiſſiſoi cżaſ, do njeje ſaſtupiċż, pſchetoż tute pſchedewjaeze naſchich wótzow **wopokaże** ludu ſiżnżu naſcheme ſerdżitemu Indej, daż budżemy jim też dżakowni.

S **Hrodżiſchcża.** (Zyrkwinſte powėſcże ſ lėta 1927.) Wobeże ſwjeſeeze je wobſtejne pſchiſtrauje ſpowėdnych, **ale** najbóle poſa Nėmcżow, poſa tych ſamych mjenujzy wo **42**, poſa Sserbow jenoż 6. Tak je ſiżba ſpowėdnych ſkoż na 2081 **pokrocżila**. 896 ſpowėdnych bė mużſkeho a 1185 żónſkeho rodu, 1543 Sserbow a 538 Nėmcżow. To je pſchi ſhromadnej liczbje ćwichow wo 1934 107%. Mjes nimi je 78 ſpowėdnych, kotrіż ſu chorożeże abo ſtarożu dla Bože wotkſanje domach wużiwali a to 70 Sserbow a 8 Nėmcżow. Sa ſtutk ſwonkowneho miżijónſtwa bu 616 hriwnow woprowanych, to ſu 31 pjenjezkow na hlowu. 440 hriwnow bu nadawanych pſchi ſpowėdnych we zyrkwi a w domach abo też wot cżitarjow Miżijónſkeho Poſoła. 140 hr. ſtórka ſiwjedżenja Tjoch kralow a 36 hriwnow ta njedżele Rogate wuczinjeſche. 609 hr. je ſo ſa druhe ſtutki kicżeżeńſkeje luboſeże woprowało. Wſchitkim darićelam ſo też pſchi tutej ſkładnoſcżi wutrobny dżak wuprajі. — Narodźiło je ſo 42 dżėczi, 3 wjazy hacż w lėże 1926, mjes nimi 10 njemandżelſkich, to ſu 23% wſchitkich dżėczi, a to 24 hólzow a 18 holzow. Jene je w bżhu lėta ſaſo ſmėrcżo. W Njechornju je ſo 8 dżėczi narodźiło, w Rakojdach 7, w Hrożżiċżu a Drożdżiju 6, we Worzynje a Skaneżach 4, w Kortnicy, we Wiċhowach a Bżeſi Horje 2 a w Bżeżach 1 dżėcżo. Pſchipowdało je ſo 22 porow, 3 mjenje hacż w lėże 1926, ſwżrowanych 15 porow, 1 mjenje hacż lethy. — Semrėło je 29 wożobow, 2 wjazy hacż w lėże 1925 a 15 mużſkeho a 14 żónſkeho rodu, hacż do 14 lėta ſiwjeże ſtarobu 6, wot 14—20 lėta 1, wot 20—30. lėta 3, wot 30.—50. lėta żana, wot 50.—60. lėta 5, wot 60.—70, lėta 4, wot 70.—80. lėta 5 a wot 80.—90. lėta też 5 wożobow. Mjes tymi pak, kotrіż pſches 20 lėt ſtari ſemrėcżu, bżchtaj 2 ſiwoboduaj mużej a jena ſiwoboda żona, 8 żenjenych mużow a pjeć. wudatych żonow, 2 wudowaj a 4 wudowy. Najwuſchiſcha ſtarobа bė 84 lėt, 2 mżhazaj a 8 dnjow. — Pacżeriſkich dżėczi bė 43, jene wjazy hacż w lėże 1926 a to 20 ſerdżitych a 23 nėmiſkich. Pſchirunnanu liczby ſ lėta 1827, bża 62 pſchez 100 lėtanі

Hospodarski rozhlad.

wutoru 3. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,187	100 pólsk. złotych	46,875
jendżelski punt . .	20,441	100 čěſkosł. krónow	12,41
100 ſwajc. frankow	80,84	100 franc. frankow	16,485

Barlinſka burſa ſaſtupi wczera do nowego lėta ſ nowym horjebericzom cżeſkowych kurſow. Jenoż wiki dołżnych a rentowych liſcżinow hišćeże mėrne woſtachu.

Produktowe wiki nowe lėto ſe ſmėrnym wobrotom ſapocżachu. Płacżiſny bżchu ſtrże ſtruczene. Pſchenicża a też wowoż bżchtaj po zentnarju wo 5 pf. brożżchaj, kukurica pak wo 10 pf. Wożera płacżeſche zentnar

w Barlinje

pſchenicży 11,75—11,90 hr., rożki 11,85 hr. hacż 12 hr., jeczmjenja naſėnjeho 11 hr. hacż 13,25 hr., wowoża 10,10—10,60 hr.

w Drježdżanach (pjatk)

pſchenicża 12,35—12,60 hr. (12,25 hr. hacż 12,50 hriwnow,
rożki 12,70—12,85 hr. (12,60—12,85 hr.),
jeczmjenja naſėnjeho 13,10—14,10 hriwnow (13,10—14,10 hr.),
jeczmjenja naſymſkeho 11,30—12,40 hr., (11,30—12,40 hr.),
wowoża 10,70—11,45 hr. (10,60—10,90 hr.)

w termijowym wikowanju:

ſa mėrz: pſchenicży 13,70—13,67½ hr., rożki 13,18½—13,15 hr., wowoża 11,47½ hr.
ſa meju: pſchenicży 13,85 hr., rożki pak 13,37½—13,35 hr., wowoża 11,83¾ hr.

Sewinjaze wiki ſu jutſje ſrjedu 4. januara 1928 we Njeżwaczidło.

Na pſchedań:

Bytżli Peuther w Korjeżach.
Krnwi mlodej wyſokoſtuczejnej, Chauß w Dolhaczijach.
Sſkomu woiwſkeu, kżejż dwór w Kromlowje.
Pjſańſke blido we Wojerezach na Torhoſchcżu 4.
Wot mlóbſchi w Cżornem Hołcżerju 96, telefon hamt Njeżwaczidło 36.

Pſchiſtajiċż pytaju

Pjekarſkeho wuczołnika, Rodig w Smiſlnej.
Holzu do żomu, Hausklellerka w Biſkopizach, Lutherowa haża 5 a Grundmanka w Bſom Khołmzu; hoſcżenz w Kuży.
Domownika hoſcżenz „K cżornemu njedwjedżezej“ we Wojerezach.
Stwinſku, knjeżi dwór w Małſżezach.

Ssadnizy na pſchedżadżowanje

ſrjedu 4. januara 1928:

w Halſchtrowje w radnej pinzy kwp. w 10 hodź.: Bandowij, koja, 20 zentnarow ſyma;

we Skaſkowje w hoſcżenzu pſchiſy. w 1 hodż. zentrifuga,

w Bżſinje poſa Kamjenza w hoſcżenzu „K żeżiſkemu“ pop. w 4 hodź.: Krowa, wżjawa, 3 ſo powrócżaze jownije,

we Wulkich Sożarach w Streublez hoſcżenzu dwp. w 10 hodź.: Gramofon, reblowany wóz, motoriſe koło a 3 mużaze koła, kupańſka wanja a płokaga dónża;

we Wojerezach w hoſcżenzu „K ſtokemu lawei“ dop. we 11 hodź.: Radżowe pſchiprawy, meble, klawżr, żonjaze koło, rucżny wóz, ſchewſka ſchijaza meſchina, kolódnica, bóżeſt, kóń, laſkaty wóz, dejkowanej wożaj, piſańſki ſtroj, hudżbny automat, lodowy kamor, 3 ſwjatſki ſlowniki (Brockhaus), wobleſt, cżorny nawoblekaż, mużazy kożuch, ſwdżeżnik, lampowy ſtejak, 13 żidżanych lampowych pſchiſtrikowkow;

we Lażu pop. w 2 hodź. w Scholeżiz hoſcżenzu: Mużaze a żonjaze koło, meble, kultivator.

ſchiwórtk 5. januara 1928:

w Budyſchinje na ſuchatſkowe dop. w 10 hodź.: 73 wolnjanych łazow, wyſoki ſchpihel, półny wóz, gramofon, 24 puntow cżeſkaneho pichcżenja, kamaſki kamor a klawżraj, ſchewſkej maſchini, ſofa, njeſeke ſtolaj a wuczahowanſke blido, 3 wyſoke ſchpihelke, kupańſka pſchiprawa, njedżelſke ſtanki, kiwowy ſofa a ſtolaj, blizu ſa kurjerjow, ſtejaza elektr. lampa, multi piſańſki ſekretár, kamaſka pokladnja, Elia-pſchiprawa, blido ſa piſańſki ſtroj, ſtolaj, lawka, blido, 9 mżchow magneſita, wobraz, 4 lożowe płachty, lożowej wotſejnjeni, ſodowy kamor, 13 piſańſkich blidow, 3 ſtejaze eżańſki a knihowej kamoraj, blidżi, 3 ſtoły ſ ruczneż ſeyżeru, kamowy kamor, a blido, 4 piſańſke ſtroje, pjenażny kamor, 3 bliſeże, harmonij, kredenza, kobrz (Sofa) 2½×3½ m, ſtol, kożanej ſtolaj, verkiko, pórzinowa ſchlicżka, auto, komoda ſe ſchpihelom, 25 porow żonjazych, hoſcżazych a mużazych rukajzow, ſofa, pichcżprawa ſa wottoczowanje benzina, mużaze koło, pliſchowy ſofa, pliſchowa garnitura, nowa ſchijaza maſchina, ſchpihel, Video-wada, tokarſkowej maſchini;

w Kamjenzu dop. w 11 hodź. w dworje radużzy ſtejaza lampa a elektr. ſ cżahanju.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki, dżenża dop. ¾11 hodż.: Pſchi żnadnym wobrocże ſu wiki ſtajne.

Dop. ¾12 hodż.: Pſchi powyſchenych wukrajnych żadankach a pſchi khėtro żnadnym poſtiżenju ſ tukraja ſo płacżiſny derje ſdżerżachu.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacżiny po złotej hriwnje.

	2. 1.	31. 12.		2. 1.	31. 12.
Pšenica	235-238	234-237	buny	20-21,00	20-21,0
rožka	237-240	237-240	woka	21-24,00	21-24,0
nal. ječmjeń	220-265	220-265	módre lupiny	14-15,00	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žolte lupiny	16-16,10	16-16,10
wows	202-212	201-211	zeradella	—	—
kukurica	217-219	215-217	raps. wosusk	19,80	19,80
pšeńć mąka	31-34,00	31-34,00	lany wosusk	22,60	22,60
rżana muka	31-34,00	31-33,00	poen melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bżrnj. kruški	24,80	24,80
rżano „	14,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rżana sloma	1,00-1,25	1,00-1,25
lane symjo	360-365	360-365	pšeńć. „	0,80-1,05	0,80-1,0
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jačna „	0,70-0,90	0,70-0,95

Drježdżanska burza (2. 1.)

Pšenica	247-252	bżrnjace kruški	26,50-27,00
rožka	254-259	pšeńć. wotruby	15,50-16,00
nalėtni ječmjeń	262-282	rżane wotruby	16,40-17,50
nazymsk. ječmjeń	226-248	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	214-220	rżana muka	39,00-40,50
čeſwjeny dżeceł	—	woka	—
raps	345-355	pjeluški	—
kukurica (Mais)	220-223	hróch	—
suche truhančki	14-14,40	cokrowe truh.	20,50-22,50

Płacżiny rżeznho ſkota na Drježdżanskich ſkótnych wikach.

2. januara.

101 wol., 227 byk., 279 kruw. a jałoje., 511 ćelat, 661 wowc. 2404 ſwini.

Płacżiny za

woly: 1. 59—63, 2. 52—58, 3. 42—47, 4. 36—39;
byki: 1. 58—62, 2. 52—57, 3. 45—59;
kruwy: 1. 50—54, 2. 43—47, 3. 32—36, 4. 25—29;
jałojcy: 1. 57—60, 2. 48—53;
ćelata: 1. 74—80, 2. 66—70, 3. 58-64:
wowcy: 1. 58—62, 2. 48—56, 3. 40—46; 4. 25—35,
swinje: (pżez 300 pt.) 62—64, 2. (240—300) 59—61, 3. (200—240) 55—57, 4. (160—200) 53—54. Rancy 50—53.

Předźenak

by żiwoje protyki wſchitke hnydom wotbył, hdy by telko żwoja mėć, każ knjeżina Lebżez na wuſtajeniu w Młodej Bolešławie. Ale Pſchedżenafej ſo żenje wieje prawje ſchlachcżiło a wjazy krótcż je ſo jemu pėż na cżėſto ſjpnyka. — Dżeła pſchezo hišćeze ſ jėdże, a hdyż nima, dyrbi tradaċż. Ale wjeſeli ſo, hdyż ſo drukim żwożo roji. Tohodła wſchitkim protyku najmutniżcho poruczja. Wſchetoż to je ſaſwiſeże wulke żwoło — protykи dostaċż ſa 60 npj. — Knjeż Janak je też tak knjiże pſchedawa ale rady niż! —

Z Łužicy.

* S **Kumwalda.** Tudomny wobſedżer fabriki Hermann Domſchka je nėhdże 2 hektaraj żwojeho lėża na Cżornym Boſy mėſtej Budyſchinej pſchedał. Pſchedata ſėżna parzella wopſchija 25- hacż 50-ſtne drjewo. Kupna płacżiſna wuczinja 2000 hriwnow. Mėſchezańſke hajniſke ſa żadnoſtwo knje tute parzelle też na ſtajne njewobſtawa, ale chże ju poſoſiſcho jako wumėſlenſku parzellu k wumnanju żwojeho wobſedżeńſtwa wużiċż. W poſtejnim poſedżenju Budyſkich mėſchezańſkich ſaſtupjerjow, w kotrymż ſo ſ tutej nałežnoſcżu ſabżerachu, mėżachu wſchak wobmyſlenja, ſo mėſto ſe żwojej bilanzu, kotraż nėhdże miliјón hriwnow njedoſtatka pokaſuje, hiſcheże nowy lėſ kupnje, kotryż ſo ja 6—7 proz. njenje ſadani, hacż naſ mėſto ſame daniecż. Pſchcżeżiwo 7 hłoſam pak ſtónczenje toſa ſa kup hłoſowachu.

* Se **Stżlanda** u. Schjrj. Rajſa ſmjercż pi cżiwata tuczerja a ſchulſkeho wjednika Alberta Schwerdtnera, kiż pſchi tudomnej Leſſingowej ſchuli ſtukowaſke. Wón bżſche hakle 38 lėt ſtary. Powpiſchkowanje lubowany a cżeſcżeny muż bżſche ſe żwojej żwójbu poſa ſnatych na wopyżce. Tam bu jemu nadobo ſlė. Wón wotaż ſo tohodła ſe żwojej żwójbu domoj. Jako jeho mandżelſka króſka na to do ſtrwy ſtupi, namaka żwojeho mandżelſkeho, kotrehoż bżſche Boża ruczka ſajala, mortweho.

* Se **Zitawy.** Po ſapiſowanju ſamożenja mėſta Zitawy wuczinjeſche mėſtowe ſamożenje 31. mėrza 1927 nimale 27 miliјonow hriwnow. Sa jene lėto je ſamożenje wo bobre poſoca miliјona hriwnow pſchiſkrało. Dotiż pak ſo ja ſtaruzy cżaſ wo 2½ miliјona powyſchi. Mėſto wobſedżi na ſejownoſtach 6634 hektarow. S nich je nimale 6000 hektarow lėża. Mėſchezańſke łežownoſcże ſu ſe 17½ miliјonowy hriwnami ſapiſane.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (S mitinu morjeny.) Mantėr mėſchezańſkeje mutinańnje Kurt Wjaſka ſo pſchi dżełach na elektriſkej pſchiprawje w zigarettowej bżkarni „Monopol“ mitinu bótnuy, kotruż bżſche po dokonjanym dżle do powoda puſchczil.

* S **Lipſka.** (S 18 metrow wyſokich roſchłowow dele padnył.) Pjatk popoldnu padny ſ 18 metrow wyſokich roſchłowow, kotrež bżchu pſchi kżini cżiſto 7 na wuſtajeniſtim mėſtne poſtajene, dżełaczer Ludwig Rath ſo pſchebżadawſchi

dele. Snjedbaženy wumrě hižom prjedy, hač khorobny wós pśiśijěźe, i kotrymž cłowjeku jeho do khorownje dowjeźe.

* S **Barlina.** (Nowołětna nóź w Barlinje). Nowołětna nóź je žo w Barlinje bjes wjetšich śmjeśbožejnjow minuła. Barlińska wobkněžna wobwora měješe na pomoc khwatacej k wulkemu wohnju, kiž běše pod jenej śěchu wudyrił, k 20 wobnjam w bydlenjach, k 2 wobnjomaj we bydleńskim dwórje khłódnizowanj, k jenemu wobnjej w pinzy a k nětkotrym automobilam, kiž běchu jo japalike. Minjo toho žu w nowołětnej nozy na mnoho městnach stołpy japalili, na kotrejž jo reklamowne plakaty lěpja. Sabalerjo žu w kóždym padźe cźekli. Policija faja 234 wosobowu, tola po napšašanju mjenow je jako puschcźi. Na wukhowańske městna pśiwjesechu nětkuž 400 franjenych, mjeś nimi dwaju cźeźkofranjenaju.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje za jutšišu źeń:** Mjerjenje pśichi źuchim a śwjetšha japanym wjedrje w Němskej dale wobkhowamy.

* **S Wina** žo powě, so žo hižo wot wjele njedźeł ś Italskeje pśiches Awstriskim brónje do Madźarskeje woza, wośebje maśinske cźełby a małokalibrate kanony. Jako dostawar žo njeexistowacy spediteur je Sśowakskeje pśichi madźarskej mjeśy mjenuje. K cźeźkogłowakskej mjeśy pak waggony njedojdu, ale w Budapeśtu wostawaju. Sa nětkotre měśacy je žo hižo ś najmjeńsha dźeśacy pośtykłow brónjow pśiches Awstriskim pśichwjeźło. S měrowym rěcźenjom je awstriskej republiky wuwoz a pśichwoz brónjow sakasanu. Tola awstriske śujeźeństwo tule sakasnju śjawnje pśechstupuje. Nałeżnosć pśicźepmytkanja brónjow śmjeźe drje diplomatiskim dohru. Italska Madźarsku ś brónjemi a munizinju sastaruje, so by ju jako derje wobronjenu śwjatskarku w pśichodnjej wójnje pśicźeźiwo Južnoslowjanskej měła.

* **Po powěsći ś Moskwy** žo tam wśchódnje źneh dźe. We nětkotrych śtronach je wjazy dyźi 30 stopnjow symy. Mjeźo Rybinsk je žo je śnjeżnom wot wścheho wobtłoka wośamknjo, jenu hłod hrozy. Pola Sewastopola žu wjelki pjecź ludźi sejrale.

* **Hobrśe** śtadła wjelkow žo ś Litwy a Rusleje do Pólśeje honja. **Wjelki** žo do pśichimjeśnych wjsow dobywaju. **Wjele ludźi** žu wone hižo morile. **Pola Oranow** blisko pólśko-litewśeje mjeśy žu wjelki bandu dwanaćoch pśchestupkarjow nadbadle a sejrale. **Wjelki** žu teź wjele jenotlitwych namjeśnych wojakow sejrale.

* **Franzowski** ministerski pśchedsyda Poincare je na khripu sthorik.

* **Lětadła,** kotrež jendźelskich wojakow pśicźeźiwo njepśchecźelskemu śpłahej pśichi hornim Nilu podpjerachu, žu domorodnym wulku śkhodu nacźinile a teź bomby na pyramidu w Dengloru mjetali.

* **W Nikaragui** w źrjedźnej Ameriźy je śajo śćěź wudyrił. Amerikańscy namórśy wojacy, kotříž do Guitali cźahnychu, so bychu tamniśnu garnisonu pośtyknili, po puću do wojowanja je śćěźarjemi pśichiźěchu. Jedyn amerikanski namórśi wojak je padnył, pjeźo žu žo stanili. Śćěźarjo žo wotrasnychu a do hór cźeknychu. Jich śkhodowanje njeje znate.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Dźensa wutoru (3. I.) wječor ½9 hodź. mamy w „Kat. towaršowni" spěwnu pruhu za „Ptači kwas". K tomu pak je nuzne, zo so wšitcy Budyscy serbscy spěwarjo, musey a žónske, wobdźěla. Po spěwanju je měsačna zhromadźizna.

Budestecy. Serb. tow. „Lubin" wotdźerži, da-li Bóh pśich. pjatk (3 kralow), 6. januara, pop. z dypkom w 3 hodź. pola Rósikec jara ważnu zhromadźiznu. Dwaj ważnej pśednoškaj staj nam pśilubjenaj. Dyrbimy pak z dypkom zapoćeć, dokelž dyrbitaj rěcnikaj z časom zaso wotjěć. Wšitke sobustawy z mandźelskimi a teź hosćo njech w prawje bohatej ličbje pśińdu! Pśedsydstwo.

Bukecy. „Radosć" změje srjedu, 4. januara, po zwučenym wašnju swoje spěwanje. Nowe sobustawy su nam wutrobnje witane. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" wotměje pśich. sobotu wječor we 8 hodź. swoju pśenju zhromadźiznu w nowym lěće pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. — Zhromadźizna 21.1. wupadnje, dokelž mamy 22.1. pop. w 4 hodź. hłownu zhromadźiznu. Dokelž mamy wulki dnjowy porjad a na hłownu zhromadźiznu mamy so pśihotować, tuž je pśisłušnosć kóždeho sobustawa, zo cyle wěsće a z dypkom pśińdże. Teź hosćo su nam wutrobnje witani a móža so našemu towaŕstwu pśizamknyć.
Pśedsydstwo.

Kulow. „Jedn. Sokol" wuhotuje pśich. njedźelu (8.I.) w hosćencu „Němski Kěžor" swój III. założeński swjedźeń ze spěwami, ze zwučowanjom, z dźiwadłom a rejku. Wšěch lubych Serbow a pśećelow Sokołstwa pśeprošuje Jedn. Sokol.

Lichań. „Zernička" změje wutoru wječor ⅛ hodź. pola Rudolfec spěwanje.

Luž.-Serb. Sok. Zwjazk. Pśedsydstwo a wubjerk zmjetaj 8. wulk. róžka dopołd. w 10 hodź. w Serbskim Domje ważne posedźenje. Kóžda jednota dyrbi zastupjona być.
Starosta.

Małešecy. „Jedn. Sokol." Dźensa wutoru zwučowanje.

Njeswačidło. Serb. tow. „Jutrnica" změje pśich. pjatk (3 kralow) pop. w 3 hodź. pola Klahnec swoju měsačnu zhromadźiznu. Jedna so wo poslednje zrěčenje dla „Posmjertn. pokładnje". Tohodla pśińdźe wšitcy!
Pśedsydstwo.

Pančicy. „Jedn. Sokol" změje wutoru (10. 1.) ½20 (½8) hodź. wječor hłownu zhromadźiznu we Worklecach. Kóždy sobustaw ma winowatosć, zo pśińdźe.
Starosta.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa jutśe srjedu (4. wulk. róžka) wječor we wosmich zasy pola Natuša w Kukowje. Prosy so, zo bychu so wšitcy spěwarjo wobdźělili a tak swoje dobrowólnje pśewzate winowatosće napśeco towaŕstwu wukonjeli a dźełko nic jenož nětkotrym najswěrniśim pśewostajili. Wo bohate wobdźělenje prosy dirigent.

Poršicy. „Jedn. Sokol" změje tón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. — Hosćo su nam pśecy wutrobnje witani. Njech pak wšitcy cyle wěsće pśińdu dla ważneho zrěčenja. Načolnik.

Radwoŕ. „Hu. Jednota" změje na Tŕoch kralow pola Brylec wječor ⅛ hodź. zhromadźiznu za wšěch. Potajkim wšitcy pśińdźe! Pśedsyda.

Worklecy. Pančanska Sokolska jednota změje pśich. sobotu ⅛ hodź. zwučowanje. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěški: G. Janak w Budyšinje.

Klavěry

z rukowanjom z fabriki,

bjez naplaćenja,

tśeśi hr. měsaćneho wotplaćenja

darmotna wjezba hač do Wašeho bydlenja, biśo stare tunje płaćizny. Žadajśe sebi darmotnju katalog pod „J. S. 3395" pśez

Rudolf Mosse, Dresden-A.

Wysokonućelna **kruwa** (2. śelo) je na pśedaŕ

w Bačonju čo. 14

Pśepodaće wobkhoda

Śeśenemu wobydleŕstwu **Trjebjency a wokoliny** wozjewjam, zo sym moju

pjekaŕnju,

kotruž sym 30 lět dołho měł, z 1. wulkim róžkom 1928 swojemu synej pśepodał

Za hač dotal wopokazanu dowěru dźakuju so nanajwutrobniśo a prošu, so byśće tusamu teź na mojeho syna pśenjesli.

Z poćesćowanjom **pjekaŕski mišter August Jakub.**

So na horka wupraśene poćahujo prošu wo dobroćiwu podpjeru. Budu so stajnje próćowaś, swojim śeśenym woteběrarjam wšě pśeća nanajlěpje dopjelnić.

Z poćesćowanjom

Maks Jakob, pjekaŕski mišter

Sylny wulki pos

3/4 lěta stary, k cźehnjenju, je na pśedaŕ pola

murjerja Lohmana we Wulkej Dubrawje čo. 19

Rjany

wowčeŕski pos

(Stammbaum) je na pśedaŕ we Wulkej Dubrawje čo. 19

Što budźe štwórtk w Khrósćicach?

swinjo-rězanje!

Što potom pjatk?

kózło-piwo točenje!

Hdźe???

pola Natuša,

kiž wšitkich wutrobnje pśeprošuje.

Małe ratarstwo

domske, hródźe a bróžeń ze 4 kórcami pola je hnydom na pśedaŕ. Bliźše je zhonić

w Hórkach čo. 13 pola Njeswačidła

Śeśenym woteběrarjam pśećelam a popśewaćelam

strowe a zbožowne nowe lěto

pśeje

Kloštrska piwaŕnja w Marijnej Hwězdźe

Jednota „Sokoł" w Njebjelčicach

wuhotuje **6. januara,** (na Tŕoch kralow)

sokołski swjedźeń

w Pěskećanskim hosćencu

Započatk w 7 hodź. Započatk w 7 hodź.

PORJAD:

Zwučowanje prostne wulkich a małych, pśeŕuš, skupiny. Dźeći hraja: „Janko — a Hanka w zloćem hrodźe." — —

Potom wjesoła rejka! Zastup z dawkom 1.— hr.

Wšěch Serbow wutrobnje pśeprošuje **pśedsydstwo.**

Hosćenc w Dobrošicach

pola Njeswačidła

Pjatk 6. januara (na 3 Kralow)

swjedźeń nutŕcźenjenja ze swinjorězanjom

Pśećelnje pśeprošujetaj

J. B. Šnster a mandźelska.

Cźehnjenje 3. rjadownje Sakskeje krajneje loterije

póndźelu, wutoru a srjedu, 9., 10. a 11. januara 1928

Hłowne dobyće 40 000 hr.

Losy prosymy hnydom wumjenić.

Kupjeńske losy teź hišće mamy.

1/10	1/5	1/2	1/1
9.—	18.—	45.—	90.— hr.

Statnaj loterijskaj běrcaj w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorskej drózy 22 **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy 45

W konkursowym wupředawanju firmy Franc Kühnberg w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 12

dostanjeśe wot dźensa

dalše 20% rabata

na wšě hižo jara zniżene płaćizny cyłeho wobstatka.

Kurt Fischer, konkursowy zarjadnik

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin"

(Tu wutśišćane).

Januar 1928

50 pj.

(Tu wutśišćane).

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin".

Tutón wotrězk płaći za nawěški w měsacu januaru 1928.

Zo bychmy wšěm našim śeśenym śitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na pśedaŕ, abo jeli chcedźa sebi nješto kupić, abo maju nježaniku drugu naležnosć,

z nawěškom

w „Serb. Nowinach"

wozjewić, smy jako nješto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy cźitaŕ „Serbskich Nowin", kotryž pśi skazanju abo pśipósłanju nawěška wotrězk pśedpołoži, dostanje nawěšk wo 50 pj. ličbu hač bewak płaśi. Wotrězk sam so jenož **w postajenem měsacu** wuźić. Skazaŕ nawěška ma swoje poŕne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wobśišći

Naklad. „Serb. Nowin".

Chcu hnydom abo pozdźišo

kowaŕnju

kupić abo wotnjeć. Poskćenje na **Fritz Uhlemann,** **Memmendorf 28** pola Óderan.

Jěchanske škórnje
dołhe škórnje
wuhornjene škórnje
čopte podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbt. kosm.

Heinrich Mohr w Budyšinje
na Žitnych wikach

Serbjo

podpjerajśe libanje Serbstwa a wuprujśe krošiki za tónle zamóŕ. Najlěpšu składnosć k tomu zamóŕej docpijeśe ze stajnym cźitanjom a podpjeranjom

Serbskich Nowin

Wšě šulske knihi

dostanjeśe w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Pyta so wučba

za 16 lětn. hólca z dobrej šuli w zahrodnistwje, blidaŕstwje abo cźešlistwje, tola so prosy wo stajnje swobodnu sobotu.

Offerty pod „D 77" na wudawaŕnju „Serbskich Nowin".

Makulaturu

ma na pśedaŕ

Smolerjec kuhlićišćaŕnja w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 nł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 nł. pj. Wadawa a dźěło Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežnje so stejace nawěsткi a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. s u

Čisło (Nr.) 3 **Budyšin — srjedu, 4. januara 1926 — Bautzen** **Lětnik 87**

Přisaha němskostatneje woboty.

Nowe lěto je němšti woboty minister dr. Geßler wo pječišaty wožobow, kotrež bo němskostatneje woboty sajstupja, nowy wukaz wudał. Po nim ma žo sa zyle stejišćo a spěchowanje muzikowoh zhromadnoh pječišahanja parada wotměć. Herzy pikaju presentowanske pječesполо. Na to nawjedowazy oficjer na wojenom pječišahi a na powołanje winowakosće němskeho wojaka pokrawschi sledowazu pječišahanšku formułu pječedpreji: „Pječišaham žiwću němšej wustawje a ljubju, so chcu jako khrobły wojak Němšu a jeje sakonišće pječiprawjenja we kóždym czasu schćitacz a němskemu presidentej a mojim pječedstajenym posłuschny być.“ Dobrowólnišy maju na to ruku sdźěwjeć a pječišahu po słowje prajeć. Na tónzy komandowazy offizjer sławi Němšej wuješe a bezy němšti spěw sapječkaju.

Nowy konflikt w železowej industriji.

Swjazk khceješčanskich metallowych dźěłaćerjow wjesewja: Někotři dźěłodawarjo w Bochumskim a Essenskim wotkrječu so sapowědaju, wuprawjenje dźěła, w rosrižowanym wuzudźe 15. dezembra 1927 postajene, hižo někotre sa wjesej. Powołaju so pječi tym na § 3 wukasa wo dźěłanskim czasu ze 14. haprele 1927, po kotrymž je dźěłodawarjam pječwostajene, na 30 dnjach w lěče kóždy dźeń dwě hodźinje dźěła dźěłacz dacz. Dźěłaćerske zwjazki pak so na § 7 wukasa wo dźěłanskim czasu powołaju, po kotrymž smě so wožomhodźinski dźěłanski czas jenož nujnych pječinow dla wo nanajwuschsche pał hodźiny wschědnje pječekroczicz. Dale so na zasze wopschiwjece rosrižowanje wuzudu, kotryž i wulosacjom Marczinskich dźěłarnjow a walzowarnjow wožomhodźinski dźěłanski czas wot 1. januara 1928 pječedpisuje. Najwjetscha měra pječeběžanego dźěła je tohorunja w rosrižanym wuzudźe do drobna wopisana. Tohodła postupanje dźěłodawarjow pječeczinow rosrižanemu wuzudej, kotryž je wjasazy, postorkuje.

Rosrižanje wuzud w sakskej želesarskej industriji so wotpokasak.

Dźěłodawarjo runje kaž dźěłaćerjo sakskeje želesarskeje industrije su znaty wuzud sakskeho wurunarja wotpokasali. Dźěłaćerja Lauchhammerskich dźěłarnjow we Hrodźiščcu a Rjeły su twojskanki, so dźěłanje po wožomhodźinskim dźěle wopuschcza. Kaž so wocakuje, wurunar, so by so schmatanzam sadźěwało, wojewi, so je rosrižany wuzud wjasazy.

Kaž běchu wobłamki, su dźěłaćerjo pjenjeze wotchwy železarnje w Hrodźiščcu po wšěm hodźinach dźěłarnju wopuschczili. Hdyž bě so na to z nimi znowa bjes wuspěcha jednało, je so dźěło w Hrodźiščcu sastajiło.

Knjeježstwo pyta znowa mjes dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi pośrědkowacz. Schtwórtk popoldnju wotměje so w němskim dźěłowym ministerstwje dojednanje wo rosrižanym wuzudźe.

Sa gmejnski dawk na napitki.

Sastupjerjo gmejnskich sastupjerjow budża žebi wot němskeho knjeježstwa w bliščim czasu żadacz, so by so gmejnjti dawk na alkoholiske napoje sakz sawjedł. S wotpadnjenjom dawka z napitkow su gmejnje khćeły dźěl swojich dochodow shubiłe. Woni budża nutsowane, realne dawki powyschicz, jeli so so jim dochody z napitkowego dawka sakz njewróczą. Sswoje żadanje gmejnje na to sałožuja, so je so w druhich krajach, na pschikład w Jendželskej, wuschi napojowego dawka wjele bóle powjetschił dyżli we Němskej.

Pólska schulska wuczba w namjetnym kraju.

Wokrjesny sjejd Flatowskeho wokrjesa pschi pólskej nuzy je w prustkim sjemje pschecziwo knjeježstwowemu wotmyślenju, w schulach Flatowskeho wokrjesa sa pólske dźěci pólsku wuczbu sawjesej, protestował. Prusći kulturowy minister je na protest wotmolwił, so je prusći sjem wukas z 31. dezembra 1918 sdźiwalił, z kotrymž ma so pólska nabožeńska, pisańska a czitańska wuczba w sjawnych ludowych schulach Flatowskeho wokrjesa sawjesej. Tónle wukas ma so někotre wuwjesej. Wón sa wschě wokrjesny rańscheje marki płaczi.

Ssmjertne wuzudy w Litwje dla spionaže.

Wójnski sud w Kownje je mješczana Schwabadiniskeho a knjezom Kanawskaitez dla spionaže sa Pólšu k smjerczi sasudźił. Dale je wójnski sud mješczana Salisa k khłostarni na 8 lět, Salenowu k khłostarni na 4 lěta a Jakimenow k khłostarni na 1 lěto sasudźił. K smjerczi sasudzenaj staj prośbu wo wobhnadźenje statnemu presidentej sapodałoj.

Proježe pschecziwo bolschewiskej hromadze.

W nałoczu so psched Wilenskim sudom wulki proježe pschecziwo zhubjenkam bolschewiskeje „Hromady“ sapoczinje, kotrež su pólske wyschnjose rospuschczisze. Wobšěrzne pismo, z pisańskej maschinu napisane, 340 stronow wopschija. Pschi proježu so 420 swědkow pschesłyschi.

Posyłka italskich brónjow do Madźarskeje.

Pošułki italskich brónjow, kotrež su sa Madźarsku postajene byłe, su na jeneho spediteura w Cześkosłowakskej adresowane byłe. Prjedze knjeježstwo je hižo wojerwisko, so spediteur, na kotrehož adresu su so brónje wotpósłałe, zyła njeexistuje a so też njeje zenje zamych italskich brónjow do Cześkosłowakskeje doschło. Wone su so jenož se cześkej pschikrywajcej adresu wotpósłałe, so by so potajiło, so su wone sa Madźarsku postajene. Italska do Madźarskeje brónje ścele, so by so sa wójnu pschećiwo Južnosłowjanskej, Rumunskej a Cześkosłowakskej pschihotowała. Cześkosłowakska a Rumunska dyrbitej so z Madźarskej wotdżerżeć, Južnosłowjanskej je swojim wójskom na pomoz pschišła, hdy by su Italska napadała. Južnosłowjanski porasłwschi by so Italska hromadze z Madźarskej do Rumunskeje a Cześkosłowakskeje dała, so bychu so tymaj sałe te kraje wotewsałe, kotrež su so jimaj po świetowej wójnje z nehbuschcze Wuherskeje pschirjekle. Hižo tuchle wotpohładow dla dyrbi Cześkosłowakska dowołej italskich brónjow do Madźarskeje wobaracz, tola też hischcze denjeje pschicznu dla. Po postajenjach méroweho srěczenja je sakasane, Awstriscej a Madźarskej z druhich krajow brónje podawacz. Tule sakasanju su Italska, Awstriska a Madźarska pschestupiłe. Pschecziwo tomu dhze Cześkosłowakska wobezežowanje pola Swjatka Ludow sapodaj.

Mała ententa pschecziwo Madźarskej.

Mjes cześkosłowakskim, rumunskim a južnosłowjanskim knjeježestwom so w tu chwilu dla tajneho podawanja brónjow z Italskeje do Madźarskeje, rada składuje. Mała ententa budże žebi najprjódy rozjasnjenje w Budapeszu wo zyłej *należnojej* żadacz.

Cześke nowiny žebi żadaja, so by so z rasnosću pschecziwo Madźarskej zakrocziło. „Cześke Sslowo“ proji, so Madźarska pschezo bóle pólrowny ład Europy bywa. Europa dyrbi so wo tejle madźarskej wězy wuprajicz.

Zwonkowna politika Južnosłowjanskeje.

W južnosłowjanskej skupschtinje je zwonkowny minister Marinkowicz wo južnosłowjanskej zwonkownej politiji rosprawił. Najprjódy poroki dla njewuspěšnosnoje Malcje ententy wotpokaja. S Grichiscej so wo połěpschenju nětczišćich wikowańšich poczahow jedna. Pschi konfliktu z Albanskej njeje so Južnosłowjanska zenje na pschespěchowaze stejišćo stajiła. Poměry k Bołharskej so se sbliżowańskej politiku wobtwjerdżeja. Sadada: Balkan balkanskim ludam, może jenož potom płaczicz, hdyż balkanske ludy swoje należnosće same mjes sobu wuprawnjeja, schtoż może so jenož na podstażku runoprawnosće stacz.

Wo poczahach k Němskej Marinkowicz praji, so pschecełne poczahi k Němskej sastupnje. Njemóse pak so wocakacz, so so wažne prascheńja, swoju krajej nastupaje, ja tak krótki czas rosrižaju. Pschecěwobdżeny je, so je Južnosłowjanska do wójny z wulkim němskim ludom pschecziwo swojej woli sastupiła. Jeli so by so Němska swojeje nětczišćeje politiki dale dżerżała, hnuź so wotczakacz, so poczahi mjes swobodnej krajonej nuz jenož na papjerje njewostanu, ale so so woprawdże do trajnych poczahow pschecełstwa rozwiją.

Marinkowicz potom wo poměrach k Watikanej, wo prascheńju pschedwójnskeho dołha w Franzowskej a wo dojednanju wo beliji z Rumunskej rěczesche. Stónczenje na poměry Južnosłowjanskeje k Rusłej pschesłyschże. Po jeho ménjenju dyrbi so z Rusłej k někajkemu dojednanju dóńcz. Njedeżahła, so Južnosłowjanska ruske knjeježestwo pschihotowawa, Rusła dyrbi tez swojeje kommunistiskeje agitacije so wostajicz. Rusła ani postajenjow internazionalneho prawa lubbu nima. Maxinkowicz namjetnje, so bychu so najprjódy politiske poczahi wuprawiše a so bychu so potom hałke druhe poczahi wobnowiše.

Rěcz zwonkowneho ministra wiz jenoż knjeježstwowa wjesełchina, ale też pschecziwnjše strony je zinym pschikłeskom pschijachu.

*

W skuptschininym finanzym wubjerku wjednik zamostatnych demokratow Pribičzewicz praji, so żebi njeżmědża wot Madźarskeje nicżo dobreho lubicz. S tamnischim knjeježestwom njemóże bo dorosumjenje dospicz, a po tym dyrbi so Južnosłowjanska złożicz. Pribičzewicz je pschesłyschował, so mjes nětczišćim madźarskim knjeježestwom a Italskej podobny pakt wobsteji, kaž mjes Albanskej a Italskej.

Mussolini da ozeanske létadło natwarić.

Konstruktorej létadła „Columbi'a“, **Bellanzy, z kotrymž** slaj Chamberlin a Levine nad Atlantiskim **morjom se** Ameriki do Europy pschiłeczakoj, je Mussolini porucził, so by sa italske knjeježestwo podobne létadło natwarił. Ballanca hižo słasane létadło sa italske knjeježestwo twari.

Autonomistiske hibanje w Elzasu.

Dopisowaŕ Pariskich nowin „Somme Libre“ w Barlinje swojim nowinam powě, so je so elsaske autonomistiske hibanje z němskimi pjenjesami podpjerane. Dopisowaŕ pak njewěri, so je swonkowny minister dr. Stresemann je swojich tajnych fondow elsaske hibanje podpjeral. Stresemann je wěrnosć rěcza, hdyż je to sapřel. Tež offizialna Němska so deje autonomistiskeho hibanja sdaluje, tola wona **tajne podpjeranje** dowoła. We kajsej formje? We formje podpjerow, kotrež finanzny abo hospodarski minister wěstym wulkoindustrialnym dawa. Staty Hermann Röchling na pschikład je sa jene lěto 20 milijonow złotych hriwnow dostał. To je 120 milijonow franzowskich frankow. Tale summa doňaża, so bychu so wschě autonomistiske agitacije w Elsaßu a Saarskim kraju sakładźile. Minister Stresemann może so na wutrowno dyrcz a swoju njewinowatosć wobtwjerdzicz: wérno tola wostawa, je je němske knjeježstwo njepohrěchnje i wulkeho dźěła agitaziji polěkowało.

Pschesćěhanje autonomistow w Elsaßu.

Policija je w Strażburgu na dróhy dwoj sobustawaj domowinskeho swjazka, nětkuscheho wuczerja Wuertza a molerja Solwerna, kotryž sa nowiny „Zukunft“ sobu pschasche, hajała. Sobom bě žebi wotmyślik, nowy autonomistiski czasopis wudacz.

Wusamknjenje dźěłaćerjow w Schwedskej.

Dźěłaćerjo w schwedskej papjerowej a srjedźoschwedskej želesowej industriji su so, dokelž njeje móżno było, bo wo nsdowym tarifje dojednacz, z dźěła wusamknli. Nětkuže 22 000 dźěłaćerjow je bjes sażbu. Schwedske knjeježstwo je wurunarsku komisiju pomjenowało, kotraž je pódźeln prěnje pohedżenje mětła.

Rusko-japanske zbliżenje.

Japanski wotpósłanz **Goto** je do Moskwy pschijeł. Pódźelu je z pschewodom japanskeho pósłanza w Moskwje, Tanaki, **prezidenta ruskeje republiki Kalinina, wopytał.** Statnikaj bżeżschcichtaj, so mjes Rusłej a Japanskej w tu chwilu najlepsche poczahi wobsteja a nadźiju wuprajiłchtaj, so so Japanska a Rusła w pschichodze wiże sbliżitej. So wopyce Goto sastupjerjej „United Preß“ wo rosrěczenju praji: Ssym za to, so bychu so ruske-japanske poczahi wiże wutworile, schtoż mohło so z wobsamknjenjom wikowańskeho srěczenja dospicz. S pokleschczenjom poměrow mjes woběmaj krajomaj je so to smóžnilo. Goto dale na to pokaza, so so wobcežnjosće da wschelakeho hospodarskeho nahwara wobeju krajow deże so wotstronicz hodźitej, hdyż je na woběmaj stronomaj dobra wola, so by so k dorosumjenju doschło.

Goto je wěso samjelczał, so matej Japanska a Rusła shromadnu sajim, swoju moż na schkodu Chiny rosschěricz. Dokelž ho Chinesojo pschecziwo bżeżschcenym wotpohladam Japanskeje a Ruskeje wobaraju, so wobaj stataj sjednoczitaj, so bychtaj je shromadnej mozu pschecziwjenje Chinesow slamałoj.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 4. wulkeho rózka.
Methusalema — Tita.

Njezabudź na swěrnych sprawnych Serbow!

1857 pisaše Marja Kěžorec z Drożdźija, kotraž běše sobu do Australije wućahnyła, swojemu nanej serbski list, w kotrymž mjez druhim steji:

Hnada našeho Knjeza Jezom Khrysta budź z Wami! Hamjeń! Wutrobnje lubowany nano! Waš mi jara luby list sym 23. novembra dostała a sym z wjeselosću sylzy přelała. Ja sym dźakowano Bohu strowa a čerstwa. Hdyž Wy, luby nano, starosć wo mnjo maće, dha połožće tu samu na stronu, přetož mi so derje dźe. Ja nimam žane požadanje po němskim kraju. Słužu přeco lišće pola Čemjery z Wysokeje a mam 128 toleŕ mzdy za lěto; za to mohła doma swoje žiwe dny słužić! — Přińdźe-li něchtó sem, njech za knjeza Čemjern sobu přinjese serbske symbolske knihi, a Arndtowe štyri knihi wot wěčneho křesćijanstwa, a chce wón za tute knihi rad trójcy zapłaćić, a mnjo njech so přinjesu serbske cyrkwinske stawizny a Paradizzihrodka. — Wjele dobreho maćeri, tón Knjez budźe jej w tamnym žiwjenju zarunać, štož je wona mojej wowcy dobrotow wopokazała. — Najposledy toż Wam, luby nano, wutrobnje wjele dobreho! Ja wostanu w lubosći a počesćowanju

Waša dźowka Marja.

1922 swjedźeński wječor serbskich spěwarjow pola spěwarskeho towarstwa Hlahol w Prazy a pola předsydy „spěwarskeje wosady".

1599 poswěći so Tuchorska cyrkej w Budyšinje.

Ćeża a dobrota.

Wuzwol sej pućik žiwjenja,
Haj, kajkiž so ći spodoba.
Na kóždem změješ kopŕiwow
A luboznych tych rózičkow.

Wuzwol sej dźěło do ruki,
Haj, kajkož je ći po mysli,
Česć, khlěb a swoju wjeselosć
Ma kóžde a też wobćežnosć

Wuzwol sej bydło, kralestwo,
Hdyž też by so ći lubiło,
Twój Bóh a měr dyr wjedźe će,
Wšo čłowječne pak sobu dźe.

Wuzwol sej radosć wjesele
Za kajkimž też maš žadanje,
Přez rozum, přeco, spokojnosć
Ći budźo jeno zboże rosć.

Jan Raaysserb-Wjela 1860.

Dobra hospoza čini, zo połče na hrjadźikach wisajo rostu. Přisłowo.

*

— Wo wjedrje. Kak i wjedrowu hudźe, wo tom hu naješe wiedraćnje wjehelakeho mjenjenja. Wartinska mjeni, so dźe so pomrěći ale wostanje suche a symno. Druhe wjedraćnje klajeja jasno wozsypjenje a tacje. W Jendźelej je wozsypiło a taje. Da Ruska so desćeńcaje a tak su wulke powodźenja najdale. Wutoru je so w połnozny Francowskej a w Pariśu wjele hudźa najsćo. Tón pak jasno taje. Jest wola naš popušćeći, njebudźe wozsypjenje dołho trać. S Ameriki wisaja, so je so tam nowa zymna symy nawalita a hiba so k ranju. Tuž nam w khłódnym cźasu hišće wulka sćudźikanja brosy. Po najsćim mjenjenju i cźekka wozsypi. W ranju a połnoju wjsćimi leża, w połnozy pak nižimy. Je-li hychmy w połnozy też wsćimy wsći, potom by byli tsćišćikanja jasno surowa, koź do hóa. Jutźe sćhtwórt sćhadźa sćónćko 8,13 hodź. a khowa so 3,57 hodź. Mišacźk pow. 2.17 hodź sćhadźa a

so rano 6,13 hodź. khowa. — Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer w nozy —9. Wuhladny na mało so pschemjnjaze wjedro.

— **Sserbska předarska konferenca.** Pónđźelu, 9. wulkeho rózka je dow. w 10 hodź. i dypkom sendźenje serbskeje předarskeje konferency. Pschitomnosć wschich sobustawow je mjsta.

— **Sakśa krajna lotterija.** 3. sjadowanja 192. sakśeje krajneje lotterije posćehuje so pónđźelu, wutoru a srjedu, 9., 10. a 11. januara 1928. Losy 3. sjadowanje móju so hnydom hacź najpózdźišcho do sobotu 7. januara i pschedpokazenjom losowe 2. sjadowanje w lotterijowej kollekći stać, kotraž je na losy wosnamjenjena. Na losy, kiž njebuchu i cźasom saplacźene, žebi mócźjeł po § 5, 1 poštajenjow lotterijoweho plana dobycźe njemóże zadaćź. Zyse wobsoże ma so na to pokazaćź, so smě lotterijowa kollekćija losy 3. sjadowanje jenoź na pschedpoleżenje soha 2. sjadowanje pschi ponowjenju na tśeły pad sobu pschinjeśź.

— **Gólětny jubilej měšćanjanstwa.** Jodyn i najschich najstarśich sobuměšćanjenow, knjez priv. fabrikant Schećerjec Dia Moćt Ludowiq Mańćik na Bohatej hasy 14, sńedźešcje wječera, 3. januara, w spodźiwnje dobrej duschownej a cźelnej cźerstwosći swój 60ćetny měšćanski jubilej świeśeć. Sć tuteje pschićiny knjeza Mańćika we njenje měšćanskeho sastupjerśtwa knjes wyschši měšćanoša Niedner a knjes podpschedsyćejcźel měšćanskich sastupjerjow Kung w jeho bydlenju postrowischtaj a jemu i pschepodaćom jubilejschu cźestnu wopśijmu wutrobnje sbožo pschejeschtaj.

— **Kedźbu! Wopaćne pjenjezy!** Hałle njedawno wudate 50towarne i cźišćeho nikła fin hižom falschowanym namakale. Sakśi krajny kriminalny hamt zyle wobzebje tehdom cźini, zo dobre pjenjezy tuteje druźiny magnetiku móź wobhrjeda. Na pobrachowanju magnetiśeje mogy móże kóždy lohko wopaćne pjenjezy spóznaś.

— **Wopaćne 20hriwnowske papjerjane pjenjezy,** kotrejž nowcha dźeń wudaća 11. 10. 1924, znajeze falschowaŕśkeje druźiny A Za šu w poślednich dnjach w Schlesyskej a wótko też w Budyschinje nadeschli. Wopaćne bankowki šu lohko spóznaś na njeźišim cźišćeju žonjazeje hlowy na swojej prědnjej stronje. Wobliśo žony na krućišći a stórschi napohlad hacź na prawych papjerach. Hdyž wopaćne papjery i prawymi pschirunaće, wam to lohko nadobje. Wopaćne papjery, kiž buchu w Schlesyskej a we Budyschinje wudate, maju wschitke cźišćo „E 4851237". Falschowane 20hriwnowske bankowki, kiž su hižom prjedy we wschelakich měśtach Němśeje nadeschli, mějachu pak wschelake cźišća.

— **24hodźinski dźeń w gmejnskich sarjadnišćach.** Swjask sakśeho gmejnoweho sejma je wobsamknył, zo dźe gmejnam poruśeźa, so bychu 24hodźinski cźas sawjedźe. Wón sakonje ko na to, zo je tutón nowy cźas we wschitkim wobhladźe sawjedźeny a so hy derje było, hdyż bychu wyschnośće je sawjedźenjom 24hodźinskeho cźasa i dobrym pschikładom doprědła idśe. Po tutym wobsamknjenju nětko też sarjadnistwo Sakśeho gmejnoweho sejma 24hodźinski cźas wschi pschepróschenjach k poźedźenjam a pschi hewaschich pschiležnośćach wužije.

— **Finanzny hamt nam pisa,** zo so znamki bursowego wobrotowego dawka, kiž su na stote pjenjezy a stote hriwny wupiśane a kotrejž so wot 1. januara 1928 wjacy trjebać njebudźa, dalokoź su wone 1. januara 1928 hischcze w rukomaj dawkarjow abo hewak šiłowane, narunaju, je-li so to najpózdźišcho hacź do 31. měrca 1928 pod zapodaćom dawkowych znamtkow namjetuje na finanzny hamt, kiž zarjadnje towarschny dawk a bursowy wobrotowy dawk. Na namjety, kotrejž po 31. měrcu 1928 dóńdu, so wjazy njedźiwa.

— **Njepłaćiwe listowe znamki.** Sćehowace listowe znamki słuźija še skónćenjom měsaca januara t. l. swoju płaćiwosć: Znamki s liźbnikami (wudate 1923) po 3, 5, 10, 20 a 50 pj., Schećepanowe znamki po 10 a 20 pj. Znamki tuteju dwuźinowu, kiž njejšu hacź do 31. januara 1928 pschetrjebane, smědźa so w cźasu wot 1. hacź do 15. februara 1928 na postach na druhe znamki zamjeniś.

S **Minakala.** Psched 40ćetnu nastupu knjes wyschši wuczeć Krawz swoje sastojnstwo jako tudomny zyrkwinski wuczeć. Won bu 1. januara 1888 w zyrkwi sapokasany. We swojim dołhim fruttowańskim cźasu je knjes wyschši wuczeć, kiž je dźensa hischcze i kantorom, i wosebu wjele wjeselał a trudoby dźěłaš dyrbjał. We jenym lětstotku hischcze won tśeći kantor Minakalskeje zyrkwje.

Z **Marijneje Hwězdy.** Tu wobsteji z dawna sem wašnje, zo knjeza duchowni, zastojnicy, přistajeni a wšelacy wjesnjenjo a wokolni při nastupje noweho lěta hnadnej knjeni swoje zbožopřeća wupraja. Tón raz běše něsto wosebite, dokelž hakle lědy dźeń prjedy bu nowa abbatisa wuzwolena. Přesłapjena wo swojej wólbje njemóźaše so hišće tak prawje do swojeho nowoho zastojnstwa myslić a je hišće khětro młoda „mać" (duchowne knjeńny mjenuja swoju předstejićerku mać). Je dźž hakle 37 lět stara a w stawiznach kłóstra něšto wurjadne. Z wjeśa wuzwolichu so abbatisy w starobje 40 hač 50 lět, wězo też starše. Zemrěła běše hižo 56 lět, hdyž so jako hnadna wuzwoli. Po cźowjećich myslach budźe dołho kłóstrej předstejić mać, jeli Boża předwidźiwosć hinak wobzamkła njeje. Při nětśich wobstejnosćach wšak je derje, zo je wjednistwo młódšej mocy zdowěrjene. Tuž na mnohe lěta!

Z **Kulowa.** Wot tutoho měsaca jězdźi póstowy auto kóždy štwórtk wot Kamjenca hač do Kulowa a wróćo. Jězdny plan je sćehowacy: Z Kulowa 6,45 hodźin, do Kamjenca 7,40 hodźin; z Kamjenca 12,39 hodźin do Kulowa 13,25 hodźin; po potrjebje hišće z Kamjenca 17,10 hodźin, do Kulowa 18,05 hodźin. Jězba ze Kulowa do Kamjenca płaći 1.50 hr.

Z **Kulowa.** W tudomnej katolskej farskej cyrkwi bu w zaźdźenym lěśe 95 dźěći (52 hólcow a 43 holcow), mjez nimi běštej 2 njemandźelskej dźěśi křećenych wěrowanych bu 27 porow. Wumrěło je 56 wosobow, 37 doroseńcych a 19 dźěći; 7 wosobow bě přez 80 lět starych. Zwudowjena Weclawowa z Kulowa běše z 89 lětami najstarša zemrěła wosoba wosady. Swjatych woprajonjow běše 37 872, domawobstaranjow 167. Pornjo lětu 1926 je so ličba narodow wo 31 a ličba zemrěćow wo 15 zniźiła, wěrowanjow běštej pak dwě wjacy.

S **Kamjenca.** Tśo tudomni schulizy hólzy hrajkachu hdźi tele dny i teśihngom małeho kalibra. Pschi hrajkanju bóńśe k wobkaznjonnemu njeśoźu. Nieśwótnje so je teśihnga twutśi a kulka śtrela jenemu hólcej wysche wóźka do hłowy. Sranjenoho su ze jeneje Dźećańskeje wóźneje kliniki dowjeźi. Je strach, zo wbohi hólc wóźko zhubi.

S **Cźerneho Khołmca.** W šandźenym lěśe narodźi so w nasćej wosadźe 14 dźěći. Stwóri fichćejański hlub wobnowi 19 dźěći, wěrowanych bu 7 porow, wumrjeło je 7 wosobow, 6 doroseńcych a 1 dźěco.

S **Wojerez.** Pschi sastupjenju do nowego lěta wosjewi Wojerowska evangelska wosada swoju statistiku za lěto

Předźenak

ma lětša žiwoju wulku haru se serbstwimi knjeznami. Kóžda by rada k lěru swój wobraz w protyzu widźała. — Pschedźenak to zanej žłubjeć njemóże, pschetož chże najprjedy wědźeć, hacź je też pěkna, pilna, dobra, — lětko chże cźakać, a potom žebi wuriwoli tu najpěknischu. Prjedy pak dyrbi też jenun wschitko wupowědźeć mój, štož je we protyzu stało. Tuž njech žebi tola wschitke serbske knjezny rjanu protyku kupja, kotraž jenoź 60 pf. płaćeš. — S knjesom Jankom bu rjenje serbjšy jedna.

5, 10, 20 a 50 pj., Schećepanowe znamki po 10 a 20 pj. Znamki tuteju dwuźinowu, kiž njejšu hacź do 31. januara 1928 na postach na druhe znamki zamjeniś.

S **Minakala.** Psched 40ćetnu nastupu knjes wyschši wuczeć Krawz swoje sastojnstwo jako tudomny zyrkwinski wuczeć. Won bu 1. januara 1888 w zyrkwi sapokasany. We swojim dołhim fruttowańskim cźasu je knjes wyschši wuczeć, kiž je dźensa hischcze i kantorom, i wosebu wjele wjeselała a trudoby dźěłaš dyrbjał. We jenym lětstotku hischcze won tśeći kantor Minakalskeje zyrkwje.

Z **Marijneje Hwězdy.** Tu wobsteji z dawna sem wašnje, zo knjeza duchowni, zastojnicy, přistajeni a wšelacy wjesnjenjo a wokolni při nastupje noweho lěta hnadnej knjeni swoje zbožopřeća wupraja. Tón raz běše něsto wosebite, dokelž hakle lědy dźeń prjedy bu nowa abbatisa wuzwolena. Přesłapjena wo swojej wólbje njemóźaše so hišće tak prawje do swojeho nowoho zastojnstwa myslić a je hišće khětro młoda „mać" (duchowne knjeńny mjenuja swoju předstejićerku mać). Je dźž hakle 37 lět stara a w stawiznach kłóstra něšto wurjadne. Z wjeśa wuzwolichu so abbatisy w starobje 40 hač 50 lět, wězo też starše. Zemrěła běše hižo 56 lět, hdyž so jako hnadna wuzwoli. Po cźowjećich myslach budźe dołho kłóstrej předstejić mać, jeli Boża předwidźiwosć hinak wobzamkła njeje. Při nětśich wobstejnosćach wšak je derje, zo je wjednistwo młódšej mocy zdowěrjene. Tuž na mnohe lěta!

Z **Kulowa.** Wot tutoho měsaca jězdźi póstowy auto kóždy štwórtk wot Kamjenca hač do Kulowa a wróćo. Jězdny plan je sćehowacy: Z Kulowa 6,45 hodźin, do Kamjenca 7,40 hodźin; z Kamjenca 12,39 hodźin do Kulowa 13,25 hodźin; po potrjebje hišće z Kamjenca 17,10 hodźin, do Kulowa 18,05 hodźin. Jězba ze Kulowa do Kamjenca płaći 1.50 hr.

Z **Kulowa.** W tudomnej katolskej farskej cyrkwi bu w zaźdźenym lěśe 95 dźěći (52 hólcow a 43 holcow), mjez nimi běštej 2 njemandźelskej dźěśi křećenych wěrowanych bu 27 porow. Wumrěło je 56 wosobow, 37 doroseńcych a 19 dźěći; 7 wosobow bě přez 80 lět starych. Zwudowjena Weclawowa z Kulowa běše z 89 lětami najstarša zemrěła wosoba wosady. Swjatych woprajonjow běše 37 872, domawobstaranjow 167. Pornjo lětu 1926 je so ličba narodow wo 31 a ličba zemrěćow wo 15 zniźiła, wěrowanjow běštej pak dwě wjacy.

S **Kamjenca.** Tśo tudomni schulizy hólzy hrajkachu hdźi tele dny i teśihngom małeho kalibra. Pschi hrajkanju bóńśe k wobkaznjonnemu njeśoźu. Nieśwótnje so je teśihnga twutśi a kulka śtrela jenemu hólcej wysche wóźka do hłowy. Sranjenoho su ze jeneje Dźećańskeje wóźneje kliniki dowjeźi. Je strach, zo wbohi hólc wóźko zhubi.

S **Cźerneho Khołmca.** W šandźenym lěśe narodźi so w nasćej wosadźe 14 dźěći. Stwóri fichćejański hlub wobnowi 19 dźěći, wěrowanych bu 7 porow, wumrjeło je 7 wosobow, 6 doroseńcych a 1 dźěco.

S **Wojerez.** Pschi sastupjenju do nowego lěta wosjewi Wojerowska evangelska wosada swoju statistiku za lěto

Za wysoku płaćizny.

Powědańćko z naschich cźasow.
Napisała Kristina Rogowa.

157] (Pokračowanje.)

Ursiny pozběhe hłowu.

„Wšuimy nas pschikład, knjes markiso: na waš by wulkomyślne pomnuje pschichło; wy byschcze tutón pjeńćezeń z porsta swolekł a jón mi darił. Ale pódla nje by druhi cźłowjek stał, wam nunje tak zuły a tak njehódny kaž ja, tiž bych hebi dar runje tak mału sahłužił kaž wón; hdyž by tu nětajka njesprawnosć tźaka?"

„Chcejcze trasch i tym rjez, so njejšym žebi Podelimy sahłužił?"

„Haj, knjeze markiso, ani wy ani ja. Knjeź je wam je dał a nig mi; hdyž je tu njespravnosć? Abo nima-li Wón mój cźinicź, schtož dże je swojim?"

„Po woschim ménjenju by Wóh potajkim tajki wunnyźleny był kaž cźłowjek."

„Ow nć, ale Wón je wschehowedomy. Wón wć, schto może cźłowjeku dowěrić. Wón wć, je njebóhi mohł cźeću bohatstwa a sć njeho wukhadźaze samołwjenje strjeć; tohodla Wón mi jane bohatstwo njedawa, a ja tym Jemu je to dźakowny."

„A cźeża khudoby je łažka?"

„Ta je bolosćiwa a bóle ponižaze, ale dźěćo cźini bóle wotwižniśne wot nana. Ja wćm, hdyž njeje nimam, potom dyrbi mi Wón wschitko dać; pschetož je mój Wótc. Dotwoleje mi, knjeze markiso, hischcze jene pschipomnjenje. Hdy by tamny pjerschećeń moju ruku wojdeźał, to dże bych jara njeśožowny był."

„Cźehodła?" Markiš smorschcźi cźoło.

„Dokelž by mje pałił. Ja bych pschego dyrbjał wobliśeć, kelko je wón hodny a kelko hłodnych hwójšowu mohło wot njeho napjeźeć, kelko khorym łekarśkeje pomocy dostać, kelko wocźerśtwjenja potrěbnym cźłowjekam pschebywanje we cźistem pohódźe na kraju wonka smóžnješ. A hdyž bych cźuł, so wschitko to tak dołho, hacź tónle pjeńćezeń nihdy, so tuch njeroźe, tak móhł potom Jožowny bycź? Dźeń a nóź by mi khude cźkowjeśtwo psched wocźomaj stało, kotremuž bym wschitko dołžny wostał."

Łahodny hłós mładoho provizora klinczeše tak zimawje we swojej wěrnosći. Je cźuł, so rěcźi k pohnym pschesćwědcźenjom.

„Wjeso," šnurješe je markiš hnuteny, „i tajkimi nahladami njemohło waš bohatstwo žbožowneho sćinicź. Wy potajkim sahubujeśe dropotanjene nuźy?"

„Ja to njesahubju, wschak je jenoź we žebi rěcźak. Ja žebi pschego myślu, najrjeńśeho pyšćena je ruka, tiž je je pyšłami dźakowneje ja wopokazane dobroty maćana."

„Wó derje; we tom pschipadźe, so bychu Podelimy wam głuchake, schto dha byschcze cźinił?"

„Boha Knjeza bych prošył, so by mje k šwérnemu sćahowańcu

1927. K Božemu blidu pobu w minjenym lěcze 6384 wosobow (3703 pschi němskim a 2681 pschi serbskim). Wěrowanjow běsche 89, kschesenjow 212. Semrěko pak je 129 wožobow (65 mužskich a 64 žonskich).

S Turjcho. Nowe lěto wuhotowa tudomna njedzelska schula pod rjadowanjom starokatholskeho posawuzkeho khora z Klěnoweho w Michaelic hoscheneze w Turjcom žiwjenym wjeczor, kiž běsche derje wopytany. Wschitke pschednoschki žnějachu bohate pschipósnjacze. Pschi wjeselej bjesadze swostachu wopytowarjo hischcze njes žobu.

S Wochos. Sandženy wdsen wósnik Nowak z naschcze wsy sujeschoži. Wón klozy (Langholz) z kojom hromadze czahnische a hdyž dyschce rjeczes ke klozi pschicžinješ, dha nadobo kóń storhny a jemu palz wotterhny. Nowak dyrbjesche hnydom domoj jěcz a so k lěkarjej podacz, kotryž jemu ranu zawobali. Nowak pola schewza Ladulcha na žiwnosczi hospodari.

Se **Spal.** Hischcze krótko do skónczenja starcho lěta wotewsa kuješ wokrjesnyj wopalny direktor Erwin Winkler naschu nowu motorisku łyžkawu. Nowa łyžkawa je wot firmy G. A. Fischer w Shorjelu. Wobornikam buchu jenotliwe dźele łyžawy dokładnje resiahnjene a zhdowm wschitko žiwdomnicze pruhowane a wobhladane. Mjes druhim wotmě so tež zsihodźinska pruha.

Z Łužicy.

* S **Lubosa** poła Kamjenza. Psched 40 lětami, w januaru 1888, nałesche Lubos łyžcze pod skhorjenjom na trichiny czerpjecz, kotrez wožeże w Hornim Kamjenzu sakhadzesche. W Lubosu skhori tehdy schěsć wosobow, schtyri wumrěchu. W Lěwałde skhorichu schtyri wosoby, žana njewumrě. W Dažinku běsche hydom wosobow skhorilo, jena běsche wumrěła. Wobydźerstwu běsche tehdy Kamjenski nowinski powdźerjow z kamuschcho czaša je dospało 235 wožobow na trichiny skhorile, w Hornim Kamjenzu samom skhori 169 wosobow, w Kamjenzu pak 22.

* S **Wjazońzy.** W minjenym lěcze 1927 sta so w tudomnych dźělarnjach dozyka 66 njesbožow, pschi kotrymiž buchu dźelacžerjo bóle abo mjenje zranjeni. Najwjazy njesbožow sta so w kajerjnach a w ratarstwje. Dale sujeschoži 64 tudomnych dźelacžerjow we swenkownych dźěłarnjach, wožebje w Semiczanskich skatach. Tjo dźelacžerjo bohužel žanu do žmjertnicho njesboža pschinjdźechu. — We lěcze 1927 dyrbjesche policija 6 człokow zbožnyez dla jenoho **nuzbožneho mordarstwa**, jenho sajedojcenja z pjurom, dwojeho **zatepjenja** dźesczi, dla žmjertnicho njesboža w jenym rěsaku a dla žamonmordarstwa z wobwěsnjenjom.

* S **Nowosalza-Spremberga.** K njesbožu bórdze sajdženy schtwórtk na Zitawskej dróhy. Sapschach z tjomi konjemi tudomneho kubleza a wójnika Adolfa Nowaka dźesche jenemu wozbowemu automobilej wujězd. Na hladkej dróhy poża pak so wós zuwacz. Pohonez njemóżesche sapschach wjazy dobżerzecz. Pola twarjenja hórnistkeho inżenéra Pawoła Unglauba sawadži pokonnakładowy wós do nahleho sklhoda, so konje zdżela w powětrze wiz žachu. Se sumżitym sadżerżenjom pohonicza buchu konje zdżerżane, wós pak bu wobschkodżony.

* S **Shorjelza.** Na Sylwestrowym wjeczoru wokolo ½6 hodź. zalwokachu wohnjowu woboru do domu na Jakubowej dróhy 34. W Strażburgez kupnym domje běsche pod tšěchu wobeń wudyrił, kiž komoru na lubi w schtwórtym poschkodże tuczi a so hacz do tsezeho poschkoda dele žerjesche a tam bydlenja wupali. Cżłowjekojo njeżbu pschi wohnjowym njesbożu wo žiwjenje pschischli. Jedyn wohnjowy wobornik so z kurom zajedoježi. Po schtyri hodźiny trajazym prózowanju nad wohnjom dobuchu.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

Sswjedżeń Tjoch kralow, pjatk 6. januara 1928.

W Pětrowskej zyrkwi ma **wjeczor w 6 hodź.** farar Schneider z Khrótkawy predowanje na pruhu.

W Marijnej a Marczinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Siegemund predowanje.

Krajna sbórka za mišijonstwo mjes póhanami.

Tydzeńsku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Große, w Marijnej a Marczinej zyrkwi farar Siegemund.

S Budestez.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. ½9 hodź. sudże kuješ wyschschi farar Domaschka Serbske a w 10 hodź. němske predowanje.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Budyschinka.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. němska Boża słužba (kuješ farar Große z Budyschinka) a ¼11 hodź. Serbska Boża słužba (farar Handrik-Porschiški). Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Barta.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Wopor za mišijónstwo mjes póhanami.

S Hodżija.

Sswjedżeń Tjoch kralow ma rano ½8 hodź. serbska spowědź farar Voigt, farar Wjesar dop. ½9 hodź. Serbske a w 10 hodź. němske kemschenje.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Huti.

Sswjedżeń Tjoch kralow rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. ½9 hodź. serbska a w 10 hodź. němska Boża słužba. Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami. Dop. we 11 hodź. kschćitelskemschenje. Kschćenja pschip. ½12 hodź. (farar na wotp. Mrózak).

S Hucžiny.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boża słužba.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Khwecžiz.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. ½9 hodź. serbske a we 10 hodź. němske kemschenje, woboje se sbórku za mišijónstwo mjes póhanami, dop. ½12 hodź. dźěcżikemschenje.

Semrěł je 3. januara Pawoł Emil Burkhardt, jabriški dźelacžer w Khwecżizach, 68 l. 1 mr. 30 dn. stary.

S Klukscha.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Kotez.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. ½9 hodź. je němske predowanje se sbórku za mišijónstwo.

S Lupoje.

Na Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. — Sbórka za swonkowne mišijónstwo.

S Malešez.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Minakala.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Njeswačidla.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boża słužba. — W 2 hodź. swjedżeń towaršwowu młodych hólzow a młodych holzow na farje.

Sbórka za mišijónstwo mjes póhanami.

S Nožaczij.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. serbska Boża słužba. Wołtarny wopor za Kajerjowe mišijónstwo.

S Rakez.

Sswjedżeń Tjoch kralow je dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje.

Pohrowanaj: 1. 1. Rataj Pawoł Schiman z Rakez, 44 l. — 3. 1. Wumělcarka Marja Knothowa rodź. Meldźa z Jitka, 62 l.

S Wóžlinka.

Sswjedżeń Tjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a ¼11 hodź. němske kemschenje. Sbórka.

S Wósporka.

Sswjedżeń Tjoch kralow je dop. w 10 hodź. predowanje, na to kemschenje sa dźěći. Sbórka sa mišijónstwo.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Noweho města.** (Sebi slawy swojabilej.) Mloda holza je sudnemu Polenzu je hdy pschi posledniej kuntej symje nosy swojabila a je dyrbjala lěkarjku pomez potacz. Tutón podawk naš njedźiwa. Hdyž žeji cżerke wobleczenje zenowa a holzow w dźenjuschnim czasu wobnoschtinu. Prawje cżerke wohajcy, make nikse skupnicżki, po mójnosczi hischcze naha schija hewak tola „schit“ njejsu. Tak wopraje so swrchowjej pschibehowszy módu. — Dwoj wobydlerjej z noweho města wróczischtaj so pschi wótrjetym wjedrje domoj. Jedym z njeju so pschi hladkejči webbunny, jeho pschewodnikej so njeporadzi, jeho sapje sdóżnyez. Wón tudži na pomoz sawola. Jako padnjeneho domej pschinjesechu, njesesche wón wobej ruzy swojabjenej.

* S **Drježdżan.** (Sapalki w dźeczażych rukach.) Nowe lěto wjeczor ¾10 hodź. wohnjowu woboru na Eisenbergskim dróhu cżo. 11 zawolachu. Tu běchu hdy w jenej jihu pschijsenitskeho bydlenja dźeczi je sapalkami hrajkale a wobeń sadżełale. Palachu so gardinu, drasta a domjaza nadoba. Dźeczi, 5-letny hólczk a 3-letna holczka, běschej samej w bydlenju. Domjazy wobydlerjo jeju kwikywachu. Wohnjowa woboru wobeń z malej łykawu pódnjdu. Dźesczomaj 15 mjeńschinow dołho tikzyk brěcez dachu, dokelž běschej pod kurom tběrzo cżerpjej.

* S **Pirny.** (Njewschědne njesboże z automobilom.) W Nenerdorfje na Stolpjanskej dróhy dyrbjesche automobil druhi auto wotwijeż, kiž běsche so skónczował a njemóżesche wjazy dale. Po nahlej dróhy dele so pschedbjschedujucy auto poża žuwacz a wali so pjches brjoh do rěki Wjasaońzy a storhny sadni automobil sa žobu do wody. Schofer z cżeżkimi žnutskownymi zranjenjemi lcko wosta. Jeho, kiž běsche wědomje shnbił, dowjesechu do Ihorotwoje Jansteho města w Drježdżanach.

* S **Lipska.** (Wulki wohenj w Lipscżanskim ludowym domje.) Lipscżanski ludowy dom, w kotrymž maju dźelacżerske swjatki swoje syhdo, je wutoru na rauje wohnjowe njesboże potrjechilo. Wokolo 4 hodź. so dohladachu, jo so pod tschu swjedżeńskeje sale, kotruž su hakle njedawno ponowili, pali. Tschu je so dospołne sniesła. Wohnjowa woboru wjesesche cżiniez, so so wohenj njeby dale rosschěrił. Wopalna schkoda je jara wulka, mjesza hdy, so snajmjeńscha 100 000 hriwnow wuczini.

* S **Ane** w Rudnych horach. (Straschne narunanje wobrěwanskeje blesche.) We nozy na schtwórtk pola jenoho tudomneho podruznika wohenj we jitwje wudyri. Podruznik běsche hdy sajtwórczerni elektrizity zehlakow sobu do loża wsak. S horzotu so matraza a lozowa plachta sapalischcej a podruznik zhori na sajedojcenje z kurom.

* S **Annaberga.** (Nowa wokrjesna thorownja.) Annabergski wokrjesny swjask desta dowolnosez, so smě požczonku we 2 260 000 hriwnow pschjczez k tworjenju wokrjesnjeze thorownje pschi Pobłitzej horje.

* S **Lkmizy.** (Petrolej do thachlow.) Tu simy 18. lětsa słužobna holza pschi satepjenju petrolej do wohnja. Plomjo sapmy z thachlow a japali drasty njesožowanje. Hačrunjej knjes, poła kotrejož loża słužesche, plomjo hnydom je pschikrywom podasyl, so holza straschnje wopasi.

* S **Wróžkawja.** (Dźesco stónżowała.) Pjatk popoldnju namaka wuhnjenjeczej w popjelowej konterzy we domje na Biedrich-Wilhelmowej dróhy 33 cżelo newonarodżeneho dźesca. Na to 23letnu njezenjenu sjadowarku zigaretow Schołcż z sojachu. Wona je pjatk rano na wusłupje starschiskeho bydlenja hólczka porodźiła, jeho hnydom sadajila a jeho cżełko w njenowanej khowanzy potajcz spytała.

Kospodarski rozhlad.

Sjrjedu 4. januara 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1865	100 pólsk. złotych	46,875
sudźelski punt . .	20,435	100 českosk. krónow	12,407
100 šwajc. frankow	80,835	100 franc. frankow	16,48

Barlinska burza wožera snowa w połowschowanju cżekkowych kurzow postupowasche. Někotre akcije we swojich kursach wjese dobrych. Wiki z žołtymi a rentowymi liesczinami wostachu nětrne.

Produkty we wiki tesomnja horjebijaze płaczišny pschinjesechu. Zito bě žadne. Młyny a wikowarjo jewjej njerady do powyschenych płaczišnow swoticzu. Pschenicżu a wotwu pschedawachu wo 5 pj. a rožki a kukurizu (njesboži) wo 10 pjenjezkow po zentnarju drožicžo. Wožera płaczesche zentnar w Berlinje

pschenicży 11,80—11,95 hr., rožki 11,90 hr.
hacz 12,05 hr., jecżmjenja nałkrjeho 11
hacz 13,25 hr., wowsa 10,15—10,65 hr.

w termijownym wikowanju:

ja měrz: pschenicży 13,70 hr., rožki 13,17½
hacz 13,22½ hr., wowsa 11,50 hr.
ja mejn: pschenicży 13,90 hr., rožki 13,38½
hacz 13,40 hr., wowsa 11,92½ hr.

Drjewowa awkzija

w Kulowje w mježicżanskej holi pónježu 9. jan. 1928 pschip. w 1 hodź.: Dolhe hromady, halosowe hromady a kulnchi.

Na pschedań:

Schijaza maschina poła Henscla w Wjeej Wodje, Schützenstraße 19.

Kóń žyhny w Budyschinje, Kolotika haša 12.

Blido wnczahowanske w Budyschinje, Schlachthofstr.

Wožnjischcjo (Herd)) w Kamjenzu 7II na prawo a na Polnóżnej dróży 55 žeika.

Wowzy, krowa, 30 zent. słonu, 25 zent. syna, Muka w **Hornim Wujschdże 7.**

Husle (dunzyk) J. G. Walda w Lubiju.

Pschihladajcz pytaju

Dźelacżerki, Mostezki, rafinerija schkleńcży w Wjeej Wodje. —

Dźelacżerjow do drjewo pusczenja, kuješi dwór w Dźewinku.

Stěnnischcjo, Stefan w Budyschinje, Sserbske hrjebje.

Pozu do domu Hopka w Hródku, Barschczowska dr. 3.
„ Britzena w Budyschinje, Wallstr. 6.
„ frišker Semmer we Wojerezach.

Knihiwjedniju, kotrejonnja Hohenzollern w Budyschinje.

Domownika, Staeckez konditorija w Budyschinje, Seminarska haša.

Pohonez Ad. Munsky w Budyschinje, Hórka haša 5.

Szduiży na pschesadżowanje

schtwórtk 5. januara 1928:

w **Lubiju** na šudnistwje dop. w 10 hodź.: Meble, pisanski stroj, 16 prinzesowych šukanow, kožany kóč;

w **Kamjenzu** w kasarnach, komorny dom maschinistkich tischlow, dop. w 10 hodź.: 10 protezowych wobsekow, 10 metrow nadraha, gardiny za 9 wokonow, klawir, 108 metrow lěsnych tkaninow, blido, 10 punkow makaronija, pisanski stroj, kosa, motor, elektr. špódźelnik, wuholowanje khaženje, wuholowanje kuchiny, 4000 zigarretow, prokaj a czorny khabat;

w **Njeslyšezišach** (kupny sendu so dop. w 10 hodź. we „Herbstej grychcze“) hospodarski wós.

pjatk 6. januara 1928

w **hoitwinskim dworje** (hnjezim hoscheneze) w **Rakezach** leżownosez z khžu a dźelarnjemi, žiwinskaza instalaterej Schmidtej w Rakezach.

Konkurs.

Konkurs nad samożenjom Bertiny Swud. Tauscherki we Budyschinje, nětcy na Zitnych wikach 36, jenicżkeje wjicżelki firmy Albert Tauscher, toczeńcza schkleńcży a schpichelow w Budyschinje je hnydom zakónczan termiju wotkazanych, sožynk.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wobrot hnadny, ale płaczišny wyschsche, dokelž je wukraj drožschi a pschewozowanje wjazy płaczi.

Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Pschenicża bóle rožli skruczena.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotiowe symjo po tunl abo 1000 kg, kowak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	3. 1.	2. 1.		3. 1.	2. 1.
Pšenica	236-239	234-237	bany	20-21,00	20-21,0
rožka	238-241	237-240	woka	21-24,00	21-24,0
nal. ječmjeń	220-265	220-265	módre łupiny	14-15,00	14-14,75
nas. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
wowsa	203-218	201-211	zornelka	—	—
kukurica	219-211	215-217	raps. wosnšk	19,80	19,80
pšenjo muka	31-34,00	31-34,00	lany wosnšk	22,60	22,60
rżana muka	31-31,00	31-33,00	poon nadasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	birnj. kruški	24,20	24,20
rżane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,50-2,50	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rżana sloma	0,70-0,90	1,00-1,25
lane symjo	360-365	360-365	pšenič. „	0,70-0,80	0,80-1,05
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	ječna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Sokolstwo, sport a hry.

Kopańca.

Kopańcowa krajna hra mjez Italskej a Šwajcarskej, kotraž so w Genua wotměwaše, skónči so z dobyćom Italčanow, kotříž z 3 : 2 stejachu.

Autowy šport.

Wupisanje „Wulkeho myta Němskeje“ za wujězdźowanje na Nürnburgskim kolo 14. julija za sportske wozy a 15. julija za wujězdźowanske wozy bu tele dny wozjewjene. Zamołwjenja a dopisy, kiž wujězdźowanja nastupaja, maju so słać na Sportsku komisiju automobilneho kluba Němskeje w Barlinje W 9. Prěnje zawrjenje přizjewjenjow bu na 20. haprelepe 1928 we 18 hodź. postajene.

Kolesarstwo.

Lipsčanske šěsćdnjowne wujězdźowanje započnje so jutře štwórtk. Zo je dwaj dnjej po skónčenju Lipsčanskeho šěsćdnjoweho wujězdźowanja hižo šěsćdnjowe wujězdźowanje w Dortmundže postajene, běše čežko, dobre pola jězdźerjow zestajeć. To pak bu pod datymi wobstejnosćemi jara zbožownje rozrisane, kaž nětko zestajenje jězdźerjow pokazuje. Wono Inbi zajimawe wujězdźowanje. 14 mužstwow so na wujězdźowanju wobdźěli.

Němskaj wuspěšnaj wujězdźowarjej Junge-Wrótslawski a Behrendt-Barlinski buštaj jako němske mužstwo za šěsćdnjowe wujězdźowanje, kiž so w San-Francisku w haprelej wotměje přijataj.

Druhe šěsćdnjowe wujězdźowanje w Chikagu. Pjatk 6. januara započnje so k druhemu razej šěsćdnjowe wujězdźowanje w Chikagu. Docyła so 15 mužstwow (kóžde mužstwo wobsteji z dweju kolesarjow) na nim wobdźěli mjez nimi je zaso znaty Barlinčan Ota Petri, kiž při žanym amerikanskim šěsćdnjowym wujězdźowanju njepobrachuje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powěsć wo wjedrje za jutřišni schtwórtk:** Pomročeno, wocołpjenje a tacje. W Jendźelskej je wozjołpiło a je dešćowje.

W nowoćěnej nozy je w Bernsdorfje pola Wróćišławja zuła swójba jeneho kubleria na sajedźenjene běrnuze kulli sthorita. Hospoda bě k kullam starsche zbyłki muki wujita. mes nimi tej tiłku, kotraž arsenik wopschijesche. Bórsy po jedźi wschitzy na bolenje w žiwocu skorjachu. Hdyž zawołany lěkař pschindźe, bě kubler hižo wumrjeł. Pał hodźiny pozdźišo je pschichodna djowka wumrje. Druhe wozoby, kotrejž i bolescju wolachu, so do thorownje dowjesechu. Tam tež hospoja wumrje. Kublerjowmaj žynomaj a jenemu djěćeću mójesche so žiwjenje wulhowacz.

Wutora popołdnju bě so we Wilhelmshavenje wulka lodowa schkruta, na kotrejž bě schesć djěćzi, i wodoběhom wotwjedźene. Sa djěćzimi hnydom někotre łódje woiejěchu. Hakle wjeczor we 6 hodźinach so parnej łódji „Atlna“ poradźi, schkrutu i djěćzimi dosejěhnyć.

*

Někotři derje wobronjeni rubježnicy spytachu, sajtanischčowu pokładnizu w Sonkowizach w pólskej Hornjej Schlesyskej wurubić, i kedźbliwosću železnišćich sastojnikow, pak so nadpad njeschlachćeji. We Eichenawje polizija tśišćnikow dosejěhny. Dóńdże k tśeleńzy, pschi čimž dwaju tśišćnikow satřěchu, tśeceho sranichu a schtwórteho sajachu.

*

Ruska parna łódź „Oposa“ je na jěžbje mjez Nikolajewskom a Noworošijskom do wulkeho wětra pschischła. Łódź je so wobschkodźiła a so sa krótki czaj potepiła. 256 wozowbow je zmjerzej w zolmach namakało.

*

Fararja Hirtzela w Elsaju, kotryž je zbudźował autonomistiskeho hibanja, chajsche polizija sajeć. Wón so do cześkanja da, a polizija so sa nim i automobilom puschči, njemóžeschе pak jeho dosejěhnyć. Hirtzelej so poradźi, so pisches němsce mjesy wukhowacz.

*

Grichišća je so i Turkowskej roskorila, dokelž ta krječe na dopielujenju Lausanneskeho měrowelho sprjećenja wobstawa. Grichiske kralejestwo je swojeho požłanja i Angory wotwołało. Tón w blišćim czasu turkowske hłowne město wopuschći, tola tam grichišći diplomatiski sastupjeć wostanje.

* * *

Kaj so i Beirula w Syriskej powě, je we wojowanju je sbežarjemi na franzowskej stronje 5 muži padło a někotři so ranili.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Poježdženje spomožeńskeho a nłodźinskeho wubjerka je póndźelu 9. januara 1928, pop. we 2 hodź. w poježdżeńskej sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyšinje na Bismarckowej cesće 21.

Wokrejzny wobstarański swjask sa Budyšk wokł.

Rožku wjacy njekupujemy.

Wows, syno a ržanu słomu

pak hišće dale kupujemy.

Wojerski zastaranski hamt w Budyšinje

Telefon 3020

Swójbne powěsće.

Swěrowanaj: Marcžin Scheža w Kelčigach i Friedu rodź. Kochcz w Starym Lubiju.

Semrěli: Madsena swud. Grohmannowa rodź. Schwätzkez w Budyschinje, 90 Lt. — Wohnuwěr Pośka w Starym Lubiju, 75 Lt. — Ota Frohner, pischerjuz we Bukojnje pola Wulkich Sdźarow, 32 Lt. — Max Fischer, prokurist w Nowej Wsy pola Mikowa, 37 Lt. Henrieta swud. Scholežina rodź. Hanuschez we Wulej Wodźe, 64 Lt.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjeńskej hasy.

Bukecy. „Serb. narodne towarstwo“ změje pjatk, 6. januara (Třoch kralow), posedźenje. Knjez wučeŕ Wjela je nam rjany přednošk přilubił. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 8. januara, wječor w 7 hodź. sokolski wječor a prosy ze strony druhich jednotow a Serbow wo bohaty wopyt. Porjad: prostne muzskich a dźěći, zwučowanja na narjadach muzskich a dźěći. Skupiny, reje. Starosta.

Domowina prosy wo zapósłanje kruteje ličby sobustawstwa kóždeho jej přizamknjeneho towarstwa. Prosy dale wo zdźělenje: Što ma knihownju? Kajke maju knihi a što zeyła nicžo nima? Hač do **15. januara** maju wotmołwy na Sekretariace być. Předsydstwo.

Drježdźany. „Hromadnik“ změje jutře štwórtk wječor 7/9 hodź. pola G. Zmija prěnje hłowne posedźenje. Přednošk: „Z našeje stareje zańdźenosće“. Wažne rozsudźenja. Posmjertna pokładnja. Nowe spěwy. B. Kr.

Hrodźišco. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ spěwa jutře štwórtk, 5. januara, wječor we 8 hodź. w Njechornju. Dla předstejaceho swjedźenja w Hrodźišću dyrbja wšitcy z wěstosću přińć. Keŕk.

Khrósćicy. Podpisany je někomu „Zymske wobrazy“ wot Kocora wupožčił. Dokelž je nuzne trjebam, bych naložnje prosył, zo by so mi to hnydom wróćiło. Tohorunja prošu, zo bychu so wšě wupožčene noty, mi abo „Jednoće“ słušace, wróćiłe. Tak ma něchtó wotpiski wšelakich Kocorowych kompoziciow. Kantor a w. wučeŕ Hila.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol“ wospjetuje 6. januara swój program w Pěskecach. — Započatk we 7 hodź. Wšěch. Serbow wutr. přeprošuje předsydstwo.

Porśicy. „Jedn. Sokol“ změje tón tydźeń štwórtk wječor we 8 hodź. zwučowanje. — Hosćo su nam přecy wutrobnje witani. Njech pak wšitcy cyle wšěse přińdu dla ważneho zrěčenja. Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) spěwa dźensa srjedu (4. wulk. rožka) wječor we wosmich zasy pola Natuša w Kukowje. **Dirigent.**

Za Prażskich spěwarjow. Přichodna pruba wotmjeje so — kaž bě zrěčane — njedźelu, **8. wulkeho rožka** (januara), popołdnju z dykkom we štyrjoch w Maćičnym Domje. Hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Běrzyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Barchent, płat za košle, rólo-cuchi, wołmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownym torhošću čo. 9

Kublo,

70 kórcow, najl. póda a twarjenje pola Wósporka je na předań

Oskar Haller w Zhorjelcu

na Budyskej dróży 42

Rěznišći wučobnik

ze wsy so k jutram pyta

Rězniski mišter Roschke w Kamjencu na torhošću 4

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27

Serbjo

podpjerajce libanje Serbstwa a wopruječe krokiki za tónle zamĕr. Najlěpše składnosć k tomu zamórej docpijeće ze stajnym čitanjom a podpjeranjom

Serbskich Nowin

Sylny wulki pos

3/4 lěta stary, k čelnjenju, je na předań pola murjerja Lohmana we Wulkej Dubrawje čo. 19

Herbska gruchta w Konjecach

Pjatk, sobotu a njedźelu, 6., 7. a 8. wulkeho rožka so

kózło-piwo toči.

Štwórtk so kózło-piwo natyknje. Sobotu

swinjorčzanje.

Připołdnju połčik a čerstwu kołbasu.

Njedźelu wot 4 hodź.

pyšny bal

Derje wutśepjena žurla. **Najl. jědźe a piće**

Přećelnje přeprošujetaj **Hendr. Jakubec a mandźelska**

Katolska „Bjesada“ w Jaseńcy

wuhotuje njedźelu, 8. januara 1928 wječor w 1/2 7 hodź. w Handrikec hosćencu swój

55. załoženski swjedźeń

wobstejacy z dźiwadła, přednoška a z rejemi.

Wšitcy Serbja z blizka a daloka su na njón wutrobnje přeprošeni.

Předsydstwo

Tworykupowace towarstwo

w Budyšinje z. dr. z wob. ruk.

Pytamy hnydom

2 spuščomnej perfekteje

předawarcy

za naše wotnožki na wsach.

Zapodaće prostwow z 2 wotpiskomaj wuswĕčenjow, sobustawskim čisłom a wobrot (Umsatz) starších pisomnje najpozdźišo hač do 10. januara.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

=== w Budyskim hamtskim hejtmanstwje ===

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšĕch druzin

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźiwelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej dróży 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Rĕčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Drjewowa awkcija

Sobotu, 7. jan. připołdnju w 1 hodź. budźa so na Nowosličanskich honach při Dobrošićanskej hranicy wokoło

70 losow stejaceho drjewa

(klumpachi, twarske a palne drjewo) za hotowe pjenjezy na přesadź. předawać.

— — Kupcy zeńdu so w Sernjanskim hosćencu — —

Wobsedźeŕ

Chcu hnydom abo pozdźišo

kowarnju

kupić abo wotnajeć. Poskićenje na **Fritz Uhlemann,** **Memmendorf 28** pola Óderan.

Pyta so wučba

za 16 lětn. hólca z dobrej šulu w zahrodnistwje, blidarstwje abo cešlistwje, tola so proscy wo stajnje swobodnu sobotu.

Offerty pod „D 77“ na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

Knjezej Arnoštej Gudźe a jeho mandźelskej Gustli rodź. Jankec w Komorowje pola Rakec k jeju slěbornemu kwasej

najwutrobniše zbožopřeća!

Wšelake znate

Princeske suknje

košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, bĕło a pisane ložowe šaty, ćopłe šatliki jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11

znapřeča hosćenca „Wĕrzdy“

Klavěry

z rukowanjom z fabriki,

bjez naplaćenja, třiceći hr. měsaćneho wotplaćenja

darmotna wjezba hač do Wašeho bydlenja, hišće stare tunje płaćizny. Žadajće sebi darmotnje katalog pod „J. S. 3395“ přez **Rudolf Mosse, Dresden-A.**

4 měsace stary

pos je na předań **w Bolborcach čo. 2**

Rjany

wowčerski pos

(Stammbaum) je na předań

we Wulkej Dubrawje čo. 19

Rĕčadła tunjo pola **Wetzke**

w Budyšinje na Pauliskej dróży čo. 61. Žane klany.

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawĕstk do „Serbskich Nowin“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźeŕi Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawóšćki a tabele so wyše wobličeja. Za rekłamowy z a rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifie. a z

Čisło (Nr.) 4 — Budyšin — Šwórtk, 5. januara 1928 — Bautzen — Lětnik 82

Wo Łobjowo-Wódrinym kanału.

Němšti wobšěhowy minister w Slym Kontorowje we bližšichim czašu pischihotowańšu dźěłarjow pischipowrěsć, kotraž dyrbi pruhowaćz, hač je hódno, łódźnišku dróhu se delnjoułužišćiske brunizoweje krajiny k Łobju natwaricz, mjes tym so je pschihotowańske dźěła k dalewjedźenju tejele wódneje dróhi hač k Wódźrino-Sprejinemu kanalej a k Wódźeje pola Frankfurta wódnemu towarstwu w Fürstenwaldze pornjeła. Pjenježne wudawki sa tele naczišćowe dźěło towarstwo sa Łobjowo-Wódrinu kanal w Khocębuzu a němšti stat pschelwoswjetej. 1925 sałoženje towarstwo sa twar Łobjowo-Wódrinu kanal w Sforzelzu sa njepotrjebne kanałse swijazanje mjes frjedźjanym Łobjom a frjedźnej Wódru po planowanj dźěła, po kotrymajž by so měł kanal mjes Mühlbergom—Slym Komorowom-Aufhaltom a mjes Torgaŵu—Slym Komorowom a Małeźom natwaricz. S Łobjowo-Wódrinym kanalom una po dźěł sakiseje prowincy a krajina mjes frjedźnym Łobjom a Wódru se samoźnej wódnej dróhu wotewricz a so Schlesyska s cźešinimi połobšimi krajinami swijasacz a s podlěšenjom frjedźosejnskeho kanała schkodowanje farmarjow, kotraž by z twarjenjom frjedźosejnskeho kanała k lěpšemu nuzcźowneho kraja sa schlesyšku industriju a hospodarstwo nastało. Němšti wobšhodny minister je towarstwu sa Łobjowo-Wódrinu kanal na jeho sapodate pišmo dosćił, so je swólniwy, į pischihotowańskimi dźěłami sa Łobjowo-Wódrinu kanal na thosty němšteho stata wuwjesć, jeli so towarstwo dźěł wudawkow, w niskich mjesach so dźerżazych, pschewosnje. Pschedbyšstwo towarstwa sa Łobjowo-Wódrinu kanal je wojsewisko, so je swólnjene, tele wudawki pschewjacź. Tohodla móża so wotmyšlene pschihotowańske dźěła bórzy sapoczeć.

Entenćina kročel w Litwje.

Franzowski a jendźelski połpłanc staj wutoru w Kownje k litowskemu ministerskemu pschedsydźe Woldemarasej pschijschłoj. S thutnymi słowami staj jeho na to kedźołniwego zjinioj, so w sajimje Litwy leži, so by so jednanje į Pólšku na podłožu Genfskeho dorěčenja po możnosći bórzy sapoczało.

*

Woldemaras je Schwabadinskeho a jeho pschipomhaŕku Kanawlkaitowu, dla špionaże sa Pólšku k smjerći sałudźenju, k thlostańi na czaš žiwjenja wobhnadźił.

Spionaža w pólskej Hornjej Schlesyskej.

Pšched sudom w Rybniku měješe so prjedawschi pólski zwonny sastojnik Vincent Honisch samohwicź, kotryž bě dla špionaże za Němšku wobšłorżeny. Skinduiske jednanje so sady sawrjenych dniow wotmě. Honischa k thlostańi na dwě lěże sałudźischa.

Samćenjenje politiskich jatych mjes Rusłej a Pólskej.

Na rusko-pólskej mjezy, w Kołoźowje, su so wutoru politiscy pólscy jeźi z Rusłeje į politiskimi ruskimi jatymi į Pólskeje samknuli. Pólskej je so sa dźewjecz ruskich komunistow, w Pólskej sajatych, 32 pólskich staczanow wudało, kotrychž běchu w Rusłej sajeli a pak k smjerći pak k thlostańi sałudźili. Mjes Polakami su nkotři katolscy duchowni.

Ssmjertne thlostanje sa pschekschiwjenje w Moskwje.

Wyschschi sud w Moskwje je pschekupskeho direktora statneje banki, Poljakowa, a jeho pomocnika Teleźnina, dokelž staj tajne wikowańske wědomosće priwatnym dawałoj a na jekawe waschnje žito pschedawałoj, k smjerći a k šibrace sałudźił. Dweju pschekupzow wyschschi sud tohorunja k smjerći sałudźi. Sydom wobškorżenych je k jałtwu sałudźi. Schesćo wobškorżenych je k wuwinowatosći. Sud wobjasnimy, so za to wuprajeć, so je Poljakow a Teleźnin njebyschtaj wobhnadźiłoj. Pschekupzowaj je smjertne thlostanje do dźesaćlětneho jałtwa pschemjenił.

Južnosłowjanske wotmysłenja na Triest.

Italska politika je hižo wjele lět na to měri, zyku Dalmatiju dele hač k Albanskej į Italskej sjednoćiś; njedźiwajo na to, so je Dalmatiska je Słowjanami wobhdlena, runje kaž Istriska a Gorizа, kotrejž sej je po šwětowej wójnje Italskej pschirjekli. Južnosłowjenjo jara bolostnje sačuwaju, so je jich krejni brašla w Istriskej a Gorizy nětkole bjes pomocy žurowjenju Italczanow wudaći. Tuthym je kóždy hrěch prawy, kotryž k nałožnemu wutuhowjenju južnosłowjanskeje rěcze žłuži. Dokelž Italska němšku rěcź w połodnjoschej Tirolskej runje tak połoćuje kaž južnosłowjansku w Gorizy a Istriskej, tu Južnosłowjenjo na spodžiwnu myšl pschischli, pomoc pschecźiwo italskemu potłoczerjej w Němšej pytacź. S teho tu Němšej pschecźelne rěcze wuložicź, kotrejž tu w poślednim czašu wospjet w thutschinje žłyschecź byke. Po nich dyrbi so Južnosłowjanska k Němšej sbližicź, wona sjawnje praji, so **njechy pschecźiwo tomu była, hdy by so Awstriska k Němšej pschisamknła.** Beograđiske nowiny „Pravda“ kotrejž tu swonkownemu ministrej Marinkowiczej blišće, samo nanjetuja, pschimóršće město **Triest samostatny stat sčinicź,** so bychu so europiske wobsłejnoscze wustrowite a normalizowałe. **Hdy** tuthy stat so Awstriska a sdobom połodnjoschu Tirolsku k Němšej pschisamknje, by Němska dyrbjała runje kaž Madźarska a Cźešskosłowakska šiwobodny wutkow k Adriatiskemu morju dostacź. Tohodla dyrbjał so **Triest šiwobodny pschisław sčinicź.** Sdobom dyrbjała słowjanska Istriska Južnosłowjanskej pschipadnyć. Tónle plan njeje, „Pravda“ į pschecźiwdźenjom praji, hoła fantastja, ale politika za jutrjschi dźeń. Europa by na taje waschnje sašo runowahu namakała. W južnosłowjanskich krutach tónle fantastiski plan hižo pschihłosnje rospominaju.

Němske wotškodźenske płaćenje na Francowsku.

Franzowske finanzne ministerstwo je wosjewiło, so je Němšeje wotškodźenske płaćenje na Franzowskim po Dawesowym planje w lěcze 1927 3318 milijonow frankow (547½ miljona hriwnow) wuczinjło. S teho je so 560 milijonow frankow k zarunanju wudawkow sa wobhadźenje Porheinskeje nałožiło, mjes tym so je so 1250 milijonow frankow jako wotškodźenje w japujscenych krajinach wupłaćiło. Sbytk 1508 milijonow frankow je so k wotpłaćenju shromadźeho dołga Franzowskeje wuzyło.

Pschesćeżhanje autonomistow w Elsaźu.

„Echo de Paris“ se Straßburga powě, so je policija wutoru wjeczor hyła prjedawschego němskeho statneho podsekretara za Elsaź a Lothringiju Hauza sajała. Hauzowy hyn pjecza autonomistiskemu hibanju pschičłuschała.

Wojerske wobhnadźenje w Franzowskej.

Prezident franzowskeje republiki Doumergue je nowe léta 286 wojerskich wokobow, kotrejž tu so ź wójnskimi žurdami sałudźiłe, wobhnadźił. Mjes nimi je też kapitan Moirand, kotrehož je wójnski žurd 1921 w Tazy (w Marokkowskej) k 20létnemu thlostanjesmu dźełu sałudźił, dokelž je pjecza njepschecźelej bróńje podawał. Dokelž běchu Moiranda na połoktu njedobahajwšch dopokazmow sałudźili, bě so franzowska liga sa cźłowjeske prawa we to prózowała, so by so Moirand wobhnadźił.

Nětkuschi bołharski kral Ferdinand w Schpanskej.

Nětkuschi bołharski kral Ferdinand je na swojim puczowanju do połodnjoschoje Ameriki do schpanskeho pschistawa La Corcuna sajeł. Wjacze wyschnjosće a sastupjerjo połnoźrońskeho Lloyda (!) na łódź pschindźechu, so bychu jeho powitali. Nětkuschi kral pak so da z kapitanom samolwicź, so njemóže nikoho pschijcź, dokelž zakorjene na mórskim khorosći cźerpi.

Schpanjski dar sa khudych.

Statne dochody tu w Schpanskej sandźene léto wjetsche hyle dóšli wodawši. Ministerska rada je wobjasnika, so dochodowe pschesbytka statneho hospodarstwa bližšeje dny wschě **w sjawnych sastajenjach sastajene wobzobinske wězy w hódnosći nize 25 pesetow na statne thosty wukupicź.** Tónle dar sa khudych je na nětkuze dwaj milijonaj pesetow wobliča.

Afghanistanski emir w Kairje.

Afghanistanski emir (kral) je so na šwětowe puczowanje nastajił. W tu khwilu je Egiptowskej puczuje. Pobłednuje dyrbi be wón į hoścom egiptowskeho parlamenta w Kairje. Mjeńsche tam rěcź, w kotrejž so sa powitanje dźakowasche a šmjerjeż wjednika egiptowskeho luda, Zaglula pasche, wobjarowasche.

Zjednoćene staty we wuskosćach.

Nowy sbježk w Nikaragui je Sjednoćenym statam połnóżneje Ameriki jara njewitany, a to njenje wojerskich dyžli politiskich pschicźinow dla. Stejischcžo Sjednoćenych statow na wschoamerikanskej konferenzy w Hawanuje so į nowym wojerskim zakrocźenjom amerikanskeho wójska pschecźiwo nikaraguaskim sbježkarjam jara porcźeji. Na tejle konferenzy budźa nic jenož sastupjerjo nikaraguaskeho prezidenta Diaza, kotrehož Sjednoćene staty podpjeraju, ale też sastupjerjo pschecźiwneje liberalneje strony pschitomni. Wotpósłanzy krajow frjedźeje a połodnjoschoje Ameriki budźa žebi dyrbjeć rjec dacź, so budźa so Sjednoćene staty runje tak do šuntskownych należnoscžow měschecź, kaž to nětkole w Nikaragui cźinja. Sjednoćenym statam budźe cźežko, tole njedowěrjenje karzanskich krajow k žebi połoćicź. Wšchudże w frjedźnej a połodnjoschej Ameriki su so slacźenje Sjednoćenych statow łudźa dyrbjeć jara wobšładniwje a **šwaha na konferenzy wustupowacź, so bychu žebi pschecźelstwo a dowěrjenje sału kujeźerstwa, kotrejž je so ź jich nikaraguaskej politiku thětko wotschasko.** Na tym Sjednoćenym statam jara wjele salesi. Wone dyrbja se strachom liczeć, so wukóšći jich industrije runje tak boikottuja, kaž su to ź jendźelskimi twarami w połodnjoschej Chinje cźinili. Njedowidźmy schkodu by ź tym amerikanska industrija poczerpiła, kotrejž na ho hižo bjes toho ź konkurrenzu druhich krajow w połodnjoschej Ameriki łudźicź. Industrija nětkole pjecza poczina w Sjednoćenych statach hubjenjscho hicź. Do kajich wobcźežnoscžow by hakle wona pschischła, łdy by so boikottowanje hibanje we kacźanskej Ameriji pschecźiwo njej słudźiło? Nětcźiske republikanske knjeźerstwo we Washingtonje dyrbi se wschěmi žredkami měnjenje pobłabicź pytacź, so by jeho šwonkowna politika mohła rosswieźe industrije Sjednoćenych statow sschikodźicź. Nětkole psched wólbu nowcho presidenta by porok, so je šwonkowna politika republikanskeho knjeźerstwa wopacźna, najšyršinischa brón w ruzy demokratow była, kotrejž budźa so prózowacź, so bychu presidentski stoł ź kandidatom šwojeje strony wobhadźili.

Sjednoćene staty šuowa 1000 namórskich wojakow do Nikaragwy pósłale.

Po konferenzy sekretara wójskeho łódźiwa Wilburra ź presidentom Coolidgom je so šnowa 1000 namórskich wojakow do Nikaragwy wotpósłało. Amerikanske wójsko so ź tym w Nikaragui na 25 000 muži pobyšni. Dałeko do pschda šunjene, pola Zapotille trjeboa amerikanšeje wojakow šu se šchkrowej powěsći należnje wo pobyšnjenje, wjacźe wodu a khlostwo prahnyli. Sobotak wójnskeho łódźiwa Wilbur praji, so je dla schkitanja žiwjenja a šwójstwa Amerizanow mjne, wjacy wojakow wotpósłacź. Pobyšnjenja namórskich wojakow, nětkole we hłownym měšcze Managui a na druhich měšnach stejajuze šmóžnja, pschecźiwo hłownemu kwarcźerej sbježkarskeho generała Sandina pola Hucwafegowiny postupowacź.

Wojowanje Nikaragnaskich sbježkarjow.

Lětadła wójnskeho łódźiwa Sjednoćenych statow, połnóżneje Ameriki šu póndźelu w Nikaragui na sbježkarske wójsko, pod roskajom generała Sandina šiejace, bombwy mjetałe. Muzijwe lětadłow su 5 muži šhubile. Bombardement je na stronje sbježkarjow wjele woporow žadał.

3291 wožobam ruku tłocźił, a sčežhwli ź jeho.

President Sjednoćenych statow Coolidge měješe pravu ruku w rubliščezu wiwaju, hdyž wutoru nowinarjow pschija. To bě sčežhnk nowoleńskeho sbožopschesca; bě žebi ruku pschemohył, hdyž bě dyrbjał 3291 wopytarjam ruku tłocźicź.

Schto dyrbi Lindbergh wschco cźinicź.

Amerikanski sławny lětak Lindbergh, kotremuž je so jako prenjemu lět ź lětadłom ź Ameriki do Europy poradźił, je so rosshudźił, ź lětadłom zyku Ameriku ź šwjetworka hacź k połodnju do Argentinskeje pschelecźicź. Po tymle puczu je hižo pschez Mexiko do San Salvadora w frjedźnej Ameriji pschilecźał. Tam fu jemu nětkotři politiscy cźeknjenzy ź Nikaragui próstwu pschepodali, so by jako pobł nječa we Washingtonje za to šłutkowali, so bychu „amerikanšeju namórśkeju wojazy šwoje njepschecźelstwo we Nikaragui ostajili“

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 5. wulkeho rózka.

Simcona — Telesfora.

Njezapomńće na sprawneho swórneho Serba!

* 1797 Jakub Pjech, kiž 19. 5. 1870 jako kapitular a 5. Jan. senior tachantstwa w Budyšinje zemrě. Wón je nimale 22 lět z fararjom serbskeje katolskeje cyrkwje w Budyšinje. Jehoródna wjes běchu Khróšćicy. Tam skutkowaše jako farař jeho najlubši přećel Bart, z kotrymž běše wot młodosće sem najnutrnišo spřećelcny. Hdyž běše w starych létach trochu khorowaty, pytaše sebi wóćerstwjenje w kupjelach Marijneje Studnje pola Smjerdźkec. Najbóle pak wokřewi jeho wobkhad z přećelom Bartom. Potom so staraj dostojnaj knjezaj rozmolwještaj so w serbskej rěći wo starych časach a z wulkej lubosću wo swojim serbskim narodze. To běše za seniora Pjecha studżeń duchownehо wokřewjenja. Jako sobustaw Maćicy Serbskeje, štož wot jejneho założenja sem běše, wobdźěłeše so swěru při wšitkich jejnych próćowanjach. Naš wóte Michał Hórnik, kiž bu jako serbski farař w Budyšinje z jeho nasledźnikom, sebi jeho wysoko česćowaše.

368 pomjenowa bamž Hadrian II. bratrow Cyrilla a Methoda za biskopow.

† 1896 horliwa Serbowka kłóštrska knjezna Marja Pawła rodżena Mětec w Marijnem dole.

‡ 1888 farař Korla Božidar Wjacka při Michalskej cyrkwi w Budyšinje.

* 1797 senior Jakub Pjech w Budyšinje.

† 1851 farař Konopka w Dośnje a po nim 3 dny pozdźišo jeho mandźelska, swórnaj Serbaj.

Žonop.

Wotpočuje w syrej zemi
Žonopowe zornješko;
Što najmjeńše mjeze wšěmi
Pytnje tudy symješko?

Płódny krjepi deščik dele,
Zorno ryelle wubija,
Słónčko mile pruhi sćele,
Haložki so rozwija.

Skoro zrosće stwjelco młódne,
Přeseščhuje wšě zornjatka.
Radostne su halzy khłódne,
Zo tam bydla płačatka.

Michał Hórnik 1858.

Złym rukam wotkunja po něčim porsty. Přisłowo.

*

Džak krajncho biskopa.

W Přejedźanach, 1. januara 1928.

Hdyž je so wjelikanjo kło słónčklo, mam to žadnje, so bych wošadam Budyšeho zyrkwinšeho wokrježa, kiž šmědźach wobnjacy, hišće jónu wutrobny postrow wuprajił. To stanje so i wuraſonc spranneho džaka sa wšchitko pšcheješne frohumjenjapolne pichijeca, kiž hym we wošadach a też we domach namakał. Hischeše so nadźijam, so budu wošadam po druhim puću wobsežne wošlamkinješe słowo prajicć mój, djenja pak cijuł hišom wutrobne pšheše pšichadaš, so by Bóh wšchitko, schtož je so jeho wosi rěčało a stało, žohnował. Starajmy so jenoš sa to, so njeby „podarmo“ wostało!

Krajny biskop
Jhmels D.

*

— Wo wjedrje. Ništo je so pšches nóz woprawoše do tacża dako. Po wowčejšach wjedeańjowje šudžo, nam gmano nikko mišischi cząš kiwa. W dalokej połnozy nižiny leža a nowe so tam snowa rospischeješ'raja. Wyšchina nad rauischej Europje na mozy posyhubuje. Tohodla su tu tkhwoiln wuhladu na mile wjedro dobre. W nozy syhnischi šništ padny. Tón pak bé mokry a bórzy so dosčeše pšchenšće. Drohi a puće su jara yjesłe, dokelž je wuschgrot padnył. — Jutsje pjatk, Tsjoch kralow, khwaša słónczko 8,13 hodź. a khowa so 3,59 hodź. Mšacźk khwaša pop. 3,07 hodź. a khowa so rano 7,29 hodź. — Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer wo dnjo —4. Djenja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer +1-10, thermometer w nozy +4. Wuhlady na cząsyliske wjedro a dešchišt.

— **Pšchi budyšim wotkrjeżnym hejtmanstwje** bu kujes farjadnišmowy inspektor Božidar Schalla, wjednik pišarnischi wobkhadow pšchi tudomnej najwyschschej farjadnischnowej wyschnoseši, sa birowsko direktora powyschcny.

— **W Michalskej zyrkwi** na Tji kraće rano we 8 hodź. Boże wotkasanje serbšće (farař Tischer), dop. we 9 hodź. serbšća Boża słužba (farař Kapler), 4-11 hodź. Zježćenischenje (farař Tischer). Dary sa žiwjace niššijonstwo. Popołdnju we 4 hodź. hygrałowy nješchpor.

— **15. hygrałowy nješchpor w Michalskej zyrkwi.** Jutsje pjatk na žiwjedżenju Tsjoch kralow popołdnju w 4 hodź. wuhotuje knjes kantor Polak šwój 15. hodowny hygrałowy nješchpor. Sobuskutkowacź su pšchikubili: knjezna Margareta Dreßlerez se Sborjesa (sopran), wumałz na huslach Erich Hohlfeld, knjezna Meriana Nowaks (na huslach) a Albert Müller (na burgłach). Posłuchacź budże so hudźba wot J. S. Bacha, Arnoschta Müllera z Lipska, Franzišta Naglera a Gustawa Merkela. Program je we Žitowje pšchipósnace nowinarstwa wumakał. Bohaty wopyt je wočakuje.

— **30. duchowna wjeczorna hudźba w Petrowskej zyrkwi** je błižšchi njedźelu 8. januara, wjeczor w 6 hodź. Cżisty wunoschć je postajeny sa šwójšny, kiž je pšchi wotpałenju Lehmannez młyna schtadowanju.

— **Pšchi Petrowskej wožadze w Budyšinje** ma je so wuprójdujene schtwórte farjše městno, kiž dotal knjes farař Menda jastawasche, šnowa wobžadźicź. Sa njo sej je samolwiłoj knjes farař Kralcz w Khróšćakwje a knjes farař Vetter je Lentersdorfa, město jako kollatorstwo je hischeze dotalneho pjatcho duchownehо knjesa faraża Siegemunda, ša tuto městno namjetowało. Knjes farař Kralcz smjeje jutsje na žiwjedżenju Tsjoch kralow wjeczor w 6 hodź. a farař Vetter njedźelu 8. januara rano 7-8 hodź. w Petrowskej zyrkwi předowanje na pruhu. Knjes farař Siegemund je wot hóstneho předowanja wuštwobodżeny, dokelž hižom dwě leće w Budyšchinje słužkuje. Pšchichodnu póndźelu hižom zyrkwinzy šastupjerjo nowcho faraża wuswola.

— **Wuhlowe khartły sa sozialnych rentnarjow** wudawaju po póndźelu 9. t. m. dopołdnja wot 9 hacź do 12 hodź. w Sśejnowni na Hrodowskej haży 10 (delkach we wulpałeńi). Wupokazły wo poddjerły maju so šobupschinjeseć.

— **Dom khelekulerjow w Budyšchinje.** Też dom khelekulerjow prójize so létša k pšinjemu rasej, so by towarschwam, kiž maju šwjetscha we februaru šwoje hymńe šwjedżenje, pšchijomne pšchebywanje pšchihotowaš. Na najwulkotnische waschnje pšchewobwrocźi so sala i pódłanschimi městnoscźemi do hórskeje krajiny. Hižom schćerdi šłhód wot garderoby k šałowemu bufetej budże je skakami wuhotowany, tehorunja też šłhód na kubju. Sala, kubja, jewischćo atd., wschitko so do hórskeje krajiny šwjerwandżitymi pastyrskimi hetami pšchewobwrocźi. Na šóndy pak budże pak tuta dekorazija šcušajża naschcho města, a mnoho towarschwo je žrebi šalu sa šwoje žwjedżenje w méjazu februaru a špeczatk měrza hižom šwěžejšo. Dokelž so, kaž je znate, najlepše piwo, wino a też najlepše z kuchnje pornjeża, dha dże šmeja tu wschitke towarschwa nekotre wjeśake hodźiny. Sa nekotre wjeczerny je sala hischeze dostacź a wjedżenstwo doma khelekulerjow pornjeża towarschwam, kotrejž chcedża žrebi salu hischeze skacaš, so bychu so bórzy rosšudźiłe.

— **Němšostatny indeks.** Statistiske twodźełenje pšchi policajskim hamtsje města Budyšchina nam sdźeli: Po nowym wobschérnischim waschnju wobliczena liczba němšostatneho indeksa sa žiwjenske wudawki (sežiwjenje, bydlenje, tepjenje a wobšwětlenje, wobleczenje, wobšhad a hewaschne potrjebu) wuczinjesche w pšcherěšim měsaca dezembra 1927 151, 3 (1913/14-100).

— **K džensnischemu cźišu** pschiwołožichmy ja naschich cźitarjow we wokolnosći Běłeje Wody wobsebitu pschikohu šnateje firmy Wilhelm Hübel w Běłej Wodze a prožnymy, so bychu ju pschecźelnje wobkhadowali.

— **Generalna zyrkwinska visitazija w Lěnjskim wokrjesu.** Generalna zyrkwinska visitazija w Lěnjskim wokrjesu w lěcu 1928 wotmeje so w 1. Shorjelskim wokrjesu, w kotrymž wot krjedi šatiskeho lětnika žanje generalneje visitazije było wjac. Generalna visitazija wotmeje so w tydźenjach wot 28. hapriseje hacź do 28. meje. Ju ma nawjedowacź generalny superintendent D. Dr. Schian.

S **Lubija.** (Sapokasanje nowcho Lubijskeho hamtskeho hejtmana.) W posedźenskej sali hamtskeho hejtmanstwa w Lubiju bu wuturn popołdnja 3/12 hodź. knjes wyschschi knjeżerstwowy rada dr. ſ Burgsdorff, kiž běsche wot 1. januara 1928 ša hamtskeho hejtmana ša Lubijšk wokrješ pomjenowany, šwjatoczńe do šwojeho sastojnstwa sapokasany. Sesdki běchu ko sastojnizy hamtskeho hejtmanstwa, šobustawy wokrjesnehо wubjerka a wokrjesnehо sejma, mnohy měschczanoschtojo a sastupjerjo Lubijskich wyschnoscźow a nimkostatnaje woboty. Knjes wokrjesny hejtman Richter nowcho hamtskeho hejtmana po jadriwych słowach sapokasa. Po powitańskich słowach prénjeho měschczanoschtoho dra. Clauža jimasche so knjes hamtski hejtman ßam słowa, so by šwoje sakładne nahladły wo šwojich nowych nadawkach khutnje rosłožił. Po šwojich słowach won pschikitownych jenotliwje powita a ko pschedstajacej da.

S **Lubija.** Póndźelu pschiwołowanju sylošischtaj so konjej, kotrajž bu lohkeho hornjowinskeho wosa šabschehnjenjej pšched hosćenzom „K pósće“ šnješchtaj. Wobniwaj konjej, kotrajž staj šwjate dny najšrježe pšchedowcy cząš młoj, cźerješchtaj po promenadze na Pósćowu drohu. Tu wrjeżnyschtaj wóš wo šchodowe wobloženje Engertez firmy, pšchi cźimž so kruch wobloženja wołtemi a so nekotre špizy i prénjeho kola wulemichu. Jako běschtaj so špišchenej słoncźeej do Molikoweje krótši sawinyloj, mójachu jeju šadźerzeš. Konjej hischeze dotho i rosharjenjom tschewotaschtaj.

S **Porchowa.** Ssobotu 7. a njedźelu 8. januara wotmeje Porchowske pjerišnu plahowaje towarschwo w hosćenzu w Delnim Porchowje wulke wustajenjze pjerišnowego šłotu, kotrajž je tśeca wokrjesna wustajenja Budyšeho wokrjesneho šwjazka plahowarjow pjerišny. S wustajenjzu je też wulosowanje pschidružene.

Z **Khróšćic.** Swobodne zjednoćenstwo kat. wučerjow wuhotowa sej póndźelu mały swójbny swjedżeń we wjesnym hosćencu „Herbskeje grychty“. Hewak dźen so jeho sobustawy ke khutnemu dźělu we swojich posedźenjach zeúdu. Taž bě na času, zo so po dołhej dobje też raz zaso jeho swójbni zbližachu při wjesołej zabawje a rozmołwje. Tak možachmy rjanu ličbu powitać. Přišli běchu wot Budyšina—Radworja hač do Kamjenca, wot Wotrowa hač do Konjce, samo daloki sobustaw, kiž w herbskich krajach skutkuje a

Předženak

by rady wjedźał, kelko protykow je so w Kschiwej Borschcźi kupiło. We Sčełnej a Dołhej Borschcźi ma pčnu cźrjódku cźitarjow. — Do Kschiweje Borschcźe je w starych cząšach pschego rady khodźił, dokelž mějesche tam dobrecho pschecźelja, pschawneho kubłarja Jana Skopa, kiž je wschudżom pšni był mjes šerbskimi prózowarjemi. — Tón je so pschego wo njeho starak, a jeho nětdy ſ polcźikom pschecźelniwje pohosćił. Pschedźenak dyrbi wschak na to hladacź, so jeho nječto pschepschoſy, pschetoš šam žrěbi njemóže nicże kupicź, hdyž šwoju protyku jenoš pschedawa za 60 pf.

---

statneho indeksa za žiwjenske wudawki (sežiwjenje, bydlenje, tepjenje a wobšwětlenje, wobleczenje, wobšhad a hewaschne potrjebu) wuczinjesche w pschereščim měsaca dezembra 1927 151, 3 (1913/14-100).

— **K džensnischemu cźišu** pschiwołožichmy ja naschich cźitarjow we wokolnosći Běłeje Wody wobsebitu pschikohu šnateje firmy Wilhelm Hübel w Běłej Wodze a prožnymy, so bychu ju pschecźelnje wobkhadowali.

— **Generalna zyrkwinska visitazija w Lěnjskim wokrjesu.** Generalna zyrkwinska visitazija w Lěnjskim wokrjesu w lěcu 1928 wotmeje so w 1. Shorjelskim wokrjesu, w kotrymž wot krjedi šatiskeho lětnika žanje generalneje visitazije było wjac. Generalna visitazija wotmeje so w tydźenjach wot 28. hapriseje hacź do 28. meje. Ju ma nawjedowacź generalny superintendent D. Dr. Schian.

S **Lubija.** (Sapokasanje nowcho Lubijskeho hamtskeho hejtmana.) W posedźenskej sali hamtskeho hejtmanstwa w Lubiju bu wuturn popołdnja 3/12 hodź. knjes wyschschi knjeżerstwowy rada dr. ſ Burgsdorff, kiž běsche wot 1. januara 1928 ša hamtskeho hejtmana ša Lubijšk wokrješ pomjenowany, šwjatoczńe do šwojeho sastojnstwa sapokasany. Sesdki běchu ko sastojnizy hamtskeho hejtmanstwa, šobustawy wokrjesnehо wubjerka a wokrjesnehо sejma, mnohy měschczanoschtojo a sastupjerjo Lubijskich wyschnoscźow a nimkostatnaje woboty. Knjes wokrjesny hejtman Richter nowcho hamtskeho hejtmana po jadriwych słowach sapokasa. Po powitańskich słowach prénjeho měschczanoschtoho dra. Clauža jimasche so knjes hamtski hejtman ßam słowa, so by šwoje sakładne nahladły wo šwojich nowych nadawkach khutnje rosłožił. Po šwojich słowach won pschikitownych jenotliwje powita a ko pschedstajacej da.

S **Lubija.** Póndźelu pschiwołowanju sylošischtaj so konjej, kotrajž bu lohkeho hornjowinskeho wosa šabschehnjenjej pšched hosćenzom „K pósće“ šnješchtaj. Wobniwaj konjej, kotrajž staj šwjate dny najšrježe pšchedowcy cząš młoj, cźerješchtaj po promenadze na Pósćowu drohu. Tu wrjeżnyschtaj wóš wo šchodowe wobloženje Engertez firmy, pšchi cźimž so kruch wobloženja wołtemi a so nekotre špizy i prénjeho kola wulemichu. Jako běschtaj so špišchenej słoncźeej do Molikoweje krótši sawinyloj, mójachu jeju šadźerzeš. Konjej hischeze dotho i rosharjenjom tschewotaschtaj.

S **Porchowa.** Ssobotu 7. a njedźelu 8. januara wotmeje Porchowske pjerišnu plahowaje towarschwo w hosćenzu w Delnim Porchowje wulke wustajenjze pjerišnowego šłotu, kotrajž je tśeca wokrjesna wustajenja Budyšeho wokrjesneho šwjazka plahowarjow pjerišny. S wustajenjzu je też wulosowanje pschidružene.

Z **Khróšćic.** Swobodne zjednoćenstwo kat. wučerjow wuhotowa sej póndźelu mały swójbny swjedżeń we wjesnym hosćencu „Herbskeje grychty“. Hewak dźen so jeho sobustawy ke khutnemu dźělu we swojich posedźenjach zeúdu. Taž bě na času, zo so po dołhej dobje też raz zaso jeho swójbni zbližachu při wjesołej zabawje a rozmołwje. Tak možachmy rjanu ličbu powitać. Přišli běchu wot Budyšina—Radworja hač do Kamjenca, wot Wotrowa hač do Konjce, samo daloki sobustaw, kiž w herbskich krajach skutkuje a

Za wysoku płaćiznu.

Powedańcźko ſ naschich ſnjow.
Napisała Kristina Nowowa.

158] (Pokračowanje.)

„Ow ně, mój knjeże, ja bych ſo wo to starał, so njebychu ſo ſ pychaŕiwom a bohatſtwom traſch rjanſcheſ, poeſija a ſwětło poſhubiłe“, měnjeſche młodźenz ſ hłomu ſchaſo. „Alle ja to, hdy by ſo waſcha miłoſcź w jich wotkliniże ſo pokaſała, by wam harmoniſki dźak ſaklineźał, kiž by waſchu wutrobu bóle ſwobrěwał hacź wſchitke Himalajſke pſchejtrěnzy, a wy byſchcże telko parlow a diamantow we worżach cźłowjeka widźał, każ njemóżeſce žrěbi za wſchě miliony žiwěta nakupicź.“

„Ja njewěrim, khudoba je jara njedźakowna“. Markiš prózowaſche ſo ſwoje pohnuće ſ gwałtom wotſchahaſeź. „Ja nětkważ w Egiptowſkej cźaſto pſchiležnoſcź, po tyſaſach rosdźělecź. Woni pſchikhadźachu ſo mi dźakowacź, to je wěrno; ale teź tohodła dreje, ſo bychu hiſchcże wjaſy doſtawali.“

„Haj, waſcha miłoſcź, ale bé tym ludźom ſ waſchimi wuhażami pomhane?“

„To ja njetwěrim, ja je tola ſam rosdźělił njecźitym. Tola wěſo, wy maeże prawje; teź dobrocźelſtwo dyrbi ſwój ſyſtem měcź, hewak je jenoš każ jałnoſna. Njemyſlcże, ſo ſym ſłupy. Wěźeże mi, ſa muje bohatſtwo ſanjeſe hódnoty njima. Ja teź njeſłyſnu ſadyn tajki mjeńſchiwoſ, ſo, njebudźeſcźe-li moja dźowka ſ dźěćacźſkich dnjow w tutom pſchaſtniye wotroſtiſo, bych ja dyrbiał tajku pychu na tóſdy pad wokoło ſebje měcź; ale ja nimam dozhła ſadyn dał ke dobrocźinſtwu. Cźehodła dyrbiał ſo pſched wami tajeź? Ja cźłowjekow njeluboju a nimam ſaneje dowěrу k nim. Ja wěm, hyḑ-li ſwoje pjenjeſy mjeſ nicźy rosmjetał, woni hyḑnu ſo wo nje rostorhali a hyḑnu hórſchi byli hacź hḑyž-kuli pſredy. We mni ani dźělbraże ani ſmilnoſcźe njeſtr; moja wutroba je każ ſ kamjenja. Njeje ſtajnje tomu tak było; je ſo pſchego bóle ſatwjerdźiła. Schto macże wy jenoš ſa wobliczo, ſo dyrbju wam to wſchitko wupowědacź? Mi ſo ſda, hdy byſcheże cźaſcźiſcho wokoło mje bywał, potom by to tutón kamjeń ſmjerſchcźił a moja wutroba ſnadź ſo hiſchcże ſcźoplika. Haj, ja tradam a ſodam ſa nětkaſtim lépſchim, nadobniſchim ſacźucźonm, kotrejž podarmo we mni ſamom pytam. Jómu ſym do ſwěta won cźahnył, pokny wohniwnych idealow, pokny łuboſcźe k bohrenu, pokny wyſokoſahajcych ſamérow ſa wutſwobodźenje cźłowjeſtwa a dźenża, po lětach, ſchto je ſo je mnje ſtało? Sſurowy, każ mje wěſty cźłowjek we ſwojej wutrobje mjenuje.“

Dźiwja ból ſadyſchiny ſo ſ mužoweje wocźow, a ſpodźiwnje — jeho ſłowa wuwabichu na wobliczu młodeho prowiſora pruhu nadźije.

„Knjes markiſo, tónle łód bórſy roſtaje,“ rjekny łahodnje, „pſchetoš błonżo pſchemóżnje ſwěrzeſi. A ſtała je hižo roſtſchekana pod dwjerjenjom, kiž je ju morſło. Wona budże roſdźějeſena, możne „Budź ſwětło!“ ſaklineźi, a roſſwětli ſo.“

„Ja waſ njerozumju.“ Markiš wróżeſo ſtupiwſchi rjekny.

„Chcźeće ſe mnu wo nabożnje rěcźeź? Njepróżujeże ſo, pſchetoš ja je pſchedujet, wo kotrejż ja rěcźeź njebudu.“

„Ja teź nic, knjes markiſo.“

„Tuż potajkim?“

„Ja dźiwy wam jenoš cźeź, ſo mój Knjes a Bóh pſched wami ſtoji a waſ pſchetwinje.“

„Uriim!“

„Haj, mój Knjeże!“ Mérnje a ſmujcźe wudźerża nkoho provifor hrożnje ſwobladnjenje nuzowne. „Won dyrbi waſ pſchentóſ, pſchetoš jeho łuboſcź k wam je wjetſcha hacź waſche pſcheſcźiwjenje. Dźjo je Won we waſchej wutrobje ſadoſcź ſa nowym žiwjenjom wubudźił. Wy ſcźe ſłódnu a łaſcźiwu duſcha trada, waſcha wutroba je próſdna. Wy ſtojiſcże nad bieſbnom, kiž hroſy waſ pózrjecź. Wy chcźeće tule wěrnoſcź pſched ſobu ſamym potajicź, ale wy toho njemóżeſce. Dźeń a nóż we wami kliničí: „Daj mi, mój žyno, ſwoju wutrobu!“ Wy wěſcże, ſo dyrbicźe ſo ke Bohu nakaſacź.“

„Schtó dawa wam prawo, takle ſe mnu rěcźeźi?“ ſawoła markiš nahle. Hižo chjyſche won roſkaſowarſiy ruku wupſcheſtrěcź, ſo by Urſineho wupokakał, każ nedawno Lermontowa; tu ſetkaſchej ſo jeju wóczy, a wulke ſpohladnjenje, pokorneje, łubowaſche próſtwy połne, ſkitkowaſche każ wolij na howrjaze morja; bu cźicho. „Wy ſebi wjele dowolicźe,“ rjekny měrniſcho, „ale na waſ njemóżu ſo hněwacź, ně. Tola cźuju wam dopokaſacź, ſo ju mylicźe. Bóh njeżada hižo moju wutrobu wote mnje. Nětkdy je ſebi ju poſadał, to je wěrno; ja to cźuju, ale ja njechcych Jemu ju dacź. Wulku njeprawdu ſym ſtucźił na ludźoch, kotrejż Jemu ſluſchachu; wjeſełach ſo nad tym, ſo dyrbjachu cźerpjeć. Tak ſatwjerdźich ſwoju wutrobu.

Sſowoju dźiwoku wukłubłowych ſyſtematiſyj bjes Boha, jenoż ſo by nihdy na nihdy Knjeża njepoſtała. Jara cźiſto ſym w mojim žiwjenju hodźiny na nuje pſchiſchłe, hdyż moje hrěchy ſo ſdźěchachu a mje wobſtorżowachu. A poſom, běda mojim njewolnikam! Jich ſchikti bolóſcże dyrbjachu wobſtorżowaſi ſchik ſwědomja pſchehłuſchicź. Tak ſym wſchitko ſamorił, ſym ſatamaný a ſakłaty. Bóh je ſwoju prawiżu poſtěhnył, a ja jenoż cźakam, ſo mje ſahubi.“

Markiš ſłoži ruży na ſchiż ſwobodnom a wudźeraſche pſcheb ſo; kołdokoła knjeżeſche cźiſchina każ w roſwoje.

Nadobo poćza cźłowjek khablowacź a poćza ſ błuklim na pok podnſchenym wuſchkikom k jemi padacź, ale ruży nkodźenza jeho hiſchcże w prawem cźaſu dobjerżeſchtej.

„Knjes markiſo, ſchto je wam? ſawoła provifor wuſtrójany.

„Wodu! Położcże mje, Boża ruczka!“

(Pokračowanje ſeſčehuje.)

s přileżnym wopytom Łužicy też swójbny wječor wopyta, hdyž je hewak stajnje kruče k Zjednoćeństwu stał. Popołdnju pohosćinchmy so z kofejom a z dobrym přikusom. K tomu přizamkny so hnydom zabawny dźěl. Khróšćanske dźěći, kotrež běchu tak rjenje wo wsy, w Jasećicy a Pančicach ze serbskimi rejemi wustupowale, předstajichu też tu pod přewodom klavéra a husli serbske reje a žnějachu mócne připóznaće. Knjez wučeŕ Hajna bě jich rjenje nawučił, wosebje spodobaše so „Meja“ — wot Kocora komponowana —, hdyž so při kóždym wotdźělu nowa rejka předstaji, kaž je ju sej nawjedowař wumyslił a přihodnje zestajał. W dalšim sóčhowachu přednoški w pisanym rjeździe. Styriručny pochod zahraještaj knjeni Kokertowa a wyšši wučeŕ Słodeńk, wona přednjese tež spěwaj „Hodowna kolobawka“ a Regerowy „Kolebny spěwčk“, kotryž bě k. farař Šewčik tak krasnje zeserbšćił. (Přinjesemy jón na druhim městnje.) Kk. wučerjej Lipić a Wuješ přednjeseštaj duett „Wo zalubowanym Hindrašku“ a prěniši hišće žortne solo, kiž bě po jenej Mozartowej melodiji zhotowił. Do tutych přednoškow zaplećeštaj wumjelcaj Korla Chalup ze Kamjenca a Cyrill Słodeńk wšelake sola za husle a klavěr tak humoresku wot Dvořaka, Kanarik atd. Hižo při kofeju powita předsyda k. wučeŕ Jakubaš-Njebjelčanski sylu hošći, spominajo na to, zo bychu so sobustawy a jich swójbni přez tajke zabawne zarjadowanje so zbližili a zeznali a to też płody njesło za towarstwo. Přeješe, zo by so wšěm prawje lubiło a wjesela mysl knježiła přez cyły wječor. Zo bychu we třeškacej zymje so hošco trochu zhrěli, zarejwachu sej też wjesołu rejku. Při wječeri spominaše so z wjetša w žortnych rěčach na wobstejnosće towarstwa. Humoristiski wobsah zbudźi wšo smjeće a wjesele. Mjez druhim spominaše so w klutnych słowach na dobre počasy mjez wučerjemi a duchownymi, kotříž nětko hižo přez 40 lět přikładomaje k spomoženju Serbowstwa zhromadnje skutkuja. Narodne spěwy klinčachu přez žurlu a wjesela mysl knježeše cyličiki wječor. Tutón swójbny swjedźeń zawěsće kóždemu w dobrym spomnjenju wostanje.

Z Konjec. Po wobzamknjenju poslednjeje gmejnskeje zhromadźizny ma so z hromadukładźenjom ležownosćow na Kamjenčanskich honach lětsa započeć.

Z Kulowa. Tudomna wohnjowa wobora wotmě w hoscencu „Třoch krónow“ swoju lětnu hłownu zhromadźiznu, kiž běše derje wopytana. Z ważneho dźnjoweho porjada ma so wosebje rozprawa wo pokładni wuzběhnyć. Wobora smědźiše z 257,48 hr. wobstatka do noweho léta zastupić. Při wudospołnjenskich wólbach za wopalneho mištra towařša Narćika jenohłósnje zasowuzwolichu.

S Kamjenza. Wječera rjedu rano wokoło 8 hodź. žu na luzy njedaloko żelježniskeho mosta pšeds Cjeŕwjenym nitnom w Lěpkarjezach cźeło jenoho muža namakali. Zandarm wuhlědźi w jenoćkim skalarja Emila Reschka ze Bjelšecnima, kiž je žo w lěcze 1874 narodźił. Pšeciźimi njemóžachu hišćeze twěrźeć.

S Kamjenza. W Kamjenskej wokolinje žu w nimohich skalach hólo jaštajili. Na 800 dźěłaćerjow dyrbješe žiwoje dźěło skónčić. Kaž powschitkownje wěra, maju skalarjo dosć słašankow. Pšeciźima, je žu dali dźěłacy pšestajeć, leži pjerza na tym, je pšedewšo pšestajenje nimaju dosć kapitala, je bychu dźěło dale wjeźeć mohli. Wobsteje mali pšedewzaćelo je žu bići, dokelž je jim na słašanki niczo dopředka njepłaći.

S Hródka. Na wječerawšich žiwinjazych wikach běšche 415 prošatow a 12 běhakow na pšedań. Prošata płaćachu 10—17 hriwnow, běhaki 30—60 hriwnow. Wikowanje běšče jara słabe, to dźěł pšiniwjesenych žiwini njepšedatych wosta.

Z Łužicy.

* S Bjelopiż. W Sylwestrowej nozy, jako žiwoty nowe lěto pšichipowědowachu a ja wšě bjarkte hudźbne łynki klinčachu, pšichiźahnychu komunistiscy pišaja a bubnarja na torbošcyco a cźinjachu taku haru, je žiwinjenje a pišanje žtyrjoch cźi njebě.

* S Wopakeje. Na dnju Sylwestra wumrě najstarša wobydlerka we Wopakej, Friederika Šwob. Försterowa we Hornjej Wopakej, 94½ lět stara. — Nowe lěto wumrě gratmišćer a cźesty wjednik druheho cźaha Wopakowskeje dobrowólneje wohnjowoje wobry Arnošt Hauptmann, 78 lět stary.

Hospodarski rozhlad.

sobotu 5. januara 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1870	100 pólsk. złotych	46,93
jendźelski punt . .	20,43	100 čěskosł. krónow	12,407
100 šwajc. frankow	80,82	100 franc. frankow	16,475

Barlinska bursa sapiša wječera nowe sešikowanje efektowych kursow. Za to běchu sašo kursy dožnych a rentowych lisćinow skrjeczene.

Produktowe wiki pšichinjeschu žitej powyšchene płaćiźiny. Pšcheńcu, rožku, wowsu a kukurizu pšchedawachu zentnar wo 5 pj. drózšcho. Pšichźina tutoho skrjeczenja płaćiźinow je drózšche pšchewožowanje. Žita pšches morjo. K tomu bě tukrajne Žito na wikach žadne. Wječera płaćeschе zentnar

w Barlinje

pšcheńcy 11,85—12,60 hr., rožki 11,95 hr.
haŕ 12,10 hr., ječmjenja naźimjeho 11
haŕ 13,30 hr., wowsa 10,20—10,70 hr.

w termiinowm witowanju:

za měrc: pšcheńcy 13,70—13,71¼ hr., rožki 13,22½ hr., wowsa 11,51¼ hr.
za meju: pšcheńcy 13,95—13,92½ hr., rožki 13,40—13,41¼ hr., wowsa 11,90 hr.

Někotre płaćiźiny f wčerawšich Drjejdźanskich witowanju
(Markthallen.)

Sarźsana pjerźina: Kury stare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., hušy 1,30—1,40 hr. a kački 1.40 hr. haŕ 1,70 hr., holbje 0,50—1,30 hr. — Karpy 1.30 hr. šćuki 1,20 hr., liny 2,20 hr. — Krušcowy 18—50 pj., jabłuka 15—60 pj., běrny zentnar 4,50—5 hr., hurka 2,10—2,30 hr., twaroh 35 pj., jeja 18—20 pj., muka 27 haŕ 34 pj., mjeso 1,50—4 hr., rybały kał 15 pj.

Sšwinjace wiki wječera f rjedu w Barlinje.

Na nje běchu pšichinyli 497 běhakow a 394 prošatow. Te płaćachu

běhaki:

wulke	40—50 hr.
hrjenje	25—40 hr.
małe	16—25 hr.

prošata:

wulke	9—16 hr.
hrjenje	6—9 hr.

Na pšchedań:

Krowa młoda ćmjelena, Simson pa Kochanojcach pola Hródka.
" w Wojschojach 49.
" Rychtař w Hałschtrowje, Faška haša 59.
Cźelata k wjasanju, tachantske kubło w Hrubjelcźicach.
Kubło, 50 fórzow pola (pšcheńcźne, łnki, łěs), nowe twarjenja, wšjo dalše wukasuje „Bayerswerdaer Nachrichten“ we Wojerezach.
Kundroš ¾ štuny w Lichanju 2.
Kury w Budyschinje, Rybařska haša 41.

Pšchisłušejcy pytaju

Holzu do domu w Hródku, Bjedrichowa haša 4.
Domownika, „Herbška gryčka“ we Wjelećinje.

Sšudnišzy na pšcheźadźowanje,

pjatk 6. januara 1928

w **Schibuju**: Bykaj, 8 žwini, jałowza, krowa, gramofon, mužace koło, wschelake meble (kupzy ješdu so dop. ½10 hodź. pola gmejnskeho pšchedsteješerja);
we **Łuczu** w hoscenczu zhromadnje pšchip. ½2 hodź. kobła,
w **Delnim Wujeźdźe** w hoscenczu „K cźornemu worjołej“ pop. w 2 hodź. klawźr;
w **Brěźinje** w hoscenczu rano we 8 hodź. pšichowny hoła,
w **Cźornym Kholmcu** w Kupšchej hoscenczu dop. ½10 hodź. pišanske blido a regulator,
w **Ptaczezach** w Schjenkrichej hoscenczu dop. w 11 hodź. mebje a kaščicźaj,
w **Biskopicach** dop. w 10 hodź. na šudnišnje klamowy kamor a 30 brunžow.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, bjenza dop. 3/11 hodź.: Na termijonowych wikach je płaćizna pšchi žnadnym wobroćenje wo nětkuž ½ hriwny spadnyła. S tukraja je dale dosć žita pošlicźenje.

Dop. 3/12 hodź.: Na termijonowych kaž pšcheš hodźinu. Posłicźenja f tukraja dźerža na płaćiźiny.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woliwowe symjo po tunl abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	4. 1.	3. 1.		4. 1.	3. 1.
Pšcenca	237-240	236-239	bunv	20-21,00	20-21,00
rožka	239-242	238-241	woka	21-24,00	21-24,00
nal. ječmjeń	220-266	220-265	módre łupiny	14-15,00	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
wows	204-214	203-213	zoradella	—	—
kukurica	220-222	219-221	raps. wosušk	19,80	19,80
pšeńc muka	31-34,25	31-34,00	lany wosušk	22,60	22,60
ržana muka	31-34,25	31-33,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	24,20	24,20
lane "	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,50-2,50	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	ržana sloma	0,70-0,90	1,00-1,25
lane symjo	360-365	360-365	pšenč. "	0,70-0,80	0,80-1,05
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna "	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	ječna "	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaćizny ręcznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

4. januara 1928. Płaćizny po centn. a zt. hriwnach.
Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 307.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće haŕ do 6 lět	61—64
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	58—59
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . .	50—54
Mjenje picowane wšěch starobow	42—46

Byki 467.

Połnomjasne, wurošcene, najwjetšeje rězneje hódnosće .	58—59
Połnomjasne, młódše	54—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše .	51—53
Špatne	48—50

Jałojcy a kruwy: 907.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	46—48
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće haŕ do 7 lět	34—43
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27—31
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . .	21—24
Mjenje a špatnje picowane	—

Cźelata: 2463.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—70
Špatne (4.)	40—52

Wowcy: 2950.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	57—60
Starše wukormjene (2.)	44—54
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	38—43

Swinje: 15 942.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, haŕ do 1½ lět stare	54—57
Wukormjene	54—57
Mjasne	52—53
Špatne	49—51
Ranev a kundroży	48—51

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšišchi pjatk Po zyłej Němskej pšcheměnjate, njewobstajne wjedrje.

*

Durinšku je sarjadnišchwo swojich dawkow němskemu statej poschcźiła. Němške finanze ministerstwo je durinskemu knjeżerstwu sdźěliło, je smě i tym liczieć, je němšćatane dawkowe wjchnoschcźe sarjadnišchwo durinskeho ležownostneho, pschemyšlowego a nahodnjenskeho dawka 1. hapreleje t. l. f kwuměnjenjemi pschetwojnu, kotrež na sašimy kraja na pschimérsene waschnje dźiwaja.

*

So bychu pschecźiwo powyschenym sawěscźenskeho dawka na howjadła protestowali, žu žo rěsnizy w Barlinskej městowej skotowni zapowědźeli, skót kupowacź, jeli so žo sawěscźenske dawki njesnuża. 1670 howjadow njeznamała zanych kupzow.

*

We Waltropu pšched filialku Necklingbauzenskeje wotkrjejnje banki sababjenaj słótnikaj i automobilom pschijeżdżejscha, do banki sašupschichtaj a revolwer pšched pschitomnoho sašotpinka dźerżo jeho nusowadschtaj, jimaj 6000 hriwnow wudaczj. Potom twarjenje wot wonka samkuwschi wotjeżdżeschtaj. Polizija je hižo jeneho i rubježnikow sajała.

*

S khłostarnje w Braniboru staj wutoru popołdnju dwaj jałaj cźekałoj. Jeneho i njeju žu na dróży w Braniboru popadli. Pondźelu bě jedyn jaty spytał cźekaŕ. Hdyž pšches jaštwowu murju lěscźeše, pak žebi mohu stama a leżo wosta.

*

Njesnaći padnyschi žu žo do žudnišstwa w Karlsruhe dowjli a w jutšišnej pokładni pjenježnaj khamoraj wožiwnoštnje roscźekrěli. 10 000 hriwnow je jim do rukow padło. S automobilom žu cźekli.

*

W Narbonnu w Franzowšiej wožobowy cźah pšches wuhibadło jedżo i kolije wuskoczi. Jedyn wóz tśeczee cźahowneje žo swročzi. 10 wožobow žo mjenje abo bóle ranichu.

*

W Rizy w Latwšischej je žo pjchi składnosći djewjecźetneho dnja wobšadźenja Rigi f kommunistami kommunistiska zhromadźizna wotmeła, hačzrunje bě ju wjschchnosć zakasała. Polizija je 13 kommunistow, mjez nimi dweju pschistajenzow ruscze wikowanjcze mišzje, sajała.

*

Reparazijiski agent Parker Gilbert w mjenje amerikanskeho knjeżerstwa w Pariju wojschwi, je amerikanske knjeżerstwo njedowoli, je by žo franzowski wójnsti dołh po němskim wojschkodźenjskim (reparazijskim) dołhy złożił, a je bo też na to njemoże pomyślicź, je by žo franzowski dołh dale šnijł.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźanski „Hromadnik“ změje pšich. njedźelu 8. januara, popołd. w 5 hodź. swój hodowny wječork w swojej towaršnej městnosći pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. Na programje mamy wšelake přewkwapjenja. Hodowne darki a wobradźenki. Sobustawy móżeja dopředka małe dary wotedać pola zarjadowarjow. Hošco su nam witani, dyrbja pak so bórzy pola předsydy z dopisniceu (Postkarte) zamołwić. Z lubym nowoletnym zbožopřećom
Feldherrnstr. 6 II Bj. Krawc, předs.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow, „Jednota“, wotmeja wutoru, 17. wulk. rožka (januara), w hosć. „Bayrischer Hof“ na Hornčeŕskej hasy (Töpferstr.) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhrom. wozjewi. Přitomnosć wšěch sobustawow je winowatosć. — Dale woswjeći naše towarstwo sobotu, 28. wulkeho. rožka, swój załoženski swjedźeń. Na tón hižo nětko přeporoščujemy. Předsydstwo.

Jasenca. „Katolska Bjesada“ wuhotuje njedźelu, 8. januara, wječor 1/27 hodź. w Handrikec hoscenou swój 55. załoženski swjedźeń, wobstejacy z dźiwadła, přednoška a rejow. Wšitcy Serbja (z blizka a daloka so na njón přeporošuja. Předs.

Khróšćicy. Podpisany je někomu „Zymske wobrazy“ wot Kocora wupožčił. Dokelž je nuzne trjebam, bych naležne prosył, zo by so mi to hnydom wróćiło. Tohorunja prošu, zo bychu so wšě wupožčene noty, mi abo „Jednoće“ słušace, wróćiłe. Tak ma nječto wotpiski wšelakich Kocorowych kompozicijow. Kantor a w. wučeŕ Hila.

Radwoŕ. „Hu. Jednota“ změje na Třoch kralow pola Brylec wječor 1/28 hodź. zhromadźiznu za wšěch. Potajkim wšitcy přińdźće! Předsyda.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** wotměła so w nowem lěce kóždy pjatk předwječor wot 6—8 hodź. w Serbskej kofejownj w „Serb. Domje“. — Přenja skhadźowanka budźe „Třoch kralow“ (6. I. 28). Bohate wobdźělenje sobustawow M. S. a jich přećelow wočakuje
předsydstwo M. S.

Worklecy. Pančanska Sokolska jednota změje přich. sobotu 1/28 hodź. zwučowanje. Načolnik.

Za Pražskich spěwarjow. Přichodna pruha wotměje so — kaž bě zrěčane — njedźelu, **S. wulkeho rožka** (januara), popołdnju z dypkom w štyrjoch w Maćičnym Domje. Hł. dirig.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolć w Budyšinje. — Za lokalny a dźěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Wulke inventurske wupředawanje

Započatk 6. wulk. rózka

Přihodne poskićenja za směšnje łunje płaćizny!

Žonjace stupnje z dźiwinow. kože a ze spinku, čorne, z dźěrkatej lak. spinku, nowoč. forma, z kož. podšiwk., we wšěch wulk. **4,90**

Žonjace brokatowe stupnje ze spinku elegant. rejwanski črij, pěkna kónč. forma, złoto-alebro. z běłym kožanym podšiwkom, we wšěch wulkosćach **5,75**

Žonjace stupnje z gumijom, čorna koža nowočasna forma, z kož. podšiwkom jenoż we wulkich šišach **3,90**

Žonj. lakowe stupnje ze spinku rjana nowoč. forma, z wupyšenjom a ze jasnokožanym podšiwkom **7,50**

Žonjace stupnje ze spinku, we wšel. swětłych wuwjedźenjach a we wšelak. wulkosćach wosebje tunje 7.90 . . . **6,90**

Žonj. lakowe stupnje z gumijom z čopłym podšiwkom a z pjołćinow. wobrubom, mod. forma, we wulk. 38-40 **7,75**

Žonjace stupnje z ćelaceje a howjaz. kože z wysokim pjećkom we wulkosćach 35—48 . . . . . **4,50**

Žonjace nizke šnórowanske stupnje z howj. a z konj. kože, šěroka forma z połwys. pjećk, we wšěch wulk. **4,90**

mužace dźěłańske šnórowańske stupnje, brune, we wulkosćach 42—45 . . . . . **5,90**

mužace šnórow. stupnje we wšelak. kožowych družinach, šěroka forma, we wulkosćach 39, 40, 41, 44, 45, **7,50**

muž. nizke šnórowańske stupnje brune, z krokowym zasadkom, kónč. forma z běł. šowom, we wulk. 39,40,43,44 **8,50**

Mužace nizke stupnje nowočasna kónčk. forma, z běłym šowom, we wšěch wulkosćach **4,90**

dźěćace stupnje, čorne, šěroka forma z kapu a pjećkom we wulkosćach 23—25 . . . . . **3,60**

wysoke hołćace stupnje, čorne, howj. koža, šěroka forma, we wulkosćach 30, 32, 34 . . . . . **5,50**

pacholace šnórowańske črije, čorne, z rukowanjom čista koža, we wulkosćach 36—39 . . . . . **7,50**

Loewenstamm ★ w Budyšinje na Moltkow. drózy

Tunje wobuće za nazymu!

Wobuća za młodźinu!

čorne dźěćace črije ze spinku z howjazeje kože

23/24	3.70	25/26	4.—
27/30	4.70	31/35	5.80
36/39	7.20	40/46	9.50

šnórowanske črije howjaze-box

27/30	**6.75**	31/35	**7.75**
36/39	**10.50**	42/46	**12.50**

Dale mamy znamki: **Wassertrotz a Jungdeutschland črije, Ada — Ada — dźěćace črije, Hólćace a pacholace wuhornjene črije kóžda wulkosć**

Powolanske a dźěłanske črije, dźěłanske črije a tajke ze spinku bowjaza koža 12.50 10.50 9.50

walkowane črije howjaza koža znata kajkosć 19.75

tolle plišowe z pódušk. z čěpj. kože 1.25
dto. z Mokotplišom 1.50

črije na hasu eleg. nowe formy, najl. kajkosće

Hobrski wubjerk wšěch kož. druž. znamki: Hassia, Panther, Dr. Lahmann — Angulus!

Tahle Kgl. Schuhwarenhaus Bautzen hinterm Lessingstr. 3

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **H. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeća hoš. „Stern"

Handrij Štrympa w Budyšinje na Różowej hasy 15 poruča **meble a pólstrowane twory** Sym Serb!

Zhromadne wulke inventurske wupředawanje wobuća

so pjatk, 6. wulkeho rózka, započnje

Wobdźěła so sćěhowace wobkhody:

Asael na Renatusowej drózy
Fähle na Zwonkownej lawskej hasy
Hoer na Šuleńskej hasy
Jähne na Šuleńskej hasy
Zhorjelski stupnj. dom (A. Jacobsohn) na Bohatej hasy a Kěžorskej drózy
Löbert na Seminańskej hasy
Loewenstamm na Moltkowej drózy
Mohr na Žitnych wikach
Pech na Bohatej hasy
Sommer na Serbskich hrjebjach
Stolina na Hrodowskej hasy
Wehle na Sukelńskej hasy.

Tworjakupowace tow. w Budyšinje

zap. druž. z wobmj. ruk.

Česćenym sobustawam w Budyšinje a wokolinje wozjewjamy, zo su **naše kłamy w měsće wot 16. wulkeho rózka hospodarskich přičinow dla připołdnja wot 13—15 hodź. (1—3 hodź.) zamknjene.**

Prosymy česćenych sobustawow, nutřkupowanja w prawem času wobstarać a nas w tutym nowym zarjadowanju podpjerać.

Předsydstwo.

Mjenec hosćenc w Khelnje

Pjatk 6., sobotu 7. wulkeho rózka a dalše dny so

kózło-piwo łoči

najl. pampuchi / najl. kolbaski / rjetkej darmo

Přećelnje přeprošujetaj **Jurij Mječ a mandźelska**

Zymny čas

žada sebi wosebite skitanja přećiwo kašlowanju a nasmorkej. Najlěpje pomha

Leidlerec Lactosol-Sirup

Schloss Apotheke Bautzen.

Sobotu, 7. wulkeho rózka popołdnju w 1/3 h. budźa so na k Jaworje čo. 4 słušacej ležownosći na púću wot Pančic do Krjepjec wokoło

50 losow stejaceho khójnowcho drjewa

na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać.

Wobsedźeŕ

Drjewowa awkcija

Sobotu, 7. jan. připołdnju w 1 hodź. budźa so na Nowosličanskich honach při Dobrošićanskej kranicy wokoło

70 losow stejaceho drjewa

(klumpachi, twarske a palne drjewo) za hotowe pjenjezy na přesadź. předawać.

— — Kupcy zeńdu so w Sernjanskim hosćencu — —

Wobsedźeŕ

Jednota „Sokoł" w Njebjelčicach

wuhotuje 6. januara, (na Tŕoch kralow)

sokołski swjedźeń

w Dešćeńskim hosćencu

Započatk w 7 hodź. Započatk w 7 hodź.

PORJAD:

Zwučowanje prostne wulkich a małych, přeskuš, skupiny. Dźěći hraja: „Jank — — a Hanka w złotem brodźe." — —

Potom wjesoła rejka! Zastup z dawkom 1.— hr.

Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje **předsydstwo**

Wołmjane wěcy a spódnje šaty

łuńšo!!!

Walter Noebel w Budyšinje

na Bohatej hasy 14 na Bohatej hasy 14.

Derje dźeržace stejace ležace wumělske pliseje

we wulkim přikładnym wuběrku podawa ruče a płaćizny hódno

W. Kelling

barbjerńja a chemiska čišćerńja

Předawanje konjow

Dla motorizowanja našeho hospodarstwa předawamy hnydom 10—12 zbytknych rólnych konjow. / Kupcy móža sebi konje w připołdn. hodźinach abo njedźelu a swjate dny wobhladać. / Poskićenja z płaćiznami na

hrodownu kencliju Rakečanskeho knježstwa w Rakecach

(Amtsh. Bautzen). Telefon: Njeswačidło 23

Strowa, syłna, přistojna

holca do domu

nic niže 15 lět, so do wobkhoda z butru a mlokom k 15. wulk. rózka abo k 1. małeho rózka pyta. (Mějćelka je Serbowka). Poskićenja na **knjeni Helene verw. Kreher Dresden-A. 24** Feldschlößchenstraße 22 p.

Wysoko-sućelna **kruwa** (2. čelo) je na předań w Baćonju čo. 14

Tunje zbytki

kóždu sobotu na wikach napřeću měšćanskeje haptyki

Kože wšěch družin kupuja po najw. płaćiznach a **črjewa** předawataj

Kießling & Erdenberger na Zwonkn. Lawsk. hasy 54 III.

Sobotu w „Pol měsacu".

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pf., na pósće a pola dowóźnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pf. Wudawa a dźěli Smolerjec knihihódźernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóžtki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobčežuje so stajace nawóžtki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy a n rjadk płaći so 60 złotych pf. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 5 | Budyšin — pjatk, 6. januara 1926 — Bautzen | Lětnik 87

Podružniski pjenjez so 1. haprileje njepowyši.

Podružniźny so njetrjebawšoh boja, so so 1. haprileje smjedu podružniśi pjenjes powyšchi. S knjeźerstwa so wosjewja, so je w tu khwilu zyle njemóžno, podružniśi pjenjes snowa powyšchiś, dokelž podružniźny njemóhli powyšchenje zapkaćiś. Po posledninm powyšchenju je so zyła rěka twonstwa do nuzowneho hibanja stopła. Podružniźny, dźěłaćerjo a zastojniźy, kotśi so zwojej nuzu njemóžachu wjesćiś podružniśi pjenjes wuzwukowaś, zadachu, so by so jim mjsa powyšchiła. Dźěłodawarjo so tomu sopowědźachu, na cźož dźěłaćerjo swazkowachu. Zajźe kśiły nadeje knjeźerstwo industrije a rjemjeślow snowa wustajiś. Kaž so zda, je powyšchenje podružniśkeho pjenjeza teź politiśe jeźiwši mjeło. Pśichi posledniźi wólbach su knjeźerstwowe strony, kotrež su powyšchenje wobsamknuśe, wjele dotalnych pśichiwźerjarjow mjes wuzwolerjemi zhubiła. Sa to je zjednoćena socialdemokratiska strona, kotrež je pśicheźiwa powyšchenju podružniśkeho pjenjeza wustupowała, nuźnje potšinjena i wólbow wuzchła. Knjeźerstwowe strony su žeby i teho po zdaću wuzeli wjele.

Senatowy president němšojstatneho sudna w Lipšku dr. Niedner na wotpočink dže.

Němski justizny minister je do zadoseśenjow senatowego presidenta němskostatneho sudna dr. Niednera, so by so na wotpočink pśeseźił, swolił. Dr. Niedner je pśejoły k republikanskej stronje pśisłušnjaśi. Posledenje lěta pak je wón swoje politiske smyslenje pśemeńił. Jeho kruta wuśudy pśicheźiwo socialdemokratam a kommunistam su so wótro kritizowale, schtož je po zdaću zdźiwny wliw na jeho nerwy mjeło. Nerwosćiśeźe dla je wón swoje zastojnstwo złožił.

Wikingźi swjazk w Durinskej so rozpuśeźił.

Kapitan Ehrhardt je z Mnichowa, hdźež někotre pśechowywa, pornjeź, so by so Wikingźi swjazk rozpuśeźił. Hač dotal kak wojeńska organizacija njebě w durinskej zakazana. Dokelž je njedawno knjeźerstwo w Durinskej do socialdemokratiskich rukow pśeseźko, bě woczakane, so so Wikingźi swjazk runje kaž w Pruskej teź w Durinskej zakaže.

Nasylnosće pjanych francowskich officěrow.

Po wyšetšowanju sudźenju je w nozy k 30. decembrej w Zweibrückenje w Pfalzy 20 francowskich pjanych offizěrow wšelake njewuchcośeje śełeźko. Někotši němšy policistojo, kotśi pśeseźiwo offizěram njesmědźa zakročeć, a civilistojo su je wobkedźbowali. Dwoj policistaj staj kazerjolo méra pśichi tom nadeśikoj, hdyž su j dźěrzaj trompetu pśikali. Potom su warnowaśe tasse pśeźiwo sebi a k Bismarckowemu pomnikej cźahnuli, hdźež su pśeseźiwo wobłožene falšśi a na pomnik mocźeli. Pódla teho su do pomnika blejse mjetali. Jedyn herjkaś na pomnik falšy a mějeśe francowsku rěc, na kotruž jeho pśeseźowaśerjo so woseźerjaju pośłuchachu. Potom francowscy offizěrojo „Němska, Němska pśeseźo wšyco śiwźeze“ a „Jeh hatr' einen Kameraden“ w němskej rěcźi wuspěwowachu. Na torhoseźcu měr dale kazachu, po mnohich druhich pśichi wjele dowach swońezśi a firmowe desti wottorhachu. Měšny kommandant je wo tych pódawkach wojsewił, so offizěrojo njesu zanoho Němca sajeli a w kasarnach sdźerzeli. Kótkaŕ August Sand, kotryž je pśeseźo němskej pśechowywańskej wyšchnosći to pod pśitšahu wobłožeźił, je so wuterp dopołdnja dla wopaczneje pśicźahi sajał.

Francowske knjeźerstwo je so dla njewuchcośejow francowskich offizěrow pola němskeho knjeźerstwa zamołwito a klubło, je so winizy pełhołsało.

Přijimanje do awstriskeho zwjazkowcho wójska.

We wulkotu finanznoho wulkeźka awstriskeje nazwonatneje rady je socialdemokratiski sapósłanc dr. Deutsch nałeźnosć Otty Rostocka, mordarja spitšaceśa Bettenera, k rěcźam pśicźinjeśe, kotryž je so buchalhorcźeje dla inwinował, tola so njedźiwajo teho do awstriskeho wójska pśijeźał. Rostšocka su za tuhanoho k śłužbje pósłał, teź je wón trěbne wopšimo wot policije dostał, so so jemu wo moralisce a narodnostnje nałutowanju nicźo šeho njeboroniło. Teź hdyž je so wojeńska wyšchnosć hišće raz napraschała, je policajska direkcija wobšwědźiła, so Rothšock hišće njeje khłostany.

Swjatowy kanzler dr. Seipel, kotryž bě mjes tym do aktow pohladał, wudawanje sapółanca Deutscha jako wěrne potwjerdźi. Policajska direkcija pak śpyta z tym samołwiś, so je starý formular njedokładniwje wupjelnił. Rothšock pak so njedźiwajo policajskeho wobšwědźenja wo dobrym sadźerźenju do wójska njeprošeźi. Na porok swjatkowskeho kanzlera, so je dr. Deutsch wo nałeźnosći pśiches nišćeho zastojnika jhonił, Deutsch swarjeńcźi, so je jako parlamentarišći komisar we wojeńskim ministerstwje składnosć mějł, aby wo wěcy sam pśihowaś.

Pólska sebi zapśimnjenje wulkomocow žada.

Po powdźeźach, kotrež su do Parisa dośle, su so pjeźahi mjes Litwu a Pólšku po posledninm jednanju na konferenzu Swjatoh Ludowa w Genfu sjerje pohubjeńśišće dyźeli so pólšpśišće. W Parisu jano na tym dźěłaju, so so njepśeśrodne jednanje mjes Pólšku a Litwu, kaž je ho we Genfu postajiło, w nałeźnu sapoźenje. Pólske knjeźerstwo je žeby pjeźa wotmysliło, wulkomocy namołwjeć, **so by Litwa dojednanje dopjelniła, po kotrymž ma rěku Memel jako internazionalnu rěku pśichipóznaś a Pólšku Memelšti móśiśi pśichisław wuzwiwaś daś.** Litewske knjeźerstwo je na to swojasane, la wuzenju dźiwa po rěcy Memelu žanych sadźenkowu njeźini a je wołtešje wobkhod mjes Litwom a Memelom njepśedwjasa.

Kellogowy list na Brianda.

We swojim liście na francowskeho zwonkowneho ministra Brianda, nasłupazym amerikanski wotmołwjeńśi nanjet na francowski namjet wo wźeźanym měrje mjes Francowskej a Sjednoćenymi statami, statny sekretaŕ Kellog pišeźe, so je tole praśiśenje staroseźiwje rozumjeźił a w njeźenje amerikanskeho ludu j wutrobu „nadobne sacźuwa pśicheźiwo“ snahyseźiwja, kotrež su Brianda pohnuśe, swój namjet sapodaś.

Statny sekretaŕ Kellog potom radźi, so dyźelśej wobeź knjeźerstwje, mjeno so dyźelśej so j dwojoseźiwstej wopowědźa spotajeźej, mošnej měr na wopomnjenja hódne wašnje wobkhowaś. Kdy dyźelśej so sjednoćeźej w prózowanju, **so dyźchu wšitke kśiwe mozy śwěta wopowědźi pśichisłaźowale, w kotrejž dyźchu so wójny jako instrumenta narodneje politiki wotrjekle.** Kdy dyźchu kśiwe mozy tajku wobwědźi wosiewiśe, by so j tajkim pśichiladom mózny facźišćej na wšitke ludy śwěta cźiniś, a mózne by było, so dyźchu so tele ludy pohnuśe, so dyźchu teherunja tónle dokument podpisaźe. S tym by so dojednanje, kotremuž bě so mjes Francowskej a Ameriku naźokł dał, na wjsće mozy śwěta wupśeseźiśe. Knjeźerstwo Sjednoćenych statow je tohodla swólniwe, z francowskim knjeźerstwom radu wo tym składowaś, so by so śrěźenje mjes khowanymi mozami śwěta wobsamknuło, kotrež dyźchu mohle wšitke ludy podpisaź. Jeli so by francowske knjeźerstwo swólniwe było, se Sjednoćenymi statami a z druhimi khowanymi mozami khmane **khromadne śrěźenje** wobsamknuć, dyźchu se wjeselom, dźiwajo na pśichoty t śrěźenjowemu nacźiśej, kotrejž bě so po Briandowych nanjetych słozi, rozpraśaja sapoźaśe. Francowska a Sjednoćene staty dyźchu potom tónle śrěźenjowy namjet druhim ludam śwěta pśicheźpokazaśe.

Francowska amerikanski namjet sapodaśe pśichijimaśe.

Swjatkowny minister Briand je twórcu amerikanskemu diplomatiskemu sastupjerjej w Pariźu francowske wotmołwjenje na amerikanske namjety pśicheźpodał. Wonu po sapodaśe amerikanskim namjetam pśichiwkuźe, tola jenož po sapodaśe a jako podpołk k jednanju; **pśicheźi wot dojednanja žu hišće daloko źdaleni.** Wobcźežuješe wobšeže j tym naźanu, so dyźi so francowsko-amerikanski pakt pśicheźiwo wójnje teź **na wšitke druhe europiske wulkomozy** wupśeseźeśi. Amerikanski staty departement je pjeźa francowske knjeźerstwo namołwił, so by na to so pocźahowaśe pśeproseźenje wšyknym europiskim wulkomozam pósłało. Briand je so wo tym pola statneho sekretara wobzonjał a wo dalše rozsajźenje prošył.

Njewitany wsoamerikanski kongres.

Amerikanske nowiny njemóža staroseź połkoźiś, so budźe so amerikanska politika wo Nikaragui na kongresu rozsomowaś. Statny sekretaŕ Kellog je k sukrowanju wojsewił, so tole praśiśenje na kongresowy dnjowny porjad njepśichiźdźe. Argentinska, Mexiko a tśi druhe staty zacźanjeśe Ameriki su dźe namjet sapodaśe, so ma so wobsamknuś, so na nichtó njeźmě do śmitskownych naležnosćow statow zacźanjeśe Ameriki mješeźeš, wo tym nawinowaśe budźe pak so jenož jednacj nuź, jeli so žeby to dwě tśeśinje kongresowych hubitarjow zadataj. Knjeźerstwo Sjednoćenych statow ma sa to, so so postajeny dujowy porjad njepśeśenjeni a so so j politiśtimi praśicźenjemi njepoźeźi

Schodowanje amerikanskeho wójska w Nikaragui.

Kujeżerstwo Sjednoczonych statow połnócneje Ameriki je wojewiło, jo wudawanje nikaraguaskeho fasturjerja liberalneje strony, Pedra Sapedy, w Mexiku wórno njeje, po kotrymż fu słóżkarjo w posledním czasu někotre fa amerikanskich wojatow morili. Amerikanske kujeżerstwo praji, jo shromadze schkodowanje amerikanskeho wójska 16 morwych a nézdże 40 franjenych wuczinja. S wójska generała Sandina, wjednika słóżkarjow, je nézdże 400 muży padło.

Namjet na wrócżowjasce amerikanskeho wójska.

Republikanowja fu w kongresu resolusiju japodali, kotraż żada, so by fo amerikanske wójsko z Nikaraguy wrócżo wsało. W kongresu fu tehodła rosherjene debatty woczakuja.

3 cёła z podmórskeho cołma „S 4“ namekali.

Ministerstwo amerikanskeho wójnskeho łódźiwa je jeźe-lile, so fu nótzjaj z podmórskeho cołma „S 4“ w Princetownskim physikalnje potopjenego, 3 cёła wunjeli.

Sapódjanz Lagnardia, kotryż Newyork w reprezentantskim donje fastupuje, bé jebi wotmuhli, kujeżerstwu wótre porofi cjinić, dokeż bo jemu njeje poradżiło żywych 1 podmórskeho cołma „S 4“ wuhonjacz. Po 36hodźinskej jeźbje z nótzjasym cjołnom „S 8“, pśichi kotrejż fu fo wótre manewry wutwiedźe, je kaf wón fwoje wotmuhlenje zpytscheli. Praji, jo je fo cjinito, schtoż je mózno bylo, so by fo pśichże żive muźstwo w cjołnje „S 4“ zawjene, wutkowało.

Ze Serbow.

Smjerdowuzen.

Pjatk, 6. wulkeho rózka.
Swjeći tśo kralojo.

Njezabudźe na swérneho sprawneho Serba!

* 1864 Jakub Nowak w Kaśecach jako syn serbskeho źiwnoséerja, kiż 22. augusta 1920 w Budyśinje zemrě jako kanonik Budyśskeho kapitla a direktor tachantskeje śule. Po swojich studijach bёše najprjedy z kaplanom w Khrośćecach a wo Wostrowem, wot lёta 1892 w Budyśinje z tachantskim pśedarjom a wot lёta 1896 som z direktorom tachantskeje śule. Jako serbski sobuwuznaczel je nam darił dwё wulkej rjanej powёdańcy: „Cёski nan a serbski syn“ a „Jene źёżo je pśewjele“. Hižo jako studenta w Prazy so wuznamjenowaše pśez swoju pilnosć a literarnu zdёłanosć. Tehodła wuzwolichu sebi jeho za lёta 1886 1890 za stareho towaśstwa Serbowki, kotruż je swédomliwje nawjedował. Pozdźiso je wjele dźałał we serbskem nowinarstwje, wjele lёt pisajo wosebje politiski dźёł „Katolskeho Posła“. Lёta 1917 bu wuzwolony do wuhladka Maćicy Serbskeje. Zo mohła so serbska citanka za katolske śule wudać, je wón hromadźe ze seniorom Skalu ze swojimi pjenjazynami sebi zmóžnił. — Skoda, zo je pśezahe, jenož 56 lёt stary zemrёł. Ale swoje źiwjenje je prawje nałożił a spomóžnju swojeho serbskeho luda a ke dobrej [illegible]

1920 [illegible] we Warśawju towaśstwo pśećelow Łużiskich Serbow.

1829 † Jozef Jungmann, slawny cёski narodowc a pёsnjetwórc.

* 1663 w Radmericach łużiski nёmski pёsnjeć Hendrich ze Ziegler a Kliphausen.

Na tśoch kralow.

Jezu, Iwźezda z Jakuba,
Wuley dźiwna moja dusa,
Wjesa sebi pożada
Tebje swjećić, każ so słuha,
Wzmi, ach wzmi ty hnaduje sam.
Stoż ja khudy darić mam.

Wzmi to złoto wёry wšo,
Każ ja wot tebje je dostaeh;
Dar je ći najlubši to,
Idźe ja stajaje w njej wostaeh.
Njech so swёći krasniša.
Pśez kśiż derje spytama.

Wzmi tón wyrnuch modlenja,
O daj spodobné jón słuch,
Każ nas ert a wutroba
Wopraśejaj stajnje tebi.
Idźe so modla, wotmolwi mi,
Haj a hamjeń rjeknywši. Jurij Jakub.

Pśećela njewótczenaju. Pśiełowo.

*

Duchowny prim. Haebler wumrёł.

Sёrjedu 4. januara, wjeczor we 8 hodź. je nёkajsći hrёni duchowny Bukyśeje Pётrowskeje wosadły primarius Haebler, 67ć lёta stary wumrёł. Pśed pётorymi dnjami bёše jeho Boża ruczka sajała, na kótaż je fyrjedu dotknył. Hižom pśed nёkotrymi tydnami saja jeho ras Boża ruczka, to bёše nasomnjeny, so wu dorjesahkljacym wolwocżiłk podaci. Jako 31. mёrca 1926 je fastupikwa wotcёźe, bёše na 38 lёt bolho we fwojim tudomnym duchownym fastupjenju a wuknu fobnowanjom jimłowal.

So by famёrske cjeżeńa, je fuperintendentkwo pofłało, so ma fo zarowańska fwjatorzosć ja k. duchownego primariusa cm. Jurija Herbera w Marijnej a Marcinej zwrёci, na mёnje dołhoczakanje fkukowanja fcerteho wotmёrcj, fchtoż fo hewak jenoż pola jeneho aktivneho duchownego ftawa. Wobsahu fo tohodła fobom we wfenje pjchewinjnych na to fedżenja cjini, so fo zarowańka fwjatoczonoscj njewotmёrje w Duchoffej zwrёci, ale njedźeju 8. januara pśichwatajo ½2 hodź. w Marijnej a Marcinej zwrёci. Duchowni fo na nicj we fałojuffej dracje wobdźeła. Kemfchenje fa pżeći, kiż fo hewak w 11 hodź. w Marijnej a Marcinej zwrёci wotmёwa, budże tón kroć wuwdaczinje k fmanfnemu cёłu we Duchoffej zwrёci.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +4. Dfenfa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer —2, thermometer w nozy +3. Wichtady na pjchemёnjaje wjedro, hnadź fo fchichnjeje. — Schleza je trochu na tjone fchła. S wjeczera pśichtiżuje fo nam nowa wyfchina. Ale fjnlnifcha fyma wo blifchich dnjach fcheka fajnuł. Hacż do kuloteje polnuje fahaja nizjmy a njedowola pfichiwoci fodotfeho powitra. Na tonje bé wjchak trochu fchcelefio. Po pfchemёnjanym wjedrje fo najfkerje fnowa iewujedri. — Jutje [illegible] fchadża kloczko 8,12 hodź. a fchowa fo we 4 hodź. [illegible]ack fchadża 4,03 hodź. a fchowa fo rano 8,32 [illegible]tje je polny mёżarjk. Pfchedenak fcaja jafnje nic [illegible]ynm.

— **Filmowe pfche[illegible]nje mёjchezjanskeho fpomozejfkeho hamta.** Spom[illegible]hamt mёfta Budyśfchina da fnjedu 18. januara f. [illegible]odźinu w 4 hodź. a wjeczor we 8 hodź. w „Mёjchezjanskej fahrodze“ film „F. M. — dźeczo pfchedwjedzej. Film, kiż bu w Donje fkorii Augufty Victorije w Charlottenburgu fhotowjeny, podawa hódnotne nafrorki fa wothladanje cżefchnych a makych dźeczi. Saftup je darmo.

— **Pfchihotajenje prenjeje fpomozejfkeje wothladarki we Lużyy.** Po tym fo je evangelfka krajna fpomozejfka flużba Sinnfskowneho mifijonftwa w Saffkej hijom w [illegible]eforalnych mёftach evangelfke fpomozejfke wothladarki pfchihotajefa, je nёkto tej nowofalożena Budyfka efory ja jako prenja we Lużyy evangelfku fpomozejfku wothladarku dofiala. Tuta dyrbi fchehowacz fwiżi mjes zyrkwinftim a fjawnym fpożehom fwojeje fpomozejfkowu a dyrbi wofebje fpytacz bohwez fchcerjanfke wożoby, kiż mohle wothladanja wfjeje druźjnu pfchehwjacz mohle. Srjedu dopokaża bu una tudomnym fuperintendentfkwje w pfchihotowoscji wobeju wothledowacju njedawno fpomozejfteje flużby za Budyfchin a wokolinu, kajfoju farajow Groży z Budyfchina a Bodenfteina je Schrachowa wotwa fpomozejfka wothladarka knjezna Helena Kaublerez pfches kujeża fuperintendenta Frölicha, kiż je pfchedfyda Mёfchezjanfkeho a wofkrejfneho towaftwa za fmitkownebo mifijonftwa, fapokojona a do flużby wfata. Kujeż fuperintendent Frölich pokaża w fwojej rёczi na wofebity wufnam jeneje evangelfkeje fpomozejfkeje wothladarki fa nafch Budyfki wokrejż a na wulke famolwjenje tutoho fafiuja. Wobaj wothlodnaj wjednikaj fpomozejfkeje flużby wotprajifchtaj je falodaczom rufi do fakfonfkeho wjatej fpomozejfkej wothladarju wutrobne fhożppfchecz. Wichi cżinnj kujes farar Große wofebje wufkefhuju, fo je [illegible]ne-rjej dźewka nёhnjafcheho dołholetneho wofhl[illegible] nofty w Budyfchinje. Swjefelaje je, fo [illegible]kanfke a wokrejfke towaftwow ja fmitkowne mifijo[illegible], kiż bu halle loni fakonjene, kiżom ja tak krótki cż[illegible]ejfkim wothladaku dofia. Pifkarfka cbanj. fpomozejfke flużby je na Hrodewiej haży 6 a budże fwopredka fjedn a fobotu wótewrjena.

— **Sswobodne njafowe jetli (Freibank) w Budyfchinje.** Sfobotu 7. januara, dopołdnja wot 8 hacż do 10 hodź. wofedawa fo fyre howjafe njafo, punt po 40 pf., fyre fwinjafe njafo, punt po 50 pf., parjene fwinjafe njafo, punt po 50 pf., fyre cżelace njafo, punt po 40 pf.

— **Pokraczowanje f nafkrzeżowanjom dźeczi.** S nafkrzeżowanjom fchulfkich dźeczi, kiż je fpomożeftli hamt mёfta Budyfchina pfchiprawił, fo wot pondżele 9. januara pokraczuje. Prawo fo wobdźelicz maju wfchitke dźeczi, kotrejż bo hacż k hodownym fjwjatym dnjam na nafkrzeżowanju wobdźelchu a wfchitke te dźeczi, kiż 9. januara w fchuli nowu wupokafanfku tharfu dóstanu.

— Policija faja wotrocżka wot wonkach, kotrejż pjatk rano tu nadeńdże a kotrejż bёše tudomne mandlske fudnifkow k fojezu wupiffelo. Wona pfchefpoda wotrocżka famenjtemu fudnifkow. — Dale wufkleji policijni pfchebytk tak njezenowaneho pucżowazeho fotografa, kotrehoż jena wonkowna fudnifka wyfchyfoeż jebanfkowa dka f fojezifkim liftom pytaje.

— **Wo hrёfnych fcżehowkach nowoje fwótkowe wojny pfchedpofchowacjche wczera fchёwórk japódlonz ninfkeho hejma Krótzig f Barkina w fali Doma kolekcelerjow w Budyfchinje pfchefa polnej falu pfchipofkuchalfkowa. Nadrobnifche podawny w jutrifchim cżifle.**

— **Stótne thorofcże w Hornjej Lużyy.** Po wojfewju-nju kralneho fwowotnifkowego hamta mёjachmy 31. decembra 1927 w Hornjej Lużyy fcżehowaje ftótne thorofcże: 1. Sfkoźnduwoj (Milkbrand): W 1 gmejnje a 1 dworje Dubjifkeho hamifkeho hejtmanftwa. 2. Skażenoj: W 1 gmejnje a 2 dworomaj Budyfkoho a 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijfkeho hamifkeho hejtmanftwa. 3. Prajchiwoj (Räude) kopytaczow: W 1 gmejnje a 1 dwoje Budyfkeho hamifkeho hejtmanftwa. 4. Fwinjazy mór: W 1

Předźenak

fo wjefeli, fo je fo jeho ftary fmerny bratr Krajan fola hifcheje fhrabak. Wjefche fo fprawnje wo njeho. Njeby fo jemu we Sferbach wjazy hibilo, dyż by Dyrbjal bjes njeho fam wofko thodźicz. Rady dże jeho pod pasu wfacz, dyż fo ftary pfchefel duszy po pucżu njethodźi. — W Radworju pola Nawkez fo hromadże feudźefchtoj. Tam fóżdemu prelyki wotkupja a dobry lefej fwarja. — Tam fo Pfchedźenak fa Krajanej jenak derje hodźi. Wobjefel nima Pfchedźenak wjele thwile, dokeż ma wjefele wjefkoji pucż pfchefthodźicz pfches fafki a pruffi kraj. — Pfchdźom pfches pfchefthodźicz pfches fafki a pruffi kraj. — Pfchdźom pfches pfchedawa protyki fa 60 pf., hacżkuljez by kujes Jamak radły hebi wjazy żadał. — Ale Pfchedźenak wofkanje pfchi tharym!

Pfchihotajenje prenjeje fpomozejfkeje wothladarki we Lużyy.

Po tym fo je evangelfka krajna fpomozejfka flużba Sinnfskowneho mifijonftwa w Saffkej hijom w [illegible]eforalnych mёftach evangelfke fpomozejfke wothladarki pfchihotajefa, je nёkto tej nowofalożena Budyfka efory ja jako prenja we Lużyy evangelfku fpomozejfku wothladarku dofiala. Tuta dyrbi fchehowacz fwiżi mjes zyrkwinftim a fjawnym fpożehom fwojeje fpomozejfkowu a dyrbi wofebje fpytacz bohwez fchcerjanfke wożoby, kiż mohle wothladanja wfjeje druźjnu pfchehwjacz mohle. Srjedu dopokaża bu una tudomnym fuperintendentfkwje w pfchihotowoscji wobeju wothledowacju njedawno fpomozejfteje flużby za Budyfchin a wokolinu, kajfoju farajow Groży z Budyfchina a Bodenfteina je Schrachowa wotwa fpomozejfka wothladarka knjezna Helena Kaublerez pfches kujeża fuperintendenta Frölicha, kiż je pfchedfyda Mёfchezjanfkeho a wofkrejfneho towaftwa za fmitkownebo mifijonftwa, fapokojona a do flużby wfata. Kujeż fuperintendent Frölich pokaża w fwojej rёczi na wofebity wufnam jeneje evangelfkeje fpomozejfkeje wothladarki fa nafch Budyfki wokrejż a na wulke famolwjenje tutoho fafiuja. Wobaj wothlodnaj wjednikaj fpomozejfkeje flużby wotprajifchtaj je falodaczom rufi do fakfonfkeho wjatej fpomozejfkej wothladarju wutrobne fhożppfchecz. Wichi cżinnj kujes farar Große wofebje wufkefhuju, fo je [illegible]ne-rjej dźewka nёhnjafcheho dołholetneho wofhl[illegible] nofty w Budyfchinje. Swjefelaje je, fo [illegible]kanfke a wokrejfke towaftwow ja fmitkowne mifijo[illegible], kiż bu halle loni fakonjene, kiżom ja tak krótki cż[illegible]ejfkim wothladaku dofia. Pifkarfka cbanj. fpomozejfke flużby je na Hrodewiej haży 6 a budże fwopredka fjedn a fobotu wótewrjena.

— **Sswobodne njafowe jetli (Freibank) w Budyfchinje.** Sfobotu 7. januara, dopołdnja wot 8 hacż do 10 hodź. wofedawa fo fyre howjafe njafo, punt po 40 pf., fyre fwinjafe njafo, punt po 50 pf., parjene fwinjafe njafo, punt po 50 pf., fyre cżelace njafo, punt po 40 pf.

— **Pokraczowanje f nafkrzeżowanjom dźeczi.** S nafkrzeżowanjom fchulfkich dźeczi, kiż je fpomożeftli hamt mёfta Budyfchina pfchiprawił, fo wot pondżele 9. januara pokraczuje. Prawo fo wobdźelicz maju wfchitke dźeczi, kotrejż bo hacż k hodownym fjwjatym dnjam na nafkrzeżowanju wobdźelchu a wfchitke te dźeczi, kiż 9. januara w fchuli nowu wupokafanfku tharfu dóstanu.

— Policija faja wotrocżka wot wonkach, kotrejż pjatk rano tu nadeńdże a kotrejż bёše tudomne mandlske fudnifkow k fojezu wupiffelo. Wona pfchefpoda wotrocżka famenjtemu fudnifkow. — Dale wufkleji policijni pfchebytk tak njezenowaneho pucżowazeho fotografa, kotrehoż jena wonkowna fudnifka wyfchyfoeż jebanfkowa dka f fojezifkim liftom pytaje.

— **Wo hrёfnych fcżehowkach nowoje fwótkowe wojny pfchedpofchowacjche wczera fchёwórk japódlonz ninfkeho hejma Krótzig f Barkina w fali Doma kolekcelerjow w Budyfchinje pfchefa polnej falu pfchipofkuchalfkowa. Nadrobnifche podawny w jutrifchim cżifle.**

— **Stótne thorofcże w Hornjej Lużyy.** Po wojfewju-nju kralneho fwowotnifkowego hamta mёjachmy 31. decembra 1927 w Hornjej Lużyy fcżehowaje ftótne thorofcże: 1. Sfkoźnduwoj (Milkbrand): W 1 gmejnje a 1 dwoje Dubjifkeho hamifkeho hejtmanftwa. 2. Skażenoj: W 1 gmejnje a 2 dworomaj Budyfkoho a 2 gmejnomaj a 2 dworomaj Lubijfkeho hamifkeho hejtmanftwa. 3. Prajchiwoj (Räude) kopytaczow: W 1 gmejnje a 1 dwoje Budyfkeho hamifkeho hejtmanftwa. 4. Fwinjazy mór: W 1

Za wysoku płaćizu.

Powědańcžo f nałich Łużow.
Napisała Kristina Nowowa.

159] (Pokraczowanje.)

Urfiny połeji markifa na fenju a dołehnu yo wodu; ale huże bёschtej hižo fawrёnej, fuby dyrkotachu, wocżi wutrjpschtej, a tak bojaźny bé jeju wutraś, jako byschtej zjej dyjёłej: „Ja fo pfchepadnju, ja fo pfchepadnju do hłubiny, do fahuby.“

Urfiny falfchkiny rumjenje k Bohu wo pomoz, wo fmilnoscj, pfchiwjefe wodu [illegible]a f bloschki, kiż pfchi hebi nafchefche, hyluje wonjefcz[illegible]ej na fwoje fchanfko a pocża z nim markifowe [illegible]macżecz. Tola cżim dёże jemu wumywafche, cżim [illegible]fcha bu jeho bledoscj, a woda w fakleizy yo na cz[illegible]borbjefche.

Stónczinje pocża [illegible]ch dyrkotacz a fandżeli wocżi, ftonanje wudoby yo z jeho hrudje.

„Knjes markifo, njebojcże fo, Knjes Jesuf budże pomhacz, fo fo to pominje“, rjekny Urfiny f dowёrnoscju a pfchituli mużowu hłowu k fwojemu wutrobnu.

„Modlcże fo, Urfiny“, fakofejche markifa, fo bé ludy fłyfchecz, „fmjerći je zakofina — njemóżu pfched Boha ftupicz; pfchetoż fym Khryfta hanit a wofadu Bożu fałjcżił. Woni wfchitcży mje wobfkorjuja. Dy, jenoż hifchcże nёfchto fe żiwy wyez, pfiedy hacż fo do fiedna fapadnu a to do ftanu, fchtoż fym jefżiżił! Waż Bóh fłyfchi, modlcże fo z Rejenu!“

„Ja wfchak fo hiże modlu, fujeże, a wёm, fo nje Wón fłyfchi a wufłyfchi.“

„Ja je hiże rjeczi kroć, fo fhorofcż na nje pfchindże“, rjekny markifa. „Lёkaż je rjekł, wofpjetuje-li fo fchtyri kroć, potom je fe wam kóng. Pomhajcże mi ftanycż, podpjerajcże mje; ja dyrkju widzecz, hacż nje[illegible] jedyn je ftawow wot bożeje ruczki fajaty.“

Urfiny pomhoschże mużej na nohy a fpyta nёkotre kroczele naftupicż; ale wón bé tak wofkładowy, fo możejche fo ledwa na nohowaj dёrjecz. Na jeżo bé tu lenoschka zyle blifko.

„Wam maka tenkёh w kapy; fatiёfkajcże, hnydom pfchifiidu flużowarjo. Dajcże mojemu komornemu pfchijёc, fo by mje do [illegible]zuła dowjefł; tam fym żebi kituju jftwu pfchipra[illegible]m pak tam dofiez njemuhł. Tola njewopuftjcże m[illegible]hadża na mnje ſarcżcże ſracha.“

Po ledy [illegible]njeiſchinach leżeſche markis Orano w rjanej mёj[illegible]j leżkżajmi roſtlinami wadebjenej, roſbłeſkany we ſwjatłach łoża. Jeho cżorny komorny runaſche jemu hłowoſi a wupſchejſeſe jedyn ſ jeho tigrowych pożrjewow na njeho. Pfchi tom ſhladowaſche wſchón wuſtrożany pak na blede wotliczo ſwojeje knjeſa, pak na nkoſeho prowiſora, ſij jemu pomhaſche.

Markis bé ſebi wumyl. Sfkuſowniſk thwataſche pjecz a bórſy ſo ſaſo nawrёcżi. Dokeż njemёżeſchtoj ſo ſrёżeczj, prózowaſche ſo, Urſinemu ſ dżiwnymi ſmanjenjemi nёſchto wuſiejnicż. Mёjeſche mału bleſchku a pocża pſcheſclapnjwjeſi ſ tym nkoſeho unja, rjano, ale do njepofhnacża pfchemёnjene wobliczo markifowe ſ nёkajſej zidkoſcju natrёwacż. Sa nёſchto wokomikaw bé ſhorcho wobliczo ſafo Orano, kotrehoż wſchitkży ſnajachu.

Komorny ſłużownik hebi ſ hłubokа wobyhnuż jemu, każ bé widzecż, na tom ſafczeſche, ſo by nichtó jeho knjeſa w tajſim ſtawje njeſahwohladał. Potom woſta pfched mlodym proviſorom ſtoje, ſfichżiwo ruſy nad wutrobnom, ſpotławy proſcho na njeho, pfchiłożi pjerſt k hubomaj a pokaſa potom na ſwojeho knjeſa, jako by chżył wo ſamjelcżenje proſyczj, a to bu jemu tehomuża ſe ſnamjenjom pfchikubjene.

LIII.

„Stónczinje fym waż namakała, knjes Urſiny!“ ſa hłuboſkich myſlow ſamurjeny, napſchecża.

S pobrużnje aleje pfchibёża markiſa Tamara k njemu.

„Dw byſchcże-li wdżak, kajſi njeſcpomnity wokomik mёjachmy tam pola naſ horjeka!“ ſawoła ſ radoſtnym ſahorjenjom, a jeje módrej woczi ſaſtupiſchtej ſo ſe ſhłſami. Wona wſa tuhi nkdeho cżłowjeka do ſwojeju rukow.

„Pomyſlcże hebi, knjes Miłkawjch je nam Aurela — doktora Aurela jako ſwojeho wunika pſchedſtajił! Njewёrno, to waż pſcheſkapuje? Jako ſyna ſwojeho Ferdinanda! A mój nan je jemu pomhał, tuhi wotprawdżitoſcż wupſledżicż; kajka ſchkoda, ſo njeje nёſchto pódła hył! Margita, knjes Adam, Nikuſchka a ja, my ſmy tajzy ſłożowni; pfchetoż Aurel je nam prajił, ſo nёſchto tej knjes Orlowſki k nam ſłuſcha, ſo knjeſej Jeſuſej pſchiſłuſchu. Ach, pójcże mojeho nana widżaf!“

Wuraś wjeſkoſtcho pſchekwapnjenja pſchelecża po proviſorowem wobliczu; ale łohti ſejin jón hnydom ſafo faſcżi.

„Ja ſym knjeſa markiſa widżak a ſ nim też rёczak. Wón leżi nёſchto we ſwojej ſahrodnej jſtwi a ſpi; pſcheſej hłowa jeho bolesche.“

„Hłowa jeho bolesche?“ wopraſcha ſo holczka ſtaroſcżiwje. „Proſchu, njeczinicże żebi zaneje ſtaroſcże, markiſa Tamara, Knjes Jeſuſ wſchitko k lёpſchemu wobroczi,“ ſmёrewa ju wzjor. „Ale njełubdżcże radſcho nёſchto k njemu, ſo by njewotncził. Sym pſchejwedżejcż, ſo, hdyż je ſo wuſpał, budże jemu lёpje. Wón njeje ſam; jeho komorny je pola njeho.“

„Ach, Ben je pſchi nim?“ ſawoła holczka ſ wołożenjom. „Ale ſo dyrbiſche to runje nёſchto pſchinicż!“ rёczeſche ſtaroſcżiwje dale. „Wёſo, nana cżaſciſcho hłowa boli, wonjebje ſ toho cżaſa, ſo ſym tudy. Każ ſo ſda, jemu podnjebjo tak njeſhowi, każ mi; njemyſlicże-li ſebi też?“

„Nё, ſlſelenza.“

„Ach, ſaſo wy na unje tak rёczicże, knjes Urſiny! Rjekniſcże mi tola jednorje Tamara koż cżi druſy; abo njeſkym hnadź waſcha ſotra w Knjeſu?“

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

gmejnje a 1 dworje Budyšskeho hamtšeho hejtmanstwa. 5. Natykowanju thudotrejnosćej kopytaczow: W dworach Kamjenšeho hamtšeho hejtmanstwa. 6. Pječolazy hilfy: W 2 gmejnomaj a 2 dwornomaj Budyšskeho, w 1 gmejnje a 1 dworje Kamjenšeho, w 2 gmejntomaj a 2 dwornomaj Lubjšeho a w 1 gmejnje a 1 dworje Jitawšskeho hamtšeho Hejtmanstwa. — Pokhroma kujeršeje w Sakšej 31. dezembra 1927 w 24 gmejnach a 50 dworach pertijo 17 gmejnam a 21 dworam 15. dezembra 1927.

— **Němske klukstwo postupuje.** Dospolne wobkhadne liczby wo Lhadlach Němskeho klukstwowcho towarstwa (Deutsche Luftfahrt) ſ Wia 1927 ſo ſa krótki czas wozjewja. Ale hižom dženja mócjacy sokólicy, so bu psches 100 000 pucowowacych w powětrje, 1900 tunow twarow (tuna je 20 zentnarjow) je Lhadlami pschenjesenych. Lhadła su shromadnje psches 9 miljonow kilometrow psches Lhstale. W lecze 1927 je potajkim pucowowanje wosobow we powětrje wo 80 procentow, wozenje twarow w powětrje wo 100 procentow a liczba pschelětanych kilometrow wo 50 procentow wotnjo lětu 1926 pschiberała. 1927 běsche druhe wobkhadne lěto klukstwa towarstwa, kotremuž wschě wobkhadowe klukšče chcyli pocžerja.

S **Budyšcz.** W małschej wosadze bu w lecze 1927 117 dźěci kschcenych, 65 hólzow a 52 holzow. Jimkrócz dźěci, taj Swójnitaj, 20 njemanšcz. dźěci a 7 morwonarodzenych. Liczba nowonarodzenych je ſ wróczo lchta, pschetož do wójmy 63 najwjeschcha ſ 2, w lecze 1925 136, 1926 123 a psched 100 ſ 79. Konfirmowanych bu jutry 1927 147 dźěci, ſ nětrowacej liczby 51 porow, 1925 81 a 1926 ſ 5 porow. Je 53 wosbowom (17 dźěci, 13 mužow a 23 ſ dźěci). Do wójmy su ſo kóžde lěto wotkoło 100 kowali, wjace 100 klapi běchu 50, 1925 58 a 1926 77. Swójmy Boże wobstajnje fmjerzchu w lecze 1927 4598 wosbowow (1887 mužow a 2711 ženow.) Domach dachu ſo wopraschcz 229. We lecze 1926 běchu ſ spowedzi 4855 wosbowow (2017 mužow a 2838 ženow.) Skótli wumjerschcha 4320,51 hr. Za mitjijónstwo mjes pohanami wotpowjachu ſo 1630,35 hr., ſe ſuntskowne mitjijónstwo 132,21 hr., ſo wobdarnu liczbu tonuju 408,43 hr.

S **Hodžija.** W Hodžijskej wosadze narodži ſo w lecze 1927 112 dźěci, 64 hólzow a 48 holzow, mjes nimi 6 morwonarodzenych. Schězi kschcenjeni ſlub wobnowi 112 dźěci, 62 hólzow a 50 holzow, 8 na herbstim a 104 na němstim kenischcu. Pschipowedała je 69 porow, 47 bu w Hodžijskej zyrkwi zwerowanych. K Božemu blidu pobychu 3494 wosbowow, 1185 mužitch a 2069 žónskich, 1271 na herbstim a 2223 na němstim. Wumrěło je 71 wosbowow, 36 mužitchu a 35 žónskeho rodu, mjes nimi 6 morwonarodzenych dźěci

Hladajće sami

kak hobrske su zniženja płaćiznow při

inventurskim

wupředawanju

wot 6. hač do 19. wulkeho rózka

Moje składy dyrbja so wuprózdnić a sym so tohodla rozsudźił, hobrske dźełby dobrych wobućow wšěch družin za směšnje funje płaćizny předać.

Pruhujće! Khwalajće! Štóž chce lufować, nětko kupuje!

Jenička předawarnja za jenajke płaćizny znamki „Salamander“ za Budyšin a wokolinu

Zhorjelski wobućowy dom * A. Jakobsohn

na Bohatej hasy 24 **w Budyšinje** na Kěžorskej drózy 22

Herbska grychta w Radworju

Wot soboty, 8. hač do póndźele, 19. wulk. rózka so

kózło-piwo toči

najlěpše kolbaski, pječenu kolbasu a pampuchi

Njedźelu **pyšny bal**

Zastup za žónske 50 pj. za mužow 1 hr.

reje darmo

Přećelnje přeprošuje taj

Aug. Bryl a mandź.

Nětk dyrbliće nakupować, a to za zymske płaćizny!

1 wagon Opel-kolcsow

je zaso došoł!

Jan Schieback,

w Budyšinje, na Mužakowskej drózy 4. Zane klamy!

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wuprahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

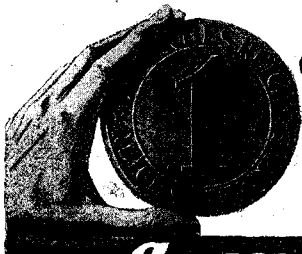
Přez 150

časnikow do jstwow a kuchniow

za kóždu kuchnju a jstwu hodźace

F. A. Lenke w Budyšinje

na Hošic hasy 25 Telefon 3929

Jeder Pfennig ist ein Kapital

Nützen Sie die Wertsteigerung Ihres Geldes aus in unserem

SAISON-**Ausverkauf**

Započatk: jutře rano

mulke dźełby kajk. tworow

Wurjadnje tunje płaćizny

radikalne zniženje płaćiznow

Drasty za holcy a hólcow

nohajcy - trikowowe spódnje šaty - rukajcy - nowočasnu štrkowanu drastu - wolmjane twory

štrykowanska a sportska wolma, šórcuchi, spódnje suknje, wšě potrjebý za cěšenki - krawaty - kornarje - šeniljowe rubiśća - čapki kupańske wěcy - reformske kholowy - spódnje kholowy

Přińdźće z časom — Kóždy budźe přesłapjeny! Wšě twory su wobhladanja hódne.

Wilhelm Jun. **Rudolph** GEORG HALLER

VORM. HEINR. MÖLLER ★ BAUTZEN ★ KAISERSTR. 8

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotagenhaus. Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze.

Inventurske wupředawanje

započnje so **płatk, 6. wulk. rózka 1928.** — **Přez zniženje płaćiznow** we wšěch wotdźělenjach našeho bohateho składa maće nětk najpřihódniši składnosć k nakupowanju.

Jenotliwe pory, zbytkne sortimenty wosebje tunjo.

Jenož najlěpše kajkosće.

Wobhladajće sebi naše wukładne wokna!

Jähle

Dom wobuća w Budyšinje na Zwonknej Lawskej hasy 3.

Vogtlandske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda“. Ręču serbski

---

Ječhanske škórnje
dołhe škórnje
wuhornjene škórnje
ćopłe podšite škórnje
nizke črije
buncle
tofle
črije z wjelbł. kosm.

Heinrich Mohr
w Budyšinje
na Žitnych wikach

Žony! -!- Žony!

Wuplókowace aparaty

irigatory, śiwotowe wobwjazki, měsačno wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe khołowški podłožki, šatołiki za prědki, šatołiki za zažemi. toż wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćo so dowěrliwje na

K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulerskimi wrotami čo. 9

Poskićam:

ćelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu		**10** pj.
ćopłe kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišći mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

„K woprawnemu“

(„Zum Schiefen“)

w Budyšinje znapř. dźiwadła

Telefon 2515

Toči wosebite Welhenstefanske Dobra kuchina ◆ Rjane towarstwo. jstwy

Herman Wićaz (Lehmann)

Štó słuša tym z rědka namakanym wěcy-wustojnym **tobaka** za před. w małym

Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12

Dale kupujeće Wy pola wěcywustojnoho, kotryż jenož najl. cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety prěnich firmow předawa.

Wosebite čiste přemórske rjepiki punt 50 pj.

Plećene meble

wšě małe plećene twory do domu, za přemysło a też do ratarstwa kupujeće přeco najlěpje a najtuńšo we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger

na Šulskej hasy 5

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** porucha tunje

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4! Podźělnje płaćić dowolam

---

Prosata

su na předaj we Łuzy čo. 52.

Ručne dźełka

předkreslene tunje pola

W. Köhler w Budyšinje

na Mlownem torhošću čisło 9

Přiloha k čisku 5

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 6. januara 1928

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšcina.

W Michalskej zyrkwi 1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. Boże wotkazanje němske (farar Kapler), dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba (farar Tiśer).

Semrěł je 30. hadownika Jan Gusta Schöne, rentnar doktawał na Zëdowje, 83½ Eta stary.

S Budyšcina.

1. njedźelu po Tśoch kralach, 8. januara 1928.

W Pětrowskej zyrkwi na rano ⅛8 hodź. farar Vetter ſ Leutersdorfa předowanje na pruſku; dop. ¾12 hodź. ma farar Siegemund kemšenje za dźěći, wječor we 6 hodź. je duchowna wječorna hudźba. Nječ śmeje farar Große. Składby wot Gronowa, Sprungka, Bacha a Buxtehude: Wutwjedźaju: Niza Schulźina — Pětrichowa ſ Drježdżan (sopran), Jurij Winkler ſ Lipska (bygle), organist Pětrowskeje zyrkwje Horst Schneider (pischowe bygrlow). Programy ſ tekſtami ju po 30 pf. dostaś. Cźiſty wunoſchk je ſa ſ wobnjom ſchkadowanych.

W Marijnej-Magdalińej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Große předowanje; wječor ma farar Paul předowanje, ke kotremuž ſo Boże wotkazanje pſchiſłamknje. (Kemſchenje ſa dźěći budźa wumjetanje w Tuchoŕſkej zyrkwi.)

W Tuchoŕſkej zyrkwi ma farar Große dopołudnja we 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

Sběrka ſa mišijońſtwo nyje pohanami.

Pónđelu popołudnju w 3 hodź. je konferenza fararjow **wumjetanje w Sozietät.** Pſchichodnjcy fararja lic. Fröhlicha ſe Semjeſkeźanjſkich kupjelow w dźele w diasporje a na evangelſkej młodźinje.

Wóndźelu wječor **we 8 hodź.** ſhromadźi ſo woſnadne źónſke towaŕſtwo we Ev. towaŕſchewni. Pſchichodnjcy kujeźny Crone ſ Hildesheima wo „Kſchesćeańſkej ludowej wyſokej ſchuli.

Wutoru popołudnju ¾3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modleŕſka hodźina ſa njedźelnicźe.

Wutoru a pjatk wječor we 8 hodź. je w Evang. towaŕſchewnie biblijſka hodźina.

Sſrjedu wječor we 8 hodź. ſuperintendent Fröhlich w Tuchoŕſkej zyrkwi bibliſki wječor.

Pjatk popołudnju w 4 hodź. w Sozietät Gustav-Adolfſke ſonjoge towaŕſtwo.

Tydźeńſka ſłužba ma w Pětrowskej zyrkwi farar Paul, w Marijnej a Magdalińej zyrkwi ſuperintendent Fröhlich.

Krajnozyrkwinſke ſjednoćeńſtwo w Budyſchirje pſchi Pólnym hrodźiku 6.

Sobotu wječor we 8 hodź. wobſamknjenje modleŕſkeho tydźenja; rěčnik knjes ſuperintendent Fröhlich. Njedźelu dopołudnja ½11 hodź. njedźelſka ſchula, pop. ½5 hodź. evangelizaciſka ſhromadźizna; wječor nje̊je žana ſhromadźizna, Póndźelu 9. januara wječor we 8 hodź. ſwjatźbny wječor ſchćeańſkich żeleźnicarjow. Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliſka hodźina (liſt na Theſſalonſkich.)

Sjednoćeńſtwowa wothładaćka knjeźna Scholźeja ſmjeje njedźelu pop. ½2 hodź. w Hornjej Hórźy pola Mälinkez bibliſku hodźinu ſa žony.

Sjednoćeńſtwowy wothładaŕ Zimmermann ſmjeje bibliſku hodźinu njedźelu popołudnju a ſchtwórtk wječor w Budyſchinje, njedźelu wječor ⅛8 hodź. na Źidowje, wutoru we Wjaſońźy I, ſrjedu w Hodźiju a pjatk w Tuchźigach.

Swjaſt młodźiny ſa roſsudź. ſchćeańſtwo w Budyſchinje pſchi Pólnym hrodźiku 6.

Shromadźizna je wutoru wječor we 8 hodź. ſa młodźenzow a ſrjedu wječor we 8 hodź. ſa młode holźy.

Krajnozyrkwinſke ſjednoćeńſtwo w Běłej Horje.

Njedźelu pop. ½2 hodź. njedźelſka ſchula a w 3 hodź. bibliſka hodźina.

Sjednoćeńſtwowy wothładaŕ Kſchižan ſmjeje bibliſke hodźiny njedźelu wječor w Hlinje, póndźelu w Kumwałdźe, wutoru w Bukojnje, ſrjedu na Źidowje, ſchtwórtk we Wjelećźinje a pjatk w Hornjej Hórźy.

S Budeſtez.

1. njedźelu po Tśoch kralach ſmjeje wujěźaći farar Domajſcha rano ⅛8 hodź. němſku ſwjatu ſpowěź, farar Wójz dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke předowanje. — Pop. w 4 hodź. ſhrom. tſch. tow. mužſkeje młodźiny.

Sſrjedu wječor ¾8 hodź. ſhrom. tſchešeź. tow. źónſkeje młodźiny.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. ſhromadźizna tſcheſeź. źónſkeho towaŕſtwa na dwórniſchću.

S Budyšchinka.

1. njedźelu po Tśoch kralach budźe ſo dop. w 9 h. ſerbſke předowanje cźitaś, po tym ſerbſka ſpowěź (k. farar Dc. Mrósak).

S Barta.

1. njedź. po Tśoch kralach pop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba. Wopor ſa mišijońſtwo nyje pohanami.

Wutoru wječor we 8 hodź. bibliſka nutnoſć we Bukojnje (hnjes ſhrom. wothładaŕ Kſchižan).

S Bukez.

1. njedź. po Tśoch kralach rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. Pop. w 3 hodź. tſchešeńſka Boża ſłužba.

Semrěli: Hermann Max Fiedler, młynk w Cźornowju, 56 l. 8 m. ſtary. — Ottomar Kan, mauźk. hynk Oſkara Ottomara Klötznera, wokrjeſnego mowtra we Bukezach, 3 měſiazy ſtary.

S Hodźija.

1. njedźelu po Tśoch kralach ſmjeje farar Voigt rano ⅛8 hodź. němſku ſpowěź, farar Weiſſar, dop. ½9 hodź. němſke a w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Huſki.

1. njedźelu po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. němſke ſke předowanje, kiž ſo cźita.

S Huczinу.

1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ½11 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

S Khwaczij.

1. njedź. po Tśoch kralach rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowěź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. němſke kemſchenje.

Semrěł 3. januara Pawoł Emil Burkhardt, fabrikſki dźěłaćeŕ w Khwaczijach, 68 l. 4 m. 30 dn. ſtary.

S Kluſcha.

1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowěź ſ Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje, ½11 hodź. dźěćikemſchenje.

S Kotez.

1. njedźelu po Tśoch kralach dop. ½9 hodź. němſke předowanje (woſadny duchowny). Sběrka ſa mišijońſtwo Herrnhutſkich bratrow.

S Luyoje.

1. njedźelu po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba. Sběrka ſa ſwonſkowne mišijońſtwo.

S Małeſchez.

1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje (sběrka ſa mišijońſtwo), ¾11 hodź. dźěćikemſchenje (sběrka ſa mišijońſtwo).

Sſrjedu powołånje w 3 hodź. němſke uniformoſej we Delnjo-Hórźanſkej ſchuli. — Wječor ½8 hodź. ſerbſka bibliſka hodźina na farje.

S Minakale.

1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

Sběrka ſa mišijońſtwo nyje pohanami.

S Njeſwaczidła.

1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź. němſka Boża ſłužba. W 2 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

Sběrka ſa mišijońſtwo nyje pohanami.

S Nožaczij.

1. njedźelu po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, ½11 hodź. němſka. Pop. ½3 hodź. towaŕſtwo młodych holźow, pſchenoſchk ſe ſwjatkowobrazami: Maćeŕ. Wječor w 7 hodź. towaŕſtwo młodych hołźow, pſchenoſchk ſe ſwjatkowobrazami: Maćeŕ.

Swěrowani: Ernſt Wilhelm Burkhe, kowaŕiki mišter we Truſkjagach ſ Martu Klaru Elſu Friedrichez ſ Dittmannsdorfa. — Pawoł Oſwald Neumann, ratař w Spikalach ſ Lenu Seru Wünſchez w Spikalach. — Korla Berhard Bäŕſch, inſpekťar w Sołſanſke pſchi Rě̊e Seru Nabowſkez w Truſkjach.

S Porſchiz.

1. njedźelu po Tśoch kralach rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. ſerbſka Boża ſłužba. Dźěćiźikemſchenje w Boſchczach wop. w 2 hodź. ſa młodźiche a w 3 hodź. ſa ſtarſche dźěći. Pop. ½3 hodź. woſnadne towaŕſtwo młodych hołźow pola woſadnjeje ſotry, ½3 hodź. towaŕſtwo młodych mužſkich w Porſchiźach.

Wutoru pop. woſnadne źónſke towaŕſtwo pola Dietrichez w Kubſchizach.

Sſrjedu wječor ⅛8 hodź. ſerbſka bibliſka hodźina w Boſchczańſkej ſchuli.

S Rakez.

1. njedźelu po Tśoch kralach je dop. w ½9 hodź. němſka ſpowěź, dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S Rychwałde.

1. njedźelu po Tśoch kralach je dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje.

Jědźechmy do swěta pohladać a cełu wopytać.

Pućowanska bjesada małcho kukuhladka.

15] (Pokračowanje.)

Ale hač do Welsa tale krajina njeje zajimawa. Na wósom hodźin dołha hola so zady Linca ćehnje. „Welsowa hola“ rěka. Romjenjo mjenowachu pśecelne městačko Wels „Ovilabis“. Hdyž su ći tu hižo byli, je zawěsće stare dosć. A stary hród Wels tež wobsedźi. Nětko późnje krajina pśeco bóle rjeńša być. Pomałku rozsěrja so wuhlad na daloke hory. Lambach je tež zastarske městačko. Ma Benediktinski kłóstr z l. 1052. Rěka Traun nimo khwata do Dunaja. Hižo zbĕhaju so na lěwicu Alpy. „Tak mjenowane Wapnowe Alpy: Traunstein, Höllengebirge, Schafberg, kaž smy hižo w stwórtej rjadowni wukli, a na prawo „Hausruck“, ale tón ma łahodny spad“, wujasnješe nanko.

Ale nic jenož krasne hory hižo z nazdala wuhladachmy, też jězory. Tajki je Wallerski abo Seekirchenski jězor. Druhe mjeno je po zastawey Seekirchen mjenowane. To je prastare wikowaniśco. Ale też kśesćańska kultura ma jow swoje prasydło. Wospjet pśez Fischbach pśekњuju, bźehmy bórzy ke pobrjohamu Salzacha dojśeli a hižo bźehmy w Solnohrodźe, **Salzburg** rěka hdowne město a wójwodstwo. Sto powěda historija wo nim? To dyrbimy tola też wĕdźeć. Jara, jara stare sydliśco je Sólnohród. Někajki lud Keltow je tu pjeńa sydlił. Za romskeho khežora Hadriana rěkaše „Juvavum“. A jara kśĕješe tale romska kolonija. Ale hdyž ludy so po Europje rojachu kaž pródy, bź̀e̊ z romskim knjeźenjom kónc. Kaž wšudźe druhdźe też. Z Ćech nawališchu so germanscy Bajuwarojo do Alpow. Germanojo wšak su so pśeco wšudźe hyšom domja ćuli. To my Serbjo też derje wĕmy. Ale w 6. štótoku pśińdźe kśesćanstwo a woni so nowej kulturje pokoriechu. Swjaty Rupert natwari w Sólnohrodźe wokoło l. 582 pśenju cyrkej a dwaj kłóstraj. Druhu załoži Brita Virgil. Tón pśińdźe pod skitow Pipina do tohole města. A Korla Wulki postaji Arno za pśenjeho arcybiskopa (l. 798). Wot toho časa ma biskopski kij swój regiment. L. 1805 bu Solnohród z awstriskim kĕžorstwom zjednoćeny. Wot 1849 je samostatny kraj, rakuskej krónje pśisłušacy. Tole stawizny zkrótka powĕdaja wo „Salzburgu“.

Rjenje bě so nam wot Linca hač do Solnohroda sedźało. Wječerjeź bĕchmy sebi w Prazy nchlźe leżo wostajili. W pomjeznym zastaniśu mamińka ze nuzu bleśku mlócka wobstara. To pak bĕch wjesoła. Přińdźo we wozu někajki wuj a nĕšto wobaše. „Tón nas k snĕdani pśeprošuje do jědźenje. To sebi dołho kazać njedajmy!“ rjekny nanko. „Hdyž smy so naposćili, mózemy so nasnĕdać“, mĕnješe mamińka. A wusydnychmy so do „Speisewaggona“. Tam dostach dobry smjetanowy kofej. Tón dobry wuj bź̀e sóedry; mi klesny cyłu łžicu smjetany do nopaska. To pak sym so wobliżowała. A tak bź̀e so nam ta jězba hač do Sólnohroda minyła. Hdyž wulĕzechmy — bź̀e to wokoło 9 hodź. — , rĕkaše, zo mózemy bórzy zaso dale jěć. Chcychmy do Innsbrucka. „Tam hodźi so też pśez Bayersku dojeć: pśez Traunstein, wokoło Chiemskeho a Simmskeho jězorow na Rosenheim a Kufstein“, rjekny mamińka. „Tola to też wjele tuńšo njepojĕdźemy, za to pak je jězba pśez Rakusku wjele krasniša“, mĕnješe nanko. A hižo kupiechmy sebi liśiik na tak mjenowanu „Giselabeleznicu.“ Z njej bórzy ze Sólnohroda wujeźdźechmy. „Skoda, zo njemóżemy sebi tole najkrasniše město Rakuskeje bliže wobhladać!“ wołžarowaše mamińka. „Kapucinska a Mniša hora wuleg krasne město wobstupujetej, rĕka Salzach je pśeběži. Někotre mosty zwjazuja wobaj brjohaj. Lĕwy dźĕl města je starši. Solnohród ma ninje hlowneho Božeho domu hišće wokoło 21 cyrkwjow, wšelake kłóstry a srjedźne šule; też je sydło wjerch-arcybiskopa. Też wulkowójwoda z Toscana pśebywaše we slawnem „Residenzwarjeńišću.“ —

Wšitke tute krasnosće a pomjenjeńa hódnosće wšak móhli z dobrej khwilu wobhladać. To drje je wĕrno, ale naš puć je hišće daloki. Tohodła je lĕpje, zo je̊dźemy dale; wózo też tych financow dla“, — posmĕwaše so nanko šibale.

Bože słónćko so też na nas smějkołaše. Z wjedrom mějachmy wulke zbožo. Bórzy stoješe nam Sólnohrod za khribjetom. Za to pak kiwachu horiśeń Sólnchrádskich Alpow cyle blizko. Untersberg a Stauffen staj hižo šwarnaj hobraj. Untersberg je cyle srjedźišćo hór hač do nimale 2 000 metrow sahuje, kaž na př. Berchtesgadener Hochthron (1975 m). „A što sebi lud wo tutej horje baje?

Posłuchajtej! Untersberg je zantŕka cyle kutlawy. W nim bywaju palasty, cyrkwje a khódby, krasne zahrody, słódne źórła a cyłe khołmy z ryzy złota a słobra. Karliki te pokłady strażuja. „Untersberg-Mannl“ tych mužikow mjenuja a brodu maju dołhu, žołmatu. A što sedźi spiey we wulkej źórli za kamjentnym blidom? To je wulki kĕžor Korla. Jeho dołha broda je hižo dwójcy wokoło blida wobrostła. Wobrośe-li treći króć a zakśeje-li krušwina na Walsowych honach, potom kĕžor Korla wustupi. Z nim wšitcy jeho ryćerjo a jězdni. A budźe wulka bitwa ludow. Potom wobnowi so tysaćletne kĕžorstwo. — Nó haj wšaks rjenje so na tajke bajki poslucha. Ale sćetwou wójnu je sej wulki kĕžor pśespał. Też Bjedrich Barbarossa we Kyffhäuserje. Snadź Korlej broda hišće cyle dorostła njeje. A te rapaki njepuśśa Cerwjenobrodaća z hory won. Derje, zo lud nihdy nadźija na lépše časy njezhubi a wutraje. Hewak wšak by też dawno po Serbach było!“ powědźe mamaj nanko, hdyž do **Hallcina** dojeźdźechmy. Żelenica wiješe so pśeco bliže Salzachej. Po jeje dołinach jědźe horje hač k samonim Zellerskemu jězorej. Hač do Hallcina pśewodźachu nas lute hrody. Stó̊ hy wšitke jich mjenja wĕdźał! Krasny bĕ napohlad na rozsochojte skaliny Barmsteinskich sćĕnow, pśi jich podnoži stoji hród Kallenhausen.

W Halleinskej krajinje je slawna Sólna hora (Salzberg, z kotrejež so sól dołuje. Hižo starym Keltam bĕ znata. Sólne pokłady zbĕhaju hižo z l. 1123. Znatej stej tu mĕsće Berchtesgaden a Dürnberg. Posledniši ma wulku warjeńnju (Sudhaus). Za rozsołka (Soole) nawari so wjele stow tysac centnarjow sele za jene lĕto. Stóž ma khwile, zajźdże ze Solnohroda sebi podzeńske krasnosće wobhladać. Podkł[illegible]ma Sólnohora swĕtaznate.

(Pokračowanje sćĕnuje.)

Se Solepcho.

1. njedźelu po Tśoch kralach serbska spowědź a Boże wotkasanje rano we 8 hodź. serbska słužba boh. 9/10 hodź. nawnica we 11 hodź. — Sbérka za schlesyskich swojich dźěćacych Bożich słužbow a za evangelski swjatk dźěćacych hajenja dźěći. — Sćinjertny kherluch bo spěwa za Karazną pola Nowneho.

Semrśla je Marja swob. Sahrodnikowa rodźena Cernikez pola Trjebina, stara 73 l. 1 m. 29 dn.

S Wóślinka.

1. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbska swobdź, bop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje. Sbérka. Pop. 1/5 hodź. Boża słužba w Cźisowje.

S Wósporka.

1. njedźelu po Tśoch kralach je bop. w 10 hodź. wrědowanje, na to katechisnuśowe rozkśeźowanje i konfirmérowanej młodźinu.

Rožku

dale kupujemy. Nakupowanje so njeje zastajiło.

Wojerski zastaranski hamt w Budyšinje

Telefon 3020

Přilopk.

* Tyfus. W Nowym měśće w Hornjej Schlesyskej je 15 wošobow na tyfus schorio. Wschitkich sthornjenych su do měśćańskeje khorownje dowjesli. Wuschnoseze su jo postarale, so by so daschemu rozschérjenju khorosce zadźiwało.

* Lawina žo wotwalika. Njedaloko italisko-franzowskich mjezow lawina wotdźělenje wojakow pschelhwata, kotřiž so nan na runinje je śežkakami powoźowachu, a jich zajmyny. Zahupnjenych hnydom zaso wuhrejedowachu. Jedyn lojtnant běźe hižom morwy, dwaj dalschej buschtaj sranjenaj.

Najwiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěź wo wjedrje za jutśišu sobotu: Po samróźenju a wocźopjenju so wuczahuje a je snowa symnisko. Podobne wjedro w Jendźelskej.

*

Němski swonkowny minister dr. Stresemann je na bronchialny katarch schorił. Minister je z tym nuzowany, so wó sjitwje dźerźeć.

*

Jednanje mjez dźěłodawarjemi a dźěłaćerjemi sakśeje żelezarnskeje industrije, kotrej je so schtwórtk w němskim dźěłowym ministerstwje w Barlinje wotmě, je so bjez wuspěcha skónčiło.

*

Ssudnika assesorka knjezna Küßez je so w Barlinje za khłostańku sudnizu pomjenowała. Wona je prěnja žónska, kotraž w Němskej sudnistwo wukonja.

*

W Gdańsku je něhdźe 22stary pachol so bjeze wschelke pschinjny na drózy do direktora Damhofa dał a jeho psched pschisidźacy wóz dróhoweje żeleznizy storćił. Wón so njehodźesche sadźerźeć a direktora pschejěde. Sćinjertnje sranjeneho do khorownje dowjesechu, hdźež je na pozdźejsne sranjenje wumrje. Nadpadnika pschez nan dźěłacy dołaš wuslědźili.

*

Se schtyrjomi tunami munizije nadeńdźeny ezěšity automobil je so blisko Dunstabla w Jendźelskej swrócił a so sapalił. Granaty z wjeselom kaj pschi artillerijskej śěleńzy rozbuchachu. Hasćerjo njemóžachu woheń dla strachja hasćeć, so hischeze wjacy granatow rozbuchnje. Automobilowy wodźer je so spalił. Pódla teho su so schtyri wozoby sranile.

Hospodarski rozhlad.

pjatk 6. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dolar	4,1885	100 pólsk. złotych	46,90
Jendźelski punt . .	20,43	100 českosł. krónow	12,413
100 šwajc. frankow	80,575	100 franc. frankow	16,475

Na kurzy w Barlinje so kurzy efektow wjeršca sasoho symnje sthrabachu. Wobrot bě sasoho jara žiwy. Tohorunja žiwy wobrot zapiśachu na wikach z dołhsnymi a rentowymi sisćinami.

Produktowe wiki wonjo sawěrawschinje skoro žanoho pscheménjenja njesawiśachu. Tacźe je sastupiłe a tuž je nadźija, so budźe bórzy pschewoźowanje na rěkach a kanalach mózne. Powschitkownje bě tukrajne žito na wikach pschez hischeze žabne. Wjeršca płaciśesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 11,85—12,00 hr., rožki 11,95 hacź
12 hr., jećmjenja nałe njeho 11 hacź
13,30 hr., wowsa 10,20—10,75 hr.

w Lubiju:

pschenicy 12,40—12,80 hr., rožki 12,40 hacź
12,80 hr., jećmjenja nałeho 12,50 hr.
hacź 13,60 hr., wowsa 10,20—10,60 hr.

w termijowym wikowanju:

za měrź: pschenicy 13,71¼ hr., rožki 13,23¾
wowsa 11,60 hr.

za meju: pschenicy 13,90 hr., rožki 13,42½
hrivnow, wowsa 11,95 hr.

Swinjsze wiki wjeršca schtwórtk w Khorzebuju.

Na nje běchu pschihnali 936 prožatow a 114 kobankow. Wone płaciachu

prožata:

małe	6—10 hr.
hrěnje	10—14 hr.
wulke	14—18 hr.

kobanki:

małe	18—35 hr.
hrěnje	35—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki wjeršcowe w Kamjenzu.

Kotrabi 10 pj., morchej 16—15 pj., twórkaty kał 50 hacź 90 pj., cźerwjeny 18 pj., bźły 15 pj., jabina loboca 45 pj., wótki kał 20 pj., zybła 20 pj., běrny 6 pj. punt, krušowy 10—25 pj., jabłuka 10—30 pj., hušy 1,10 hr. hacź 1,30 hr., worjechi 50—70 pj.

Wiki wjeršca w Lubiju.

Butra 1,1,15 hr., jejo 18—20 pj., twaroh 25 pj., hušy 1,20—1,30 hr., łany wolij 1,60 hr., bźły kał 12—15 pjenjezkow, cźerwjeny kał 20—25 pj., karoty a morchej 15 pj., jabina loboca 45—50 hr., twórkaty kał 20 pj. hacź 60 pj., kotrabi 30 pj., zybła 20 pj., selerij 30 pj. hacź 50 pj., banje 15 pj., pěrschćikła 10 pj., jabłuka 15—35 pj., krušowy 20—30 pj., khrěn 0,80—1 hr., wsće worjechi 60—75 pj., šwinjaze mjaso 1,10—1,20 hr.

Wiki wjeršca w Shorjelju.

Butra 0,90—1 hr., jejo 16—18 pj., schćuki 1,20 hr., karpy 1,30 hr., łiny 1,80—2 hr., kury 90 pj. a holbje 0,80—1 hr., hušy 1,20—1,40 hr., jajaj 8—9 hr. kaćki 1,40 hr., bažanty 2,25—3,50 hr., karnikle 2 hr.

Wiki wjeršca w Khocźebuju.

Butra 1,70—1,90 hr., twaroh 30 pj., jeja 20—21 pj., łany wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,20 hr. a cźelaze 1,10—1,20 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr. a kury 2,50—3.50 hr., holbje 0,80—1 hr., thapony 2—3 hr., hušy 1,30—1,40 hr., schćuki 1,20 hr., karpy 1.30 hr. hornik 0,50—1,80 hr., jajazy 7—10 hr., karnikle 2—2,50 hriwny, morchej 10—15 pj., twórkaty kał 1 hr., cźerwjeny 20—25 pj., bźły 12—15 pj., zybła 20 pj., běrny 5,50 hr. jabłuka 10—30 pj.

Na pschedań:

Prožata, knježi dwór w Radowiju pola Hródka a Schumann we Luyoji.

Kóń, tastatu wós a płachta pola domownika w hoseźenju z Klotemu błóńcej w Bitkopizach.

Krowa blišo k cźelenju we Wyšokej 17 pola Kamjenza.

„ młoda bójka z cźelećom w Budestezach 29.

Pschistajcź pytaju.

Pohonca, knježi dwór w Jaworniku.

Wuczobnika pschekupskeho z dobrej schuli, Pawoł Kośak, drastny wobłuk w Hródku.

Hołzu do domu, Pětsch, kubler w Hrubjelcźizach.

„ Lehmanka w Bitkopizach na torhoschcu.

„ kondilornja w Dźěžmikezach.

Ssudniszy na pschedawanje,

zhotowu 7. januara 1928

w Hródku na Wojerowskej dróhy 9 pop. w 2 hodź.: Pisanske blido, łchańśki stoł, auto, klamarske wuhotowanje, dekki, kanimy, zigary, mydło, klamarske twory a w Schlošbezirk 2 pop. w 2 hodź. klawér a motor 4 PS.;

w Stradowje pola Hródka pop. w 3 hodź. psched zyrkwju dwě kosy;

w Kuchanojzach na Tśeleni pop. 1/5 hodź. klawér a knihowy kamor,

w Bitkopizach dop. w 10 hodź. na sudnistwje: Kurjenz, schijaza maschina, drajschia, cźišćowaza maschina, pisanske strojej, sofy, drastny powschat, gramofon, mužaty wobłek, žonjazy mantl, cźapnik z rjeschasom, iflika, kanimy na mužaze wobleki, žonjaze a dźěcźaze nohawzy, wolana, kosejowe ruby, pošlelschćowe a hłowakowe pocźechnjenja.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. 3/11 hodź.: Pschi wjeršcowschich płacźijnach wobrot šnadny wostanje. Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu. Žito dźerźi na dotalnu pinezijnu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 1.	4. 1.		5. 1.	4. 1.
Pšenica	237-240	237-240	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	239-242	239-242	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	220-266	220-265	módre lupiny	14-15,00	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-16,10	16-16,10
wowsa	204-215	204-214	zeradella	—	—
kukuricza	220-222	220-222	raps. wosuwk	19,80	19,80
pšeńć muka	31-34,25	31-34,25	lany wosuwk	22,60	22,60
ržana muka	31-34,25	31-33,25	poon melasse	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	24,20	24,20
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,50-2,50	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	ržana słoma	0,70-0,90	1,00-1,25
lane symjo	360-365	360-365	pšeńć. „	0,70-0,80	0,80-1,05
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jeńca „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

5. januara.

2 wol., 9 byk., — kruw. a jałojc., 705 ćelat., 105 wowc., 497 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 72—78, 2. 64—70, 3. 52—60;
swinjez (přez 300 pt.) 59—62, 2. (240—300) 56—59,
3. (200—240) 53—55, 4. (160—200) 50—52.
Raney 48—51.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Serb. narodne towarstwo“ změje pjatk, 6. januara (Třoch kralow), posedźenje. Knjez wučer Wjela je nam rjany přednošk přilubił. Wo prawje bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Delni Wujezd. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje njedźelu, 8. januara, wječor w 7 hodź. sokolski wječor a prosy ze strony druhich jednotow a Serbow wo bohaty wopyt. Porjad: prostne muzskich a dźěći, zwučowanja na narjadach muzskich a dźěći. Skupiny, reje. Starosta.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ změje njedźelu, 8. wulk. rózka, popołd. w 3 hodź. swoju měsaźnu zhromadźiznu. Jednać budźe so dla přichodneho swjedźenja a dla „Posmjertnoje pokładnje“. Tuž njech wšitke sobustawy přińdu. Předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotmje přich. sobotu wječor we 8 hodź. swoju prěnju zhromadźiznu w nowym lěće pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22. — Předsydstwo.

Jasenca. „Katolska Bjesada“ wuhotuje njedźelu, 8. januara, wječor 1/2 7 hodź. w Handrikec hosćencu swój 55. załožeński swjedźeń, wobstejacy z dźiwadła, přednoška a rejow. Wšitcy Serbja z blizka a daloka so na njón přeprošuja. Předs.

Kulow. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje přich. njedźelu (8. I.) w hosćencu „Němski Kěžor“ swój III. załožeński swjedźeń ze spěwami, ze zwučowanjom, z dźiwadłom a rejku. Wšěch lubych Serbow a přećelow Sokolstwa přeprošuje Jedn. Sokoł.

Łuž.-Serb. Sok. Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zmjetjetaj 8. wulk. rózka dopołd. w 10 hodź. w Serbskim Domje ważne posedźenje. Kóžda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokoł“ wospjetuje 6. januara swój program w Pěskecach. — Započatk w 7 hodź. Wšěch Serbow wutr. přeprošuje předsydstwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** wotmě so w nowem lěće kóždy pjatk předwječor wot 6—8 hodź. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“. — Prěnja skhadźowanka budźe „Třoch kralow“ (6. I. 28). Bohate wobdźělenje sobustawow M. S. a jich přećelow wočakuje

předsydstwo M. S.

Hosćenc w Konjecach

Sobotu, 7. a njedźelu, 8. wulk. rózka so

kózło-piwo toći

Přećelnje přeprošujetaj

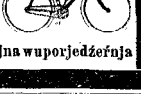
Jurij Žur a mandź.

Wikowańja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornjećerskej hasy 10

jězdne koła
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
a platawy

Wěcy wustojna wuporjedźerja

Serbske křećeńske lisćiki

Serbska knihańja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Ložowe damasty

běłosmuhate nawobłećenja, ložowe płachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawobłećenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11
znapřeća hosć. „Złoty hwězdy“

Moje wulke

inventurske wupředawanje

wobuća

je so 6. wulkeho rózka započało.

Předawam wobuća njesmérnje tunjo!

Někotre přikłady:

cordowe toile z rozćěpj. kože za žony	**0.90**
šnórow, stupnje a talke ze spinku za žony	**6.50**
łakowe stupnje ze spinku za žony	**7.90**
wysoke žonjace stupnje	**5.50**
wysoke mužace stupnje	**9.80**
žonjace sportske ćrije	**10.90**
dźěłanske stupnje	**6.90**
kožane gamaše	**5.90**

Willy Sommer

w Budyšinje na Serb. hrjebjach 8

Najwjazy zykkowinh, kotryž k komu trjebaju, dha jim wjerba. So hychmy pčołki hnydom wot jaśnjeho nalećża žem k dźaku pśichwuczili, žadźimy w blizkosći pčołkeńża někotre wjerby. Tak móža žebi pčołki hižo jahi wulećeć, dokelž je wjerba śwjetśicha hižo pśiched Walporu jelena. Dokelž žu pčołki s dobrym symśim wotpočinkom dosć jeźkabjene, poskići so jim tak witana pśihleźnosć k prěnim wuletom a k prěnjemu dźaku. Tak móža žebi hižo jahe nalěto dosć do žywośich kołcžow nanosyć. Nimaju-li pčołki w blizkosći žywośich kołcžow tajke śichtomy, dyrbja cłało jara daloko lětać. Cźim dale žu tajke śichtomy wot kołcza źalene, cźim wjazy cźaża pčołki k tomu trjebaju a cźim bóle žo pśichodźełaju. To pak je pśichi nalětnich wětrach a wśelakich wjedrach za pčołki jara strašchne. Tohodla jich mnoho na puću zahinje. Se wśěch wjerbow je najzhmańśa bolmina. Kśejenje bolminy na najwjazy zykkowiny, s kotrehož pčołki wóst dźełaju. Też rokot je s dobrym pływanym a mjedowym kěrkom. Wjerby kśejo jahe nalěto a tohodla žu pčołkam tak witane. Tohodla je njeźmémy jenož wśchudźom wukopać, ale radźicho hišće něhdźeźkuli, wožebje pśichi wodźe nahaźeć. Wone njeźadaju žebi wožebiteho wobhladanja. Jenož na pśeźuchej pódźe jim njehowi.

Hiacintowe śkleńcy.

(S wobrazom.)

Dawno hižo žu lubowarjo kwětkow žwoje hiazintowe zyblki do śkije śchkleńzow połožili. K tomu dźěkane śchkleń zy dyrbjich s wodu napjelnicź tak wyšoko, so žo woda zyblki njedótka. Wubitwaze koruśchka zyblki puścheseja žo do wody. Tute śchkleńzy pśihedawaja w diwjech družinach. Jena družina žu wyšoke a bóle śchwižne, ta druha niśke a bóle pumpate. Wobeju śkije do wuśkośće bžo žu horka do śćerkoheho talerka wuśhibnjene. Śchwižne wyšoke śchkleńzy

stajeja rady na wokнazu deśku, niśke pumpate na kwětkate blidko. Tute śchkleńzy pśihedawaja we wśelakich barbach, so bychu koruśchka wobarnowane byle pśiched źwětkosću dnja. Po prawom wśchak koruśchka tajke wobarnowanja njepotrjebaja. Hinak wśchak je s kwětku. Tu dyrbjich pśiched źwětkosću wobarnowaś. Na kwětku tykmu barbojtu papjerjanu titku. Je-li kwětu njewobarnuješ, žo kupjena źwižje rosrosu, ale kwětka wostanje śchpatna. Titku dyrbi derje žadźeć, a tak dołho na kwětzy wostaś, dónž tuta njeje połnje rozćeźała.

Dom a kuchina.

Cźistota w kuchini.

Jědź nam hišćeše jómu tak derje źłodźi, je-li w cźistej kuchini warjene a je-li kucharka abo hospoja śama dosć cźista. Mnoha hospoja wśchědnje wjele do toho njedźerži. Tajka pak žebi dobru kwalbu njesaźuži. Hinaśe žu wśitka naśe dobre žerbśe hospoh. Druhdy žudowjo we prawym cźasu njeswopokuja a potom źwarja, so je njemóža dowurjedźeć. Na tym pak žu śame wina. Hdyž hnydom wśchě žudobja swopokujeśe, prjedy hač naśanoći śaśtknje, nimaśe śloro dale žane dźěło. S tym žo też žudowjo njekaśy.

Też kuchnja na žo we žwojim cźasu derje wurjedźiś. K trénju swopokotowaneho žudowja, njebjerśe ženje śtareho hadrejcźeża, s kotrymž śeše žnadź podlohu rjedźili a wścho móžne. K tomu trjebaśe naicźišćišche trjenje, dokelž žo trjenje jako najpóžlednjśe pśiched jědźu talerja dotka. We mnohich kuchnjach žu zyłe hromady muchow. Te padaju do jědźe. Kóćžki druhdy lisaju žudobja a mnoha hospoja žo wo to ani njestara. Druhdy njerodna hospoja hišćeše hórśe wězy cźerpi, wo kotrychž njechamy ani rěcźeć. Cźowjeka mohł, by žo žołdk pśichelećś, hdyž tajke a podobne wězy widźi. Tole njeśmérśe wožebje naśe dobre žerbśe hospoje cźerpjeć. Wo nich płacźeśe haž dotal pśhezo dobre mjeno. Tak njech też wostanje.

Hospoju, kotraž we žwojej kuchini na porjad njedźerži, bórzy kleśkawy po wśach wokoło rosnjeśu. S cźežka je też potom na tajki dwór cźelećś k dostaću. Tohodla dźerźće na porjad w kuchni.

Hdyž nam butra jěrknje.

Pśijejemy-li seleru lupinu, běrny abo wśchelaku rěpu, dha nam butra druhdy bórzy jěrknje abo hewak hubjenje-žłodźi. Tomu móžemy žnadno wotpomhaś. Do wody rospuśchśimy bo 1 litr. 30 gramow žamytru a wulijemy na butru tutu rospuśchślinu. Rospuśchślinu wośtajimy na butśe 1—2 hodźinje. Druhdy žo nam butra njedźeła, wožebje hdyž kruwy na stare deja. Pśichdamy do žnjetanu łušt cźerśiweje butry, žnadź mlókaríśeje, a hnydom žo lěpje dźeła.

Praśenja a wotmołwjenja.

P r a š c h e n j e: Mam 10 měśazow stare žwinjo, kotrež naśtajnje pśichi žranju korcźi. Nóž śa žo, kaž by był jatykany. Śchto mam cźiniś?

W o t m o ł w a: Napareśe žynowe pluwy a kładźeše waśchemu žwinjeću wodkłady. Cźerpi-li pak waśche žwinjo na tak mjenowanu śchnuchotanju (Schnüffelkrankheit), dha wam njeradźimy, so byśchće je kormili.

P r a š c h e n j e: Mi dwě kruwje we wožmym měśazu pomjetaśchtej. Śnadź je s winu, so dźiwch pola njeju nadobo mlóko śaśtajieć, dokelž njechaśchtej na žuche dejiś. Tohodla jimaj niczo druhe njedawach hač jećmjenjowu žlomu a wodu. Je to hkowna wina a tak mam pśichodnu raz pola žurćelnych kruwow mlóko śaśtajiś.

W o t m o ł w a: Dokelž śeše dźiwk tak nadobo mlóko śaśtajiś, budźe to žnadź s hkownej winu, so waśchej kruwje pomjetaśchtej. Žadyn žrědk, s kotrymž byśchće móhli nadobo mlóko śaśtajiś, hač dotal hišćeše njesnajemy. Spytajśe kruwom pśichichodnje wumjo myś.

P r a š c h e n j e: Mam zyły rynk wśchelakich rjanych dalijow. Wśchě běchu s wopréda derje rośtle, tola śi pjenki posdźiśicho zahinychu. Pjerśćeś w mojej zahrodźe je herwak dobra. Wśché dalśe dalije běchu hač do kónca młódne a śirowe. Schto je dalijam śwadźiło, a kak bych mohł dalśchemu zahinjenju zadźěwaś?

W o t m o ł w a: Waśche Dahlije pod wěśtej žwěźu abo pomjedźu cźerpja. Tuta thorośc cźasto jenož jenotliwe pjeńcźki napadnje. Najprjedy dyrbiśe naśynu, wśché khore pjeńcźki a kěrcźki śpatiś. Hdyž pak śeše k lětu naléto tamne Dahlije wuzadźeli, pożpkajśe je s wapnowej juchu, do kotrejež něśchto mało mjedźiśnatanu (Kupfervitreol) linjeśe. Lěpje też je, hdyž k lětu waśche Dahlije na druhu rjadku wožadźeśe.

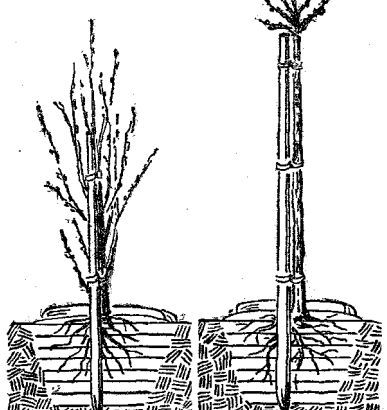
Časopis za Serbskich ratarjow

Cisło 1. Budyšin, 6. januara 1928 Lětnik 35

Wo sadźenju štomikow, kerćkow a druheje drjewiny.

(S 8 wobrazami.)

Pśichi žadźenju a pśheśadźenju śchtomikow a kěrcźkow, kaž kóžneje druheje drjewiny, dyrbimy žwědomiśeje wśchu kedźbliwosć wótkazowaś. Wožebje dyrbimy na wožebitośeje tyh 2 žadźenkow hladaś. Naśi nadawk dyrbi byś nadrobne wědźeś, hdy je najpśichódniśchi cźaš k žadźenju.

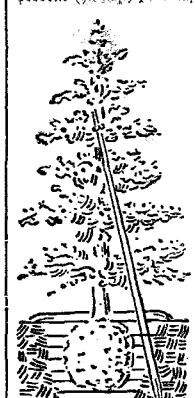

1. wobraz.
Lětne a nazymne sadźenje kerka.

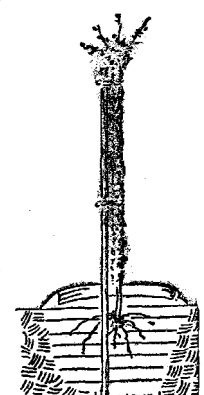
2. wobraz.
Lětne a nazymne sadźenje štoma.

W tom naśupanju dyrbimy tohorunja hladaś na pódu (boden) a kak žo drjewina wuwiwa a rośeśe.

W naśymje je najpśichódniścho žadźeś, liśćowu drjewinu, hdyž pśichińdźe do lóžśeje, bóle pěśkoćeńeje, tak mjenowaneje cźopkeje pódy. Hdyž dźeśch drjewinu žadźeś, pśihlědaj koruśchki tak, so wotrěźnjeny koruśchk na dno jamki pokazuje. Je-li póda cźežka, hlinjana a śapanita, je radno naléto žadźeś. Wśchelaka drjewina potrjebaja j cźopkeje połnośichich krajinow je jara nježna (zart). Tu žmějch jenož naléto pśheśadźeś, kaž na pśikład arabśke akazije, pajažły (Götterbaum) lilijowzy (Tulpenbaum) a podobne (hl. naśchej wobrasaj 1. a 2.)

3. wobraz.
Jehlinowy štomik sadźej w septembru abo spočatk haprileje hač do meje. Kolik zadźěwa khabłanju.

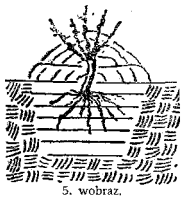

4. wobraz.
Wosadźeny wysoki ćernik, do mócha zawaleny, zo pod hórcym słóncom wuskhnył njeby.

Jehlinowu drjewinu pśheśadźuj naśynu a to še pjenćźom, kotrehož žo pjerśćeś dźerži. Potom wokoło njeho pódu derje s liśćom sawodźej (hl. 3. wobraš). Liśćo wobarnuje jón pśiched žynu a wuśkhnjenjom. W prěnjej žymje dyrbich jehlinowemu śchtomikej kolik pśihdaś, so žo we wětśe thablak njeby. Sćo thablazo by pjerśćeś žo koruśchkow puśheźika a śchtomik by zahinył.

Cześniki żadnej najradšcho naléto. By-li ... żadźał, móhł žo šadušnyć, je-li by jón pšchekrnuje jawodźel a šyma by była mika. Wyšokich cześnikow jdónt jamij do mocha (hl. 4. wobras). Wokoło kčežkow nažwaj pjerščnej tak wyšoko, jo je nimale jawodźewa a jo jenoż tónciši hałožkow i pjerščcheje kukaja (hl. 5. wobras). Gdyž naléto cześniki a liščowe šchtomiti pšhegžadźajesch, dyrbja wiché mjeshe měcz. Tohodla połoja cześniki, hdyž žu powjadle, na 24 hodžin do wody abo šachrjebaju na telko czaša do mokreje semje. Prjedy hač žanu drjewinu wožadźesch, womaczej jeje konjschki w měšchenżu židkeje hlinu a kuwjazcho njerjada.

Wožebiteho pohnojenja trjeba štajnje jelena drjewina

5. wobraz.
Wosadżany čerńikowy kerčk, z pjeršču pšikryty, zo w hórcym słónču wuskhnyt njeby.

łaž na pšchiłład rózawniki (Rhododendron-Alpenrosen). Wobužne wjchak tak jara njeżju, łaž žeby prjedy wuhlachu. Tola rośtu rady na wložnym bóle chtódkotnym měšczežu. Semju pod pjeńkom pohnoj doseż derje a žadź jón trochu hłubje (hl. 6. wobras).

Hdyž korjenje pšchirčšujesch, pšchiršaj też kónu. Požledńišchu žnišch hacž do žrjedź meje pšchirčšowacz. Derje roscżazu drjewinu trjebajcy jenoż šwaha pšchirčšowacz. Drjewina šchpatneho rośtu trjeba žytnišcheho pšchirčšanja.

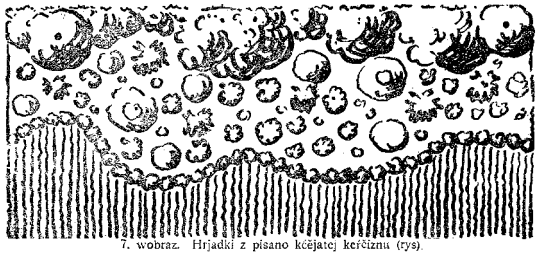
Sahe w nałeczu łčežace rośtliny wožebje zbłkowe, wožadźej na synnu na hrjadku, hdyž žy ju prjedy 80 cm hłubo-

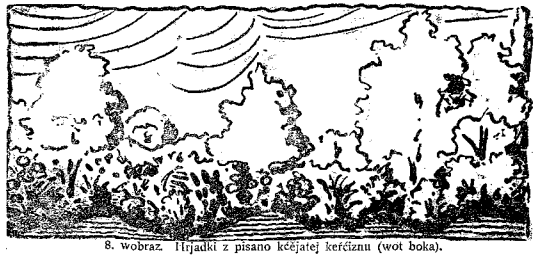
6. wobraz.
Štajnje zeleny liščowy kerčk derje pohnojeny a hłubje sadżeny.

ko pšcherył a pšchekakał. Potom jawodźej je derje še šchmrčkownymi a jédłownymi hałožkami. Štajnje seleniu kerčźiu dyrbšich derje jawodźecz, so w šymje pomjerška njeby (hl. 7. a 8. wobras). Derje howri kerčźiňe pochowina (Torfmull). Tuta czini pjerščnej gypotatu a ...kathowa jej tołoha.

Hdyž žy šchtomiť žadźił, njeżmješch jón hišcheże truczje pšchiwjajcz ale jenoż i maha kołikej. Kóždy žadźeny šchtomik žo i pjerščnju žadźi, by-li jón kołikej truczje pšchiwjaš, by na nim wiżał, hdyž by žo pjerščnej wokoło pjenczka žadźała. Tuž by žo žadźowaza pjerščnej drobne korunčki

7. wobraz. Hrjadki z pisano kčežatej kerčźinu (rys)

8. wobraz. Hrjadki z pisano kčežatej kerčźinu (wot boka).

rje saruna, hdyž žmy snajmjeńšcha jenoż tróchu i hródźnym hnojom pohnojili.

Pšchiczina toho, so njeużżeny hródźny hnój parowacz, je w tym, jo je hródźnym hnojom wjele nałażliwiwoju póže bodamy, kotreż pomhaju hródźny hnój w póže rozkżeż. Nałażliwiny žu hłownje czinitżele w póže, bjes kotrychż bychu žane rośtliny roścz njemóhle.

Kotre póły wéšu potajkim na prénim mešinje hródźny hnój trjebaju? Wšo žo nam hródźny hnój na czežkich jilojitych póžach najlepje šaptaczi. Też hlinjane póły a

Rólnistwo.

Na kotrych póžach hnojenje i hródźnym hnojom najlepje šlukuje.

Wšchitzy hospodarjo žu pšcheżwědżeni, so je hródźny hnój šałkad łoscheho hnojenja. Bychmy-li jenoż i pšchikupnymi hnojemi hnojili, bychmy pojdźiłcho jenoż małe wunoschti měli, napośledk tak šnadne, so žo nam njeby ani dżeło šapłacziło.

Napšcheczo tomu pak žo nam pšchikupny hnój tam de-

[illegible] jenoż [illegible] hródźnym hnojom wjele [illegible] a najwjepołnišchu, padu šlepšchimy. S hródźneho hnoja wutwori šo w póže humuš, to je drólna czorna wjerščcz. Humuš czini taše czeše póły, trochu łóžače a nawopak, w czežčich póžach dowopmha, so žu po czašu łóžče.

Sa to hródźny hnój na wapnojtych a pěšłojcznych póžach tak njeńtuluje, też niż na dobrych humušnych póžach, wožebje niż na pochejtych (Torfmullbóden).

S tym njechcamy na žane waschnje prajicz, so njeżmémy na pěšłojte póły i zyła žadym hnój dawacz. Tute póły dže hródźny hnój wožebje trjebaju. Jenoż to je wéšte, so nam hródźny hnój na łóhkich a wapnojtych póžach żenje telko wuštika njeda, łaž na czežčich podach. Na tajkich polach mamy njenje, ale sa to czašczišch hnojicz.

Jara humuśne póły, kotrychž je wéšo w naschej žerbšej trajinje jara mało, njeżju poprawnym żenje i hnojenju i hródźnym hnojom. Tajte póły pak njeżmémy żenje jabycz, derje i mineralnymi hnojemi pohnojicz.

Kak žo hródźny hnój šłkko w póže rozkaži.

Kaž wémy, žu w hródźnym hnoju wjchě živiny, kotreż rośtlina k rośczenju trjeba. Ssmy-li hnój na pola dwojili, mamy jón hnydom šaworacz, je-li wékat mózno, niż pak pšchešłimoko, jo by ščerje a łépje pšchešłał. Šaworamy-li jón hnydom, njeshubša žo i njeho najdešišche živiny, wožebje amonijak. Tón žo i hnoja w powětrje šhubi. Shnijeli hnój bórzy w póže, dha žu živiny naléto hnydom ša rośtliny pšchihotowane. Nitrifikačne nakażliwiny w póže schtapił (Ynmoniak) na łodźił pšchemjenjeju. Tutón łodźił je potom rośtliwje i zyrobu. Nitrifikačne nakażliwiny žu jenoż w tajkej póže, kotreż je dosez mjelna, w kotrejž je deschež wapna a w kotrejž je hnój dosez šhnity. Se hnjeżom hnoja nastanje w póže wuhlicznaty łikłik, kotryż žo w póže šderżi a to w šchałbach. Woda kotraż žo w póže i tutym łikłikom nażwjzi, njemje žo wuhlicznata kišalina. Tuta kišalina potom wjchě druhe živiny we póže rospuščejcz.

Na to nastanje w póže humuš, kotruż póru wložnu a njelmu dżerżi. Tajka póła ža derje wora a wobšėła, dokelż njeje żenje šahwerdenjena. W takej póže rosmnožnja žo nowe nakażliwiny, kotreż žu i płodowizej póły najwažnišche. Nitrifikačne nakażliwiny też w póže dużyt pšchiwjeja. Hródźny hnój mješche pšchezo wulku wožnoscz w hospodarjstwje a bjes njeho dże njebudżemy móz żenje hospodarcz, haczrunjez by nasscha hospodarška a ratarska wědomoscz też bóle pokrocżita. Pšchikupne hnoje nam we niczim hródźny hnój njenarunaju.

Dobre wothładanje hródźneho hnoja.

Dżenża njenadeždženy hišchże wjele tajtich hospodarjow, kotříž mobli žo i najlepje šarjadowanym hnojišchczom fhwalicz, w kotrymž mózemy hnój tak rjez błeschi czaš konżerwowacz a to i pomenże šnadnym pschičkadżenjom.

Tajte prawe hnojišchczo nas bycz derje wuhotowane, wožebje dwo a jczżemy. Deschczowa woda njeżmé żenje na hnój bżeczi. Heiwak nam hnój šhrži. Na delnym końcu hnojišchcza ma bycz wuzementowana jama, w kotrejž ma žo wšcha šlyzna jucha hromadżicz.

Sarjadowanje tajkeho hnojišchcza wéšo nješchto hódnje pjenjes płaczi. Tohodla je žo hacz dotal mało hospodarjow k wumurjowanju abo natwarjenju tajkeho hnojišchcza wožnódżiło.

Tohodla dżenż dżenża wožebje šponnież, kak mamy pšhi wothładanju hnoja na najlepši wě[illegible]chach i nim wobšhadżecz, kak žo najlepje [illegible] dow šminjenju. Wiele šarošče wemje [illegible] darjow dotal hinżej. Mnohi na to nierozpoznawaju, kak hnój na kajkefkulitż mjelnu. Na najchich šarych dworach widżimy šwjerschcza, hnojišchczo wotšrjedż dwora w małym dolczku. Se wschěch štron czehnje žo na hnojišchczo woda. Wot tam czehnje žo woda pojerscha dale po dworje, na šahrodu abo do who. S pšchikładnjej wodu abo ruchu žo hnój šlusi a i teho šhubi žo njeho drohi dużyk. Chcżesz-li ruchu i hnojišchcza na jahrodu, dha nam na tajkim mešinje. wšcha trawa šhnije a i teho nimamy żadyn wutżitk. Chcżes-li pak ruchu i hnojišchcża na nawoseż abo na puci, dha nam wšcho šanjeschwarni.

Hnojišchczo żebi potajkim tak pschiprawiny, so by njemohła še wschěch štron wodu na hnojišchczo bżeczi. K tomu mamy fromy dokoła wokoło hnojišchcza trochu šwjschicz. Wobżeże pak dyrbjmy hladacz, so nam dežđeżowa woda i tżchi do hnoja njebżeži. Ssobu najhłownišche wež je też njeješchpuschczine dno. Te pak mózemy żebi na jene jednore waschnje šami pschipraviecz. Wotwoženy šwjerschnm pjerščcz a nawoženy nješło njeje do šyody nješchto wosow bżeże hlinu. (Ton). Beku hlinu mózemy truczje šakepłacz a šatołz. Czim truczišcho, czim lepje. Na tutu worschtu bżeże hlinu nawoženy nješchto wosow dornow a te mózemy potom ta léto jónu na šmahu wuwożyecz. Stari hospodarjo tute dorny dworiši hnój njenowachu. Najlepje hodża žo k tomu dorny i lépa.

Hnój dyrbimy kóżde dwe njedżeli jónu derje pschetepłacz, najlepje je štotom. Je-li w lépje jara horzo, dyrbimy hnój druhdy i wodu poleez. Njeličimy pak pschemjele wodu, so bychmy hnój njewumokali. S šnohu njeżmémy hnój posiwacz, dokelż žo i tym wjele schkapika i hnoja šhubi.

Znohu i hnoja mamy na delnim końcu hnojišchcza derje wumurjowanej, najlepje wunzementowanej jamje hromadżicz. Jama mamy derje wodżekacz. Mało dużyka žo nam i hnoja šhubi, hdyž jón derje šiepłamy, włożmy dżerżimy a i pjerščcheju pomjetamy. Mamy-li blizko pochowinu (Torfmull) abo rěš, je tuto najlepje.

Mózemy wjazu krócz hnój i pjerščcheju abo pchohowinu pomjetacz. Na to šaže hnój a na hnój šaže druhu wošchtu pjerščcheje. Njenażiwnemy nadobo pschemjele pjerščcheje ale ža to czim czašczišcho, dha mózemy hnój też czim lepje nakładowacz. Pšchemjele pjerščcheje je nam pschi nakładowanju wobżežne.

Czim bżeże leži hnój na hnojišchczu a czim šarschi je, czim wjazy wutka žo też po czašu i njeho šhubi. S hnoja žo po tišoch mężażach wokoło 20 proz. wuška šhubi. Starzy a jara šhuity hnój ma wokoło 30—40 proz. njeżnje wutka.

Tohodla mamy po mózności mérnje šhuity hnój i hnojišchcza wotjeż a hnydom šaworacz. Njemózemy-li hnydom hnój šaworacz, šwojmy jón na hromadu a pschikrjemy jón łžabje i pjerščcheju. Žyte wopoki je, hnój na hromadach leżo wotlażeż. Lépje je šrošikowany leżo wotżażeż, njemózemy-li hnydom šaworacz. Na małych hromadżach leżo wotżażeny hnój, njeje potom wjele wżaży hódnu. Hdyž hnój na polu na hromadu wožymy, mamy po mózności šarły hnój i nowym abo njeršchepariewym pschemjeńcz. Hdyž tajši hnój nétko dokładnje pschetepłamy, dha žo nam jnowa šapari a i teho žo wjele wuhżeznatcho tżżiżnika wutwori. Pšchi tom žo mało dużyka i hnoja šhubi

Hromadu mamy żebi tak natwaricz, so hnohmy je še wschěch štron mohli i pjerščcheju wodżekacz. Sczżeny njech majn dosez špadu, so by pjerščcz na bokach dżerżała.

Hromada unma bycz pschemwyšoka ale radšcho dlešcha. Hromadu na 6—10 cm. tołsto i pjerščcheju hodżewamy, Takle na połu na hromadu složeny hnój je khwaniši hacz tón doma na dworeje. S nim też dale dużahujemy. Najhórschi je šuchi šłomjany hnój, dokelż njeshnije ale špłéšnuwi.

Pčołerstwo.

Wjerba jako njedżwy schtom.

Kóżdy pčelaŕ wé, kelko njedżu może lipa pčołkam wobradżicz. Riz wjele njejschim ważnosci pak nima wjerba ja pčołki wschitże, so bychu žebi najwjazy jéżże nahromadżile. Też wjele nowych bankow dyrbja pčołki naléto tworicz, so bychu je méše k njedżu a so by matka naléto měła, hdyž by mołka nowe jejta njeschł.

SERBSKE WOTNY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 mot. pf. Wobčežnje so stajace nawětki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 mołych pf. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 6 **Budyšin — sobotu, 7. januara 1928 — Bautzen** **Lětnik 87**

Prašenje wójnskeje winy.

Francowski swonkowny minister Briand je so rozsudźił, kommisiju za wosjewjenje **diplomatiskich aktow postajacej, kotrejž so na wudrjenje wójny poćahuja.** Na kommisiji tuhym čole rektor Parišskeje university Charlety steji. Dale jej někotři stawizmarjo, diplomatojo a zobustawy francowskeho knjastwa pschistuschenja, mjez nimi profesor Aulard, generalny sekretar swonkowneho ministerstwa Berthelot, president konferency połčanzow Jules Cambon, juristiski wšězwuščujuny swonkownych należnoscow Fromageot, nětučiski połčanz w Petrohrodze Paleologue atd. Kaž so w swonkownym ministerstwie praji, Briand kommisiji wšitke offizialne dokumenty, kotrejž so w archiwje swonkowneho ministerstwa chowaju, do wole da. Wosjewjenje dyrbi so na cźaš pjeć lět wupschestrjeć.

Stresemannowa strowosć so polepschuje.

Němski swonkowny minister dr. Stresemann, kotryž je, kaž je so zdźelilo, na cźežku khripu schorił, někotre wotkhorja. Symisze, kotrejž dla swojeje žylnoseje starosce zbudzowasche, je pschestała, a tuwstrowosnje wuteje posmjuje. Dr. Stresemann budže pak hischeje někotre dny dyrbjeć swój sjiwje pschebywować.

Pruski finanzny minister a statowotny knjeza.

Wjerchowy Salm-Salm, Salm-Horstmar a wójwoda je Arenberg su pruski stat na najwódnoscenje swojich rentow wobstorzili. Zich žadanja dyrbjeli daloko 100prozentise nahódnoscenje pschekroczicźu. Pruski finanzny minister Höpker-Aschoff je tohodla za nusne mjk, hnydom wotpłaczenja na wjerchowy sastajicź, kotrejž su je wjerchowskim dostajerjam renty wot lěta 1923 wuplaczale. Runje tak je pruski finanzny minister wotpłaczenje sa tych statowotnich knjezi sastajit, kotrychž renty je na prawa njewólmišiwa a na druhe njeneutralne prawa sakjeja.

Ssyhrom polizajiskich sastojnikow dla wohanjenja republiki sakhadźili.

W Raciborju w Hornjej Schlesynskej su polizajiskeho hejtmana a schejcej hłownych straźnischtrow, kotrejž su pschi Silvesterskim swjedźenju w kantinje polizajiskich kasarnow **hakenkreuzlerski spěw spěwali a wospjetowanske hrónczko phi wotlazu wokruczili,** dla wohanjenja republikanskeje statneje formy sakhadźili a to hejtmana k 200 hriwnam a hłownych straźnischtrow po 100 hriwnach pjenjezneho khłostanja.

Něhdyjsche Waldeckske wjerchowstwo dhe so Pruskej pschisamknjeć.

Němskemu ministerej sinutskownych należitosczow je so jako pschiwšiknischej instanzy namjet na dotwolenje ludoweho rosšudzenja wo prascheniu pschisamknjenja zwobodneho stata Waldeck k Pruskej pósłał. Namjet bě so 3927 podpismow Waldeckskich staczanow k wotkhowanju wopravnjenych pschidało. Pschi 33 000 Waldeckskich staczanach, kotrejž maju prawo khowacź, je liczba podpismow wjazy dyžli dosahaza.

Sjězd katolikow 1928 w Magdeburgu.

Po wobsamknjenju zentralneho komiteja generalnych shromadźiznow katolikow Němskeje wotmije so letuschi sastupjerski sjězd katolskich organisacijow je sjědom katolikow wot 6. hacź 9. septembra w Magdeburgu.

Dźesacź lět cźežkeje tiskalowskeje deklarazije.

Pjatk bě so dźesacź lět minyło, so běchu cźežzy jejnuju sapołanzy ponnjecza hódnu deklarazju wudali. S tejle deklarazju sastupjerjo cźežkeho luda prawo a žadanje na samopostajenje cźežkoslowakskeho luda a na sjednoczenje se wschěmi jeho wotnoharni w jenym staczu wupraji. W tiskalowskej deklarazji wéka: Nasch lud swoje žadanja na samostatnosć pschipowěda, sepjerajo so na stawizniske statne prawo a napjelnjeny z horzym jednjenjom, so by mohł w swobodnym prózowanju na pschenjo z druhimi swobodnymi ludami w ranźnym, samotstatnym, polnowopravnjenym, sozialnje prawdoscźiwym, na runosć wschitkich mjeschczanow natwarjenym staczu a w historiskich mjesach swojich krajow a zydlescźezow a swojich klowakskich wotnohow k nowemu wulkemu rozwiczu, na swobodu a bratrowstwo zyleho człowjestwa zakoženemu, zobu pschinoschowacź, pschi czimž narodnym njeresschinanu w tymle narodnym staczu polnu narodnu runoprawosć pschipóznawa.

Pólsko-litewska namjetna podawisna.

Pschi pólsko-litewskej mjezy je pola namjetneho sajatnischcza Krzajsyna k tschežiny njes litewskimi a pólskimi namjetnymi straźnikami doschło. Sso po wuprajenjun zwojich politiskich wjednikow stožuju, so krajna mjeza hischcze njeje postajena zu poczeli, mětnik wukopowacź. Teź hdyž jim to pólski straźnik kakaso, to dale cźinjachu. Na to Polak z alarmowazym wutrjelom blizschcheho straźnika kedźbliweho sczini. Litwjenjo se zylnej salwu wotmolwichu, na czož Litwjenjo a Polazy schtwórcź hodźiny dołho jedyn do druheho tščelachu. Jenoho Litwjana ranichu, abo po druhim powědanju morichu. Stónczenje litewskeje straźnizy cźekachu.

Autonomistiske hibanje w Elzasu.

Kaž Barlinske nowiny powědźa, zu w Straßburgu po poruczenjeji Mühlhausenskeho pschepytowarskeho sudnika pjekarskeho mischtra Emila Kleina, kotrehoż hu bjžo nas dla fischiwdzenja jeneho franzowskeho zandarma sakhadźili a wšitcho Emila Northa sajeli. Pożlednischi je w autonomistiskim hibanju jenoż podlansku rólu hrał.

Hawaska powěsczenja je Straßburga powě, zu je tam 28kmeho żelesnikeho pschisłuschejsza Ernsta Löbsteina sajeli, dokelž je pjerza do autonomistiskeho spschihabanstwa sapleczeny.

Policajske sledzenje sa autonomistami pod wjednistwom elsasko-lothringskeho generalneho direktora Schilla je dale wjedze. Pjekarski mischtr w Straßburgu, kotrehoż hu wutworu sajeli, je pjerza sa podawanje wojerskeho khleba postajeny był. Sswjedu hu pschehladskeho puczowarja Reeschca, hyna jeneho nehdutschcho policajskeho zastojnika, sajeli. Won je z namelstnym sekretarom schlitarskeho zwjazka był.

Katolski duchowny Zemb, kotryž je hromadze z cźekanym evangelskim duchownym Hirtzelom „Zukunft“ załožił, je w nowinach wosjewik, so njeje żenje niczo wo wotmyslenym autonomistiskim knjezecźiwje wjedźał. Teź njeje żenje autonomistiskej stronje zaso hobustaw pschisłuschał.

Konserwatiwne nowiny „Echo de Paris“ su zwojeho hobudźekarja za zyzkiwinje należnoscze, Andrea Vironneara, do Straßburga pósłałe. Tón we wulkim nastawku pschisnawa, so ho wjele katolskich duchownych za autonomistiske hibanje zajimuje, tola je njeprawe a wopak, duchownych za tole hibanje samolwitych cźinicź. Pschipuschczicź ho njeśmjé, so strony lěwizy zjawne ménjenje pschczežiwo elsaskim duchownym nasches gtwaju. Vironneau wěri, so němski wiłuo pschi autonomistiskim hibanju hobu dźela. Praji, so su tšo hłowni winizy, duchowny Hirzel, dr. Roos a bankier Pinck pschecźelio a agentojo Němskeje byli. Tymle nuzam su njesrosumliwych pschicźinow dla cźekneyć dali. Sajecze konfiscirowanje Pinka njeje ho pschała, dokelž by jeho wuprajenje jeneho němskeho ministra poczesko. Potom by ho franzowski lud tow prawym nahladze wo Locarnskich sdźerzenjach w Němskej rosjasnił, a tejle możnosczi dyrbi so sadźerzacź.

Ministerski president Poincare je prefekta nižorheinskeho departementa, Borroneca, pschijał. Prefekt ministerskemu presidentej pschepruschenje nětschczanow elsaskich městow pschinjeże, kotrejž dźedźa Poincarecej k czesczi wulku hoscźinu w Straßburgu wuhotowacź. Kaž Parizske nowiny pischu, je Poincare wjele sbożepschejazdych telegramow sa swoje rasne postupanje pschecźiwo autonomistam dostał. Policija ma sapiš wschech měsczelcow automobilow a motorskich kolow, kotrejž su autonomistam swoju słužbu pschihotowali.

W haprleji budja wólby w Franzowskej.

Kaž je minister Sarraut schtwórtk po ministerskej radze nowinskim sastupjerjam zdźelił, budja nowowólby do franzowskeho parlamenta 22. a 29. haprleja.

Wo rumunski trón.

W Konstantinopolu je bo pjerza spschihabanstwo wotkryło, kotrejž bo na to měri, zo by nehdyschi kronprynz Carol na rumunski trón stupił. Nowiny „Aschsam“ powěda, so su psched někotrym czasom někotři **Carolowi pschiwisowarjo pschijeli,** so bychu Carolowe namolwjenje na cźežiczejcej dali, kotrejž dyrbjeschče bo w Rumunskej rosschérić. Teź bu pjerza hižo thěju wotnajeli, kotraž dyrbi bo sa Carlowy pschichod, wob dwoj mějezaj wocźakujomny, pschiprawić.

Agitaziju sa prynzo Carola pschedewschi adjutant swjedowjeneje rumunskeje kraloweje Marje, rytmischtr Sabri, muhanedan z Dobrudže, wjedże. Won je do Turkowskeje cźekanyk, hdyž běchu jeho pod Bratianom k zmjerjeći sabudźili.

Carol je dyrbjał blizsche dny do Stambula pschijeć. Spschihabanjo mějachu lětadło pschihotowane, kotrejž dyrbjeschče jeho do Dobrudže dowjeść. Wot tam dyrbjeschče prynz do Bukaresta cźahnyć.

Lětaki, kotrejž bu so w Konstantinoplu nacźischcźale, dyrbjachu bo rozbježeć, hdyž bo Carol do Bukaresta wrócił. Turkowska policija je lětaki zebrała a je rumunskemu pałanzinu powěsći wo spschihabanistwje dała. Kaž je policija zwěsczila, su spschihabanjo wobjet lětaki sa Carola z Konstantinopla do Konstanzy pósłałi a je Carolowym pschiwisowarjam wschudze w Rumunskej rozbježić dali. S wotkrytym Konstantinopelskeje policije je so po zdaczu Carolowemu nawrótej zadźiwało.

Vintila Bratianu sthorił.

Rumunski ministerski pschedsyda Vintila Bratianu je, kaž Budapeschtske nowiny „Az Est“ pischu, na stalkowanje žiłow sthorił. Pożledni czas je so wobjet z njemocu wobjał. Lěkarjo su jemu poruczili, so dyrbi so napinazeho dźela wostajicź. Finanzne ministerstwo, kotrejž podła ministerskeho pschedsydstwa sastawa, won tohodła wotda. Prjedawschi Parizki pósłany Antonescu je pschewostnje

Nesbuchnjenje pólvrowehu magazina.

Kaž so z Moskwy powě, je w Krażodaru pólvrowy magazin rozleczał. Pjeć wozbowow je so morilo, jena so cźežko skanika. S kajkej pschicźinu je so rozbuchnjenje stało, njeje hischcze swěsczene.

Zendźelske lětanske bronjenje w Judiskej.

Liczba zendźelskich wojerskich lětadłow je po wobsamknjenju indiskeho knjezerstwa powjetschi. Schtitanje zendźelskeho wójnskeho pschistawa w Adenje w pschichodze lětadła pschewostnu. Nadawk, kotryž mějachu fischiźaki kedźbjeć, dołho dopjelnicź, po nicźim na lětadła pschesydze.

Zaso woblehnjenski staw w Shanghaju

Kaž so se Shanghaja powě, zu 3. januara chinescy wojacy, ziwilnu draſtu wobleczeni, spytali, Shanghaiski wójnski arsenal wobkhadźicź. Policija jim wobarajo pjeczoch wojakow zajeli a schtyrjoch saja. W Shanghaju je so sasso wobleknjenski staw pschihotowował.

W Hankawje zu so wschě rataršte, dźetacźerske, žonske, wikowarske a studentske organisacije sakasale.

Po japanskich nowinach je Czangkajschek nowinskim sastupjerjam rjekł, so chinescy lud k kuomintangej (nazionalistiskej stronje) zanu dowěru wjazy nima. Strona njeje rosumiła, so ludowemu dowěrjenju hódna dopokasacź a sa krótki czaš rospadnje.

Amerika francowski wójnski dołh njeczini.

Newyorkske nowiny „Journal of Commerce“ zu powěsče pschinjesle, so knjezerstwo Sjednoczenych statow plan sa wobschěrmu wupravu němskich płaczenjow a reparazije a sa wuprawu wójnskeho dołha mjes swjasakarjemi pschihotuje.

Knjezerstwo Sjednoczenych statow je powěsći wo wuprawje němskich reparazijskich płaczenjow a wójnskeho dołha swjasakarjow hnydom na pschecźo stupiło. Amerikanske knjezerstwo njeda prascheneje reparazijow a prascheneje dołha se zobu spleść. Kaž so zda so pschi powěsći, kotruž je „Journal of Commerce“ rozschérił, wo propagandu Franzowskeje zendu, kotraž dhe swój wójnski dołh w Ameriku sczitaty mějcź. Tomu napschecźiwo amerikanske knjezerstwo znowa na to pokazuje, so žebi Amerika na to njepomhali, franzowski dołh pola Sjednoczenych statow wo sumu sniżicź, kotruž by Franzowska znadź Němskej z wotschkodzenja tynschczita. Teź na to njeje pomhliwe, so by so wójnski dołh swjasakarjow w Ameriju a praschenje reparazijow na nětcźe waschnje swjasał. Runje tak mało so wo revisiju dołha jedna.

Pokładowy sekretar Mellon je pódla teho prajił, so Parker Gilbert, hdyž je wo reparazijskej sumnje rěcźał, žebi zgyła njeje na swjasakarski dołh myslił.

Prjedy hač so stónczija němska reparazijska sumna postaji, dyrbi so najprjedy wjele internazionalnych konferen-

jow wotuneje. Hdyž jo słónčna summa njepostaji, njebudże Němšej móžno, swoje pschiskuschnosće dopjelnicź. Jenož njerosmyslnje móża wot Němskeje 33 milijardow dollarow žadaeź, po taskim summu, kotraž je tśi króć tak wulka kaž zyły sawjeźeny dołh Ameriki.

Stworjeśeljo Dawesowoho plana w jeho nětśišćej formje su žebi jón jenož jako nakhwilne wupomhadło myślili.

Teź statny sekretar Kellog je so ſ praschenjom postajenja reparazijskeje słónčneje summy nakładował a rjekł, so dyrbi so po móžnosći bórzy wo tym dojednaeź. Se stromy pokładowoho hamta a statneho departementa je so prajiło, so by so Amerika po wobśišnosćach pschi njehamtskich reparazijskich respraњenjach wobdźělić.

Snadź mohł Parker Gilbert ja Ameriku pschi tajkich jednanjach pschitomny być. Pokładowy hamt a statny departement potom hischeze raz přejetaj, so Sjednoćene staty ſwětowu konferenzu k wupraњe reparazijskeho praschenja a praschenja ſwjatskeho wójnskeho dołha powołataj. Statny sekretar Mellon praji, je je to njewěrne a bjes podłoža.

Rozsudna bitwa w Nikaragui.

Po powješćach ſ Nikaraguy su so ſrjedu blizko El Chapote wjsche amerikanske wojerske mosy zhromadźiłe, so by so rozsudna bitwa pschećiwo zhóńkańkenu generalej Sandinej pschihotowała, kotraž bo schtwórtk wocźakowaśe. Přjedy hač so amerikanske bataillony sostupachu, amerikanske kćadła ſ nifkeje wyschokośe bombu na zhóńkarjow thjetachu a jim wjele schkody nacźiniłu.

W amerikanskim senaće su demokratoju rezolucija łapodali, w kotrejž so knježeństwo namołwja, so by amerikanske wójsko ſ Nikaraguy wrócźo wsałe. Resolucija knježeństwo imperialistiske tyrannstwo porokuje. Najwótrischo so amerikanske zakročenje w Nikaragui jako wójna bjes kongrefowje dowolnośće zagnduje. Dale so w resolucji žada, so by senatowy wukrajny wubjerk najnadrobnischo pruhował, ſ czemu su so amerikanske pjenjezy w Nikaragui nakopile.

Roskasował amerikanskeho wójnskeho kóńskwa nuce wjazy namórskich wojakow w nikaraguaski brjoh wuładuje. Se zhóńkarjami wojuja ſu Amerićenzo pjeza cźežko schkodowali.

Amerikanscy wojacy w Nikaragui wobstupjeni.

Kaž so ſ Washingtona powe, su nikaraguaſay zhóńkarjo 150 amerikanskich wojakow blizko Telpanegi wobstupili.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 7. wulkeho rózka.

Julijany — Lucijana.

1806 † Jan Pauli, bohaty překupc w Budyšinje, rodźeny Serb z Hnašce, kiž je wulki dźěł swojeho zamóženja, a to 83 000 tolaŕ z cylym swojim zemjanskim kubłom we Wawicach, mużacema hospitalej we Budyšinje wotkazał. Za tute pjenjezy je so naiwažnie krasne wulke twarjenje při Tuchorju. Dostanu tam nětko hižo wjele lět stari wosamoćeni mużojo pěknu hospodu a so derje zastaraja. Nimo toho pak je Pauli teź wotkazał wjele pjenjez za młodych rjemjelsnikow zo móhli so derje rozwućować, do druhich městow puśować a so skónčnje teź w Budyšinje zasydlić. Khudym holcam je wotkazał pjenjezy, zo mohła so jim trěbna njewjesćinska nadoba nakupić. A druhe pjenjezy je postajił za khude wudowy a so hańbowacych khudych. Tak je so stał Jan Pauli z wulkim dobročelom města Budyšina. Kjeżdo đeśi je so po nim dróha pomjenowała. Z wulkim žołnowanjom je tutón syn serbskeju starśeju za swoje město był. Zawěsće, Serbja njejsu jenož dobroty dostawali, ale teź dawali. —

1784 † Křesćijan Knauth (Knot), farař w Friedersdorfje, spisa cyrkwinske stawizny serbskeho ludu.
1902 † Jan Aug. Garbař w Budyšinje 91 lět stary, Michalski kantor.
1892 † Handrij Dučman, kantor we Wukrańcicach, nan swojeje wosady 58 lět z kantorom.
1911 † Jan August Zoła w Cornjowje, serbski zapósłanc.
1806 † Jan Pauli překupc, wulki dobročel města Budyšina.

Staroserbska.

Byli su Serbojo
Trašni bědźerjo,
Byli su ryćerjo
Kaž mužow kóć!
Bili su, dobiwali
Bitwy a spěwali:
Swět wě jich hněw.

Serbjo, haj Serbojo
Tak so mjenujoće!
Budźće zaso ryćerjo,
Kaž was swět nóć!
Ryćerjo na mysli,
Wutrobje w lubosći,
Wótčiny kóć.
Jan Łahoda, farař w Khołmje 1853.

Z Boha zbožne wumrěće — wšitkich bědow skóńčenje. Přisłowo.

Njedźela, 8. wulkeho rózka.

1. njedźela po třoch kralach.

Njezapomńće na swěrnych a sprawnych Serbow!

1822 narodźi so Jan Radyserb-Wjela na Židowje, kiž zemrě 19. januara 1907 jako wyšši wučeř w Budyšinje, čestny sobustaw Maćicy Serbskeje. Wot młodosće sem hač do najwyššeje staroby je swojemu narodej přeco z tej samsnej swěrn swěrny wostał a přeco za njón z tej samsnej narowjacej pilnosću dźěłał. Běše so na Židowje 8. januara 1822 wot cyle khudeju staršeju narodźił. Hdyž běše wjesnu šulu wukhodźił, je nětšo lět jako krowjař pola burow służił, doniž jemu serbscy přećelojo, dźiwajo na jeho wurjadne duchowne dary jemu zastup do Budyšskeho seminara zmóžnichu. W lěće 1852 powoła so za prěnjeho wučerja do Židowa, hdźež je wostał, hačrunjeł so jemu dobre městna w Němcach, samo šulske direktorstwo poskićowachu. Wot 1868 sem skutkowaše jako wučeř serbskeje rěče na Budyšskem gymnaziju, hdźež je wjele serbskich młodźencow swojemu narodej zdźěrżał. Stoź je wón za Serbstwo pěsnił, hromadźił, pisał, to je telko, zo so tu njemóže wopisać. W lěće 1848 wuda mały časopis „Serbski nowinkař“, spisa wjele cyle wulbjernych ludowych powědančkow, zestaja hobrske narodopisne, słownikarske, rěčniske zběrki. Najwjetšu slawu zasłuži sebi jeho wulka zběrka serbskich přisłowo. Jako basnik je nam pěsnił krasne ballady, poetiske powědančka, na přikład romantisku powěstku „Wobradźeuka“ a wosebje wjele epigrammow, kiž su hotowy krasny pokład naše serbskeje literatury. Dźěłał je při swojim pisaku serbske dźěła za Serbow hač do wječerja na dnju swojeje smjerće, kotraž 85ětneho nahle překhwata. Kajki je tutón pilny knjez — zdobom basnik, wučenc, powědař a spisowaćel — błyšćaty příklad za wšitkich! Wón běše sama přećelniwosć a lubosć!

† 1827 w Minakale kantor Jan Chr. Mühle, 87 lětny.
† 1888 Jozef Kordina, farař w Minakale.
* 1822 Jan Radyserb-Wjela na Židowje, serbski basnik. —

Wusłyšenje.

Hlaj, khory dźěd tam sedźeše
Pod kefkom bozowym,
A k hwěźkam woko njemócne
Zběhnaše k wječernym.

„Mój Božo, wzmi mje ze swěta!
Sym mojim na puću.
Smjerć hroznje na mnje hladaj.
Zo hišće njewumru.

Wšć pólka maju wote mnje,
Mi khlěb nětk wotdźěla.
A w jstwićer njeboh maćerje
Mje honja do kuta.“ —

A khabłał je so stuleny
Do swojej komorki. —
„Joho w nocy jandźel pósłany
Je puć wjedł njebjeski.
Jan Wjela-Radyserb 1853

Wupjelnjuje so kidnje znak. Přisłowo.

*

Serbow „Ptači kwas“!

Kóždoročnje swjećimy my Budyšanu Serbja „Ptači kwas“, raz w njejeršim, raz we wjeršim rozměrje, we tutom lěće dnja 25. januara pak w zhusu wulkim! Schtó wuhotuje „Ptači kwas?“ Schtó sawjeźi ſ nimi „Ptači kwas“? Schtó je małe lubuschći: Marki Hilkat, Pawlki, Michałki, Hapki, kak je wjesela na dawno pschijuwejeny [illegible] Jitkje pypaju nětko pschi hudźawym, wótrotym, pschi [illegible] wjedrje lubym ptačkam zwobrow. W [illegible] hołkami, wuježiećichu wokuježskeho a nałyvachu [illegible] a zyłe cźiłko pschihładowachu ſ Sala, kak lubym pschi[illegible] ſłodźi, kak hdźinje do wokuježska ſ małkim pyschom dypnychu. W myślach małuschkow pak hrajesche hižo pschichod, wočakowanje dźała ja lubý dar. Maćśi, nanźo, hdy ſkoro bźeše „Ptači kwaš“? Hy ſmjeny tafelćk na wokuježsko staješ? Hdy hóšćenc ſmy pječene ptački, wšo ſ ſmuki, ſłote jabłučka a schto hischeze druhe? Sbožowny pohnjeć ſebra pschi tom na wobliczku a połno radosće a lubosće schenmychu starschi: Bórzy, bórzy, 25. januara budźe. Płapot małych hubiczkow wumjelknje — cźakaju — ach tak dołho — a tola jónu ſwjeći ptački kwaš ....

Sbožo ſ raja dźěćatstwa hroje nam dorosćenym do dusche, kschiwi nam myſl a wutrobu! Ach kak su te cźasy ſe! — Nó wschak, cźi ludźo! Lódy dyrch jehyn druhemu popischeje. Kolo dźeńnischeho cźasa rozmilěje wschitko zwjonka a lubosć. Sčmy tak khudźi na duchu a ſtuku! Jónu, jenož jónu bychmy chcyli hischeze ſ dźěćacym dyrch! Sbožownje kolebamy kolebku małuschkow, spěwamy jim, hač ſłodki ſpar jich małe kukukatke sawrće a ſ pschenosacym ſaćaćkom lubosće jich koschimy na cźełowjene wischnicach.

Dźěći wjeselja so na „Ptači kwaš“! — Cźeschdla teź nić my dorosćeni?! Wschu pschicźinu mamy k tomu! Nochcemy so ſtubić w morju bźiećoweho cźasa a nochcemy so podmurić na wisne w morju zuſoćiwa — žiwi, cźili chcemy być w duchu a ſtuku. Sčerša ſwjeća teź „Ptači kwaš“ a to wulkotny w Budyšinje. Kwaš wobſahuje nětkotre ſta błid a cźesće najlepscha kapka a plešu so najlěpschiše khłóſchcźenki. Zyły berbšć ſu ma być ſ hoſćom a teź Ty, lubu cźitarjo, njana cźitatka! Narodny ſwjeći ſo kwaš, berbšće a ruſke ſchwy bužo klinczeć a brunczeć do wutrobu, hudźba pěkne berbšćy ſahudźi, dźiwadła — najnowiše — jo hraja a potom — hudźba ſkelnicźi a bauty, berbšće a ſale naſchich lubych rjemjelnikow a mazerkow ſchwórcźerčy w kole pschi ſwěcźnej rejzy ſ najlubſchim — zyłeho ſwěta. — Sa naſchich lubych ſpródźnych ſtarych, dźěwow, wowkow, poſtaja ſo ſ kronam blida a ſtólcźki, wabjo k pschihładowanju ſajuſka młodźiny a wječerje ſo leſ jim wócźo hischeze raz ſ ra-

Za wysoku płaćiznu.

Powdaњcźko ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

160] (Pokračowanje.)

„Wy to ſeſe, Tamara, a ja ſenje njepschestanu ſo nad tym radowaćz.“

„Ale wy njeſeſe mi dozwoła hischeze prajiť, schto wo tom myſlicźe, ſo je Aurel Nikuſchkowy wujowz? Njeſeda ſo wam to faiwźeſe ſmjerć ſ dźiwne być? Wona hladaſche na njeho ſ napjećzom.

„Nć,“ pośmjewnuwſy ſo wón pschećeſelnje, pschetoſ ja wźdjach wot Aurela hižo dawno wo tom; ale njeběch wocźakował, ſo pschihódże tak bórzy na ſjawne, hačrunjeſ je ſmałe pschiſłowo: Teź najhłubſcha tajeńka po cźaſu ſo wukopa.“

„Wy ſeſe to wědźeć? A njebudźeſche-li na ſjawnoſeſ pschiſchło, njebyſchcźeſe to Nikolajej być prajił? Wón ſe nimale ſrudny, jo njeſe nicźo wjeſał.“

„Ja njebych Aurelowemu potajſtwa pschecźadźeł ſmeć; ale dokelž je Knjeſ jo wotkrył, ſtyni Jemu jara, jara dźałowny. Knjeſ Mikkawjeſ je ſawěſće jara ſbožowny a Aurel tohorunja.“

„Ach, wjeſtrzy to ſu, wěcźe mi, teź ja, hačrunjeſ ſym jenož znja.“ Wona tſchańcźeſche ſ hłowcźku a rjekła, bóle ſ žebi ſamej, i tajnoſtnym pośmjewkom: „Schtož Nikuſchkin wośbeſtuje, to teſ nje wośbeſtuje.“

Wšitko hladajo do rjanoho, wot ſłódkeho połajſtwa lubej [illegible] ſtrażnjenoho wobliczа. Sa bliſchchim je prascheſche [illegible] prawa njeńcźeſće, ale teſ ſanje mógnoſeſe, pschetoſ [illegible] Orlowſki ſajſnjeł.

„[illegible] ſłónčnje pschiſchło, wo tajnu tajeńcźo,“ ſawoła [illegible], „kiž je Aurelej pomhał, naſ wojeſbacź?“ Kak ſo to ſ [illegible] ſahadnuł ſujeſe?“

„Zyłe derje, knjes Orlowſki,“ pośmjewnjaſche ſo knjes Urſinu. „W bibliji ſoji: „Schtóž je ſwěrnoſe wutrowy, potaji, ſchtóž wě.“

„Nó, ale to potajcźe njeſe nicźo pomhało; to dyrbjeſche tola na ſjawnoſo pschińcź. Ale dźeń je tak ſbožowny, ſo ſym ſkoro žartliwy. Margita, Nikuſchka a ja — my njejſmy jenm ſyzła nicźo pódła Aurela.“

„Ale, knjes Adam, ſchto wy rěcźicźe?“ Tamara połmurri cźoło. „To tola wěrno njeje. Knjes Orlowſki ma waſ wſchěch rad; ale doktora Aurela wěſo najradſcho.“

„To wſchak runje je,“ ſortowaſche Adam w ſwojej dobrej myſli; „my ſmy ſo tak dołho prózowali, dźěſowu lubosć dobyć, a nětko pschijźdże ti Aurel ſem a dobudże ſebi biese wſchoſe prózy dźěſowu ſyzłu wutrobu.“

„Wy ſeſe ſły,“ tſchańcźeſche wona ſ hłowu; „dźeſe na waſ poſłuchaćz njechcam.“ Wona běſcźe w tom ſméru, hdźež ſnajdała Margita ſ druhimi ſo wunuri; najſterſcho běchu wſchitzy w ſchtomowniku ſhromadźeni.“

„Njeſeſe marktka widźał? Sſužownik mi prajeſche, ſo je tehorunja w ſchtomowniku,“ wobroćeſi ſo knjes Adam na Urſineho. „Cźehyž ſo jeho wopraſchaćz, ſchto budźe ſ naſchim muſeſom. Skała je nimale daloko wotſał.“

„Knjes markis ſobu njepóńdźe,“ ſnapſcheciwi młody provizor mérnje; „ale derje hy bźe, hdy bychu druſy ſchli.“

„Kak wy to wěſeſe, ſo wón ſobu njepóńdźe?“

„Mój ſynoj hromadźe wěcźałoj, a tu ſu jemu nadebo ſłi; wón mi potom rjekny, ſo je to hižo třeći króć tuſo boża tuczka ſajała. Bohu dźakowno je ſo ſbožownje mimyko; jenož je jeho cźiſzelteza — ſchtož je zyłe pschirodźinſke, wot toho zyle ſeſtajbena. Ale ja ſo nadjam, ſo jeho ſpar powyhni; pschedewſchěm trjeba měr.“

„Ach, ſchto wy prajiſeſe?! A wy bźiſcźe ſaudutki pschichowny? Schto jeſe ſ nim cźinił?“

„Wječjach lekařſtwo pschi ſebi; potom mi pernički, ſwojich ſłužownikow ſawołaſ, kotříž jeho do ſchtelcźnika njeſechu, hdźež wón nětko wot ſjawneho ſhromadźeny ſpi. Ja bych ſo rad ſ Aurelom třećał, ſujeſpołnjuju pak druhich. Widźi-li wón, ſo je to ſtrach, potom je pschećo hiſchcźe cźaſ, to wojſerwicź.“

„Wy maće prawje; poſłanćźe ludy, ja pósćelu wam Aurela.“

Nječchto njeſchikownow potdźiſcho wja młodyh doktor pschećeła do ſwojeho wobjeźa.

„Mirożławje, drohi Mirożławje, pomyſłi: to, ſchtož myſłach, ſo je na wěcźne pohrjebane, je ſo ſjawne ſtało a je naſ wſchěch tak ſbožownych ſčinikło; rozumiſch-li?“

„Zyłe derje, Aurelo. Knjeſowe puće ſu ſpodźiwne a wſchitko Wón wuwjedźe tak kraſnje.“

„Ty maſch prawje. Ale ſy mje ty dał ſawołaćz?“

„Haj, pschetoſ mam poſełſtwo, kotreż njeje tak ſnjeſeſe laze ſaj twoje; ale teſ wono je wot Boha. Markis je pſche duſchine raſhorjenje ſtorjeł.“

„Schto?“

„Wobaj młodaj cźłowjeſaj ſkwatajſchaj wotſał a bórzy ſlojeſchtaj pschi thorchoju hrodoweho Knjeja. Martis leſeſche we ſłudkotnu ſparje a njewobwaraſche tomu, ſo młodyj lekař jeho pſchepytowaſche.

„Hibił ſkaje ſyła,“ rjekny doktor, ale wutroba prawdźewaje biwa, a ſmitſkownje je ſwjitſko w porjadku. Njeſmi ſi nošy ako ruzy ſ bożej ruczki ſajate, potom ſmémy jenož rjeć: Budź Bohu dźak a khwała!“

„Nošu niz pschetoſ markis je njeſchto kroczeli pohyodźił, a ſełkoż wém, hiba teſ ſ rukomaj.“

„Potom njeje, cźeſoſ ſo bojeć,“ wodyſkny młodźeny. „Derje je, ſo maſch mału rucźku lekařnju pschi ſebi, to móžu jemu hnydom lekařſtwo pſchebpiſaćz.“

Młodyj lekař wutkaſa komornemu ſa franzowſku, kak ma ſo ſodźerjeć. Wón ſam towaršſchnjeſi ſwaha ſołći, ſo ma jeho cźiſzelteza ſyłne hłowobolenje a trjeba nuſnje měr, a połoj. Tola by jemu njeſmje njeje, hdy by wetnyſkemu wuſet tohodła ſo njeſzinił.

Nó, haj doktorej bźe tohto wěrja.

Hdyž Tamara widźeſche, ſo jeje nan pod ſchitom komornoho ſłužownika mérnje ſpi, modleſche ſo pschi jeho łožu, pomneſi jeho ſwojemu ſwěcźenemu Knjejej a da ſmérowana ſwoje pschitkańcźanja ſa wułet.

(Pokračowanje ſeſtbnje.)

bojeju fahyboti, hačrunjež jim je wjecžor žiwjenja, boj a běda fyta tupicy.

Serbske towarstwo „Radžija“ wuhotuje tutón kwaš hrjedu 25. januara wjecžor wot 7 hodź. hač do to ranja běšeho w krajnje wupyšchenym fatonaj „Krony“! — Tuž hladnuješe fukniczki a pyschekofychicki, banty a beskicki, wuswětkujuce hež wy mužojo wyhoki klobuk — bórzy tu budže „Ptaczi kwaš“ Budyšcheje „Radžije“ na kotrejž sće hižo djenja nanajwutrobniščo i tutym pyscheproscheni!

* * *

— **Wo wjedrje.** Wčera wjecžor w 7 hodź. barometer 729, hygrometer +5, thermometer we cnjo +4. Djenja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer 0, thermometer w nozy +2. Wuhladu na malo so pyschemjenjuje wjedro. Hač do wčera wjecžora schkleiza na hrosne hwatańsche. W nozy sapocze runje tak spěchnje na rjane stupacź. Mróčcele so rozcžahuja. Najšerše so nam wyschina i Azorifich kupow bliži. Tež je k wjele podobno, so nowa symiczka sastupi. Hač kwalu žu w polnozy hischcze nižiny, tuž tuthwilu nam fyluischcze fyma njebrosy. Na polukupje Krim w Czornym morju pschi połnoschej Rusfej mějachu posledenje njedźele burowu tschehkańzu. Mjerko je tam njewočakowano wjecžorilo a thermometer 24 stop. ciopłoty pokasuje. — Sutjje, 1. njedźelu po Tjoch. kralach schadża błonežto 8,12 hodź. a howa so 4,01 hodź. Mježačk schadża pop. 5,22 hodź. a howa so dop. 8,32 hodź.

— **Djenžnišche wiki** běchu hladsko wopytane. Wjebro njeběsche tež runje najrjeńsche. Na šwinjazych wikach so prošata pomérnje derje pschedawachu. Ruthe płace-jesche 90 pj. hač 1,05 hr., jeja 17—18 pj., twarog 25 pj., hušy punt po 1 hr. hač 1,10 hr. Na sčemitowych wikach płaceschе punt čzerwjenscheho kalu 25 pj., běleho 12 pj., zybla 18 pj., morcheje 15 pj., sellerija 40 pj. a jablukow 15—35 pj., kruschowu 20—30 pj., litr kancho wosija 1,60 hr.

— **Budyske haptyki** su wschedne dny hač do 7 hodź. wjecžor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny słužbu a njedźelu wotewrjene pak na jenoż jena haptyka je měšačznym wotměnjenjom. W januaru je to Wettinska haptyka pschi žudnistwowym twarjenju.

— **Budyšcy měšczanscy sastupjerjo** wotměchu sandźeny schtwórtk swoje prěnje pohodźenje w tutym lěcze. Jedyn dypk wopschišiesche nowowólby pschedsydstwa měšczanskich sastupjerjow. Němjeli wyschschi mišter, kujes Lunza, bu je wschitkimi měšczanskimi hłosami a z hłosom starych sozialistow sajo ja pschedsydu wuswolenj. Wón tuto sastojnstwo hižom wot léta 1923 wukonja. Sabowolenaj buschtaj dale wobaj sastupjerjej, tujes Kaden jako prěni a kujes Fung jako druhi. Kujes Friedrich bu za pismawjedźerja sajo a kujes Salm za druheho pisma-wjedźerja nowy wuswolony.

— **Wobsebita pschiloha.** K djenžnišchemu cžišu pschi-położichmy wobsebite łopjeno kujsa hojerja a magnetho-patha Waltera Henjeka w Budyschinje na Tšelanšej dróhi 40 a prošymy nasich cžitarjow, so bychu pschipołożene łopjeno pschecjelnje wobkedźowali.

S Ruschizy. Schtwórtk depołdnja žu so na dróhi mjes Halschtrowom a Ruschizami někotre automobile hladsko dla wobšmuwte a do pschěrowa sajěte. Na słoze so pschi zymnym wobšmuwanju wjetsche njeswoje njesta. Wobschkodźeny bu jenoż pschipowědźchi jeneho cžežiteho automobila a někotre schtomy.

S Bóschiz. Nowe léto šwjerjesche tudomny wobzeb hornjeserjow a wopalny mišchtr dobrowólnje wjeznje-se wobory swój 30lětny słužbny jubilej. Jemu so wot wohnjowych woborow a wot wokrjesnjeho pschedsydy mnoho pocžesčowanjow a słožopschecžow dosta.

S Khrawcžic. Zyrkwinske powěsče z léta 1927. Mašchcenych je było 43 dźěci ((léto pryeja 55), a to 21 hólčkow a 22 holčkow, mjes nimi 5 léto pryedy narodźenych a 1 jowanka wosrjedy narodźene. Njedźelu Rožnej konfirmowachu je wotmužej. Wěrowanjow bě 15 (léto pryedy 50), hdyž běschtej hižo 2 njedźeli pryedy 2 privatnej konfirmowachu je wotmužej. Wěrowanjow bě 15 (léto pryedy 16), nimo toho je žu tu 5 pschipowědźanjow skało. Na tudomnym pohrjebnischczu je so 10 ferniczych pokhowało, mjes nimi 3 marrowonarodźene dźěcži, jene dźěcžo je so na druhim pohrjebnischczu pokhowało. Spowědnych je so nalicžiło 1087 ((léto pryedy 1212), to je 449 muzskich a 647 žónskich, 490 serbskich a 597 němskich spowědnych, 42 z nich da sebi domach Boże wotkasanje swědźeć. Zyrkwinske sbérki wunjeschu wsitko hromadze 421,92 hr. (léto pryedy 344,03 hr.). Mišchnička wunje-še 270,23 hr. (léto pryedy 280,99 hr.). Spowědnych wo-porow bě 107,55 hr. (léto pryedy 111,70 hr.) Pschi khcžerjach a kamschikhodach nawtawachu 26,18 hr., pschi wótrowanjach 29,10 hr., za wobadne samožene 9,60 hr. Sa mišijonstwo je so wotedalo 22 hr.

S Wóspork. Schtwórtk dopołdnja běsche so wospa-bowy cžah, kiž sma po jédnym planje 9,17 hodź. do Wóspork pschijeł, hdyž jara sapodźi, dokelž běsche so maschina słónzowała. Lokomotiwa, kotruž běchu z Wóspork do Radworja pósłali, pschijowješe cžah 9,41 hodź. do Wóspork, kiž je jenoż krótki pschestawny do Lubija gule jédżesche.

Z Konjec. Pučowańske radupodawanje za maćerje so srjedu 11. januara pop. w 2 hodź. w Konjecach a 12. hodź. w Smjerdźaczi. Lékař budže pritomny.

Z Pančic. Radupodawanje za maćerje budze pjatk 13. januara, pop. w 2 hodź. w hosćencu. Lékař budže pritomny.

Z Pančic. Towařstwo kat. mładžencow we Wotrowje, njemčko tam dosahacze žurle, wuhotowa sebi njedźelu w tudomnym hosćencu swój 8. załožeński swjedźeń. Młodźina Wotrowskeje wosady dźerži so hišce kruče k swojemu Serbstwu, dźědźiństwo z prje-dawšich časow, a je sej wědoma swojeho narodnoho powołanja na serbskich hranicach k jutu. W to-warstwje skutkuja přikładownje čomjacy a čeladni hromadze, so horjo za naše duchowne a narodne kubła. Zahorići a wopornitwi młodźencoju steja na čole a předsyda Rjeda dźerži tych swojich kruče hromadze. — Běchu sej čežki nadawk stajili, hdyž so na struchlohru „Winy wosud“ zważichu, přełožił a za sebje jewišćo připrawił dr. Arnošt Muka. Za-da sej jara wupruhowanych a nazhonitych hrajerjow, zo bychu wšě psychologiske momenty a effekty so woprawnile. Dźaknje dyrbi so připóznać, zo su hrajerjo so prócowali, swój nadawk čestnje přewjesć a žnjejachu za to derjezasłużeny dźak. Mnozy wšak njedowidźa, kelko prócy a dźěła za tym tči, prjedy hač so tajka hra dozrawjena na jewišću předstaja. W mjenje towařstwa powita podstarši a zapisowař Jakub Cyž-Zurčanski wulku syłu hosći. Jeho sło-wa klinčachu kaž přisaha w mjenje swojich towař-šow: Stejmy k juhu krnce na straži a njepodajmy so. Naše dźěło wšak njeje wulke, ale to hižom dosa-ha, zo so scyła w serbskim towařstwje skhadźujemy. Tych mamy nětko dosć a tuž měł kóždy Serb znaj-mjeńša jenemu přisłušeć. Potom nas Serbow nichtó přemohł njeby, byrnjež krućišo z nami zakhadźeli. Starajmy so, zo by naša krajina serbska wostała. Hdže dha su tamne rjane wosady kaž Horni Wujězd, Hodźij, Wósliuk a druhe. Su ze Serbstwom hotowi a smjertnje jenoż hišće stawaja. **Sto dha nam němske towařstwa w Serbach pomhaja? Te nam row-ryja a skaženi Serbja temu dopomhaja a tutemu sa-momordarstwu połěkuja.** Tuž z tymi doprócžka, kotříž steja za našej serbskej khorhoju. „Luboše, lud a kraj zdžerž we swojim klinje; A ród Serbow nihdy njezahinje.“ Stejo na prozy noweho léta přejese wšém dźěławosć a pilnosć, sirowotu a wjeselosć, zo by so tute léto skónčiło, kaž sebi kóždy přeje. Tute zahorjace słowa serbskeho młodźenca zawostajichu najhłubši zaćišć. W kłóšterje dźělaja mnohe towa-rstwa, ućmale z lutych Serbow wobstejace, na ničenje Serbstwa z tyin, zo sej ryzy němske swjedźenje wu-hotuja a snadź por Němcam k woli. Hdže maće na němskej stronje tajku zdwórliwosć. **To je wopraw-dźity narodny skandal.** Njeczačuwaja dha zamołwi-

Serbja wopytajće

jutře njedźelu, 8. wulkeho rózka

sokołski swjedźeń

w Kulowje (Němski khžor)
w Delu. Wujezdže (Haškec hosć.)

ći, kak z tym hrěša přećiwo štwórtej Božej kazni, hdyž takle swoju rěč, swój narod z nohami teptaja? Hižo wjacy króć je so na to pokazalo, ale žane połěpšenje. Wěsći ludźo so hižom w nětnej młodości ska-ža a su potom we wyššej starobje najhórši wotrodźeny. Njech je skoro dosć to hrěšenja. Rěčnik přednjese też Čišinskeho prolog „K nowemu lětu“ ze wulkej zahoritosću. Wosadny knjez farař Križan rozłožowaše wažnosć młodostnych towařstwow, ko-trež móža być z pomocnikom w nałožnym a cyrkwi-tym dźele we wosadze. Wulke smjeće wubudźi wje-selohra „Hdyž kocor kamor čazaše“, napisał Mikławš Hajna. Tu běchu wšitcy hrajerjo w swojim elemenče. Tajki žortny kruch so wězo lóžo předstaja hač struchlohra. Ludźo su při swjedźenjach bóle na wje-soln trunu wothłosowani a tuž so jim tajka hra lěpje lubi hač zrudna. Hłowne róle běchu w dobrych ru-kach. Mnozy běchu hižom časišo na deskach wu-stupowali a tuž so kruch nima měrje derje poradźi. Móceny přiklesk wytowaše hrajerjam jich prócu. To je narodne dźěło, kiž kóždeho wótčinca zwjeseli. Dale tak! Wosrjedź reji přednjese hišće Michał Cyž-Wotrowski žortny kruch „Hońtwa za žonu“, kiž so też jara spodobaše. Tak je so derje poradźeny swje-dźeń k wulkej spokojnosći zarjadowarjow skónčił. W tajkim dźěle pokazuje so lubosć k Serbstwu, k na-rodej.

Z Kulowa. Jutře njedźelu wječor wotměje so we tudomnym Braunerec hosćencu wulki wojerski koncert, kotryž wuhotuje kapała Budyskeje němskostat-nje wobory pod nawjedowanjom knjeza wyššeho hudźbneho mišitra Kápplera. Započatk koncerta je w 7 hodź. Wobkedźbujce też nawěšćk w dźensnišim čisle.

S Kamjenza. Pschepytowanja za fanjerowej pschijimju farja Reschki z Bischheima, kotrejž su krejch rano pola Lěpkarjec morjowo namakali, njejsu hischcze wobjasnjenje. Po wschém fanču pak so wo tłóstwiši pod ujećom. Na-bitjomnje pschepytanje cžeła jatrownej do tajeje fanjerec-Reschki pschinješe. Cžło bjenja hobole pschepytanja.

Z Łužicy.

* Ze Sebjanda n. Schpr. Zandarm jaja wo nogy ke 2. januarej pomjenjenu, kotraž běsche w jenym hrodownym hosćencu pschijatowała, a pschepoda ju Schćrachowskemu hamtskemu sudnistwu. Holza je na Bozim wjeselnym z kry-tycho hodownoho blida lištowu wobalku hradnyka, w kotrymž běschtej 2 flotaj 10 hriwnarjej a 5 fleborowych flatuzkow hri-wnow, kiž běchu ju druhemu pschijatelowi pohjadne. Mimo toho je wona w běhu mježaja dezembra fwojemu fajeserej 20 krónowitu bankowku, schpihel, nóžne hrodobje a wjelelake wězy k jeji hradnyka.

* Se Schorjelza. Sbrjedu pschipołdnju 1/2 hodź. we brózni Garbrechtej žiwnoscže w Leschwizy pola Schorjelzy woheń wudyri. Bórzy na to sapali so je schtrěchi, kiž žiwy wětr daloko njeješeše, płomjana mała žiwnosć wob-hjadźerja Nenza. Brózni a žiwnosći so do cžista wotpa-lischtej. Stót wóžacžin wuhnjewacž. Cžłowjesko njeschkodźechu do schkody. Jsceši woheń wudyri na wjecžor kótka-ho do 6 hodź. na Apelcz tuble w Leschwizy. Tam schrabnyche płomjenja hródže a žiwnosć pschatr. Pschi pschišchim wohnju su schulkescho hólza jako sapalerja wuhljadźali. W bru-him padže tukaja tehorunja na sapalekěstwo.

* Se Schorjelza. S thorobtej lescha wutupowaješe tu psched nětkorymi dnjemi nědźe 11letna holza na mješ-czanskich dróhach. Wona wuhrabowasche hrebi městna s wo-sebje žiwym wobtchadom, stupi so na hašu a počza wótrje płakacž. Jako so ju nimodnuzy ludźa za pschičinu praschach, powědaschе z płaczom, so je hrimnu zhubika, a so so boji domoj hicž. Na tuto waschnje z nětkotrej hrubuje pschi-dźe. Pschi jenym tajkim wuhrabje pak jednym knjesu holzje spóšna, dokelž běsche ju hižom na druhim městnje płakacž widźał a druhe wobydlo na to kedźbne jeźini. Na to so hol-za njejsabyny njejsłyšenata zhubi.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Drježdżan. (Wobeń.) W Lungwizach pola Kreische je so na Sylwestrowym wjecžorn kulo wotpalilo. Se wulkej zhmu schlauchi wohnjowym woboram sanjerstwom, so njemóžachu haschcerí a dyrbjachu warienja płomjenjam pschewostajicž.

* S Plawna. (Wulka brózeń fo wotpalika.) W Mühl-troffu njedawno Plawna je so pondźelu rano wulka brózeń zalarja Ostara Liedlotta wotpalika. Brózeń běsche hischcze połna žujow a też ratitke mschiny so w njej flo-wachu. Schkoda wunzinja nědźe 10 000 hriwnow. Wo-heń je pjeza słoństnika ruka załožik.

* S Barlina. (Samjerne njeschoze s automobilom.) Na nowolikrym ranja sajedże na Barlinsko-Magdeburgskej dróhy automobil z pjećimi wožobanmi do schtoma. Gre-naděr Bernhard je Potsdama a jeho njewěsta, kotraž běsche z Magdeburga, běschtaj hnydom morwaj. Schofer a dwě dalšej žónšej cjeżko franjeni leżo woslach.

* S Barlina. (Tajnostny rubjezmi nadpad.) W nowje-cžornym dźělu Barlina nadpadżechu pjatk wjecžor wo-pasći słóstnizy dom na Bismarckowej dróhy 109, w kot-rymž maju dźěłarjo Mercedesčich maschinow a pišarinje swoje měšttońce. Woni nadpadżechu jenscžku pschi-kasejzu, kotraž w pišarni pschebywaschе, wurubichu pjenježny ka-mor a zapalichu na to zyle pišarinje městnoze. Pschikla-sajeza, Helena Hohmannez, so cjeżko z kurom sajedźesći a ju dyrbjachu do blischjeje wukhowanje dowjesć. Schto su słóstnizy rubili a na kake waschnje su z domu twoch-li, njeschodźi so hyšcze hoscžeńcz. W poładnej městnosći je wosen wschitke śledy ja nimi wotstronił. Wobnjowa wobora wobeń podźěju.

* S Nürnberga. (Dźěćeji so zatepilej.) Nowe léto zakawdźachu so někotre dźěći na lodje wěli Rodach. Na-dobo puschći so schkruta, kotraž je schtyrmi hołzami k je-nemu warej pluwaschе. Jene dźěćco mózachu hischcze we prawym czažu na kraj storhnjeć, druhe wuczahny jena žona j wara. Dalšej dźěćeji, 6 a 9 lět starej hołzy so za-tepischtej. Jejn cžeła njemóžachu hnydom namakacž.

* S Warnsdorfa w Cžešej. (Sobuzła žuzhowa žeł.) Sandźeny tydźeń je wichor pola Klarez fabriti na puczu do Jurjoweho dola 40 metrow dołho a 72½ metra wyšoko žeł nowótč. Sa pěschi wobkhad su pjesches žeł mały khód pschekakali. Wosy hischcze njemóža jěchnyć. Wot-stronjenje łuchowcze hromady, kiž je k lodu jimjerfa, je kwurjadnje wobježjena a droha wěz.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedrje ja jutišchu njedźelu: Trochu wocžełnje a maczenje. Podobnje w Jendźelšej.

Pjatk za psches hrjedźnu Němsku šylne wětry howrile. Po zły dźeń trajachu deschcžu po wjecžor wokoło 6 hodźin nad Kölnom cžeże njewjedro s hrimanjom a błyskanjom rozpuschći. Pschi njewjedrje žo slimkotny deschcž, s krupami smješchany lidasche.

*

Jednanje z Kruppez firmu w Essenje je k dojednanju dowjedło. Pondźelu 9. januara žo dźělanšti cžaj, w rosrjezanym wunhudże postajeny sawjedże.

*

Pola Bratislawy (Preßburga) je Dunaj hač na dno samjerznył. Artillerija je podarmo spytała, rězny łód rostšelecz.

*

Symna zołma je so na Krimšej pokupje (w Rusfej) i horjez zołmu wotmeńła. Thermometer je 24 stopnjow wyšche nicžli nuzpit.

*

Pschi twarje jeneje fabriki we Ssornowje w Rusfej su so želene roschty powalile. 14 dźěłacjerjow, kotrejž we wy-łoschesći 12 metrow dźěłachu, je so sarasyło.

*

Italske nowiny Kellogowy namjet na swětowy měr ironiziy wotpokasuja. „Corriere della Sera“ praji, so so Wilsonowy duch abo scherjenje w nowym błyschczatym płaschczu wrócža. — Italska wschak we měr njerodźi; wona želi jenoż na stajnosći na to mjeti, kal by mohła swojich šuperow nadpadnyc a wuniscz.

*

W Jendźelšej pjatk žylny wětr zychnowaschе. W Lon-donje je so z pedazynmi tšeschnymi zyklemi a murjowymi kruchami wjele ludźi sarasyło abo so franilo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a fewilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

8. wulk. rózka
póndu wšitcy Serbja na wulki wojerski koncert do **Braunerec hotela w Kulowje** k Mikławšej Šołče!

Wše družiny hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Hdyž chceće
woprawdże dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Woscbity wobkhod
za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Wšitcy Serbja
zetkaja so 8. wulkeho rózka w Braunerec hotelu k wulkemu koncertej!

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Nawoženje a njewěsty

Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych załkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi załkami, 35 hr., plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabata. ◆ Předźěłanja přijimuju po najnižšim wobličenju

Paul Jöhmer w Lichanju
fabrikacija patentowych matracow a polstrow. mebłow
Telefon: Hućina 58 pola Kluška

Transport mebłow — Zaměnjenja bydlenjow

Do Budyšina přiješdši zetkujemy so stajnje
w Lehmanec kofejownji
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
štomowe tykancy / šokoladu
Wosebitosć: torty
z kóždym *lubym napismom* k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Parny vulkanisěrowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje
při Mjasowych jatkach 8 Telefon čo. 3053

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźelnja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Zane čakanje! Zane čakanje!

Dołhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składze
wobućowy dom Mark w Kukowje.

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jatkach 3.
Telefon čo. 3162.

Poskićam po přibóžnym płaćenskim położenju
D-motorske kola, dobre znamki a druhe jědźne kola, wšelake maćiny, zimnica maćiny, pisace maćiny, rězakła, zynkowe płaty, přirjeza a narmaki wuporjedźenja maćiny, wuporjedźenja uspěšno
H. Paul Gräic
wuporjedźenja w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Braunerec hotel w Kulowje

Njedźelu, 8. wulkeho rózka wulki

wojerski koncert

wuwjedźeny wot **Budyskeje wojerskeje kapały**, dirigent wyšši hudźbny mištr Käppler.
Započatk z dypkom w 7 hodź.
Wšěch wobydlerjow Kulowa a wokoliny a z přimjezowaceje Sakskeje cyle wosebje přeprošujetaj **Mikławš Šołta a mandźelska**

Z dobom mamy w **nowowotewrjenych lokalach**
swjedźeń přiećehnjenja
Najlěpše jědźe a napoje
Najl. wothladane piwo z Kulowskeje měšćauskeje piwarnje

Čopłe ložowe płachty, pis. nawoblečenja, při krywy na sofy, blida a divany, woskowane přikrywy, štrykow, wołma, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11
znapřeča hoscenca „Hwězdy".

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotnady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wše druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wuměnjam.
Popp na Horneršk. hasy 18 telefon 3427.

1000 hr.
so wot wobkhodnika pytaja při dobrej wěstosći a dani. Poskićenja pod **M. R. 100** do „Serb. Nowin".

Schöbelec korčma w Malešecach

Pjatk, 6. wulk. rózka a dalše dny so
kózło-piwo toči
kolbaski z rjetkej a najlěpše pampuchi
Přećelnje přeprošujetaj
Pawoł Schöbel a mandźelska

Doprědkawozjewjenje!
Hoscenc w Pěskecach
Njedźelu, 15. wulkeho rózka
a dalše dny so
kózło - piwo toči.

płoka ze zaručenej mjechej wodu a z wuživanjom najlěpšeho mydła płotuje
zwjeršne košle, kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** rukuja za kajkosć
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kóžorskej dróży čo. 6 na Přišćańskej dróży 16 telef. 3638
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej dróży čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej dróży čo 26

Herbska grychta w Radworju

Wot soboty, 6. hač do póndźele, 19. wulk. rózka so
kózło-piwo toči
najlěpše kolbaski, pječenu kolbasu a pampuchi
Njedźelu **pyšny bal**
Zastup za žonske 50 pj. za mužow 1 hr
reje darmo
Přećelnje přeprošujetaj
Aug. Bryl a mandź.

Mjenec hoscenc w Khelnje
Pjatk 6., sobotu 7. wulkeho rózka a dalše dny so
kózło - piwo toči
najl. pampuchi / najl. kolbaski / rjetkej darmo
Přećelnje přeprošujetaj Jurij Mječ a mandźelska

Katolska „Biesada" w Jasenicy
wuhotuje njedźelu, 8. januara 1928 wječor w 1/4 7 hodź. w Handrikec hoscenc swój
55. założeński swjedźeń
wobstejacy z dźiwadła, přednoška a z rejemi.
Wšitcy Serbja z blizka a daloka su na njón wutrobnje přeprošeni.
Předsydstwo

Fotografowy Meister
atelier w Budyšinje na Nětkošk. dr. 15
kóždu njedźelu wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowańsk. pasow, wobrazow za industrija, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2938.

Sym so w Budyšinje
na Lubijskej dróży čo. 2 delka jako
homöopatiski lěkar
zasydlił.
Rěčne hodźiny wot 3. wulkeho rózka wot 9—11 a 5—6 hodź.
Dr. med. R. Haubold
Telefon 3317

Jornicu
powjazy za snopy
poruča
Paul Schulze nasl. w Budyšinje
na Hošće hasy 9

Serb podpjera Serba!

Sokołski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšših płaćizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jatkach. Tel. 2403

8. wulk. rózka
zetkaja so hornjo- a delnjo-Serbja we **Braunerec hotelu w Kulowje**

Přiloha k číslu 6

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 7. januara 1928

Barlinska rozbudnjenska katastrofa.

Schtwórtk pschipołdnja je Barlinski polizajski president hischće dalschej wotdźěleni schkitankšeje polizije k kumowanskim dźěłam pósłał, kaž so mjeńsche wohnjowa wobora nětko pisches 400 schkitankšich polizistow k pomozy. Mjeńschanske wyschnosće su jednake, kaž hy ju sa tych, kotřiž su ſ potrjechenego twarjenja žiwi wostali, bydlenja wobstarali. Bydlenske hanty maju pischikas, so bychu mjeńsze bydlenja pschipokasałe. Wobkrejźowy haut je prošiwu wo pjenježne a wěžowe dary wotſjewił. Se ſamužnych srědkow je wokrejźowy haut ja potrjechenych 5000 hriwnow posłał a chże pola mjeńschanskeje rady a na ſponiežerſkim hamtſe wo dalsche srědki prošyć. Wokrejźowy hamt pschihlubi ja pśenju pomoz 25 000 hriwnow.

Domu wot ſwižłoweho boka bjestroschtnu muršu do wotwórtnjena a do hłubiny storczena, hdźež nětko ſenju ſ brathimi ſpadanymi wěznami jako hromada rospadankow pschikrywa. Wot pśenjeho hacź do schtwórtnjeho poſchoda ſu widżeć jistwine ſćěny a kruchi ſchpundowanjow, na kotrychž hischće ſpuški domjazeje nadoby ſteja. Tapety wiſaja jako łapy ſe ſćěnow. W Scheitbauerez hoſćencu njeje najmjeńſcha wěz njerowschkodźena wostała. Na wjerſche w korčmje wiſa cźaſnik, kiž hischće cźaſ njeſłuża pokazuje. Pokazowarjej cźaſnika pokaſujetej na 5 mjeńſchinow do napoł jene. Wobydlerjo, kiž buchu na tak hróſbne waſchnje ſe ſpanja ſtorhnjeni a mózacźu ſo wukheſowarjo, ſu pola pschitwuſnych a ſnužodow wukhowu namakali.

Wo pschičinje njeſboja

njeſłu ſebi pschcza hischće wěſći. Barlinſke nowiny, kotrež ſchtwórtk popołdnju wunźdźechu, piſachu wſchitke, ſo ſo wo rosbuchnjenje amoniaka jedna. Wohnjowa wobora pak ſo ſwojich pschepytowanjach tutomu mėnjenju napſcheczo ſteji. Ma najſkerje ſa to, ſo je była ſnadź nětkaže pluſnowa rołka wobſchkodźena a ſo ſo tu wo pluſnowe rosbuchnjenje jedna. Wyſchſchi wopaſny direktor Gempy ma ſi pschičinu ja mózne: Sćerjedź twarjenja mjeńſche pschipraſowa ſa khłódźenje ſ amoniakom, we ſadnim twarjenju benzinowy ſtlad, w kotrymž nékotre tyſaź litrow benzina leżachu, a ſ tomu pschińdże hischće ſwědźeńſći płun. Jene ſ tutych tſoch je wina na njeſboju była.

Schefeſowy chemik mjeńſchanſkeje pluſnanje pschebywaſche ſchtwórtk zyle dopołdnju pschi rospadankach. Wſchelazy wuthowani wobydlerjo donnu powědachu jemu, ſo je w poſlednim cźaſu zyła wołkheża ſ dźiwnym amoniakowym ſmjerdźenjom napjelnjena była, ſo ſu mohli jenož na ſtołp hicź, hdyž ſu ſebi dyſchaſne rubiſchko pisched nós dźerżeli. Pod zyłkim twarjenjom běchu pinzy a w nich khłódźernja jeneſe hoſpodarſtwa druſtwa, w kotrejž ſ amoniakom dźěłachu. Tu je najſkerje rosbuchnjenje naſtało.

*

W Scheitbauerez korčmje delkach běchu na wjeczoru, po kotrymž ſo rosbuchnjenje ſta, narodniny ſwjeczili. Sćwjedźeń ſo je wo 12 hodź. ſtónći. Ludźo ſo rozſenđźechu a korcź maſ ſaczini, dokelž tu dalſchich huſeji njeběchu. Wobdźělnizy na ſwjedźenju narodninow, nėhdźe 30 wołobow, pospowědachu hischće króſko na dróſy ſiejo a buchu ſehodła ſe njeſłyſchene ſdalenoſće ſwědokoju kataſtrofy. Woni wuſłyſchachu hnydom ſa ſobu dwaj wjeſkaj a hnydom na to ſchćiſchachu ludźo wo pomoz; jich khćiſcźenje běſche ſamo wótſiſche hacź wjeſkot a hrimot ſapſywnjenja. Zyła wokſina ſnjeſbożeneho domu běſche ſa wokomik ſ kuſatej ſalmiakowej paru napjelnjena. Sa króći cźaſ pschińdźe tež wohnjowa wobora.

Ninto tuteje towarſchnoſće běſche ſo tež pola jeneje ſwójźby w druhim poſchodźe maka towarſchnoſć ſeſchła. Tuta tehonuſna kataſtrofa wuteſkowy, dokelž ſo wobdźělniły tež w 12 hodź. roſeńdźechu. Je ſrosumnić, ſo je rosbuchnjenje w dźělu twarjenja, kiž je ſiejo wołtaſ, njes podnjatkami ſałoſtne roſperjenje ſtrudźi. Ludźo thwadachu tichicźo w nóznych koſchlach na dróhu dele a wołachu ſe ſadźiwołowanjom ja ſwojimi pschiwuſnymi. W ſadnjej ſtwje jeneho potrjechenego bydlenja běſche ſo ſamužny wjeczor dźěćo narodźiło, kiž ju rosbuchnjenju ſałoſcźo w kolebcy leżeſche. Cźeło macźerje leżeſche w prědkownej ſtwje.

Hrózbne sćěhwki noweje swětoweje wójny.

To běſche napiſmo pschednoſchcza, kotrež mėjeſche wczera ſchtwórtk wjeczor ſozialiſtiſki ſjemſki ſapółſłanz Krażig ſ Barlina w ſali Domu kheſelekulerjow we Budyſchinje. S jeho pschednoſchcka ſ tutym naſchim cźitarjam nėkotre hłowne myſlicźki dźělimy.

Wójna! Pichi tutym ſłowje mėjeſche kóždeho ſtrózeje pschejedu. Rany, kotrež je wójna ludam nabiła, wſchak njeſłu hischće ſahojene, miljony ſu ſo wufrawawili, mnoho ſonow a dźěći bu do hubjeńſtwa ſtorczenych, tyſaźy invalidow ſtonaju pod ſćěhwkami wójny, kiž na ſwojim cźele ſaczuwaju. Nėcźnik pſchiwołowaſche běda tym, kiž ludy pschecźiwo ſebi ſchcźuwaju a ſ hubjeńſtwa maſow ſwój wužitk cźahnu. Schto pak je była pschecźo ſ pschicźinu wójnow? Niż praſchenje raſow abo podobne kaž ſo to pjeca pschecźo wudawa, ale ſ hłownej pschicźinu ſu była ſajimy wulkokapitała a pschedewſchim hoſpodarſke praſchenja. Swětowa wójna, kotruž ſmy wſchitcy ſnjeſcź dyrbjeli a kotrejž ſćěhwki naſ dźenſa hischće khłócza, je była pjeca dawno pschihotowana. A kajſi napohlad ſmėje ſnadź nėhdźe pschichodna wójna, běſche ſajimawe ſtyſchcź ſ erta ſapółſłanza nėmſkeho ſejma Każiga ſ Barlina, kotruž wczera pisched połnej ſalu ryſowaſche. Wón ſwětowu wójnu, kotraž nėtko ſady naſ leži, ſ dźěćazej hrajku pornjo pschihodnej wójnje pschirunowaſche, dokelž technika pisched 10—11 létami hischće tak dalako njeběſche kaž dźenſniſchi dźeń. Bliſſcha wójna budże techniſka wójna. 10 létadłow ſamója wulkomėto a jeho wokolinu do hróſby a popjela pschewobwroczicź, tež płunowe maſſi abo pinzy njemóża cźłowjekow pisched ſmjerczu ſchkitacź. Hroſnoſće jeneho Nerowa njeſłu niczo pornjo ſtróżelam pschichodneje wójny. Wołobinſke rjekowſtwo potom niczo wjacy njebudźe, ſmužitoſcź 100 000 muži njeje niczo pſcheczíwo wohnjowemu płomjenju, kiž na nich ſapnje.

W nimale wſchitkich europiſkich ſrajach budża létſa wólby. Sſejimy na pschedwjeczoru nowoho dokkadneho pſchemėnjenja ſwětoweho hoſpodarſtwa. Nėcźnik trjebaſche mnoho liczbow, kiž nam napiſcźiwoſće pisched woczi ſtajichu a pokaſachu, kak runje nad Europu Damokleſowy mjecź wiſa. Na pok ſwěta je dołżnik Ameriki, do wójny mėjeſche Amerika w Europje 16 miljardow dołha, dźenſa pak ma Europa jenož na dani miljardy płacźicź. Němſka ſama ma Amerizy 500—600 miljonow danje płacźicź a to bywa ſ kóždym létom wjacy. Preſident Sjednoczenych Statow Coolidge naſpomni w ſenym poſedjenju, kiž je w nowembru łaſkeho léta w Philadelphiji wotmė, ſo w lécze 1926 dochody amerikaniſkeho ſuda nėhdźe 90 miljardow dollarow (370 miljardow hriwnow po naſchich pjenjeſach) wucźinjachu. To je liczba, kotraž dyrbi na kóždy, woſebje europiſki ſtat, runjewon na poražaze waſchnje ſtutkowacź. S tuteho połoženia widźimy dospołne pschesſunjenje mocy, njenujzy ſ Europy do Ameriki. Se ſwojimi pjenjeſami ma Amerika ſtrašnu broń pschecźiwo druhim ludam w rukomaj. K pschikrunanju podamy tu dochody europiſkich krajow: Němſka (1926) 60 miljardow, Jendźelſka (1926) 87 miljardow, Franzowſka (1925) 35 miljardow, Italika (1925) 17 miljardow, Schpaniſke (1924) 18 miljardow, Cźeſkoſłowakika (1926) 7,5 miljardow, Belgika (1924) 6 miljardow, Južnoſłowjanſka (1925) 6 miljardow, Schwedſka (1926) 5,5 miljardow, Ruſka (1925) 4,5 miljardow, Schwajzarſka (1924) 4,5 miljardow, Amerika (1925) 4,5 miljardow, Wuherſka (1925) 2,5 miljardow, Norwegika (1924) 2 miljardźe. Liczby ſu po naſchich pjenjeſach naſpomnjene. Pała nėkotrych ludow pak ludowe dochody ſnate njeſłu. Sſromadne dochody europiſkich ſtatow ſnadź ſo létnje na 300 miljardow hriwnow ſtaja. Němſka je po rėcźnikowym idźelenju 55 prozentow ſwojeſho ſtota ſhubiła. Italika 34 proz., Franzowſka 49 proz. a Ruſka ſamo 92,5 proz. Amerika pak je ſnajmjeńſcha 138 proz. dobyła a kontroluje i ſupowanjom afrikow němſke induſtrizu. Sſamo wiele jendźelſkich induſtrialnych ſrjedźiſćźiſcow je w rukomaj Ameriki. Tole hoſpodarſke pschesſunjenje ma ſwoju pschicźinu też idźeja w rosvuſchcźenju ſwětowych monopolow w nowiſchim cźaſu. Hoſpodarſka pschewaha Sjednoczenych Statow hroji khudu, nieſpokojedźenu Europu ſaſłoſćicź. Němſka a zyła Europa ſteji pisched wulkim pschemėnjenjom. Nowu wójnu njenaczinja narodne nieſpokojeczeſtwa, ale jenož hoſpodarſke praſchenja. Mnoho drje buchu woczakowali, ſo rėcźnik wiſay wo techniſkej nowocźaſnoſće wójny ſtrěli, ale liczby, kiž wón ſwojim pschipoſłucharjam pisched woczi wiedźeſche, ſu dóſtatne doſcź.

Jako cźłowſke knjes Kirchner ſhromadźiznu ſkónczi, ſebi kommunizmu rońnje debatu žadachu, kotraž ſo jara żiwa wuwi. Wjele harowanja kommunizmu wón njeſłyſchał. Jedyn ſ jich rėcźnikow wukhwalowaſche pamėry w ſowjetiſkej Ruſkej jako „paradis“. Knjes wuczeſ Schuann rėcźeſche ſo wociehnjenie młodźiny ſ bratſkeſkej myſłi.

Faraf Heumannowe hojeńſke srědki

ſu ſtajnje na ſkładže

w Hrod. haptyzey w Budyſinje na Hošic hasy 27.

Faraf Heumann-kniha

272 stron z 150 wobrazami dostanje kóżdy čitař dokładnje **darmo a bjez porta** wot firmy

Ludwig Heumann & Co., Nürnberg M. 28

Korla čuma do noweho łěta.

(Wobras je wušł.)

Wjele pisched tydźenjom je kóżdenu jeſtwinu nowe łěto pschiwołał. W ſwojej wjeſelecźej widźeſche njebjo połnuch huſłow wiſajo. Ale kaž ſo mi ſda, ſa nim ſu wjele porjedźej njechodźi, hyrnjeż nėtko nowe łěto mėli. Woſtaje ta ſtara, pſchiſelcźana koja. Wěſo mohł ſo w tom a tamnym pschemėnicź. To je ſo jenu ertuje prajiło a pijſmuje ſdźěłko. Ale naſch Korla ſej ſ tehu niczo njeczini.

Jědźechmy do swěta pohladać a čełu wopytać.

Pućowanska bjesada malcho kukuhladka.

16] (Pokračowanje.)

My jědźechmy dale, dale do hór. Minu ſo zastaniſća: Kuchl, do kotrehoż městačka dele hlada 2519 metrow wysoki Göll, dale Golling, Werfen, Bischofshofen, ſwj. Jan w Pongawje, Swj. Vit-Schwarzach. Tale rjana wjeſka je zajimawa ze ſtawiznow. Dopomina na podobny podawk kaž tón, kiž połnu wupućować Serbow do Ameriki — na wótca Kilijana a jeho ſwěrnych. We Swj. Vitu zhromadźichu ſo l. 1731 protestantſkeje poſledni króć. Swojej wěrje chcźychu ſwěrni wostać. Tuž dyrbjachu wótcźinu wopuſćić. Wjerchbiſkop Leopold ze Solnohroda jich k tajkemu rozſudej přinuźi. A wupućowa jich na 30 000 wosobow do wukraja. Nėhdźe 17 000 přija jich Pruſka. Tu ſčinichu tak mjenowany „Sólny zwjazk“. Stóż k njemu ſo wuzna, lizaše k wobkrućenju po ſtarem waſnju ſól. Napiſmo na ſtarem wumolowanom blidźe w korčmje hiſće wo tom ſwědźi: „Das ist der nämliche Tisch, worauf die lutherischen Bauern Salz geschleckt haben.“ —

Přeco hiſće jěłżemy w dole Salzacha. „Ach, Aach abo Aa“ mjenuje ſo wiele rėkow w Alpach, też we Němſkej a ſewjernych krajach. To je „aha“ wot lacźanſkeho ſłowa aqua a rėka „woda“, wujaſnjowaſe nanko. Tuž też rėka Salzach Sólna woda abo Sólna rėka. Za Schwarzachom ſo dolina do ſłoła zwužuje. Na lěwem brjezy je rjany wodopad „Gasteinſkeje Ache“. Pola Lenda zaběži ſo železnica z Pongawa do delnjeho Pinzgawa. Po cyłej cźarje ſteja ſtrnate hory. To ſu ze ſprochnjeneho hlinowoweho ſćěpjela (Tonschiefer). Tohodła ſo hory łołko ſypnu. Nėtko ſo železnica wokolo Unterſteina wije. To je tajka wuſtupowaca ſkalna hrěwa. Přejěwši 265 metrow dołhi tunel ſpody Taxenbacheje hródoweje hory běchmy zaſo we ſėrčkim dole. Tam horjeka kiwaše St. Georgen a na lěwicu mózachmy do Rauriſkeje a Fuſchowſkeje doliny kukuyć. W njej ſu też wſelake wodopady a wuzkoćiny, na pr. Klitzlochklamm. Zezady zaſtaniſća Bruck překrajeny hiſće raz Salzach. Nimo hrodu Fiſchlhorna wobroća ſo železnica k połnocy. Dołho njetraješe a běchmy při jězoru w Zell. Tu jewi ſo nam Boża krasnoſć. K ſewjeru wuſtupuje „kamjentne morjo“ (Steinernes Meer) a k juhu zběhaju ſo ſrjedźne Alpy, „Tauern“ ſo mjenowace. „Groß-Glockener“ a „Venediger“ pozběhujetaj z nich ſwoje mócne ſuchowe a lodojte wjeſki. Najrjeńſi wuhlad do wſěch ſtron je pjeca ze Schmitteuhöhe. Zell a. See je ſpodźiwnje rjane městačko. Tu ſo w lěce ſ pućowarjemi wſo mjerwi. Ćopła woda jězorowa při kupanju jara derje čini. Ludźo tu cyłe lěćo rad přebywaju. Městačko ma prastaru farſku cyrkej, ſwj. Hippolitej a Ławrjencej poſwjećenu. Też hnadne ſwjećo „Marja w lėſu“ ze ſtarodawna čeſćene. Haj, wobydlerjo ſu tu pokorny hd. Hdyž burja wojnu wójnu we Schwabenſkej a Frankenſkej wjedźechu (1524—1525), njedachu ſo Celčenjo zawjeſć. Swěrnje ſtojachu k ſwojemu krajnemu kujcej, arcybiſkopej. Za to dostachu wudmo „ſwěrne dźěći Ruperſowe“. Ale arcybiſkop jich wuznamjeni. Kóždolětnje jómu nastupjachu putniſki puć do Sólnohródſkeho domu Bożeho. A wyſſi paſtyrjo jich při tom derje pohoſći. Na nich pak złožichu wusmėſowanu ſudowu pėſničku: „Die Pinzgauer wollten wallfahrten gah'n,“ Duchowni tajke hłupe žarty njeczerpachu, ale wusmėſerjow přeſćěhowachu.

Wot Saalfeldena wobroći ſo Giſela železnica ke delnjemu wjerchu. Zaſtupi do Leoganſkeje doliny a pjeca nalěe ſtupa. Dostuji pola Griesenpaſſa ſwój najwyſſi dypk (965 metrow nad morjom). Tu hėchmy hižo Tirolſke njezy dočźeli. Přeja tirolſka wjeſka rėka Uechfilzen. Wot njeje cźerješe čah zaſo dele do doliny „Pillerſeer Achenthal“ a wujźěže pola ſwj. Jana w Tirolſkej, jara luboznje ſtejaceje wjeſki, do ſėrokeje Leukenſkeje doliny. Na prawicu čahnu ſo Kėžorſke hory hač za Kufſteinom k wjeċoru. K juhu pak wupřeſećeraju ſo Kitzbühelſke Alpy. My jědźechmy po dolinje Wulkeje Ache, hdyž rozlěha ſo při pjeċe Kitzbühelſkeho Rola zaſe luboſne městačko Kitzbühel. Hižo ze ſrjedźnowěka ſu ważne zetkanišćo za přewoz towarow z Halleſkeje do Němſkeje. Dokelž tak rjenje ſtoji, maju w nim ludźo w lěće ſwój přebytk. Też ſwoje kupjele ma a korowe podkopki.

Železnica wobjedźe město we wulkim wobluku. Docźepje do Brixenſkeje doliny (Klauſenthal) a ſkónčnje do Brixena. Nėtko ſėčhuje zajimawy dźěł jězby. Železnica přebėhuje z Brixenſkeje doliny přez Kummerſki tunel do Windawſkeje doliny. Na wyſokim naſypje wije ſo we dalokim połkole, tak zo widźiſi před ſobu železničnu čaru. Potom zajědźe přez Leidecktunnel zaſo do Brixenſkeje doliny. A nadobo po ſėrokim moſće jědźe přez rėku Brixenthaler Ache. Widźachmy cyle blizko jeje wodopad do dola jěšćić.

Hišće jene zastaniſćo Hopfgarten a wokolo njeho krasne panorama. To je tak mjenowana Hohe Salve, zwotkelž wšudże ſu Tirolſke a Sólnohródſke Alpy widźeć. Jich najwyšše wjerſki docźepja hač přez 3700 metrow (Großglockener 3792 m) a Groß-Venediger (3673 m).

Z Brixenſkeje doliny docźepachmy přez rėku Ache a maly tunel do ſėrokeje doliny dołnjeho Inna a běchmy we Wörglu. Wörgl je poſledneje zastaniſćo Giſelaželeznicy. Derje ſmy ju wužili. Wjele kraſnoſćow zawohladali na wyſoke hory, zelene doły, rėki, městačka a wjeſki. „Tajke přirodźiſke kuzła jězdu přez Bayerſku nihdy poſkićila njedyh!“ mėnješe nanko. Ale dołho dyrbjachmy čakać, njedyž buchu naš čah k tamniſemu připójſnyčhu. Skónčnje ſo to la dočakachmy.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

„Mjech ludjo praja, schtojźiki dujeża — — —." Sylwestr bě hrozuje wopwjeścił a mjejesche nasajtra hišćeze katarrh we wuhach ſ obligatnym hłowuboleńom. Jeho Wórscha, ta bobroćiwa duscha, mjejesche ſ nim ſobuźelnoſcje. Djesche do blišeho hatka po tuni łód. Sſ prjedawschich hišćeze wjedjesche, ſo w tajtich padach łód najlepje pomha. To bě jich slary domjazu lekař — je hižom dawno na prawdoſe Bożej — tehdom wukasał, hdyž nětkoho fibr (hnuzja) traſchesche a tſchajesche. A Wórscha w ſwojej pschitarowdźenej dobrocziwoſći ſej tajke nětkoho pola ſwojeho Korly myſlesche. Tuž jemu łoń w mjeſchu na hłowu ſtarofcźiwje kładjesche a ſo wopraſcha: „Nó, Korla, je cźi nětko tróſchku lepje?"

Hładajsce ſpodźiwnje na ſwoju towarſchku ſiwjenja, *bórzcźesche nětkoho do brody — to reka do wothow*, ma dźen je po jendjeſatku pſchitſihane — a wopraſcha ſo tehćiwo njeſrofumliwje: „Kajſi dźeſ makeho rózka bha djenſa mamy?" „Schto, maly rózk, hdyž mamy tola djenſa prěni dźeſ wulkeho rózka." Njeſchežiwi Wórſcha a ſtykny ruzy. Njewěsdźo, ſchto ſo ſ jeje Korlu ſtawa. Tſchajeſche ſ bolwu. To tak klinczeſche, łaž by próſdnu naſutowanku tſchajeł. Djeſche ſe ſſiwy.

Korla poſchěny ſo ſ toſa tak dalcko hacź jemu to jeho cźeſka hłowa dowoli. Bobrotaſche nětkoho ſam ſa ſo, tak njenowamy montolog, niż pak kam ſ „Revifora". „*Potajkim bjenſa je prěni wulkeho rózka.* Dha bě wczera wajſerkje Sylweſtr. A tak ſy do nječzeho ſtupił, njemjigjn do nowcho lěta." Kak je ſo ſtako, zyle jaſnje njewědjeſche. Teſ nij, hdże je w nozy dwanaczich byl, hdyž bě prob do nowcho cźeta pſchekrocził. Njebě jemu jaſne. Myſlesche a myſlesche łaž tehdom w ſchuli, hdźeż bě jemu wuczeł rjekł: „Korla ſ tebje nicźo njebudże." Na tu ſadu bě ſo ſwucził. A tola bě hacź ſ ſchenzej pſchiſchel.

Pocza roſpominacź, kak bě ſo cźajnje wicho wumiło. Wjeczor na Sylweſtra *bě ſajſcho ſ dźekom pſchetał, łaž to* druſy ludjo też cźinja. Popoldnju bě mjeſcźo pola korczmarja pobył a pół litra araka kupił. Cźyſchče ſe ſwojej Wórſchu ſylweſtr doma wopwjeścźeł. Mjejesche pak wotmyſlł, też hiſchče ras do wjeſnjeje korczmicźki pohladacź. Tuž bižom ſ cźaſom wodu k puwſchej warjeſche. Po wjeczeri w dobrym mérje jón pſjeſchtaj. Ale wokoło dźewjećich pocźa na njeměrny bycź. „Cźhu do korczmy arak ſaſpacźeſcź hicź," měnjeſche ſ ſwojej Wórſchi. Ta też nicźo dale njenaſpechcźiwi, jenoż pſchiſlpomni, ſo njeſmě pſchedołho bycź a ſtare lěto nig w korczmje ſtónczicź. Naſch Korla je hewak porjadny cźłowjek. Srédka bej jednu „na lampu" fidnje a ſpuſchczonuy we ſwojim njemjeſke. Wědjeſche też, ſo *wot dźewjećich ho we wjeſnjej korczmiczy barmo grok* podawa. Tutu lěpſchinu nochzyſche ſej nimo hicj dacź.

Cźaſnik pokoſowaſche na dźeſatu hodźinu. W korczmiczy radeńdże ſwojich wjeſnjuych kumpanow — Kalcźkej Pětra, Pjećdſche Handrija a Huntoriz Arnoſcha. Dweſi ſa jenym bi[illegible]ſtadu. K nim ſo pſchidźuny a tak bě rjane dźeſeſ[illegible]cźko hotowe. Naſch Korla bě ſibom tróſchku na[illegible]w. Doma bźiche porzion „ſidkehu" pſchihraſ. [illegible]iderzi ſo tammym we wjeſokej myſzi. Stare lěto ſ[illegible]ndnje wopwjeścźi. Polizajſka hodźina bě dżen podſ[illegible] a tak ſo nicźo hórzichcźi njetrjebaſche, ſo korczmarč w jenej njebě ſwoje Ilamy ſamrjeł. Kaj wóndy w Nětkožcach, hdźeż hamo w nozy kriminalna polizja *wo pomoc wołaſche*. Schtoſ pak tu nicźo njeſtara, dokelż to żadyn kriminalny njeſtutk njeje, hdyż traſch nas korczmar pjecź mjenſchinow po jenej wſchich boſcźi won njeſmjeſa. Toho bźchu bej tammi hamjanujo wěſcźi, ſo ſo jim ta hańba dźenſka [illegible]nje.

Po cźaſu [illegible] wſchitkich duſeſ. Cźłuwhajo cźehnjeſche kóždy ſwoju [illegible] Mjeſeſche kóždy ſam ſe ſobu cźinicź. Pſchi tutej ſ[illegible] ſo naſch Korla wobſunu a wrjeſeny. A to hiſchće [illegible]im wrjeſetom. Niż, jo hy ſej wſchě lajſce a brje[illegible]nak a to po ſwej wjeſej ſtyſchcźej było. Ale tajſi njeſ[illegible]dy pad a k tomu na twjerdn ſunjerſnje-nu jenuju wicho jene njebě. Pſchi tom ſo jemu wótre ſłowa tkěrko wótſje wukwaſchu, ſo wſchě hyły ſo do ſchcźowka-nja dachu. Jedyn tajſi cźorny trundlacź ſo ſamo pſchi pjwjeſej ſawjerje jemu pſchida. Myſlesche ſnadź, ſo tuczna pjeczeń ſwa. Ale hdyž ſuckeho ſchewza wubłada, dźeſche mórzo dale. Tola por rafow jeho ſa ſholowy a ſjeſeł hrabiny, dokelż ſej wnjeſesche, ſo jemu k lubu takſe ſ nuhomaj a rukomaj wjechłuje. Wěſo njerozumne ſłoco njemóże wědjeſ, ſo rofumny cźłowjek na to waſchnje hebi ſaſpy na *moſy pomha*.

Tak pſchjećamja ſbożownje domoj. Derje, ſo bě mě-ſacźk ſwoju latarnicźku tak rjenje wurjedźił a Korli domoj ſwjeſeſche. Bóh wě, do kajſeho ſawěta by ſej helwak ſabe-ſał. Też ludźi ſo praſchecź njenaſeſche, hdże bydli. Wěchu hižom ſnjeſcźka wſchitko ſo łoja. Wórſcha, widźo bożu wo-bradu, pomhaſche ſwojemu Korli. Wjazy rafow pſchjeſeſche ji ſtrowe nowe lěto, łaž běchu ſej to w korczmje duzent a wjazy krócź pſchiwokali. Najſajtra bźu ſtaſeſche a Wórſcha jemu pomhaſche. Ledowy mělſcź bě ſo jemu na nóſ ſtu-pył. A nětko ſej Korla wupſeſche, ſo pſchi ſewjerzum cźoſe (Nordpol) ſedźł. Wěſo bźeš Bożich ſłužbow naſch Korla k nowemu lěru wotſtacź njeſmjeſeſche. Na to Wór-ſcha kruże bźerjeſche. Tuž bě derje, ſo bźchu ſerbſke kem-ſche halle w jednaczich. Po puczu pſchjeſeſche wſchěm jene ſbożowne nowe lěto. So hy to pſchinjeſło, ſchtoſ bě jim ſtare ſapowědźiło a ſchtoſ kóždy najmjeńſcźo trjebaſche. Sſam ſebi pſchejeſche hiſchće pſchipódła tſſaſeho jerſja, ſo by ſoldź ſaſo k ſwojemu porjadej dojſchoł. A k tomu dyr-bjeſche jemu tajke mórſke ſłowo dopowmacź. Proſit!

Žane powyšenje podružniskeho pjenjeza.

k 1. haprieji 1928.

Pſchi podružnikanti nadeſdźeny huſeſſiſcźo měnjenje, ſo ſu podružnitſi pjenjes k 1. haprieji k. l. ſaſo powyſchiċ. Na ſwoje ſo knježeſtwowych měſtnuſcźanſ ſe ſamym powy-ſchenjom podružnitſich pjenjes njeliczi. Pſchetož tajke po-wyſchenje naſche měnjke hſpodarſtwo njeby bjes ſchkody ſnjeſcź mohło. Powyſchenje podružnitſkeho pjenjeſa by ſa-ſo wroźeſtuttkowało na pſchetrjebarſtwo, na konſumenturu, *woni dyrbjeli jako dźełobjerjerjo* ſaſo wyſchſche mżdy dosta-wacź. A tak by ſaſo jene do druheho pſchiwało a twory, tiż k wſchědnemu ſeſtawenju. Drajſcźenju atd. trjebaju, by-chu ſo podrażiłe. A to njeby ſa naſche zyle hoſpodarſke ži-wjenje bobre było. Potajſtim ſo njetrjebamy bojeź, ſo ſo podružnitſi pjenjes powyſchi.

Pſchi tutej ſkładnoſcźi pokaſujemy hiſchće na druhu wěż, tiż je tkěrko khutne wobſtacźo dokaka, njeměja *twarjenje nowych dydelenjow*. *Sa twarjenje* dydelenjow je lěto 1928 ſo nahładach pſchejſtejnych wyſchnoſcźow tkěrko kri-tiſke, dokelż priwatne kapitalowe wiſi pſched prawje nje-pſchihódnym położenjom ſtcja. Sa twarjenje dydelenjow ſwoſtanjetaj tak jenoż dwaj powuznaj puczej. Pak ſo je nětkemu ſtatej mózno, ſwój tak njenotowany fonds njeſy-kredita (Sinſchenkreditfunds) we 200 miliſonow hrihnow-ſe ſamſnymi ſrědkami abo ſ tukrajnej pomoza powyſchicź, abo pak maju ſo wutkrajne njenjeſy trjebacź. Niedyrbjatko-li ſo poradźeź, ſo ſo jedyn ſ luteju pneſow naſtupjeź hu-dźi, potom dyrbi ſo wěſa ſe cźeſkej kriſu w twarſtwje liczicź. Pſchiſlepne prutke wyſchnoſcźe dźeżeja ſyntacź, ſo bychu wob-wyſkenja preſidenta Nenſſoſtatneje banki pſchecźiwo ko-*munalnym wukrajnym pożeżnam*, wożebje tajkim ſa twar-njenje dydelenjow pomjeńſchiſke. Po dotalnych wobſtejnoſ-cźach dyrbi ſo ſ wob'arowanjom praji'eź, ſo móże ſo we lěcźe 1928 naſwjazy 150 000 dydelenjow nowych natwarićź.

Mudra holca.

Nětdy wuda zar (tejſor) wulas: „Schtóž tón a tón kamjeń ſareſa, ſo trej ſ njeho pobčhnje, toho ſcźinju ſa prenjeho w mojim kraju."

Se wſchěch ſtron pſchiſchładachu ſmužiſći pacholjo, to-ſa żadyn njemóżeſche kamjeń rěſacź. Woni ſo wſchitzy jenoż dźiwachu, kak moht ſ zyla ſchtó kamjeń ſareſacź.

W jenej wjeſy bydleſche jara khrobła holza, wowcza paſtyrka. Wo kamjenju ſaſchyſchawſchi pſchehotowa ſo ſa muża, poda ſo k zarej a jemu rjekny: „Zaro, ja cźi kamjeń ſareſam." Do wſchěch ſtron ſo rosnjeſe powěſcź, ſo je ſo nětſtó ſamołwił, tiż chże kamjeń rěſacź, a nje-jsmérne ſnoży łudu ſo ſeńdzechu wobładacź, kak budże cźłowjek to cźinicź.

Dźeń pſchińdże, na kotrymż mjeſeſche holza kamjeń rěſacź, zar a wſchitzy ſemjenjo ſ mėſta na wobſchérne mėſtno wuńdźechu, a tu pſchede wſchěmi mėſeſche holza jón rěſacź. Wona nóż wucźeſe wobroczi ſo zarej a rjekny: „Zaro, ty tola dźeſch, ſo kamjeń ſareſam. Ale je morwy. Tuž jemu prjedy duſchu ſaduć, a jeſiſo jón potom njeſareſam, wſmi ſej moju hłowu!"

Zar ſo ſbożował nad tej wotmołwu a rjekny: „Ty ſy najmudrſchi w mojim zarſtwje, ja cźe ſa najwoſebniſcheho muża ſcźinju. Jeli pak mi hiſchće to dokaſch, ſchtoż cźi praju, budźeſch mi każ ſ mojim ſynom." Holza wotmołwi: „Zaraj, zaro, ſchtoż dźeſch prajicź, a budże-li mózno, ſproźuju ſo to dokonjeź." Zar jej rjekny: „*Djenja ſa tři dny maſch* jaſo ſe wjzy k mni ſem pſchiſlicź. Duzy maſch jěchacź a njejěchacź, maſch mi dar pſchepodacź; wſchitzy, wulzy a małi, pſchińdźemy ſ mėſta won cźe witacź a ty maſch ludźi pohnucź, ſo cźe witajo njepowitaju."

Paſtyrka mróźi ſo do ſwojeje wjzy, a tu pſchikłaju buram ſi, ſahturi ſajazy a dwaj hołbjej źiweju popadnyć. Burja to ſcźinichu.

Na tſeźi dźeſ, jako mėſeſche k zarej hicź, tykny ſo kóżdeho mėcha jeneho ſajaza, da ſe buram njeſeź prai-wſchi: „Sdyž wam rjeknu, puſchcźe je, to je puſchcźe." Sſama wſa hołbjej, pożpdże ſo jěchajo na koſu a poda ſo k zarej. Nękotrych ludźi pſchedpójża jemu wojſewicź, ſo pſchtiđże.

Zar to ſhoniwſchi wuńdże ſ mėſta je wſchěmi ſemja-nami a njeliczenymi mėſchczanami jej napiſchcźo. Holza wuhłada ſ naſdala zara a cźrjódy ludźi, tiż běchu ju wi-tacź wuſchli, a jako ſo k nim pſchibliżi, pſchikaſa buram ſajaza puſchcźicź. Ludźo to widźo dachu ſo cźerjzy ſa ſa-jazami, ſo bychu je popadli.

Paſtyrka na koſu jěchajo każ muż pak ſ nohomaj po ſemi dźeſche, pak pobžeże nohy a jěchaſche na koſu.

K zarej ſchſtupiwſchi wucźeſe hołbjej a je jemu po-da. *W tej chwiłzy, jako ſom ruku ſe nimaj wupſchestrk*, puſchcźi jej wona, a hołbjej wuleczeſchtaj jej ſ ruki.

Na to paſtyrka k zarej dźeſche: „Widźiſch, zaro, ludźo ſu mje witali a njepowitali; ja ſym jěchał a njeješ-chał; dar ſym cźi darił a njedarił." A zar rjekny: „Wot dźenſknſiſcha bodźeſch mi każ ſ mojim ſynom." Wona pak jemu do wucha ſchepny: „Ja żadyn hołz njeſſym, ſym holza." Zar, tiż bě hłſchcźe młodźenj, wſa ſhebi ju ſa ża-nu. *A tak hu paſtyrka pſches ſwoju mudroſcź zarowa.*

Bolharſka baſka. M. N.

Wusudźenja.

Pſched Budyſkim ſhromadnym ſawniſkim ſudom mėje-ſche ſo ſrjedu wjednik dźeſarnje Spitz w kaolinowych jomach w Kamjenjej pola Rakeſ ſamołwicź. Won bźche dla njewobhładniweho ſtónzowanja a dla njewobhładni-weho cźeſneho franjenja wobſtorżeny. 29. oktobra 1927 wokoło pſchipołdnja běchu ſo wot jeneje ſcźeny kalinowe hromady wotwałśe a bźchu dźeſacźerja Petrika zyle a dź-łacźerja Měta hacź do koleń ſapyłale. Petrik je pſchi tom wo źiwjenje pſchiſchoł, Měta pak ſo na woły ſkantł. Spitza nětko winowachu, ſo je njeſboże kobuſowinował, dokelż pje-cźa njeje dosć pſchehładniwy byl. Won pak to prejeſche a wołkoł, ſo je ſo ſwrěcźenju ſe ſaſtojnikami pſchemyſłowego dohładowarſtwowego hamta hnydom wojſewjenje w jamje wupowěźnycź dał, po kotrymż ſmědźeſche nahłoſcź ſeſkow

Sokołstwo, sport a hry.

Štwórty założeński swjedźeń Khróšćanskeho Sokola.

Nowe lěto woswjeći Khróšćanska Jednota „Sokol" swój štwórty założeński swjedźeń z hudźbnymi poskićenjemi, zwučowanjom, dźiwadłom a rejemi. Po přednjesenju pěknecho prologa, z kotrymž so rjany swjedźeń wotewri, witaše njespróčniwy starosta br. Pjetaš bohatu sylu přitomnych hosći, kotřiž běchu njedźiwajo surowje zymy ze wšěch stron přikłkawali. Wón přeješe wšitkim wšo dobre do nowcho lěta a roztoži zkrótka ważnosć cźłoczwučowanja a naspomni wšelake należnosće Jednoty. Sčóhowaše hra „Rozbity karan" (wot němskeho basnika Kleista), kotruž je knjez wučeř Hajna do serbšćiny přełožił a ju wosebje za naše jewišco připrawił. Wona žadaše sebi předewšém wušiłne a wobwrótne mocy. Je bohata na wokřewjacym žorće a hódnych tryskach. Přihladowarjo ze smjeća njeprińdźechu a mytowacha předstajerjam hry jich naloženu prócu z bohatym přikleskom. Na to zwučowachu sokolscy bratřa na *bradłach a we wjacorych skupinach (mjez nimi* běchu też zwučowanja na rěblach a na konju). Wšitke zwučowańske předstajenja wuwjedźechu so eksaktnje a elastiscy a poradźichu so wšitke derje. Tu hnydom pytnychmy, kak wužitne je porjadne wopytowanje zwučowańskich hodźin. To je swjaty nadawk za kóždeho aktivneho bratra. A wobstajna, trajna horliwosć a wutrajnosć je najbłowniši faktor w Sokole. Pyšna rejka běše z dozynkom derjeporadźeneho swjedźenja. Nadźijomnje je tutón wustup serbskich Sokołow mnoho druhich serbskich synow zahorił za zdobnu sokolsku mysl, zo by Khróšćanskemu Sokołej, tam w metropoli katolskeho Serbowstwa a też druhim *Jednotam był spožćeny mócny přirost. Na zdar!*

Kolesarstwo.

Za Wrótslawske šěsćdnjowe wujězdźowanje, kiž so wot 15. hač do 21. februara w Stolětowej holi wotměwa, buštaj Belgičanaj Marcel Buysse a Stockelynekse přijataj. Jeja krajan steji tohorunja w jednanju wo přijeće.

Stuttgartske šěsćdnjowe wujězdźowanje wotměje so wot 2. hač do 8. februara.

Kopańca.

Měr mjez Prażskimi a Winskimi kopańcurjarjemi.

Při rozsudnej hrě wo srjedźnoeuropski pokal, kiž Prażska Sparta přećiwo Winskemu Rapidej dobu, přińdźe k njelubym wustupam na Winskim hrajtom. Sčóhwk toho běše, zo najprjedy Sparta a potom też čěskosłowakski swjazk wobzamknyštaj, Wien boykottować. Nětko pak su wobstejnosće dowujednane. Wjednicy kopańcurjarjow z Wina a Prahi, sydnychu so w Budějowicach za wuradźowańske hlido a bórzy běše přezjenosć zaso mjez nimi.

Boksowanje.

Při boksowańskich hrach w Prazy dobu češki mišter w boksowanju Dykast nad Němcom Glaserom z Barlina po 8 wustupach po dypkach.

Europski mištr Paolino boksuje spočatk februara w Los Angelos z barbojtym Godfreyom. Godfrey ma před tym hišće 23. januara přećiwo Knutej Hanzenej w Newyorku wustupić.

Pluwarstwo.

Přepluwanje mórskeje wužiny pola Gibraltara so njeporadźiło. Knjeżna Gleitzec puści so pónđźelu rano w 3 hodź. z Tangera w Marokkowskej do morja, zo by k druhemu razej spytała, mórsku wužinu pola *Gibraltara přepluwać*. Jeje konkurrentka, knjeżna Hudsonec poda so tehorunja z marokkowskeho brjoha do wody, ale dop. 9,45 hodź. Knjeżna Gleitzec dyrbješe swoje pluwanje pop. w 3 hodź. zymy a wichorjeho morja dla spušćić, hačrunjeż běše wokoło 1½ hodź. jenož hišće milu wot najpołodnišeho dypka Gibraltara zdalena.

Létarstwo.

Kelko kilometrow je Lindbergh w lěće 1927 přeleća!? Mjeno sławneho amerikanskeho létarja Lindbergha, kiž je jako prěni z Ameriki přez *Atlantisko morjo* do Europy přileća, je dyrbjało hišće kóždemu wo pomjatku. Hdyž nětko wšitke jeho zlěty hromadźe zličimy, dostanjemy nahladnu ličbu kilometrow, kotrež je Lindbergh z lětadłom přeleća. Nimo swojich małych městnych zlětow a pospytow, kiž tu njejsu sobuličene, je wón najprjedy 2500 kilometrow dołhi puć ze San Diega do St. Louisa přeleća, potom je ze St. Lonisa do Newyorka leća, to je přez 1500 kilometrow daloko. Na to je so zwažił na swój zlět přez morjo, z Newyorka do Pariza, to je 5800 kilometrow. W Europje wučinja jeho kolozlěty njehdže 1000 kilometrow. Zaso wróći do Ameriki přeleća Lindbergh 6500 kilometrow, dokelž runu smuhu njelećeše. We Sjednoćenych Statach přeleća do swojeho zlěta do Meksika njehdže 36000 kilometrow. Jeho zlět z Washingtona do Meksika wučinja 3000 kilometrow a wot tam do Guatemale 1200 kilometrow. Wozmjemy-li wšitke tute ważne zlěty hromadźe, wuličimy nahladnu ličbu wo 57 500 kilometrow. To je Lindbergh za 232 dnjow dokonjał, na dźeń přińdźe w přerězku 247,843 kilometrow.

jenož 60 hač 70 gradow wuczinješ. Nimo teho je jamowym dźěłačerjam žanjtne wosjewjenje pschedpokłožił a je podpißaćdak a je dźěłačerjow też hišćeze ertnje napomnił: Na dniu njesboża wón njeje w jamje pobył, so by

šo wo straśche pschesłuchowaćdźiwy mohł, jenu šo też njeje twojschwiko, so ma kaolinowa ześena hižom hodźinu do njesboża rospuklisny. Sšud pak běśche mężenja, so Spitz pola dźěłačerjow njeje pschetłóčźił, so bychu pschepißma

Hospodarski rozhlad.

hołowu 7. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,191	100 pólsk. złotych	46,97
1 engelski punt . .	20,446	100 českosk. krónow	12,43
100 šwajc. frankow	80,855	100 franc. frankow	16,455

Barlinska burza też wczera pschi skrućenju efektow sotwosta. Na wikach dołżnych a rentowych ličźinow běchu kurzy hišćeze wschelake.

Produktowe wiki běchu pschi spočatku skrućene. We běhu wikow šo ześrje seßlubowachu. Rožka 5 pf. po zentnarju popuschcześi. Druhe druźiny žita pschi dotalnych płaćißnach sawostachu. Wečera płaćeśe zentnar

w Barlinje

pschenźy 11,85—12,00 hr., rožki 11,90 hr. hač 12,05 hr., ječmjenja nałelnjeho 11 hač 13,30 hr., wowßa 10,20—10,75 hr.

w Shorjelu

pschenźy 12,50—13,20 hr., rožki 12,50 hač 13,20 hr., ječmjenja nałelnjeho 12 hač 13,50 hr., wowßa 10—10,70 hr., běrny zentnar 3 hr.

w Drježdźanach (łandźenu pódźelu)

pschenźy 12,35—12,60 hr. (12,35—12,60 hriwnow), rožki 12,70—12,95 hr. (12,70—12,95 hr.), ječmjenja nałelnjeho 13,10—14,10 hriwnow (13,10—14,10 hr.), ječmjenja nasymjeho 11,30—12,40 hriwnow (11,30—12,40 hr.), wowßa 10,70—11 hr. (10,70—11 hr.),

schtwórtk w Kamjenzu

pschenźy 12—12,40 hr., rožki 12—12,50 hr., ječmjenja nałelnjeho 12,50—13,50 hr., nasymjeho ječmjenja 11,50 hač 12 hr. wowßa 10,50—10,80 hr.
Gušny punt 1,10—1,30 hr., běrny 4—4,50 hriwnow.
Prožata 11—14 hriwnow.

w terminjowym wikowanju:

ja mětr.: pschenźy 13,68¾—13,67½ hr., rožki 13,22½ hr., wowßa 11,47½ hr.,
ja meju: rožki 13,41¼ hr., pschenźy pak 13,81¼ hr., wowßa 11,90 hr.

Wiki wužitkoweho skotu wczera pjatk w Barlinje
(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 524 młodych bóßkow, ßuześenych krowow a jałoßow, 114 ześelatow, 6 bykow, 2 wołaj a 2 prósnikaj.

Młode bóßki a ßuześene krowy płaćachu 250—575 hr.
SSuześene jałoßy 220—470 hr.
Buki, prósniki, ßót k wjasanju a ke kormjenju (po zentnarju)) 42—46 hr

Wubrany rjany ßót dospě hišćeze wyschße płaćißny. Wiki łažachu, płaćißny popuschczowachu.

Konjaze wiki sandźeny schtwórtk w Leer w rańschej Frisiji.

Pschihnali běchu 51 koni. Te płaćachu:

1. kaikośce	950—1150 hr.
2. kaikośce	700—850 hr.
3. kaikośce	300—500 hr.
Ponije	150—300 hr.

Pschichodne wiki budźa schtwórtk 9. małeho rožka.

Na pschedań:

Jałozja wyßokoßuześelna we Cźornem Kholmzu 56 b a we Zornoßyku cźo. 7.
Prožata we Łuży 52.
Kruwa młoda wyßokoßuześelna, Winkler w Stróži pola Wulkich Sdźarow a w Minakale 12, w Bośańkezach 1.
Stólcel dźěžaży we Wojerezach, Hrobkowska dróha 1.

Pschistajicj pytaju

Holzu do domu, Wellawka w Kruschwizy pola Mužakowa.
Muržownika rěsnikeho, Jäkna w Niskej.
Muržownika krawskeho, Zimmermann we Wojerezach, Sły Komorowska dróha 4a.

Dyrbjenśe pschedawanje

frijedu 11. januara 1928:
w Ptačezach, finanzny hamt: Pißańśe blido. (Kupzy ßeńdu ßo dop. w 11 hodź. pola gmejnskeho pschedstejićerja).
we Wojerezach, magistrat, w hoscenzu „K ßłotemu ławej" dop. w 10 hodź. piano.

Ssudnizy na pschedań.

pódźelu 9. jan. 1927:
w Ptačezach w hoscenzu dop. w 10 hodź. pißańske blido,
w Ssulichezach pola Kulowa w hoscenzu pschip. w 12 hodź. 3 prožata,
w Kulowje w hoscenzu „K 3 krónam" pop. w 4 hodź.: 300 zigarow, kłamarśej blidźi, pißańśi pult, meble a cźaßnik, schtjaza maschina, mužaze a žonjazy kolo a hłobowaza maschina, friśerska toileta, lampa, pißańśi stroj, krystałowa bowła ſ 12 schkleńzami, mjehka ławka.
wutoru 10. januara 1928:
w Sdźěri cźo. 6 dop. w 10 hodź. 25 zentnarjow běrnow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńża dop. ¾11 hodź.: Pschi znadnym wobrocze pschenične płaćißny wobstajne, rožka na dotalnych wobstatwa.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	6. 1.	5. 1.
Pšeńca	237-240	237-240
rožka	238-241	239-242
nal. ječmjeń	220-266	220-265
naz. ječmjeń wows	204-215	204-214
kukurica	220-222	220-222
pšeńš muka	31-34,25	31-34,25
ržana muka	31-34,25	31-33,25
pš. wotruby	15,00	15,00
ržane „	15,00	15,00
raps	345-350	345-350
lane symjo	360-365	360-365
hróch	32-35,00	32-35,00
pjeluški	20-21,00	20-21,00

	6. 1.	5. 1.
buny	20-21,00	20-21,00
woka	21-24,00	21-24,00
módre łupiny	14-15,00	14-14,75
žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
zeradella	—	—
raps. wosušk	19,80	19,80
lany wosušk	22,40	22,60
poom. melasa	—	—
běrnj. kruški	24,20	24,20
syno, 50 kg	2,50-2,50	2,40-2,85
ržana słoma	0,70-0,90	1,00-1,20
pšeńš. „	0,70-0,80	0,80-1,05
wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
ječa „	0,70-0,80	0,70-0,90

Drježdźanska burza (6. 1.)

Pšeńca	247-252	běrnjace kruški	26,00-26,50
rožka	254-259	pšeńš. wotruby	15,50-16,00
nałětni ječmjeń	262-282	ržane wotruby	16,40-17,50
nazymsk. ječmjeń	226-248	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	214-220	ržana muka	39,00-40,50
čerwjeny dźećel	—	woka	—
raps	345-355	pjeluški	—
kukurica (Mais)	220-223	hróch	—
suche truhančki	14-14,40	cokrowe truh.	20,50-22,50

Wiene płaćizny w Budyšinje.

7. januara 1928.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	50 kilo	12,00	12,50
Rožka, nowa	50 „	12,50	13,00
Ječmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	2,80	3,60
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,20	1,50
„ „ „ k zasł.	50 „	1,80	2,30
„ z cypami młócena	50 „	2,70	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,00	21,75
Ržana muka, 60%	50 „	19,50	20,25
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Ržane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,15	0,16
Prosata 623 štuk	1 štk.	8,00	19,00

Na wikach so prosata srěnjo kupowachu.

Wiene płaćizny štwórtk 5. I. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	12,00—12,40	12,40—12,80
Rožka	12,00—12,50	12,40—12,80
Ječmjeń (nałét.)	12,50—13,50	12,50—13,60
Wows	10,50—10,80	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,09—3,00
Słoma z maš. młóć.	1,40—1,50	1,30—1,90
Słoma k zasłanju	1,80—2,00	
Słóma z ruku młócena	3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,00—4,50	3,50—4,00
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,80—2,00	1,00—1,15
Jeja	0,19—0,20	0,18—0,20
Pšeńčne wotruby	—	8,20—8,50
Ržane wotruby	—	8,30—8,60
Pšeńčna muka	—	20,25—21,00
Ržana muka	—	19,50—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	11—15	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšuje.

7. januara 1928 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniže. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Hłowjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,54	0,60
Ržana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,13
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	3.60	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,20
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Přilopk.

* **Powodźenja a łód.** Wokoło Labja w Meklenburgskej mulka woda sažo pschiběra. W Hollandskej ju šo je sylnjej tymu telefonifke a telegrafifke świsti rostorhałe. W Franzowskej je ſ dołheho rauja Meilłe pschi mórskim brjoſu šylny wjerzeżaty widsor sakhadźał, kiž je wulku schkodu naczinił. W Jendželskej knježi pschecjo hišćeze kruta zyma. — Na rěku Dunaju je šo łód ſ hromadami sałacźił a je ſ wulkim strachom ſa město Bratiſkawu. Boja šo, so pschiſtawowe pschiprawjenja ſtónzuje. Łód je šo hižom hač na 14 kilometrow daloko wupschestrěł. — We Algeriſkej ju wulke dźěle kraja sažo powodźene, dokelž ju šo tam nowe šylne sliwokyte dejcheje łale.

* **Wulki woheń.** W delnim dźělu města Wallenſtadta w Durinſkej wudyri wulki woheń. Dźeśi běchu še sapałkanti hrajkałe a woheń ſamijschkrike. Bydleńske twarjenje a šurźodna brójeń ſ 100 zentnarjemi, pizowadłow šo wotpalischtej. Wobnjowa wobora krucze ſapschimmy a wotwobroćich ſrjadu wot dalſich twarjenjow, pschetož žyke delnje město ſtejeche w najwjetſichim strasche. Dźeſacź šwójbow ſ wjele dźeśimi je bydlenje šhubiło. Město je jim we gmejnſtej ſali a pola druhich šwójbow pschebydłk wobſtarało. Wotpalene šwójby buchu też ſ pjenjesami a žyrobu ſastarane.

* **Na tyfuš ſhorili.** W Köślinje w Pomorſkej je poślednje dny dźeſacź wołobow na tyfuš ſhorito.

* **Schtyrjo zygonjo ſmjerſli.** W Pawlowizkim lěsu pola Katowiz w Hornjej Schleſyſkej namałachu dźěłačerjo, kotříž na šurźodo dźěchu, schtyrjoch ſmjerſtnjenych zygonow. Schtyrjo dalſi zygonjo leżachu bjes wědomja we šuchy. Policija da njeſbožownych do khorownje dowjeſć.

* **Na łuśnjenje łóčźi wumrěł.** W Landecku w Schleſyſkej je 67-letny khěžeſwohſpodźer Prośka bolostnu ſmjerć namałał. Jeho łóčźka běźche jeho ſkušała. Prośka ſhori na ſajdźoćerenje krwě a wumrě po bolostnym cźełpjenju. Ludźo ju měnjenja, so ſnadź je łóčźka myſch leźałka, kiž je ſ mjezim ſajdźoćerena byka, a Prośka ſ łuśnjenjom natyłka.

* **Cźah ſrasy do omnibuża.** Pódźelu dopołdnja krótko do ½9 hodź. ſbrahny na njewobſtražowanym żeleſnišćim pschekhodże pola Göritzhajna cźah omnibuż ſtatneho autowoho ſarjadnišćiwa. Omnibuż běſche po puću ſ Lunzenowy do Mittweichy. Cźah omnibuż nědźe 20 metrow daloko ſobuſtorhny. Se ſobujědźazych wołobow, w omnibużu šo ſchtyri ſe rosbitymi wóknowymi ſchkleńzami ſrěkachu. Jena žónſka ſtej nimo toho wobruczku ſtama a je na hołza ſebi hrjebła ſmjeće. Lětakſka pomoc běſche hnydom k ruku. Na ſbože pola ſaneho ſranjeneho ſtrach wo žiwjenje njewobſtejeſi. Schtó je na njeſbožu wina, njeje hišćeze wujaſnjene.

* **Dwórnišćejo šo wotpaliło.** W dwórnišćejowym twarjenju w Cummerowje pola Straſſunda pódźelu woheń wudyri. Sa krótki cźaſ šo žyke twarjenje wotpali. Twarjenje, w kotrenž żeleſnišćej ſaſtojnizy bydła, wobora pſched wotpalenjom wuſkowa. Woheń je pjeca ničtó ſakožił.

* **Po 7 lětach wujaſnjene mordarſtwo.** W jenej korežnje w Münchbergu w Hornich Frankach šo bźěłačeſć je druhim bośćom ſwadźi. Pschi tym wón wobkruczeſće, ſo je wot bratra ſwojeho pschećiwnika raš cźłowjeſke mjaſo kupował. Tutón je w lěcze 1920 njedałoko Münchberga pjeca žonu ſtórzował, wot kotrejež je kupjene mjaſo bylo. Woprawdźe bu w februaru 1920 njedałoko Münchberga žona na hróſbne waſchnje ſtórzowana. Statne rěčnišćiwo je naležnoſć hižom pschijałko. Dźěłačeſć też pſched ſtatnym rěčnikom pschi ſwojim wobkruczenju woſtanje.

* **144 lět ſtara wumrěła.** Poſledni dźeń ſtareho lěta je w Hradzu w Schtyrſkej wudowa wotrjebnjeho ſudnika Róża Schönauerowa w 144. lěcze ſwojeho žiwjenja wumrěła. Wona běſche najſtarſcha žónſka ſyſeje Schtyrſkeje. Njedźiwajcy ſwojeje wyſokeje ſtarobny běſche wona pschecjo hišćeze ſtrowa a je pſched ſwojej ſmjerću jenož jedyn dźeń we łożu leżała.

* **Schubertowe lěto we Winje.** Schubertowe lěto 1928 kotrejž chodźa we Winje ſ ſylnym rjadom ſwjedźenſkich konzertow wošpjowjecźej ſapječatkuju w Sylwestrowej nozy na wožbeńte ſwjatoczne waſchnje. W połnozy ſwonjachu ſwony Lichtenthalſkeje Schubertoweje ſyrkwje, na cźeſć je Schubertowych byrglow Schubertowe kompoſizije ſaklinczachu. We wjele Winſkich ſyrkwjach wopomnjeczje wulkeho komponiſta ſpěwow, kiž je pſched tśi lětami we Winje wumrěł, na dołżnje waſchnje ſwjeſćachu. Swjetſcha pſchedwjedźeſe ju jeho Němſku mſchu. W tuttym lěcze chodźa nimoho wižow Franza Schuberta pſchedwjeſć, kotraž dospěje ſwój najwjetſchi ſthodźeńſ w novembru, hdyž ſo ſjawne Schubertowe ſwjatoczńoſcze wotměwaju.

* **Stała ſo na tśeju wotwolita.** Po powěſći ſ Kolmara w Elſaſu je ſo we wſy Lieprze ſkała wotwalika. Stajne wotměnjenje mjerſnjenja a deſchcźowanja je k wotwalenju dowjedło. Wulki kamjeń puſchći ſo na horje a wali ſo dele na wobydleny dom a jón zyle rozbi. Makej dźeſći, kotrejž we łožu leżeſchtaj, buſchtej ſranjenej, jene ſ njeju cźeſko.

* **Sylna zyma też w Hollandſkej.** Dokelž łód wodu pschikhywa ſtej kupje Ameland a Schiermonnikoog we Suideršim morju hižom dny dołho wot wiſchitkeho wokhada wotrěnjenej. Telefoniſtiſch a telegrafiſtich ſwiſłow njemóžachu ſ kupomaj dostaś. Tak wuſpóſła knježeſtwo někotrych pioněrow, kotříž dyrbjachu na kupomaj proviſoriſku ſchkrićkańu natwarić. Tuczi pak njemóžachu na kupje dojeć. Někto chodźa hišćeze ſpytaś, so bychu ſ łśadkami na kupje dolezeli, ſchtoš pak je tež jara wobcźežne, dokelž ju łśadka njemóža na kupomaj derje k ſemi pschiſtajiś.

* **30 wopizow ju ſpaliło.** We Warſchawſkej zoologiſkej ſahrodze woheń wudyri. Žyły wopizi dom ſ 30 wopizami ju ſpali. Wobnja ju hałe posdźe dobrachadu, so ſane ſ drohotnych ſwěrjatow wukhowacź njemóžachu.

* **Siadła wjelkow też w Belgiskej.** Kaž žo ſ Brüſſela powoź, pokahuja žo we wokolinje Soignieſa-Thieuſieſa ſtadła wjelkow, kotrež zyku kraſnu do njemjera pſchinjeſu a woſebje mjeſ ſtotom wjele ſchkody nacžiniſchu. Tſt wjelki ſu pola Thieuſieſa ſaſeſkli. Wobrvónjeni muſožo w nozy w hródach ſtrožnje a nichtó ſebi njeſtvéri ſam pſches kraj hicž, ſ bojoſcje pſched wjelkami. Po tutych podawkach je wopraſchžita khoreſcz bojoſcje wudyrila, kotrož je druhdy k ſpodžiwnym wuſtupam dowjedła.

* **Cžeſže njeſboże ſ automobilom w Italiskej.** Pola Trienta padže automobil, w kotrymž ſchéſcz woſobowo ſedžeſche, po nahlym brjoſy dele. Jedyn muž woſta hnydom morwy leža a tſi dalſche woſoby buchu ſtrašchnje franjene.

* **Nowe podſtenſ z ſtorki w Italiskej.** Nowe léto wjeczor a pódžeſu ra o ſu w Caſtelli Romani nowe podſenſke ſtorki ſaczuli. Wobydleſtwo ſo do wulkeho ſtracha poda a pod hotym njeſbjeri nazowaſche. Woſebje wulki njemjer ſaja wobydleſtwo w Meri, kiž je pod hodowniſu ſemjerjenjom hižom cžerpiło.

* **Zyrkej ſo pſchi Božej miſchi ſaſzyla.** W zyrkwi we Barra w Italiskej je ſ hiſdeže njemjerajmjenje pſchicžiny, najſterje pak dla wjedra, kiž je poſlednje dny w Italiskej ſe ſakhodžało, ſo džeſ twarjenja ſaſzyny, jako ſo mnje raniſcha Boža miſcha wotmetnuſche. Na miſchi wobžeſcžiſe ſo botry a khowarzy jeneje hyrotowniže. S reſpadankom ſu cžeſlo ſkónczo holeſži wuczahnyli. Pjecz dalſche woſoby, njeſ nimi też wopiſchcha, buchu franjene.

* **Cžeſže njeſboże ſ automobilom w Italiskej.** Nowe léto rano ſta ſo nékotre kilometry pſched meſtom Mantua cžeſže njeſboże ſ automobilom. Automobil, w kotrymž pjecz muſožo hedžeſche, kotrež běchu hyloveſtrſki nóz na wobach pſchecžinili a ſo do meſta wrócžichu, padny do jamy. Schtyrjo muſožo na méſcže morwi woſtachu a ſchofer tak cžeſko franjeny, ſo bórſy wumrě.

* **Sdwoju ſonu pſchedał.** W Leedſu w Yendſelſkej ſaſtudžichu jeneho pſchehuſcza k dléſcženu jaſtwowemu khoſtanju, dokelž běſche, jako jeho nedoſtatk pjenjes tłocžeſche, na myſl ſapadnył, ſwoju ſonu pſchedacz. Wón běſche ſo nju jenož 200 hrivnow doſtał.

* **Schtyri dźeći ſu ſpalile.** Na jenej janiu pola Hudderſfielda w Yendſelſkej ſu ſo Nowe léto rano schtyri dźeći, wot 4 hacž do 17 lét ſtare, ſpalile. Najſtarſcha holza běſche ſo wukhowała, běſche pak ſo do domu, kiž w plomjenjach ſtejeſche, wrócžiła, ſo by tſi mlódſche dźeći wukhowała a pſchi tym ſmjercz namakała.

* **Wjelki ſu 5 cžłowjekow roſtorhale.** Po powjeſci ſe Sebaſtopola pſchi Cžornym morju, je ſo ſtado wjelkow do ſchtyrjoch wjeſow na połkuſpe Krim łožko. Wone roſtorhachu ſchtyrjoch burow a jene dźeſco a nacžiniſchu wjele druheje ſchkody. Sowjetſke kujeſerſtwo je wojaſow wupoſłało. Na Krimſkej połkuſpe wot 15 lét wjazy wjelkow wuhladali njeſbu.

* **111 ſmjertnych woporow pſchi ſrażenju parnikow w Marmaraſſim morju.** Po hamtiſkim wojſewnju je pſchi ſrażenju parneju łodžow „Sawiandź“ a „Marmara“ w Marmaraſſim morju 111 woſobowo wo ſmjenje pſchiſchło.

* **Wurubjenje banki w Chikagu.** Wo nowym wurubjenju banki powě ſo ſ Chikagu. Schéſcz ſababjentych rubježnikow nadpadny jeneho bankowſkeho poſkadnika w jeho bydlenju. Nékotſi ſ nich ſtražowachu ſwójſku, druſy nuſowachu poſkadnika, ſo by jich na banku dowjedł, hdyž dyrbjeſche jim pjenjeſne zhamory wotewricz. Banditam 80 000 dolarow do rukow padże.

* **24 ſtudentow pod ſawinu pohrjebnych.** W horach ſ polnocy Nagana w Japanſkej ſawinu 28 ſtudentow pſchekhwata. 24 ſtudentow, kotrjž poza ſnéhom pohrjebani leža, je dyrje wo žiwjenje pſchiſchło.

* **Nowa hymna ſolma w Ameriży.** W Kanadže we poknóżnej Ameriży wot nékotrych dnjow ſtarowa hymna tſcheſta. Synna bliž ſo bóle k Sjednoczenym Statam a je nékto kjarc Atlantiſke morjo doſpała. S kanadiſkeje provinzy Edmontona a ſ meſtocža Miles w Montanaſkim ſtacje ſo hacž do 40 ſtopjenkow ſymny namérili.

* **Hižom 75 woporow hymny w Ameriży.** Po poſledniſchich powjeſcžach ſ Newyorka je ſebi nowa hymna ſolma we Ameriży hižom 75 cžłowjekow ſa wopor žadała.

Listowanje.

P. R. Sakuſ wo tom wjaſ, jo ma ſłužowny prawo na mſdi — do njeje ſłuſcha po naſchim ménjenju też deputat —, hdyž je bjeſe ſwojeje winy (ſnadź pſches thorojcz, njeſboże atd.) dléſchi cžaſ wot ſwojeho dźěła wotdžerżowany. Pſchi ſchtworcžlenjomu nupowědženju traſchi 2—3 njedźele, pſchi nježaczynu hnadź nékotre dny.

L. K. W tutom praſchenju ma bjes dwéla hoſpodaſ poſtajicz. Hdyž ſeſe po podrużnjom wucžinjenju winowaty, ſłhódi na hornju ľubju wjedźicz, abo ſeſe to wotmėnjeju je druhimi podrużnikami cžinił, dha może ſo na tym jenož potrour néſchto pſchemėnicz, je-li hoſpodaſ (woſbjedżer) to nna ſwoju dowolnoſcz da.

G. B. Sakuſ ſu njeſeſe mjſowany, ſa dały ſwojeje dżowki rukowacz, tſchła ſo ſeſe wurjaſnje do toho ſwoli. Jenož tehdom, hdyž nanej ſakuſu wužiwanje dźěſcženeho jamoženja pſchiſtej, ma pod wėſtymi wumjenjenjemi ſa dały njepokhoſitelneho dźěſcża ſtacz.

J. E. Je-li macje ſwédkow pſchi tutych podawkach, dha je to po naſchim mėnjenju dożahaza wina, na ſdėhnjenje podrużnjſtwa dla wulkich wobrużnoſczow pſches podrużnika abo woſobu, kotrež do jeho domjaznoſcze ſtupaja, ſkorżicz. Dla naſtawaczych wudawkow (thoſtow) poręczeje najlépje ſ Waſchim prawiſnikom. W padże, ſo bhycžeze ſtorżu pſchetrał, dyrbi Wam podrużnik naſtate thoſty jamnacz.

E. W. Pſchekhowanje ſpjeczowanje wobhladujemy jako wopraſnjenje. Běſcheze rola jenož dowėrnik tuteje firmy a dżelaſchcze jako jeje poſrědnik a ta je Wam pſchiſłuſchnu prowiſiju ſłudiła. Taſte wucžinjenja wobſteje je firmy pſchekhowża. Tohodla njeje Waſche ſadanje wopraſnjene. Pokaſanju Waſ woſebje na § 654 ſtatnych łakoſkich knihow. (B. G. B.

Hamtiske wozjewjenje z Budyſina.

Leżownoſtny dawk.

Schiwérny podėł leżownoſtneho dawka ſa leżeſke léto 1927 ma ſo hacž do 15. januara 1928 na pſchiſłuſchnym wjeſnym ſkėrżnym dawkowym łapiacżicz.

Płacžiſi nėchtó hakle po 15. januaru 1928, ma wón ninto dawka konſkuſeliſki dań, ſtwje 10 proz., łapiacżicz.

W Budyſchinje, 3. januara 1928.

Hamtſke heſtmanſtwo jako wyſchnoſcz ſa leżownoſtny dawk.

Pſchi nowowólbach ſobuſtawow a nameſtnych ſobuſtawow wodowoho hamta Budyſkeho hamtiſkeho heſtmanſtwa buchu na cżaſ wot 1. januara 1928 hacž do 31. dezembra 1930 wuſwoleni:

jako ſobuſtawy:

knjez rycżerſkubleſ j Noſiz-Wallwiz w Sohlandże n. Sp.

„ wobſjedżer fabriki Willy Großmann-Hermann we Wiſkowizach

„ měſchczanoſta Lehmann w Hornich Pózlowach,

jako nameſtnicy:

knjez direktor Zuckerſiedel w Raſchowje,

„ rewěrſki hajnik Wawrik w Schérachowje,

„ wobſjedżer urlyna Pėſchka w Wrėſyny.

W Budyſchinje, 5. januara 1928.

Hamtſke heſtmanſtwo.

I.

Wot 1. januara 1928 płaczja nowe mėſtne płacżiſny (§ 160 R. W. O.), po kotrychž ſo hódnoſcz dopłatow ja ſamėrny ſoziałneho a pſchiſłuſajeſkeho ſawdżeſcženja poſtaja.

Mėſtne płacżiſny ſu poſa ſawżeſcženſkeho hamta a poła khorobnych pokładnjow bowidżecz.

II.

Wot 1. dezembra 1927 buchu ſtune ſaſłużby rataſſkich a hajniſkich dżiałaczejow (§ 936 R. W. O.) ſnowa poſtajene. Wone ſu w cżiſle 275 „Sächſiſche Staatszeitung“ ſ 26. novembra 1927 wocżiſchcżane a ſu na ſawżeſcženſtim hamcże bowidżecz.

W Budyſchinje, 2. januara 1928.

Sawżeſcženſti hamt hamtſkeho heſtmanſtwa.

Poſtajenje wo wuſwojenju ſ 20. meje 1927, kiž naſtupa ſpożczenje wuſwojeńſkeho prawa Demjanſkej gmajnje k ſeſchėrſchenju ſławneho puża ſ Demjan do Nowych Demjan, ſo jółżnje, dokelž je ſo Demjanſka gmajna tutoho wotpohłada wſadała.

W Budyſchinje, 29. dezembra 1927.

Hamtſke heſtmanſtwo.

Swójbne powěſce.

Semrėli: Amalia ſwud. Henkowa rodż. Glicnez w Budyſchinje, 80 lėt. — Augſta Juliana ſwud. Schilkerowa rodż. Klicza w Lubiju, 78 lėt. — Karolina Jurichkowa rodż. Poſza w Lutoborju pola Hródka, 64 lėt. — Marja Michałowa rodż. Kubiſez w Jażenju pola Hródka, 56 l.

Towaršwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija.“ Přich. wutoru (10. I.) wječor 1/2 9 hodź. mamy w „Kat. towaršowni“ spěwnu pruhu za „Ptači kwas“. K tomu pak je nuzne, zo so wšitcy Budyscy serbscy spěwarjo, muscy a žónske, wobdźěla. Wosebje mužscy spěwarjo nam pobrachuja.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ změje njedźelu, 8. wulk. rózka, popołd. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Jednać budże so dla přichodneho swjedżenja a dla „Posmjertneje pokładnje“. Tuž njech wšitke sobustawy přińdu. Předsydstwo.

Drježdżanski „Hromadnik“ změje jutře njedźelu, 8. januara, popołd. w 5 hodź. swój hodowny wječork w swojej towaršnej městnosći pola G. Z. na Khrystianskej dróży 22.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ spěwa srjedu, 11. januara, wječor we 8 hodź. w khornju. Dla předstejaceho swjedżenja w Hrodźišću dyrbja wšitcy z wěstosću přińć. Hošco su nam też lubje witani. Kerk.

Jasenca. „Katolska Bjesada“ wuhotuje njedźelu, 8. januara, wječor 1/2 7 hodź. w Handrikec hošćencu swój 55. załoženski swjedżeń, wobstejacy z dźiwadła, přednoška a rejow. Wšitcy Serbja z blizka a daloka so na njón přeprošuja. Předs.

Kulow. „Jedn. Sokol“ wuhotuje jutře njedźelu (8.1.) w hošćencu „Němski Kěžor“ swój III. załoženski swjedżeń ze spěwami, ze zwučowanjom, z dźiwadłom a reju. Wšěch lubych Serbow a přećelow Sokolstwa přeprošuje Jedn. Sokol.

Lipić. Serb. tow. „Statok“ wotměje srjedu (11.1.) wječor w 7 hodź. w Lipiću ważnu zhromadźiznu dla swojeho přich. swjedżenja. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże. Předsyda.

Łuž.-Serb. Sok. Zwjazk. Předsydstwo a wubjerk zmjejstaj 8. wulk. rózka dopołd. w 10 hodź. w Serbskim Domje ważne posedżenje. Kóżda jednota dyrbi zastupjena być. Starosta,

Rózant. „Tow. kat. serbsk. młodźencow w Rózheńe“ mysli sebi w mjeji tutoho lěta cyle nowu dźiwadłowu hru w 4 jednanjach: „Nastaše hnadowne města w Rózheńe“ wuwjezć. Hrać ma so wonka na knježim dworje, a to 2. a 3. njedźelu wječor a štwórtk na Boże stpiće popołdnju, woschje za šulske dźěći a starših luđi.

Za Prażskich spěwarjow! Kedźbu! — Na jutřišu (njedźelsku) pruhu w Serb. Domje maju so „Zerja“ sobupřinjeść. Z nich spěwamy čo. 1, 6, 14, 16. Dale so na to kedźbne čini, zo so pruha z dypkom w štyrjoch započina. Njech so kóždy po tym ma. III. dirigent.

Zupa „Jan Arnošt Smoler“. Prosymy wše sobustawy nam přizamknjenych towaršstwow, zo bychu sebi kupili „Předźenak“ a serbsku „Wotterhansku protyku“. Słužatej do kóždeho serbskeho domu! Surjane debjeńki domjacnosće — kužoł dobreje wódy.

Zwjazk serb. spěwanskich towaršstwow změje swoje 1. hłowne posedżenje sobotu, 14. jan., 1928, popołd. z dypkom w 4 hodź. w hošćencu „K woprawnemu“ (Zum Ehrten). — Dujowy porjad: 1. Rozprawy jenotl. towaršstwow; 2. Skowronk; 3. Kocorowe „Naléčo“; 4. Pražski festival jutry 1928; 5. Kocorowy pomnik; 6. wšelčizny — namjety. — Dirigenca a předsydstwa njech so cyle wšěch přitomni abo zastupjeni. Druhzy zajimcy su nam też wutrobnje witani. III. předs. a hł. dirig.

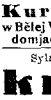
2 PS motorske kola
nowe z fabriki, z elektr. swěcu, bjez wjedźenik, a dawk. wopisma wot 365 hr. Też na wotpłaczenje, 83 hr. napł. a zbytk hač do 12 měs.
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 29

Wučobnik

so k jutram 1928 pyta. Wuwučowanje jako předawař a knihiwjednik. Ma być Serb. Jěsć a bydlenje w domje. Sulske wopisma maja so słać na
Kurt Kaulfuß
w Běłej Wodźe / želez. twory, domjace a kuchinski grat.

Syrna, wysokosuċelna
krowa
je na předań **we Wjeselu čo. 13**

Přesadźowanje palneho drjewa.
Stwórtk, 12. januara 1928 dop. w 9 hodź. budźa so na drjewniču, wotdźěl 35e (při **hajnistwo Bocka**) zjawnje za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawaz:
70 rm khójnowych rólow
800 „ khójnoweje walčiny
Po tym na drjewniču 27a (pola **Psowjow**)
100 rm khójnowych rólow
600 „ khójnoweje walčiny
w. Minakale, 3. januara 1928 **hainiski hamt.**

Nětk dyrbiće nakupować, a to za zymske płaczinу!
1 wagon Opel-kolcsow
je zaso dóšoł!
Jan Schieback,
w Budyšinje, na Mužakowskej dróży 4. Zane klamy!

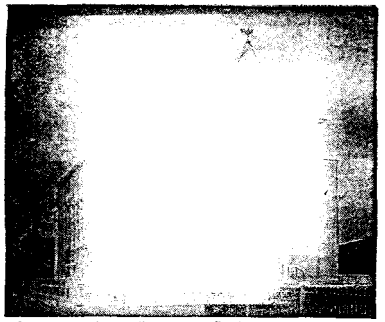
Čełčk
z dobreho splaha
je na předań
Piahow. družstwo
w Holešowje (mlyn)

Wysoko-sućelna **krowa**
je na předań
w Njechornju čisło 2

Ranca
5 njedźel do prosaŋa
je na předań
w Jasenicy 20 pola Njeswačidła

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihiċišćernja
w Budyšinje

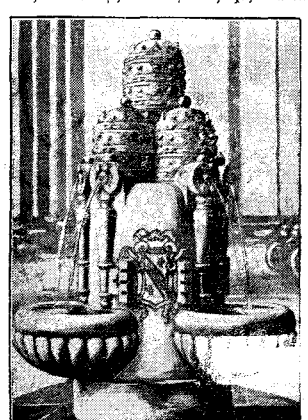
Zadanjamy nalutowanske pjenjezy
z 5–8 1/2 procentami
po wučinjenju
Přijimamy a wuplaċujemy też pola filialkow
we Wojerecach a w Khoćebuzu
a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe
Serbska Ludowa Banka

Nowotwar doma khorotwneje pokładnje w Muichowje. Khorobne pokładnje w Měnišej so w pjenjesach cžuja, tohodla tajke hrody twarja, ale jich sobustawy sacžuwaja bolostnje stajnje rosćoze pschinoschki.

Sapósłanz w cžěskosłowakiskim sejmje Zalobin. Wón bě zjebi na honitwu wuschoł. Satsěleneho jeho nadeńdžechu.

Nowa rjana studžeń we Vatikanje w Romje. Tu su we bliskosći rowa swjatetho Pětra natwarili.

Miš (lnjeni) Grafjonowa chžjsche njedawno w lětadle s Ameriki do Europy lećeć. Na morju pschindže do žalostneho wětra. Lětadło padny do morja. Grafjonowa tepi so je swojim pschewodnistwom.

Gustav Frjschtenski, najsławnischi cžěski napschemoh bdže.

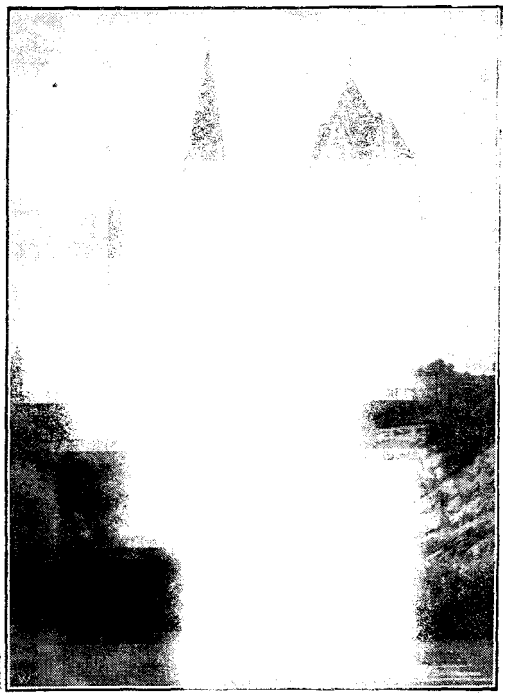
Hdže je druhi dželacžer?

Wuprajanje wobrasa w tydženschim cžisle: Sceže-li wobras na hłowu stajili, namakaće kosaka s lěweje strony konjazeje hłowy.

Hódanczko: Kotra wjeż je tśjoch barbow?

Čo. 1 W Budyšinje, 7. januara 1928 3. lětnik

Limburgski dom.

Nasch horka stejazy wobras wjedże naš do Limburga. Tuto městaczko leži nad rěku Lahn, kiž so do Rheina wuliwa. Najsajimawische twarjenje w nim je dom swjatetho Jurja. Wyšoko wupina so nad městaczkom a rěku. Se pschikładom sa tutu zyrkej je była wěcże kathedrala we Laonje w połnocnej Franzowskej. Podobnje kaž tuta kathedrala ma tehorunja 7 wěžow. Te pak su dotwarjene. Pola Laonskeje kathedrale njejsu je dotwarili. Limburgski dom natwarichu w tak mjenowanym pósdnim romaniskim stylu w lětach 1213—1240. S Laonskej kathedralu runa so wobeje s wěžemi. Swonkowna sobada je trochu hinaschca. We nowischim cžasu su Limburgski dom sašu kraśnje wobnowili. Tohodla słuscha jemu do najrjeńschich zyrkwjow naschego kraja. We lěcze 1910 sałožichu tu kollegialny wustaw. Wo jeho prózowanje so dom sakoži a w běhu lětstotkow so pschezo bóle wutwari. Kollegialny wustaw we lěcze 1802 sašu sawrjechu.

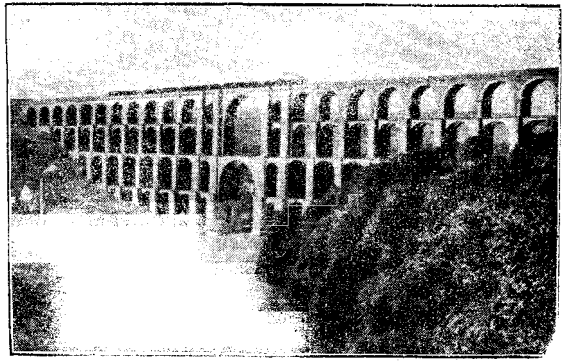

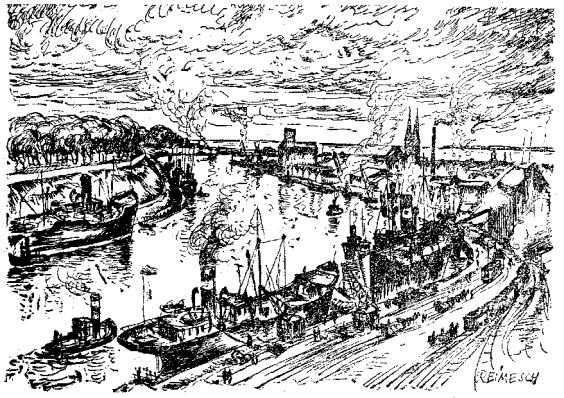
Spalena radniza w Rüdesheimje.

Rüdesheim je snate městaczko w Rheinskej dolinje. Płódne winizy jo wobdawaja. Tohodla je tute městaczko snate je swojim winom. Te pod pomjenowanjom „Rüdesheimske" je snate wuwołane. Njedawno cźitachmy w nowinach, so je ža jeho radniza wotpalika. S połdlasiejazym wobrazom wjedźemy naschich cźitarjow pscheb wotralene twarjenje. Wono pokładżesche je źrěn jeho wěka (Mittelalter). Płomjenja sničźichu wjele ważnych a sajimawych liśćinow je starych cźażow.

Żelesniczny móst pisches Hólezu dolinu w Vogtlandze.

Njedawno pschinjeżechmy wobraz wo nowym żelesniczanym mosće pisches Ravenaisku dolinu we Cźornym Lěsu, pschispomnjejo, so je najdléschi w Europje. K tomu tak njeje. Najdléschi a najwyschschi je w naschej Sakskej w Vogtlandze wjedźazy pisches Hólezu dolinu. Jón natwarischtaj Willa a Dost wot léta 1846—51. Sa jeho twar pschetrjebachu 26 milionow zyhelow a 64 000 cbm. żornowża a pěskowża. Dołbi je 578 metrow. Delka pschi semi je 21 metrow schěroki a horka 8 mtr. Wyhoki je pschi najwyschim stołpje hacź ke kolijam 78 mtr., wot najniżicheho dna doliny hacź ke kolijam 92 mtr.

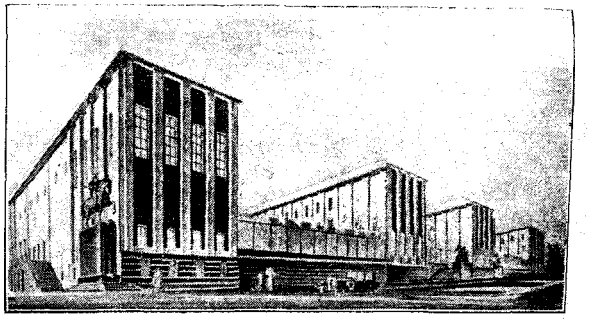

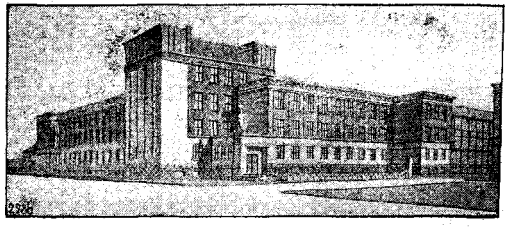
Gdańsk.

Gdańsk abo Danzig je stare słowjanske město pschi Baltiskim morju. Němzy rubjachu tuchle cźerjo, tudyjo, so chcedźa kschesćanstwo rozschěrić, jnytachu w tuchle krajinach j njewopuścajomnymi njeknicźonnosćemi a żurowosćemi tu sażydlenych Serbow a Polakow snicźachu. Nakhwilnje so jim to też poradźi. Mjes słowjanskich demorobnych wobydlerjow nadadźachu němske pschicźahowarjow. Sewěrne nazwiny su wulke Boże sudy. Wilhelm III., kněžowu wójna wuzijo, dźiwiche też we tuchle stronach germanizaziju dokónčeć. Hnuk pak pschińdże. Wałóna swětowe wójny sadźewa tajke politiky.

Nowy muzej we Warschawje.

We Warschawje, hłownym měsće Pólskeje, twarja wobschěrny dom. W nim chowaja dopomnjenki na wulku a sławnu sandźenosć pólskeho ludu a jeho stawisnow. Tak dołho hacź swojeho stata a swojeje swobody njemějachu, chowachu tute zadnostki a dopomnjenki w zuzbje, we swobodnej Schwajzarskej. W Rapperswylu běchu za tajki muzej stary hród kupili. Tam pólszy wótcźiny puczowachu, so by chu spominali na swoju wulku sandźenosć.

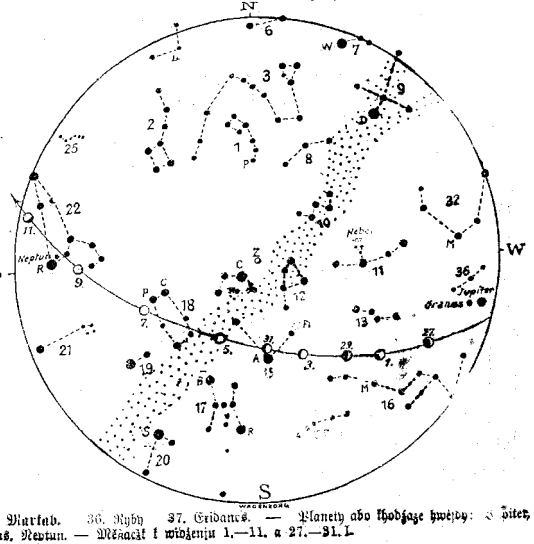
Nowa cźěska realka w Parbubizach w Cźěskoslowakskej.

S jeje twarom su njedawno sapoczeli.

Hwězdna karika na januar.

Hwězdy so swojuja s dyplatymi cźarkami a su cźišłowane. Pišmiki su pschikrótcźenki jasnych hwězdow. Hdże mězacźk stej, je kóždy druhi dźeń sawiśane. Schiw pokazuje, do kotreje strony mězacźk chodźi.

1. Mały mjedwjedź (Bär)
   P = Polnózna abo polarna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cźołm
5. Herkules 6. Wan
   W = Wega
8. Cepheus
9. Kołp (Schwan)
   D = Deneb.
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus 13. Boran
13. Boran
14. Wójnik (Fuhrmann)
    C = Capella.
15. Byk
    A = Aldebaran.
    Pl. = Plejady.
16. Mórska ryba
    M = Mira
17. Orion
    R = riget
    B = Beteigenze
18. Dwójnitaj
    C = Castor
    P = Pollux
19. Mały pos
    P = Prokyon
20. Wulki pos
    S = Sirius
21. Z dowu
    R = Regulus
25. Berenizowe Wł
    32. Pegazus

M = Markab. 36. Ryby 37. Eridanes. — Planety abo chodźace hwězdy: Jupiter, Uranus, Neptun. — Mězacźk k widźenju 1.—11. a 27.—31. I.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Čisło (Nr.) 7 — Budyšin — pónjeźele, 9. januara 1928 — Bautzen — Lětnik 37

...nje we wudawarni 30 sł. pj., na pósće a ...30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde čo. ...awa a wšěch Smolerjec knihiličišćernja, zap. ...bakim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 kloc. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, a z

Za posylnjenje mocy němskeho stata.

W Barlinskej industrijowej a wikowarskej komorje je ...ow je ...
ho pjatk dopołdnja nježdże 100 najwjeršnjowarjow wosobow ...ěmski
wšěch dźěłow Němskeje, mjes nimi też prjedawšchi ...kanzler dr. Luther, jeschli, so bychu **swjazk k wobnowjenju Němskeje** założili. Towarstwo ma za nadawk, móc ...němskeho stata pospyšnić. Němski stat ma wo wšěch ...jeznošćach, kotrež zwiny němski lud nastupaju, rozsudźeć, ...pyšćeho wodźenja swonkowneje politiki, hajenja prawa a ...pyšćeho roskašowarstwa nad wójskom, ...finanzach Němskeje a wo wšěch prašenjach rozsudźenja, ...kotrež tu za Němšku wažne. Wo wšěch tych nadawkach ...je nět němski ljeźm hižo dołhi pósledźe słowo rjec. ...Tohodla njeje trjeba było, wosebite towarstwo założeć, ...kotrež dyrbi móc němskeho stata powjetšćić. Skónčnje ...budźe ...ho nowe towarstwo hišćeze z druhimi nadawkami ...saby...racuj, kotrež nochje nětkole hižo do zjawnosće dacu.

Pohóršenje w konflikt wo dźěłanskim czasu.

Po wobjawjenjenju dźěłoweho ...huda w Bochumje ...hu dźěłaćerjo worzłowarnjow a żelezarnjow w Bochumje po ...minjenju noweho tarifowego dźěłanskeho czasa dźěłarnje wopuščeli. Wutšuh pschihłušnych ...hudow njeje ...wočakowschi, ...hu z tym w Bochumje postajenja dźěłaćerskeho ...hwjasta nałožili.

Monarchistiska strona w Pólsku.

Pólska monarchistiska organizacija je wobstawka, ...ho pschi wólbach do ...hejma ...hamnjej kandidaciej ...lisejny wu...stupi. Wólby wjednik powschitkownje monarchistiskeje organizacije, prjedawschi pólšćanz Cwjakowski, powjedźe.

Sćeńdy noweho pucza na Litwje.

Kaž Wilenske nowiny pischu, je pschedbydźerstwo lai...denskeje ...strony pola Kiejdanach pólsko-litewsku mjeju ...pschekročiło a pólskim wyschnoćerjam we Wilnu ...dźeliło, ...ho je litewska policija na ...hród pschiprawow k nowemu ...pućej pschichka. Pósledńje dny je policija ...hu pomocu wójska a litewskich dobrowólnikow wjele ...hobustawow laudenskeje a ...hoziałdemokratiskeje ...strony ...hasała. Wšcho ...hromadźe je ...ho 120 wołzobow ...hasało. Też w litewskich městach we ...provinzy ...hu wjele wołzobow ...hasełi.

Njespokojnosć ruskich ratarjow.

Ruski ratar je njespokojom. Njejsu ...hu pschejo...ćarna na nowu Rusku ...hałka. Won je njespokojom, ...hačrunje ...ma we kommunistiskim ...hacze wołzobite ...hćejišćeze; pschetož ...ma ...hwoje wobhospodarjenje a móžnosći, bohatši ...hdyž ...hdy ...hrajom bu, ...hchtož je jeho pohnuło, po pschikazni bolschewikow wulkoležownoscerjow a bohatych ratarjow, kotrychž ...hdyž...hche, wotstronić. Leninowej ideji, kotraž na to ...hdźe, też ...hej ratarstwo ...hromadne hospodarstwo pod knjezerstwowej kontrolu, ...haj w industriji, ...hćinić, je ratar najwjetšćim ...hpopo...hijerju napschećiwo stajił. „Bjes ...hmužka ...hdy ...hdy ...hpohnuł praji, „njehospodarju". A ...hdyž ...hat ratarjam ...hłody ...hdy ...hdźela ...hebra, je ...hdźanje role pschego ...hóle a ...hóle wotberało, wono ...ho jenož na ...hamjone potrjebnosće wobmjerjowało, a ...hłónčnje ...hłód pschinđe, a knjezerstwo ...hyrjoćeje ...hofacej.

Najdalsche ...hrony, na kotrychž ...hě ...ho ...hyrjoćeje ...hkowanje kommunizma ...hwěrjej dopokajacej, ...hě ...ho kommunistiskemu wuſtukowanju ...hałko. Ratar ...hamjonym wobhospodarstwje ...hedźi, kotryž jeho ...hiwójbje ...hłuschja, ...haj dołho ...ho na semi ...hdźa. A dokelž ...hjewjeja dźesaćinowe ruſtwo wobhyđlerſtwa ...hratarjow wobſteji, woprawdźiti kommunismus na mały ...hđeł nječuow wobmjerjowany.

A njedźiwajcy teho njeje ratar ...hpokojom; pschetož je ...hyłe nješchte druzheho wot nowsho ...hzaha wočakał. ...hdyž ...ho knjeze ...hkibla, kotrejž ...hchiwórčinu ratarſtwo ...hemje ...hnjejše, mjes małych ratarjow rozdźělichu, ...hyrjoćachu ...hpójnasć, ...ho běchu ...hwoje dotalne wobhospodarjenstwo we ...hjeźinu powjetschili. ...ho rossćěrichu, ...ho by ...ho mjetne ...ha ...hwójbiny ...horoſt dołhło; njeje mózno; pschetož ...hemje njeje wjacy, kotraž by ...ho mohła rossćěrić. Ratarſke wobhyđlerſtwo ...ho pschihporja a ...haj tym ...hahanje do mětkow.

Wurnjej ...ho ratarjam dawki ...hnjate, wone tola ...hiſchece dosej wulke wostawaju, ...ho jim ...hjenjeju ...hjedožadaju, ...ho bychu ...hebi drohe ratarſke maſchiny ...ha hoſpodarſtwe ...hakupili, a wunoſchk ...hi wjerſchcho wołzhedźenſtwa je ...hornje wunoſchki ...ha ...hahanje ...haj ...harſtwa njeſchki. Malo pomha, ...hdyž ...ho w ſtatnych pſchikładnych hoſpodarſtwach ratarſke, tak ...ma ...ho wunoſchkowſej polow powjetſchiej, kaž dołho je ratarjom njemóžno, k tomu trěbne maſchiny ...hebi nakupić.

Sa twſche njedopjelnjene nadźije a ...hłubjenja ...ho knjeźerſtwo jamowitne cźini, kotrehož kommißarjoſo njeſchu na wſach lubowani. Ratar ...hebi praji, ſo ...hu prjedy zara měli, na kotrehož ...hu mohli pſchi ſtładnoſći ſabyć, dźenża pak w kóždej wóſy jedyn zar ...hedźi.

Dokelž ſchule, kaž dalsko ...hu wopraudźe pſchipraujene, njemje wuczbje dyžli kommuniſtiſkej propagandze ſłuża, ratarjo na nadpadne waſchnje zyrkej poddjeraju, a ...hamo w najnjeſchich ...hwach maju ja rjeſnu wěz, ...ho ja jeje twdźerjenje ſtaraćz.

Rubježniſy ſ Ruſkeje namjetnu rumunſku wjeſ nadpadli.

S Bukareſta ...ho powě, ſo ...hu rubježniſy, kaž měnja ſe Ruſkeje, rumunſkej namjetnej wěſy Gravitzel a Pulinea nadpadli, kotrejž ...hu wurubili a ſpalili. Rumunſcy namjetni ſtražniſy ...hu rubježnikow wotchwatali a nětkotrych ſ nich ſatſeliłi.

Madźarska so z pomocu italskeje k wójnje přihotuje.

Wiuſka „Arbeiterzeitung" piſche: Wot nałěża ſaſdźeneho ...hěła mjes Italſkej a Madźarſkej wulke pſchećerjeſtwo knježi. Jěſdźenje miniſtrow, diplomatow, politikow a wojakow ſ wobeju ſtronow nima końza. Jara wěrnoſći podobne je, ſo ſo Madźarſka, w kotrejž ſemjenjo knjeża, ſe pomocu Italſkeje k wójnje pſchihotuje. Szyła ſo madźarſka kolitika w pośledniem czaſu bóle dyžli prjedy ſ myſłu na pſchichodnu wjeceſtnu wójnu wodźi. Wſchędnje madźarſke nowiny wołachu, ſo dyrbi ſo měrowe ſrěčenje powalić, ſ kotrymž ...hu ſo dźěle prjedawſchjeje Wuheŕſkeje mjes Južnoſłowjanſku, Rumunſku a Czěſkoſłowakiju roſdźěliłe. Madźarjo do wſchěch krajow ſwojich agentow ſćelu, ſo bychu ſa myſł pſchemjenjenja měrowego ſrěčenja dźěłali. W Jendźelſkej ſu ſo mjeſcheſći nětkotrych wjele ſo cźitajuch nowin, Rothermere, a nětkoſi lordoju wubleſćej dali, a nětko poczinaju Madźarjo w Franzowſkej dźěłać. So madźarſke kſcheſćerſtwo też doma ſćinjeho njepaſe, naležnoſć we Sſw. Gotthardu dopokaſuje, kdźež ſu awſtriſzy ſinanzni laſtojniſzy maſchinſke ſćełły, ſ Italſkeje pſches Awſtriſku do Madźarſkeje pſchejmyłane, wuhlědźili. Tele wójnſke pſchihotowy ...hu ſa kotrymiž jako roſtrudźaza móz Italſka ſieji, ſwětowy nět a wobſtaće a měrne roſwiće ſrjedźowuropiſkich republikow wohrożuje. Awſtriſka republika móże ſedźma ſměrom tomu pſchiſkładowacz, kaž ſo ſcharna propaganda próſuje, ſjawne měnjenje do ſtražby madźarſkich połoćerjow duła ſtajićz, ſtuć ćjim njemje pſchipuſćiſcźiſz, ſo bychu ...ho pſchez ...howa ...hu, ...hdyž ...hu ...hwoje ...hołnjerſke ſ ...hwojej jenož nemſki Burgenland wjacz a ...ho do pſchaha madźarſkich wulkoležownoſcerjow dacz, kotrejž móża awſtriſkej republiku ſniežaju raum ſahadźićz. Italſke kanony po puczu ...hu ſ warnowacym ſmamjenjom a awſtriſkej ſwontownej politiſy ważny nadawk nakładuja.

Nowiny rumunſkeje ratarſkeje ſtrony „Dreptatea" wo pſchećemjunkaju italſkich brónjow do Madźarſkeje piſcho měnja, ſo bychu ...hužbodźa Madźarſkeje pak kóždy ...ham pak wſchitkich hromadźe pſchećerjowo njepſchećelſtwowaznem bronjenju w Madźarſkej ſakrozile. Atmoſfera wjeczenja, kotrež ...ho w Madźarſkej pokaſuje, ...ho ſ politiſkimi pſchiežnami wonjaſnja. Nětcźiſche knjeżerſtwo pod naczijeſkim ratarſkich worſchtow, kotrejž ...hebi ...hadaju, ſo bychu ...ho knjeże ſiła na podobne waſchnje roſdźělić, ...haj w Czěſkoſłowakiſkej a Rumunſkej, pózuja ...ho ...wo to, ſo bychu ...ho tele ...hadoſće na druhe polo wotwobroczić, a narodne pſchećenje je jim ſ witaminu ſaſpchikmkom, ſo bychu ...hebi nětcźiſche knjeżaze ſtejiſchcźo ...hałhowali. Madźarſka je ...ho na puć dyrdomdejow puſchcźiła.

Protest Maleje ententy pſchećerjiwo Madźarſkej.

Kaž powdźerjenja „Argus" ſ Bukareſta powě, ſtaty Maleje ententy ſchromadny protest pſchećerjiwo pſcheſtupjenjuju wójnſkeho materiala ſ Italſkeje do Madźarſkeje padadza. Po teſe powdźerji ...hudje Mała ententa ...hadacz, ſo by ...ho ſwojaſkaſiſka wojeſka kontrolla w Madźarſkej ſaſo ja...hwjedła, dokelž ...ho Madźarſka wojeſtiſch poſtajenjom měrowych ſrěčenjow njedźerži a ...ho njepſchestawajcy bróni.

Albanska pod italskim nadknjezstwom.

Albanſka pſcheſo hłubje pola Italſkeje do dołha jedźe. Albanſka narodna banka je ſnowa 50 miljonow ſłotych frankow jako pożeżonku ſ Italſkeje dóſtała. Pod wodźenjom offizierow italſkeho generalneho ſtaba ...ho dale ſtrate...giſke dróhi twarja. 15 offizierow italſkeho wojeſkeho wuſtawa je ...ho do Albanſkeje pótałe, ſo bychu kraj wumérili a wobrajowali. Italſka je albanſkemu wójſkowemu ſa...rjadniſtwu 20 000 pſchekowſkich ſtjelbow, 40 hórſkich kanonow a 120 maſchinſkich ſtjelbow podała. W albanſkim wójſku je 56 italſkich offizierow ſa wunuſenje wojakow poſtajenych.

Italſka je hižo w lěcze 1923 Franzowſkej franzowſko-italſko-južnoſłowjanſki pakt poſtrěhała.

W „Écho de Paris" je ...ho na wudawanje italſkich nowin „Conſulta" wotmołwiło, kotrež ...hu piſałe, ſo ...hy Muſſolini njeje ...henje na Franzowſku ſ poſtrěhanej franzowſko-italſko-južnoſłowjanſkeho pakta wobrocził. Wone ſwěſcźija: W auguſcze 1923 wjeczor w 9 hodźinach generalny ſekretar kwikrajneho miniſterſtwa w Romje Cantorini franzowſkeho pósłanza w Romje k ſebi pſches proſył a jeho proſcheſche, ſo by wo tymle namjeze franzowſke knjeżerſtwo informował. Poincare pak dźiwſche wěſ, jenož bjes ...hobudźełanja Jendźelſkeje roſſudźićz a na ...hwojim wočzakowazym ſtejiſchcźu też wołta, hdyž Cantorini ...hwoje poſtrěhanje 1924 wojſpjetowaſche. 27. januara 1928 pak ...ho hižo italſko-južnoſłowjanſke ſrěčenje podpiſa. „Écho de Paris" ...ho prascha, cźehodla Italſka tule wěz prje...

Bombowy atentat na ſchpanſkim ...hwjedjenju.

S Madrida ...ho powě: Pſchi jenym ...hwjedjenju w Priego de Cordoba je jedyn njeſnaty, hdyž wohnjoſtrój wotpalichu, bomby do pſchihladarjow mjetał. Dwanaće ludźi je ...hy roſbudnjenjom bombow ſranjko. Nětkoſi ſ nich ſu ...hwoje ſranjenje wumrjeli. Wyſła ...hebi, ſo ...ho wo politiſki wjeceſtniſ njeſkuſk jedna.

Nacionalistiske hibanje w Bombaju.

S Kabula w Aſghaniſtanje ...hu do Moſkwy powěſće wo wulkich demonſtrazijach pſchiſchłe, kotrež ...hu ...ho w Bombajm (w Jindiſkej) pſchi ſkładnoſći pſchihłada aſghaniſcheho emira (krała) wotmełe. Powitanje je ...ho po indiſkich nacionaliſtiſkich nowinach do wulkoteho wobhoſpodarjenja ſoměrow indiſkeho nazionaliſma roſwiło. Krała nětkotre mohamedaniſke a hinduſke organiſazije jako knjeżerja ...hwobodneho kraja powitachu. Won ...ham wo runoprawoſći, ſnjeſtliwoſći a bratrowſtwje mjes ludami rěkeſche. Tele ...hłowa ...hu ſahorike a ...hadanje ſa wujſchim hromadźeſtwjenjom ſ Aſghaniſtanom, kotryż je ſamoſtatny, ſhudźiło, ...hy tymle tuhyle ...hu ...ho też mnohe adrezy wupraſile, kotrež ...ha ...ho ...hrjedy ...hpjedowe. Pſch powdawnja ...hrjedy je ...hdyž ludźi pſchitomnych było. Hindojo a mohamedanojo ...hu ...hromadźe kralej napſchećo pſchihiſchli, runje tak ...hu ...hobuſtawy ...hejma a konſulſkeho korpſa pſchitomne byle. Jendźelſki mětſtokrał bě dla ſhorjenja wuwoſtał. Pſchi jenej podobnej hoſpodźinje też jendźelſki gouverneur kraja powija. Krał je ...hches Jindiſku puczujo wjele rěczow měł, kotrychž wo pſchijcźe je w ereże aſiſkeho ...hamokhnježerja pſchećełapjeja. Tak kral praji, ſo dyrbi ...ho wo ſchćerke ludowe worſchety ſtaraćz.

Wobhdleriſka wójna w Chinje.

Po powěſćach ſ Kantona je ...ho pſchećiwokommunistiſki general Liežajjun do Kantona wróćił, kotrehož wójſko ja ſaſdźeny tydźeń mjeſto wobhadźało. Liežajjun, kotrehoż běrhu w nowembru ſ kommunistiſkim pſchewrótom ſ mjeſta wuhnali, je ſajo roſkaſowarſtwo w nim pſchewſał.

Kaž ...ho powě, dźaſtej ſo Kwantunſka a Kwanſinſka prowinza k poſtupanju Hunanſkeje a Hupehſkeje provinzy pſchiſamknjeć, ſo byſchtej ...ho generalej Cźiankaiſhejej napſcheczivo ſtajiłej, kotrejž je ...ho ſa hłownyho roſkaſowarja nacionaliſtiſkeho wójſka wuwołał. Po powěſćach je Swatowſkeje provinzy, k ranju wot Kantona, ſu tam kommuniſtowſki knjeżiwo na ...ho ſtorhnyli a wjele ...hchećerjijanſkich Chineſow wotpraſili.

Elſaſka narodna unija autonomiſtiſke hibanje ſaſudźuje.

Pſchedhdyhdſtwo elſaſkeje narodneje ludoweje unije, w kotrejž rjadach je wjele autonomiſtow, je wopowědź wojſewiło, w kotrejž mjes druhim praji: Elſaſ je fran...zowſki a dyrbi franzowſki woſtacź. Elſaſke pſchećenje je internazionalnje roſriſane, wutraj, wobežje. Němſke, dyrbi to ſprawnje pſchipóſnacź. Wopowědź knjeżerſtwuje we poſtupanju ...hthwaluje a ...hada, ſo bychu ...ho ſarjadnitwo dezentralifowało, zyrkwi njepſchećeſkeje ſakonje ſpadje a ...ho rěczowa politika, po ...hadanju wjetſchiny wobhdleriſtwa ſtaſena, ſawjedła.

Léto 1928 započnje so z katastrofami.

Nowe čežke rozbuchnjenje w Barlinje.

2 morwaj a 8 franjenych.

Wečera njedźelu dopołnje 1/2 10 hodź. je so we jwonkownym nawjesćornym dźelu Barlina blisko pschi Grunewaldže na Parkowej dróhy čo. 40 w Dahlenje w pinzu Weingärtnerez bille čežke rosbuchnjenje stało. S rosbuchnjenjom staj so dwaj posthodaj wyšoki pschiwart a autowa lokrja, kiž pódla stojesche, sajpnyloj. Sedwak wobsedźerja bille Weingärtnerez, chemik Willy Stammer, a jena domjaza pschisłuchajena namakaschtaj smjerć, wósom wožobow bu dźěła często a ć dźěła lóžo franjenych.

*

Hišće so wobydlerjo Barlina wot strózelow shrabali njeńdu, kiž jich pschi często rosbuchnjenju na Landsbergskej dróhy sajachu, a hižom pschihódże powěsć wo nowym wjelkim rosbuchnjenju, kotrež ho na napschećiwnym kónzu tuteho wulkeho města sta. W naspomnjenej wulkej bille na Parkowej dróhy w Dahlenje dydelesche wobsedźerjo Weingärtner je swojej swójbu a jeho swak Stammer je swójbu. W podpschišnym bydlenju bydlachu domjazy pschisłušacy a w bydlenju w pinzu wótnik Deter ć mandźelskej a tśjom dźowtanej. W pinzu běsche

chemiska dźelarnja

pschihrabjena, w kotrejž nimo haptyskich tworow tež tak mjenowanu alarmowaza potrjebu sa wćinjenje kontakta želesnizu, wobkeže rosbuchnjenje bjschkowizy (Knallkapseln) a magnesiowe šnurowizy dźelachu. Niedźeń dopołdnja krótko po 9 hodź. poda so Stammer, muž nječicho pisches schtyrjeczi lět stary, do spytarnje w pinzu. Tam rad pschebywaschе, jo by swoje potrjeby je chemiskimi nječkenjemi cylił. Won teć runje na nowym wunamakanju dźelaschе. Sa někotre mjenjschizny wuńdźischenju nadobo krótše, ale sylne rosbuchnjenje w pinzu. **W blížšim wokomiku so ć pobłuschazym wjelkim rosbuchnjenju pschiwark, dwaj posthodaj wyšoki, pod kotrymž pinza běsche, sajpnyny.** We billi ńamej so wschitke wokniowe schtlenzy rospuknychi, domjazu nadobu so spowala, wobrazy je sćenowe spadachu. Kamjenje sćeńcichu, kaž bychu so sylne krupy schle, wjele metrow daloko do zahrodky a do blížich łožownjowjow. Njeńmérna mróčel prócha a kura wuwali ge ć hromadźy rospodarskow a ć njeje běsche hłyschcheć wo pomoc wołanje pobrjećarnych cłowjekow.

W prěnim wokomiku sajachu we wokolinje wschitkich hródźe strózele. Potom chwatachu wschitcy ć domej njeńdźo. Pschihłowatezym wuthowarišćim muńdźwam

posliežі so hrózny napohlad.

Pschiwark běsche so japyrnył, jako by jón nječto wot ville wotrejsnył. Nadobna słužobnikowaja jimy běsche ć tajkim *wotmachom* do powětra sleczała, so běsche na schtwonach we halosach wisajo wosiała. Na wjeršchkach a halokach wyšokich hródźow wišachu matrazy a pubłeschcza.

Najprjedy wuhrjebachu wótnika Debera, kiž na hłowje a w njeschwočit krwawjesche, na to někotre słužobne krótko sa hobu, kotrež wótśje wo pomoc wołachu. Wone běchu hnujecźne abo wobwedźene. Dowjesćenje je hnydom do hłownuje. Hnydom na to wuhrjebachu ći dźowki wótnika, ć kotrychž běsche najmłódscha runale njesćanjena woteschła, klarscha pak mjesche hłowy słamane a běsche so jmutskach tranita. Po dalschim hrjebanju

namakachu žałostnje ńwohdźene często chemika Stammera.

Jemu běsche rosbuchnjenje wschitku draśnu ć cźeła sdrěło. Rosy běschtej wot cźeła wotterhnjenej, ruzy wjazy krócź słamane a zyte cźeło žakotnje rossyhnowane.

Bórzy po 10 hodź. twitłyschachu ć hłubokim žałoscźenje. Jara wobkładnjuje wotkrychu ge někotre mjeńschiny prósowjeńcu, kiž běsche jpanska jimy Deterez mandźelskeju była. Runje nad łožom 60létneje Deteroweje mandźelskeje běchu go hrjadły a naschaki jako tśěchi hromadze łamnyje. Tam ńpodły leżesche žona, hłowu a hornje cźeło njewobschkodźene, ale na nohomaj leżachu pěst a kruchi murjow někotre metry wyšoko. Trajesche pak hišće połdra hodźiny hacź móžachu žonu wuńwobodźić.

Bórzy na to *namakachu* teć **druhu morjenu, 20létnu ńlužobnu Schönfelderez.** Holzu, kotraž běsche hewak hižom mała, běsche hobrźi kruch murje, kiž běsche na nju padnył, tak rośmjatł, so ńebi wutłowarjo wuńłachu, jo ńo tu wo cźeło njeńnateho dźěśeza jedna. Hakle po dlšchim cźasu ńo ńahłe wuńłachu.

Ńpodźiwne pak je, so je kurjeńz, kiž je jenoź někotre *metry* wot rosbuchnjeneho twarjenja ńdalemy, njewobschkodźeny wostał a so ńo kurom w nim nic najmjeńšiche njeje ńtało.

London pócrjety.

Londonje ńo pjatk rano ć powodźeńćiwej katastrofu podeschła, kaflaž Londonńke ńtejńnyny njepomnja. Hacź dotal je ńo 22 tepjenych wołowom ćwěćiło, tola dyrbi ńo bojeć, so ńo ličźba mortwych hišće powjeńchi.

Powodźenje ńo rano po 1 hodźinje sapoča. Sćilny wětr, kotryž bě w nozu ześnował, bě mórśe ńolmy do rěki Themńy honił, w kotrejž woda njepschestawajo wyńche ńtupasche. Pod ńylnym wodźinym cźiśenjom ńo ńłonźenje brjohowa tołńa nurja w ńchérokosći 50 metrow pola Weńminńtera powali. Woda pinzy ńuńdownych khžow pódrje, ńchurćejesche po dróhach a wńchón wohład ńajaji. Woda ńo do parlamenta dobu a ballutradu powodźi. Zyłe namešo pńched parlamentom bě pócrjete. Najńtrachnićnica bě nawalna ńokna pschi Charing Crońa a Warterloońtim mańeńe. Tejńele dróhowych żelezinow bě na dobo ć wodu wobdatych. Pola Weńminńterńkeho mńta wulki jěźor mńta, po kotrymž ńo ć cźołnami wožachu. Pńched Temple Gardenom woda 60 centimetrow wyńoko ńtojeńche. Na połodnjećnim brjohu Themńy běchu wobńejćnjeńe hišćeze bóle kritiśe. Polizijeńtojo, kotrymž woda hacź pak pažu dońahaśeńe, wobwderjowa *wohrożenych dróhow* ze ńpanja blidźachu wodźe wuńhowachu. Rano wokoło 2 hodźin woda po něźim pocźa woteńbracź. S Themńy ńu 12 tepjenych wuńtojli. We Weńminńtru ńo thęża ńafowny, pschi cźimż 11 wołowom žiwjenje ńłubi. Někotri ć jeńnych wobwderjowu ńo hišćeze njeńju namakali.

Wulkhad po dróhach je wńchón ńalał. Mjes pócrjetymi twarjenjemi je *Woolwichśi arsenał*, ńtatna galerija, hornja a dolnja ńchmolnnja, Tower, Waterloońti hońpitał, St. Domaśchowy hońpital a Bladwolikti tunel. Zyły London pod katańtrofinym wokhromjazym ńacźišćezom ńteji. Policija a wohajowa wobora ńe wśćemi mozami wukhowańe dźeła cźinjeńchtaj. Jěźdni policijoźo pńches wodu ć thěźam jěchachu, a dachu ńcźi ć wokhom won dźeći pńcheńpodać, je bychu je na bjezpraśiśe mńtno donjeńli. Wuthowarińe muńdźwa huńło hacź pak paźu je wodźe ńcźachu. Pńchelake ńiwy běchu hacź ć wjerchej ć wodu pócrjete. We jenej kóźi mandźelńkaj wotwećićchtaj, dokuž ńo woda hižo do ńtiwy walesche. Nan jpyta ńwoje ńchtiri bźowki, kotrež wu ńtiwje pńchi ńeni ńpachu, wukhowaćź. Pńchi tym ńo nan a ńchtiri bźowki we ložach tepichu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónđelu, 9. wulkeho rózka.
Beata — Julijana.

Njezapominajće swěrnych a sprawnych Serbow!

1845 pócesći so kubleć Jan Wićaz z Tšćan we Michałskej cyrkwi pšez fararja Jakuba na wulkotne wašnje. Kubleć Jan Wićaz běše runje 50 lět z kěbćarjom był a zdobom tež nimale runje tak dołho ze wjesnym sudnikom. Pšez serbskeho radneho kujeza doktora Klina pšepoda so jemu krasnje zwjazana serbska Biblija ze serbskim pokhwalowaćym napismom. Jan Wićaz běše wósom duchownym słužił — Kubašej, Hilbjencej, Kapłerjej, Mišcy, Lubjowskemu, Jakuhej, Krygarjej a Wjacey. We tutym dołhim cźasu je so we Michałskej cyrkwi sydom tysac dwě sće sydom a tśicyći dźeći wukšćiło. Při wšitkich kšćenjach je Jan Wićaz přitomny był. — Jeho brat běše wučeř Wićaz při Michałskej šuli, kiž je runje tak dołho při tutej šuli jako wučeř ze wšej swěru skutkował. To běštaj zawšdy swěrnaj bratraj — wučeř a kěbćar — wobaj z Tšćan! —

1878 založi so serbske towaršstwo Jednota w Drježdźanach. —

* 1709 na farje w Smilnej Jan Bjedrich Dołhi (*Langa*), pozdźiši farař w Bukecach, wudawaŕ Lutheroweje postille.

Dowěra.

Přiňdu časy
Nědły zasy,
Staroba zo wumłódnje,
Žałosć wša zo wočišćnje:
Nowe krasy
Wóčko tehdy wuhladnje.

Zańdźe horjo
Zćichnje morjo.
Wutrohuje kiž žołnjoše,
Zórleško kiž cećeše.
Nědły zasy
W kwětnych honach pobołmje.

Zmĕř so duša!
Wšak ći słuša:
Zrudoby wšě přewinyć,
Swoju hódnosć njezabyć!
Njehja krasy
Luby Wóte ći *njezaprje*.

Handrij Dučman 1858.

Wšo ma swój čas — křižna a kwas. Přisłowo.

* * *

— **Wo wjedrje.** Nasche wjedro je jara njewobstajny a scherjasty ras pschijwalo. Wečera na wjeczor so wujasni a dźensa rano bě hižo schcźeśćło. To je ć wulkim šoosom. Nahle tacźe ńnĕha w horach sawinowa hižo wulki schkoł a wodu. W Delnjej Hórzy frejesche porujo starej korčmi hižo sasa wodu na najhłubšichim nóhdže pol metra wyšoko. We zyłej Europie su posčasnje dny žałostne wichory měli. Wěre hońjesche wocy rěki Themńy, pschi kotrejž Londom leži, do kraja. Wulke dźele Londona so ć wodu hacź do 3½ metra wyšoko pócrjechu. Dokelž woda so do połnocy nawali, so wokoło 20 wołowom we pschisćiśtkich wobłuschnjach lepi. Wjećoro najšćerje swój pschenóchtaj a bóle mały ras ja kaschowa. Schćesnja rjeńnja rano sajo na rjanu pokrowasche. We połnocy pschezo hišćeze nižiny leža, nam rukuje, so tuklawšu pschihlawa łodojteho powětra ć połnóchnych morjow njemjerkeny. Nadź nami rozšćerja so nowa wyschina ć Azoriskich ńiwow a ć Atlantiskeho oceana. Jutše wutorn ńtajeja ńlónčko 8,11 hodź. a khowa so 4,04

Za wysoku płaćizny.

Powědańczko ć naschich knjezow.
Napisała Kristina Nowowa.

161] (Pokračowanje.)

K pawschitkowemu pschekwapjenju prajesche Urśiny nadobo, hdyž ho hižo preć hotowachu, so budźe na knjeza markiza cźakać, so by ć nim ńwoju ja nimi pschiśchoł abo jemu donia ć towaršćichkom był. Wón tole tak prośo a pomjaje pschedenjesche, so njemóžeńche ho nichtó jemu pschećiwjeć, haćrunjež bě wschém cźežko, mnje jeho tu ńamo pośłajeć.

„Cźehodła chjeze wy pola mojeho nana wośtać, knježe Urśiny? Mośćiże, so budźe hórje, so je khory?“ wuńtupowaśche Tamara ńtrachopjwje.

„Ja ńo nadźijam, je da mi tón Knjes pschilježnosć, je jeho ekzelenzu wo wježady wěcźeć, kiž mohle jeho dźiwaći je khorotnym być, markiza Tamara.“

„Ow, knježe Urśiny, tuž jenoź wośtańeze, prośchu, a Knjes Jesuš ńapłaćej wam waschu lubosć!“

W jeje wocźomaj błyschcźachu ńo łzy, wona ńo hižo njepschećiwjeśwjesche.

A njes tym je mała towaršchnosć ć tutym njewocźakowanym pschipadnom trochu ło zapośdźiuschi wuteczka. wośta Urśiny w pólchnej rośtlinarni je ńpjatym markiśom ńam. Wón wuczeje ńwoju dytiaczu biblija a pocźa cźitać.

Markis ńtwitku ńpasche. Nadobo pobłowaśche ć rutownaj, jake by chtył nječhto ńacźeć, a powědaśeche wo ńnje: „Kak mohł tajke nječhto pschijimać?“

Sełowa drje pschipośłuchaŕnje njepschećlapichu, ale wěcź, we kotrejž je ńaśłuchcha. Cźehto to bě? Markis rěźeśche pośłi — — —

„Cźehto by twoja njewjeśta ć tomu prajiła? Wona drje *żełye* njetuje; ale tu ńy młódźchi. Wumrěśnjeć radźche hromadźe. Na cźo mi to ńiwjenje? A to, ńchtoż ńy ty we Egiptowńkej wukonjał, to ja tola wukonjeć njebudu.

Ja njeńńym wumrěł — —. Kak je wona kraśna! — Nas ńapoćata, dyrbi ńo komedija dale hrać — ńchto je tola budźe, wjeśelohra abo trauchohra? Hdyž by na ńlalwe pschichło, ńchtó tam pohrebany leži a ćchtó je pschichoł, to by cźinohra hotowa była: — Ńiwjenje na ńaśtich wyšinach je tola rjane. Móž w rukomaj, ć bohatźiwom pożpamy — ńchto budźeńche mi to na pomjeńach Sibirńkeje prajił, kaśe ńiwjenje hišćeze ńmĕju jako markis Hellmar Werning-Drano! Haha!“ ńmjeńcźe ńo ńpjagy jěźicha a pschećiwiśwje. „Wona nje lubuje, ńym jeje pschidóły — hdy by wobdała! — ńmĕrom! — ńchtó rěźi? — Nichtó njeźmě to ńhonicź a njeńhoni! Wón ć mowinym njeńlanje, so by ńwoje prawa ńebi ńadał. — A ńwjenje ńamo pońtanył, ja bych jenm to, ńchtoż je mi dobrowólnje darił, haj namuńował, wjazy njewótcźił. — Ale wón njepschindże. — Ńkónčnje mam dźěźo; wona je moje, a ja ćhcu ńo ńa ńtebje wocźahnyć. Ty tam horjeka je njdońtajeńch — — —. Wona je wmurła, ach! — Ńaśa nowe powpjećenje — hdy ńmĕju dojć? Hdy budu ńpokojeny? Hdy pschińtanu pschećí? — Hdźe je nječhto, ńchtoż mohło mńe pródźnoźe wupjelnić? — Cźeźeć nje njeńpośćelo, bohaśtwo mje njewośćahuje — — — nano, nano, jenoź hišćeze ras na twoju wutrobu, ach!“ — — — Pośłednje ńłowa dowulłinćzachu w błukim jadchowanju. Markis wośtajeńku a ńpaśche njeměrnje dale a młódźenc bladźeśe ć nĕmym pschećlapnjenjom na njebo.

LIV.

Rěhdźe poł hodźiny bě ńo minyło; nadobo wotewrźi Podelinńki knjeźiśerńwoji. Ńmuźnjenej bludźeńchtej tutej wokoło, dońiž ńo ć nĕźnymaj błukimaj wocźomaj młodeho cłowjeka njeśetkańchtej.

W tutom wokomiku wróći ńo jemu wědomnje. „Knjes Urśiny, wy ńeje hišćeze pola mje? Cźehodła njeńśeje wotejchoł?“

„Dokelž mójach žadośći ńhonicź, kaž ńo waschej miłoścźi dźe.“

„Mi nicźo njeńe.“ Markis ńo pośběhny a pohibowaśche ńwoje ńtawy, je by ńo pschećiwdźejł, ńo njeje wot Božeje ruczki jatały. „Jenoź moja hłowa je trochu cźežka, ale to ńo pominje. Hdźe je Ben? Rad bych ńo ńwobłekał.“

„Ja jeho ńawołam, mój knjeże; psched thwilku je wuńchoł. Ale ńnadź ńo lépje bylo, hdy by waścha miłoścź njeńawała.“

„A hoźeńe, a wulćí? Njewěźeńe, ńo ńym knjes domu?“ „To dźe; ale wobajeźe, ńo ńym wośćewił, so waśchu miłoścź hłowa bóli a wy ńpicźe; to nětko hižo dźeśe hodźiny. Aurel je markiźu a wńchěch druhich ńmĕrował a dozpĕł, je ńu wołeńchli. Ja ńym ńebi dowolił, worźakńuwźi, so bych, knjeże markiźo, pak waš pschećwodźał, pak pośćelitwo wot waš pschepodał; tuž prońchu, waśtańeze hišćeźe.“

Markis nicźo njerjekńnywśchi ńłoźeśche ułedenu proźerej rutu, lehny ńo wrócźo a ńawŕe ńaśo woźi. Hdyž jej wośpjet wotewrźi, ńahlada ńo na młódźenca.

„Wy ńeje mi ńiwjenje wuthował,“ rjekny ć ńlukim ńłonem. „Bjes waš budźech drje nětko mortwy był. Ale mózeńe mi ńo tom, ńchtoż je ńo nĕźko ńtało, po wobhrunjenju mojich ńłowow hišćeźe wo lubosći Božej rěźeźe?“

„Ow, knjeże markiźo, wjazy hacź dźeśatki prjedy.“ Beloźiny wurtas ńuzowna ńo ńnjenowych bubow. „Wón je waš na kromje bjesdna wumožił. Wón *nażeńe* waš do njeho ńo ńapadnyć dacź, to běźe w Jeho mozy; ale Wón toho njeczińjeńche, pschetož waš lubuje a chże wam wodacź. Wón na to cźaka, ńo budźeźe Knjesa Jesuša we wodoźe prośyć. Ja prońchu waśchu miłoścź, ńo bychcźe mi dowolił, *wam* nĕźchto we *mojim* drochim Knjesu pschedcźitacź. Wy ńnje prajeńchcze, je ńym wam ńiwjenje ńaschłował. Je-li tomu tak, potom mam wěźe prawo na to, nĕźchto wot waš ńadacź. Nó, derje, njećadam nicźo druhe wot waš hacź je, ńchtoż ńym prjedy prajił.“

„Wźimu, ńy chcźeźe njeś rozhowjeć, rozthchnyć, do nowcźa ńtrawa wo ńiwjenje pschińijeć; ł tomu ńcźe je wońtał?“

„Nĕ, waścha miłoścź; pschetej hdyž chcźeźe, mózeźe mi ńyłe ńwérom pschipośłuchacź.“

Markis ńźadny ć ramjenomaj a ńawŕe woźi.

(Pokračowanje ńcźehnje.)

hodź. Mjeńšk khaža 7,54 hodź. wjeczor a khowa so do-
połnja 10,01 hodź.

— **Sjawna dźełowa zaradźenja za Budyšchin a wokolinu.** Kaž łóžodelnišje w lymje, tak mějachmy w dezembru jako postupowanje liczby dźełonjeměrjerjow a powschitkowje spadowanje potrjeby na dźełanišchi mozach. Najwjelowinisha pischicjina wulkeje hjesadźełoisje je wokejke Kruschka kuta jama, kotrejž je wschitke wonkowne dźela (kaž w zubelnicach, stalach, twarstwje a w ratarskiwje) zyle sa-fiajila. Kónz mějeza dostawajsche we wukrjesu dohwla 2410 dźełonjeměrjerjow podpjeru, ś nich běschе 1049 (875 mužišich a 174 žónšich) ś města Budyšchina a 1361 (1280 mužišich a 81 žónšich) ś wjeznych gmejnow. Nimo toho wutwonjesche hischeze 25 dźełonjemějerjow nujowe dźela. We běhu dezembra je liczba podpjeranych dźełonjeměrjerjow hyła wo 80 proz. (1072) postupiła, w kotrejž hischeze cźi wospischicźi njejsu, kotříž hischeze w cźakanišchi cźasu stejachu. We wosprownym měrjazu bu 2131 wosobow jako dźełowy-tazy pischijewi. Kónz mějeza wuczinjesche jich liczba 2948. Mějinow bu 567 wobstaranych. Wjetschina ś nich pocźahowasche ho wjeło dla njestajneho wjedra jenoż na wumonitanišche mějina. Potrjeba dźełanišchi mozow w industrii, pischewuju a ratarstwje je jara popischenišla. Dokelž je hodowny cźas minu, tu też w pschemyslowych wobłuchach dźełacźerjow puschczili.

— **Sćenu tydźeń w Drjezdźanach.** Wośmy jakši ratarski tydźeń japoczinje ho 23. januara. Jón wotewri pre-sident Ratarskeje komory Vogelsang. W tutym tydźenju je zyły rjad wschelakich zhromadźiznow wotmyslenych. Pischi pischicźin nominarjow 23. januara rěcźi president Němskeho ratarskeho swjazka (Reichsbauernführer) Hevn, jednotkowy němskeho ljeha. Sćenu wjesoli wobsamknje ho ś wulkej hlownej zhromadźiznu Saskeho ratarskeho swjazka w zyr-kwi Sarrasani, kotrejž jednotkowy němskeho ljeha Lind-wo mjo burstwa a luźu rěcźi.

S **Hnaschcz.** Dobry wunoschk mějesche honiwa, kotraž ho jadźenu wutoru na tudomnych polach a w lěsach wokoł-mě. Saschene bu 136 jajazow, nětkoždy 20 karnikow a 5 zajacow.

S **Wulkeje Dubrawy.** Psched nekotrymi dnjemi je ljebi psched do kantiny tudomneje porzelanoweje fabriki jadeł. Nimo zigarelow, zigarow a japalkow njewitany hójeź nicźo hódneho pohnukał njeje. Paducha su hijom wusłedźili. Je to samkarśki wuczobnik wot wonkach. Wón běsche je wotewrjenym wokmom do kantiny jadeł a je tam kamor i palicźom wotewrił.

S **Wóspork.** Trajneje tymy dha je pola naš bjesoš-łoźej hyłuje pichbźerała. W nowembru běsche tu 30 mužišich a 1 žónšu bjes dźela a 62 dostawarjow pschiražka. W dezembru pak powyschi so liczba pola mužy na 49 a pola žónšich na 2 wosobje, kiž zwjelza zanebo dźela njemaja. Dostawarjow pschiražka staji ho na 72. Nujowych dźełacźerjow tu žanych nimamy.

S **Hornjeho Hajelka.** Po zyrkwinskej lětnej rosprawje je ho w protwećnym lěcźe 1927 w Hójeseźanskej wosadźe 21 cźeći narodźiło (1926: 21), 11 hólzow a 10 holzow. Swěrowanych bu 11 porow (1926 5), zemrěło je 14 (što wjeźi 17) wosobow, 4 mužy a 6 žonow a 4 dźěći. Wjele Božim błiske pobu 623 wosobow (571 na němskim a 52 na serbskim).

Z **Pančic.** Padušna cwólba je so wospjet do dźěła dawa. Před tydźenjom su wukładny kašćik w Kukowje wuprózdnili a wot pjatka k sobоće wužichu wi-choratu a dešćowatu nóc, zo bychu so do tudomneho składniša — žitneho doma — dobyli. Najprjódzy wutłóčichu wjetše wokno. Dokelž pak drjewjane wokeńcy, ze sylnym żeleznym rjelelom zawrjene, nochowaš nocheychu, byrnjeź so hóle z hóckom wob-dźełale, spytachu so přez durje přełamać. Najerjedy rozbi paduch mału skleńcu při zamku a wotpači z ně-kajkej żeleznej připrawu zamk a doby so tak do znutřkowneych rumnosow. Dalše durje njeběchu zawrjene a tak měješe paduch lohke dźěło. Přeny wšelake kašćiki, wostaji pak znamki a cigary ložo, też pisarskej mašinje sobu njekazaše. Jeho mysle dźěchu jeno na pjenjezy. Tuž so na pjenjezny khamor zwaži. Z njedosahacznymi nastrojemi pak njeo wuźiniš njemóżeso. Na wšelakich błahach bě najskórje z lóc-kom pospytał, so do njeho nutř dobyć. Dyž si so to poradźiło, hy wjacy stow briwnow jemu do rukow padayło. Ale khamor wšom pospytanc so zmowźiše. Na ranje drje so přistajeni na rozbite wokno daldadachu, tola na nutřkowanje sej njemyslechu. Hakle potom, hdyž wobskodźeny khamor widźachu. Pódla wjesneje żandarmerije bě Kamjenska a Budyšska kriminalna policija na městnosći njeskutka. Ji drje so poradźi, njedušnika wuslědźić. Dokelž njeběše so ji z časom dosć wozjewiło, njehodźeše so wjacy poli-cajski pos wužić. Při tajkich a druhich padach dyr-bja so ludźo nuzdal dźerżeć, zo njeby so sled paduchа přez to zhubił. Tu jedna drje so wo tajkeho, kiž je z wobstejnosćemi znaty.

Z **Pawšw.** Kaž wjžo w swojim času pisachmy, je bywši měšćanosta k. Miklawš Bobik z 31. hodownikom 1927 swoje dotalne zastojnstwo jako předsta-wjićel gmejny swoje zastojnstwo złožił a to po 29lětnej dźěławosći. Tutu přiležnosć wuzi k. hamtski hejt-man dr. Sievert znamjeny tydźeń, zo by jemu za wšu swěrn a wutrajnosć w zastojnstwe so dźakował. Po dźakowych słowach w přitomnosći gmejnskich zastu-pjerjow (kk. Bejmy, Bychtarja a Kěžora) přepoda je-mu dźakne wopismo ze sćěhowacym tekstom:

Jara česćeny knjez nóčźanosta!

Dźiwaju na Waš wysoki starobu sće sej bohužel předewzał, Waše zastojnstwo jako měšćanosta Pan-čanskeje gmejny kónc tuteho lěta złožić. Při zlo-żenju Wašeho zastojnstwa móżeće skoro na jene čło-wjeske žiwjenje trajneu dźěławosć zhladować. 29 lět dołho sće zwučeny był, dóst Wašeje gmejny nawje-dować w přikładownej swěrje, ze zahorjitosću a wob-hladniwje wosobje we čežkim wójnskim a powój-skim času sće Waše zastojnstwo zastaral a z tym gmejnje, wokrjesej a statej wurjadan słužbu wukon-jał. Je mi wutrobita potrjeba, Wam za to w mjenju hamtskeho hejtmanstwa a wokrjesneho zwjazka zdob-nje so dźakować. Z tutym dźakom zjednoćam čopłu prózstwu, zo by Wam při dobrej strowosći hišće dołhi a žohnowany wjećor žiwjenski spožčenу był k Wa-šemu wjesełu a swojich. Z najlepšim postrowom sym

Waš podwolny

dr. Sievert, hamtski hejtman.

W Kamjencu, 31. decembra 1927.

Po tutym połoženju jědźeše k. hamtski hejtman do Wuńkec, lažeź knjeza měšćanosta Welsu po-dobnje połoženi. 27 lět je swojej gmejnje předstał a je njedosahacze strowoty dla so swojeho dotalneho zastojnstwa wzdał. Też jemu přepoda dźakne wo-pismo za wšu wopokazanu swěru w donjesenju swo-jich winowwatosćow. Tuž hišće na mnohe lěta!

Z **Jasenicy.** W nocy wot pjatka k sobоće załožechu paduši do klamow překupca Mikšawša Selty. Dokelž sylny wětr zakładżeše, bóše paduch wšsty, zo jeho nichtó njeslyšeł. Hač je jedyn sam był abo dwaj, nje-hodźi so spóznać, ale znaty je dyrbjał być. Wón je wot zady z małym wokńejskim nuž zalěź, pola ko-trehož běše najprjedy wokonym skleńcu wutłóčił. Wón pak je najskórje přez pódłańsku městnosć šol, dokelž běše na wokoje wšitko w rjedźe, jenož jena skleńca běše rozbita. Paduch je wšsće za pjenjezami šol, kotrež pak njenamaka, tak spokojі so ze dru-himi wěcami. Wón pokradny na 5 puntow kołbasy, sto cigarow a nekotre sta cigaretow, ale wšitko je-noż wot dobrych družinow. Za paduchom, kiž je ze domjacymi wobstejnosćemi dyrbjał znaty być, ninaju žanoho słeda.

Z **Kulowa.** W Kulowskim njasowobhladowańskim wokrjesu so wot 8. januara 1928 sćěhowace přenaća: Wobhladowanje njasa w Dubrjeńku, Kućinje, Lub-hošću, Nowej Wsy-klóšter a Sulsecach a na kubłenaj w Lubhošću a Nowej Wsy-klóšter je wot tuteho dnja knjez skótny lěkař dr. Stresow w Kulowje pjerwzał.

Z **Kulowa.** Na dnju Tšoch krabow wotmě tudom-na pjekařska jenota swoju generalnu zhromadźiznu. Wona měješe žadnu čest, so směrśišće tšoch 40tnych mišterskich jubilarow w swojej sydźiznje witać. Su to knjeza: Čestny wyšši pjekařski mišter Hendrich Fröhlich, Korla Schmidt, August Hajdan. Posledni-ši běše bohužel khorošće dla zadźerany a njemóżeše zhromadźiznu wopytać. Z jubilarow dósta kóždy čest-ny diplom, wot rjemjeslnišeje komory wustajeny, kotryž so jim přepoda z wutrobnym přećom, zo by-cha wuznamjenjeni hišće mnohe lěta strowi a cili jenoże přibudźeli.

S **Krupnje** pola **Bojerez.** Jedyn z najcili najstar-šich wobydlerjow, wumenkoł Wjerich Hermann Kunjez bu 1. januara nóże do wěcznjeje nowolanu. Wón je so na wójnje 1870/71 wobdźělił a dóśe nimale 80 lět stary. — We wotrjepu Krupnjanskeho stawizniwa je ho we lěcźe 1927 nimo 3 mortwonarodźenych 56 dźeći narodźiło, 24 hólzow a 32 holzow, přerownanych bu 19 porow. Nimo najmjenjejo 3 mortwonarodźenych dźeći je ho 12 kujert-nych padow wobjetkło. Dźeći, kiž bjachu je tu hižo nje-běchu, je 6 mumrołło. Najwjetšeho jubileja dospě jena zona z skrjepnje je 77 klanj 9 mějacymi.

S **Wjelkich** pola **Bojerez.** Sobuměšćanja a ludźa Wjelkich jsće gmejnu jubilejnu na wjelikonoch wotmyslenu hanowje 27 jabłonow. Wjelnišeh kubłow mějachu ho porno jubilejnu-hy mjenowanci. Na hołnowje wobdźěli ho 22 hólzow.

S **Wujkec.** Na jeden mjenowneho Hamorjeho hana je **10 lěnu Pawoł Michałk,** jan **nuzowneho** jo wowdźe Mar-cin **Michałka** mjen. **Kołatka, pichi šmukowaju** mjenowa-ny, je běźe 153 na jenym dźěłu toho hana hdźeże cźeli,

Hospodarski rozhlad.

pónjeźu 9. januara 1928:

Barlinska burza bě sandźenu sobotu měrna, kurjo cźer-wow ikrje feschtowsche. Wiki rentowych a dołhich jisćmowych wosłachu měrne.

Proenkowe wiki w Barlinje sandźenu sobotu njerschi-njeschu nicźo nowcho. Płaćiny wostachu tesame kaž **pjatk.** Jenoż wowsy bě po zentnarju wo 5 vj. tuńschi. Zentnar płaćeschе

pschenicźy 11,85—12 hr., rožki 11,90 hacź 12,05 hr., jećmjenja nałtnjeho 11 hacź hacź 13,30 hr., wowsa 10,15—10,70 hr.

w termijowym witowanju:

ja měrz: pschenicźy 13,65 hr., rožki 13,20 hr. hacź 13,18½ hr., wowsa 11,45 hr.

ja meju: pschenicźy 13,88½ hr., rožki 13,40 hriwnow, wowsa 11,81¼ hr.

ja intii: pschenicźy 14,05 hr., rožki 12,46½ hacź 12,95 hr.

Na pschedań

Wós bjeźacy w Budyschinje, Nowe hjebje 8III

Sćmo 25 zentnarjow w Bjedrichu 13.

Kóń 3-lětny w Małeschezach 67, w Bělej Horje 18.

Wał na Sajcowje 18.

Krowa wysokocźerwjeńcina w Komorowje cźo. 27 p. Klukscha.

„ 3. cźelcźech w Běłšchezach 15.

„ w Nowej Wjesy 6 pola Hucźinu.

„ we Lomiku 14c pola Minakala.

„ w Klukschu 31.

„ Kuchar w Prašchiwizy pola Hrólka.

Pjerjo brjene a njedrjene w Khrósće 40, we Lušy cźo. 15.

Pschichodźejcy pytaju.

Mějnikeho, Keller 'so Hodźiju.

Wojnarja, knjeź Šwor w Hrodźischcźu.

Wuczisnika Gerlašchka, Lauscher w Njeswačidłach.

Mlinišeho mlun w Makojcach.

Holzu do domu, Lozina w Budyschinje, Dźiwadłowa hasa 6II.

Holzu do domu, Glaw we Lutach, kantina.

Holzu do domu, Seumowe w Budyschinje, Drjezdźanska dróha cźo. 7.

Holzu do domu, Hillmanta we Wjelcźesinje.

Holzu do domu, Lampertowa w Kamjenzu, Budyška dróha cźišło 77.

Drjewowa awkcija

wutoru 10. januara 1928

na Klukschanskim knjezim hrjeze kerli na hacźenjach (kupy jeńcu ho pschi Lukaschez hatu pschip. w 2 hodź.);

na Njeswačidłskim knjezim, kupy jeńcu ho dop. w 9 h. w jastwje 17, kotrejž ho puczaj do Noweje Wsy, Pjowja a Schescźowa, Hojeschowskej Dubrawy hichtjuzetal;

štwórtk 11. januara 1928

w Dubrinskej hoši pola Pasternakez, wuhyta pschi Kalowcźi žełejnizy 90 metrow khójnowych kulichow a 36 hrómdowow walcźiny w Brannerez hoteźenzu w Kukowje dop. **z dypkom** ½11 hodź.

štwórtk 12. januara 1928

na Minakalskim knjezim, kupy jeńcu ho pola hajnikowje pola Bukowza: 170 mtr. kulichow a 1400 mtr. walcźiny;

pjatk 13. januara 1928:

Na Jitrowskim knjezim 20 hromadow twjerdych halojow (kupy jeńcu ho dop. w 9 hodź. w knjezim dworje);

w Schpitalcźi hoši města Kamjenza: palne drjewo, walcźina, jerdźe a žerdźi (kupy jeńcu ho wjećor ¼6 hodź. w Stošlej hoteźenzu w Kamjenzu);

sobota 14. januara 1928:

na Brunowsko-Lubnowsko knjezim rewěrje pop. w 4 hodź. pop. w 4 hodź. w hoteźenzu w Lubnowje: palne drjewo, **pjenki** a walcźina.

Sšudnijzy na pschesahowanje

wutoru 10. januara 1927:

w Kamjenzu w kalarnach, dom majschinskich tišlow: Draš-ny kamor, krajschka, pisańske bidło, lodowy kamor, dwa-rowy kamor, motor, promotor, 57,8 mtr. brunchо jinkinja, wošobinski auto, pjenjezny kamor, 8 stołow a frijźrita toiteta, strjany cźahnik, bjrej, šnjowobjowy ka-mor, hłubowy stoł, łodra;

w **Jězowje** dop. w 10 hodź. w Wětkej hoteźenzu pišańske stroj;

we **Sčmjerćźanach** pschip. w 12 hodź. w hoteźenzu hojno-šnffi wós.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja dop. ¾11 hodź.: Dla pobrachowanja nimale tójzeho nastorka bu wiki ni-male zyle bjes wobkhoda.

Dop. ¾12 hodź.: Wukrajne płaćiny za khlěbowe žito su njepschemenjene. Połoženje hewak kaž psched ho-dźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	7. 1.	6. 1.		7. 1.	6. 1.
Pšenica	237-240	237-241	bunY	20-21,00	20-21,00
rožka	238-241	238-241	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	220-266	220-265	módre lupiny	14-15,00	14-14,75
nał. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	16-16,10	16-16,10
wows	263-214	264-215	zeradella	—	—
kukurica	220-222	220-222	raps. wosušk	19,80	19,80
pšeńč muka	31-34,25	31-34,25	lany wosušk	22,40	22,60
rožna muka	31-34,00	31-33,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	24,20	24,20
rožne „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,50-2,50	2,40-2,85
raps	345-350	345-350	rožna słoma	0,70-0,90	1,00-1,20
jane symjo	360-365	360-365	pšeńc „	0,70-0,80	0,80-0,85
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Płaćizny ręznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

7. januara 1928. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 635.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	55—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	48—52
Mjenje picowane wšěch starobow	40—45

Byki 705.

Polnomjasne, wurošćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	56—58
Polnomjasne, młódše	52—55
Mjenje wukormjeno młódše a derje picowane starše	49—51
Spatne	45—48

Jałojcy a kruwy: 1236.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hód-nosće	45—47
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hód-nosće hač do 7 lět	33—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Cełata: 1312.

Najlepše wukormjene (2. drnž.)	75—84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—70
Spatne (4.)	42—53

Wowcy: 3236.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	58—62
Starše wukormjene (2.)	45—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	38—44

Swinje: 8667.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	59—60
Mjasne	57—59
Spatne	52—56
Rancy a kundraty	52—54

Jako dźiwjsche hólź tutón čźěł, kiž běšche se jilonjanymi wěschčenmi wojnamjenjenu, se jimykačenmi pschečěč, so wón pschepecaty a so we wodze sjidi. Jako běšche sajko do swjerčna pschischol, poraźij so jeho mlodostnym towaršcham jeho wulkowacź.

Posmjertna swjatočnosć za knjeza duchownoho primarinsa Haeblera.

Pod jara žiwlnym wobdźělenjom zylcho wobhdlěrjenu, towaršstwow a wyschnjesowu bu wězera njedźelu duchowny primarius na wotp. Jurij Haebler w Budyšinje, kiž běšche źiwjedu 4. januara t. l. wumrěł, źiwjatočnje pohrjebowany. Hižom dawno psched sparčatkom jsdnaje žarowanjskeje źiwjatočnjesnje w Marijnej-Marčinej zyrkwi běšche wona polna ludźi a słónčnje dyrbjachu jo sta jsajo wroćźeć. Kaž wot zhěbźarja hornich, su wschelazy hižo wot 11 hodź. w zyrkwi čźakali, so bychu jebi pschihódne měsno jwěźili.

Wokoło 1/2 hodź. pschinjesechu cźelo f bydlenja do zyrkwje a postajichu kaschcź na wolkarnischcźe, kiž běšche žarowanjskr pychu wobleczene. Po wuspěwanju kerlusche nježesche knjez farar Siegemund cźelne predowanje, jadrine a jintaje, trošćowaze a posdźěwaze a da Zohnowane 28 lět jeho hamtiskeho słužkowanja bischcze jónn psched naschimi duchownymi wocźemi ninto cźahnjnčź a dopominasche na to, kak je nědźy semrěty f tuteje čźěrki wjeseću powčźej Bożu pschipowědał, kelko sabłužby je jsebi wo nasche dušche dobył, kelko luboscze a dwěry je wot njeho wulhadjało. Hesko źiwjeho źiwjenja: „Za dżu cźe pozohnowacź a budźech pozohnowany", kotrež psched 42 lětami pschi jeho duchownej źwjerčźinje jako ukodemu duchownemu na puć dachu, je wón wopravdźe wukonjał. Kelko rěkow Zohnowanja je wot njeho wukhadźało a w kelko domach źiwjeje wosady je wón jako źwěrny domjacy pschecźel nuts a won khodźił, na nětkowej źiwótnej źiwjatocznosći so wodźěźił, njech je była wjesoła abo smutna. Na wschěch polach setkowachmy so f jeho duchownej hlbokosći a je wopravdźe Zohnowanje wulkeho Boha, so bu nam tutón nuzź daty. Wón běšche farar, kiž běšche zyle f duchowpastyrjom, pokni hłubokeho žarowanja stejnny pschi jeho kaschcźu, wón je wotešchoł, jeho Zohnowanje pak nam wostanje. Jeho duchowpastyrska słužba je nětkotre mužtkiłź horje powuhała, wón běšche je Zohnowanjom pschi khorowjach, pschi dupje, pschi wérowanskim wokrarju, pschi rowach, konfirmandam, kotrymž rosumjesche pschjezo prawy puć k wěrnemu Zwožowanemu źiwjenju pokasacź, studentam, wosebje mladym theologam a mladym sastojnskim bratram, kotrymž běšche stajnje wotzowrěli pschecźel a radźecźel. Mnoho zyrkwinskich towaršstwow, kiž je wón sakóźł a mózne podpjerał, Gustaw-Adolfske towarstwo a Gustaw Adolfske žonjace towarstwo, w kotrychž wón luboscź wubudźi ke stunczenju evangelstwa w wospróchcenju, Marczinym wustawam atd., wschitke służba luboho předowarja a pschecźela źiwoje wězy. Schtóż luboscź źuje, teź luboscź źnje. Spominajsce na źiwjich wuczerjow, kotrjž tu wam Boże słowo pschipowědali, hladajsce na jich końc a sćěhujsce jich.

W mjenje Pětrowskeje wosady a superintendentstwa rěcźesche knjes superintendent Fröhlich a wusłědny hischcze jónn wschitke sabłużby semrětcho, kiž je jsebi we tsich leźbježaikach źiwjeho tudomneho słužkowanja, wosebje wo Marijnu a Marczinu wosadu dobył, wot tamneho 3. adventa 1898. Wulke sabłużby na semrěty teź wo swjatowpschihotowanjenje dostojnieje Tuchoćskeje zyrkwje a jako 126tim wojerski předał a wo smutskowne mijsionstwo a wulkowanje wopilizow. Jenož cźłowjekoje, kotrjž konz wopominaja, wužiwaju źiwoje źiwjenje prawje.

Pośłedźowacy běšche teź posirok, kotrjž semrětemu jeho domjaca wosada w Delnjej Wódźicy pschednjesze, kotrejž běšche wón teź 10 lět dołho jako mlody duchowny słužił a hdjž so w jsamtnym cźasu jwonjesche, když so w Budyšinje źiwjatocznosć wotmě. Sasmjerć tuteje wosady połoži wulki wěnz pschi kaschcźu dele.

W mjenje konferency duchownych, ke kotrejž semrěty ninale 3 lětdźesatki dołho jako pschedsyda pschisłuschesche, a w mjenje sastojnskich bratrow, kotrymž won słanje je źiwjeej dobrej radu pomhasche, porěcźa knjes farar Groše. Diwaj dnjej pschedy hač so nětko semrěty na khorołožo lehny, 4. adventa, pobu hischcze pschi Bożim blidze, to běšche jeho poslednje puć. S Jakubowym słowom: „Knjeze, ja wocźakuju twoje źbožo" pożohnowa źiwoju źiwójnu. W jeho poslednich hodźinach běšche jemu f trošćom Simeonowe słowo: Knjeze, nětko puschcźejsch źiwjeeho wotrocźka po twojim słowje f měrom.

Po schtyrich khórnym spěwje zyrkwinskeho khóra źiwj. Pětra wuspěwa knjes farar Siegemund wobsamknjenje modlitwu, na cźoź knjeni Hartmannowa je źiwjim swatym rjanym słosom „Wótče nasch" spěwasche.

Njesčinczny cźah, w kotrymž bu 14 duchownych w sastojnskej drasce wobdźěli, błasche žo na to k Tuchoćskemu pohrjebnischcźu, na kotrymž wupschednjeny Knjesowy słužobnik na starschim dźelu pohrjebnischcźa, kiž bu hakle njedawno rumany, swój poslednji wotpocźink namaka. Jako běšče zyrkwinski khór arisu „Hdyž dyrbju wotkal cźahnjeź" wuspěwał, pożohnowa knjes farar Siegemund cźelo. Hischcze jónn pokhli wulka žarowanjska wosada hłowu k modlitwje. Njeličźomni jenotlinzy pak jako poslednji postrow dwěrki do rowa cźiknychu. Naš wschitkich pak wucź tón Knjes wopomnicź, so dyrbimy teź wumrěć, so bychmy mudri byli. D.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa julije wutoru:** Po zyłej Němskej šmějemy dale mile k dešchcźam žo nathilaje wjedro. W Jendźelskej teź deschcźe.

Njedźelu dopołdnja je w Domaschińskej zyrkwi we Drježdźanach-Starej Grunje w cźasu, hdyž bě žo hłowna Boża słužba zapoczała, woheń wudyrił. Snydom žo wohnjowa wobora sawoła, kotraž sa nětkotre mjenschiny je znjatkowarni psched zyrkej pschijědże. Mjes tym bě farar Domaschitkeje zyrkwje na woltar stupił a kemscherjam wosjewił, so je w zyrkwi na lubi wysche wettarja woheń nastał. Kemscherjow tehodła namolwi, so bychu zyrkej wopuschczili, schtož so hnydom we wschém měrje a porjedje sta. Mjes tym běchu hascherjo wušledźili, so běchu žo hrjady pschi wobschkodźenym wuhenju sapalike a so bě žo woheń na drjewjane pażenje nad wettarjom wupschestrěł. Woheń žo sa krótki cźaj sja.

*

W Lohmenje pola Pirny žu žo paduschi w stali do pólvreweje tyčźi dobyli a f njeje 20 rosbuchazych patronow kradnyli.

*

W Budapešću je žo sobotu źneš naschoł. Ssylny wětr sathadźesche a jenu tyčźu potorha.

W Cźechach, na Morawje w pokodnischej Cźěskožlowaskej žu sobotu syłne wětry sathadźake. W Prasy je žo wjele tyčźow wobschkodźiło. Schwarzenbergski park žo raczinje słamanych schtomow a tyčkow runasche.

*

Teź w Hollandskej žu wětry słe sathadźake. Tśi parne łodźe žu žo potepile. Mužstwo je žo mohło wuthowacź.

*

Pschi powodźenju w Londonje je w niže ležazych městnach Tateiseje galerije woda tśi metry wysoko stała a nimo měry wulku schkodu naczinita. Pschi predawschich powodźenjach w létomaj 1886, 1870 a w 17. létstotku njeje woda ani pschiblišnje tajku wysokosć dozpita. Pschihotowane wyschnosći je warnowanje wudało, so może žo powodźenje wospjetowacź, dokelž budźe mórśi pschilinu hač do wutory pschibywacź.

*

Kaž žo f Newyorka powě, je amerikanske knjezeństwo franzoskemu pósłanzej sdźěliło, so žo franzowska wotmolwa na Kolligowu notu jako spokojaza njewobhladuje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Jutře wutoru (10. I.) wječor 1/2 9 hodź. mamy w „Kat. towaršowni" spěwnu pruhu za „Ptači kwas". K tomu pak je nuzne, zo so wšitcy Budysscy serbscy spěwarjo, muscy a žónske, wobdźěla. Wosebje mužscy spěwarjo nam pobrachuja.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje njedźelu, 22. januara, pop. w 3 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu w Henzlec hoscenc. Knjeża dowěrnicy so proša, zo bychu to wšém sobustawam wozjewili. Winowatosć sobustawow pak je, zo přińdu. — Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" spěwa přich. srjedu, 11. januara, wječor we 8 hodź. w Njechornju. Dla předstejaceho swjedźenja w Hrodźišću dyrbja wšitcy z wěstosću přińć. Hosćo su nam teź lubje witani. Kerk.

Lipić. Serb. tow. „Statok" wotmeje srjedu (11. 1.) wječor w 7 hodź. w Lipicu wažnu zhromadźiznu dla swojeho přich. swjedźenja. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże. Předsyda.

Łuž.-serb. Sok. Zwjazk. Po wobzamknjenju wubjerka budże naša létna hłowna zhromadźizna njedźelu, 29. januara, pop. 1/2 2 hodź. w Serb. Domje. Jednoty njech wuzwola swojich zastupjerjow po § 9, wotst. 2., Zwj. wust. Namjety maju so zwjazk. jednaćelej hač do 20. t. m. zapodać. J. Šajba, starosta.

Pančicy. „Jedn. Sokol" změje wutoru (10. 1.) 1/2 20 (1/2 8) hodź. wječor hłownu zhromadźiznu we Worklecach. Kóždy sobustaw ma winowatosć, zo přińdże. Starosta.

Župa „Jan Arnošt Smoler". Prosymy wšě sobustawy nam přizamknjenych towarstwow, zo bychu sebi kupili „Předźenak" a serbsku „Wottorhansku protyku". Słušatej do kóždeho serbskeho domu! Surjane debjeńki domjacnosće — kužoł dobreje wěry.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynecy. — Za nawěšćki: O. Janak w Budyšinje.

Srjedu 11. wulkeho rózka
štwórtk 12. wulkeho rózka
pjatk 13. wulkeho rózka
sobotu 14. wulkeho rózka

štyri tunje drastowe dny

mantle ~ kostumy ~ wobleki
bluzy ~ suknje ~ rańše wobleki

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownym torhošću ~ rózk Žitneje hasy

Wšě šulske knihi
dostanjeće w Serbskej kniharni w Budyšinje

Mot. koło
z khodźami a prózdnoběhom za 150 hr. na předań Max Seifert w Budyšinje na Kamjent hasy 29

Tkaninowe zbytki!
łožowe šaty
běle a barb., **blidowe šaty, kuchinske šaty**
wolmjane łožowe płachty, normal-šaty
płatowe a balmjane twory
za jara **zuliżene płaćizny**
Hilger, na Lotzestr. 20[I] Žane klamy

Drjewowa awkcija.
Sobotu 14. januara, připołdnju w 2 hodź. budźa so na Nowoslićanskich honach blizko Nowoslic wokoło
80 losow stejaceho drjewa
(klocy, klumpachi, twarske a palne drjewo)
za hotowe pjenjezy na přesadź. předawać. Kupcy zeńdu so w hoscencu w Nowoslicach.
Wobsedźeř.

Předźenak
Protyka za serbski lud
dyrbi sebi kóždy Serb wobstarać! Tónsamy płaći 60 pj. a je w serbskej kniharni w Budyšinje k dostaću

Kuchařka
so za wšě swójbne swjedźenja poskićuje. Požadanja pod D80 na wudawanju „Serb. Nowin"

2 PS motorske koła
nowe z fabriki, z elektr. swěcu, bjez wjedźensk. a dawk. wopisma wot 365 hr. Teź na wotpłaćenje, 83 hr. napřad zbytk hač do 12 měs.
Max Seifert w Budyšinje
na Kamjentnej hasy 29

Łožowe damasty
běłosmulate nawobleczenja, łožowe płachty, najl. wupjerki płsane łožowe nawobleczenja kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11
znapřećа hosć. „Złoty hwězdy"

1000 hr.
so wot wobkhodnika pytaja při dobrej wěstosći a dani. Poskićenja pod M. R. 100 do „Serb. Nowin".

Džak.
Wróćiwši so wot rowa mojeje lubeje žony, našeje njezapomnitoje maćerje, sotry, přichodneje maćerje, swakowoje cety, wowki a wulko-wowki, knjeni
Marje Brukowoje
rodź. Hajnkec
wuprajamy wšém za wopokazane lubosćiwe dźěćbraće, ertnje a pisomnje, a za rjanu pychu kwětkow
nanajwutrobniši džak.
Wosebity džak knjezej fararjej Fröhlichej ze Šmječkec za pokojace słowa, nocerjam, swójbje Mehnertec za pomoc kaž też wšém, kotřiž su zemrětu na poslednim puću přewodźeli.
W Hórkach, 7. wulkeho rózka 1928.
W mjenje wšěch zawostajenych
Arnošt Bruck, kowarski mištr.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pł. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 słotych pł. Rabat po tarifje. ɔ: n

Čisło (Nr.) 8 | Budyšin — wutoru, 10. januara 1928 — Bautzen | Lětnik 57

Francowzojo bjez rukowanja z Porhrinskeje njewučahnu.

Direktor internazionalneho dźěłowcho hamta, Albert Thomas, je njedźelu w Bordeauxu w zhromadźizni wo organizaziji měra a wo sadźewkach wěcał, kotrejž je jemu napischežiwo srajeja. W tymle swisu je na němsko-francowske prašenja pischeschol, kotrejž dyrbja je pschede wschěm rosrišacź. „Najhorjeji wobkedźbowarjo mjenja“, Thomas praji, „je je posledenje lěta w Němsku wjez měra a republiki dobywała, tola bitwa je dale bije. Němski nazionalistojo w žiwjej agitaziji w univerzitach a wyschich schulach **wobkedźbuja lěweho Rheinowcho brjoha** z zujym wójskom wuživaju. Pschijarjowschi Dewesowy plan a pschihotowawschi Lokarnskemu rěčenju je Němska nadźija, je je bórzy **Porheinska wot zuscho wójska wuzwobodźi.** Tola hdy bychu swjatkarjo wot zadženy kraj psched létom 1935 bjes wěsteho rukowanja wopuschčili, by to swjatanje bjes dowjka, bjes wotpłaćenja było. S tym by je naskork k wuměrjowanju dał, z kotrymž by je dotalny wuspěch pschibliżowanskeho prózowanja wohrosył.“

Praschenjux reparazijow (wójnskeho wotschkodźenja je strony Němskeje“ je pschiwobroćiwschi, Thomas na nuznosć pokaja, je dyrbi je njedźiwajuc nałoženu Dawesowu plana hischeje dośtkužne rosrišanje reparazijskeho plana namakacź. Zyła summa němskeho dołha je je jurisdizijy na 132 miliardow złotych hriwnow postajiła. Tola wschitzy wězywuznjosni su sjena w tym, je je tale summa njemóže ženje zaptacźicź. Budże je cźakacź, hacź nowe konflikty nastanu, prjedy hacź k rosrišanju dóńdu? Francowska dyrbi je w naspranju **žiwjeje reparazijskeje** politiki po wobkedźbowanjach reparazijskeho agenta skorjowacź.“ Thomas na kónzu žiwjeje rěče na to kedźbliwe cźinjesche, je Parker Gilbert w žiwjej rosprawje ganz hłowownu wažnosć na zwisk mjes reparazijemi a prašenjom wójnskeho dołha zwjazkarjow kładże. Tohodla dyrbja je nowe napinanja cźinicź, je by je Sjednoczenymi statami nowe sniženje wójnskeho dołha dojednało. W tu chwilu wschak je malo nadźije, na taste dojednanje. Sjednoczene staty je z nuhomaj a rukomaj pschećiwno dalschemu sniženju zwjazkarskeho dołha wobaraju.

Wo wólbnej reformje.

W zhromadźizni zentrumskeje strony w Ravensburgu je němski dźěłowy minister dr. **Brauns wo reformje wólbneho prawa a zarjadnistwa** wěcał. Pschi tym na to pokaja, je pschiczina popuschczenja politiskeho zajimanja a politiskeje horliwosće w prěnim rjedźe w zmylenym wólbnym zystemje z jeho wulkimi wólbnymi wokrjesami a w liščinatym zystemje leži. Dźensa wuswolerjo wólbneho kandidata pschemake znaja. Sapóšłanzy je njeje wuswolerja dyžli politiska strona. S dalschej schkodu je, je pschiwólby njeje znowawólby, ale je je wuprašowanje sapóšłanzske pschilo z bližschim na wólbnej liščinje stejazym sapóšłanzom, psched létami hižo wuswolenym wobkedźi. Sa pschichod a wobsebje **w zajimje demokratiskeje wusławy by je dyrbjał tónle wólbny zakoń reformowacź.** Na pośled dr. Brauns hischcze wo **zarjadnistwowej reformje** rěčesche. Niz z hełanni je tole praschenje njehodźi rosrišacź, sa zyły Němsku njeje mjeńša staty z wobzebitymi prawami a zakonjenej, kaž Bayerska, wobstejecź, ale Němska dyrbi woprawdźe narodny stat bycź.

Wušnawańske schule w Braunschweigskej je wotstronile.

Nowe sozialdemokratiske knježerstwo w Braunschweigskej krótki czaš, kotryž jemu hacź bo pschihodniych wólbow zwostawa, wužije, je by krajowe zarjadnistwo a zakonje je sozialdemokratiskich zastupkach a žadanjach pschetworiło. Hłowne změnjna w policiji je je z mużemi sozialdemokratiskeho smyslenja wobsadźiłe. Na to je je schulska reforma pschewjedła. Wušnawańske schule, kotrejž běchu je schulskim wukasom z 19. septembra 1925 pschitwarnile, je je zaso do zhromadźenskich schulow pschetworiłe.

Centrumska politika.

Na schwórtym sjeździe zentrumskeje strony w Psalzy je **pschedsyda zentrumskeje fraktize** w němskim sejmje **Guerard** prawidła zentrumskeje strony rozłožił. Zentrum na prawizu nawrót k monarchiji a na lěwizu tóždyn sozialistisku reakziju wotpokazuje, runje tak też zadanja za sozialistiskim klasowym statom. Zentrumska strona dyrbi dale sozialny ludowy stat dale wutwarjacź a ludowe mozy zhromadźicź. Sozialny samoh zentrumskeje strony na to dóńdu, je by je dźěłaceŕ pschego bóle zobudnjesher pschedewjazacemu by je dźěłaceŕ pschego bóle wobdźěłeŕ pschedewjazacemu low njejsmě samjesowacź. W nastupanju **němskeho schulskeho zakonja** rěčnik praji, je zentrumska strona wot **žadanja za zrjadnistkim pohladanjom do nabožeńskeje wuczby njejwotstupi, hamo hdy by je na tym knježerstwowa koalizija rosbita.** Zyrkwinske pohladanje do nabožeńskeje wuczby njesmě je runja duchownemu schulskemu dohladowanju stajicź.

Městopschedsyda zentrumskeje strony **Esser** wo praschenjach frenjeje ludoweje worschty (stawa) a wo žiwjej dźěławosći jako pschedsyda zjednaczneho politiskeho wubjerka němskeho sejma rěčesche. Nusne je, je ludowa frenja worschta z dźěłaceŕstwom hromadże dźěła; pschetož sajimy frenjeje worschty je najšěpje sastupnja niz hdyž pscheczimo dźěłaceŕstwom swjatanu wojuje, ale hdyž z nimi ruku za ruku dże.

Stahlhelm a politika.

Stahlhelmowy sjesd je je njedźelu w Kielu wotmók. Druhi swjatowy wjednik, wyschkowski leutnant zwonka służby Düsterberg pruskeho prynza Hendricha sastupnik, wo Stahlhelmowych zamjerach a nadawkach rěčesche. Düsterberg praji, je je w Stahlhelmu wérne ludowe zhromadźenstwo žiwe. Hdyž je Stahlhelm je swojimi 900 000 zobrustawami najzbłyšnischi woborny swjatk, ma je wón tomu za to dźakowacź, je je je njeje žanej stronje sapiśak. S hłownym praschenjom je, hacź je poradźi, sta tyšacy z dźěłaceŕstwa do Stahlhelma pschiwjesej. Monarchistiske praschenje je je wobjeso stajilo, dokelž najprjedy wo to dże, cźinobny k narodnemu zmužkenju wrócźo dowjesej. Stahlhelm je na sle a dobre z ratarskimi sjednoczenymi. Stahlhelm je na powedźenje, pschesiwo nasjonalnym stronam wojowacź, dokelž wě, je je jeho zobrustawy **kóždej** z tych stronow pschisłuschcheja. Runje tak wón swojim zobrustawam njeradźi, je pschi wólbach njewobdźěłacź, dokelž by je z tym jenoż dobycze lěwizy połóžiło. Internazionalni marxistizy a pazifistiskej politikeju su najstrašchnischi njepschećelja.

Profesor Ude pschećiwo alkoholej.

We Winje je towaŕiwo je „ludowm strowotu“, kotrejž pod wjedźenjom univerzitneho profesora Ude je Schtyriskeho Hradza cźilu agitaziju pschećiwo fujewužiwanju alkohola wuwiwa, njedźelu zjawnu zhromadźiznu wotmólo, kotruž bě też wjele piwarjow, hosćenzarjow, paleńpalerjow a winizarjow wopytało. Dr. Ude wo schkodze rěčesche, kotruž alkoholizmus ludowej strowości nacźinje. W běhu zhromadźizny wjazy krócź k zlowonym sražerjam mjes pschedniosscherjom, jeho pschiwižowarjemi a z wikowarjemi z alkoholom dóńdże. Policija dyrbjesche tohodla zakročźicź a zhromadźiznu skónczicź.

Zwonkowne wikowanje Ruskeje wohrożene.

Najwyschscha hospodarska rada ruskeho knježerstwa je rosprawu wo hospodarskim położenju w swižu z njedobrašnym podawanjom žita je strony ratarstwa podała. Hačrunje su tři léta za sobu dobre žně byle, je nic jenoż dowos žita, ale też pjowadłow, wolijoweho symjenja, kože, lena a tuka wotcejerał. Tajke wobstejnosće wumołwiły a dowołnjy plan wohrożeja, z nimi móże też we wulkich ruskich měšćach drohota nastacź. Industrija je drje w posledninm schtyrjoch lětach dźěłacź prozentow wjazy nadźělała dyžli ti měšazy prjedy, tola kupowańska móc ratarskeho wobydlerstwa je bóle pschibywała dyžli wuhotowki industrije. Tohodla dyrbja je hnydom pschihoty cźinicź, je bychu je z wjetschim wuwozom worowo do wozow ratarjo powabili, je bychu swoje wuplody pschedawali.

Bolschewiske knježerstwo 30 wjednikow oppozizije k wuhnanstwu sasudziło.

Knježaza kommunistiska strona w Ruskej njeje je z tym spokojiła, je je žiwjenich nědźanskich wjednikow, kotriž je modernisowanemu kommunizmej pschećiwjeja, je strony wustawnika, wona jich nětko też hischcze do wuhnanstwa cźeri. Tśicźesom swojim najwustawnischim nědźanskim wjednikam je městna njeznowała, do kotrychž dyrbja wotpowjedowacź. Jich pschedstawarjo su w najzwinischej europiskej Ruskej abo w hrjedźnej Sibirskej leża. Trojzi, Radek, Jewdokimow, Kalomzi a też Kamjenjew, Sinowjew a druzy, kotriž su je dotal roskaci nowemu knježerstwu podcźinjowcź, dyrbja do wuhnanstwa hicź. Prajidło, je rewolucija žiwoje zaustne dźěcźi žerje, je je sajo jako wérne wupokazało. Muzow, kotriž su hromadze z Leninom zarjadowali a Ruski kommunizmej podcźinili, je nowe knježerstwo do najzjednoczenischich krajow wuhnało.

Briand Kellogej wotmołwił.

Franzowski późłanz we Washingtonje Claudel je stalnemu sekretarej Kellogej list franzowskeho zwonkownehe ministra Brianda wotedał. W tymle liscje je na Kellogowe pišmo z 28. dez. wotmołwja, w kotrymž tón nanijetuje, městno pakta mjes dwěmaj krajomaj pschihłosowanje wschěch wulkomozow k wotrjeknjenju wójny jako instrument jich narodneje politiki dojtacź. „Franzowske knježerstwo“, je je knježerstwo Sjednoczenych statow Briandowy namjet pschihłodnje pschijało. Wono měni, je je stejiščicźo franzowskeho knježerstwa spokoji. Wuzitne by bylo, je by je jeho charakter z podpišmom Franzowskeje a Sjednoczenych statow wobtwrdźił. Mam połnomóz, Wam sdźělicź, je je franzowske knježerstwo zwólnine, je knježerstwu Sjednoczenych statow pschijamnjwej, je by je wschěm ludam patł, je stronu Franzowskeje a Sjednoczenych statow podpisany, namjetował, z kotrymž je staty, kotreż rěczenje wobsamknu, swjasaju, je je tódźele nadpadowadzeje wójny wotrjeknu a praja, je dźeja k wuprawje tódyeho žiwjenskeho konflikta měrne srědki nałoženje.

W swisu z tejle notu je je w Parizu ważnosć na slědowace swěščenje kładże:

1. Briand je měrowy pakt namjetnyk, kotryž dyrbjesche jenoż za Franzowsku a Sjednoczene staty płaćicź.
2. Kellog je žebi jenoż pschał, je by je tole rěczenje na wschě wulkomozy wupschestrěło, tola won njeje rjekł, kajki druzim wójny dże won sakjanu měrź, hacź nadpadowańsku ako sakitanišku wójnu.
3. Dokelž dyrbi je pakt po amerikanskim namjecze na wschě wulkomozy poczahowacź, je je Briandowym měnjenju nusne, je by je druzina sadźewajomneje wójny bliže wopisała. Tohodla w pschedležeznej wotmołwje na to pokasuje, je je wo nadpadowańsku wójnu jedna.

Afghanski kral w Romje.

Njedźelu su do Roma afghanski kral, jeho mandźelska a kronprynz pschijěli. Na dwórnischczu jich italiski kral, trónski nałožnik, ministerski pschedsyda Mussolini, ministrojo a zastupjerjo wojerstwa postrowichu. Pschi powitanišim wuhotowanju k cźešcźi afghanskeho kralа nad Romom **nětotre** létadła leczachu. Pschi tym dwě létadle do želze srajschchcze. S jeneho bo tschidło wołkana, a létadło tohodla k semi padże. Jeho pilot (wodźer) je je zarasy. S druheho létadła běchu je pschi srażenju wotschidła wobschkodźiłe, tola pilotej je poradźi, na tźichu jeneho domu sleczicź. Poczerpi jenoż lohke sranjenja.

Wo drnhim Barlinskim rozbuchnjenju.

Dwě létarskej bombje namakali.

Policajske śledźenje za pschicźinami rosbuchnjenskeho njesboża w Dahlemje pola Barlina njeje dże hischcze stónczene, tola je je hižo nětkole mohło swěsćicź, je je je žyłuje skutkowazym rosbuchadłom, znadź z praskatym žiwym šlebrom, nastało. Weingärtner a jeho zwjak Stammer bóschtaj z laboratorija podsenski kłób z automobilowej kólni nanawrjiłoj, kotrejž je sdobom jako składownja wužiwasche. Hdyž bě je njedźelu popołdnju zhpanina swotnoc zyła, **dwě wulkej cźešcźej létarskej bombje namakachu, kotrejž pak** bóschtej bjes sapałałka. **Hdyž bu zyłe jenoż jena z njeju rosbuchła, budźiše je zhły dźeł města do hromady rospadankow pschewobroćił.**

Hižo nětkole je swěsćene, je staj wobaj chemikaj zyle pod wusamknjenjom zjawnosće a z wobjeidźenjom pschemyślowcje policije dźěłałoj. Policiji je zyle njeznate wostałe, je je w pinzy Weingärtnerez wille dźěłakanja strašchnych rosbuchadłow zamóžnjena. Wědźachu jenoż, kaž bě to hižo psched nětkotrym cźasom pschiprašchny wokrjesny lěkaŕ zhonił, je je tam wożiwjadła, strowotne cźaje atd. dźěłaju, pschećiwo cźemuž wjele zjawnych wobmysłenjow njeměłachu.

Zyle njeznate pak je było, je je pódła dźěłarnje, kotruž měsćene firma Weingärtner a Co. w Tempelhofu, te šanne experimenty z rosbuchadłami a wobeni zapopadowakami kaž w Tempelhofu też w Dahlemskej willi cźinjachu a je je pódła jeho też wohnjostrowne stwory z wjetschimi hromadami tam dźěłachu, kaž je to z namakanjom polhotowych, sdźełka zyle hotowych praskatych pankow atd. dopołnjane. Po jara wótrych pschedpjatkach wukasa wo rosbuchadłach dyrbi je tajke dźěłarnje, prydny hacź je pschiprawi, najprjedy pola policije pschipowědźicź, na cźož ma je po pruhowanju wschěch, bliżschich wobjezjnosćejow wožzatkaŕ, hacź pschi-

mtškowa a twarska policija a wohnjowa wobora dowolnosć k dźelu da. Hakle tehdy je so to stało, hmjeda so rozbuchadła składowacz a so pschegrjeła.

Swjetschne wobhladanje laboratorija a składowanjow je pokasało, so so pschedpisma za składowanje rosnuchadłow w pinzu njejsu dosahnyte a so dźełarja we wobydlenskim dźelu města njebudu dowoleua. Spomnjenja hódne je też to, so domjace wosoby, kotrež tuhe léta dołho we villi žiwjachu, nicze wo tym njewědachu, so so w tymle domje pódla abo pod bydlenskimi stwami jara straschne experimenty czinjachu.

Ze Serbow.

Budyšowica.

Wutora, 10. wulkeho rožka.

Pawoła pustnika — Agathona.

Njezapomnjajce swěrnych a sprawnych Serbow!

† 1793 Jan Wahl (Wjela) jako farař w Krjebi. Wón bě … 14. wulkeho rožka 1737 w Kumšicach … dźesy powěści w Konjecach pola Kumšie wot … narodźił. W lěce 1766 bu z farar… …ći a 1782 tohorunja w Krjebi, hdźež je … …je sujerce skutkował. — W Boršći narodźi so … jeho syn Hendrich, kiž je so jako moler … …nowił, dostawši powolanje jako dwórski … …ra Alexandra w Ruskej. — We Krjeb… …om domje knjeżeše wěsće čile duchowy… … — Nan wuda serbsku knihu, „Medi… … za tych, kiž k spowědźi a k Bożemu … Nimo toho pak mamy wot njeho wjele … …nsow. — W evangelskich spěwarskich … so štyri, kiž je Handrij Lubjeński do nich přiwza. — Mi hač Domaška pak je do swojeje wulkeje zběrki „Zionske hlosy“ dwójcy telko přijał. Sta so to pak sta lět po jeho smjerći. Z wotkel je Domaška mjeńse, njeje znate. Najskerje je zběrki, kotruž je njehdy Jan Wahl po swojej smjerći zawostajił. — Hrenadže ze swojim slawnym synom mę swój row při muri Krjebjanskeje cyrkwje.

1920 wobkruči so měr po swětowej wójnje.

† 1793 Jan Wahl (Wjela) farař w Krjebi.

Hdyž člowjek wšo by dostał,
Stož sebi požada,
Hdyž Bóh by zdala wostał
Z tym, štož joh' wurudża;
Kak potom z twojim kóncom.
O člowče, stało by?
Ty by pod tatym słóncom
Haj wostał přerady.

Bóh často zrudnosć séele,
Tak rad zas' wumóže, —
Tak stupiš k rown dele
A k njebju wjesele, …
Wšě sylzy su so střele,
Če pysi nadźija,
Te słowa trošt su mêle
A zmója hjez kónca!

Arnošt Helas 1861.

Wulki kruch — za wulki brjuch. Přisłowo.

*

Kelko Serbow w Sakskej hišće bydli?!

Poslednje hamtske liczenje luda ſ lěta 1925 je nam Serbow w Sakſkej jenoż hišćeże nad 30 000 naliczilo. We wšelkich nowinach tuhowiu tute liczby jasno jara žiwje rozmnožowanja. Po wšěm kacźa tute rozmnožowanja pokhaczeja je strony hnjezdźiwa. Mjes dwěmi lětoma ſ lěta, so su to lěta 1910, potajkim pschez 15 lětami, hišćeże nětkle 40 000 Serbow w Sakſkej naliczili. Haj, pschirownajo je pschez wschitki liczenjemi hit Sserbjo w Sakſkej nětkle wo 64% wobeberati. Tute rospomnjanja hiwaja so najskerje ſ pschičinu liczenja, so sakſkemu hjenoj wschelake Sserbow nastupaze nanjety pschedźełaja.

Schtóż nasche pomêry trochu znaje, wě, so su hamtske liczby a liczenja pschezo jara kwalkomneje hódnoty, nkz jenoż w nastupanju liczenja luda ale wschelko, ſ čimż so hamtske statistika hewak sabêra. Pschez maja wěste wosoby a tych liczba njeje znatata, pschiczinu, ſ hamtskeje strony žadne dokłady tak podawacz, so wopraudźitosći njewotpowědźeja. Najzapustschne widźimy to w tych stronach, kotrež ſ pschiczinu pobłedźeneje wójny hiwaske knjeżerstwo dostachu. Mêsto Pósnań bě po pruskim sadliczenjom do wójny pschez 54% nêmske, dźensa so k njemskej narodnosći lčma 2% wuznawaweſ. Pschisłuchowacy, so su ſ Pósnanja tuhaju Nimzowje, wosobje sastojnizy, roscźekći, ale wěsće nic pschez połowu wobhrcźerstwa. Wschelako, do wójny mêjachu pschiczinu so wuzeiwacz so Nimzo, wudawaja so hiensa za Polaka. Czim njeschja je najwjetšej mjes narodnosćemi a ſ njeje wuthołażaze sćežkosći, czim wuzaj pschiczinu sa teho abo tamneho, swoju wopraunu narodnosć tajić.

Kak je posa nah?! Na żelesnizy sakusnije serbskim pschisłuchajucym a Hlaczerjam mjes žobu so žerbiju rosmałowjeć. Sa někotrehokuli pschiczinu bosći, swoju narodnosć potajjeć. W Dwošcźinu je tamne tnjeschnio serbscźiny. Hanawiscze też dźeczacu zahrodku pschiprawiło. Do njeje khodźa też serbske dźeći. Sa kóżde serbske słowiczko, kotrež tyjeżo schepnje, dyrbi 5 pf. khłostanja zaplaczeć. Resto Sserbow jako dźełaczerjo, rjemjeschnizy, pschemysłowizy atd. je hospodarźerjo wotwisnych wot jenoho mjeschnoa. Czuje, schto tuto rad widźi abo niz, budźa teje abo tamneje też nadrazuje lepschiny dla, so ſ tej narodnosći wuznawacz, ke kotrejż wuznawacz hospodarźeja słuschnichi nad mjeri. — Zapósłanz Wjela ma złe prawje. Liczba Sserbow njeje wotebrała. Ně, nawopak! Pschibêrała je jenoż štyla tych Sserbow, kotrež abo tamneje winy dla swojeje narodnosće tajachu. Na knjeżerstwu sasoji, tele winy wotstronicz a dostanje wěsće hamtske statistiki spschekowanneje hódnoty. Dźensnjischne hamtske statistiki su powschelkownje schmotnawe. S nimi njech knjeżerstwo Boże dla žanjeje reklamy njeczaka!

*

— **We wjedrje.** Wežera wjecsor w 7 hodź. barometer 742, thygrometer 0, thermometer wo tsjo +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, thygrometer +2, thermometer w nozy +2. Wuhladko na dešcźowanje. — Nas wjedra po wschêm špaczu daje spschemênjaty wostanje. W wotnozy hacź so zodowcho morja, nižiny leża; w połoniu pak wschitko. Nižiny, w połoniu nimo cźehnjo, nakaża nasche wjedro se swojimi wubžikami. Tukhowiu nje-spójnujacemy hischcze, so so nas wjedra spschemêni. Hdyž by tola, rostało, so mohł ratać snajnjeschcźa k wowkam sworacź. Jeslt rostaje, njech ma so kóżdy do spćcha. Tutu symu hischcze wulka tschihłanza na naš cźaka. Najskerje woraknuty mały rózł hischcze ke swoje bożini. Pschinjeze nam najskerje też wjele śneha. Po wschelakich pschedźenamjenjach budźa wulki a mały rózł a mêry maczaze, hapr-leja, mesa a junij snche, junij snano skerje pschewo-njaty. Julij tubi mokrotu, august snano budźe sajo tuchi, septembêr a oktobêr mokraj, ja to novembêr a dezembêr tuchaj. — Juttje hrjeda tłhadźa błoudźo 8,10 hodź. a khowa so 4,05 hodź. Mjeńack tłhadźa wjecsor 9,07 hoaź. a wsy. 10,41 hodź.

— **Sserbśke towarstwo „Maczija“.** jenicźke serbske towarstwo w Sserbowu stotnje Budyschinje, kiž hajł serbski khorowy spew, napowdna stajnje k sastupej so swojeje hrjedźiny. Po stach błuda so stari a młodźi Sserbja a Sserbowki w zubostwie. Też my pschijsamknjemy so hrósnje wje „Nadosći“. Sastupcze do tutoho pêknoho towarstwa, błuscze jich rjadu a sahajcze ſ nimi k wyschinam swjatoho skutka sa narod a wótczinu! Sserb ſ Sserbowki pschi sućnje, wjele a wjesełu! Narodna horhotcź njepschidaj nam, bycź ſ znjshnikom mjes bratrami a sotrami!

— **Farař Schneider w Khrótatowje ja 4. dnchownego w Budyschinje wuslwaleny.** Wčzera pónźdźe wuhonichu zyrkwinskeju sastupjerjo Pětrowskeje wosady jenoshlósnje farara Schneidera w Khrótkowje za schtwórtoho sobuchowneho. Knjez farař Siegemund w Budyschinje, kiž bźeše jo też za tuto mêsno samolwił, je swój nanjet za wjele bow wuwjesčzachu.

— **Najzymnische dny halle ſ schtwórtka?** Po jara zymnym dezembru, kotrjż jon wot lěta 1902 wiacy njeprewinimy, je nětko w prénjej połojy januara cźopliske wjedro a nacźe sasunuło. Wjedrowmyslowjan pak to wjace njeje nowe, bo kelež jon wobsedźowali, so hyma kóżde lěto we nêtkym cźasu trochu popnjeschći a to je hyscźicha w prénjej połojy januara, so hy potom so jasno ſ nowej mozy sapocźała. Sa najzymnischi dźeń maja hyscźicha 15. januara, tiž tej rnnje hrjedź mcteorologiskeje hymy leži. Po 15. januara hmy halle tak rjez bieches horn. Dyrbjałoli ſi so njebjo bórzy wuhasnjacź, dyrbi hischcze jara hymne dny dochadnyć.

— **Kedźbu! Wójnjzy wobschkodźeni!** Orthopadiske wêcze ne dyn wotmêwacz ko w lěce 1928 na jeźbowaju dnjach w Budyschinje w sastarauskim hanicze, pschi Kratowskim waku cźo. 3 wo jenym ihodźe, dopołdnja wot 10 hacź do 12 hodź. Sasledni 11. januara, 8 februara, 12 septembra, 10. oktobra, 14. nowembra a 12. dezembra. Pschi wschitkich jêschach k orthopadiskemu sastarauju, ja kotrež so sarannje twudawkaw žada, ma do wotpscźewanja pschinjmy nanjet tsjo, tiž ma prawo na sastarauje a pschinjne namołwjenje jeneje sastaraúskeje wyschnoscze pschedležeje.

— **Pschekupz Ota Engert wumrêł.** Sandźenu hdoluu je jnatu a nahladnu Budyski pschekupz, knjez Ota Engert w 79. lěcze swojeho žiwjenja swojej wocźi k wěcznemu mêrej zandźelił. Jeho žiwjenje bêsche polne próżu a dźela. Jeho mjeno je też mjes naschimi wujeznymi wobydlerjemi wschudżom derje znate.

— **Do kolleljije saſskeje krajneje lotterije Bjedricha Rothera** w Budyschinje na Khežoritej dróży prajze na lóź cźo. 82 980 pschi cźehnjanju 3. rjadowanje dobyeze we 2000 hriwnoiw.

Se **Sezijez.** Sandźenu schtwórtk wotmê so na tudomnych honach honiwa, na kotrejż 10 jajazow, 1 kanika a 2 schkrêkowje jatželichu. Pschi nêkotrych jestwanych kótkach samo wam jeneho jajaza njewuježdźichu. Tu su njemiljy lischki jakhadźate, hakle njedawno su jenu jatželi. Młodeho žownika su widźeli.

S **Minschonja.** Pschi zmykanju na lodźe je so na tudomnym pówarzu Njezejez hacźe 12lětny žyn rataja Wićejasa ſ Małych Debjez pschepadnył. Njewodźo, so je jenoż pol hata knjeze fantjerstwe, sajedże na skoky lódy a so pschelama a słubi je we wodźe. Dokelž so jemu lódź pschezo dale wotkamorowasche, njemóżeschce so wukhowacź. Hólzy, kotrjż pschipadnje k temu pschihódźechu, dohladachu so na zyle wustateho, na cźoż so hólz Pawoł Herold ſ Horujeze Hórki smuznje na cźełi lód wsaji, tiž na jbože dżerżeche, a poda pschipadnjenemu rutku a wuczahny jeho ſ wody.

S **Hodźija.** Sjemnu puez ſ Hodźija do Wrêsy je po wojsejenju hamtskeho hejtmanstwa na Hodźijskich howach zowêcza dla zawrjeny. Jêsony wobkhad pokasuje so na Zjecźi.

S **Hornjeho Wujesda.** W naschej wošadźe, kotraż 13 wósow wopschija narodźi so w lěcze 1927 24 dźeći porunjo 37 léto pryedy, swój hschcźeńśći klub wobnowi 22 dźeći porunjo 29 léto pryedy, pschipowdacz da so 23 porow porunjo 31 léto pryedy, wêrowanych bu 16 porow porunjo 9 léto pryedy. Semrêło je 9 wosebow porunjo 21 léto pryedy. Pschi Bożim hlidźe pobu 1047 wožowsko porunjo 1250 léto pryedy. Zyrkwinske jêerki wunjesechu 934,22 hr., to je 224,22 hr. wjacy hacź léto pryedy. Sa ſ wulkej wodu schkodowanych bu 138 hr., za Gustav-Adolfske pobocźne towarstwo w Bistopicach 212,5 hr. naspêranych a wotedatych.

S **Porschiz.** Zyrkwinske powdźeze ſ léta 1927 sa Porschiz wosadu: We sandźenym lêcze narodźi so w naschej wošadze 36 dźeći (léto pryedy 37), pschipowedanjow bêsche 24, wêrowanjow 12 (1926 też tehdy), pohrjebow bêsche 21 (w lêcze 1926 jenoż 13), pacźerskich dźeći bêsche 33 (każ léto pryedy), spowědnych 2005 (w lêcze 1926 1968). Zyrk-

Za wysoku płaćizny.

Powědańczko ſ naschich Łużow.

Napisała Kristina Rogowa.

[62]

(Pokracźowanje.)

Na mêstnje młodeho provijora by był druhi wotewrjeny kuchyn ſnadź jako zawrêł a so njeswêril, na tole wałcźuje hanu dohrowólnje wažicź. Ale młodźenc stykny ruzy a jeho hubje zheptatschicej cźichu modlitwu — a potom dobywachu so k wuchu mužnes pohibnjenja lećazeho stawizny ezerpje-nja naschego Knjeza Jezusa po dołhich, dołhich lêtach tak finawje, ſ tajkim nutrnym wuraźom, tak žiwje pschedsta-wi se, je jemu sě, jako by tamnu żałostnu hodźinu w Geth-… a w Kaiphaiowem domje pschejtwił, tamny mumpf … wotomit psched Pilatom, kotrejsne ponižene psched … em, fynjerstwu wuhnd a cźeści ſ ćežkim pucź na … ba. Haj, jemu sě, jako bychu tamne ſi hodźiny … ce, je so hłowa zarjemni, so njerjerjebalo cźwile Sa-… cźicho, mużazcho jehnjeza, wobšiwjacźej.

Młodey provijor lêsche tak hnuty, so so łyšły po jeho ličomaj lijacźa a jeho błóſ tschepotatoje. Wón cźitajsche Knjezowy wjeczory ſ lêt jeneho

wulske zbórki sobu z tej na kermuschnym zwjedzenju su wunješe 1317,69 hr. (lěto prjedy 1118,53 hr.). Sa mištrjonstwo bu sa 285,31 (lěto prjedy 194,98 hr.) darow nawdatych.

S **Klukicha.** W naschej wosadze je so w minjenym lěce 1927 narodiło 52 dźěći, (8 mjenje hač lěto prjedy; w dalschim je liczba z lěta 1926 w spinkach pischipomjenena), a to 25 hólzow a 27 holzow. Mjes nimi běschtaj jónkróć dwójinkaj, 3 morwonarodźene abo hórjy po narodze zemrěte dźěći. — Pischipowědalo je so 25 porow (8), z kotrychž bu 21 porow tuchy zwěrowanych. — Konfirmirowanych bu 38 (14), a to 27 hólzow a 31 holzow. — Semrěło je 37 wosobowo (5); mjes nimi 12 dźěći, 6 mandźelskich muzow, 6 mandźelskich žonow, 3 wudowcy, 3wudowy, 1 nježenjeny muž, 1 nježenjena žona. Najstarscha wozbuda mjes nimi dospi starobu 84 lět, 8 m. 6 dnjow. Hosći pschi Božim blidze bě 1699 wosobowy, a to 738 muži a 961 žonow; mjes nimi bě 41 Boje wotkasanje doma wuživace. Na krajnzyrkwinskich kolektach je so nawdawało: 335,40 hr. na zamowólnych zběrkach 65,60 hr., na darach sa zwonkowne anstejónstwo 132,55 hr.

S **Lupoje.** S lěta 1927 budź z tym je zyrkwinskeho žiwjenja nasche wosadu najpomjenic: narodźiło je so nam 16 dźěći (1926 12), a to 6 hólczow a 10 holzow; parjenstich dźěći běsche 8 (10) a to 4 hólzy a 4 holzy. Wěrowarjow běsche 5 (2); pschipowědanjow pak 8 (3). Semrěło su 3 wosoby. Boze wotkasanje wuži jich 406 (410) a to 170 muzskich a 236 žonskich njes tutymi Sserbow 206 a Němzow 200. Wunoschk zběrkow bě 240 (195) hr. a nimo toho domjasa zběrka za pischejsele naschich Lyrglow 347 hrimnow.

S **Rakojo.** Saindźenu njedźelu wolmě ludomila dobrowólna wohnjowa wobora swój załoženski zwjedzeń we Senošizy žurli. Njedźiwajcy njepschichodnemu wjedra mózesche woborny hejtman knjes Guda we 8 hodź. polnu žurlu wohnjotowarjow witać. Sesnjone wobory běchu pischischle z Barta, Bukojny, Wichowoju atd. Program běsche trochu hinajchi, hač běch so nadźijał; nješto hracza, kotrež je so kóždy króć jara derje wuwjedu, běchu žebi koncert wubrali, kotryž Wulko-Dubrawska kapala jara derje wuwjedźe. Hudźinizy nam rjane nowe kusli pschednjesechu a za to też mózny pschikleck žuzjachu. Pschi wjeczernej rezy a karancžku piwa wodomiju hischcze cyłko hromadze swostachu. — Lětha naš šmórny nózny strażnik wobrótikow wot wjeselcje zabawy k wohnjej njesawola, pschetož tomi, jako naschi wobornizy runje wjesela pschi karancžku hodźachu, buchu tehjeom kóžby króć kwoinju jawolani. Dha derje su prawcho japalerja sajeli, kiž je naschu wokolinu z wohnjemi trochič a mnohich wobsedźerjow do njesboja pschinjesli.

S **Lubija.** Sobotu a njedźelu běsche na Lubijskej Wodźe a też na jeje pódlanskich rěčkach wulka woda. Desched wake hjedro a tacje žněha w horach běsche z pschicžinu nahlego pomnopowanja wody. Woda na Lubijskej rěju pschiběrasche w Lubiju hač na 60 zentimetrow a wupschi rěčnischcžo hač ke kromje. Straschnischke hischcze hač wulka woda běchu ledowe schkruty, kotrež woda wot hrjobow wotkamasche a hubutorhasche. Pschi mjesce pola frjedźenego mlyna dyrbjesche město hrobotu japschimnycz, dokelž běchu po pola frjedźenego mlyna a Mayez zahrodnistwa schkruty nahromadźite, kiž wodu hnjuze hacjachu. Běsche wjele prózy trěbne k wotfrkonjenju wyschkeje wobschčerjace schkrutowneje murje, so by woda swobodny puć měła. W nozy t pón. dźeli je woda sasso rucze spadowała, dokelž běsche pomjerjo.

S **Wósporka.** Pschetorhnjenje podawanja elektriskeho pruda sobotu a njedźelu zanu na a w někotrych wokolnych wsach jara njelubje sastupi. We wschelakich je deje pschezo khěrko wobcežnje, pschi tajkich njewocžakanych wunoskach elektriskeho pruda sjitwy wobsjahowace, dokelž su ludźo někto swjetsicha na elektrisce so pschimnožili. Tak dołho hač to tónkróć běsche, pak elektrisi prud tež zyle jedka wuwostała. Pschetorhnjenje je najsterje je zlym wichrom nastało, kiž na tutymaj dnjomaj sylnje sakhadźesche.

Z **Haslowa.** Na dnju swjatych Troch kralow wuhotowa sebi tu kolojezne towarstwo „Blysk“ swój VI. załoženski swjedźeń. Wjedro běše tajke, zo wósce za cyle lěto lubjeńsscho njebudże a nichtó rad psa won njewućeri. Tuž je tež hjez dźiwa, zo bě wopyt słaby. Nješto po 8 hodź. witaše njesprócniwy předsyda towarstwa Jan Knebl ze Sulsec črjódku swérnych Serbow, kiž njebojo so žaneho wětrika a deschika kruče dźerża parolu: „Swój k swojemu!“ Rozloži w swojej rěči, kak runje tole towarstwo ta straža dźerži při Cornej Wodze, zo njehlyzm žołny poněnčerjo stajnje so dale walaše, dokelž su tu hižom mnoho rjanych wjeskow sylnje wohrczyle jeli nje spózerale. By wósce na času było, bdy by so tomule towarstwo ze sěršej serbskej zjawnosću nješto kedźbliwsche spožiło. Skónca swoju rěc z nowoléthym přećom mnoho Božeje hnady w nabožnym žiwjenju, zbožo a Boże zohnowanje w hospodarskim a narodnym prócowanju. Potom wotewri so zawósk a předstaji so hodowna hra: „Rjekowski wopor přećela.“ Je to wuprawdze rjany nowy kruch z hluboko powničacym wobsahom, za starschi a dźěći, wosebje pak za wašch, kiž su swojemu sobuchowjekej dźak dołżni, zo njezalhuju to też zarunać a hyrnjeż wopor ćežši hyl. Wšitcy so prócowachu, swoju wěc derje wuwjesć, runjeż hubjene wjedro a słaby wopyt, łóst a lubosć k tajkim woporam khětro stahiło. Pawoł Wowčer ze Strožišća wobsta z česću mějo nadawk hłowneje róle, runje tak też jeho přećel Herman Hanska z Čežkec, Jan Knebl z Hasłowa wjedźeše też cyle derje kujeza rada Welsa hrać. Handrika-Bučonski rěčeše wopruwdze wot wutroby staremu Wićazej do swědomja a róle swojeho wšědneho powolanja měještaj Bart a Brězan Kozarčanskaj. Tuž też hjez dźiwa, zo wouaj so jako serbskej słužownaj wotročkaj, powšitkownje spodobastaj. Znaty hodowny spew skónči hrn. A potom wjeselachu so spěsne nózki. Mnoho naših rjanych serbskich spěwow klinčeše přez žurli. Naposledk přinjdźo samo dobry, stary, serbski nałožk sebi wosebje wohlubowane serbsko heley na připiće do rejki zawołać. Tak knježevše přez cyły wječor dobra, serbska zabawa a nichtó njechaše domoj, won do njehlubšeho wjedra. Hdyž pak ći najdalši cyle přemoknjeni domoj dóndźechu, tu běchu wšitcy přeswědčeni, zo při tak wopomnjetych sobustawach wšitce towarstwowe njezandźe.

Z **Khróšcic.** Jara wobžaromne njezbože stu so pjatk na Troch kralow. Tudomny žiwnosćer a zwónk Jakub Hojeř posłužowaše na tutym dnju w Natušec wokhodnje. Hdyž chcyše raz won dóńć, wobsunu so w khěži a padny tak njezbožownje, zo sej wyše kolena nohu złama. Pomocni susodźa dowjezechu zujezbożenelo do jeho statoka, hdyž so nětko při lěkarskej pomocy lěkuje. Z tuteho njewjesołeho pada widźimy, kak hlizko nas njezbože wobdawa. Nadźijamy so žanych dalšich złych schčhwkow njezmeje. Tute njezboże so powšitkownje jara wobžarnje.

Ze **Sunowa.** Naša mała gmejna, kotraž nimale hjez wuwzaca z małych žiwnosćerjow wobsteji a swoje ratarstwo z najwjetšeho dźěla na wolnajatej zemi kłóstrskeho rycéřkubła wukonja, je sebi nowčasny postup, elektriske wobswětlenje wjerných puci zarjadowała a to powšitkownje wšitcy witaja.

Z **Ralbic.** Zańdźenu sobotu zarjadowachu tu přenju honjtwu w tutym honjtwinskim lěće a třećiehu 32 zajacow a 8 bažantow. To je po wjerich létach zaso dobry postup a z njeho je widźeć, zo zwěrina zaso přibéra. Zańdźene léta běchu malo zwjesełace. Wosebje bažanty su so zaso derje rozmnožile. Hdyž je w revérje stajnje mér a zwěrina so haji, kaž je tu nimale cyle lěto było, zwěrjo to wuspěch powjetsuje.

Z **Kulowa.** Na tudomnym stejnišcžu je w minjenym lěce 1927 35 porow zwěrowanych. Dale bu přizjewjene 136 narodźenych dźěći a 72 smjertnych padow. Mjez zemrětymi je 23 dźěći, kotrež njechchu hišće lěto stare. W lěce 1926 so 180 dźěći narodźi a 90 wosobow wumrě.

Z **Kulowa.** We hłownej zhromadźizne hódneje „jednoty předpołožicznu so najprjedy zličenja. Dochody z wobstatkom w pokładni wuńdźechu 148,30 hr., wudawkow bě 27 hr. Nawzaćkowenu kharhojenu fondej přepokazachu 50 hr. Za wyšeho mišra bu wuzwolony solmanišc Hendrich Frdlich za namjetschelo wyscheho mišra Hendrich Becka a pokładnika, za pisnuwjedźerja Bjarnat Wünscha, za namjetschelo pisnuwjedźerja G. Breyer a za starscho pomocnika hlidarski pomocnik Gerhard Wünscha.

Z **Kamjenza.** Wot pónđelu 9. januara je prenja jězda autowoje póły z Wóšlinta do Kamjenza 10 minjšći now přjedy tšajepołoji. Połetwu auto jěchu někto pe jeho bohatych cjahach. S Wóšlinta 7,00, wot tśirinje hrabi

Hospodarski rozhlad.

wutoru 10. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,201	100 pólsk. złotych	47,05
jendźelski punt . .	20,465	100 češkosł. krónow	12,447
100 šwajc. frankow	80,94	100 franc. frankow	16,48

Barlinski kurs jastupi wčera do nowego tydźenja je kuttymi kursami cicžkow. W běhu dnja je sasso jesliabjowachu. Mérne wostachu wiki dołżnych a rentowych tiscžinow. —

Produktowe wiki pschinjeschechu wčera jesliabjene zitnych płaczišnow. Dokelž je wotzoplilo, je nadbišja, so lód na rěčach a kanalach rostaje a tuni howoš žita po wodze sa sasso wotewri. Wčera bě w Barlinje zentnar pschenicy a wowsa wo 10 pj. a rožki wo 5 pj. tuńschi. Zentnar płaczesche

w Barlinje

pschenicy 11,75—11,90 hr., rožki 11,85 hr. hač 12,00 hr., jecžmenja nałetnjeho pak 11—13,30 hr., wowsa 10,05—10,60 hr.

w Drjezdźanach (pjatk)

pschenicy 12,30—12,55 hr. (12,35 hr. hač 12,60 hrimnow),

rožki 12,70—12,95 hrimnow, (12,70 hr. hač hač 12,95 hr.),

jecžmenja nałetnjeho 13,10—14,10 hrimnow (13,10—14,10 hr.),

jecžmenja nasymjeho 11,30—12,40 hrimnow (11,30—12,40 hr.),

wowsa 10,70—11 hr. (10,70—11 hr.)

w termijnowym wikowanju:

sa měrz: pschenicy 13,55 hr., rožki 13,13¾ hač 13,13¼ hr., wowsa 11,85 hrimnow,

sa mej: pschenicy 13,96¼ hr., rožki pak 13,32½ hr.,

sa julij: rožki 12,87½ hr.

Na pschedań

Kóń w Wěsej 23 pola Kamjenzy.

Běhaki w Němskich Pasiljach 48.

Běhaki 4 w Khmaćizach 16.

Wós łuskowany z płachtu, Kulm we Wulkich Sdźarach.

Wós łuskowany, kowarnja w Klukicach.

Wjerjo njejerjene w Brěžnym 15.

Stloma ržana a plinow, kubło w Muczowje. —

Sklomn, pschenicžnu a wowsnu, Kratowski młyn w Delnjej Kinje.

Měš, Jurk we Wulkich Sdźarach.

Prošata we Sswinarni 1 a Kraj we Wulkim Wošyku.

Kupicj pyta

Drjewo kruschwinowe Jan Nowak w Desnich Pózkowach.

Pschijimajcj pytaju

Wohoncja, Pawlik w Dubrawje pola Hródka.

Dźěłaczerja mlocžu, Krnka, hornjeńcž w Hródku, Wjelbrichowa hasa 9.

Holzu do domu, Fiebigerowa w Wětej Wodze, Wilhelmowa hasa 12.

Holzu do domu, Pepłowskowa we Wojerezach, Baderska hasa,

Holzu, kotraž może warjeć, měschčanska haptyka w Kamjenzu.

Kuchinju, horno-schusska kuchina w Biskopizach.

Dźowku, Schibak, kubeř w Komorowje pola Rakez.

Schofra, Strezij skała w Ssmilnej.

Ssuduišzy na pschešadźowanje,

hrjebu 11. januara 1928:

we Wulkim Cjišku w Gołeńcej hosćenzu dop. w 9 hodź. Dźěłba rozlicznu,

we Wulkich Sdźarach w Strembleej hosćenzu dop. w 10 hodź. wulki kowarski njedźeł,

we Łasu w Schołcicy hosćenzu pop. w 2 hodź.: Mučace koło, konjazej kolesi, wšelake kolesowe cjapor, kowarska pschiprawa, zcahlaw kamor, drohny Dowjeschak do pschešadźowanja, jejarski stoł, blido k nocu, wulki schpihel, cjahanik, wobrazy;

w Duorinku w hosćenzu „K cjemnemu worjolej“ pop. we 11 hodź. piano,

we Wojerezach w hosćenzu „K złotemu lawej“ pop. we 11 hodź.: Mebje, stoł k wuterrowanju, pišaniški stroj, hudźbny automat, šudźidł cježowjenje barby, zentnar jaka, cjahanik a pschiprawy ja ratjo;

Schtwórtk 12. januara 1928

na **hudźidźiwje** w Budyschinje dop. w 10 hodź.: 5 josy a kwětkowej stojaki, kamowe blido, dezimalna waha, 3 gramofony, 5 nózny kamorezkow, diwanowa płachta, schatowy kamorcžk, kraschsa, Nawěraj, 4 mjeńše stoły 3 wucženjowace blida, 4 wyšoke schpihele, kupańske pschiprawa, blidko za pišaniški stroj, mały njeužiwany kamor, stolaj psched pišanške blido, regulator, cžežiły auto 15 30 PS, 5 pišanške blida, 4 blidže, blidko za kurjerjow, 4 stoły z ruchanym sejerradłom, 5 drastnych kamorow a hnježony stroj, 3 knihowe kamory, dźełanške blido, tocžnik, wobrnezi na auto, 3 schijaze maschiny, pišaniški stroj, wolsiowy wobras, berlika, auto, wosobibiłki, komoda k myczu, pischowa garnitura, lodowy kamor a wokenzaty kamor, žadowa schijina, žonjaze wobnicza a 43 porow promenadnych gamaschow, kofejowa maschina, jedowy sundźak, motorske kolo, prochyrhbak, Videwacha.

Dale je hwalowanje ruli na pschedań: Szchlaśska schijaza maschina po 25 hr., wulkej kamanišej kamoraj po 45 hr., pišaniški stroj z błidkom po 60 hr. elektriska kowanška maschina 200 hr., 4 pory stupnjow.

w **Njeswačzicach:** wjetschka dźělba tšišnowych a pónožkowych zyhelowo, 2 hušnjaj (kupzy jenom jo dop. ¾11 hodź. pola gmejnskeho pschešetšejicerja.

Finanzny hamt

pschešerawa na pschešadźowanje schtwórtk 12. januara 1928 w **Kulowje** dop. w 11 hodź. we Wesłej hosćenzu schijazu maschinu, schpihel, papjernišak.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki su jara měrne, płaczijny su wčeraschnje. Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hrivnje.

	9. 1.	7. 1.		9. 1.	7. 1.
Pšenica	235-238	237-240	bony	20-21,00	20-21,00
rožka	237-240	238-241	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jačmjeń	220-266	220-265	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žolte lupiny	16-16,10	16-16,10
wows	201-212	203-214	zeradella	—	—
kukurica	220-222	220-222	raps. wosušk	19,80	19,80
pšenč muka	31-34,00	31-34,25	lany wosušk	22,40	22,60
ržana muka	31-33,75	31-34,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bérnj. kruški	24,20	24,20
ržane „	15,00	15,00	symo, 50 kg	2,50-2,50	2,40-2,85
raps	345-350	345-350	ržana sloma	0,70-0,90	1,00-1,20
lane symjo	360-365	360-365	pšenč. „	0,70-0,80	0,80-1,00
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	ječna „	0,70-0,90	0,70-0,95

Drjezdźanska burza (9. 1.)

Pšenica	246-251	bérnjace kruški	26,00-26,50
rožka	254-259	pšenč. wotruby	15,50-16,00
nalětni ječmjeń	262-282	ržane wotruby	16,40-17,50
nazymsk. ječmjeń	226-248	pšenčna muka	44,00-45,50
wows	214-220	ržana muka	39,00-40,50
čerwjeny dźećel	—	woka	—
raps	345-355	pjeluški	—
kukurica (Mais)	220-223	hróch	—
suche truhančki	14-14,40	cokrowe truh.	20,50-22,50

Płaćizny rěznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

9. januara.

143 woł., 257 byk., 330 kruw. a jałoje., 520 ćelat., 610 wowc., 3161 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 57—61, 2. 48—55, 3. 39—46, 4. 30—35;
byki: 1. 56—60, 2. 50—56, 3. 43—48;
kruwy: 1. 50—54, 2. 42—46, 3. 31—35, 4. 24—28;
jałojcy: 1. 50—59, 2. 45—53;
ćelata: 1. 74—78, 2. 65—70, 3. 55—62;
wowcy: 1. 58—64, 2. 48—56, 3. 40—46; 4. 30—36,
swinje: (přez 300 pt.) 60—61, 2. (240—300) 57—58,
3. (200—240) 55—56, 4. (160—200) 53—54.
Raney 48—51.

do Lejsej 7.03, wot Hamtnje dróhi do Skajkowa 7.09, je Jitra 7.17, j Kjschidola 7.27, j Czernowa 7.32 do Kamjenza na dwórnischczo 7.45 hodź. Kóżdy schwórtk wotjedje póstowy auto we Kulowje hjónt 6,30 hodź.

S **Bólcje Wódy.** Saudźeny pjatk tudomneho wyschego krajneho żandarma na wotp. Adolfa Fjalschka Boża ruczka saja, jo wón na to wumrěł. Wón bu 72 lět stary. W lěcje 1906 je Fjalschka do Bólcje Wody pschischol a wunjonjesche swojn shnżbu w Sslepjanskim wokrjesu. Psched sedmimi lětami poda jo kujes Fjalschka na wotpoczink. Wón bu tehdom j najwyschschim jaßnjownym rjadom wumjenjeny.

S **Rósborka.** S dźakom a radosću smě tudomny dom sa sedmych na minjeny hodowny swjedźeń spominacz. Se wjele strot žu jo jenu bohate dary a wopotkanka pschesjelschtwa a zyrkwy dostale. Wjelsele thowarjuschi, wulkich a malych, běsche wulke. Wjschitkim, też thornym, możesche jo hodowny schtomik wutrjschcz a jim hodowne wjelsele pschihotowacz.

Z Łužicy.

* S **Hornjeho Kamjwatka.** Sćiwaje 90. lěto dobjelni saudźeny schtwórtk nětzischi wumělkar a nébdusch drajnažowy dźěłaczer Korla August Matthes, Wobstarny muž, kiž jo pschez hischcze dobreje strowjesze wjeßeli, je dnje najstarschcha wosada zyleje Kamjwatskeje wosady.

Se **Schérachowa.** Njedelsko tudomneho torhoschcza sta jo njeschoże j motorskim kolom. Motorowy kolegaŕ, kiž je Schérachowa njeběsche, dyzniche jo je Schyrjewineho mésta pschijědżo do Fabrikskeje dróhi jawinjeż. Mjch sawinjenju pak jo jeho kolo wobjmny a jo cżisny. Kolegaŕ pschiniże j jenej nohi pad cżejże motorske koło. Won njemóżesche bo jam wuswobodźicz, ponsani ludźo dyrbjachu jeho dóchyrbjeż. Jako běsche jo motorowy kolegaŕ sajo thrabał, możesche jam dale jěcz.

* S **Połcznizy.** Saudźenu njedźelu możesche tudomna kożowa fabrika Bjarnata Huble na 100lětne wobstacze schladowacz. S małych spocżatkow je jo wona w dóhu cżasow k nowocżasnej thrénjej dźełarni wuwila.

* S **Wulkich Nédarjez.** W protiwnym lěcje 1927 žu na tudomnej radnizy bozyla 183 sarazenych smitjizow wotdeli. Wuplaczene lejesile nuta wucżinjeja 73,20 hr. W lěcje 1926 žu 477 smitjizow wotdeli.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Cżejże njeschoże w rěsarni.) Wodźijscny dyk njedźelu dopoldnja 58thönjerjej Daślerej na rěsarni żiwot j rohami rospró. Bykowaj rohaj jarjschtaj jo wobżarujonnemu hlinboko do delnjeho żiwota. Ssamżny dyk też hischcze dalschoho 58thönjerja lohko rani. Wobeju dyrbjachu do thorownje w Wjedrichowym mésze dowjeżeż. S cżejżesrannym hubjenje sjeji.

* S **Kamjenizy.** (Ssmjerź na kolijach.) Pjatk rano je jo na żelesnizy njes Aue a Adorfom njedaloko tamnischcze pkmańze nędźe 20lětny pucżowaty wot wónkach na żelesniske kolije cżitnyk. Pospěschny cżah, kiž bórzy na to pschijědże, jemu hlowu wot cżéła wotjědże. Pschicżina hrózneho samonorodarstwa je njesnata.

* S **Zwikawy.** (Ssmjertne padnjenje j wokom dełe.) Jako mandżelska pomognego dźełaczerja Wiebolda w fjowjini hydlenju w druhim poschodże jenoho doma na Polnóznej dróży wokna cżisschejche, bu ji nadobo slě a wona padże je druhego poschoda do dwora dele, hdyż j cżejżkami ranami a bjes wédomja leżo wosta. Ju dowjeschcu hnydom do thorownje, hdyż pak lékaŕ spóina, so běsche żona hižom wumrěła.

* S **Barlina.** (Njepórazdżeny rubjeżny nadpad.) Jako jo 17lětny pożelnik pjatk popoldnju j wotnożkowoho wobkhada Darmstadtskeje banki wrócżi, hdyż běsche 5300 hriwnow pjenjes wotsthóhnył, jeho, jako běsche hižom we wotkżi swojeho tnjesa, njejabły rubjeżnik nadpadny. Nadpadnik żynny pópelnikej pópjeż do wocżow. Wópelnik pak jo wobaraschże, jo dyrbjeschże nadpadnik j prósdnymaj rukomaj cżeknyeż. Kriminalna policija njenjeschże dotal wuspécha pschi hlédżenju za slósnikom.

* S **Hamburga.** (Njesboże j automobuzom.) W nowolětnej nozy sta jo w Hamburgu spodżiwne njesboże j autobuzom. Dokelż jenu spinadło japrajt, sajédże cżejżki wothowy autobuz do wulkeho wokna jeneje korcżmy, kiž běsche pokna sylwesterskich hosczi, a sasta hakle hrjedy korcżmarskeje sale pschi żelesnym stakpje. S hosczi buchu schesecho mjenje abo bóle sranjeni. Dwě żonje dyrbjachu je flamowymi nohami, pukrjenym napom a smuskownymi ranami do Eppendorfskeje thorownje dowjeżeż.

* S **Kólna.** (Njewjedra nad Kólnom.) Po żylnym bosczu, kiž běsche jo zyły dżeń lak, wospuschczi jo nad Kólnom pjatk wjeczor żylne njewjedro. Błyst je j méttnami dyrik. Pschi njewjedrje jo sthkotjły desczej lijesche, kiž běsche żylnje j krupami nameschany.

Přilopk.

* **Cżejże njesboże w żelesnjolijeni.** W lijerni Dorfez Mäschinenwerke fabrikt w Oberlingu pola Sanneberga we Durinskej hynj j jenoho hudobja sahka lijerska macżijna w pjecżich dźełaczerjow cżejko wopali. Jedyn dźełaczeŕ je blížschi nóż na żiwoże wopalenje wumrěł. Tamni schtyrjo žu teherunja w żinjertnym strasche. Pschicżina njezboża njeje hischcze znata.

* **Na spodżiwne waschnje wo żiwjenje pschischol je** we Darmstadtu 19lětny Pétr Roth. Na Bożim wjeczoru běsche jo se swojim starschim bratrom sadżeral, pschi cżimż je jeho starschi brat do palza kuhnył. S tutoho kuhnjenja nasta sajédożejenje krwě, na kotreż je Roth wumrěł dyrbjał.

* **Dobrti wołeń.** W Großschlattengrünje pola Markneukirchu w Bayerskej wotpalichu jo tśi ratarske statoli je wschitkimi podkantitimi twarjenjemi. Schtyri wobnjatne wołowy wojerowachu pschecziwo wohnju. Wołeń je pjeżo j pschekorhnjenjom elektriskeho prudu nastał. Wotpalenj wobsédżerjo mają samożiżene, tola njedźiwajcz toho je jich skoda hischcze wulka.

* **Tśi samjerte wopory** pschi wotpalenju hojerenza. Nékotre kilometr stary hojerenz w Oginskim w Amerikji je jo wotpalił. Tśo hojerjo namalachu śmjerzej w pómjenjenjach. 35 basischich wołsowju wschitkowa wobora j pómjenjenjom winhowa. Wółsom j nich je jo pak cżeżki wopalilo. We samożnum rěcże žu słósnizy hižom tśi raty łpytali, tónke hojerenz sapalicz.

Najnowiše z cyleho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutśischu srjedu:** Mile, pschemenjujace, schcerjace. W Jendżelskej dalsche wocżepleńje a macżenje.

Němski dźełowy minister je póndżelu wosjewił, so je rosiżaży wuhaś za sakku żelesarsku industriju wjasaŋ.

*

Policija je póndżelu wjeczor po błeschim pschesthjschenju żobuwobwódżerja wille w Dahlemje, na Parkowej dróży 40, generalneho konsula Weingärtnera dla łoktomyślineho morjenja a dla pschestupjenja zakonja wo rosbuchadach zajała. S rosdakmjenjom w rěsce wótk je jo wuzwonił a dwě stej jo morilej.

*

Na jésbje j Gery do Plawna je jo njedźelu na hładkej dróży automobil stótneho lékarja Barthela do wjerhana dał a dwanaće metrow hluboko do pschérowa padnył. Lékaŕ pod wós padże a jo cżejżo strani. Sobubjeżdżaŋy pótstki mischtr Deckert j Weidy żebi bjedro złama.

*

Do jeneje Warschawskeje thorownje je jo 30 wohsoboło podało, kotreż su trichinaje mjasko jédże a na to sthorile.

*

Hórnizy w połnóznocżnich wuhlowych jamach su indoweŋ tarif wupowjédźili a wo 20 prozentow wjetschu mzdu żadaju. Jeli so jo jich żadanje wotpokaże, chjedża strajkowacz.

*

We wuhlowych podkopach Industrial Coal Company w Illinoiskim stacże w Ameriży jo we hluboksoji 120 metrow sthi powětr sapali. 93 dźełaczerjam je j turom a wuhlowym prochom sadżewa, jo wulkowacz. Sażypnjeni su jo hacż dotal j wulwsacżom 24 wulkhowali.

*

S połepjeneho podmórskeho cżołma „S 4" je jo dotal 17 cżełow wuczahło.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija." Dźensa wutoru (10. I.) wjeczor 1/2 9 hodź. mamy w „Kat. towaršowni" spěwnu pruhu za „Ptači kwas". K tomu pak je nuzne, zo so wšitcy Budyscy serbscy spěwarjo, muscy a žónske, wobdźela. Wosebje mužscy spěwarjo nam pobrachuja.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjeczor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hórnčerskej hasy.

Dirigenca a předsydstwo serb. spěw. „Zwjazka" maju přich. sobotu, 14. jan., pop. w 4 hodź. w Budyšinje w hosćencu „Zum Echten" lětuše 1. hłowne posedźenje. Wšitcy dotal njepřińdżenych su tam wutrobnje witani. Kóždy spěw. tow. dyrbi zastupjene być.

Domowina prosy wo zapósłanje kruteje lićby sobustawstwa kóždeho jej přizamknjeneho towarstwa. Prosy dale wo zdźělenje: Kotre ma knihownju? Kajke maju knihi a kotre zeyła žanima? Hač do **15. januara** maju wotmołwy na Sekretariace być. Předsydstwo.

Drježdżany. Tow. kat. Serbow, „Jednota", wotmějetwutoru, 17. wulk. rožka (januara), w hosć. „Bayrischer Hof" na Hornčerskej hasy (Töpferstr.) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhrom. wozjewi. Přitomnosć wšěch sobustawow je winowatosć. — Dale woswjeći naše towarstwo sobotu, 28. wulkeho rožka, swój założenski swjedźeń. Na tón hižo nětko přeprošujemy. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" spěwa jutře srjedu, 11. januara, wjećor we 8 hodź. w Njechornju. Dla předstejaceho swjedźenja w Hrodźišću dyrbja wšitcy z wěstosću přińć. Hosćo su nam też lubje witani. Kječk.

Liehań. „Zernička" ma wutoru wječor 1/4 8 hodź. spěwanje. Njedźelu 15. I. změjemy pola Rudolfec zawrjeny swjedźeń. Wobdźělić móžeja so wšitcy aktivne a pasivne sobustawy, jeli su swoje přinoški zapłacili. Štóž to hišće činił njeje, njech to hnydom wobstara. Kóždy dostanje po přeču dwě přeprošenskej kartey. Wobročće so na předs.

Lipić. Serb. tow. „Statok" wotmeje srjedu (11. I.) wječor w 7 hodź. w Lipiću ważnu zhromadźiznu dla swojeho přich. swjedźenja. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo přińdże. Předsyda.

Panećicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) zmeje štwórtk (12. I.) ważnu pruhu pola Natuša w Kukowje ze koncert, kiž so 8. II. wotměła. Mužscy spěwarjo započinaju z dypkom 1/2 8 hodź., žónske 1/4 9 hodź. Njech so na tutej pruzy wšitcy wobdźěla. Pruhi za chrestr so pozdźišo postaji. Dirigent.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł" ma dźensa wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Njech wšitcy cyle wěsće přińdu. Načolnik.

Rózant. „Tow. kat. serbsk. młodźencow w Róženće" mysli sebi w meji tutoho lěta cyle nowu dźiwadłowu hru w 4 jednanjach: „Nastaće hnadoweho města w Róženće" wuwjesć. Hrać ma so wonka na knježim dworje, a to 2. a 3. njedźelu wječor a štwórtk na Boże stpiće popołdnju, wosebje za šulske dźěći a starših ludźi. Čisty wunošk dyrbi być dar za našu serbsku hnadownu cyrkej, kotrejež 1000 lětne wobstaće so w tutom lěće swjeći. Česćene towarstwa we wokolinje a wosebje župy „Michał Hórnik" so z tutym naležnje prošu, nam tola po możnosći tutej njedźeli swobodnej dźeržeć a tak sobu spěchować tutón nadobny skutk.

Mich. Kokla, starši.

Zwjazk huž.-serb. studentstwa. Wubjerkowe posedźenje je 11. I., 420 h. w Serb. Domje. Jednaće.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Tworykupowace tow. w Budyšinje
zap. dr. z wobmj. ruk.

Doprědkowozjewjenje!
Wuwzaćne dny! Wuwzaćne dny!

Hačrunjeż smy **płaćizny zniżili, dawamy wot 19. wulkeho rožka hač do 4. maleho rožka na manufaktury a dróbne twory kaž też na wobuća a hospodarske wěcy**

dwójne wróćozarunanske znamki

Dale wozjewjamy, zo su **naše klamy w měsće wot 16. wulkeho rožka hospodarskich přičinow dla připołdnju wot 13—15 hodź.** (1—3 hodź.) **zamknjene.**
Prosymy česćenych sobustawow, nakupowanje w prawem času wobstarać a nas w tutym nowym zarjadowanju podpjerać.

Pytani k 1. měrcej 1928 při stojnu, 18—22 lět staru
holcu do domu
(Serbowku), kotraž wot warjenja něšto rozumi a samostatnje dźěła. Dyrbi też we wobkhodże pomhać. Poskićenja pod „D 81" na wudawarnju „Serb. Nowin".

Kuchařka
so za wšě swójbne swjedźenje poskića. Požadanja pod **D80** na wudawarnju „Serb. Nowin".

1000 hr.
so wot wobkhodnika pytaja při dobrej wěstości a dani. Poskićenja pod **M. R. 100** do „Serb. Nowin".

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času
z ruku šite, z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa z hozdź.)
Crepe-gumijowepóduše
so na wšě krije přiłnja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, naležnje wikach

Mužace a žonjace šaty, přešiwakiza łoža, dźěćace klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 6.

Konkursowe wupředawanje
Külnberg
jenož hišće
hač do soboty, 14. t. m.
20% rabata na hižom jara znižene płaćizny!
Kurt Fischer, konkursowy zarjadowaŕ.

Sokolski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščerńja, zapp. dr. a w. cuk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w. m.

Čisło (Nr.) 9 **Budyšin — srjedu, 11. januara 1928 — Bautzen** **Lětnik 57**

Němska a Pólska.

Pólski zwonkowny minister Zaleski je we Warschawje psichi lětnej hońcźinje pólskeho towarstwa k pruhowanju internazionalnych praschenjow politiku rěč měł.

Wo **němsko-pólskich poćahach** je minister mjes druhim rjekł: W běhu zańdźenego léta smy je strony wjednistwa němskeje zwonkowneje politiki wospjet „dopokazy dobreje wole“ a prózowanjow swěrćili, so bychu je njedźiwajcy wurjadnje wobcežnych zmatkownopolitiskich wuměnjenjow dobre zrudobne poćahi mjes woběmaj krajomaj rozwile. Psichede wschém staj dwaj momentaj, kotrajž dowolitaj so nadźeć, so by dobre poćahi mjes woběmaj krajomaj dale pohybnjo. To je so zapowźaze němsko-pólske hromadźedźelanje we Genfu a widźomne pschemjenjenje w swjatočnem němskeho swjatownego měnjenja k Pólsku. Nadźijam so, so budże tole hromadźedźelanje w pschichodźe pscheco hyšcźischo bywać a so w Genfu njerozsrudźene praschenja, kaž Gdańsk praschenje, w Genfu njebudża wjazy telko měrnja žadacy kaž dotal. Dźensa njeje žanehu khutnehu Němcu wjazy, kotryž by prajenje wo pólskim faisonskim (nakhwilnym) stacze hyšcźe khutnje wotspjetował. Też njeje dźensa žanych Němcow wjazy, kotříž zebi njechcychu němsko-pólske hospodarske dorosumjenje pscheli. Tole dorosumjenje je pschi wschěch wobstejnosćach nusne. Liczba Němcow pschezo bóle pschibéra, kotříž w hromadze zkutkowanju z Pólsku khutne mózno sce za hospodarske rozwicze Němskeje widza.

Zaleski je w zwojich nahladach wo němsko-pólskich poćahach jara optimistiski. Za Pólsku kaž za Němsku by z wuzitkom było, hdy by so jeho optimismus jako wopravdzity wopokazał.

Wólby do sakskeho sejma so njepostorča.

Krajne instanzy sakskeje sozialdemokratiskeje strony a sozialdemokratiska zejmska frakcija su so 9. januara z praschenjom zaběrale, hač by móžno było, po wuwjedźe statneho zuda wo wobmjezowanju wólbow w Hesenjsku, Hamburgu a Mecklenburgu też zakke wólby postorczicz a zaspti zejm rospuscźicźej dacz. Politiscki a juristiscki pschicźinowu dla so sozialdemokratiska strona wostaji, namjet na statny zud zapodacz, na posled tez tohodla niz, dokelž, kaž je so pschipowědźiło, němski zejm nowe a pschecźiwo statnemu zudej so wobroczaze wuklożenje němskeje wustawy pschinjeze, z cźimž nowe prawne położenje nastanje. Krajne instanzy a zkazkaze pak zu sjena w myślach, so dyrbi so ze wschěmi mozami na to dźelacz, so by so zakski zejm zkerje lěpje rospuscźicźił.

Zaso pśches milijon dźěłonjemějerjow.

Po pschihadze sazneje symy w nowembrje je nahle dźěło pod holym njebjom pschestało. Wot teho czasa je liczba dźělonjemějerjow stajnje pschibérała. Wona je so wot zrjedź nowembra hacz do zrjedź dezembra z 897 000 na 1 391 000 abo wo 55 procentow powuscźiła. Mjes tym je so bjeskóńcźosć po hodźach pschesze zhórscźiła. Nětcźischa liczba dźělonjemějerjow njeje so hischcze wosjewiła.

Proces Treskow—Badicke.

Powołanje jednanje w prozeju ryczerkubleraz Treskowa pschecźiwo majorej Swonka sluzoby Badizy je so w Barlinje wotmě. Kaž je znate, je Badicke Treskowej porokował, so je dowěru zlamał a zajmy wótcźiny zranił. W prěnjej instanzy su Badicka k 500 hriwnam pjenjezneho khtostarja zasudźili. Jednasche so pschi prozeju wo to, so je Treskow roskrjeźenje dale powědał, kotrejž je jeho zwak ryczerkubler z Lancken z nětkodusczim lieutnantom. Prenzom měł. Ryczerkubler z Lancken pscheds zudom wobzwědczi, so je so wo sestajenju formazijow, kotrez dyrbjachu podlescźenju němskostatneje woborny zlizacz a wo stawje 48 němskeje wustawy wědzeło.

Pschedsyda: Sedź znadź wo pucźowych planach rěczeli?

Swědk: Njesym zenje wo pucźowych planach rěczał, dokelž so njesym zenje pschi nich wobdźělił.

Rěcźnik Kunze: Njesjesce pschi tejle rozmowje wo tym rěczeli, so dyrbi němski president sam kujeżerstwo powolacz?

Swědk: Haj.

Swědk z Lancken njemóże so dopomnicz, so je so roskrjeźenje jako dowěrliwe mjelo.

Pschedsyda: Je so wo wotmyślenym pucźu rěczało?

Swědk: Ně. Ludźom, kotrychž dyrbjach za formazije najimacz, dyrbjach rjec, so so jenož za wustawne kujeżerstwo tyrbeju a so dyrbja takke pschiwzacz, hdyž so z pósilej tkartu zasaju.

Rěcźnik Kunze: Njesjesce so hižo tehdy dźiwali, so je so nkodoněmski rjad tychle wězow zdalował.

Swědk: Ně.

Potom so rjad zobustawowo nkodoněmskeho rjada pschesyscha. Spodźiwne je, so wschitzy cźile zwědzy něchto wo pucźowych wotpohladach wědźachu, kotrez z knjeżerstwowej kriju w lěcze 1926 zwisowachu.

Swědk Preuß je z nětkotrymi z tychle zwědkow rěczał a jich prozył, so bychu jemu zobustawy nkodoněmskeho rjada k kwituczowanju z bronjemi pschiwjedli. Odtyl so Preuß, kotremuž njedachu pschiznacz, zwědkow na pschecźiwo stoji, prježesche, so je z nimi rěczał, zwědzy pak nadrobnosce z jeho roskrjeźenja podawachu.

Swědk Müller: Nam je so prajilo, so dyrbimy, dokelž budże němski president staw 48 wuzicz, so hotowi dzerzecz, mózno, so so nam praji, so **pschecźiwo Barlinej** pondże.

Pschedsyda: Odtyl bě němski president pola wězy, potom tola njebě žadyn pucź?

Swědk: **Tola, cźinjesche zyle tónle zacźisticz.**

Pschedsyda: Odźe dha dyrbjachu so wojazy zhromadźicz?

Swědk: **Pola Poisdama.** Lieutnant Preuß je mi rjekł, so so njetrjebam bojecz, **němskostatna wobora je na naschej stronje.**

Sso zwědkow prajeshe rěcźnik Kunze zwěcźi, so je so wo pschedstejazym pucźu tehdy w Königsbergskim wotrezu wjele powědało, a so su bowěrniscy majora Badicki wo tychle pucźowych wotpohladach se zydomnaczelěknymi abo wosomnaczelěknymi pschiwlucźownikami krajanskich swjatkow rěczeli. S teho wotwodźuje, so je so bjes pschicźinu Treskowej porokowało, so je dowěrjenje zlamał. Khutnemu muzej je so porokowało, so je so pola němskostatneje woborny wobhonił, hacz su tele wotpohlady zakonske byle.

S wuprajenjom pschiwlucźownika Königsbergskeho swobrjeża w Nowej Marzy je dale spóznacz, so je najwjazy tychle zwědkow wo **tajnym bronjownym zkładze** wědźało.

Rěcźnik Hahn: Schto dyrbja praschenja za tymle bronjownym zkładom?

Rěcźnik Kunze: S tymile bronjemi dyrbjesche so pucźowacz.

Bliżschi zwědk je zwjatkowy kanzler nkodoněmskeho rjada, kotrehož so pschedsyda prascha, hacz je z Treskow mohł za to měcz, so so z jeho powěsczu njebudże dowěrliwje wobchadzecz.

Swědk: Ně. Powěsczej knjesa z Treskowa bě zajke napraschenje, kajcez k nam a skoro wschitkim ballajam wschědze pschikhadzachu, a kotrez wschě generalnemu lieutnantej Salzenbergej dale dawachmy. **Powěsče pschezo prajachu, so dyrbja so k podpjeranju diktatury formazije sestajecz.** Ssym zacźuce měł, so budźischke knjes z Treskow, kotryž je ras tejele wězy dla pola nas pobył, rad widzał, hdy bychmy sestajenju tajkich formazijow pschihotowali. Ssmy jeho na to so pozahowace napraschenja knjesej generalnemu lieutnantej Salzenbergej dale dawali, kotryž trajnje z němskim woborynym ministerstwom wobthadźeshe. Po mojich informazijach je němske woborne ministerstwo wotradzało, zajke formazije sestajecz. Dźeń posdźischo so w kapitli sentdźehnuy, a tam mi Hasso z Treskow papjerku psches blido pschinjesu, na kotrejž bě napikane, kak zebi nkodoněmski rjad nětkole wo sestajenju tajkich formazijow myśli. Po jeho nawědzenju němskostatna wobora zady teho steji.

Pschedsyda: Bě tale papjerka zamknjena?

Swědk: Haj.

Pschedsyda: Ale kak je wěz potom do zjawnosce pschischla?

Swědk: S naschim wopomnjeńskim pismom, kotrez smy po radze ministerialneho radźicela Bülla němskemu woborynemu ministerstwu zapodali. Kak je so wopomnjeńske pismo wosjewiło, je mi hischcze dzensa hadacźko. — Swědka je so wobstejnosćenj w Königsbergskim wokrjeżu praschela. Wón wotmolwi, so dyrbjesche zebi tehdy myślicz, so wo ujezakonske pucźowe hibanje dźe. Dyrbjachmy zebi myślicz, so so frécźenjowa pomera knjesa Badecki k němskostatnej wobwoje fujewonjże. Zdobź nasche wopomnjeńske pismo naliknja, dyrbju za to měcz, so w němskim woborynym ministerstwje zamym njejsu njeleželi.

Pschedsyda nanjetnje, so by so po zlyschenym tehole zwědka zlyschenje zwědkow stónczyło.

Rěcźnik Hahn namjetnje, so by so major z Bredow z němskeho woborneho ministerstwa jako wězywustojny zlyschał. Wón dyrbi wobzwědczicz, so njes němskim woborynym ministerstwom a generalnym lentnantom Salzenbergom njeje zanje dowěrneje poměry było.

Rěcźnik Kunze: Odtyl němske woborne ministerstwo tu zaso pschieschernje, potom proschu w pohnej zjawnosci.

Zwědk Bornemann: Mahramu, Salzenberg a ja běchmy hromadźe tehdy pola generala Seeckta. Hejsman Spick z němskeho woborneho ministerstwa bě też pschitomny. Wschitzy běchmy wo tom zjena, so bě Salzenberg z dowěrnikom mjes nkodoněmskim rjadom a němskim woborynym ministerstwom.

Zwjatkowy kanzler nkodoněmskeho rjada, **Bornemann**, praji, so je z Treskow zwjatkej dźěli, so privatne wobzoby w pschesjenosći z němskostatnej woboru žadaju, formazije sestajecz, a je so napraschał, schto ma cźinicz. Dokelž staj wobzoki mischtr Mahraun a generalny leutnant z Salzenberg wot generala je Seeckta wědomosć dostałaz, je so rjad zapowědźił. Na Bornemanna je so zacźišcźej cźinił, so by z Treskow rad pomhał k podpjerje diktatury formazije sestajecz. Po prěnim wotpokazanju je so Treskow pschi druhim roskrjeżeju hischcze raz wobhonił, kak so rjad k wězy staji, dokelž je so jemu prajilo, so je němskostatna wobora wobdźěli. Rjad je jemu znowa zakazał, so wobdźělicz.

Sud je wuzjud powołanskeho zuda powalił a majora Badicku wuwinował. Treskow je roskrjeżenje z Badicku, kotrez je dyrbjał tajne dzerzecz, w tjoch padach druhim wobzobam zdźěli. Hdyž dyrbjesche so wobkorzeny tohodla wuwinowacz, to njerěka, so so z tym zkórźnik moralizuy zaběrdźe. We tamnym czasu je so wjele wo pucźach rěczało, tola zkórźnik je so dyrbjał na mějtna wobroczicz, kotrez su k pruhowanju pschijatelne byle. Wo wobstejazych zakonjach njemóżesche so wobzkorzeny zaběrdźicz, ale dyrbjesche so wuwinowacz.

Italska a Madźarska europiski měr wohrožujetej.

„Echo de Paris“ powě, so je **pólske knjeżerstwo** po napraženju czěskosłowakskeho knjeżerstwa wotmolwiło, **so njeje žanych bronjow w Italskej zkałało.** Z tym je so wuzdawanje madźarskeho knjeżerstwa, so poskytka bronjow njeje za Madźarsku, ale za Pólsku postajena była, jako njewěrnu dopokazała.

Kaž „Belonte“ powě, su **italske bronjowe fabriki z mjelczazym cźerpjenjom italskeho knjeżerstwa hižo zyle pogledne léto bronje wschěm měrkazerjam w zrjedźnej Europje zkale.**

W dezembrje 1925 su też ras transport jědnacje waggonow malokalibratych kanonow a maschinistich tjelbow **w Rosenheimje w Bayerskej** wuzkedźili. Bronje běchu so jako „mjazkowe konserwy“ wotmanjenjske a su **za monarchistiske bayerske tajne swjazki** postajene byle. Wone su so bjese wschoze hary zaso psches mjesy wróczile.

Franzowski sozialdemokratiski zapósłanz Leon Blum we nowinach „Populaire“ z rasumnymi złowami zada, so by franzowske knjeżerstwo njeswě dale niczo njeczinjo madźarskim wójnskim pschihotam pschihladowacz. Ani Mussolini ani hrabja Bethlen njejstaj zwjatej wobzobje, pschecźiwo kotrymaj so njeswě postupowacz. Też jimaj dyrbi so rozsahnicz, so njeswětaj njethlostanej měr Europy kazyez.

Pschecźiwo Italskej zhebi Franzowska njeswěri zakroczicz, dokelž wě, so by Mussolini na pschikazy Swjatza Ludow hnuydak. Też Madźarskej so ani wólsk njeschchwi. Zendźelsta, kotraž ma tajny swjazk z Italskej, njedowoli, so by Rada Swjatza Ludow spytała, italskim bronjowym powzyłkam do Madźarskeje sadźewacz.

Tajny transport munizije.

Na norwegiski parnik łódź „Aker“, w Kielskim zlowuym pschistawje leżazy, dyrbjesche so wutoru 250 kaschczow twarow pschekłasacz. Twory běchu so z 15 zelesnitkimi waggonami z Halle do Kiela pschiwjezene. Odtyl bě so nimale pozdźo kaschczow na łódź pschekładła, so pschi pschipadnej prizy pokasa, so kaschcze munizije wopschihjachu. Zlowna wyschnosć tohodla porucźi, so dyrbja so kaschcze z łódźe zaso wuttakacz. Wone běchu do Oslo adresowane, tola so powěda, so su do Chiny postajene byle.

Njespodobanje w swěcé.

Cźažopiš „Revue de France“ je nastawł wo „Njespodobanju zwěta“ wospjetowitu, kotryž je pjeza marschall Foch pschijał. Njewótřosej, w kotrejž su dźensa ludy zywe, spitaczel tomu pschikpisuje, so je zwětowa wójna w nowym politiskim a geografiskim położenju dwě stupinje statawu zahoztajiła, jene jako dobyczerske, druhe jako isole. Pschesyche, kak so w nastawku praji, so, kaž w lěcze 1914, wo měr prózuja. Sa to je so w zbitych statach morala wedźazych wozschitkow ledma pschemenita. We porazenju narodzene zhorczenje je so na wopak do kulta mozy sesyrtnyle, so dowjeso jako jenicze lekowadło za wutkowanje swojich krajow wobkladuja. Tohodla zda so, so **měrej jenoż je stronu zbitych strach hrozy.** Na dnju, na kotrymž jedyn z nich měr do

ſtracha pſchiwjeſ'e, dyrbi ſo woczakaſ, ſo ſo te ludy jenu pſchidadza, kotrež ſu ſ jenakimi ſaczuczenji napjelnjene. S tym ſkedźa, ſo **może jenoż wječna cuſtota** nječi ſtatami měra nětcżiſki porjad w Europie ſalhowaſ a wobſtacze wobnowjenych nowych ſtatow ſarucżeſ.

Jendźeliske ſtejiſco k pakteſ pſeciwo wójnje.

Franczoſki inoſtrowny miniſter Briand je ſo póndźelu ſ jendźelſkim pódſtajnym we Pariſu, Lordom Cſelwn wo pruſchenju patta pſcheciwo wójnje reſerczał. Dźiwaju na amerikanſki namjet ſo powſchitkownje a bjes muſnenjenja ſódźeje wójny wjdaeſ, by Jendźelſka w tym ſamym połoženju była każ Franczozſka. Wona by runje tak mało mohła ſwoje pſchiſtuſchnoſcze k Swjatſkej Ludowi wotſtrónicz a runje tak mało pſchiſtuſchnoſcze, na kotrež ſu wjchitzy cji ſwjatſi, kotſiž ſu Locarnſke ſrečenje podpiſali. Hacž zhed'a abo nochodźa, jenoż jene rozſudźenje je możne: Pak ſo ſeſpocżatne jednanje pſchetorhuje, pak ſ pólitſej formuli we wenju dóſtu, kotrejež wopſchiſcze je hižo amerikanſki (Kellogowy) namjet pſchijaſ.

Italſko-južnoſłowjanſke ſrečenje ſo podliſchilo.

Italſko-južnoſłowjanſke pſcherjeſiwowe ſrečenje ſ léta 1924, kotrež 27. januara wotkhóſi, je ſo we ſchéſcej nječaſach ſ dźeſiſcha.

Nowe ſejperaniſchczo ſa italſke wójnſke łodźiwo.

Italſkej ſkuſchaza luka Loſowe w Adriatiſkim morju ſo ſ najwjetſchim pośpěſchenjom jako ſejperaniſchcze wójniſkeho łodźiwa wutwarja. Hacž dotal ſu lwarjenja ſa 50 namórniſch ſkładow natiwarili, tola dyrbja ſo w blížſchim czaſu lwarjenja roſcherjcż, ſo by ſo kupc jako ſejperaniſchczo pręnjeje ſjadowanje ſa ſkłada roſcherjcż, ſ kotrehoż budże możno, Dalmatiſki brjoh wobhonjcżeſ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjeda, 11. wulkeho rózka.
Hygina.

Njezapomińajće ſwérnych a ſprawnych Serbow!

† 1842 Handrij Suſka w Drježdźanach jako ſeminarſki wuczeŕ, kiž běše ſo 12. hapreje 1795 w Trajach pola Wojerec narodźił. Wopytowawſi ſule we Lipſku a Wjelkowje pſiſłuže na wuſtaw w Delnim Wujezdźe, zo by ſo tu na wuczeńſtwo pſihotował. Po wotkhadźe kantora Eckharta bu z jeho naſlědnikom jako wjednik wuſtawa a ſule. Tu je ſo k wurjadnej wyſokoſći pozběhnył. Běše nimo měry ſwědomliwy, njeſchćiwy a zahorjeny wuczeŕ, wérjacy kſeſcijanſ, dobry hudźbnik. Z pokornoſcu njeprija poſkićeny titul kantora. Powela ſo 1825 jako wuczeŕ noweho ſeminara do Drježdźan. Městno přija hakle po dołhim přemyſlenju, łdyž běše jo wjacy króć wotpokazał. — Ale hdyž běše zaſtojnſtwo přijał, wukonjeſe jo z najwjetſeſ ſwérnu. Jeho direktor wo nim ſudźi: „Suſka běše drohotna parla w naſim domje“. Wosebje ſtaraſe ſo wo wukubłanje ſwojich wučomcow. Słabſich ſam na ſwojej jſtwi rozwučowaſe, přewodźeſe jich na wukhodach, dźěłaſe z nimi. — Běše njewożenjeny a bydleſe w ſeminarje. Wza teŕ ſwoju zwudowjenu mać a ſwojej njewudatej ſotſe k ſebi. Do jeho wobydlenja přikhadźachu miſionarojo z cyłeho ſwěta, dokelž běše jedyn z prěnich pěſtowarjow miſionſtwa w Drježdźanach. — Ze ſwojimaj ſotromaj lubowaſe ſwojeho Zbożnika każ Lacarus w Bethaniji. — Jeho najrjeńſe wjeſele pak běše, hdyž móżeſe w próżnjnach do ſwojeje domiznу pućowaŕ a ſerbſke kemſo wopytaŕ.

† 1926 Arnošt Bernich w Hasłowje, wustojny here.

† 1923 Jakub Rjenč w Kamjenej pola Radworja, redaktor Serb. Now., njehojazny wobſwar za ſerbſki narod.

1872 woheń w Cźěžkecach, kiž ſo hač na tři kože cyłe ſpala.

† 1842 Handrij Suſka, ſeminarſki wuczeŕ w Drježdźanach.

Potajne horjo.

Ach dóſt je horjo tajne
Mi ſpletł do žiwjenja,
Kiž, za ert njewuprajne,
Wę jeno wutrobu!

So zadoſć horca dréje
Prez moju wutrobu!
Mi każda radoſć ſkhnéje,
Hdyž wóčko wobrocu.

Pak nochcu ſwětej prajiŕ.
Sto moje horjo je;
Chcu radſo ſyzy tajiŕ,
Do wſcjo wěčnoſce.

Korla Wi-ſker.

Wjacy ſypa zyma ſněha, wjacy ſnopow burik zběha. Přiſłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Raś wjedra je pſchez hiſcheſe njewobſtajny. W połowju ſcja wobſchimu, mżiny nad połnóżnej Europu. Hižo je ſwobnaeſ, ſo ſo pola połnóżneho cźopa (Norźwol) ſahuſchńje. To na to pokazuje, ſo w blížſchim czaſu ſaho ſymiczka ſaſtupi. Ale njes połnóżnym cźopom a nojchimi ſtronami turkhowitu hiſcheſe mżiny leża. Tak łodźiwy powětr ſ łodźitego morja hiſcheſe k nam njepſchiſtahuja. Ale wjedrańje hižo pſchipowedaja, ſo ſo po wokołopuczu pſches Aſtanitſi ozan pſchibliżuje. Je-li ſo mżiny w połnocy teŕ hiſcheſe pominu, ſchtož najſtarſe laſtupi, potom móżemy ſo ſaho na ſchwarm ſymiczkim pſchihotowaŕ. Tola nětko ſumy ſ kóżdym dnjom cźopliſchenum czaſej bliże. Dny nětko rano a wjecżor pſchibéwaja. Wjecżor je derje ſpóźnacz, ſo je dźeń hižo dołhi. Jutſe ſchtwórk ſhadża ſtónczko 8,10 hodź. a khowa ſo 4,07 hodź. Mſeżaſt khadża wjecżor 10,18 hodź. a khowa ſo 10,58 hodź. — Wječera wjecżor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer 0, thermometer we dnjo +6. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer 0, thermometer w nozy —3.

— **Konfirmacijſka draſta.** „Sakſka Evangelika korreſpondenza“ piſa: Po hodownym ſwjedźenju pſchihotuja ſo we wjele ſwójbach na ſwjedźeń konfirmacije jeneho dźěſcza. Wobſej ho wo wotroſczatu dźowku jedna, na praſchenje konfirmacijſkeje draſty wulku waznoſć. Najſonjenja poſtednich lět wucża naſ, ſo je mjſne, ſo ſo na maczerje, ale teŕ na ſchwalcże, kotrež maju na maczerje wliw, ſ napomnjenjom wobroczenu: Dajcże dźěſcza na dnju konfirmacije we jedaterej draſcze ſpched wołtaŕ ſtupiez, kotraż je mjſtnu a ſwjatej wěſy pſchimérjena. Konfirmacija njeje nikajſi towarſchnoſtny ſwjedźeń, ale thutna ſwjatoczołnoſć, kotraż ma trajaŕ ſacziſchcej ſawoſtajicz.

— **Szziałnym renomirjam** wuwlaczuje ſo pódpéra ſa mżiſaz januar pónźdźelu 16. januara 1928, dop. wot 9 hacż do ½1 hodź. w Sejmjownji na Hrodowſkej haſy 10, dwórcach we wuplaczeni. Njech kóżdy w poſtajenym czaſu ſo podeſeru pſchiſtaje.

— **„Pſchecżiſchcże“ telegramow.** Budyſki póſtowy haunt nam piſe, ſo może ſcheſi wotpoſłaŕ telegrama, kiž pſches telefon na póſtu da, ſa 20 pf. ſarnuanja pſchecżiſchcej ſwojeho telegrama dołacz. Tuto ſadanje dyrbi won na kóżdy pad **pſjedy** hacż telegram diktuje, ſłowcżko „Durchdrnú“ pſchiſpomnicz. Żedamy pſchecżiſchcej ſo wotpoſłanjej telegrama w liſtowej wobalzy jako póſtowe wěz pichipóſcżele. Na wobſchite pſcheczе pſchipóſcżele póſtowy haunt pſcheczіſchcej teŕ ſ khwatnuwym połołom ſa łapłacżenje khwatnuweho pjenjeſnjeſenja. S newej naprawu wołanje pak połacżenje telegramiſkeho porjada njedóſtanjene, po kotrymż némiſtatna póſta ſa pſchecżіſadanje pſchi pſchijwjacżu pſches telefon njeruńnje. Porjedźeńſu wotpóſłanſkeho telegrama może ſcheſi wotpóſłaŕ każ dotal jenoż ſe ſtužbnej nowizu jadacz, kotraż ma ſo ſaſmnacz.

S **Kerinmja.** Tacże, kotrež nahle laſtupi, běſche ſ pſchecżinu, ſo ſo njedźelu na Schpjerjeni łytne ſchtrumy wołaſcu a wulka woda hrożeſche. Schtrumy wołtachu pola laſtawy wiſnjo a tłoczachu wodu na dwór, ſo dyrdżachu wohnjowne wobora na pomoz jawołacz. Na wjecżor běſche wjeſcki ſtrach wołtroſnjeny, jako łchu ſalłuſnjene ſchtrumy ſ możnym hrimotom ſwobtpuſcże.

S **Kuſiſcze Dubrawy.** Pſchichodnu ſobotu a njedźelu wobſtejnje komiſke pławjenje towarſchwa ſa Wulku Dubrawu a wokolnu ſwójſi pſchi lokalnu wuſtajenju karnifłowu w Nowakej hoſcżenju we Wulkej Dubrawje.

S **Klukſcha.** (Porjedźenka.) W reſprawje wo prěwiſkej ſtatiſtiſy Klukſchanſkeje woſady, kotruż we wjeſarwſchim cźiſle wocżiſchczachmy, ma rźiaŕ njes druhim: Pſchihrowedało je ho 25 porow (33) .... Konfirmowanych bu 58 (72) .... Zemrěło je 37 woſobow (42) ....

S **Pſchowſcze.** Sewiſi dźiwanſki twaŕ wótcżaſ 19. januara t. l. Preuſcheſki mandelſtoj we Nowych Pſchowſach ſajeżeſe. Jubilar je 83 a jubilarka 85 lět ſtara.

Se **Stjerſchez** pola Delnjeho Wujeſda. W reſprawje wo pſchenaſeju indowniſe gmejniſeje horiny, kotraż běſche w pjatkowym cźiſle wocżiſchczena, ma najwjaſo najeſiſi pjenjez mjeſto 420 hriwnow rźiaŕ 490 hriwnow.

S **Kuſcz.** Każ gmejniſka wuſchnoſcz wojſerja, maju ſo ſcheſtowaze ſtawki łapłacżiſ: Rakoſnoſcżeſiſi dawk, idźiwórta termija ſtatuchu a gmejniſeho hłownoſtrowa dawka a teŕ pſchipadne wróćoſtejne dawki. Dawki maju ſo hacż ſo 15. januara na ludowniu wujeſnu ſtrowa ſtawkow wołwjeſeŕ. — Wołacżaju nowembru měſaczнym w naſchej wſy 6, w dezembru pak 7 dźeſanzeſcżerjow. To ſu hoſcżeńſke nuwerje, cźeſtajo a rojeriſy ſtrowarjo. Nujownych ſtatiſterjow tu njeſe.

S **Wóſporka.** Wjſiſcha rakoſnoſanſka łodźina ſo nocżerje a wożenje cźeſkhunych ſtrowiſ budże pjatk 13. januara, popołdnju wot 13 hacż do 14 hodź. na jarje.

S **Wóſporka.** W pſchiſamnujenju ſ cźaſej, kiž 12,18 hodź. ſ Lubija do Wóſporka pſchijedże, ſo póſtowe pofułki wot 2. januara t. l. w najſchim měſeſe ſ druhemu raſej wunoſchuja. Druhe wunoſchowanje, kiž hižom pryedy wobſtojeſche, w lecże 1923 dla powſchitkownego wotſwarjenja ſaſiczinkowu pſcheſta.

S **Kamjenza.** Do wuczeŕſcheho kollegija Leſſingowſcheſchnje ſaſtupi pſchi ſpocżatku ſchnje po hołownych pſchiſtawkach na méſto ſemrěłeho knjeſa ſtudijowego radu Franza Thjerſcheza knjeż ſtudijowy aſiſtor Reinhard Müller, kiž je dotal na realnym gymnaſiju w Rychnowu ſtużkował.

S **Kamjenza.** Pſchi pſchiſcżenju ſchtomow njeſtałeho ſtaſy na Worſchcżi padże ſchtom na 19-lětneho dźěſcżaſa a jeho k jemi poraſy. Snjeſoběſcżeho, kotrehoż hłóſcz ſchtom na hłowje a na khribjecze ſranił, ſowjeſchom do khorownje kſeſcżeſcżaſy ſamaritolop.

S **Kamjenza.** 16. wulka powſchitkowna wuſtajeńſa pjerſiny wotmjeſe ho 21. a 22. januara w Tſeſeni. Za wuhotuje pjerſiny pſchihlapowanje towarſtwo ſa Kamjenz a wokolinu. S wuſtajeńſcza je ſjednjerjene leuſe wuſtorkowanje. Puſtiſa ho teŕ jara pſchihódna ſkładnoſcz ke kupowanju ſwérjatow jenoż cźiſtych raſow. Słowjaſa, kotrež ſo wuſtajeju, ſu jenoż ſ wuſtajenych ſwérjatow kupjene. Lońy ho hižom pilnje pſchihotowaju.

S **Kamjenza.** Naſchi měſchczańſcy ſaſtupjerja ſu wobſamkli, ſo ma ſo wobſtwóſcżenje měſchczańſkich haſow poleſ ſchjeż. Dale wobſamkachu, ſo maju ho k nowej ſajſonje leuſkej kraſnje nékotre nowe dróhi twaricz. Wonſ dóſcżuchu ho teŕ wo ſarjadniſtwowym porjedźe ſa techniſke dźěſanje města Kamjenza. Dale pſchihlowiſchu, ſo ma ſo wulkemu ſpuczej naſcheho města, Gotthelbej Ephraimej

Za wyſoku płaćiznu.

Powědaczko ſ naſchich ſnjow.
Napiſała Kriſtina Royowa.

163] (Pokrjacowanje.)

„Ow, Urſinu,“ jawoła muż, nadobo poſaſtawſchi, „nětko wěm, ſo hywa hela! To ſu njetraſne cźuſle! Ja ſym hubjeny hrěſchnik, a Bóh je ſwjaty, a Wón je jeho ſym! Moje zyłe ſhubjene ſadhubjene żiwjenje je wſchej ſwojej bědnoſću a je ſwojim jedinſtwom ſtoji pſchede mnu. Ja ſrěbi nicżo druheho njeſaſłuża hacż ſatananſtwo, a ja cźuju, ſo ſym hižo ſudźeny.“

„Wy połaſtim nimacze nicżo wjacy ſhubicż, ow, tuż Jeho wotproſchinjeſe. „Schtóż do mnje wěri, tón njeſchinđże do ſudźenja, t. r. ſchtóż Jeho we wěrje pſchijimna. Snaſcże ſtawoſnu wo njedźanem hadu w puſcżinje?“

„Haj.“

„Tak każ je Moſes w puſcżinje hada powyſchił, tak dyrbi teŕ ſyn cźłowjeka powyſcheny być, ſo bychu wſchitzy, kotſiž do Njeho wěrja, njebyli ſhubjeni, ale wěcżne żiwjenje měli.“ Tamni Jeraelitojo buchu ſich hrěſchow dla ſkuſtani, ſnjerſcej podaci, ſudźeni, ale tak ruce hacż poſhłuchachu a na hada pohladachu, dojſa ſo jim hnada.

Teŕ wam ſo hnada dojtanje, hdyż budźeſce poſłuchacz. Otw ſyohladajcże ſłónczinje, ſ prěnjenu raſej na Jeſuſa!“

Hiſcheſe khwilki ſtojeſche tu markis, ſlóżiwſchi ruce na wutrobnjo a ſtyhlinſchi hłowu, potom padże na kolcni.

„Pożyj ſo k mojej prawizy, dóniż njepoloże wſchich ſwojich njepſchecżiſelow jako pomotku nożich nohow,“ tak běſche jenu Knjez ſ ſwojenym jenoj rjeſi, hdyż tuſon po dołwjeſſiſu boju ho domoj wrócżi. Sałco be ſo tole ſłowjenje dopjelnilo; doj, wjaz, a ſchaż ſrěbi be kamjeń, kiž we jamej cźłowjeſej ruzy njeleżeſche, na hrěſchnika padnył a jeho roſmjadł. Lěta dołho trajaze hanjenje a ſpjecżowanje, tydźenje dołho trajaze ſpjecżowanje be ſlenjenje, ale japoża ho boj tamnym ſmjertnym bói, hdyż cźłowjek, na Golgatha pſchiſchedſchi, dyrbi ſ Khryſtuſom wumrěcż, jo by ſo k nowemu żiwjenju pſchedobył. Hdyż be tuto ſrěcżenje ſłónczene, be teŕ wonka ſwětło dnja wuhaſło; nóż roſpſchecżeſcżeraſche ſwoje ſchidła nad kraſnym nałětnim ſwětom, a pſches ſchlomowniſk nawrócżeſche ſo ſyn ſpěwajcy, kiž be ho na wulrcże nawuknył, wjeſoła, ſ kwětkami ſodźena towarſchnoſcz.

W tom wokomiku, hdyż ho ſpěwarjo roſtilmjanje pchiblížichu, ſtojeſche markis pſched nimi.

„Nanko!“ ſawpiſka Tamara a cźiſnu ſo do jeho wotewrjeneju rukow. Bě na njej widźeć, ſo běſche njedźiwajcy hodźinow, w horach dożiwjenych, a njedźiwajcy toho, ſo wędźeſche, bratr Urſinu je pola nona, tola ſrěbi wo njeho ſtaroſcze cźiniła. „Każ ho cźi wjedźe, mój drohi nano?“

„Tak derje, każ hiſchcze jenje, moje lubowane dźěcżo, a każ by ſrěbi twój bědny nan być njedźaſtujił.“

Wona pohladny pſchekłapjeńa na njeho. Tu Aurel pſchidźeża: „Waſch łłużobnik, martiſo. Je ſo hłowbołenje pominyło?“

„Hiſcheſe wjele wjacy je ſo pominyło hacż hłowbołenje, kujes bołkow,“ rjekny markis ſ hnutnym hłoſom. „Tola dołwoleje, ſo druhich hoſcżi poſtrowiju.“

„Schto to je, Aurelo?“ hołcża pſchimmy ſa pſcheczelowej ruku. „Ja njewěm, Tamara,“ wón ſnapſcherżni, jeje ruku ruce dżerżo. „Ja ſrěbi ani wunmyſlicż njeſmjeju.“

„Witajcże, moji kujeża, a ſamołwjeże, ſo njeſym ja wami pſchińczoł,“ rjekny njes nim markis.

„Ach, to běſche nam jara żel, ſo tam njebyſcheże, kujeże markiſo. Pſchimy tak rjenje hromadże,“ powědaſche wjeſele kujes Miklawſch. „Wam namy ho dźałowacz, ſo ſmjedźańſky ſalſup mojeho wnuka Aurela do naſcheje ſwójby wołſłoża, hyſcheſe ho prawom njedyrbjał wróżewołłacz.“

„Pſchijimajcże potajſim nětko moje ſhożpjecżeńſa, kujes Orłowſki,“ rjekny markis, ſwoje ſłowne pohnucże pſchedobywajo, ſ tſchepotatym hłoſom, a ſjedże ſ rutu po cźole. „Dołwoleje mi pſchińſpomnicz, ſo běſche tak łkpje; pſchetroſ ja ſym njes tym doma niż njenje waſne roſſmanje ſwjeſcżił,“ — jeho hłóſ tſchepotalſche —, njemiżły nawróżenje ſhubjeneho ſyna do rukow Wótza, kiž je jeho pſchijał.“ —

Radoſtny wutſchik wuroni ſo ſ Tamarineho erta. Na wſchěch wobtežach pokaſowaſche ſo njewopiſowne pſchecżakyjenje.

„Dowol mi, Tamara,“ wobroczi ſo markis na ſwoju dźowku, „ſo cźe pſchedewſchem wo wodaeje proſchu ſa hrěch, kiż ſym na tebi ſtucził, ſo ſym cźe bjes Boha, bjes ſkhrynja ſa wotroſcz dał — wodaj! Wodajcże teŕ wy, muże kujenje,“ wobroczi ſo na ſowarſchnjeju, „ſo ſym waż ſe ſwojim ſrěcżenjom ſ njeſwěrje napſchecżiwo Kujeſej Jeſuſej jawjeł. Wodajcże teŕ wy, doktor Lermontow, mi moje ranjaze jſłowa. A wam njeſchěm, kujeſ ſcże moju dźowku ſwěrko pſchinjeſli, dźakujn ſo ja dobroti, kiż ſeſe jej a mi wopokafali. To jeniczke, ſchtoż móju cźiniez, je, ſo wuſnaju: Ja ſym ſo we ſwojej njewěrje wjele ſeſ pſchecżeſnuo trojeniczkeym Bohu pſchehrěſchił; ja ſym khryſtuſa hanił a hidźił, ja ſym Ducha ſwjatoho ſarudźił. Runje dźeńſa běſche roſtorhanoſcz mojeje duſche ſwój najwyſchiſchi wjerſchk doſpěła, a tu be ſe lubjej Boha wjeſcżho hacż wſchitzke moje hrěchi. Wom połała mi jnowa jeneho ſe ſwojich ſwědkow na mój puć, a wuſrajna lubjoſć tohole żehnowaneho Bożeho ſłużownika je ſo ſ naſtrojom ſ mojenym wumrěcżom ſtała. Ja ſym wěrił, ſo roſtał a ſo wuſtał. To je njeſpſchijemne, ale wěrno, Wón je mi njehnadnum wodał.“

Żenje uječe ho markis ſwojiſe Sarkaneho tak nadobnu, tak ſmamy wjeſ ſedał ka ſe tutom wotkeniu. A drithim? Na Adama cźiſnjacha jeho ſłowa njeſwumanuje hłubſoli ſaſcżiſcż. Kujes Miſłamſch wobja martiſa wutruje, a wobaj muſej łapłalopdaj. Tamara płakaſche na Margicżinem wutrobru, njes ſym ſo Rifelaj jeje ruzy wobja. Aurel wojowaſche ſnjewuriſelnymi ſacżuczenji; jemu ſo ſda, jako by won pſcheczewſchem prawo mél a waſne pſchińcżiny, Boha ſhwaliez a ho dźakowacz. Ale to ſrěbje njeſmjeja; cżehodla runje won? Wonſ wſchitzy nicżaſhu jenake prawo.

(Pokrjacowanje ſrěbnje.)

Lessingej j pschilečnosći jeho 200tkrutych narodninow 22. januara 1929 pomnik postajić. Jako pomnik ma ło natwarić Lessingowy dom. K pschewjedženju tuteho ćłana je statna kenzlija pjenježnu sbérku dowolika. S hromadźenjom pjenjes ma ło na 199. narodninach wulkeho basnika zapoczeć.

S **Wojerez.** Saudźenu zobotu wernė wokrjesny ratarski jwjak (Kreislandbund) we Wojerezach swoju zhromadźiznu, kotruż kujes kubłeć Pjecź nawjedowaše. Zhromadźizna bźiše wuznadnje derje wopytana. Pschi nowowólbach dotalne pschedsydstwo zaso wuzwolichu. Tak zastawa dale jasnopsistwo pschedsydy kujes kubłeć Pjetsch, je pismawjedźenjom wostanje dale kujes spediter Schuster a mišny połdownik farmar kujes rentnar Sauer. Zhromadźizna wobjamkny, ło ma ło cźišeźaca maschina za siwy kupjeć a ło ma ło załoženiti swjedźeń po starym zwjerzenym waschnim we Wojerowskej „Tišleni" a to 15. februara swjedźeć.

S **Wojerez.** Na swinjage witi zaměstnik Sobsin Bóhm 225 prošatow a 3 bźikati na pschezuń pschiwjedli. Za wrožata płaćenja 10—18 hriwnow, za bźikati 25—40 hr. Wikowanje bźiše słabe.

S **Lubsu.** Sobotu rano hu na mišnje wjes Specker-wowej, Schusterej a **Pistorowej** hrobu mjes fabrikami we Lubowitzi wotkiwni 65-cźinoweho dźiełacerja Pfeiffera je Lubowitzske dźiełarnje morowcha nomakali. Jeho hu hatke njezmowo i tworjenje puschczili. Pschiczinu jeho smjerce njeje bźischcze znata.

S **Bźeze Wody.** Pondźelu dosła tudomnu krajnu zandarmu telefonišku powjesć, ło staj wurubjerjej pósty we Ohligu pu puću j Rhejwalda do Bźeze Wody. Krajny zandarm Kerza ło je swojim kollegam w Jałkowju. Lubaj jedzechłaj pytnuwszi napschecžo. Jenoho j njeju je zatrachowanym wutjełom franschtaj. Jako zandarmaj zusej pschebźischechtaj, ło wutroja, ło bźischaj njestrachnaj puczowanoj j Hornjeje Schlesyjeje.

S **Mužakowa.** Zilkowa (tonowa) industrija ma ło we nječźichim czasu jara cźeżko bźdźeć. W Mužakowje a we Wjelej ju jasno w fabrikowaj dźełacy pschestali. Dźiełacerje, kotruż hu z tym swoju zaslužbu zhubili, njemóžachu j najwjetschehe dźela druhdże dźło namakaćj.

S **Rósshórka.** Za wobchadźaceho wjednika mašeje Jeleńjan j Hórli we Rósshórka a Pschihuju bu na město zajeńjeneho wobchadźaceho wjednika Halbauera k. Nehling pohanjeny, kiž bźiše dotal hižom pschi farjandźinje mašeje Jeleńjeje pschistajeny.

S **Khrjesbuza.** Sobotu wowdowja chżiše 19-lěta hólčaczka Hildegard Uglige w fabrikiźe wurjenja firmy Burk a Brann po ihdże do składowinje dele bźeż. Kako po ihdże dele dźeschc, ło zakopny a padże po nětrych jeho rjeńcach dże. Wowa bźiše žebi nop cźežko pukwyła, ja derbjachu ju hnydom do mješczańskeje khorowinje dowjezli. Tam wona bórzy wumrě, wědomje ju ji njebźiše wjacy wrócźiło.

Skoda z wichorami a zmjerskami w Sakskej.

Poslednje tydźenje wětry a sylne kujerstki, kiž hu je nešmanki kujezile, hu nimale we wschich kónzinach Sakskeje k kuśiwołenjeju a k wobškodźenju twarjenjow dowjedźe. Se kujerskom hu ło wschi sakisko-cźeskoslowakskich mjesach wulke hromady lodu na Łobju nahromadźiłe, kotreż bywaju j wulkim strachom za wobydlerjow Łobjoweho tała. Tohodla chodźa pola Schsiny wjsche Schanzawskich kujezow 15 rostsełeć. To maja wozazy wuwjezeć. Wichor je wschudźom sylnomy fumwakal, wjedrowe thorkojeźli, błyskowdej, wunjuzowe hlowy, tśežkemy sćkom abo tśežkne zapjele kwoltorbal a na dróhu fujezał, wjchi cźimż hu kuźo j nešmanami do njeźoża pschisćchli. W Penigu powaji wichor 58 metrow wyssoki fabrikiśi wuzeń. W Ditterssorfje wottry tśehu jeneje nohajzowoje fabriki, w Eibenstocku tśehu jenoho domiśkeho a w Halli tśehu wostrichowoje fabriki. W horach nastachu wulke śnehowe kupje, kiž wobstrake fuhnje hacźachu.

Z Łužicy.

* S **Kinsbórta.** W tudomnych hantwinskich rewćach w Lejnichej fjuje wurjadnje wjele lischkow nadeńdźeny. Jich je telko, ło hu j wopraudźitej cźiwiłu. Wjele lischkow hu hižom zarajzyli a nkode złojili. Wobsłakć na zajazach je ło tu lischkow dla jara pomjenschich, ło mjezach hotowy na zajazy jara hubjeny wunoschk.

* S **Nowcho Gersdorja.** Pschi twaršich dźełach pschi tudomnej wodowej wježi ha ło sandźenu pjatk wobžarnjomne njeszoże. Schtyrnaczelétny cźeślisli wuczobnik j Nowcho Gersdorfa ło wobžnuny, wottstorcźi pschi tom kwyo wodowoje wéże a padże nębdże pjecź metrow hluboko do wéże. Wuczobnik wosta j stemjenej nohu leżo.

* S **Lędwalda.** Jena tudomna holza je na jrudne waschnje do cźežkich myślow japadnyła. Sda ło, ło je duchownje słhorita, pschetoż wona žebi wuyšli, ło ma ju cźert we mozy. Dokelž ło j wobžarujomnej dale a bóle zhórschuje, je ju lékar do hojenje za cźinowy połłat. Nadźijomnje ło tam poradźi, holza wot tutcje khorošcje wustrowicź. Jo wona njeby je swojich mlodych lét a je swojeho kčežołeho žiwjenja na pschcze wotchwjuena była.

* **Se Žitawy.** Tudomnu sklony wikował Heinrich, kiž na Mlokowej dróży 9 bydleschc, je ło z plunom jajezowjeził. Heinricha, kiž je nębdże 60 lét stary, pondźelu wjecżor we jeho bydlenju mortwehu namakachu. Pschicźinu famomorđarstwa njeje znata.

* **Se Žitawy.** Zsobotu dopołdnja ło w Mechanitzkej klojerni pschi dźele njeszoże sta. Bźiše wotała 1711 hodź., jako rólowanikaj pohonczej firmy Kunze a Blumrich pschiwjesełchtaj. Pschi pschelwonanju wuzkynu j wobchadźaceho balona schwabłowe tśełalina a dźela, jeziej Gottlieb, kiž pola firmy Kunze a Blumrich dźela, zunje do njeswonoza, kotreż hnydom śraschnje jaczełałbe. Wobsłakdźenja we njeswonoću su jara śraschne.

Sokołstwo, sport a hry.

3. załoženski swjedźeń Jednoty „Sokoł" w Kulowje

8. wulkeho rožka 1928.

Cyły tydźeń dołho cźtach w našich „Serbskich Nowinach", zo so Kulowscy bratśa na 8. januara na swjedźeń hotuja. A tuž běch sebi kruće předewzał, na njón dóńć. Ale ta luba njedźela pak přinjese nam njepřijdomne wjedro, wot ranja hač do wjećora so deščowaše a wětr bwidowše a howrješe přez naš luby serbski kraj. Hdyž tam njeby ranje „sokolski" swjedźeń był, njechy mje nichtó z domu krydnył. Sokoł so hroznemu wjedra bojeć njesmě, wšako dźe spěwamy: „A wjedźe puć do daloka, to njenastrója Sokoła." Tuž mějach tola telko zmužitosće, zo so k swojim lubym Kulowskim bratram nastajich. Tróšku za hrozu dźe tam dźech, dokelž běch w „Serbskich Nowinach" cźitał, zo so w Braunerce hosćencu samsnn njedźełe wulki wojerski konwent wotměwa. Ale běch cyle překwapjeny, jako do wulkeje žurle „Němskeho Kózora" zastupich a widźach, zo su hołbrske rumnosće hižom wobsadźene hač na poslednje městno. Wutroba mi wyskaše, hdyž widźach, kak swěru so tu Serbja k „Sokołej" dźerža a tak je prawje, tak dyrbi być: „Swój k swojemu!"

We 8 hodź. witaše daloko a šeroko znaty horliwy starosta Kulowskeje jednoty, bratr Hernašt z jadriwymi słowami bohatu liche přitomnych. Na to zanjese nam dwójny muzski kwartett „Lužica słowjanska" a knjeżna Hernašt ze swojim krasnym hłosom sopranowy solospěw „Witajće, hólcy z daloka!" Nětko přičahnychu serbscy pschelołoje a holički na jewišco a předstajichu nam wjesełu rejku a dwójny muzski kwartett zaspěwa nam znowa „Sedźała na dubje". Tutón spěw ze swojim žortnym razom wjele smjeća mjez připosłucharjemi zbudźi. A wospjet zanjese nam knjeżna Hernašt ze swojim krasnym sopranowe solo „Boleras". A nětko sčehowaše so to, štož wšak měješe po prawom cyły wjećor krónować. Wósom muži wustupi z cyle nowym, ale jara rjanym skupinowym prostnym zwučowanjom, kiž je bratr Hernašt sam hromadźe zestajał. Zwučowanje so tož z wulkej eksaktnosću předwjedźe a zawostaji jara rjany a dobry zaćišć, štož dyrbi so připoznać.

Wulkotny zaćišć zawostajichu tohorunja tož wšelake skupiny, kotreż nětko sčehowachu a kotreż přihladowarjo tož z wulkim přiklaskom nutrowachu. Skónčnje předstaji so rjany nuty dźiwadłowy kruch „Cesty hónčk", kiž jara wjele smjeća zbudźi. Kruch so tež jara wustojnje braješe. Dźiwadło je nimo měry rjane a mohło so tež druhim serbskim towarstwam poskićić. Z tym skónči so derje poradźeny swjedźeń Kulowskeje Jednoty.

Wjesołu rejku zdźerža hišće dołho swérnych Serbow a Serbowki hromadźe. Na zdaŕ Kulowskej Jednoće.

Pójće bratśa, khróšče hajmy
Wótcow česć a prawo,
„Cuzom' wašnju zadźerž stajmy,
Zo by Serbstwo trało!
Zbratrujmy so bratśa ródni,
Zo so lipa serbska młódni.
Strach a bojość njeznajomy,
Mužni Serbjo wostanjemy!

J. Sewčik.

Kolesarstwo.

Z **Kotec.** Zaúdżeny pjatk wetmě kolojězne towarstwo „Viktoria" w Kotecach swoju prěnju lětnišu měsačnu zhromadźiznu w towarstwowym lokalu, na kotrejž so sobustawy minjale połnoličnje wobdźelichu. Předsyda wotewri zhromadźiznu wokolo 9 hodź. a přeješe wšitkim sportskim towaršam a towaršskam strowe a wjesele nowe lěto. W sejdźišu bohatcho dnjowcho porjadka steješe zawrjene zwjesełenje, kiž ma so 14. januara wotměć. Wo tutym dypku wuwi so žiwa debata. Skónčnje so zjednachu na to, zo so nastate wudawki z wuwzaćnym dawkom na roje, cyle z towarstwowoje pokładnje kryja. Zbytne dypki běchu potom bórzy wothyte. Zaso sondźichmy dwoji nowoju sobustawow přijeć, to je znamja, zo kolesarski sport sebi přeco wjacy wuznama nabudźe. Z třikróćnej kolesarskej slawu na nowoju sobustawow zhromadźiznu skónčichu.

Wjpšanske šesćnjowe wujezdźowanje. Wjpšanska sportowanja Achilleon měješe zaměstnu schadu k swojemu šesćnjowemu wujezdźowanju swój pósni wopraudźić wulki dźeń. Hala, kotraž pak hižo ludźi wopřija, běše hač na poslednje město wobsadźena. Při nutřkohodach dyrbješe policija tysacy wótrow zaměrować, kotřiž chcychu ze wšej mocu doeć. Wjele běchu w nowy, kotraž so jako wulka wočakowanje wopisa, byli.

Kolesarski bój mjez Francowskej a Italiju běše dźeła 29. januara na Pariżskej zymskej wuježdżowej wulkotnej wótrej wojnišći.

Kopańca.

Wołowanje z kopańcu mjez Parižom a Wiśom wotměje so njedźełu 15. januara w Pariżskim Buffalo-ljeskim stadionje.

Zaúdżenu njedźelu dyrbjachu so w Němskej wjele kopańcowych brow wotbrajić, dokelž běchu hrajiske zdźěła přemokane, zdźěła pak samo powedźene.

Boksowanje.

Swětowy mištr w boksowanju čežkeje wahi Gene Tunney ma wotpołdnjom, kaž amerikanske nowiny wosajn, w bližšim naležu pućowanje do Europy nastupić.

Schmeling — Bonaglia. Pjatk wubdźěwaštaj so w Barlinskim sportskim palasče europski mištr w pčežkej wazy Schmeling a Italian Bonaglia. Schmeling dołho nad Bonaglin luhdom při prěnim wustupje, połaškim je wón dalewon europski mišter wostał.

Létarstwo.

Wołskakowanje z padaškej płochty (fallschirm) při zjawnych létarskich předwjedźenjach chce sekse ministerstwo w přezjednosći z němskim wobkhadnym ministerstwom a z Nemskim létarskim zwjazkom zan. tow. zakazać.

Nowy rekord w běhanju.

W běženju přez 100 jendźelskich mil na čarje mjez Bathom a Londonom je sokoln jendźelski hólc Newton nowy rekord postajił. Wón přebježa tute 100 mil za 14 hodź. 22 mjeńš., 30 sekundow.

Rozbuchnjeńskí nadpad w jenym khowje.

S Zwikawy so powdź:

Njedźelu wjecżor rosbuchny w jenej khowjej sali w Wielawje pola Zwikawy, w kotrejž 150 wołsobow pschebywasche, rosbuchadło, kiž běšche je zebekom (Zündschnur) zapalene. S mozu rosbuchnjenja bu kruch muzje kotterhjeny a 3½ metra wyssoke faline wotnu rosbite. Ludźe, kotiž w sali pschebywachu, cźisćachu je kujertym strachom jazeźi, k durjam. Móje pak je wo wopraudźitym njezo wjetša. Gólětna žona wumrě, jako běchu ju do jenoje priwatneje klimli dowjezli dla strójelow j Bożej ruczku sajata, pschetož jeje frantjenja njebźechu pschecźeže.

* **Se Žitawy.** Jako mandźelska kravšeho mišchtra Greba w Žitawje jenemu wuczobnikej cnežny wós cźišcźeje powihasche, kiž běšče w mjechtim rostołpnym śnehu zapadnyć, pschechłóchła wona signal pschijědźejeho cźišcźeho automobila jeneje Habradźanskeje firmy, kotrejž ju wot ladsy sbrahnu a pschejědže. Gólětna žona wumrě, jako běchu ju do jenoje priwatneje klimli dowjezli dla strójelow j Bożej ruczku sajata, pschetož jeje frantjenja njebźechu pschecźeže.

Zaso jene plunowe rozbuchnjenje.

W nozy wot pondźele na wutoru je ze w **Hamburgu** jedne plunowe rosbuchnjenje stało. Njebože pokrjeski jene tydźenje w pschijemi w městowym dźelu Hammerbrook. W bydlenju, kotrež jenemu kłódźitej klinjeru, pschebywachu w cźasu, jako je njebože sta, šedźesatowa mandźelska je zjawšimi jednymi dźećimi. Jene dźěcko jazu plunowu wuń a wumrěchu. W žandźenym wokomiku je rosbuchnjenje sta.

Plomjenja sebi strachnje na rukowaj wotrachu. Jej je 15-lětny syn tu wopaleny. Tamnym jeho dźěćom pak je jena schkoda njeła. Rosbuchnjenje běšche tak hrozne, ja korridorowe durje twierdych a w jenoli, kotraž znajschcego pokrjemenoho twarjenja je, je njetrěte wokrjesne šklowicja rospadachu. Pschi pschepytowanju njeboża ko wumrěchu, ja běšče pola plunowoho njeboża spěchi jehnuli pobrachował a tak je plun mohł wuflupować.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Nadeberga.** (Malo dźěła w šchlešowej industriji.) W tudomnych šchlešowjenach, kiž běchu nětdy jara widźane, su tele dny mnohim dźěłacerjam dźěła wupowědili. W nětkotrych dźěłarnjach dóstaja dźěłarjach dwanla dźěłacz pschestawn. Dźěłacerjow, kotrymž su dźěło wupowědźene, je nětkore sta.

* S **Drježdźan.** (Zpytane famomordarstwo.) Zsobotu stoczi Dölcim mužli j tśeśeho Pschiboda jeneho doma na Schsiljerowej dróży na dwóma dele a cźežko krajnje syna wojta. Jeho dowjezechu do khorowinje w Bźelschanowym měsće. Pschicźina famomordarstwa je pjecza njebožowna lubosć.

* S **Drježdźan.** (Nowy Drježdźanski hamtiši krištman.) Kaž je powź, je prezidentka jalicheho hatscheho policajskeho jorjadnikarja, dr. de Gueherna, j Drježdźanskeho hamtiskeho hesłmana pomjenowali.

* S **Dźbelna.** (Zso jatewila.) Zsobotu dowjezechu su tu manželskeho bldarskeho mischtra Hrušy jako cźežko je Matzej wuschkodźeny. Wona je, jako bźiše hižom rano powołu w Njejasnicy wopuscźiła, w cźežkim snehu a gorjecowu so kujerej we wozu pschi.

* S **Lipska.** (Wulke podpalnjowe wotkrici.) Kriminalna policija w Lipsku dźela we bohatym pschemadnje je cźežkosćiwe kriminalowe łotpohlady na wuzajazym wulkeje padnjchłowowje nalešnjeje. Pola Bybłmanez, firmy twrjenskich a porzelinowych towarow w Lipsku je ro nječim ja nědźe 100 000 hriwnow towarow potradnuli. Lipsanska kriminalna policija jasno jato hlowneho winika w jonu j Alpsku łojeć, kotraž nječeże we wobchodźe do wetne mólna. W Lipsku su pschekhowinjeneje a na privatnych ludźi schedate wožy jejko hromadźe swezyli a j nimi

policerja częstoho anta najpełniki. W Apołdje pak ja 6000 hrivnow kryštallowych a porzelinowych tworow wuńdźěli a zničiłi. Kriminalna policija je detal něhdže 20 padučkow a pischethowarjow jałała.

* S **Kamjenicy.** (Kradženy automobil.) W nozy na schtwórtk ju na Theaterjej dróży w Kamjenicy wožobowy automobil kradnyli. Po spěšenym kriminalnem policije ju automobil w Barlinje wuńdźěli a padmcha jaseli.

* S **Frankenberga.** (Wohrel). We wobrěcowej fabrizy Schotty a Desanga windyri w nozy wuhrěli. Dwě pobocznej twarjeni ju wotpalichtej, pola prěnjejeho hłownoho twarjenja wupali ju tžicha. Pschi hašenju bu jedyn wochnjowy wobwornik cežko jranjeny.

* S **Barlina.** (Nadpad we winarni.) W Kempnikez winarni w Barlinje pschi Khrustjerskowym brjohu so resthorjazy podawk sta. Tam běsche so nihdy pachok do winarnje dobył a so j revolwerom na hosći mérje wot nich žadajsche, so bychu jemu hiwoje hódnostne wězy wudali. Ducha pschitomny wobhodny wjednik pak nadpadnika k semi pobi a jeho policiji pschepoda.

* S **Liberza w Čěskotowakskej.** (Samjerce pschi kuchinskich khachlach.) Mandželska wyschschoho finanznoho radžicela Helena Selikovska w Liberzu běsche pschi kuchinskich khachlach klejała, jako nadobo płomjo j khachlow wupražny a žonjmu draštu sapali. Hačrunjež jej hnydom na pomoz pschikhwatachu, běsche so jona tak cežko wopa, lisa, so je hižom w thorowni umrěła.

Z pjeriznoweje wustajeńcy w Porchowje.

Na wotkrjejnej wustajeńcy Budyskeho wokrjesneho zwjasa Sakskich pjerišnu płahowazych towarjstwow, kotrež so wot 6. hacž do 8. januara 1928 w Porchowje pola Biskopiz wotmě, buchu jeschowany Budyšzy płahowarjo mytowani: Na kuzy: Orpington, Pawot Schüler, jara dobre; cjestne myto, 3 króć dobre; Minorka (cjerne): Oskar Blümel jara dobre, cjestne myto, dwójzy jara dobre; Richard Grošche dwójzy dobre; Italjeany, turwotobarbne: Waltar Fiipner jara dobre, cjestne myto a jara dobre; holbje, horwaczki: R. Šäuberlich jara dobre, cjestne myto, jara dobre, 3 króć dobre, Max Becker, trójzy jara dobre, dwójzy dobre; cjestne myto: Strajcerje: Jurij Kunak, trójzy jara dobre, dwójzy dobre; rjanosme listowe hołbje: August Pósk, jara dobre.

S pschiležnosću wustajeńcy wotmě so pohedženje wokrjesneho šwjasa, kotrež wutrowowany pschedbyda knjes H. Fachsmann z Budyšzina nawjedowasche, mějesche jeschowaz dujezny porjad. 1. Čelny rosprawa a rosprawu pokladuje. Wobě rosprawje zhrowadžinu zhwali a jej pschikwa. 2. Wuprajenje wo wotmětej 3. wokrjesnej wustajeńcy w Budyšzinje a rosprawa zamtpowazeho wjednika wustajeńcy knjesa Phillipa. 3. Wotedaeje wližšeje 4. wokrjesneje wustajeńcy. Po wothłosowanju so tuta wustajeńcy za Budyšzin posłaji a wotmě so wot 18. hacž do 20. januara 1929. Temu jeschowachu nowohódby. Posledni dyrj běchu wschelesjiny. Wližše pohedženje zamjerjeno budže w haprleji 1928 we Wjeleczinje. Po 2½ hodźinje so pohedženje skónči.

Najnowiše z cyleho swěta.

— Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšnjej schwórtk: Sso wuczahuje a je symnjscho. W Jendželskej je znowa pomročnje.

Němšti lejem so schtwórtk 19. januara zaso zendže.

*

W Charlottenburgu pola Barlina a zhły dźěl města zapadnje. Wjazy dyšli 10 000 ludži, kotrjž tam byšla, je we šrasche. Semja so zapadnje, dokelž je, kaj wězywuzłožni praja, wyšokosej podsemskeje wody špadla. Khěže hu po zapadowanjow hižo zaso czejpile. Murje hu so rospukale. Durje a wokna wjazy njesamkaju, a w khachlach so hodži ledma tepjeż, dokelž hu polne schakolobow.

*

Rubježneho mordarja a wurubjerja pólskich pokladnjow, dejerja Larma, hu w špěschnym czahu pola Saalfelda sajeli.

*

Na stajnej dróży pola Nischkowiz na Morawje so na wojschkrocze automobil do wjerhanja da, w kotrymž krajny wojerski kommandant Wojczechowski a jeho adjutant kapitan Weiß špędżeschtaj. Automobil do lischki sawadži. Srażenje bě tak šhłne, so so kapitan Weiß z automobila wjerhny, z czimž žebi nohu złama. General Wojczechowski a schofer njesranjenaj wostaschtaj. Wón wukhowanskeho stanischcza na tym samym městnje do wjerhanja pschinjdże a 6 metrow hłuboko do pschérowa sajedże. Na špoze nichtó do njeboża njepschinjdże.

*

W Czechach je pola Milowiz wojerske létadło z wyšokosce 150 metrow k semi padło. Pilot a pschewodjazy wojak staj so zarasyłoj.

*

W Flanderskej (w Belgiskej) ju réki pisches brjohi stupike. Na kubłach je so wjele słotu tepiło. Wožebje czežko je město Zermonte potrjechene. Dwě haczeni réki Natha stej so pschedrěłej. Daloke stronow polow a łukow ju powodżene.

*

Na dróży pola Madeny w Italskej so automobilny omnibuz do wjerhanja da a do kanala sajedże. Schéjej wozbowo pschi tym šmjerjcej poczerpi, mjes tym so so tři cżežko zranichu.

*

Pod wjednistwom generalneho majora Lejenna je so znowa 1000 namórskich wojakow wójnskeho łódźiwa Siedmorjenych statow do Nikaraguy wotpósłał, so by so pschi wojowanju generała Sandina, wjednika nikaraguaskich liberalnych, wobdżělił.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Za mišionarju so młódschi pschistajerjo, kiž materiał šnaje, kiž je nasłonity w składowym knihwjedniskim stwje., we wotstejenju wjeńnych špjezow, komjazych pschisankinjenjow, installazijach atd. pyta. Mjeda po słužbnje tV abo VI sakskeho statneho tarifneho srjedzenja. Samołwjetja z kwalifikowanym žiwjenjobjehom, wotpiskami wuknjedżenjow, referenzow a (je-li mózno) z fotografiju na

Měsčanskanu radu w Budyschinje.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje.

Srjedu 11. wulkeho rózka
štwórtk 12. wulkeho rózka
pjatk 13. wulkeho rózka
sobotu 14. wulkeho rózka

štyri tunje drastowe dny

mantle - kostumy - wobleki
bluzy - sukanje - rańše wobleki

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownym torhošću - rózk Žitneje hasy

Dla přećahowanja předawam hnydom **wjacore wokolo 50 puntow** ćežke

běhaki

jara dobre žrački.

Arlt w Maujowje
pola Delnjeho Wujezda
we Wojerowskim wokrjesu

Gramofony, bjez lika, 28.- hr.
Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze sklada

Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Bukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Sklad ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Serbska
wotthorhanska protyka
w rjanem wuhotowanju

a na drohej stroncy čisła z pěsnjemi Čišinskeho, Fiedlerja Waltarja, Zejlerja atd.

je hišće k dostaću

Serbska kniharnja
w Budyšinje

Natursko hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńšiny wot dwórnišca

Rěčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Drjewowa awkcija.

Sobotu 14. januara, připołdnju w 2 hodź. budźa so na Nowosličanskich honach blizko Nowoslic wokoło

80 losow stejaceho drjewa

(klocy, klumpachi, twarske a palne drjewo)

za hotowe pjenjezy na přesadź. předawak. Kupcy zeńdu so w hosćencu w Nowoslicach.

Wobsedźeŕ.

Přesadźowanje drjewa.

Póndźelu 23. wulkeho rózka 1928

dopołdnja w 10 hodź. budźa so w Husćanskim hosćencu sćěhowace drjewa, nastajane na Malešanskim rěvěrje (Rudle, Hlinjanska hola, Husćanski les, Dubina a při Zathowskim haće) za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać

35 štuk šmrěk, žerdkow, 6 cm delka sylne
370 „ „ žerdźow, 8—15 „ „ „
136 rm palnych kuluchow
55 „ palneje waličiny twjerdeho drjewa a
352 hromadow twjerdeho drjewa.

Hrabja Schall-Riaucourowe hajnistwo w Huscy
10. wulkeho rózka 1928.

Wosebje tunje poskićenje
mantlow a woblekow

Prošu, wobhladajće sebi moje wukładne wokna

Pawoł Otte

w Budyšinje -- na Žitnej hasy 10

Wočakajće moje
inventurske wupředawanje

wone poskići Wam
njesměrne lěpšiny
započatk sobotu 14. wulkeho rózka

Arnošt Gruhl

wosebity wobkhod za šaty
w Budyšinje, na Moltkowej dróży čo. 6

Po Božej njewuslědźenej radże zemrě nahłeje smjerće dźensa w nocy moja lubowana mandźelska a mać

Madlena Wićazowa
rodź. Šandźic

w 45. lěće swojeho žiwjenja.

Khowanje budźe přichodny pjatk we 8 hodź. na Khróšćanskim pohrjebnišću.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

W Khróšćicach, 10. wulk. rózka 1928.

příloha k číslu 9

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 11. januara 1928

Zbožo přikhadża wot Boha.

Běšichtaj někdy bratraj, jara bohataj człowjekaj. Jako běšichtaj někto wjcé swjoje należnosće sxjadowałoj a niczo wjazy njetrjebałchtaj, wosžiłdžichtaj so wulčlěcz, hacž swoje człowjekam wot Boha ako hacž wot człowjekow pschichadża. Nas so tohodla wadżesichtaj, starschi mjenjesche, so zbožo wot człowjekow pathadża, mlódschi pak, so wot Boha. So bischtaj zhonikoj, schto je prawda, nastajischtaj so je mnohimi pjenjesjami na pucowanje. Duzy pschiwdżeschtaj do wsy a so tam woprascheschtaj, schto je najthudschi, a toho sawołaschtaj. Jako widżeschtaj, so je wón zyle khudy rawoš, kiž zyła niczo nima, daschtaj jemu dwaczeći stotakow a rjekwischtaj: „Smi te pjenjesy, ale żenje njeprej: Boha dżak! a nětko božemje." Bratraj dżeschtaj date.

Khudy muž widżo telko pjenjes w swojej ruzy njemóżesche po dorandowaz a žrału wotwidże dom, so by so psched swojej żonu i nimi buchtak. Ta pak mětro, so by so zwjeselita, jeho swarjesche, so je tak khupy chył, zuse pjenjesy pschijimaca, pschetoz hdyž je pschetrjeba, njebudże je wróćicz móz, a tak jeho honjesche, so by pjenjesy ludżom nasypjet donjesł. Wón pak jeje tehdżom njeměješche, dóndże na wiki pohladacz, kajke twory su tam wupołożene, so by něschto kupił, ſ tym wikowal a pjenjesy saſtužił. Duzy w swojich myślach pschidże nimo mjaſnizy, a dokelž bě tak dołho khudeho pażt, pomyšli sej: „Ja sej nětko ſmajmjenscha ſatrjeschka kupju, so bychu moje dżeczi jomu mjaſo k jeżi měte." Kupi jatra a winy go dom. Duzy dom pak pytny, so jemu nad hłowu rapak ſlětuje, a mypłeſche sej, so chze tón jemu jatra kubicz. Tohodla ſtkowa sej je pod draſtu. Jako pak bě nimale dóſchoł, ſleſa rapak a wottorje jemu mězu ſ hkowy. W mězy pak mějeſche muzik wſche pjenjesy, a to wſcho wołanje niczo njepomhaſche. S tym njebě doſeż; pschetoż hdyž doma swojej żonje wupowěda, schto bě so ſtako, wona ſaſkhadżeſche a ſwarjesche, so je wón tajki so je hižo widżała, so wón pjenjesy worjołam a rapakam unjeze. Na wſchón poſledk daſche go je žałojczu do płakanja a ſpominajchtaj je ſtarojcu, wotkel pjenjes nabjerjetaj, hdyž sebi je daricželej wróćo pożadataj.

Lěto po minu, a wobaj bratraj pschindżeschtaj ſaſo do wsy pohladacz, schto je khudak ſ pjenjesami zapoczął, daschtaj jeho ſawołacz a praſcheſchtaj go jeho. Wón jimaj swoje njeſłožo wupowěda, a wonaj jemu na to ſljezcy ſłotakow daschtaj praj: „Smi teſ tele pjenjesy, ale njemjemuj ſa nje njeſna Božeho, a nětko božemje!" Khudy w ſa pjenjesy dom, njeprajeſche pak żonje niczo, ale ſtkowa pjenjesy we hornyku, w kotrymž wotrubu khowachu, a dóndże na wiki twory kupowacz a ſ nimi wikowacz.

Tako tam ſtejeſche, pschindżeże nimo jeho domu wikowar ſ jabłukami, a bżeczi dżychu ſ mozu jabłuka. Dokelž macz ke kupjenju pjenjes njeměješche, pschinjeże wotrubu a nakupi ſa nje jabłukow. Dokelž pak jabłukaz niczo ſa wotrubu ſubu njeměješche, da żonje też ſa hornz nětchto jabłukow a minu ſo ſ hornzom a wotrubami. Wjeczor ſo muž wróći a pohlada hnydom ſa hornzom, niczo pak njenamaka, wopraſcha ſo potom żony, a ta jemu rjekny, so je hornz wikowarjej ſa jabłuka dała. Da muž poczа khichczeż a ruzy tamacz, ale wikowaz ſ jabłukami njebě nihdże namakacz.

Dżeń ſa dnjom ſo minu, a hdyž bě ſaſo lěto wotběhnyło, pschindżeſchtaj bratraj ſnowa pohladacz, schto je khudy je pjenjesami cznik. Tón jimaj wusforži, kak bě ſo jemu ſeſło. Na to daſchtaj jemu dwě wołowjej kułzy, jemu ſa njeho, druhu ſa jeho żonu. Kaž wón domoj pschiſchedżeschi, żonje wupowěda, schto bżeschtaj muzej jemu daloj, cznymi wona ſ mjerjanjom a hněwom kułzy nětkże na połzu.

Rich dom ſtejeſche pak pschi rězy. Nad tam rybarjo pschindżechu, kotrymž běchu ſo je ſpcze wołojane kuti wottorhle, a praſchachu ſo żony, hacž njeby něschto wołoja we domje měła, a jeli by měła, ſo by je jim dała k wuporjedżenju ſpcze. Żona ſo na wołojanej kułzy dopomni, pytajcze a nanukawſchi dwa jej rybakam. Cži ſpcej ſwuporjedżiwſchi jej ſkubichu, ſo jej ſa kułzy dadża, ſchtožkuli a kelczkuli ſ prénjej ſpczu papadnu. Wucziſmywſchi ſpcz popadżchu jemu jenicžku rybu, tu żonje dachu a woteńdżechu.

Wjeczor żona rybu rospró, wumuj ju k wjeczeri, ale ſo wułzy ſpodżiwajo wucżeſe ſ rybineho brjucha kamuſchk, kiž *ſo ſpcżeczeſche, kaž ſłónza. Njeroždżeſche, ſo je ta pschedcza* hotuj kamuſchk, a wuzjiwſche jón jako lampu. Napſcheczjo wón bydleſche żid, tón pytny, ſo je dom zyle nozy roſſwětlenу, a dżiwſche ſo, wotkel hy khudy pjenjes ſa lampu měł, hdyž dże ani khlěba njeměješche a jeho dżeczi po dnjach ſ hłodom tradachu. Skónczuje dżiwſche ſo tola pſchezwedżeczi, kak ſo to ma, dóndże jomu wjeczor ke khudemu a ſo njemało ſpodżiwacze widżo, ſo je, ſchtož ſwědczi, dejmant. Wórhu na to dżiwſche żid kamjeń kupicz a rjekny ke khudemu: „Zadaj ſebi ſchtużkuli, jeno daj mi kamuſchk." Khudy muż, kiž njewědżeſche, ſchto je kamuſchk hódny a ſo je drohotny, wotmołwi: „Daj, kelkoż wucżinja." Żid ſpadżi dżeſacz ſłotych. Khudy wupłeſche, ſo żid żortuje, a rjekny ſnowa: „Daj, kelkoż wucżinja!" Na to ſticzi żid dwaczeći, pjeczdżeſacz a napoſled ſto ſłotych. Měſko khudak ſapſchimny, kak wězy ſteja, a kamjeń żidej njepſcheda praj, ſo jón kralej donjeſe a dari.

To wón też ſcżini, a rjekny kralej: „Kralo, tónle ſamuſchk namakach, a dokelž ſhonich, ſo je jara drohotny, pſchekkadżech ſebi, ſo jeno kralej ſo pſchihodži, jako wobżebżeńſtwo, tohodla cži jón njeſu a tebi darunju." Kral kamuſchk pſchija, wopraſcha ſo khudeho, kaſki dar ſebi ſa to pſcheje, tón pak niczo nochzyſche. Skónczuje kral rjekny, ſo ma ſa tón kamjeń nětchto bracz, a khudy wotmołwi, ſo je ſe wſchém ſpokojom, ſchtož jemu kral da. Na to ſo jeho kral wopraſcha, ſchto a wotkel je, a dari jemu jeho domiſnu, ſo by tam był każ druhi kral, dawki ſběral a cžinik, ſchtož a każ ſo jemu dobro ſda. Potom pójża ſam ludżi, kiž mějachu woſjenjesez, ſo nowy kral pſchińdże, kotrehoż maju wot nětka pożnichacz.

To wſchitko ſta ſo ja jene lěto. Khudy muż bě nětko ſ kralom nad ſwojej domiſnu. Bratraj, kotrajž běſchtaj tójdże lěto pſchichtaj bladacz, ſchto khudy ſ pjenjesami cżini, też tuto lěto ſaſo pſchińdżeſchtaj pohladacz, ſchto je ſ wołojanymaj zapoczął. Kral pſchi wokuje ſtejo kuhlada jeju a da jeju k ſebi zawołacz. Wonaj rady nachadżichtaj, tola njemóżeſchtaj ſo kralowemu ſłowu ſpchecziwicz, tuž bżeſchtaj, pſchiſchedżeſchi ſo pokonichtaj a broſcheſchtaj jeho, ſo by junaj prajił, czehodla jeju wołał. Kral ſo wopraſcha, hacž jeho njeſnajetaj. Jimaj pak na mypłe njepſchidże, ſo by ſ khudeho muża kral naſtacz mohł, a wotmołwichtaj, ſo jeho njeſnajetaj. Tuž ſo jimaj ſwójnacz da, a prajeſche: „Ja ſym wonu khudu, kotrejmuž ſtaj pjenjesy dawałoj, ſo by ſwohatnył *b j e ś B o ż e j e w o ſ e*, ale wój njeſtaj nicżo wupjelkoj. Hdyž mi dwě kułzy daſchtaj, ſo bychmoj ſo ja a moja żona ſ nimaj tjeſkoſ, to je mje Bóh powyſchił a to ſe mnje ſcżinił, ſchtož widżitaj. Tohodla też wój wocżakajtaj wſchitko wot Boha.

Nětko ſtarſchi bratr ſwój hrěch ſpójna, wotpraſchowaſche a wérjeſche wottaj, ſo wſchitko wot Boha wěcże pſchińdże.

55. załoženski swjedźeń Jasečanskeje Katolskeje Bjesady.

W Jasečy, 8. wulkeho rožka.

Serbske towarſtwo, kotrež su swoje Abrahaminy woswjećiłe a sahaja hižo daloko do ſesteho lětdżeſatka, su sej swoje prawo na wobstaće zwóſćile. Čim bóle, hdyž tak prikladomnje na nabožnym a narodnym polu dźěła, kaž Jasečanska Katolska Bjesada nimale dwě człowjeskej žiwjenje. Njećini wo swojim porjadnym towarſtwowym skutkowanju wjele hary. Dźěła ćiše, dże měrnje swoju dróhu a njewotstupi ani kročalki wot nastupjeneho puća, nic nabožnje a też nic narodnje. Wob lěto junu doepěje tuta skutkowna dźěławosć swój cenith, swój wjerſk, hdyž so sobustawy a hosćo k zhromadnemu swjedźenjej składżaja. A zhromadźeni njejsu sej cuzy, su kaž wulka swójba, kotruž starosćiwy nan, dołholětny předsyda Pětr N o w a k z Hory w lubosći, w humorje a sarkasmje hromadźe dźerži, a rad na jeho zwjetša žortne słowa posłuchaja.

Zdobnje witaše sobustawy a hosći, kotříž běchu so njedźiwajo na błóćane wjedro w tak bohatej ličbje zešli, so woprawdźe skoro z Handrikec wulkeje žurle won padachu. Bjez dźiwa, zo so předsydowa wutroba radowaše nad tajkim žohnowanym wopytom a tak njebě jeho a pomocnikow próca podarmo była. Njerad so rěći a hraje před próżdnej žurlu. Na prozy noweho lěta praješe wšém wjele zboża a Božeho žohnowanja. spominaše na njeboh sobustawa Jakuba Khěžku z Jasečy, za kotrehož so ćichi Wótčenaš wuspěwa, a na naše hnadowne městno Róžant, kiž lětsa ważne jubileje — 1000lětneho wobstaća a 150-lětneho poswjećenja cyrkwje -- woswjeći.

A potom dachu so naši hrajerjo do dźěła. Běchu sej jara dźakownu předmjet stajili — „Na wumjeńku", hra wo štyrjoch jednanjach wot J. Wingera. Sorham přezahe zemrěty autor a wběrda na spisowaćelskim njebju je žiwy wobraz ze žiwjenja wzał, kaž hiše jón dźensa mjez nami nadeńdżemy. Jadro hry je myslička, zo sej młodźi wot starších a starych nochcedźa najradšo ničo wjacy rjec dać. Su mjenujcy dwójcy po mudrosći pobyli a ju ze smjetańcu jědli, doniž skónčnje dowidża, zo je tajka „mudrosć" we blukim nopje so wupłodźiła. A što mělo so wo dźele hrajerjow rjec? Sćežka su tamni wukonjerjo na deskach, kotrež swět woznamjenja, hdy z tajkej nutrnosću a začuńom hrali, kaž tutón kruch, kiž je bohaty na khutnych momentach, ale też na žortnych effektach, zo tak wšitcy na swoje přińdźechu. Ći, kotrymž njeje puć žiwjeński z różemi posypany a tam-

Jědźechmy do swěta pohladać a četu wopytać.

Pućowanska bjesada małeho kukuhladka.

17.] (Pokračowanje.)

Potom jědźechmy po šěrokej dolinje delnjeho Inna hač do Innsbrucka. Minychu so jenoż někotre zastanišća hišće. Tak Brixlegg, Schwaz a Hall. Za prěnišim wupřešćěra so Zillerska dolina. Na wšě 18 hodźin je dołha. Ma sylne wobydlerstwo. Skotarstwo je jeho najwjetše bohatstwo. Lud je tu wjesoły. Rad a wjele spěwa. Wosebje hołćata wuhotuja hosćom swoje spěwne wječory. To je potom skórje žiwjenje. Wysoke łodowcy do doła dele hladaju. Te přisłušeja Noriskim Alpam.

Schwaz běše něhdy bohate, kćějace město. Fuggerjo z Augsburka mějachu tudy swoje šlěbrowe podkopki. Nětko hišće so jowle za żelezom ryje a to je najkhmańše cyleje Tirolskeje. Hall zaso je město ze sólnymi podkopkami w Hallerskim dole. Haj, też pjenjezolijerska wěž tam stoji. Handrij Hofer je w nich swoje „Sandwirt-Zwanziger" bić dał. A na kěrchowje stoji pomnik Tirolskeho rjeka Józefa Speckbachera. Tak zetkachmy so wšudże też ze pomnjećahódnymi stawiznami.

Njedźiwajcy wšěch krasnosćow běchmy tola smjerć wjeseli, zo skónčnje do **Innsbrucka** dojěćachmy. Srjedu, 7. prašnika, běše jara horce wjedro. Słónco woprawdźe smaleše a prażeše. Derje, zo pri rěcy jědźechmy. Hewak wutrali njechychmy. Też běchmy nimale sami we wozu. To so nam krasnje jědźeše. A tak přijědźechmy z wjećorka do Innsbrucka. Najprjedy so derje wuwotpočowachmy. Při kórčmje wonka so zesydachmy. Nanko zkaza piwko a maminka wječerjeć. Hdyž běchmy so z Boha najědli a napili, dźěćchmoj z maminku do města pohladać. Innsbruck njeje wółbr městačko. Wjele rjeńše hač naš Budyšin. Tola što tu přirunawam: štóž je Prahu a Sólnohród widźał, kaž ja, serbske kukuhladko, a nětko tele krasne Alpy dźensa, na Budyšin, Halštrow a Kulow njemyslił — — —

A nanko namaj wuložowaše, što je tu rjane widźeć a wopomnić.

„Innsbruck stoji najhóle na prawem brjoze rěki Inna. Hač do 2600 metrow wysoke hory krasne městačko wobstupuja. K dolhemu wječoru wupina so Solstein, k dolhemu ranju Zunderkopf a južnje hora Isel ze Serlesspitzu. Nělidże hodźinu puća při samej drózy zběha so sćěna swj. Marćina. Na tu bě so kěžor Maksimilian I. zahěrał. Honješe za skalnymi kozami. *Prawje rjany kozoł drje běše jeho zawjedł,* zo njehladaše, hdże lěca. A hižo njemóžeše ze swojej próżdnjejcy dele. Přenahła a runopadna je tam wysokosć. Cyła wosada z měšnikom leżeše na kolenach a so za njeho modleše. Kaž so powěda, wumóži jeho jandźel z óčsna. Druzy zaso praja, zo bě to „Gamsjäger". Wěrno pak je, zo bu kěžor Maksimilian wumóženy. —

A hora Isel k poldnju ma też swoju historiju. To je wulcy ważny pomnik za Tirolske stawizny woswobodźeńskich wójnow. Tu bóše so Handrij Hofer l. 1809 (29. meje a 13. augusta) do Baworčanow a Francowzow dał. A na druhej stronje rěćki Sill w přidróżnej korčmje „zum Schupfen" měješe swoju hłownu kwartěru. Ta wójna mješe so skrótka takle. We Pressburkskim měrje l. 1806 bě Baworska Tirolsku dostała. Nětko počeše Baworska Tirolski lud a kraj na wšelake wašnje ćěsnić: z dawkami a znowazarjadowanjemi. To wšitko wězo lud njekrasnje rozhorješe. A Winscy knježićerjo też wjeseli njeběchu, zo dyrbjachu rjanu Tirolsku parować. Arcywójwoda Jan naškara Handrija Hofera k zběžkej. Tón běše z korčmarjom „na pěsku" w Passeiorskim dole. „Sandwirt" běše slawny rjek a wšón lud k zběžkej nawabi. A měješe zboža, dokelž wojowaše ze swjatym zahorjenjom za swobodu swojeho kraja. Pola hory Isel doby dwójcy nad Baworčanami a wućerichu jich z kraja. Ale Rakuska přehra wulku bitwu pola Wagrama přećiwo Napoleonej a přisadźi Tirolsku. To sebi přećelej Hofer a Speckbacher lubić njedastaj. W korčmje „Ke kříži" pola Brixena złožichu 2. augusta přisahu. Tirolscy postanychu kaž jedyn muž a Baworčanow zaso zbichu a wućerichu. Nětko wuzwolichu sebi Handrija Hofera za wyššeho komandanta Tirolskeje. Wot kěžara Franca bu ze złotym rjećazom a zasłužbnym pjenjezom mytowany. Ale złota swoboda dołho njetraješe. Rakuska sćini njezbožowny za sobje měr 14. oktobra 1809 we Winje a přewostaji Tirolsku Baworskej. Njedźiwajcy toho Tirolscy dale wojuja, ale podarmo, spušćiwši so na wopačne powěsće wo pomocy z Wina. Vice-kral Eugen Italski hrozy po zbožku 12. novembra wšém, kiž brónje nošа, ze smjerću. Hofer dyrbi ze žonu a dźěśćom do hór ćěkać. Tam wukhowa so dwaj měsacaj w Alpskej pastyrni. Ale krajan Raffl jeho *přeradźi a włoscy wojacy wotwjedźechu jeho do twjerdżiny* Mantua. „In Mantua in Banden der treue Hofer war; In Mantua zum Tode führt in der Feinde Schar", tak spěwa so w němskej ludowej pěsni. Na wotprawjenišću bu 20. m. róžka 1810 zatřeleny. Jeho ćělo pokhowachu najprjedy w fararjowej zahrodcy twjerdżiny. Tola 21. februara 1823, bu swjatočnje do dwórskeje cyrkwje w Innsbrucku přenjesene. —

A tamle stoji tale Franciskanska abo dwórska cyrkej. W njej ma Handrij Hofer swój row a swój pomnik. Z kóždeho boka pak stej wopomnjeńskej tafli ze jeho towarišow, Speckbachera a Haspingera, přićinjenej. Z napřeća stoji pomnik a na nim słowa: „Seinen in den Befreiungskämpfen (1796—1809) gefallenen Söhnen errichtet vom dankbaren Vaterland 1838".

Ale też někotre wopory z lěta 1848 maju w njej swój posledni wotpočink. Mjez nimi leutnant Hofer, wnuk wulkeho rjeka Handrija. — W tutej cyrkwi je l. 1654 Gustava Adolfowa dźowka Khristina ke katolskej wěrje přestupiła. — Innsbruck ma pak też swój kěžerski hród, swoje narodne museum a swoju wysoku Šulu. A hišće něšto wosebne: złotu třěšku „das goldene Dachl". To je dom z wudebjenym wutwarkom a toho třěška je z pozločanymi mjedźanymi deščičkami kryta. Lěta 1425 je ju Bjedrich IV. abo kaž jeho mjenowachu „Friedel mit der leeren Tasche" natwarić dał. Dwě sće tysac dukatow je pjeća za tu třěšku zapłaćił. Najskerše cheyše dopokazać, zo jeho kapsa tola pusta njeje. Tajku złotu třěšku, ale ze złotom po nowej módze, wšak bychmy dźensa też trjebać móhli. Skoda, zo tu Friedel hižo njebydźeše! To bych jemu tola hnydom swoju próżdnu kapsu pokazał a prajił: „Mištrje, tykń mi jenu tajku złotu deščičku nutř!" —

A ty, moje złote kukuhladko, pój so nětko też ze mnu rozhladować. Njech maminka khwi[illegible] stražuje!" — (Pokračowanje.)

nl, kotrymž wisaja njebjesa polnych Inslow a so do smjeć a dokichotać njemóża, hdyž so někajka žortnć scena na jewišću cofa. Haj, samo tehdom, hdyž su druzy hač do najhlubšich nutrinow hnuci. To dyrbiny tutemu hrajerskemu družstwu wostajić: Znaje swojich ludźi po karakteru a wašnjach a tuž běchu róle tež přijomnje rozdźelene. Kóždy steješe na prawym městnje, hyrnjež Hańža tróšku zrudniša być mohła, hdyž jeje lubušk staršiski dom tak nahle a pod khutnymi wobstejnosćemi wopuści. Snadź budźe w přichodnje lepje, hdyž je w praksi rólu dowukła. A stary Wrobl, tuta česećehódna postawa; hrajese, kaž hy starosećiwo hospodarja ze starych časow wótcowskich widźał dźełać a spéwać. Tak a nic hinak je sej autor jeho myslił. Runje też słabuska maćerka, kiž brachi syna přikrywa ze stajnje wedawacej lubosću za syna, kiž bě njehódny tajkeje staršiskeje lubosće. Zortnebo raza do cyleje khutnosće přinjeseštaj młoda wudowa a Matkee šewc, kiž so hjez dźiwa do rjancje žónki zalubowa a ju dósta, hyrnjež so wona zwoprědka bóle dla jeho hlupikojtosće spjećowała. A z jenym słowom: Kóždy z wulkeje ćrjódy hrajerjow so prócowaše, swoju rólu tak hrać, kaž so w žiwjenju a woprawdźitosći wotwiła. Tak je effekt zwěsćeny, a też přidlesk, kiž so w bohatej měrje hrajerjam poskićowaše.

W přestawcy porća wosadny k. farař. Zasudźowaše kruće nowočasne wonjećesćenje njedźele a swjatych dnjow. Přinjese k tomu wšelake přikłady. Mnozy njedźerża so wjacy k Božim słužbam. Njewědźa, zo je mjez sedmymi dnjemi znajmjeńša jedyn Bohu poswjećeny, na kotrymž ma kśesćan do swojich dušinych starosćow so zanurić. Tajke wonjećesćenje zawinje sobu nětčiše hubjeństwo. Moderne jězdźadła njedźa wjacy k lohkomyslnemu zanjechanju nabožnych winowatosćow připrawjene. Wšo w prawym času. Při wšěch swětnych wjeselach nic na Boha pozabyć.

Na žortnu trunu zahrachu tamni tšo, kotříž Horjanskeho „Předate kholowy" předstajichu, wosebje wholi muž, kiž bě docyłnje pod drjewjancy přišoł hórje hač njewólnicy w Africy. Bjez dźiwa, hdyž tajki „korporala" w domje knježi. Nic z pjenjezami, ale z lubosću přewiny so tute nowočasne wotročstwo w wzdźělanej Europje a zo sebi muž a žónka skónčnje wjesołu serbsku rejku zaskočiłaj. Do tuteho wustupa porćka hišće zdaleny hósć, wukhwalujo přikładownu zdźěławosć towarstwa na narodnym polu, kiž stajnje dobrych zwiskow dźerži z evangelskimi Serbami, kiž běchu z Njeswačidła, z Bóšic a z druhich kónčin přikhwatali. Rěčnik napominaše k přezjenosći a k solidarnosći mjez Serbami, zo njebychu naši njepřećelio nic jenož na papjerje (tamna famozna statistika ludźićenja) ale tež nic we woprawdźitosći nam narodnje šiju zwinyli. Dyrbiny so kruće k swojemu ludej a k swojej maćerščinje dźerżeć.

Na kónću dźakowaše so předsyda hrajerjam za jich wopornjwe dźełło a předčita přeprošenje Budyšskeje „Nadźije" na „Ptači kwas", kiž so 25. wulkeho rózka w runnych žurlach „Krony" wotměla. Cyła čerjoda chce temu hić hižo wćipnosće dla pohladać, kak Bndyšćenjo sroku z hawronom, so wě po serbsku, rjenje zwěruwaja. A tuž tam na zasowidźenje.

Přilopk.

* **Rubježne mordarstwo na 15ćetnej holzy.** Sobotu poroćenjo su w jenym lěsu pola Kastropa njeznaty nadpadnik 15ćetnu dźowku jeneho hajnika nadpadnył, wurubił a zarajił. Holzyne ćiło hatle po dołhim pytanju f policajstkimi pjanmi w nětkole 200 metrow wot puća zdalenych kćełach z lisćenim zawobjete namakachu. Sa morderjom dotal žaneho šlida njemaja.

* **Scherlach.** W Sćawitim wokrjesu a dołhowjeczornej Hannowerskej je so scharlach šyrił a rozsćerił. Wosebje we městcu Hamym je wjese lućži na njón sthorjło. Po dotalnej powěsći 53 wožołow khorych leži. Dźesać f nich je hižom wumrěło. Scharlach napadnje najwóle dźeći wot 1. hać do 6. lěta.

* **Barlin. ma. 55. dźiwadłow.** Němske dźiwadłowe ćinne ćuhi za 1928 wosjewjeja mjes druhim, kelko dźiwadłow wulke města f nětkim wobydlerstwom wopsćipeja. Na prěnim městnje stej Barlin f 55 dźiwadłami, f kotrychž wjele wjsće so ćęsko ze žiwjenjom bóri. Sa Barlinom pschidźe Wín f 15, Hamburg f 12, Mnichow f 11, Drježdźany f 9, Frankfurt n. M. je 6 a Lipšk f 5 stajnymi dźiwadłami.

* **Se 40 000 hriwnami dołha ćękuje.** Sekretar dźełaćerskich swjatstwow August Kupper w Osnabrücku, po hannoweriskim kraju znata wožoba, je so psched nětkotrymi dnjemi zhubił a 40 000 hriwnowo dołha zawostajił. Kupper běšće hižo nětkotre lěta f wulka žiwy.

* **Se žanjemi na kupu Rujanu** (Rügen). Se žiwnym mjerzinjenjom posledních dnjow je na Baltiskim morju pschibrjožnjy łódźny wobtkad pschestał. Se Straksunda móža po morju je žanjeni hać na kupu Rujanu dojeć.

* **Wućeć psches wokno sćišćeny.** Wućeć ludoweje schule Diak w Brežkowje w Mukaćewskim wokrjesu w Cžechoslowakiji pschebywajsće 28. hodownika dowa pola swojeje swójbny, jako tam nadobo nichtó psches wokno do zimy ńeći. Wućeć, kotrehož běšće hutka tsjechila, sa krótki ćas wumrě. Jako bu finjertne ćišenje halle khętro położe znate, puśićejchu so ludźo do wokoliny, so bychu njeznatego tšěła pytali. Jeho dotal hišćeze njejsu namakali.

* **Nowa njeznata thorosć w Běłorusku.** Kaž nowiny f Minska pišaja, je w Bobruiskim wokrjesu w jowjejerskej Běłorusku dotal hišćeze njeznata thorosć wudyrila, kotraž je so jara rucze rozsćerila a ćehi hižom wjazy hać dwanaćesći ćłowjekow sa wopor zadała. Sthorjenym zaćełaju njeswjesco, ruzy a nohy a wori maju žylnu symjizu. Dokelž pschećiwo tutej thorjesći žane srědki znate njejsu, bo wona spěšnje rozsćerja.

* **Ssmjertny skok wumělca na trapezu.** W Londonskim palastowym dźiwadle wustupowaśe hižom wot někotrych dnjow 56ćetny akrobat Greenhaigt, kotryž běšće w programje „wopicki ćłowjek" mjenowany. Wón f podpjeru jiwjeje žehubrajaceli kóždy wjeczor žiwoje thróšte ćinni na trapezu pokazowaśe. Jako dnjejše jo ras wjeczor f jewišćeja na 10 metrow wyšeli trapez schwihnyć, jomu runowahu a padźe dele na parkett. Tam trjećej runje na 17ćetnu pschibladowarku f mjenom Willings, kotraž k jemu padźe a žehi wobe nohy złama. Artist žom sćemi žehi schiju a wumrě pol hodźinu pohlišćoe. Wjele žonow, kiž w bliskosći francjeneje žedźachu, padźe do wonmoty. Mjes tym so hudźba dale hraješe a žo na delepnjesćenym jawješću k zmórowanju wopytowarstwa filmowe wobrazy pokazowachu, stejesće wonkach pschi jewišćowych durjach ćłowjek wos, kiž fnjesbožnego wumělca wotwjeze.

* **W Turkowstej wumrěwa 75 prozentow wschitkich dźeći.** Na sakładźe statistiskich wobličenjeow a se zhromadnym pschepytowanjom je pschedbyła turkowskeho towarstwa za schkit dźeći swěćił, jo je finjertnosć mjes turkowskimi dźećimi na hrózne wašćnje žo rosćerkła a wuzejina niż mjenje hać 75 prozentow. W pschepytku porodźa turkowske žony 5, husto 7—8 dźeći na žiwot, f kotrychž pak fwjetšom zyle malo žiwych wostanje. Pschičina leži po turkowskich rozmamach w hrózbje wobydlerstwa a wobsahowanjskeje słabosći starschich.

* **27 wožołow na sajedźenjenje f rybami wumrělo.** Po powěsćach f Taika na połkupje Korea w Japanskim morju je tam 27 wožołow, kotrež běchu žo na khwaśnej hoscinje jeneho mišjonara wobdźelile, na sajedźenjenje f rybami sthorjło a na to wumrěło. Sshdomnadze dalschich wožołow leži hischeze bjez nadźije khorych. 162 dalschich wobdźelnikow je lohko sthorjło.

* **Nowe powodźenje w Algeriskej.** W poslednich dnjech su w Algeriskej nowe žylne dešcze mět, kiž su jnowe wobschěrne krajiny powodźite. Wulki dwójny móst pschez rěku Habra mjes Maikaru a Oranom je so sahnywnył. Dróhi a żelesnjizy, kotrež do Mostaganema a Maskary wjedu, je wulka woda na wjele městnach pschedźěła a město Oran je, kaž hižom psched nědźelu, wobsnadne wot swonkowneho žiwła wotrězujene. W městcu su so nětkole twarjenja zapinyle. W Misserskim pak je woda jedyn klóschtr, w kotrymž je ahyl za stare žonske zamóžnistwy. Tež klóschtr Sotrow bu powodźeny. Zanamjonje a domorodnym mózachu jenož f najwjetšim napinanjom žiwe a wobeju twarjenjow wutkhować.

* **Padaza murja zarasy pjećej wožołow.** Po powěsći f Casablanki w Marokkowskej je powuł, jo je je so w Setiata w nozy cyłe njeboże stało. Tam je murja zapyuwa a na jedyn stan wali, w kotrymž domorodna žiwjeła, žydom wožołow žyma, pschebywaśe. Murja mać a schtyri dźeći na městnje zarasy, nana a jene dźećo cyłe tranc.

* **Strajk balminych pschedźerjow w Bombaju.** We Bombaju w prědnjej Indiskej je 13 000 pschedźerjow balmy do strajka stupiło. Mjes strajkowanymi a policijn je hižom k srażenjam dóšło. Strajk je pjerja nastał, dokelž su dźełodawarjo dźełło hinak rozdźelili.

Hospodarski rozhlad.

Rjeńa 11. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1960	100 polsk. złotych	47,20
jendźelski punt	20,458	100 ćeskost. krónow	12,425
100 šwajc. frankow	80,89	100 franc. frankow	16,490

Barlinska burja bě wčera powschikkownje jesbłabjena. Kurzy efektow popunschejowachu. Na wikach dołżnych a rentowych lisćinow běchu kurzy stalneje wožćonći sthrćeće.

Produktowe wiki mějachu za žito špadowoje płaćižiny. Pschćeza a rožka pschihłosowanjsće po zeitnarjun 10 pj., wowsa a kukuriza (maja) 5 pj., Wčezera płaćejrske zeitnaj

w Barlinje

pschećeza 11,65—11,80 hr., rožki 11,75 hr.
hać 11,90 hr., jećmjenja nałe wjelo 11
hać 13,30 hr., wowsa 10—10,55 hr.

w termińowym wiłowanju:

ja měrc: pschećeza 13,45 hr., rožki 13 hać
13,05 hriwnow,
ja meju: pschećeza 13,80—13,77½ hr., rožki
13,25—13,22½ hr., wowsa 11,80 hr.
ja jutji: pschećeza 13,90 hr., rožki 12,81½
hać 12,78¾ hr.

Pschihłosowane pytanja

Schotěra. Pawlisch a Jyn w Bitkowjanach.
Bohanca do Budyschina, Fichtowa haša 6 a jenjenchoho, kiježi Swór w Jabłońan.
Domowniła, hojeńca „Zum Echten" w Budyschinje, nan pschećeze ćišnjadźi.
Stwińsku na kuježi awór, jamołwjeći pola Hendrikez we Budyschinje, Mnichowej haša 11.
Hołpoju. Schtoda, radna pinza we Wósporku.
Kowaršskeho wuczonika. Němz w Skaikowje.

Na pschedań

Koja dobra dójta w Hrótku, Jahrowa haša 9/10.
Mlido dubowe wurjadowanje w Budyschinje, Schlachthofstrosse 7ń na prawo.
Mlo pschejazy w Budyschinje, Hornjećerjska haša 29ń.

Drjewowa awkzija

pónđelu 16. januara 1928
w Kulowje dow. w 10 hodź. w hojeńcu „Nowy Kr-
jow:
10 mtr. łojnowych a brjezowych kulatych,
300 mtr. brjezowe a łojnowe wałejzin.
Drjewo jeji w Klóschtirskej ławi poja Nowoje Wsy, Dibrinke a Sculjcy.

Tsodnizy na pschedźadźowanje

Běrał f domiżim a 7 pschitiwarkami na Zidowje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wojlowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 1.	9. 1.
Pšeńca	233-236	237-240
rožka	235-238	238-241
nal. jećmjeń	220-266	220-265
nasz. jećmjeń	—	—
wows	200-211	203-214
kukuriza	219-221	220-222
pšeńe muka	31-34,00	31-34,25
rżana muka	31-33,75	31-34,00
ps. wotruby	15,00	15,0
rżane „	15,00	15,00
raps	345-350	345-350
lane symjo	36-365	36-365
hrótch	32 55,00	32-35,00
pjelnski	20-21,00	20-21,00

	10. 1.	9. 1.
buny	20-21,00	20-21,00
woka	21-24,00	21-24,00
módre łupiny	14-14,75	14-14,75
žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
zerdzelki	—	—
rapa. wonik	19,80	19,80
łany wosusk	22,41	22,40
poen melasa	—	—
brnj. kruski	24,20	24,20
syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,85
rżana słoma	0,70-0,90	1,00-1,20
pšeńe, „	0,70-0,80	0,80-1,00
wowsna „	0,80-0,95	0,80-1,05
jećna „	0,70-0,90	0,70-0,95

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźensa dop. ¾11 hodź.: **Sćadny wobrot a płaćižiny hać do 5 pj. tuniše.**
Dop. ¾12 hodź.: **Měrne wiki, ale płaćižiny f'erje sćabjene.**

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota", towarstwo kat. Serbow, změje přich. njedźelu, 15. januara, wječor ½8 hodź. w „Kat. towaršowni" swój hodowny swójbny swjedźeń. Wšitkich lubych Serbow přeprošujemy. Też dźěći maju přistup! Zastup je darmo!
Budyšin. Naša „Jednota Sokot" ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjećerjskej hasy.
Haslow. Kołojazdne tow. „Blysk" změje njedźelu, 15. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. w našim hosćencu pola Měrdina generalnu zhromadźiznu. Njech pak wšitcy přińdu.
Lichań. „Zernička" změje njedźelu 15. I. pola Rudolfec zawrjeny swjedźeń. Wobdźělić móžeja so wšitke aktivne a pasivne sobustawy, jeli su swoje přinoški zapłaćili. Štóž to hišće činit njeje, njech to hnydom wobstara. Kóždy dostanje po přeću dwě přeprošenskej kartey. Wobroćće so na předs.
Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) změje štwórtk (12. I.) ważnu pruhu pola Natuša w Kukowje za koncert, kiž so 8. II. wotměje. Muscy spěwarjo započinaju z dypkom ½8 hodź., žónske ½9 hodź. Njech so na tutej pruzy wšitcy wobdźěla. Pruha za orchestr so pozdźišo postaji. Dirigent.
Porśicy. „Jedn. Sokoł" ma wot nětka zaso kóždy pjatk wječor ½8 hodź. swoje zwučowanje. Přińdźće pak zaso wšitcy cyle wěsće a to trochu z dypkom! Načolnik.
Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu" přeprošuje wšěch lubych Serbow, wosebje ratařska młodźinu, na wulki „zymski swjedźeń", kotryž so wotměje přich. njedźelu, 15. januara, wječor w 7 hodź. w Brylec hosćencu w Radworju.
Předsydstwo.
Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždy pjatk nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje"; přichodna je pjatk 13. I. Sobustawy M.S. a hosćo su lubje witani.
Předsydstwo M.S.
Zwjazk huž.-serb. studentstwa. Wubjerkowe posedźenje je 11. I., 420 h. w Serb. Domje. Jednaćel.
Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow změje swoje 1. hłowne posedźenje sobotu, 14. jan. 1928, popołd. z dypkom w 4 hodź. w hosćencu „K woprawnemu" (Zum Echten). — Dnjowy porjad: 1. Rozprawy jenotl. towarstwow; 2. Skowronk; 3. Kocorowe „Naléćo"; 4. Praški festival jutry 1928; 5. Kocorowy pomnik; 6. wšelećizny — namjety. — Dirigenća a předsydstwa njech su cyle wěsće přitomni abo zastupjeni. Druzy zajimcy su tam też wutrobnje witani.
Hł. předs. a hł. dirig.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 kr. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 kr. hr. Do Kóž. Kóžde čo. płaći 10 kr. pj. Wudawa a dźěi Smolerjec knihiśišćerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 10 — Budyšin — Stwórtk, 12. januara 1928 — Bautzen — Lětnik 57

Président němskeho sejma wo położenju zmitřkownoje a zwonkowneje politiki.

W sjawnej shromadźinje swjazka němskostatnoje khorhoje w Königsbergu je président němskeho sejma, sozialdemokrat Loeba, wo praschenjach zmitškownoje a zwonkowneje politiki rěcał. Mjes druhim praji, so su politiske strony prawiwšy podarmo za wjednikom pytali, kotryž by Němsku zahubjenju wukhował. Kardorffowa rěc na wustawitnym dnju je ś nanijetami na rozšyrjenje prawow němskeho président kročel pschedaloko schla. Ludźo wokoło knjesa ś Kardorffa maju hinasche wotmyslenja wo prawach němskeho président; pschetož tole rozšyrjenje njeby žo wěsze žadało, hdy by ś němskim président sozialdemokrat był.

Też wosjewjenju **swjazka k wobnowjenju Němskeje** Loebe ś njedowěrjenjom napschećiwo stej, dokelž je žo sa tónle swjazk też wjele straschnych mjenow podpisało. Najbóle podhladne je, so su runje pschećiwniki němskeho jenotneho stata założenje swjazka powitali. Założenje zastojnstwa prusojeho statneho président Loebe wotpokasuje, tola sjednoczenju kanzlerskeho zastojnstwa ze zastojnstwom pruskeho ministerskeho président njeby žo sozialdemokratija pschećiwjała. Wo tym by so mohło rěčeć, so by Ota Braun němske kanzlerstwo pschewzał.

Loebe žo potom k zwonkownopolitiskim praschenjam pschiwobroćiwschi němješe, so dyrbi Němska pschi wschěch wobsłužnostach ś Francowskej k dorosumjenju dóńcź a rusko-němski wobarański swjazk spuschćeć. Schtož němske njeby w ranju nastupa, je też sozialdemokratija wo tym pschepschedźena, so dyrbi žo pólski korridor wotstronić. Wotpokasaca pak žo dyrbi, so by žo tole praschenje ś mozu rosrišało; pschetož tu njeńdźe wo někotre kóžne metry kraja, ś teho by europiski wobeń nastał. Tohodla je sozialdemokratija Stresemannowu politiku podpjerała. Wón žo sjena cźuje ś mnohimi, a wotžebje ś wjetšchim dźěłom zentrumskich pschiwiśowarjow, kaž dyrbi žo němska zwonkowna politika wjesć. Stejišćo zentrumskeje strony w bloku měšćanskich stronow je njeńza hłabe. Sozialdemokratija ma nadawk, nětčeje prawizne knjeźerstwo rosbić a lěwizne knjeźerstwo postajić. Nowy politiski program dyrbi žo na sozialdemokratiski stronu složić. To je nadawk republikanskeje strony a němskostatneje khorhoje.

Zarowańśi dźeń němskeho ludu.

Wubjerk sa postajenje ludoweho zarowańskeho dnja, wobstejacy ś nabožeńskich shromadźeńsiwow a ś někotrych wulkich sasjedźerskowow pod wjednistwom ludowego swjazka za wothladanje němskich wojerskich rowow je w pschesjenosći ś pschihłušnymi wyschnosćemi jenohłósnje wobsamknył, so ma žo ludowy žarowańśi dźeń k wopominanju we wójnje padnjenych też w tutym lěcze 5. njedźelu psched jutrami, po tajkim 4. měrza, na podobne waschnje kaž loni wobwjesćeć. Skwjatoročnosć dyrbi ś Bożeje słužby, swoźenja w zyłej Němskej a je schulskich aktow wobstejeć.

Freiberg so přećiwo Šieckowej reformje zarjadnistwa wobara.

Po porućenosći Freibergskeho měšćanskeho sastupjerstwa je Freibergski wyschši měšćanosta dr. Hartenstein **napschećiwne wopomnjenišće pišmo** pschećiwo wopomnjenskemu pišmu président statneho sliježbowarstwa Schieka wo reformje zarjadnistwa pósłał. W tymle wopomnjenišću pišmje žo dopokasuje, so by žo ś namjetnjenym rozpuschćenjom **Freibergskeho krajneho žuda** jenož mało personala salutowało a so bychu ś teho dźěłom druhe wudawki nastałe, kotrejž bychu možne salutowanje zaso pschetrjebałe. Dale žo dopokasuje, kak bychu ś rozpuschćenjom Freibergskeho krajneho žuda sameńy a nadawki statneho krajneho zarjadnistwa cźežko schkodowałe a kajke cźežkosći bychu sa město Freiberg nastałe, kotrejž je žo hižo psched wójnu se sastajenjom statneho hórnistwa cźežko potrjechiło. Dźenja wědźa, so by hórnistwo mohło dale wobstejeć, hdy budźiske žo po hospodarskich zasadach racionalnje pschestajiło.

Statny president Bazille wo jenotnym němskim stacje.

Württembergski sejm je žo srjedu ś praschenjom reformy zarjadnistwa zaběrał. Po rěcźi prjedowschego financ. ministra dr. Schalla, kotryž wschě pschicźiny rozstłał, kotrejž za zentralisowany jenotny stat rěcźa, so statny president dr. Bazille tohornuja wo praschenju jenotneho stata wuprajі. Hdyž w Barlinje němski jenotny stat w němskim rejnje a němskostatnej radźe wobsamknu, budźe to sapoczatk rozpadnjenja Němskeje. Schtož reformu zarjadnistwa we Württembergskej nastupa, njeje nicźo wopacznischo dużli rjez, so je žo knjeźerstwo bojsko, tule reformu pschewjesćeć. We Württembergskej je žo poslednje lěta wirtjadnje wjele w tymle nastupanju stało, najserje wjazy dużli w druhich statach.

Dr. Luther, nawjednik hibanja sa wobnowjenje Němskeje, je tele dny w Münchowje ś bayerskim knjeźerstwom jednał. Njeje žaneho wuspěcha mėł. Organ bayerskeho knjeźerstwa, „Regensburger Anzeiger“ pisće, so žo runje Bayerska napschećiwo dr. Lutherowemu załožkej wocźakuje a žo wróćo dźerżo staja.

Guerard pschećiwo němskonazionalnym.

Wjednik zentrumskeje strony, němskokřesćanski sapósłanc ś Guerard, je na sjěźdźe pfalzskeje zentrumskeje strony wo **zmitškownopolitiskim** położenju rozprawjejo **sadźerzenje němskonazionalnych wótro pośudźił.** Guerard praji, so ja zentrumiku stromi njeby žaneho měrna pschi boku němskonazionalnych było, **hdy** bychu woni staru němsku cźorno-běło-cźerwjenu khorhoj na khorhoj swojeje strony śnjiłi a ś njej jako ś khorhoju reakzije do **wólbnego** wojowanja cźahnyli. Zentrumska strona je republikanska strona a **tohodla** je wschěmi **prědkami** wustawu a jejne symbole němskokřesćanje cźorno-cźerwjeno-złote barby schkita. Napschećiwo antirepublikanskemu sadźerzenju němskonazionalnych sozialdemokratojo stoja, kotrejž su w poślednim lěcze nětčo-sceje koalizije pokasali, so su na lěwej stronje njedóńwajcy oppozizije, sprawnischo postupali a wjazy stanjece politiki dźěłali dużli němskonazionalni w prusskim sejmje.

Cźežki rubježny nadpad w Moabicje.

Wcźera srjedu dopołdnja krótko po 11 hodź. sta so we domje na Brěžowej dróży 31 w Moabicje, w kotrymž bėsche sajdźeny měšaz jena Barlinjanka swoje 100. narodniny swjeśiła, cźežki rubježny nadpad. Mužikaj, kotrejž žebi jako wopaczny kriminalnaj sastojnikaj sastupu do bydlenja farjadnika Julinja Gilsoula zadajschtaj, pobrichtaj žonu sarjadnika, lokomotiwnika na wotpocźinku, a rubjschtaj ze schatowego tšamora sejfěrane podružnišće pjenjezy, nětčdże 750 hriwnow. Stójnikaj staj na to njespóśnataj cźekkoj. Hakle pol hodźiny pozdźišcho buchu domjezu wobwdlerjo na załosćenje žony kedźbni a sawołachu policiju.

K wusudej w Treskowym procesu.

S wusudom, kotryž je žo wutoru w druhej instanzy w Treskowym procezu wuprajił, njeje hižo zyła należnosć stłoczena. Treskowy sastupjer dyrbi revizију sapokrjeć, tak so budźe žo ś tymle padom hišće němskostatny žud saběrać. Też mjedenkmišći **rjad** dyrbi žo ś dlešcej wopowědźu wo wójnu wuprajić. Mjes tym je wušud, kotryž je majora Badicki winowenał, w nowinach politiśkich dokładnje rospomina.

W nowinach prawizy žo wušud jako wusprawnjenje kanzlera a ministrowneho ministra a jako wotrażenje agitazije lěwizy wita.

Nowiny lěwizy žo ś njedowěru k wušudej stajeja. „Vossische Ztg.“ praji to žo samo rozumi, so žo němskostatna wobora prózuje, w mjesach jakonitich możnostjow, jakitaże němskeho kraja po możnosći stutkniwje wunworić, tola njemóże wobstejnosće su, so žo sjawne pjenjezy nałožeja, so by žo garda němskonazionalneje strony pod wjednistwom reakzionarnych wulkolejownoscerjow wudżerżała.

Pokasuje na to, so je so sforžnuć ś wušudom moralizy wuspramnił, so „Berliner Tageblatt“ a „Vorwärts“ prascheschtaj, hač němski kanzler nětčo njeje ś Treskowej cźeľeć wróćił, abo hač budźe so wón teho dźerżeć, so je bojkott pschećiwo Treskowej, pschi kotrymž je so minister ś Keudell wobdźelił, woprawnjeny był. To, schtož je žo wot njewotwišneho žuda jako moralitšeje instanzy wocźakowało, njemóžeše so je njeńlicźomny fyšem satama, žu je podarmo nadźijeli, stat bojkott schkita. S tym je njedowěrjenje k justizy jasnje pokazuja.

Němske brónje žo do Chiny ześelu.

Reuterez telegrafna powěsćerjuja ś Tsingtana powě, so je tam nowiegsta parna łódź ś nakładom brónjow ś Hamburga pschijěła. Mjes druhim pokazła 7000 němskich śelbow, 11 000 pakrunkow a 10 Thomsonskich maschinskich śelbow ś trěbnej munizију wobschija. Psched někotrymi dnjemi dźełesmi je němska łódź někotre maschinske śelby a pschetrowske kanony do Tsingtana pschiwjesła.

Jebanstwo při podawanju wěcow za němske wotškodźenje.

Parišske nowiny pischu wo wulkim wobschěrnem wjedstwu pschi podawanju wězow na sliczowanje reparazijow (wójnskeho wotschkodźenje). Njedźiwajcy wulkich sumow, wo kotrej žo jedna, je žo pschi jebanstwach mała liczba wozłobow wobdźělika. Francowskeje kupzy w pschesjenosći ś němskimi podawarjemi wyschnoscźemi sa reparazijsku kontrollu nahlachu, so je wjele wjetšchich a hódnischich tworow na podłožki jebawych dojednanjow doschło, hač bė so woprawdźe stało. Francowske knjeźerstwo je potom tele wumyślene twory saplackało. Němzy a francowzy jebazy žu so do wulcźejenych sumnow dźělili. Wone njeńju małe. Nowiny „Echo de Paris“ je na 30 milijonow frankow wobliczeja. Francowske knjeźerstwo je w Parišu, Schlettštadtu a Basançonje winikow wuměłdźiło.

Parišći „Matin“ wotkrėje wobschěrnjejšnow pschi reparazijach ź wupadam pschećiwo němskemu knjeźerstwu wuńije, na kotrejž tukanje wobrocźa, so je we jebanstwach wódźało. „Matin“ dale praji, so žo francowske knjeźerstwo boji, so němske knjeźerstwo spyta, jebanstwa jako sapschimk za rewiziju Dawesowego plana wuńjeć, na to pokazujo, so Francowskej njeje zyła możno, w Dawesowym planje postajene podawanje wězow woprawdźe nałožeć.

Sgromadźeńschi we jebanstwach, kotrejž su žo pschi podawanju wězow za reparazije stałe, je so němske knjeźerstwo rozgrudźiło, rajuje zakročeć. Němski kommissar za podawanje reparazijow je **němske firmy, kotrejž su žo pschi jebanstwach wobdźelile, hnydom wot dalšcheho podawanja wězow wusamknył.** Kajke daliche krocźele maju žo pschećiwo nim cźinić, wo tym žo hišće we kuradźuje. Wobsebje žebi na to myślił, pschećiwo winowatym firmam **žudniske pschepytanje** sałožeć. Němski kommissar je **wótrischnu kontrollu** za podawanje wězow pomeł, so bychu w pschichodźe tajke jebanstwa njemóžne byłe.

Pólsko-litewske měrne koliki.

„Kurier Warschawski“ ź Witna pische, so je dla měrnych kolikow pschi Ašanišim jězorje mjes litewskimi a pólskimi namjetnymi straźnikami k cźeľenju doschło. Pschi tym je jedyn litewski straźnik padnył. Litwjenje praja, so Ašaniški jězor k Litwje žłuscha, a so dyrbja žo tohodla měrne kolikt pschi nim pschestajicź. Tomu Polazy wobaraju. Dokelž su Litwjenje pschipowědźili, so **žiwoje** wotmyślenje do žłuka staja, su Polazy wobsamkli, krajinu pschi Ašanišim jězorje zyłnischo ze straźnikami wobsadźicź.

Bamžowa encyklika wo jenosći cyrkwjow.

Bamž je encykliku (wokolne pišmo) sa biskopow wo jenosći zyrkwjow wosjewił. W njej wobzarnje, so žo prózuje, wérnu nabožinu ź wopaczynymi nabožinami sjednoczeć, měnjenje rozšerjenje, so su wschě nabožiny **dobre.** Bamž kedźbliwosć biskopow na tele wotpohlady wobrocźa, so bychu ludam dźělili, **so njeje możno, tschesćijanske zhromadźenstwo mjes wérzejacymi załožić,** kotrejž maju žiwobdrje wo praschenju wéry po žiwojim waschnju myślicź. Bamž njekatolske theńy sa sjednoczenje wotpokasuje. **Jenosć móże so jenoć ź nawrótom hinak wérzejacych k romiskej zyrkwi dozpjeć.**

*

Bamžowa encyklika žo pschećiwo wjednikam jendźelskeje wotkołeje zyrkwje wérzi, kotrejž zadaju, so by kóžda konfesija wschě **njewažne dogmy** (wuzwały) **do sadu stajiła,** a so by žu na podłožku najważnischich tschesćijanskich zakładnych wuczeńow **wschotschesćijanjanstwo załožiło.**

Napjatosć mjez Italskej a Južnosłowjanskej.

Pośrědnistwom francowskeho zwonkowneho ministra je žo schtachańsko, wuzwukowaci, so je je žo konflikt mjes Italskej a Južnosłowjanskej nakhwilnje zwonkownje wuhladkował. Italske južnosłowjanski pschećelstwowy zwjazk je lěcze 1921 wobsamknył, kotryž 25. januara wotlěći, je žo podłožił, tola jenož na sćěsćej měrjazy. Italska žebi žadaše, so bychu žo do ujeho poitajenja Reitunskeho sćeźenja pschidjałe. Po nim dyrbi je Italjanzam w Dalmatiskej zajzdźenske prawo pschinjowiecź. Někotre njeźmě je tam w pschimórskej krajinje w sćěrokosći 50 kilometrow zadyn Italjanz zakgdlic. Zwónoslowjenske Italjanzam wobara, so w Dalmatiskej resschérici, so bu Italska njemohła

... ...ka, kdy bychu so italšyn z Khorwatow z podpjeru italskeho kjezorstwa w Dalmatiji zadowolili, zadaš, so by so Dalmatiska pod italske ... stajila. Južnoslowjanska ujeza so postajenjow ... teho krjesanja hnutša, dokelž wě, so by so ludowe ... ...stwo zapowdobiło. Nethnute krjesenje potwjerdźiło. Tohodla je so pschestajiłowe krjesenje jenoż na schežu nježaju podleschilo. Dyrbi so ...ž možnosću liczicz, so so wono po tymle czasu wjazy njewobnowi.

Italskeho spiona w Dalmatiji sajeli.

W Kraljewizy pola Susjedska w Dalmatiji su prjedawschego schefa technisheho wotdželenja južnoslowjanskich ljodzerjow, inženjerna Hendela sajeli. Won je nekotre njepschecelske nastawli do Triestiskich nowin „Popolo“ pschecziwo južnoslowjanskim statej a kralej Alexandrej napisak a tajne plany južnoslowjanskeho wójnskeho ljodstwa wotkryl. Hendel je ...Nacomy w Italskej.

Pschemjenjenje za puczowanje do Južnoslowjanskeje.

Němske kjezorstwo wojerja: Němzy, kotrjž dotal hjes bjez wo puczowanjskim pasu do Južnoslowjanskeje puczowachu, dyrbjachu po dolanych postajenjach pola pschistlušnjeje wyschnosce we dowolnosci k pschebywanju pruzej, hdyž chcychu dlěje bydlicz 3 dny w Južnoslowjanskej wostacz. Tónle czas je so nětko na 30 dnjow podlschił.

W Schwedskej je dawki znizyła.

Schwedski sejm je so tuzedu z tróniskej rěcu, kotruž kral cziasche, wotewrił. W njej je pschipowěda, so je po pokjenschenju statnych finanzow knjezerstwu możno, nanjeczowacz, so bychu so dothidowy, samozenjowy a zokrowy dawk znizyle. S dobrom hdyže możno, zelesnisse tworowe tarify potanischcz. — Sbožowna Schwedska! Mjes tym so su so druhe staty w zwětowej wójnje wukrawile, je so wona jako pohrjebniza njes wójnu wjedzazymi statami wobschadzała. Tohodla je jej nětko możno, zwojim stanzanam dawki znizicz.

Dwaj milionaj Jendželczanow bjes dźela.

Bjesdźelokosch w Jendželskej je tak raz na najwyschich schodźenk knipika. Dostawarjow podpjeru je posledni tydzeń pschez 1 300 000 bylo. Wopraudze je sich liczba wjele wjetscha, dokelž su so stari ludjo do podpjeranja zhubdoby pschewotali. Tohodla je tkžoa dźelonjemjerjow pschewyschoko njepowazi; hdyž so praji, so wona dwaj milionaj nuczinja. To je wjazy dyzli w czasu najczezschcze industrijowej krizy krótko psched koncom strajka wuhlowych hórnikow.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 12. wulkeho rózka.

Njezapomnjce na tutcho swérneho sprawneho Serba!

1671 narodzi so Jan Bémař w Rodecach pola Bukee jako syn wiceznoho kubleria Khryše Bémarja. Wot swojeho kmótra duchownoho Kilfinera w Bukecach zahe rozwuczeny, studowase pozdźišo w Budyšinje a w Lipsku. 1700 bu pomocny prědar pola Michala Frencela w Budesteczach. Tu so wozeni z jeho najmódšej dźowku Hanu Sofiju. 1. decembra 1700 swjeczeše so kwas, při kotrymž so wot nana a bratrow młodeje mandželskeje serbske swjedzeńske łopjeno swuda. — Michal Frencel spěsni spěw „Knjeznje njewjesce“ w kotrymž mjez druhim praji:

Ty sy ta pjata, tróch je twojich bratrow,
Kotři sće kwasy, mužow, žony krydli,
Bóh z njebjes dele hnadnje je so starał
Za mnje a za was.

Ja a też maćer, mój snój naju prósstwu
K wótrej do njebjes wšednje borje slalo.
Za wón was k swojej česći zechcył zdźerżeć,
To je wón činił.

Tohodla nihdy luba dźowka njezapomni
Přikazmu Bożu: Twojoh muża strażuj
Cesć, a měj lubo muża, čeledź rozwuć,
Cesnje so zadżerż!

Jan Bémař běše hódny swojeho přichodneho nana. Je sebi wulke zasłuhy wo serbske pismowstwo dobył.

1846 swjedzeli k wopomnjeću Postalozzija we Wojerecach, wuhotowany wot pruskich serbskich wucerjow.

† 1859 cand. schol. dr. Franc Přikonsky w Budyšinje.

† 1861 Wjaczław Hanka, češki wučeńe a narodowc.

† 1671 w Rodecach Jan Bémař, pozdźišo farař we Budesteczach a sobupřeložer biblije.

1925 w swjedzeńskej žurli Poznanskeje university přednošk wo Serbach přez A. Ludwiczerka, direktora ludoweje universitety w Dalkach pod Gněznom.

Wjaczławej Hancy.

Wjelespytany a wjeslawny
Sy so swěčił jako wótčine nam,
Stajnje jako Slowjan zjawny
Sy so wšudże wuznał k Słowjanam,
A też Serbstwa njejsy nihdy zapomnił,
Sy też Serbam Swoje mocy poswjećił.

Hač też zawisć skrawźna, jadowata
Na Tebje so brózbnje měrješe,
Hač też njepřećelow njewstata
Kosydła za Tebje kładźeše:
Před ničim so njejsy ženje postrózył,
Z wójnu sprawnej sy wšo njepřećelstwo zbił.

Twojej wobstajnosce přikład krasny
Přećowanje naše posylni,
Twojej dźělawosce błyšć pak jasny
Našej woči w dźělach rozjasni:
A duž tak też Serbow mała črjódźička
We Łužicach na Tebje dźaknje spomina.

Michał Hórnik 1861.

Stoż z prózdnej dušu kemši dże — też z prózdnej póńdże wote mše. Přisłowo.

*

— **Wa wjedrje.** W rospołożenju nižinow so wjele pscheměnišo njeje. Schkleńza pomalku na rjanu šinju. Wschodnjuze mjenja, so so nam z wjeczora wyschina pschibližuje a stajeja sa blischze dny wobstajnische wjedro. — Jutrje pjatk khadża słónczko 8,09 hodź. a khowa so 4,08 hodź. Mjezacz khadża w nozy 11,26 hodź. a khowa so dopołdnja 11,13 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer we cnjo +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhlacz na malo so pschemjenjuje wjedro.

— **Skadźowanka Macžiarjow.** Kaž bě so na Macžiarnym pospedženym wobsamknjko, seidźechu so pjatk 6. wulk. rózka na wjeczor w 6 hodź. wšelni krócz Macžiarjo w Sserbskim Domje. To so dyrbi nětko kóždy pjatk stawacz. Hižo dawno běchmy wobzarowali, so so Macžiarjo tak porědko sendu. Leži to wěsce zohn na tom, so wulka liczba swonka Budyšchina bydli a czasa nima, so by tak husto wjeczor tuta pschischła. Ale w Budyšchinje samym mamy hischce wjele hobustatowo Macžiow, kotrejž móża derje jedyn wjeczor za tydzeń wopomocz. Wschak je io w druhich towarstwach tez możno. Wobzarowachmy tohodla, so tak mała czrjódka (6) na spomnjenym dnju tu jenoż běsche. Ale je to tola pschjezo sapocžatk. Snadź tón abo tamny, kiž tute rjadki czita, so na swoje Sserbowstwo dopomni a też ras pohladacz pschijidże. Na spomnjenym wjeczorn

Ja a też maćer, mój snój naju prósstwu
K wótrej do njebjes wšednje borje slalo.
Za wón was k swojej česći zechcył zdźerżeć,
To je wón činił.

Tohodla nihdy luba dźowka njezapomni
Přikazmu Bożu: Twojoh muża strażuj
Cesć, a měj lubo muża, čeledź rozwuć,
Cesnje so zadżerż!

Jan Bémař běše hódny swojeho přichodneho nana. Je sebi wulke zasłuhy wo serbske pismowstwo dobył.

1846 swjedzeli k wopomnjeću Postalozzija we Wojerecach, wuhotowany wot pruskich serbskich wucerjow.

† 1859 cand. schol. dr. Franc Přikonsky w Budyšinje.

† 1861 Wjaczław Hanka, češki wučeńe a narodowc.

† 1671 w Rodecach Jan Bémař, pozdźišo farař we Budesteczach a sobupřeložer biblije.

1925 w swjedzeńskej žurli Poznanskeje university přednošk wo Serbach přez A. Ludwiczerka, direktora ludoweje universitety w Dalkach pod Gněznom.

Wjaczławej Hancy.

Wjelespytany a wjeslawny
Sy so swěčił jako wótčine nam,
Stajnje jako Slowjan zjawny
Sy so wšudże wuznał k Słowjanam,
A też Serbstwa njejsy nihdy zapomnił,
Sy też Serbam Swoje mocy poswjećił.

Hač też zawisć skrawźna, jadowata
Na Tebje so brózbnje měrješe,
Hač też njepřećelow njewstata
Kosydła za Tebje kładźeše:
Před ničim so njejsy ženje postrózył,
Z wójnu sprawnej sy wšo njepřećelstwo zbił.

Twojej wobstajnosce přikład krasny
Přećowanje naše posylni,
Twojej dźělawosce błyšć pak jasny
Našej woči w dźělach rozjasni:
A duž tak też Serbow mała črjódźička
We Łužicach na Tebje dźaknje spomina.

Michał Hórnik 1861.

Stoż z prózdnej dušu kemši dże — też z prózdnej póńdże wote mše. Přisłowo.

*

— **Wa wjedrje.** W rospołożenju nižinow so wjele pscheměnišo njeje. Schkleńza pomalku na rjanu šinju. Wschodnjuze mjenja, so so nam z wjeczora wyschina pschibližuje a stajeja sa blischze dny wobstajnische wjedro. — Jutrje pjatk khadża słónczko 8,09 hodź. a khowa so 4,08 hodź. Mjezacz khadża w nozy 11,26 hodź. a khowa so dopołdnja 11,13 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer we cnjo +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhlacz na malo so pschemjenjuje wjedro.

— **Skadźowanka Macžiarjow.** Kaž bě so na Macžiarnym pospedženym wobsamknjko, seidźechu so pjatk 6. wulk. rózka na wjeczor w 6 hodź. wšelni krócz Macžiarjo w Sserbskim Domje. To so dyrbi nětko kóždy pjatk stawacz. Hižo dawno běchmy wobzarowali, so so Macžiarjo tak porědko sendu. Leži to wěsce zohn na tom, so wulka liczba swonka Budyšchina bydli a czasa nima, so by tak husto wjeczor tuta pschischła. Ale w Budyšchinje samym mamy hischce wjele hobustatowo Macžiow, kotrejž móża derje jedyn wjeczor za tydzeń wopomocz. Wschak je io w druhich towarstwach tez możno. Wobzarowachmy tohodla, so tak mała czrjódka (6) na spomnjenym dnju tu jenoż běsche. Ale je to tola pschjezo sapocžatk. Snadź tón abo tamny, kiž tute rjadki czita, so na swoje Sserbowstwo dopomni a też ras pohladacz pschijidże. Na spomnjenym wjeczorn

— **Stodźowanka Macžiarjow.** Kaž bě so na Macžiarnym pospedženym wobsamknjko, seidźechu so pjatk 6. wulk. rózka na wjeczor w 6 hodź. wšelni krócz Macžiarjo w Sserbskim Domje. To so dyrbi nětko kóždy pjatk stawacz. Hižo dawno běchmy wobzarowali, so so Macžiarjo tak porědko sendu. Leži to wěsce zohn na tom, so wulka liczba swonka Budyšchina bydli a czasa nima, so by tak husto wjeczor tuta pschischła. Ale w Budyšchinje samym mamy hischce wjele hobustatowo Macžiow, kotrejž móża derje jedyn wjeczor za tydzeń wopomocz. Wschak je io w druhich towarstwach tez możno. Wobzarowachmy tohodla, so tak mała czrjódka (6) na spomnjenym dnju tu jenoż běsche. Ale je to tola pschjezo sapocžatk. Snadź tón abo tamny, kiž tute rjadki czita, so na swoje Sserbowstwo dopomni a też ras pohladacz pschijidże. Na spomnjenym wjeczorn

— **Wa wjedrje.** W rospołożenju nižinow so wjele pscheměnišo njeje. Schkleńza pomalku na rjanu šinju. Wschodnjuze mjenja, so so nam z wjeczora wyschina pschibližuje a stajeja sa blischze dny wobstajnische wjedro. — Jutrje pjatk khadża słónczko 8,09 hodź. a khowa so 4,08 hodź. Mjezacz khadża w nozy 11,26 hodź. a khowa so dopołdnja 11,13 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer we cnjo +8. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhlacz na malo so pschemjenjuje wjedro.

pschenajatcho krjeschо bwora.) Semrěta pschebywschе lětdźesatki dołho w Italiskej a bě na wšěcho je Strohbacha wudata. Po šmjerći šwojeho mandźelskeho pschešydźi šo pschеd wjagerymi lětami šašo do domišny Worklez, hdźež na wótrjinstim hrodźe, w nětčišchej khorowni, potom šwój wumělk wuziwaschе a nětko šwój běh žiwjenskeho doschonči. Kaž jednora a pokorna bě w žiwym žiwjenju, runje tajka chžyschе teš dyrj w šmjerći; tole bě ſ jeje wospjetnym najmutrnischim pschеcjom. Tak wotpokasowaschе wschu kajkuzkuli njetrjebawschu pychu a hewaschu holosć. Wobežje bohaty wopyt njeschkeho pustowjerčora, hdyž wona stojschе na marach w kapali a bě „requiem“ ſa nju a pschеde wschěm nimomóry žylne pschewodźenje ſe strony wjeſneho a dalschеho wobydlerstwa (nimo pschiwuſnych, ſtarych a pschecjelow a wschelakich wyschnoſcow), na jeje pożledninu puczu dopokasaju jašnje pschikhilnosć a cjeſcžownosć, kotruž mějeschе nješ nimi ſdawna ſem wona ſobna Stollbergez ſwójba a wobežbje jeje pożledni ſtaw. — Pondźelu dopołdnja pschepodachu jeje ſtróžnine ſchlate powostawki na wobſadnym kčechowje khłódnej semi. R. i. p.

S **Wochos**. Sandźenu njedźelu tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſwój ſtyrjidźesaty ſwjećenje ſche a to wječor w Balkez žurli. Sapocjatk dźiwadła běschе ſo na 1/8 hodź. poſtajił, wopraudże pak ſo we 8 hodź. ſapoca. Tſt žortne kruchi ſo hrajachu, kotrež wulke ſmjeſe pschitomnych ſbudźichu. Běchu to ſcjéhowazy hry: „Schewſki wurjadnik jako milijonta njewjeſta“, „Honjenje ſa myſchenu“ a „Hłodutradajej wumělcjaje. Hrajerjo wulkotnje ſwoju wěz cjinjachu. Po dźiwadle ſaporja ſo wječołа rejka. Sſwjedżeń běschе derje wopytany.

S **Wochos**. Sandźeny tydźeń ſchtwórtk ſebi ratař Měto ſ naſcheje wſy, kiž je na Domaſchkej kuble ſenjeny, pschi cžahanju klozow nohu wyſche kulki ſkama. Njerězaſo ſo rostorhny a kloz ſlečza jemu na nohu. Jeho hnydom ke lěkarjej dowjeſechu a nětk doma we ložu we ſchěnach leži. — Ssamy tydźeń běschе ſo teš wumělnčarka Renischelowa wobſtrunyła a ſebi ruku wobſchkodźiła. — Psched krótkim bě wójſtik Nowak ſebi palz pschi cžahanju klozow wottorhnył, ſchtož hižom w „Sserbſkich Nowinach“ pišachmy. Tak je nałcha wjeſeł cžežko domapytana pſches njeſhoże a Wóh tón Knjes chžył dacź, ſo bychu wſchitcy ſwoju ſtrowoſcź ſaſo doſtali.

S **Klětneho**. Tudomne wjeſelſke pohrjebne towaſſtwo běschе ſo ſańdźenu njedźelu k ſwojej generalnej ſhromadźenje we Domſchcej hoſcjenzu ſeſchło. Po powitańſkich ſłowach pschešchydy poda pokładnik rozprawu wo pokładni, kotraž ſo ſe hwjeſelazej pschijimaku na hołchodach skónči. Po pschečitanju ſtetneje rozprawy poczeſchchu ſhromadźenſt nětčiſchnjeho cžeſtneho pschedſydu ergeleanju ſ Jakubowa a ſobuſtawa Schaſku, kotraž ſtaj w ſańdźenym lěcže wumrěłoj. Shromadźene pschedſydſtwo na dalſche lěta ſaſo wuſwoliſchu.

S **Běleje Wody**. Sa wyſchſchego mſchitra friſerſkeje jednoty ſa Běłu Wodu, Mužakow a wokolnu wuſwoliſchu

Hospodarski rozhlad.

ſchtwórtk 12. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,195	100 pólsk. złotych .	46,98
jendźelski punt .	20,446	100 čeſkoſł. krónow .	12,433
100 šwajc. frankow	80,835	100 franc. frankow .	16,49

Barlinſka **burſa** też wječera ſeſłabjena wosta. Kurſy eſektow ſo ſ waha wokrjejchowachu. Wiki dołjnych a rentowych liſčinow běchu tehorunja khabe.

Na produktowych wikach wječera płaczijny pschenicy a rožki po 5 pj. po zentnarju popuſchczichu. Wiki běchu mérne. Kupzy nadźijeja ſo, ſo budże bórſy tuni dowoſ žita po wočowym puczu móžny a wočzakuja, ſo płaczijny hischcže dale pojmſchcja. Wječera płaczeſche zentnar

w Barlinje

pschenicy 11,60—11,75 hr., rožki 11,70 hr.
hacž 11,85 hr., jeczmjenja nałcžnjeho 11
hacž 13,30 hr., wowſa 10—10.55 hr.

w termijowym wikowanju:

ſa měc: pschenicy 13,37½ hr., rožki pak 13 hr., wowſa 11,38¾ hr.,
ſa meju: pschenicy 13,75 hr., rožki 13,28¾ hr., wowſa 11,77½ hr.,
ſa julij: pschenicy 13,88¾ hr., rožki pak 12,28¾ hr.,

Mětotre płaczijny ſ wječerawſchich Drjezdźanſkich wikow. (Markthallen)

Sarčſana pjerſina: Kurki ſtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., hušy 1,30—1,40 hr. a kaczki 1.40 hr. hacž 1,70 hr., holbje 0,50—1,30 hr. — Karpy 1,30 hr. ſchczuki 1,50 hr., linki 2,20 hr. — Kruſchowy 20—30 pj., jabłuka 15—50 pj., běrny zentnar 4,50—5,50 hr., butra 2,10—2,30 hr., twaroh 35 pj., jeja 20 pj., muka 27 pj. hacž 34 pj., měd 1,50—4 hr., kſbały kał 15 pj.

Sſwinjaze wiki wječera ſrjedu w Barlinje.

Na nje běchu pschihnali 250 běhakow a 371 proſaſow. Te płaczachu

běhaki:

wulke	44—55 hr.
ſrjenje	28—44 hr.
małe	19—28 hr.

proſata:

wulke	12—19 hr.
ſrjenje	8—11 hr.

Na pschedań

Praſata žylne, Griep w Hródku, Sahrodniſka haſa we Sſtonej Borſchczi čo. 7.
Ložo w Wélej Wodźe, Uhlandowa haſa 6.
Cžeſkźka we Wojerezach, Sſrjedźna haſa 2. — Tachantſke kublo we Hrubjeſcžizach a knježi dwór w Hucžinje.
Konjez žylnej, Duncanez płatowa indſtrija we Wulkej Sſwjedźicy poſa Lubija.
Kóń 9-ſtenj ſrjeni w Kortnizy 12.
Kruſchwinowy ſwonk w Leſchowje 9.
Sſyno, hajnkownja w Kumwałdze.
Krowa młoda wyſokomuſcheſna w Njechornju 2.

Pschijimajcź pytaju

Holzu ſo domu knježi dwór we Wjeleczinje.
Bohuncža, twarſki wobſtrój Müller we Wojerezach.
Měniſkeho, Mečzik w Wrſynje poła Kamjenza.
Měniſkeho wuczobnika, Hajnka we Wjeleczinje 40.

Sſudniſy na pschešadźowanje.

pjatk 13. januara 1928

w Sserbſkich Paſtjach w Herbſkej gyſchče ſhr. w 10 hodź. ſofa a kucža,
w Lubuſchu w Sſtójnzej hoſcjenzu ſhr. 1/4 11 hodź. ſofa, hraſtny kamor, ſchijaza maſchina,
w Ptačzach pſchih. w 12 hodź. w Schlenkrichej hoſcjenzu mebje,
w Delnim Wuježdże ſhr. w 2 hodź. w hoſcjenzu „K cžornemu worjolej“ parkowy wós, piſaniſke blido je ſtolom, ſakokowid a hoitwinſka hólba.

Finanzny hamt

we Wojerezach ſyrbjeńſzy pschedawa na pschešadźowanje ſobotu 14. januara 1928
we Wojerezach w hoſcjenzu „K ſlotemu lawej“ ſhr. wo 10 hodź. bílej a kredenzu,
na Horach (kupzy ſeidu ſo ſhr. w 11 hodź., poła gmejnſkeho pschedſtejicžerja) ſchijaza maſchina a zentrifuga,

ſrjedu 18. januara 1928

w Małej Nyjdźe ſhr. w 11 hodź. w hoſcjenzu „K worjolej“: Klawěr, ſofa, kamor ſa ryſowanki, komoda, konjez, piſaniſkej ſtrojej, knihowy kamor, ſchijaza maſchina, błêrzywjeraza maſchina ſ motorom, piſaniſke blido a ſchárniſki ſtoł;

wutoru 17. januara 1928

w Lubuſchu ſhr. w 11 hodź. w Sſtójnzej hoſcjenzu: ſonjaze kolo a klawěr.

Drjezdźanſka awkſija

pjatk 13. januara 1928

na Jitrowſkim rěwěrje ſhr. w 9 hodź. 20 hromadow twjerdeho drjewa a 12 hromadow twjerdeje walczíny. Kupzy ſeidu ſo na knježim dworje;

njedźelu 16. januara 1928

na Lěſčańſkim rěwěrje pop. w 2 hodź. w kamjentnem hacže 42 metrow wužitkowych klumpačow, 2 mtr. dołhich, 64 metrow pałnych klumpačow, 6 mtr. hałosow a 240 metrow walczíny;

pjchi Hajnorowſkim hamcže poła Wojerez pop. w 2 hodź. 50 ložow ſyłneje walczíny a pjenkow.

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenża dop. 3/11 hodź.: Też wukrajne płaczijny ſu lohko ſkrucžene, wobkhad je ſnadny.

Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	11. 1.	10. 1.		11. 1.	10. 1.
Pšenica	232-235	233-236	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	234-237	235-238	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeczmjeń	220-266	220-266	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jeczmjeń wows	200-211	200-211	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
kukurica	219-221	219-221	zeradella	—	—
pšenč muka	31-34,00	31-34,00	raps, wosuſk	19,80	19,80
ržana muka	31-33,75	31-33,75	lany wosuſk	22,40	22,60
pš. wotruby	15,00	15,00	poen. melasa	—	—
ržane „	15,00	15,00	běrnj. kruſki	24,20	24,20
raps	345-350	345-350	ſyno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,85
lane ſymjo	360-365	360-365	ržana ſłoma	0,70-0,90	1,00-1,20
hróch	32-35,00	32-35,00	pšenč. „	0,70-0,80	0,80-1,00
pjeluſki	20-21,00	20-21,00	wowſna „	0,80-0,95	0,80-0,95
			ječna „	0,70-0,90	0,70-0,95

Płaczizny rězneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

11. januara 1928. Płaczizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 312.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět.	60—62
Młode mjasne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	54—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	48—51
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	40—45

Byki 448.

Polnomjasne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſcź	55—57
Polnomjasne, młódše	52—54
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	49—51
Špatne	45—48

Jałojcy a kruwy: 820.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetſeje rězneje hódnoſce	45—46
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	33—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 2150.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	80—90
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—76
Špatne (4.)	47—58

Wowcy: 3450.

Młódše a ſtarše wukormjene (1 družina)	60—64
Starše wukormjene (2.)	48—58
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	40—47

Swinje: 13110.

Polnomjaſne, wosobitych raſow a jich kśiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	61—62
Mjaſne	60—61
Špatne	57—58
Kaney a kundrosy	52—55

Z Łužicy.

* Se **Zitawy**. Wjeſſkorožnik ſtósnuſtwo ſu hiſchcže njeſnaczi rjeſwuſojo w nozy na ſydowu na żeleſnitſnim ſchcžełkowiſe Pryncowje brózhi pſches Zitawſko-Dobjanſku malu żeleſnizu ſtuczili. Kaž Zitawſke ſarjadowiſtwo nimſkoſtatneje żeleſnizy wojſewja, běchu na kolje 6 metrow dołhi a 18 cm. tołſty telegrafowy ſejzor połožili a jadu kónz ſejzora pschitwjerdźili. Na wulke ſwoje hu pak ſo na ſadźiwk hiſchcže ſ cžahom dohſadali, jo mózeſche rańſchi cžah ſ Dybina njewuſtyna nimo jěć. Direkzija nimſkoſtatneje żeleſnizy w Drjezdźanach je na wuſſłedżenje ſłóſtnikow 500 hriwnow myta wuſtajiła.

Potajnstwo w Dahlemje.

Jałoſtne rozbuchnjenjiſe njeſboże w Narkowej ſrjedźi w Dahlemje w willi generalnego konſula Weinzärtnera bywa cžim połniſche hórcžeſkow, cžim dałſche wěſte połizijа wuſtrěli. Swoprědka ſebi wjchitcy myſlachu, jo je bjeſſmyſlownika njewobkładnjwoſcź hróżbne njeſboże ſawinowała. Nětko pak nochzedża mjenjenja womjelkujcź, kotrež chcžeſa wědźeć, ſo je Stammer ſebi na tuto ſrudne waſchnje žiwjenje wſał.

Stammerowe manželſke žiwjenje běschе hižom dłhichi cžaſ njeſbże. Sſrjedź dezembra ſańdźeneho lěta je Stammer hižo raz ſpytał, ſwoju ſonu na dróſy ſaſtrělcź. Lubo też wědźachu, ſo manželſkaj wot Sylveſtra ſem njeſhóſchtaj wjazy ſłowcžka mjes ſobu njerěkałoj. Sa mordarſtwo rěcži Stammerowe pišmo, kotrež jena pschiſłuſchna chemiſkich ſkełaunjow dr. Jörus a Co., na kotrychž běchu taj Weingärtner a Stammer wobſtejenej, wjedźeſu rano, na żonju kataſtrofiju, namaka. Na papjerzu ſtejeſche: „Jeſi tu jeneho żonja njedyrbjak hyeł, dha mimaju ſo żane njeſnjenjeſu wupłaczicź, żane ſtróżowanje ale ſapłaczicź! Nicžo! Jenoż porło ſa biro. Stammer.“ Sſłowjeſko „mjeſo“ běschе trójzy potſchmórnjene. Pschiſłuſchaſa namaka tutu papjerku, kotraž běschе po ſoczu w najwjetſchej roſhorjenoſci pišana, njedźeju rano wokoło 8 hodź. w poſkłenimym kaſchczíku. Hołza praji, ſo papjerka ſyboły wjeczor hiſchcže w kaſchczíku leżała njeſe, ju je mohł jenoż nichtó wjeczor poſaże abo w nozy do kaſchczíka połožicź. Swěſčiſi ſu, ſo Stammer njeſe mjſſle měł, ſamejcžowacź. Polizija nětko też tutu naležnoſcź dale pschejmje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powjeſcź wo wjedrje ſa jutiſchi pjatk:** Dale njewobſtajne, mrócžele ſo pschecžahuja, troſhu khłódniſcho.

W Drjezdźanach-Rádnitzach ſtaj Eſtelez mandźelſkaj ſebi a ſwojimaj dźeſcžomaj ſ płunom žiwjenje wſałoj. Eſtel bě 15 000 hriwnow, kotrež bě ſebi pożcžił, wot wobkhadje ſhubił. S tym ſtaj ſo mandźelſkaj do ſadwělowanja ſahnałoj.

*

Nědźenſki němſki demokratiſki minister Koch je w Pariſu Poincarea a Brianda wopytał a ſo ſ nimaj wo poczahach mjes Němſkej a Franzowſkej roſrěžał. Koch we Pariſu pſchebywa, ſo by hromadże ſ hrabju Coudenhowu pschihoty ſa druhi wſchecžuropiſki ſjeſd cžinił, kotryž ſo we nowembrje w Pariſu wotmě. Na nim budże ſo wo hoſpodarſkim ſjednjenju wſchěch europiſkich krajow jednacź.

*

Munizija, kotruž ſu w Kielu ſebrali, je ſo ſ Zinny poła Torgałwy wotpołſłała.

Pólſke knježerſtwo w blížſchim cžaſu litewſke knježerſtwo namołwi, ſo by měſtno, cžaſ a program ſa litewſko-pólſke jednanje, w Genfu wobſtamknjene, poſtajiło.

*

Ludowe ſchkrutły, kotrež běchu rěku Dunaj poła cžeſkoſłowakſkeho měſta Bratiſławy nětkrótce mile dałoko hacž do dwa ſaraczile a ſo njedochu roſtiſčecź, ſu ſo ſ wobſtajnje tajazym wjedrom do hibanja dałe a ſchłodu njenaczinjiwſchi wotpłuwałe. Wot měſta Bratiſławy je ſtrach powodżenja wotwobroczeny.

*

S powodżenjom w Londonje je ſo 6000 ludźi ſ wobydlenjow wuhnało a ſwoju nadobu ſhubiło. Woda je we wobydlenjach wſchu ſniežiła abo wotpławiła.

*

Sa lětarjomaj, kotrajž ſtaj pondźelu ſpytałoj, ſ Awſtraliſkeje ſ lětadłom do Neuſeelandſkeje leczecź, nimaju żaneho ſłeda. Boja ſo, ſo ſtaj ſ lětadłom do morja padnyłoj. Dla wulkeho wětra ſu ſo lětadła, kotrež běchu ſo ſa nim puſchcžile, dyrbjałe ſawróczicź.

*

Paſażerſke lětadło, kotrež bě ſo njedźelu w Newyorku ſ tſjomi paſażerami na lět puſchcžiło, ſu na jenym połu roſbite namakali. Paſażerjo bě hu mórwi. Kaž ſo jda, je ſo lětadło ſabłudźiło a ſ połnje dźełazymi motorami do ſemje jawadźiło. Mětno njeſboża je 100 mil. wot jeneje farmy ſdaleka. mhła pak bě tak wulka, ſo roſpadanki hakle wutoru namałachu.

*

W mjeſcže Mexiku ſu mandźelſku němſkeho knihiwjednika Wintera, hdyž bě ſ dźeſcžom ſama doma, rubježnicy nadpadli. Winterowu, kotraž je ſo ſ revolwrom wobarała, a jejne dźeſcžo ſu morili.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerſ w Budyſchinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyſchinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Brězynzy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſchinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota", towarstwo kat. Serbow, zmeje přich. njedźelu, 15. januara, wječor 1/2 8 hodź. w „Kat. towaršowni" swój hodowny swójbny swjedźeń. Wšitkich lubych Serbow přeprošujemy. Też dźěći maju přistup! Zastupje darmo!

Dirigenca a předsydstwa serb. spěw. „Zwjazka" maju přich. sobotu, 14. jan., pop. w 4 hodź. w Budyšinje w hosćencu „Zum Echten" lětuše 1. hłowne posedźenje. Też druzy zajimcy su tam wutrobnje witani. Kóžde spěw. tow. dyrbi zastupjene być.

Drježdźany. Tow. kat. Serbow, „Jednota", wotmeje wutoru, 17. wulk. rózka (januara), w hosć. „Bayrischer Hof" na Hornčerjskej hasy (Töpferstr.) swoju hłownu zhromadźiznu. Porjad so w zhrom. wozjewi. Přitomnosć wšěch sobustawow je winowatosć. — Dale woswjeći naše towarstwo sobotu, 28. wulkeho rózka, swój założeński swjedźeń. Na tón hižo nětko přeprošnjemy. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" zmeje njedźelu, 22. januara, pop. w 3 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Knježa dowěrnicy so prošu, zo bychu to wšěm sobustawam wozjewili. Winowatosć sobustawow pak je, zo přińdu. — Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Lichań. „Zernička" zmeje njedźelu 15. I. pola Rudolfec zawrjeny swjedźeń. Wobdźělić móžeja so wšitke aktivne a pasivne sobustawy, jeli su swoje přinoški zapłacili. Štóž to hišće činiť njeje, njech to hnydom wobstara. Kóždy dostanje po přeću dwě přeprošenskej karty. Wobroćće so na předs.

Małešanski zwučowanski wokrjes. Přich. njedźelu, 15. wulk. rózka, je kurzus za dźěćacych načolnikow. Započatk we 8 hodź. w Małešecach. Wuči so nowe dźěćace prostne.

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) ma dźensa (12. I.) ważnu pruhu pola Natuša w Kukowje.

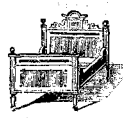
Poršicy. „Jedn. Sokol" ma wot nětka zaso kóždy pjatk wječor 1/2 8 hodź. swoje zwučowanje. — Přińdźće pak zaso wšitcy cyle wěsće a to trochu z dypkom! Načolnik.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu" přeprošuje wšěch lubych Serbow, wosebje ratarsku młodźinu, na wulki „zymski swjedźeń", kotryž so wotměje přich. njedźelu, 15. januara, wječor w 7 hodź. w Brylec hosćencu w Radworju. Předsydstwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždy pjatk nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejownі w „Serb. Domje"; přichodna je pjatk 13. I. Sobustawy M.S. a hosćo su lubje witani. Předsydstwo M.S.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4I Podšćinje płaćiš dowolam

Wosebite poskićenje

pjatk a **sobotu**
13. januara 14. januara

2 puntaj połneho rajsa jenož **45** pj.
2 puntaj běłych bunow jenož **45** pj.
2 puntaj žołteho hrócha jenož **50** pj.
2 puntaj wulkich sočkow jenož **55** pj.

hejduška punt **38** pj.

Wšě korjenja k swinjorězanju najtuńšo

Thams & Garfs
w Budyšinje

Dospołne wupředawanje
dla spuščenja wobkhoda

Pjelsćiny, kłobuki, čapki za jara znižene płaćizny!

F. Gellner w Budyšinje
na Hłownym torhošću

Tkaninowe zbytki!
łožowe šaty
běłe a barb., **blidowe šaty, kuchinske šaty**
wołnjane łožowe płachty, normal-šaty
platowe a balmjane twory
za jara **zniżene płaćizny**
Hilger, na Lotzestr. 20I Žane klamy

Dopokazam Wam z tuhym poskićenjom, kak přihódnje nětk pola mje kupujeće!

mužace wobleki 35.—, 42.—, 50.—
zymske mantle 20.—, 25.—, 34.—
dźěćace wobleki 6.—, 8.—, 10.—
khołowy, smuh. a Breeches 5.—, 7.—, 9.—
dźěć. khołowy 2.25, 3.50
žonjace mantle njesměrnje tunjo

Franc Mrstny
na Bohatej hasy

Tunje tkanine
zbytki
kóždu sobotu na wikach napřeco měšćanskeje haptyki

Pisane łožowe nawoblečenja a łožowe płachty, wunjerski, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
H. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern"

Meble kupujeće přeco tunjo pola **Büttnera** w Budyšinje Königswall 5

Kože wšěch druzin kupuja po najw. płaćiznach a **čŕjewa** předawataj
Kießling & Erdenberger
na Zwonkn. Lawsk hasy 54 III.
Sobotu w „Pol měsacu".

Princeske suknje
košle, žonjace khołowy, jaki, kožowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, ćopłe šatički jara tunjo
H. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy".

Dla přećahowanja předawam hnydom **wjacore wokolo 50 puntow ćežke**
běhaki
jara dobre žrački.
Arlt w Manjowje
pola Delnjeho Wujezda we Wojerowskim wokrjesu

Prošu čisło
2687
jeli maće mały nawětk do „Serbskich Nowin".

Diwan-přikrywy předłohi za łoža běhače z tkanin tkaniny za počelnjenje meblow dekoraciske tkaniny we wšěch płaćiznach
Otto König w Budyšinje před Mjasowymi jatkami 3. Telefon 3102

Njekašlujće!
Tuto přeće můžeće jenož dopjelnić, jeli trjebaće přećiwo kašlowanju a nasmorkej
Leidlerec Guajun abo Leidlerec Bronchial-tablety
Schloss Apotheke Bautzen.

Přesadźowanje drjewa
Póndźelu 23. wulkeho rózka 1928
dopołdnja w 10 hodź. budźa so w Husćanskim hosćencu sćěhowace drjewa, nastajane na Małešanskim wevěrje (Rudle, Hlinjanska hola, Husćanski lěs, Dubina a při Zathowskim haće) za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać
35 štuk šmrčk. žerdkow, 6 cm delka sylne
370 „ „ žerdžow, 8—15 „ „ „
136 rm palnych kuluchow
55 „ palneje walčiny twjerdeho drjewa a
352 hromadow twjerdeho drjewa.
Hrabja Schaft-Klaucourowe hajnistwo w Huscy
10. wulkeho rózka 1928.

Plećene meble
wšě małe plećene twory do domu, za přemysło a też do ratarstwa kupujeće přeco najlěpje a najtuńšo we wosobitem wobkhodźe
Paul Böger
na Šulskej hasy 5

Štó słuša tym zrědka namakćym wěcywustojnym tobaka za před. w małym
???
Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12
Dale kupujeće Wy pola wěcywustojneho, kotryž jenož najl. **cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety** prěnich firmow předawa.
Wosebite čiste přemorske rjepiki punt 50 pj.

Wot soboty mam nowy wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelnych original rańšo-pruskich-hollandskich
kruwow a jałojcow
w swojich hródźach **hotel „Kurwjeŕch" w Budyšinje** na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.
Emil Gräfe, skótna wikowańnja w Budyšinje Telefon 2023 a 2418

4 tunje dny
wot 12. hač do 16. wulkeho rózka
platowe a balmjane twory
hotowe šaty, trikotaže, zbytki we wšěch wěcach
Domš
w Budyšinje, na Lawskich hrjebjach 16 I
Žane klamy! — W hosćencu „K woprawnemu"

Herbska grychta we Wotrowje

Sobotu a njedźelu, 14. a 15. januara, so
kózło-piwo toči
Sobotu so **swinjo réza**
Wšěch wutrobnje přeprošujetaj Miklawš Jurš a mandźelska

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjeo knihićišćernja, zap. dr. s w. rmk. w Serbskim Domje w Budyšinje, Telefon 2857.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežnje so stajnje nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy tekst płaći so za rjadk 60 słotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 11 | **Budyšin — pjatk, 13. januara 1928 — Bautzen** | **Lětnik 67**

Wurunanje w prašenju šulskeho zakonja.

Wubjerk kujeżerstwowych stronow němskeho sejma je žydeu wo paragrafach 14, 16 a 20 schulskeho zakonja dojednak. Wo § 16, kotryž wo pohladanju do nabožeńskeje wuczby jedna, je so sledowazy namjet pschijal:

1. Nabožeńskim towarstwam ma so pódla statneho dohladowanskeho prawa składnosć dać, so najprjódy wo tym pschesamjedźeć, hač je nabožeńska wuczba w pschesenosći ći jich sadawanni podawa. Pschistupnistne wyschsche městna nabožeńskich towarstwow maju sa tónle zamyst prawo, do nabožeńskeje wuczby pohladać. Tole prawo njemože so na městneho duchownoho jako zastkeho pschenjesć.

2. Nabožeńske towarstwa a jich zastupjerjo nimaju napschećo wuczerjam, kotryż nabožeńsku wuczbu podawaju, žanoho prawa k knižbnemu dohladowanju.

*

W prašenju simultanskeje schule njeje pjeza k žanemu dojednanju dochło. Napschećiwnosće mjes zentrumskej a němskej ludowej stronu su so w tymle prašenju jkerje pschiwótkile. Zentrum je wóste najmjeńsche žadanja cźinił, wot kotrychż, łaž praji, njemože wotstupić.

§ 16a. W stronach Němskeje, w kotrychż je hromadźe skutkowanje mjes statnej wyschnosću a nabožeńskimi towarstwami w naslupanju pschipraweńja a padawanja nabožeńskeje wuczby w ludowych schulach je zakonjom abo dojednanjom postajene, może pschi tele wupraweje wotpadź.

Demokratojo za wuschmórnjenje § 16 schulskeho zakonja.

Kaž „Demokratiska nowinska słužba“ powě, budźa zastupjerjo demokratiskeje frakcije w zdźělanskim wuboru němskeho sejma namjetowaś, so by so § 16 schulskeho zakonja, kotryż dyrbi pohladanje do nabožeńskeje wuczby wupraweć, z zyła wuschmórnył.

Hobrske jebanje při reparacijach.

Jebanjowa pschi podawanju twarow i Němskeje na reparazijsi konto do Franzowskeje su so na tajke waschnje sluźile, so su so drohe twory sfalale, tola so po dorěčenju z nimskim podawarjom tunje twory podawale. Do wosdźela płaćizny mjes dobrej a tunjej twaru staj so potom franzowscy wikowaŕ a němski podawaŕ dźělej. Jebanjowa su so z tym wotkryle, so su so za wěste twory dalsko normalne summy pschekročaze summy wobliczile. Pschi jenym jenicźkim wobtowdźe we wuhotowej 20 miljonow je so woprawdźe jenoź za 1 miljon twarow podało, mjes tym je je słowjnych 19 miljonow do zalow podawarja a wikowarjow zchło. Franzowscy ministerski president Poincare je hižo sundnjse pschepytanje pschećiwo někotrym jebakam pomjelł.

„Barlinski burzowy kurěr“ zhoni, so wobzbje wo wobchodu je skotom, zylem a tłmjel dźe. W Němskej su na sćěd tychle wobchodźenjow hižo psched sćitowymi mežami pschijschli.

Parišske nowiny su nadrobnjse wo policajskim pschepytanju w zlandalu podawanja twarow na konto reparazijow pschinjesłe. Prěnje domjace pschepytanje je so pola firmy Minerey stało, kotrejż su zlajanja na wulke zebrali. Potom su direktora Louisa Goldschmidta němskeho towarstwa za import a export pschećiwo zlicheli, kotryż je po swojim zamjenym wuprajenju wažnu rólu pschi dojednanju zlajankow na podawanje wězow hrał. Pschepytanje pola prjedawschego pschedsydy Parazicha towarstwa njeje hač dotal žanoho wunoschka podało. Dale je policija Parišzki firmu Grandberg et Lewy pruhowała, kotrejż schefa pschećiwo njeje njenowane, policija lehornuja pschihnje. Wěsty Danphin, kotryż je poslednje mježazy 20 000 wowzow do Franzowskeje podawał, dyrbjesche toherunja wo zwojim wobchodźe resprawu podaś. Dale je knihi a pisma pola mješćanoslyn w La Loupe w Eureźim departementje a we někotrych elsaskich městach, wošebje w Straßburgu we willi jenoho pschećerpja pruhowachu, kotryż w tu zhwilu we Frankfurće nad Mainom pschebywa. Kaž „Petit Parisien“ pisze, su dotalne pschepytanja djesowadźenja dopokazale, so su njes němskimi a franzowskimi pschekupzami wulke porchi z pschisejenju podawańskich zkasanjow byle. Franzowski stat je wo nehdże 20 abo 30 miljonow frankow schkodował, njes mu je pschećerpjenosće zlajanki hromadźe nehdże 200 miljonow frankow wuzinjeja.

Jebanjstwa w Lemnaskich dźěłarnjach.

Dotalny direktor Lemnaskich dźěłarnjow Schönberger je swoje sastupnistwo zlożił, dokelž su so Lemnaske dźěłarnje pjeza wo miljony hriwnow wobschudźile. Statne rěźnistwo w Halli je Schönbergera, kotryż bě za dołhody pjenjes zamelwity, wjazy króć pschesłyschało. Statne rěźnistwo je też pschećiwo pschedsiedźerjerjej prawnego wotdźělenja we Lemnaskich dźěłarnjach, dr. Pollerej, pschepytanje zazjedło. Jemu so porokuje, so njeje z cźaśom spóznał, so je pschedpołożene a nětko porokowane wrěźenja woprawdźitosći njeruneja. Pschepytanje znadź so też hišće na druhich pschihłabjenjow Lemnaskich dźěłarnjow wupschestrje, dokelž ma so jim i najmjeńsche njekedźiwnosći pschi dopjelnjenju winowatosćerjow porokowaś.

200 pomorskich kublowych najeńkow strajkuje.

Kublowi najeźcy w Pomorskej, kiž su z lońskim dešesćjowym a zymnym wjedrom a hubjenymi žnjemi wosebje cźežko cźerpjeli, **su wobzamkli, strajkowaś.** We Putbusu a na kupje Rujanje je so w kónje wopytanymaj zhromadźiznomaj wobzamkło, **15. januara wšitkich zwobodnych, w deputatnej mizde njestejazych dźěłaczerjow je słužby puśiścź a dźěło w hospodarstwje zastajiś.** Strajk budźe so tohodla njebuźe zaczynaś, dokelž so też podawanje mloka do mjezow zastoji. Najeźcy kujeżerstwowych kublow a kublow města Strałsunda a Greifswaldskeje univerzity su so zdaźu pschi strajku njezwobrośla. Wšykne hromadźe je hač dotal 200 kublowych najeńkow strajk wobzamkło.

Protest najeńkow w Mecklenburgskej.

Najeźcy kujeżerstwowych kublow Hagenowskeho wokrjesa su wyschnosći wojewili, so pod nětčišćimi, na **katastrofu cźežko cźišćazymi wobstejnjosćemi njesamóża najeńki pjenjes a lezewnotne dawki zaptaćiś.** Sej su na to zwjasali, so budźo dale hospodarjeź, dźěłaczerjam mjedu płaćeźa a so pschedcźazze sliczowanki njemjeńskich zaptaća. Wyschnosći wojewjenje najeńkow kujeżerstwowych kublow kujeżerjum zdźěli.

Stat dyrbi pomhaś.

Pruska kujeżerstwowa nowinska słužba powě: Po poruczenjoći ratarskeho ministra dr. Steigera staj wyschschi president a pschedsydźa ratarskeje komory pomorskeje pradowazy wo tuju, kotraż je i dešesćjowym wjedrom nastała, rozprawu podaloj. Ratarski minister je so huždom na dyrbne kroje a němkostatne pschihotowanje městna wobraził, so bychu so dotsche wołożenja za cźežke schkodowane ratarstwo pomorskeje prowinzy pschewjedle.

Prózowanja wo sjednoczenje ratarjow w Schleswigu a Holsteinskej.

Nětko 100 wokrjesnych zlosch ratarskich organizacijow, landbundo, barskeho towarstwa a zwjazka prenich a drobnych ratarjow je w zhromadźiznje w Neumünsteru wobzamkło, 29. januara we wšych wokrjesnych městach provinzy pod holym njebjom zjawne zhromadźizny wornjeź a njenowanym zjem organizacijam ultimatum pschepodaś, so bychu hač do 28. februara jednanje wo zjednoczenje skónczile. Jeli so to njestanje, ratarske zhromadźizny zjednoczenje wunuzuja.

S **Darmstadta** so 11. januara powě: Wjeźera je so tu ratarski wjeźenk wotewrił. We resolucijji ratarja, je wschěch stron Hessenskeje w Darmstadtu zhromadźeni zwój hłós z nimi wschěmi zamelwitymi wyschnjewscami kroja a němskeho stata słyschaś dawaju. Połoženje hessenskeho ratarstwa je sadźiwne. Smužlenje ratarjow je w tajkej měrje wobzarkjene, so dyrbi w kujeżerstwje tuhine starosće zjednjeź.

Pólska nota na Litwu.

Pólske kujeżerstwo je z wosebitym kurěrom tuteraznemu kujeżerstwu w Kownje notu pschepodaś dało, w kotrejž so namjetuje, so by so pólsko-litewske jednanje tónz januara w Rizju japołało. Nota pregram za pschichodne jednanje wopschija. Po nim ma so wo namjetowym wobchodźe, wo zjednoczenju twarow mjes pschez Litwu a wo wotewrjenju póstlcho, telegrafnecho a żelezniskeho wobchoda jednaś.

Strażowanje cźežeje mjezy.

Cźežy namjetni strażnizy so lětsa z nowoczasnymi dalekowidami wuzwinja. Dopokazane je, so je je so w nanjesnej spodźe wjele pschestupjenjow a wobchadowanjow z dalokosće wotkryło. Wožebje horliwi finanzny zastojnizy maju pschi cźełkowańskej mjezy tam, hdźež je lěsata a górkata, hižo wot wjele lět privatne dalekowidy, husto hodźinu dołho w kerkach zhowani leża a móża tak daloku wokolnosć bjez prózy wobkedźbowaś.

Sajudźeni franzowscy kommunistiscy zapósłanzy so w ruskim pósłanstwje thowaju.

„Petit Parisien“ je powěsć pschinjesł, so so sajudźeni franzowscy kommunistiscy zapósłanzy Cachin, Doriot, Marty a Duclos w ruskim pósłanstwje w Pariju thowaju. Woni bóchu so nakhwilnje z jatby pujdźeli, so bychu so mohli pschi pogedźenjach parlamenta wobdźělić a dyrbjachu so po skónczenju wuradźenjow do jatwa wrócić. To njejsu cźinili, ale so wot tebo cźasa nětkle thowaju, so jich njeby mohła policija sajeć.

*

Se sajudźenych kommunistow staj so Cachin a Vaillant-Couturier prowa pschi parlamentowych pogedźenjach wobdźělikloj. Kujeżerstwo w deputertiskej komoru zadałcho, so by so dowolilo, jeju sajeć. Sozialistojo pschećiwo tutomu žadanju rěcźachu. Poincare jim znajychcźiwi, so ma kujeżerstwo za swoju winowatosć, so tyhi dźe we swobodze njewostaji, kotrejż zakoń a mustawa wustrowjeschnja. Kujeżerstwowy namjet so i 310 pschećiwo 227 hłosam pschija.

Wo hospodarski měr w Jendźelskej.

W Londonje su so wczera nawjedowazy pschedewsaczelstwo a dźěłaczerjo sejchli, so bychu wo nowych pomérach mjes dźěłodawarjemi a dźěłaczerjemi konradźeli a direktne dorozumjenje mjes nimi zmóžnili. Sir Alfred Mond, president jendźelskeho chemijskeho trusta je wjedniwy w tymle hibanju pschewzał a po njedawno hromadźe z wulkej rjedu znamjenitych hospodarskich wjednikow Jendźelskeje z napominanjom na dźěłaczerjow wobraził. We nim praji, so žebi nowiske rozwiwje hospodarstwa nowe zakłady za to měrju mjes dźěłodawarjom a dźěłaczerjemi žada. **Kujeżske tśišćerjo do sandźenych cźasow žiniśa.** Pschihiby hospodarstwa dźěłaju nětkle zhromadnje prodnjsitemu aparatej zhinja. Tole napominanje je w kraju wulke dźiwanje zbudźiło a je dźěłaczerjow pohnuło, so i dźěłodawarjemi k zhromadnemu wuradźenju sećeź. Prěnja konferenca bźo wopraudźe wulki dźeń jendźelskeho hospodarstwa pschedstaja. S wobeju stronow su so namjety za dobrowólne rozsuźenje sudy w dźěłowych konfliktach, za wobdźělenje dźěłaczerjow pschi dobytku a wujschi wobzbinstwi wobkhad mjes dźěłodawarjemi a dźěłaczerjemi smułska dźěłanjow cźinile. 72 sapósłanzow i Labour Party pod Macdonaldowym wjedniwstwom su napominanje wojewili, so by ku konferenca podpjerała. Też Canterburyjski arzybiskop je jako primas jendźelskeje zyrkwje podobne napominanje do zjawnosće dał.

Amerikanske nadknježstwo na morju.

Lódźstwowy dopisowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha“ ma za jara njewěsće, so amerikanski kongresa do lódźstwoweho twarkeho programa lódźstwowego statneho sekretara Wilbura swoji. Po zdaću ma so po tymle programje amerikanske lódźstwo po zyłnjenji runja **jendźelskim lódźstwu stajiś. Wopraudźe pak bychu nětkle pschedpołożene plany Sjednoczenym statam dospołne pschewahu na morju dale.** Sjednoczene state bychu z cźełkimi tśišćakami dwójzy tak zyłne kaž Jendźelska byle. S bitwišćimi lódźemi bychu so wone Jendźelskej runale, tola je sanicznami a podmórskimi cźołnami zo pschećiwo njeje. **a amerikanske lódźstwo by bjes wadły kujeżstwo na morju mělo.** Nsdźiwajo Wilburowego zapschewanja by hižom dotal tónle program jako bronjenje na pschemo wobhladał. Wobzakaz ma so, tak so Japanska k wotmyslenju Ameriki staji, kotraż cźeje pomérow, we Washingtonskim sprjećenym postajenu, pschećiwrjeći.

Dwarsti program za amerikanske wójnske lódźstwo.

We wubjerku za twar amerikanskeho wójnskeho lódźstwa je lódźstwowy sekretar Wilbur dwarsti program za wójnske lódźstwo w pschichodnych pjeć letach pschedpołożył, kotryż bźo wjace hač hromadźe 750 miljonow dolarow wudawkow zadać. Po pjećletnym programje ma so 25 10 000 tonowskich lódźi z 5 mazzynskich lódźow a 25 podmórskich cźołnow pobarwić. Wilbur wosebje, so Sjednoczene staty pomjenje Ameriki pschećiwnje wójnske lódźstwo njeraja. Zwjazk lódźerjow je wodnjesu

mierju na pschenu bronicz, dyrbi so tola pschi kóždym twarjenju programuje na jyrnoscej łódźiwem druhich krajow pśiwzaś.

Po zachodnjoeuropejskem programuje so wósnjse łódźiwo nadawaś, kótrez budźe amerikanskik flocjanow we wukrajnu zapśitaś, jim wjeśeś pschi wjeźenźach namakaś da a budźe wiźewanjse łódźnistwo a domowinu psched njepschecelom zaśitkowaś. Kóžde towarjenje pschi wulojedźenju programa by rosdźeł w jenaki jyrnosći łódźiwa pomjo Jendźelskej dale powjeźeliło, hacź je so to hyšo stało. 25 łśichźakow, kótrejž ho zadaju, ma so z wosowzelowskimi kanonami wobwonicz. Stronadsé z wósom łóśeni jenaleje wulkosće, kótrychž twar je so tapaśeł a 1 do łśichźakami po 7500 tunach junże amerikanske łódźiwo 48 nowoźaśnych łśichźakow.

Ze Serbow.

Dnjažowanje.

Pjatk, 13. wuikeko rózka.
Hilarija — Bohuwěra.

Na zamaśijajśe swórnych a sprawnych Serbow!

1748 Samuel Bohuwěr Ponich (Pannach) we Němskich Jenkecach, kótrejž bóše tehdy jeho nan Pětr z fararjom, kiž so pozdźišo do Malešec pśesydli. Won bu 1786 z naslědnikom swojeho nana, kótryž bóše pjerwje we Wulkich Zdźarach, Budyn, Wochozach a Jaworcu w duchownem powołanju stała w Budyšinje, Lipsku a Wittenberku studował. Tutón Malešanski farat słuša do najzasłužnišich Serbow. We Wittenbergu (Bělej horje) wolnowi 1770 serbske towarstwo. Wuda wjele nałožnych a wažitnych knihow na pś. też serbska powučacu knihu za baby a pomocnu tafku za tepjenych a zmjerzujucych. Wuzwoli so za sobustawa towarstwa wědomosnow we Zhorjelcu. Do raspisa tuteho towarstwa je wjele wědomostnych a źensa hišće wulcywažnjejšich nastawkow spisał, wosebje wo serbskich naležnoscach. Won ma wulku zasłužbu, za tute pśenje wědomosnje towarstwo we Lužicy so započa za serbskim ludom a jeho stawiznami a rěču zaběrać, a zdźała tón nadawk wukonjeć, kiž je pozdźišo Maćica Serbska na so wzała. Tři Ponichojo, syn bóše z fararjom we Huću, su wšitcy te samsne walke zajimy za swój serbski narod pśestowali. Zawěsćo dostojny splah serbskich fararjow!

* 1854 w Móžowicach Jan Emanuel Dobrucky, archidiakon we Wojerecach.
* 1821 we Hórkach Mikławš Hicka, kantor w Ralbicach.
† 1851 Jan Mróz, nahladny krajny sudnik w Hodźiju. —
1850 hościna w Budyšinje k cześi princa Alberta, kotremuž pśedsyda Maćicy Serbskeje dr. jur. Klin słěborny karan ze serbskimi hronami pśepoda.
* 1748 Samuel Bohuwěr Ponich, farar w Malešecach. —

Měr.

Budź mi powitany, domčko luby,
Rjany hajo krasniši,
Hdźež so dźerža hišće kśeńske słuby,
Hdźež su starši pobožni.

Budź mi powitana, domowina,
Zahrodu mi ednaka!
Lubosć, nadźija tu kónca nima,
Kśěj mi dale, domizna! Handrij Sala.

Won łazy kaž Kulowski słěpe a woma ma zadźany kśěpe. Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wjeśeń wjeczor w 7 hodź. barometer **741**, hygrometer 0, thermometer wo dnju +6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer 0, thermometer w nocy +2. Wušłachu na pschemjerjace wjedro. — Nowa nuzina, kotraž je ho wječera pola Jenkjeskeje wuhotowała, sto źesnja za pśejedowschimi nuzinami k dalšemu ranju ke skandinawskemu mórskemu bjołoj. Na njej pśikuzej krowje dnja ejoptiske mórske wótry, kotrež jeje pśikuzej krowje dnja ejoptiske mórske wótry, kotrež je tež hač k nam dospałaja. Wone su nam pomjerjenje pschinjesłe a pomału wocżapknje. Roshoženje pschinjesłe a pomału wocżapknje. Roshoženje nje wusnow nad Atlantiskim wocjom bana wocżakaś, to nětkliše dołejse pschemjenjanje mile wjedro pschi wjeśernich wětrach zase wobthrowaju. Zatym jo so tśi dnjowa słónjenka wót 8,08 hodź. a tśi dnjowa so 4,10 hodź. Mjezyk jo dnja wokoło połnoca a tśi dnjowa so dopołnisa 11,28 hodź.

— **Ludowy žarowańśi dźeń w lěcze 1928.** Wubjerk so pośiłanje ludowego žarowańśego dnja, do kotrehož nabožne ześenoćerkwa a wulke němske towarstwa pod wjednistwom Němskeho wobstaranja wojerskich rozkow jap. tcw. słuśejce, wobzamknu w pschesjenosći i pschisłušnym wyschnosćeni, je ma ko ludowy žarowańśi dźeń k dopomnjenju na rjeku, kotrejž hu w śwětowej wójnje padnyli, tej kśiża 5. njedźelu do jutrow Reminiscere (4. měrca 1928), na podobne waschnje wojnowjescej, kaž je to to pósledne lěta stało. Žarowańśi dźeń na so śiwej w kemschenych, a śwonjenjom po zyłej Němskej a je śwjedźenjśimi zhromadźiznami. Wubjerk dale na tym dźe, so by so zakońcyły wótry dźeń za ludowy žarowańśi dźeń postajił.

— **Křiża** pschi nětźišnym njewobstajnym wjedrje cyłonjskom nadpadnje. We zhrjmowej epidemiji pak dźaknowano Bohu dotal rěcze njeje. Najšpitši srědk pschećiwo tkrihje je, so ho kóždy psched najmjenjšom hlada.

— **Schwobdzke mjasowe jśiki (Freikauf) w Budyschinje.** Sobotu 14. januara dop. wot 8 hodź do 10 hodź. wjedowa so parjene hejwaje mjaso, punt po 50 pf., fyrc świnjaze mjaso, punt po 50 pf. a fyrc cześaze mjaso, punt po 40 pf.

— **Mjeńschańskaj sajatarjerej Horjźmanu a Schołta jo pożeźenja.** Kaž je znate, stej kommunistiskaj mjeńschańskaj sajatarjerej Horjźmann a Schołta w pożeźenju mjeńschańskich sajatarjerjow 17. nowembra 1927 mjeńschańskuju dra. Fürstera złichwiźiłoj. We wótrowańskim jednanju psched małym kaznišćim sudom su Horjźmann a Sjenjeźnem tśistanju wo 100 hriwnow, tśi ma mjeńschnje pa 10 hriwnach wotpłaśowaś, aby k jastwu na 10 dnjow saju dźeli. Schołta pak dosta 4 njedźele jastwa.

— **Kradnyli** ho w cżasu wot 9. 12. 27 hacź do 6. 1. 28 z twarowego tuleje na dwórnischczu kejschcjk rózmaitych darow, 15 kilogr. cześi, wolnanjenjeny St. B. 632. 8. 1. 28 najźerje i jeneje korczmy jasnowbrunyj jymśli płaśeńcz, brunyj podźichlyj z monogramom K. B., i dwěmaj dobśełomaj śwonkoma a j jenym śmutkaśch, to kótrymž bóśe złomna mérka, 1 dejmant a por wolnjanych rukajcow. W nocy k 12. 1. 28 [illegible]jom i jeneje Schreckerjerje jahrodli pschi Dejeźdźanjach [illegible] 13 kur, a to: 4 žołte, 2 cżornej, 2 bźeł kołichi, 1 [illegible]apona, 1 jahnjeńkeru, 1 cżornoscérku, 1 módro-a [illegible] a cżornobleźatu kołiśch. Wo wobjawne łóśenja pod [illegible]kalne wobdźelenje w Budyschinje.

— **Kerkowy krajnych radźićelow pola kjarjerskeho-wego prejśerja.** Krajni radźićelja Lětnicanskeho kjarjerskowego wokrjesa jeseźechu ho sajdźeny pjatk dopołdnja k 1/10 hodź. k zyłodnjowej konferency w małej sali Lětnicanskeho kjarjerskowego zwarjenja. Dujowy porjad, kiž 7 dnjowje wobsćeśesche, jadnowaše ho nimo rosporniznajuwanja ratarskich projekowanych wobcżow i jednanjow wo ministerstwowych jadnadach wo borsomnuwym wospschesćenju kubłowych wobrjeschow. Dołha konferenca njebźeše zjawna. Na pópśnim popołdnju wótrnje ho w Stotej jeli nimo toho pschedniesłi he Zwirkowcbrajami wobcżesnych wothladanja młodźiny Polaka je Sorjeźca j pola wothladanja młodźiny.

S **Malešecz.** Zpytwinska powěsć z lěta 1927. Se narjeche wobydły tśi na 1555 dušnow (po wulicenju 1923) šu z minjenego lěta śledowaze licby dźesći, pschi cżimž ho do 3tuknow zjajene na kito 1926 pocżasta. Narodźiło je ho 40 dźeśaśelow (47), mjes nimi 21 (26) hynkow a 19 (21) dowjeśaśelow. 7 (8) njemandźelskich, tej jene morwe narodźene. Swěrowało je ho 9 (17) porow, nimo toho 10 (3) pschijapowdalo. Sewrało je tśi mowwnarodźenych 15 (27) wobcżow, a to 10 (21) dorosćenych a 5 (6) dźesći. Spomjadnych hóśći je 1303 (1313) naliśi, a to 554 (muzśich a 753 (770) žonjtich (nimale tśichwórcze hdź. a pśeś jedyn schtwórcź nduśich.). 38 (43) wobcże je (mach.). Soge wotkazanje dosta a 25 (19) jafe pocżasće (pacześe dźeśi. Dobrowólnych darow je pschi zyrkwinskich kolektach 401 (270) hr. nasła. Do łojcźelskich zyrkwinynmaj darjomaj je 52 (50) hr. sa zyrkwinstwu tkrancżin połoś, jadyž wótkarja pschi spowědach 79 (75) pschi tśichcżerjach, kemschihódach a nabrowanjach 67 (98) kiž ho k tśjom dźakam je stuśi zyrkwinskeje łubosće wudu. Słónczenje ho hischcze 180 (75) hr. sa mjihjinjenje zyrkwinste teyenje wotcża; wjeho hromadze 780 (599) hr. Njech na tym, schtož nam Boże miłosć rozdźeli, a jaden zyrkwinska myśl a łubosć stuntcwasche, Boże bohate žołanowanje wotpocżnje.

Se **Schepschez** pola Delnjeho Wujesda. Sesjedn pschi połdniu wokoło 1/12 hodź. je njedaloko naschcje wjeje wokoło Cześcze hory powětrom bźe puschcji. Pjerej mnje je cżłowikam hedźesche, kiž cżychu do Mužakowa leceć. Wjele ludźi bźesche ho jow sbźekało, dokelž w tutej krajinje je tajka wec nješchto nowe. **Powětrom** bźchu hromadź z hołi a na jelesnizu do Delnjeho Wujesda dowjeźli. Won ma jeschc napśimo „Sachsen".

S **Wósperka.** Na wjeselsrownje pschecze je ho tudomnej turnaršce towarstwo (D.T.) rozhudźiło, dźiwadłowy hrah „Herbowka ze Dorneggšcho hrobu", cżinohru w 4 jednjach bliźišim njedźelu 15. januara z druhemaj raźej pschichwatajśej. Dokelž je jasnuny pjenjes wopraudze njeśi, zo wadźowy kruch pak dobry, je wuptacźi, so ludźy, kiž su prajze pschedpłacźenje skoudźił, jebi nuto pschedpłacźe wobkłada.

S **Wóśpinka.** S zyrkwinskeho źiwjenja naschcje wosady ma ho j lěta 1927 podacź, so je po pósledním ludliczenju licźba ewangelskich 2762. Narodźiło je ho 87 dźeśi (kěto pśedy 50); mjes nimi bźeše 2 morwonarodźenych a 11 njemandźelskich. Konfirmowanych je bylo 73 (kěto pśedy 70). 30 (1 pschi 17) porow da so wótrowacź, mjes tym, so je 43 (kěto pśedy 37) wosobow wumrjeło. Spowjednych hóśći bźeše 1996 (kěto pśedy 2050). W powschitkownuch kollektach je ho 194,99 hr. wopśimało. K temu pschidźe hischcze 20,55 hr. sa je wulkej wodu schkodowanych a j dolrowślnych darow 572 hr. sa łudźom na pohrjebnischczu a 919 hr. sa elektriske wobkwětlenje Bożeho doma. — Tón Knjez pak požohnuj naschu wosadu tež w nowym lěcze.

S **Wóśtrinka.** Nadrobydźowanje ja maczerje bźe pódźeli 16. januara, popołdnju w 1 hodź. we Wóśtrinku pola knjeza Bra. Bergmanna, 1/2 hodź. w jahli we Wyšokej a 1/4 hodź. w Gmej Hojerjeju w Jitru. Lětsa budźe pschinjesowany.

S **Kamjenza.** K pośtkanjenju wobstatka dźiwnjy we wołrjeju je sjednjerjeńskuo hrótkowskich najeźerjow we wołrjeju Kamjenskeho hantlskeho hejtmanstwa we blownej zhromadźiznje wobjamknu, to dyž jajazy wuźeźerjej. Dezje by było, bychu-li ho tež wobsćerjerje hantlerje hrótkowy tutomu bespopowanju pschijamknyli. Sa kóžde tu akow je jedyn jajaz wotmyślony. Skanz a 2 banerje płaca nježeże 60 hriwnow.

S **Wojerez.** Tudomnej policiji je ho njedźu porodźiło, muzśeho a žonjtu jajeć, kotrajž bźchtaj z Połcnicy do Wojerez pschichtej a dyschtaj ho tu jako płatarjej pschedeśe nikow sajndźić. Jedyn kujes, kotryž jeju jajeźe, da policiji pcżiwo a tuta hišom bopołdnja w 9 hodź. žonjtu jaju, kotruž wyschnosće j jajeźiśnu listom pśicżiu, dokelž ma wona hischcze khwilu jajowa wotjedźeć. Muża mózachu żandarmowje a policijowje halle wokoło pschipołdnja hantlskemu žudźiśkomu pschepodaś. Muż je w Połcnicy pjerja dźiwje pschećiwo policiji wustupował.

S **Wojerez.** Tudomne žadaśke a jahrodnjśe towarstwo wotmě swoju rěnu hlownu zhromadźiznu, kotraž bźeše wośebje derje wopytana. Wobjedźeł je

Za wysoku płaćizny.

Powdaśćejo ś naschich lětow.
Napisała Kristina Rowowa.

165] (Pokrjaćowanje.)

Markis stupi wo krotśej wótrošo, wón widźeše bolostny wuraz w mlodźenjcowem wobliću a społobudźenje lubosće a žurdoby, i kotrymž ja Tamaru hladośe.

„Njeje śichcżenana dostojna," rěcźeše mlodźeny dale, „tajke nješchto jamjeńcżeli, knjes markiso. Ja lubuju Tamaru, a wona lubuje mje. Ale ja žym jenoż prosty lěkarikowy žyn, a wona je wašcheje milosće dźowka; mjes nama je wulki rozdźěl. Wošcha miłosć je wobzałobołetcżna hódnośeć, a wona je wašcha jenicka dźesći. Tchodźa jmožowa go mje tajka bolośeznosća śarosć pschi myślli, kajku wotmołwu da mi wašcha miłosć, hdyž bych psched waschu miłosćjstupił, to bych, hdy by mje Knjez Jejuš žyw wustrowił, wo mału waschcje dźesći prošył. Ach, knjes markiso, kajku wotmołwu mi dacże?"

Strachowschiwe prosyło hlodośchcej mlodźenjowej weczi do wobliča muzejwego. Mtkont wokomika cżinjesche wón, kak jeho rozp markiza wobžiwjujesće.

„Knjes markis, wy njechcźeśe ho dla mojeje zwažliwosće na mnje?" zawoła.

„Ně, Nikuśońa, kotrejž radźicha widźu žwoje dźesći we zwojimaj rukomaj jlhowane, bynnjej by jo jenaj do maleje khežźi dowjeźi, dyž njejsym wóhoram wulkeho žwěta wustajene. Ja wam powja njesjanicju; we to budź pokoj. Ale ja mam jenoż tole jenicke dźesći, a ty chjesch mi je hižo wjacy?"

„Wjacy? Ow ně! Mój chcemej redźakje wocżakaś, ale hdyž chceże mi Tamaru dać, to dźe jeho dawolicże, je ho płahinaj, to bych, nimanuli ho wobześenja bojeć, mohł žwoju njewojsym w Pedolinaj wopytowaś. Pschetoż žwět dźe by dźensa abo jutśe najn lubosć pytnył, dokelž bychmoj ju potajkiž njemohłoj.

„Ow, prošym, dajśe mi Tamaru, njeśymu-li wam pschesnadny, a dowjeźe mi, mojemu nanej tute wosbožaju powješć wojsawiś!

„Ty žwójej za wojsawiś, ale najpjerjedy chcemoj so Tamaru wobcżesnjeś; zawołej ju žem!"

„Tamara!" zjawnjesła mlodźenj knjeja, kotraž so runje druhemaj wonu pschihlidowasche, a kwatajśe jej najpschećo. Wona ho wobkładny. Po jeje pokmołwu a na błyschcu jeje wocżow bźe widźeć, je bźeše jeho pytała.

„Hdźe je tejša, Nikuśeła? Schto cżinischch?" wuprašchowasche, žwoju hlowu k jeho ruzy pschilożonjo.

Mlodźenj je ho njej dese nałholi. Markis wobkedźbowaschc wobeju j dźiwnym spehladajenjom.

„Ja žym j nanom rěcźał."

„S mojim nanom? Wón je tu? A wo cżim sy j nim rěcźał?

„Wo naju lubosći."

„Nikuśeła!" Wona połbnuri cżoło.

„A njeznaš wón wo tom wědźeć? Wón na prawo, teśe mi derj abo nij."

Wona pschicżnje horje pohladnu. Najźerjejšo rosanyjšowaschc. Pschi tom dohlada ho na hwojeho nana, dobeja k njemu a sakry swoje wobliczo na jeho wutrobnje.

„Tamara, je to wěrno?"

Wona njewotmołwi.

„Je to wěrno, jo dźesći Nikałajej pschińšuschcrej? Wón je ho boji, je lekarja a jeho wobsćejnjośe tebi njedobałajśe. Sdźeržiš-li tuthim powdanom so pschipodobnješ?" Markis hłosnjeje a j jołsćerjesće.

„Nikuśeła może, to ja teź mózu. Schtož jemu [illegible] ja [illegible] dołaja. Pśisandź mi, mój [illegible] hy [illegible] ja [illegible] bój, [illegible] wón njeje," kwitnyji ho j [illegible]

„[illegible] o tom wołcanim, dokelž j nim psched [illegible] pschestojnjeschi bych j markiza Oxano."

„Titula [illegible] dże jednak, nanuz za jednała njeschcze [illegible] schtož [illegible] byeš," šwjeśeschc ho złożownje.

Markis, kaž ho zda, sklęka wobdźeny. „Cżsama sy wolila, mój drohi lubuschćko. Dźenża ja ješo, na kótrom ja [illegible] nuje tak pewnjejcha bźdnem dnju, ma waju kwaš bźeć, jeli nam Bóh Knjez žiwjenje a frowotu wobradź. Pschedy [illegible] njedam, ty mój jenicki hollado."

Schtó wědźeschc tola tole rano Margicze Oxowskej rjeli, jo stónczi ho žónie tak wuhnamnuty dźeń je Nikołajowym a Tamarinym žiwjenjonm? Wě, tuch podankow ja jedyn krótki dźeń bź sboro pschecrjesele.

LVI.

To bź nědźe w tej hodźinje, hdyž w Podolinach towarschnoschi pschi wjeczeri sedźeschc, hdyž we durje teje žiwoj kotrejž w tuchi dnjach Mirošlaw Uršyn wobydźeschc, po wozy wróci jatlepa, dokelž ho hnydom bź njewotmołwi. Stónczi [illegible] bź w ni rešel wotžiwjaneny. Na prošo šejschke wtedy [illegible] pschešłapnjesce: „Wy to šeje, knjes baron, ow, [illegible] Rainer. [illegible] wjecor, knjes Uršyn!" Baron wobja mie[illegible] [illegible] wukemaj. „Ja waš pschešłapnjap, [illegible] [illegible] swonk, jo šeje hankutk, njemožach [illegible] [illegible] dowjeźe [illegible] Hnydom bź rjana [illegible] [illegible] [illegible]

Hrodnišwa Garms wotewri shromadźišnu. Pišmawjedźer poda lětnu rosprawu, kotraž posłuži wobsěrnemu wobhras wo wuspěšnej dźěławosći towarstwa w minjenym lěće. Ssamtne płaćizi wo rosprawje wo pohladni. Towarstwo mějesche 257,51 hr. wobstatka do nowoho léta sastupiće. Swój sakoženski zwjedźeń smě je towarstwo 17. měrza w „Tšešerni".

S Čělnicho. Tudomne wojeńske towarstwo wotmě njedźelu swoju lětnišu generalnu shromadźišnu z jara dobrym wobsydom. Přichodźiwši powita shromadźenych se nowoleťnym pschećiwom. Towarstwowa lětna rosprawa dopokaza, jo je so towarstwo dale derje wuwinuło. S pjenježnymi mězami steji tohomuja derje, towarstwo ma 400 hriwnow sonnoženja. Też młodostny wotrjad je so derje wuwił. Přichi nowowólbach buchu wschitzy sahe wuhotowani, wot přichodźiwšoho hač k pschihotowarjam. Sa thorhonika wuniwolichu towarscha Henmu. Towarstwo wobsamkny, so dże 29. januara zawrjeny zymski zwjedźeń wotmě, hdy dyrbi być zwolneho raju, a na kotryž maju so jenoz nékotři hosćo pscheproseć.

S Mjerjowa. Njedawno dopadachu so ludźo njes Mierjowom a Debischkom na śledy wowsnych zornjałkow. Sćežky wjedźechu hač k lubkerjej Grohmanicej. Jako blize sa śledami pjechachu, namakachu sady bróžnje měchaj wotwrća zhrowaneju. Dokelž jebi nihdźachu, so jebi padnjachi pschi składnosći po sredźnjeym wotwrć pschišłu, ludźo na nich tachu. Jeju też zhońachu, hačrunjež jedyn na druhu stronu wotjeźe hač bydli. Druhi padnich wotsaji swoje koło a swoje drjewjanjaty ležo. Padnchaj śtaj też na knježim dworje jenoz šuflodnje wšy žito a hnoj śradnyki.

S Khrjesbuša. W Błotach maju hižom wot nětkotrych njedźel jara mało wody. Pschi nihym wjedrje posledních dnjow śtej so šuły a kólo nimale dospołnje zhubiłoj. Wot toho czasa pak nětko woda na Schprjewi a na jeje pobrěžnych rětach pospjewjowaći poczina. Ale strach powodźenja njebrodźi.

S Rósserka. Finanzny hamt w Rósserku je w sandźenym lěće 86 wobzoboy dla dawkowych pschestupjenjow hromadźe 13 948 hriwnow pjenježneho threstanja napołožił. Najwyschschim jenotliwe pjenježne threstanje wuczinješche 3000 hriwnow, najnižše 3 hriwny.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se Srbnizy. (Hódźa namakalka.) Jena hołćka bźiše w knježy parcelly rjeczas namakała, z kotrymž žeby hrajkasche. Jako mać hóznoštnu namakanku, kotraž 12 tyšaz hriwnow płaczesche, wotešła, dokla wot teho, kiž je rjeczałk zhubił, 300 hriwnow mjta sa namakanje.

* S Lipšk. (Zažiwi nowy pad spinalweho wokhromowanja.) W czasu wot 3. hač do 7. januara njebudu žane nowe sthorjenje na spinalne wokhromjenje wotmjewjene.

* S Barlina. (Sćerbske dróhowe mjena.) Jena delnjołužiska nowina pisa: Sso pschišłamknjo k mušnosći so maju so we Wullo-Barlinje wschelake dróhi pschemjenowacz a so wobzeže te mjena pscheměnieć, kotrež so hač do dwanaceći krócz a husćišcho wospjetnja, je so sa dillowy městowy dźěl „Wendenschloß" pola Kópenika wobjamtko, jo maju so dróham, kotrež dyrbja być pschemjenowane, dźiwajo na historisku sanźenosć šerbske mjena dacz.

* S Barlina. (Sćinjertnje padnyk.) Na pósłowym hamcze W. 8 na Franzowskej dróhy 9 a 10 wyschschi póstowy rjadowar Bogan, jako dešći njeperestawachu po pinczynym šłydze dele padźe, jo žebi schju šlemi a hnydom mortwy leżo wosta.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Sćerkowa potwórcej wo wjedrje ja julijschu zoboln: Mile a wlóžne wjedro dale wostanje, jenoz na thwilu so wuwjedri. Też w Jendźelskej dale njewobstajnje.

We Woinowšla pola Drježdźan wutoru wjeczor automobil pjeschi železnizu jedźesche, dyž so cźah, z Drježdźan do Barlina jedźeszy, bliżesche. W tym famym wokamlin železnišći wothladaš sawšrn dele puschcži, tak so automobil njemóžesche je železnizy sjeć. Sso blizkeho cźaha dohladawschi automobilowy wjednik z wosa skoczi. Wothladaš chyżesche cźah z thwanjom spodźerjeć, tola to so jemu njeporadźi. Lokomotiwa automobil sthrabny a na bok wjerchny. Pschi tom automobil wothladarja na kolize storhny, kotrehož cźah po hłowje na kruchi rostorha.

Na luži w Delnizach pola Halle tijo hólzy po lodze běhachu. S tajaim wjedrom wothrjebjerjeny lód so stama a hólzy do wody padźechu. Jenoho z nich hu ludźo, kotliž běchu na pomoz pschiběhnyli, wuthowali, dwoje pak so tepischtaj.

* * *

Na smuczowańskim lěhu nad Kopenhagenom je so hrjebu wojeńske lětadło pschezimiło a do walskich wulhodźiskrjewow padło. Jedyn z lětarjow so z lětadłowym motorom smjecze, druhi so z lětadła czinjunjwschi lód walskeje hrjebje pscheraźy a so pod lodom zadźiny.

*

Blizko města Almanty (priedy Wernoho) w Ruskej je w žnihowym wjercźu 70 wojowolow smjerło.

*

Schćerj mil wot Gibraltara je nětkuje 300 z pistolemi a nožemi wobrońenych rybakow na 50 schpanistich rybalich czołmach schpanistej rybowej parnej łodźi „Antonio" a „Marin" nadpadło a wurubiło.

* *

W Kuruma w Japanistej so we fabryki wschelakich nožow resbuchnjenje sta. Wošomnacze dźěłarjerjow je so pschi tym morilo.

*

W Bombayu w jendźelskej Indiskej so so wały bawlany w hódnosći 1 200 000 hriwnow spalike. Na łódźi „Kidderpore", kotraž chyżesche do Nokohamy wojeńz, so tchorunja bawlna sapali. Wohen móžeschę so hakle pozdźiwjeć, dyž bě so za 1 milijon hriwnow bawlny spalilo.

*

W Kolumbiji w południowej Ameriji je so w Los Colondrinaskich podłopkach we hłubokosći 300 metrow wjazy dźiżli 100 górnikow zagrjebło.

*

Pschi wulkim wohnju w gmejnskej thći w Germantowne pola Filadelfije w Ameriji je so žydom dźećoj spalilo.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Bjezynzy. — Za nawołski: G. Janak w Budyšinje.

Ložowe damasty
bělosmuhate nawobleczenja, ložowe płachty, najl. wupjerki pisane ložowe nawobleczenja kupujesće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11 znapřeča hosć. „Zlot hwězdy"

Žony! + Žony!
Wuplokowace aparaty
irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowčki podložki, štaličiki za prědki, štaličiki za pažemi. Też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šulešskimi wrotami čo. 9

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času
z ruku šite, z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdź.)
Crepe-gumijowepódušе
so na wšě črije přidźija
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zapołnik 14. wulk. rožka
Inventurske wupředawanje
27. wulk. rožka konc
Někotre přikłady přeswědča Was wot nizkich płaćiznach mojich tworow **jenoz** najlěpšich kajkosćow

Zonjace košle bohate wup. z wuškami a paskami wot **1.15**
reformske kholowy čorno-módre, najlěpši trikot wot **75** pj.
košle ze zasadkom najl. kajkosć, nowodobne mustry wot **2.45**
Zonj. košle z kholow. jenoz dobre tkaniny wot **1.30**
reformske kholowy čorno-módre, z čoplym podšiwkom, wot **2.20**
spódnje kholowy dobry trikotowy płat, wulkosć 4 wot **2.45**
Zonj. nócne košle z njepuščacym pisan. wobsadkom wot **3.30**
spódnje talje bjez rukaw., z čoplym podšiwkom wot **1.10**
spódnje kholowy z čoplym podšiwkom wulkosć 4 wot **2.95**
Jump. spódnje talje z wuškami a zasadkom wot **1.10**
spódnje talje z dołh. ruk., z čoplym podšiwkom wot **1.60**
samowlazaki nowočasne mustry, bohaty wubjerk, wot **75** pj.
Hobrska dźelba Birkefeldskich wukornjencych (na štwory wzate) **a druhich khomarjow** (na pjećory wzate) wot **50** pj. (3 štuk **1.40** hr.)

Woschity wobkhod za šaty
Korla Mitbauer
Telefon 3114 **w Budyšinje na Sulskej hasy 7** Zady dźiwadła

Korčma na Horje

Wot soboty 14. hač do pondźele 16. januara so
kózlo-piwotoči
sobotu **swinjorězanje**
Přećelnje přeprošuje haj Richard Völkel a mandželska.

Derje dźeržace
stejace
ležace
wumělske
pliseje
we wulkim přikładnym wubjerku
podawa nóče a płaćizny hódno
W. Kelling
barbjerńja a chemiska čisćerńja

Čitajće a rozšerjejće
„Łužicu"
časopis za zabawu a powučenje.
Płaći lětnje jenoz 3 hr.
Skazajće sobi nowy lětnik hnydom
w Smolerjec knihićišćerni a kniharni
w Budyšinje Serbski Dom

Nawěšći přinjesu wuzłuski!

Inventurske wupředawanje
wot 14. hač do 27. wulk. rožka

Wulke dźěły šrykowan. lacow, pulovrow, šrykowanych kostumow, čopleje spódnjeje drasty, nohajcow, sokow
předawam po tunich płaćiznach. Jenož dobre kajkosće, žane za wupředawanje zhotowjene hubjenše twory.

Tołste žonjace nohajcy	wot	0.75
normalny wobłek	„	1.25
podšity wobłek	„	1.25
mužace podšite kholowy	„	1.75
mužace normalne kholowy	„	1.75
mužace normalne košle	„	1.75
mužace normalne košle ze zasadkom	„	2.25
podšite talje	„	1.45
štryk. talje	„	0.75
normalne talje	„	1.45

Dźěćace a žonjace klůpfry, dźěćace a žonjace wobleki, běle a barbojte prync. suknje.
Wšě twory za jara nizke płaćizny. Twory, kotrež mějach we wobnach a zbytki su woschitze tunje.
Walker Nebel
w Budyšinje / na Bohatej hasy

Wot 14. hač do 27. wulkeho rožka
wulke inventurske wupředawanje
mojeho wosebiteho wobkhoda za **mužacu drastu** po njesmórnje tunich płaćiznach:

mužace wobleki (dospołne narun. za měru) ⊖ gabardinowe wobleki ⊖ wobleki z česan. tkaninow ⊖ najlěpše kordowe a Manchestrske sportiske wobleki ⊖ wobleki za pachołow, hólcow a dźěći ⊖ dobre tołste Manchestrske a kožane kholowy ⊖ dźěłanske kholowy ⊖ pisane a smuhate tkanin. kholowy ⊖ Breeches-kholowy ⊖ módre kóperowe jaki a kholowy ⊖ kholowy za pachołow, hólcow a dźěći ⊖ lacy ⊖ dobre njepřemokate kabaty (też podšite) ⊖ gumijowe mantle ⊖ dobre zymske sportiske jupy ⊖ dźěłanske jupy ⊖ kosmićkate mantle ⊖ zymske mantle ⊖ mužace paletoty atd. atd.

Woldemar Menger w Budyšinje
(přeńdy A. zwud. Mengerowa) **na Serbskich hrjebjach 6**
Staroznaty (44 lět) sprawny wosebity dom drastow za zastojnikow, burski lud, srěni staw a dźěłaćerjow
Najtuńše płaćizny! Jara wulki wubjerk!

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zlot hwězdy". Ręcu serbski

Britwje, truhanske aparaty a nožiki, :: wótřenske rjemjenje ::
porucza w najlěpšim wuwjedźenju
Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třełanskej dróży 4
Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž tež wšeho krawskeho gratu.

Serbske kŕćeńske lisćiki
Serbska kniharńja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Tajke inventurske wupředawanje

Budyšin hišće widźał njeje!

Jenož někotre přikłady našich **směšnje tunich płaćiznow:**

Stropa-cerow. suknje wot **1.25**	**Tkanin. wobleki** z dolh. rukaw. tak dołho hač skład dos. wot **3.95**	**Rejw. wobleki** we wšěch barbach wot **4.75**	**Mantle** też wulke šěrokosće wot **5.00**
Ulstry za mužow dobra kajkosć wot **18.50**	Čorne **paletoty** ze som. kornarj. wot **39.50**	Mužace **wobl.** też sportske wot **19.50**	**Jupy** we wšěch wulkosć. wot **12.50**

Tak a podobnje smy naše płaćizny znižili, zo móžemy naš hobrski skład wuprózdnić

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje **Při Mjasowych jětkach 5**

Při Mjasow. jětkach 5

Herbska grychta we Wotrowje

Sobotu a njedźelu, 14. a 15. januara, so

kózło-piwo toči

Sobotu so **swinjo rěza**

Wšěch wutrobnje přeprošujetaj **Mikławš Jurš a mandźelska**

Hosćenc w Nowoslicach

Sobotu 14., njedźelu 15. a póndźelu 16. wulkeho rózka so

kózłopiwo toči

Njedźelu wot 7 hodź. **reje**

Přećelnje přeprošujetaj **M. Wowčeŕ a mandźelska.**

Poskićam:

čelace mjaso	punt **1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt **1.00—1.30** hr.
zmjerzunjene mjaso	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu	**10** pj.
čople kołbaski	**10—20** pj.
wšelaku kołbasu	**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěźniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Derje kupuje

štóžso na „Serbske Nowiny" powoła!

INVENTUR AUSVERKAUF

Čas njesměrnje zniženych płaćiznow za wšě za inventuru postajene twory:

Ćrjebamy mětno! **Dyrbimy wuprózdnić!**

Předawamy pod darmo:

3.95 **5.95** **7.95** **9.95** **11.95**

Waše pjenjezy dostanu wjac kupowańskeje hódnosće! Wužiće tutu składnosć!

Krisseller

w Budyšinje *na Bohatej hasy 29*

---

6 wukładnych woknow

pokazuje Wam, njedźiwajcy stajneho postupowanja płaćiznow za čas mojeho

inventurskeho wupředawanja

započatk: sobotu 14. wulkeho rózka, jara zniżene płaćizny!

Někotre přikłady:

žonjace nohajcy . . . . wot **30** pj.
žonjace nohajcy, mako . . wot **60** pj.
nohajcy, žiłdźany flor . . wot **1.20** hr.
žonjace nohajcy wumjelska płokajomna žiła . . . . wot **1.15** hr.
dźěćace nohajcy, florowe, wolmjane a balmjane, čorne a barbojte
mužace nohajcy . . . . wot **40** pj.
mužace nohajcy, čista wolma wot **1.30** hr.
samowjazaki, hobrski wubjerk wot **50** pj.

gumijowe slž za mužow a hólcow wot **35** hr.
pyšne žiłdźane šawle smuhate a kašćikate . . . wot **80** hr.
kožane rukajcy za žony, glaćeŕ, z čopl. podš. **5.25** bjez podš. **4.50** hr.
nappa „ „ **5.75** „ „ **5.—** hr.
kožane rukajcy za mužow glaćeŕ, z čopl. podšiwkom **4.50** hr.
nappa „ „ **6.50** hr.
bjez podšiwka . . . **5.50** hr.

Dale su za zwjeršne košle, trikotaže, sportske nohajcy, mužace šaty, šantki, gamaže, ski-nohajcy, šlupfriy atd.

płaćizny zniżene!

Alfred Dogel

na Zwonkownej Lawskej hasy

— rózk Krónpryncoweho mosta —

Telefon 3430 — Założene 1862.

w Budyšinje

Makulaturu

ma na předań

Smolerjec knihiśćerńja

w Budyšinje

Moje inventurske wupředawanje

započnje so sobotu 14. wulk. rózka

Dokelž chcu mój wulki zymski skład

žonjac., mužacoje a dźěćacoje drasty

cyle wuprózdnić, sym płaćizny, njedźiwajcy nakupowanja, znižił, tak zo je kóždemu móžno, sebi hišće dobru zymsku drastu kupić

Wšě mužace mantle kaž sukn. paletoty, nowoćasne ulstry wo **20—40 %** tuńšo

Pyšne žonjace mantle kaž Ottomane, Velour a Flawš, z dźěła bohace ze pjelšc. abo pluš. wobsadźene wo **20—30 %** **zniżene**

Na cleg. Smokinkowe a rejowanske wobleki dawam **20 %**

Dobre žiłdźane - plušowe mantle z pyšnym podšiwkom we wšěch dołhosćach a šěrokosćach wo **20—40 %** tuńšo

Prawe Bayerske kosmičk. mantle, gumij. mantle, niepřemok. kabaty, Breeches- a Charleston-kholowy **10—20 %**

Prasow. žiłdźane - plušowe jaki, wolmjane - plušowe mantle **20—40 %**

Mantle za hólcow a holey we wšěch wulkosćach njesměrnje tuńjo

Někotre powješ. polne žonjacych mantlow najl. tkaniny k wubjerańju wot **5.—, 7.— a 10.— hr.**

Drastowy dom Karl König

w Budyšinje **na Žitnej hasy 4**

Wikowańnja z jězdnymi kolami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornječerskej hasy 10

jězdne kola šijac. mašiny šim. mašiny gramofony z platami

Wčeywustojna wuporjedźerńja

Wupředawanje

dla wohnjoweje škody!

zymske mantle, wobleki, jupy, kholowy a trikotaže

kotrež su přez horcotu, wodu a kur wobškodźene, předawaja so směšnje tunjo, z dźěła tuńšo, hač bě nakupowanska płaćizna.

Hugo Pachaly

před Šuleńskimi wrotami 1

Wot soboty 14. wulkeho rózka mam wulki transport ranšopruskich

plah. kruwow

na předań.

Maks Mersiowsky

w Delnjej Wołešnicy pola Boršće.

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeŕnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

sněd'ański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

---

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Sobotu, 14. wulkeho rózka:

wulke swinjorčzanje

w Radworju!

Wutrobnje přeprošujetaj

Mikł. Nawka a mandźelska

Přiloha k číslu 11

SERBSKE NOWINY

Pjatk, 13. januara 1928

Wosmy sakski ratarski tydźeń.

Wožmy jakiśi ratarśi tydźeń, kiž je pod mjenom „Selemy tydźeń“ w Sakskej tež hižom dawno znaty, sapoćnje so pónđelu 23. januara 1928 w Drježđanach. Jón iwoćwri dopołdnja w 10 hođ. president Ratarskeje komory rytšerkubleř Vogelsang ſ Habrachćiż. Smy hižom iđeliśi, ſo na so zyły rjad hłownych praśenjow ſ pśehonoſchźanu, kotrež so wot 23. hač do 27. januara, kóžđy đeń dopołdnja wotmėwaju, wězywuśtojnje rosrišaćź. Ale tež popołdnja śłuśeja đźeń a žu wobjeđe ſa wobjeđny ſaśink ſtudentiwych ſwjaſkow, kotrež so w zyłku na „Selemym tydźenju“ wobdźela, poſtajene.

Tak rěkši pśeni đźeń we hłownej ſhromadźiźnje krajneho ſwjaſka ſakśiſch towaſtſtwow ſtadkowych kniłow (Herdbuchgeſellſchaften) ratarſki rada U h l e m a n n ſ Drježđan, kak śteji ſ plahowanjom cźorno-běłeho nižinſkeho howjaſeho ſkotu. Krajny ſwjaſk ſa đadaćśiwo a wimjaſtniwu ſłhađnuju žo ſtamtźeny đźeń w hoſćeńu Künſtlerhaus, hđjež bu đźe ſajinawy pśehonoſchk ſe śwėtkowobrasami wo đadaćśiwje w połnoćnej Ameriźy. Powotkaśiſa komora ſa hajniſtwo da pśiſches profeſſora dr. R a a b u ſ Tharandta roſložeć, kak Verſailliſke ſpśeženje na nėmſke lěſarſtwo ſkutkuje. W jenym dalſchim pśehonoſchku pak chże prof. dr. Hilf we najnowſchich wuſpėchach na polu lěſarſkeje wuċiby wodźeł roſprawjeć.

Wutoru 24. januara ſłhađnuje žo popołdnju krajny ſwjaſk ſakśiſch plahowarjow koni, Krajny ſwjaſk wješnych ječaŕſkich a jėźdźeńſkich towaſtſtwow Sakſkeje. Krajna ſlutpina w Sakſkej Nėmſkeho kulturno-techniſkeho towaſtſtwa, Krajny ſwjaſk ſakśiſch wowzu plahowarjow, Sakſke krajne towaſtſtwo ſa wješne ſpomožeńſtwo a hajenje đomiſny a Towaſtſtwo ratarſkich ſajimanzow na knihiwjedniſtwje we ſakśiſm ſwobodnym ſtaće (knihowa měſtnoſć Ratarſkeje komory.) Też pśichi tutych ſłhađźowanjach je zyły rjad pśehonoſchkow a pśehewjedźenjow wotmyſleny, kotrež ſo ſ jenotliwymi hłownymi ſajimami ſwjaſkow ſabjerajn.

Sſrjedu popołdnju je hłowna ſhromadźizna Swjaſka ratarſkich towaſtſtwow hoſpoſow, ſhromadźizna plahowarjow Krajneho ſwjaſka w Sakſkej k plahowanju ſlėpſchćeneho nakrajneho ſwinjeca a ſhromadźizna Spytańſkeho kola ſa konſerwowanje pizy.

Sa ſchtwórk žu wotmyſlene ſhromadźizny Krajneho towaſtſtwa ſa plahowanje ſwjowow ſa Sakſku, ſhromadźizna ſobuſtawow đźėłowaneje ſjednoćeńſtwa ſpytańſkich kołow narańſkeje Sakſkeje, łėtna hłowna ſhromadźizna nėmſkeho młodeho ratarſkeho ſwjaſka (Reichsjunglandbund) a ithađźowanka hibanja ſa burſke wyſchſche ſchule.

„Selemy tydźeń“ ſo potom po ſtarym ſwuċenjom waſchnju pjatk wobſamknje ſ wulkej hłownej ſhromadźiznu Sakſkeho Ratarſkeho ſwjaſka (Landbund) w ſyrkuſu Sarrafani, pśichi kotrejž ſobuſtaw nėmſkeho ſjezma tuhleř Lind wo „nuſy burſtwa — nuſy luđa“ poreċi.

Hižom na ſeſtajenju wobđźėlenych ſwjaſkow tuteho „Seleneho tydźenja“ łohko ſpóſnajeny, ſo ſo tež tóńtkrótk we ważne wuſtupnjenje ſakśiſkeho ratarſtwa jedna, kotrež njeje jenoż wulzy ſajimawe ſa ratarſtwo ſamo, ale tež ſa druhe dalſche worſchty. W małej wuſtajeńzy pokazuja ſo nowożažne ratarſke maſchiny wiſcheje druźiny, njes druhim nowożažne motorjſke cźahańſke maſchiny, ſa kotrež je wunje w đźenſtnjichim cźaſu najwuċitiſchi ſajim, nowożažne žitjowe maſchiny, kopaże maſchiny atđ. Maſchiny wuſtaja Ratarſka maſchinownija a gratowinja w Drježđanach. Też namakamy tam bohaću wuſtajeńzu drobneho gratu, żelejnych tworow, rekſtilowych tworow, wobuċow a druhich wėzow.

Cyrkwinske powėśće.

Krajnozyrkwinſke ſjednoćeńſtwo w Budyſchinje pſchi Pótnym hrożiku 6.

Nježeſeju dop. ½11 hoď. njeđźeliſta ſchuła, wjeċor ⅛8 hoď. pſchednoſchk ſe ſwėtkowobrasami wo naſchim Tuchoſſkim pohrjebniſchcźu (knjes faraŕ Groſſe).

Schtwórtk wjeċor we 8 hođ. biblijſka hođźina.

Pjatk wjeċor we 8 hođ. hođźina ſa mnjoho.

Sjednoćeńſtwowa wothładarka, knjejna Scholcźiz ſmėje njeđźelu popołdnju w 3 hoď. w Kunwaldźe biblijsku hođźinu ſa žony a ſchtwórk wjeċor we 8 hođ. tehorunja na Židowie.

Sjednoćeńſtwowy wothładaŕ Zimmermann ſmėje biblijſku hođźinu njeđźelu popołdnju w 3 hođ. w ſchuli w Rosnowcźach, pónđźelu wjeċor w Zokowje, wutoru w Hoźiżu, ſrjedu w Semjach a ſchtwórk w Budyſchinje, pſchcźo wjeċor we 8 hoď.

Swjaſk młodźiny ſa roſsuđ. kicheſcźańſtwo w Budyſchinje pſchi Pólnym hrodźiku 6.

Njeđźelu wjeċor wobđźėlenje na pſchednoſchku ſe ſwėtkowobrasami w ſjednoćeńſtwoje. Sawſtnej ſhromadźiźnje na ſwjaſk wutoru wjeċor we 8 hoď. ſa mlođźenzow a ſrjedu ſa mlođe hołzy.

Krajnozyrkwinſke ſjednoćeńſtwo w Běłej Horje.

Njeđźelu pop. ½2 hođ. je njeđźeliſka ſchuła a w 3 hoď. biblijſka hođźina.

Sjednoćeńſtwowy wothładaŕ Kſchižan ſmėje biblijsku hođźinu njeđźelu wjeċor w Hbjeliku, pónđźelu we Wutkej Dubrawje, wutoru w Zyżźach, ſrjedu w Rachlowje a ſchtwórk w Trjebjeńzach, pjatk w Kotecach, pſchcźo wjeċor we 8 hođ.

S Buweſtez.

2. njeđź. po Tſjoch kralach ſmėje faraŕ Bójſa rano ⅛8 hoď. ſerbſku ſwjatu ſpowėđź, faraŕ Domaſchka dop. ½9 hoď. ſerbſke a w 10 hođ. nėmſke předowanje.

Sſrjedu wjeċor ⅛8 hođ. ſhromadźizna kicheſcź. towaſtſtwa ſónſkeje mlođźiny.

S Barta.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſka Boża ſłužba.

S Budyſchinka.

2. njeđź. po Tſjoch kralach popołdnju ⅓3 hođ. ſerbſka Boża ſłužba (faraŕ Hańcźik-Porſchiſki).

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano ⅛8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba.

P o k h o w a n i: Kara Eſſriedu Mėrcźinez, ſtjem. đźe ſe Sowrjeź. 5 m. 8 đn. ſtara. — Morwanarodźena đźowcźiċa Mara Pecha, poſtonca w Mjeſchizach. — Erneſtina Luiſa ſwud. Pilaćowa rođ. Rychtarjez, wobwđźerka w Rožźach, 70 ł. 7 m. 21 đn. ſtara. — Marja Thereſija rođ. Rabowiſka, manđ. Khorſe Bohwėra Wojnarja, wobwđźerja w Lejnje, 75 ł. 4 m. 3 đn. ſtara.

S Delnjeho Wujeđa.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſke a ½11 hođ. nėmſke kemſchenje.

S Hođźija.

2. njeđź. po Tſjoch kralach ſmėje faraŕ Voigt rano ⅛8 hođ. ſerbſku ſpowėđź, dop. ½9 hođ. ſerbſke a we 10 hođ. nėmſke kemſchenje.

Wutoru wjeċor we 8 hođ. ſmėje knjes Zimmermann w ſpomožeńſkim đomje biblijſku hođźinu.

S Huſti.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano ½8 hođ. nėmſka ſpowėđź, dop. ½9 hođ. nėmſka a w 10 hođ. ſerbſka Boża ſłužba. Kſchćeńźenja we 1 hođź. (faraŕ Wjeſar ſ Hođźija).

S Huċźinu.

2. njeđź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba.

S Hrođźiſchcźa.

2. njeđź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba. Pop. w 2 hođ. đźeċiſke kemſchenje.

Pokhowana bu Auguſta Louiſa Vogelowa, đźiwaċerja Ferdinanda Guſtawa Vogela w Rakojdach mandźelſka, 52 ł. 1 m. a 18 đnjow.

S Khwaċźiz.

2. njeđź. po Tſjoch kralach dop. ½9 hođ. nėmſke a w 10 hođ. ſerbſke kemſchenje, ½12 hođ. đźeċiſkemſchenje.

Pónđźelu wjeċor we 8 hođ. knjes Kſchižan biblijſku hođźinu we Wulkodubrawſkej ſchuli ſmėje.

Semrėła je 3. januara Marja Lena ſwud. Poldrakowa rođ. Cźornaćez, ſimnoſcźerka w Khwaċźizach, 78 ł. 1 měſ. 23 đnjow ſtara.

S Klukſcha.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź ſ Bożim wotkaſanjom, dop. w 9 hođ. ſerbſke a ½11 hođ. nėmſke kemſchenje. Pop. w 3 hođ. towaſtſtwo mlođych hołzow na ſarje.

Sſrjedu 18. januara popołdnju w 4 hođ. ſerbſke kemſchenje ſ Bożim wotkaſanjom w Komorowſkej ſchuli.

Semrėł je Korła Auguſt Palaſ, kěſćiwuſnjaŕ we Klukſchu, 77 ł. 1 m. 20 đn. ſtary.

S Kotez.

2. njeđź. po Tſjoch kralach je dop. w 10 hođ. nėmſke kemſchenje, potom nėmſke kemſchenje ſa ſtaréi (wobłuzny brachowny).

Pjatk 20. wuſchego róžka, wjeċor we 8 hođ., je pola Bogoteź nėmſka biblijſka hođźina (ſjednoćeńſtwowy wothładaŕ Kſchižan ſ Běłeje Hory).

S Luſoje.

2. njeđź. po Tſjoch kralach đop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba, ½12 hođ. đźeċiſkemſchenje.

S Malejſchez.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſke a ½11 hođ. nėmſke kemſchenje. Pop. ⅓3 hođ. ſónſke towaſtſtwo pola Liſpiczez.

S Minakala.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſke a ½11 hođ. nėmſke kemſchenje.

S Nježwaczidła.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba. W 3 hođ. ſerbſke a w 4 hođ. nėmſke kemſchenje w Sarėćin.

S Noſaczija.

2. njeđź. po Tſjoch kralach dop. w 9 hođ. nėmſka a ½11 hođ. ſerbſka Boża ſłužba.

Pjatk 20. januara wjeċor ½8 hođ. towaſtſtwo ſonow.

S Porſchiz.

2. njeđź. po Tſjoch kralach budźe rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź, dop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba. Đźeċiſkemſchenje w Porſchizach popołdnju ½10 hođ. ſa mlođſche a ¼4 hođ. ſa ſtarſche đźeċi. Wjeċor we 8 hođ. ev. ſuth. ſchulſke towaſtſtwo w Nowych Porſchizach, pſchcźewodźeńſt knjeża wuċerja Haemicha ſ Porſchiz.

Wutoru wjeċor roſnuċowanje poſawniſtow.

Sſrjedu wjeċor we 8 hođ. ſerbſka biblijſka hođźina w Porſchizach.

S Rakez.

2. njeđź. po Tſjoch kralach rano we 8 hođ. ſerbſka ſpowėđź a ſjoj. wotkaſanje, dop. w 9 hođ. ſerbſka a ½11 hođ. nėmſka Boża ſłužba, potom ſerbſka Boża ſłužba ſa đźeċi.

Pónđźelu we 8 hođ. pitanje na wėſi a rauſcha mutnoſcź.

Pokhowana 5. ł. wuminkarka Khriſtiana Wrobłowa rođ. Tyjnez ſ Noweje Wſy, 82 ł.

Jėdźechmy do ſwėta pohladać a ćełu wopytać.

Puċowanska bjesada małeho kukuhladka.

18] (Pokraċowanje.)

Miły ſwjaty wjeċor bě ſo nakhilił. Smėrki padachu, hdyž z naukom po rjanych, čiſtych hasach khođźachmoj. Činjach kónika. To tohodła, dokelž ſo maminka ſnjeŕe wo mnje boji. Druhdy wſak ſym trochu dźiwja. Potom ſo zabėhnu, hdyž ſo mi lubi, ale maċerey nie. A tak je pśiſło, ſo ſu mje wuwjazali; wſchelje w cuzych měſtach, po dróżach a na wulicach dźerża mje na wotrozy. Zo pak to njeby napadło, mam rjanu wuzdu z klinkotatymi zwónċkami pśeđka. Jako wjeſoły, zahrabowacy kónik ſkaču pśez ſwėt. Druhdy wſak łudźo wulke woći na mnje cźinja a ſo ſmėja. Kaž pśed dwėmaj lėtomaj w Brnje na ſerhoſći. Tola tam w „Spruċku“, kaž Tirolscy ſwojemu ródnemu měſta rėkaju, nichtó na mnje njeměrċeše ani hawak njehlawkny. Zaſtupichmoj khwilku dr cyrkwje a wuſpėwachmoj wjeċerne paċerje. A tu ſo nėſto ſta. Ja đostach zaſo ſwoju zbroju ſwobodu. Nanko hėše mje wenka biže, wotwjazał a wuzdu ſpody lawki położił. Wobhladawši ſebi cyrkej ſe potom na nju pozabył. Hakle wonka ſo nėhdźe na mju dopomni, ale pśepozdźe. Cyrkej bě hiże zamknjena. Mjez tym bě wonka eyle ćma. Na jenoj zahrabže wonka pśi beſėdach wjeſoły hudźba hraješe. „Tu chcemoj tola trochu pśiposlućhać,“ rjekny nanko. Pozydźe ſo na lawku we wukhođźowańſćach. Ja wnjeſch ſweju ſwobodu a hrajkach ſebi z pěſkom. To je moje ważnićko. Wſako dyrbiu Budyſku zahradku a lubu pėſkowu hromadku parować. A to ſo mi docyła njelubi. Tuž ſebi na pućiku ſikwanje pohrajkach. –

Potom ſo nanałku zaſo k mamincy wróćichmoj. Wona bě ſo mjez tym za dalſoj jėzdu wobhmajała. A derje bėchu jej łudźo zaradźili. Zeyła je w Tirolskej jara pśeċelnu a dobru łud. Bě wuċinjena wėc, za pojėdźeny pśez cyłu nóc dale. W tajkich horcych dujach ſo po nocach najlěpje jėzdźi. Maš wjacy měſta na k wotpoċinkej, hdyž telko łudźi ſo wſudźe wokoło na jėſnjata. A potom nėhdźe tež z dobrej khwilu jeć. nje ze ſpėšnikom. Pśi tom zabutuješ ſebi ſwarcy njenjez. To je tež ważna wėc na puċowanjach. Takle ſebi to nanko a maminka rozpominachu. „Tuž pojėdźemy w 11. hodźinje z nocnym wſobinſkim ćahom do Feldkircha,“ kaž ſu nam radźili, a jutře rano ze ſpėšnym pśeđe do Swicy, pśajeſe maminka. Nanko pośłuchachu ſo z „hišće jenej“ ſkleńcu Tirolskeho piwka na tom nócnym „ćuhu“. A tak bě ſo nam ćas pominył.

Hdyž bėchmy ſebi ſwoje měſtańko wubrali, pósła mi maminka moje horſeńko na lawcy. Kukuhladko bě wſak mucne doſć. Cyły dźeń bě kukało do ſwėta, na te wulke horiſka. Nėtko radhubje wóċcy zandźeli. Tak wėco nicho njepyłtuy, kak do Vorarlberka zajėdźe. Pśez Arlbergſki pśeſmyk. Tón wjeđźe wot Inſpruka hač do Stanzerſkeje do Klėtſkeje doliny k ryċ 111. Tu je kėzor Józef II. nowu dróhu załožił. Tu wjeđźe wot Bludenza pśez Arlberk do Landecka a Innſbrucka. A żeleznica ſo dotho, dołho pśez tunel kowsa. Krasnoſće tuteje krajiny też tak woſebite njejſu. Zeyła hdyž ſo wonka do deſćika da. Pśiſłodu wokſewi potajkim Beži deſćik a nas z Boha ſtrowy ſpar. Tak ſo nėcka miny. Zaſwiła ſłodny dźeń. To bě ſtwórtk, 9. prażnika, zbožowny dźeń.

Rano w 6 hodźinach běchmy w **Feldkirchu,** w Rakuſkim pomjenjemu měſtańku. Dołho tu đakanė njetrjebachmy. Spėšny ćah ſo pśihna. Tón bě wšón wobſadźeny, dokelž z Bukareſta pśijėdźe. To wſak bě tež na tymaj ćełomaj widźeć, z kotrymajž dyrbjachmy dale jėć w jenom wozu. Tajkej brunej běſtej w mjezwoćcu. A wlosy a woći mėjeſtej ćornej kaž wuhlo. Rėć rėċeſtaj, ze ćłowjek jimaj ſłowċka njerozumjeſe. Cygancy njebėſtej. Za to běſtej pśewoſchnej a ćiſtej, kluba Rumunej, kluba Madjarcy. Ja ſo jeju woprašała njejſym. Sto mje to ſtara. Ale tymaj bě ſo tu rjenje ſpinkało. Mjeſko mjeſėſtej poſłane. To ſym ja hinaſa hołca. Maly zaſtėwk a twjerdy pśikryw mi doſaha, zo ſpju kaž zarażena. Tón pśikryw je zeyła ſwójbny, puċowański. Nanko je jón mamincy kupił, hdyž je we wójnje z Moſkwy domoj jėła. Daloko je ſo wozył, pśez Ruſku, Rumunſku a Wuherſku, a ſtó wė, hdže hiſće, a derje je ſłużił maminej a nėtko zaſo mi. – Nėtko pak tej ćeće „Sto wė ſtó.“ – jena młoda, druha ſtara – dyrbjeſtej ſwoje wėcy hromadu ſklaſć. To tohodła, zo by ſo wšėm nėkak ſedźało.

Vorarlberſke měſtańko Feldkirch ſtoji njeċ nahłymi ſkalnatymi wyſinami. Tu wubėhuje Ilſka dolina do ſćrokeje doliny Rheina. A eyle maly krajik tam w tej Rheinſkej delinje mutſka ći. To je wjerchowſto **Liechtenſtein.** Darmo pak pśez njón njeſmėš, ſtóž tam jėdźe. dyrbi kartku zapłaćić. hiſće raz tak dróhu, kaž wot Feldkircha hač do Buchsa. To je ſkerjo nėſto; haj wſak, wot živych dyrbiš hnaċ, wot mortwych tak nicho wjacy njedoſtanješ. Khłba dźiwny dawk, je li zo nėſto zawoſtajił. A tak pśiſ[illegible] pśez [illegible] Rheia do **Buchsa, do Swicy.**

(Pokraċowanje ſėċhuje.)

S Rychwalda.

2. njecz. po Tśoch kratach dop. w 9 hodź. nimske a 1/4 11 hodź. serbske kemšenje.

S Wóślinka.

2. njecz. po Tśoch kratach dop. w 9 hodź. serbske a 1/4 11 hodź. nimske kemšenje. Sbérka. Pop. w 2 hodź. kemšenje za Jězu, 1/4 hodź. Boža słužba w Lěšci.

Wutoru 17. 1. mjezsor 1/8 hodź. zonjace towarstwo.

S Wósporka.

2. njedźelu po Tśoch kralach je dop. 1/2 hodź. pśedowanje (wuhotowanje duchownym); pop. w 5 hodź. nimska jowanje a swj. wokrasanje sdobnym jako farska pówdźe (farar Krawc z Hrodźiśkego).

Rozbuchnjenje pluna w Düsseldorfje.

W Rheinmetall-dźełarnjach sta so wutoru cźełe plunowe rosbuchnjenje, kiž žebi cłowjeske žiwjenje za wopor žadasche. W tak njenowanym wobrěwanjskim thamorje, w kotrymž jźežne hornje wobrěwaja, bźeše so z hišcze njesmateje pśicźiny plun nahromadźił. Jako dźełacźeŕ, kiž nejesche thamor wotbladarź, z małej wotewrjenej źiwju pśichódże a thamor woczini, rosbuchny plun w thamorje. Rosbuchnjenje bźeše tak gnjone, jo móź powětra cźełe thamorowe durje wutorhnu a je dalako do nejstrosnjeje cźišiny. Durje trjechichu dźełacźerja tak njesbožownje, so na městnje mortwy leźo wosta.

Rozbuchnjenje w Hamburgskim pśistawje.

35 franjenych — 2 zhubjenaj.

W Hamburgskim pśistawje wczera schtwórtk rano krótko do 7 hodź. na jenym wulkim motorstśim cźołnje, w kotrymž 90 dźełacźerjow jědźeše, motor rosbuchny. Pśiedy hač so rosbuchnjenje sta, žapny płomjo, kaž khěža wyšoko, do powětra a na to sarja mózny wrjesk, kiž bźeše dalako po pśichśawje wokolo słyšicźo. Dźeń dźełacźerjow, kotśiž w cźołnje jědźachu, skoči hnydom do wody. Hnydom pśichkhwatachu druhe cźołny na pomoz a wulkhowachu dźełacźerjow, kotśiž bźehu do wody skoczili, z lodu. Po dotalnym hamtiskim wosjewenju bu nježbaže 35 dźełacźerjow mjenje abo bóle cźežko franjenych. Najwjetśicha licźba franjenych pśichebywa we pśichśawnej khorowni. Dwaj dźełacźerjej staj so zhubiłoj. *Wobschkodźeny cźołn bu k hrjohej zcźahnyli. S kajkeje pśicźiny je so rosbuchnjenje stako, njeje hišcze znate.*

K rosprawje wo njesbožu pśichśipomni rosprawa pośtitje, je maju so po polizajskim pośtajenju cźołny tuteje druźiny lódźe druhe léto je stroze wuchowanje pśechepruhowacź. Snjesboženy cźołn stej polizajska wuchopruhowacź, z twarika polizija po pśichedźiśmie 28. dezembra 1926 pśechepruhowałoj. Cźołn śmjerdźiśche 64 wołobow wjesoź.

Powodźenja w dołhowjećornej Němskej.

Sćikoda, kotruž je hobrite powodźenje wźi Themje we Londonje nacźiniło, dawa so wźito pomału pśichewidźeć. Sswobnitśa zolatowa katastrofa je na 6000 wobydlenjow bydlenje rubiła. Potrjechenźi su z khwatkom, a to w źěła na najstrachotnischim puću, wobydlenja a wschitko schtož we nich śiešeche a leźeche, wopuschćiśi durjoźeli a su nimale wschitko zhubili. Wody, kiž su z wulkej mozu do twarjenjow wałachu, su dowjazu nadobu je swojim zyhnowanjom rozbile a z bźela tež wotpłakvile. W Westbaurje zapuśćichu wody wobydlenja wjacy hač 1600 śwójbow, i cźimž na 5000 ludźi bydlenje zhubi. We Westminsterju su wody podobne zatkodźale. Tam su pśiches 800 domjazmoćcjow z powodźenjom potrjechenych. W Bermondźeym bu tehorunja 600 śwójbow z domu wuhnatych a w Greenwichu, Lambethu, Southwarku a Deptfordźe dyrbjeśche w kóždym z posledniśich mjenowanych městow swoje bydlenje wopuśćiśeź. Nacźinjenu schkodu po dotalnym wobliczenju na wjazy hač milijon puntow (pśiches 20 miljonow hriwnowj mjenuje; to pak njeje hišcze pśichewyšoko licźene.

„Nětko, hdyž su wody sasa sbźežale, widźa, jo samo tyhaźy bydlenjow njepśichódźa za pśichebywanje cźłowjekow. W dełnim běhu rěki Themje je woda wjele jśladowanjow je hódnotnymi tworami poczjeła była.

Séćhwki powodźenja w Londonje.

Tacźe śmtna a deschća poślednich dnjow su mjes wulśiwomaj rěkow Łobja a Wesery wulke powodźenja zawinowale. Łutk, kotrejž hewak wodu do so jeźrébaju, je hłuboko zamjerkujene a tak njemóże wjele wody sejźrébaź. Make łuhowske a doły pśi rěcźišćach runaju je wulkim jeźeram. Do rěki Este je pola Morisburga telko wody wałeśche, jo bu zyła wjeź wot jwantkowneho zwona wotjamknjena. W Buxtehudźe śtejachu nékotre dróhi a namjeśta pod wodu. Na wjele městnach su *jenotlive twarjenja* dopołnje z wodu wobdate. Réka Oberoste ma wulku wodu, kajež tam hišcze njepomnia, a kotraž je jara wulki zhubu nacźiniła. W Heeslingenje je nowe pobrjebnischcźo powodźene. Kak wulka śhromadna schkoda je, fo dotal hišcze njeschodźi pśewidźeć.

Přilopk

* **Po 8½ letach wujaśnjene morderstwo.** W julinju 1919 w Höhenkirchenjim lěsu w Bayerskej 50kilometrow nasejka zjawnoscź Jana Reitera z Muničowa na hontowje morjeneho a wurubjeneho namakachu. Stóžerowanemu běchu listowinju je 900 hriwnamt pjenjes. Dobjaćeju cźapki, hontowinju, łželbu a drasu rubili. Nětko po połoženjatka, kotrejž je policija w Oberpframmerskim w Bayerskej 61kilometrow rataja a jeho dwoju synow sajała, kotśiž su pśedtakim, jo su cźełjesne morderstwo śpiźili.

* **Krwawny njeśtuk.** We Wulkim Laaschu w Mecklenburgskej je so krwawny njeśtuk stał. 40-cźany molet Gehrke, kiž ho pjany je maśerowych rejow wućej, jo je swojim 70-cźitnym pśichódnym nasom, kiž je ložu leźeśche, swadźił. Skónźnje je Gehrke tak rozcźerpeł, jo swojemu pśichódnemu nanej, ratarjej Hendrichej Klowozyn z nóżim twjerdem hłowu rozbi, jo wboh hnarz bórzy na to na swoje jranjenje wumrě. Pśichódźeskho syna je policija sajała.

* **„Nic wérno, maćerka, ja njejźym morwy?"** We Minichowje padźe tśiźemy śmjł jeneho łastojnika z wokna dwórcha pótkoda dele. Tola je Bóžim swarnowanym wosta dełkach njesranjeny leźo. Jako wustrózana mać k dźeśeju pśibźeła a jo do rukow wza, wopraśała so mały pjerach twóch bojaśje: „Njźwérno, maćerka, ja njejźym morwy?"

* **Zhubjeny a po 12 létach jako namakany žyw.** Sym mandźelskeju Teschanerowje w Černochcźinje w Cźechach dźeśe pśeco 12 létami do śiwótowe wójny a je był hač do nětśišcheho cźasa zhubjeny. Tute dny pak staj jeho starschej nékto list wot žyna dostałoj, kiž wokoło Jekaterinoslawa w Rusku pśicźehywa.

* **25 woporow sajědźicźenja z alkoholom.** Po powěsći z Madrida źiwori w Larachu w Schpanskej 40 wowobow po tym, jo bźehu palenj, kiž bźeše z methylowego alkohola zhotowjeny, wuźiwali, pod znamjenjenimi cźekżeho sajědźicźenja. 25 źiworjenych je hižom wumrěło.

* **Bombjelaty mór w Południowej Ameriźy.** Kaž nowiny je Sao Paulo pišaja, je po wojźewjenju brasilskeho knježeństwa njedaloko města Parnahyba w Sao Paulostkim stacźe 25 wowobowa na bombjelaty mór zhoriło. Dźesaśa wowobow je hižom wumrěło.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota", towarstwo kat. Serbow, zmjeje pśich. njedźelu, 15. januara, wjećor 1/8 hodź. w „Kat. towarstwowni" swój hodowny swójbny swjedźeń. Wšitkich lubych Serbow pśeprošujemy. Teš dźeći maju pśistup! Zastup je darmo!

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždu sobotu wjećor we 8 hodź. Pśińdźće z časom!

Haslow. Kołojźedne tow. „Błysk" zmeje njedźelu, 15. wulk. rózka, pop. w 3 hodź. w našim hosćencu pola Měrćina generalnu zhromadźiznu. Njech pak wšitcy pśińdu.

Khróśćicy. Naše tow. „Serb. Rat. Dorost" je na swjedźeń „Serbsk. Ratafskeho Dorosta" w Radworju (15. wulkeho rózka) pśeprošene, runje tak teš na *„Ptaći kwas" (25. wulk. rózka)* w *„Krónje"* w Budyšinje. Tuž namołwjamy nase sobustawy, zo bychu tutaj ryzy serbskej swjedźenjej z bohatym wopytom podpjerali. Předsydstwo.

Małešanski zwučowanski wokrjes. Pśich. njedźelu, 15. wulk. rózka, je kurzus za dźśeśacych nacolnikow. Započatk we 8 hodź. w Małešecach. Wuźi so nowe dźśeśace prostne.

„Ptaći kwas" w Krónje w Budyšinje. Tón króć dźe so tuton stary serbski swjedźeń **srjedu, 25. wulk. rózka,** we wulkej žurli Krony woswjeći. Zarjadowanje a wuhotowanje je, kaž hewak pśeco, zaso naše tow. „Nadźija" pśewzała. My prosymy wšěch lubych Serbow a wšě serbske towarstwa, zo bychu tutón swjedźeń z bohatym wopytom podpjerali. Zarjadnistwo.

Radwoŕ. „Serb. Rat. *Dorost za Radwoŕ a wokolinu*" pśeprošuje wšěch lubych Serbow, wosobje ratafsku *młodźinu*, na wulki „zymski swjedźeń", kotryž so wotmeje pśich. njedźelu, 15. januara, wjećor w 7 hodź. w Brylec hosćencu w Radworju.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa" zmeje pśich. njedźelu pop. 1/28 hodź. hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowółby, założeński swjedźeń a pśednošk knjeza Krawćika wo hospodarskim a narodnym połoženju w Ruskej. — Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo zhromadźiznu wopyta. Hosćo su nam lubje witani. Předs.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždy pjatk nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje"; pśichodnja je pjatk 13. I. Sobustawy M.S. a hosćo su lubje witani. Předsydstwo M S.

Zwjazk serb. spěwanskich towarstwow zmeje swoje 1. hłowne posedźenje sobotu, 14. jan., 1928, popołd. z dypkom w 4 hodź. w hosćencu „K woprawnemu" (Zum Echten). — Dnjowy porjad: 1. Rozprawy jenotl. towarstwow; 2. Skowronćki; 3. Kocorowe „Nałšco"; 4. Pražski festival jutry 1928; 5. Kocorowy pomnik; 6. wšelźizny — namjety. — Dirigenća a předsydstwa njech su cyle wšźe pśitomni abo zastupjeni. Druzy zajimcy su nam *teš* wutrobnje witani. Hł. předs. a hł. dirig

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 13. januara 1928:

Wčerawšo kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1955	100 pólsk. złotych . .	47,01
šwedźelski punt .	20,456	100 čěskosł. krónow .	12,433
100 šwajc. frankow	*80,845*	*100 franc. frankow*	*16,49*

Barlinska burša. Na wčerawšim wikowanju leźachu kursy wšitkich hódnoscow khětro słabe. W dalšim pak bu wikowanje žiwiše, bóniž so kursy wošebitych hódnoscow njestrucźichu.

Produktowe wiki w Barlinje. Pšeńcźowe wiki njeuwdźachu so hišcze tak prawje wumicź. Na Łobju móża někto bórzy sajšo kórje jědźicź a tak sa pśichódne dny wjele tukrainje pšenicźa na wikach wočakuja, wukrainje dźe pšchewjele njepśichóźe. Rožći poskicźuje so tukrainje dwóje, jeje płacźišna pak so dźerżeśche. (Subjeny rukowy wobkład tu na rožkowe wiki wtiwa nima. Pola jećzmjenja namakachu jenož dobre druźiny kupzow, cźežko so pšchećawšache wowjo. Wćzera płacźeśche zentner:

w Barlinje

pšeńcźy 11,60—11,75 hr., rožći 11,70 hač 11,85 hr., jećzmjenja nałšchjeho 11 hač 13,30 hr., wowsa 10—10,55 hr.

w Łubjinje:

pšeńcźy 12,30—12,70 hr., rožći 12,30 hač 12,70 hr., jećzmjenja nałšchjeho 12,50 hač 13,60 hr., wowsa 10,20—10,60 hr.

w termijnowym wikowanju:

ja měrc: pšeńcźy 13,38¾—13,37½ hr., rožći 13,07½ hr., wowsa 11,40 hr.,

ja meju: pšeńcźy 13,78¼ hr., rožći pak 13,27½—13,32½ hr., wowsa 11,85 hr.

ja julij: pšeńcźy 13,91¼ hr., rožći 12,85 hač 12,82½ hr., wowsa 12,10 hr.

Wiki wčerawšcyche w Kamjenzu.

Sćerožty kak 50—90 pj., morchej 10—15 pj., kolrabi 10 pj., cźerwjeny kak 20—25 pj., bóby 15 pj a wlóšći 20 pj., rózowy 60 pj., seleny 30 pj., jódna kobola 15 pj., zybla 20—25 pj., bźeny 6 pj., jabłuka 10—30 pj. (amerikanske 80 pj.), worjechi 50—70 pj., winowe kicze 1—1,20 hr.

Wiki wčera w Khorjelu.

Butra 0,80—0,95 hr., jejo 14—18 pj., jahnjaći 1,20 hr., karpy 1,30 hr., šuty 1,80—2 hr., kury 90 pj. a hólbje 0,80—1 hr., huśy 1,20—1,40 hr., jajaj 8—9 hr. kaćki 1,40 hr., bažanty 2,25—3,50 hr., karnicle 2 hr.

Sćwinjaze wiki wčera schtwórtk w Khocźebuzu.

Na nje běchu pśichźinali 938 prošatow a 327 běhakow. Wone płacźachu

prošata:

małe	10—14 hr.
hrjenje	14—17 hr.
wulke	17—20 hr.

běhali:

małe	20—40 hr.
hrjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wiki hrjenjo dźěcha.

Na pśchedań

Toflojtu klawźr ja 200 hr., Wittrich na Smitskowskej Lawźiej hajny 8.

Pśichśitajcej pytaju

Pachola, kiž ma łóścht, dejerstwo nawukhnyć, knježi biwór w Ssmochećicach.

Dołzu, manželska C. Löperowa w hapitzy w Kumwaldźe. **Kowarskeho** wučzobnika k jutram, Jan Němz, kowarski mischtr w Skaskowje.

Sśudnizy na pśchešadźowanje

sobotu 14. januara 1928:

w **Pitšapizach** dop. w 10 hodź. na sudnistwje: Pišańske bliźo, gramofon, pišańska maschina, *dźerżak nožow a hrabkowy powěschk*, schćežikowy *dźerżak*, cźaśnik je rjeźaśkom, mužazy wobleć;

w **Hródku** pop. w 2 hodź. na Wojerowskej dróhy 9: Żelezny pjenježny kamor, motor, kamorcźk, połza a klawźr, billard, auto, pišańska maschina, sofa, pišańske bliźo, 30 žałelowych wokelkow, 10 wośmjanych jakow, 6 tkaninowych śtukżow, cźežka toiletowego mydła a instalazija potrjeba, pjerjo, kolonialne twory, zigary a łeśki atd.

Drjewowa nuzlazija

Pórźišću 16. januara dop. w 9 hodź. nékotre dołhe hromady pśichi puću i Bukowa do Hornjeho Mušćida a pśichi puću i Bukowza do Jśdźicy. Kupzy śeńdu so we Nowym Měšćanku.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dźeńša dop. 11 hodź.: Wobrot je jara žnadny. Po žłabicźkich tukrajnych powěsćach a wobstajnoho cźopłeho wjedra dla so płacźišny wotrjebjeju.

Dop. 3/4 12 hodź.: Nimale bjez wobrota, płacźišny sa tunu nježbaže 50 pj. nižšiche.

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotliowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny po złotej hriwnje.

	12. 1.	11. 1.		12. 1.	11. 1.
Pšeńca	232-235	232-235	bunv	20-21,00	20-21,00
rožka	234-237	234-237	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	220-266	230-266	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
wowsa	200-211	200-211	zerdela „	—	—
kukurica	215-218	219-221	raps. wosmak	19,80	19,80
pšenš muka	30-34,00	31-34,00	lany wosmak	22,40	22,40
rżana muka	31-33,75	31-33,75	poen. melass	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. krnški	23-23,80	24,20
rżane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rżana sloma	0,70-0,90	0,70-0,9
lane symjo	360-365	360-365	pšenš. „	0,70-0,80	0,80-1,00
bróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,95

Płacźizny rěznego skotu na Drjećźańskich skótnych wikach.

12. januara.

8 woł., 6 byk., 8 kruw. a jałoje. 683 ćelat., 19 wowc., 379 swini.

Płacźizny za

ćelata: 1. 78—83, 2. 70—75, 3. 60—66;

swinje: (pśez 300 pt.) 61—62, 2. (240—300) 58—60, 3. (200—240) 55—57, 4. (160—200) 52—54.

Rancy 48—51.

my žyre běrny dawacź. Bychmy-li na sesběrane běrnischo czrjódu ranzow puschesćili, bychmy móhli wobkedźbowacź, kajkej žadosću buchu wone sa sbiwajnymi běrnami we wolu ryli. Ssyre běrny wójo starschim žwinjom njewa-a. Pischi sprjatowanjim pizowanju też tamne žwinje njedorjedu, kotrymž žyre běrny dawachmy, jenož so naš wu-ch formjenja njespokoji. To pak nam dožaha. Pola ranzow je tuto połoženje wésso zyle hinasche. Tu žebi zadamy, so ranza kóždy dźeń wjele na wašy pschibywa. anzy chcemy žebi tola po możnosći pramje tunjo dźerzeć. Nimo toho pak dyrbimy hladacź, so žu derje pischi mozach, hdyž maju prošata.

Sswinje njeßměrny jenož je žamymi běrnami formicź. To bychmy žebi khětro do kapby sajeli. Dostanu-li žwinje žame běrny, hacź warjene abo žyre, dha połoja j toho sašo njespožiwanych wukhadźa. Nimo toho je w běrnach mało bělkowin. Bělkowiny pak žu k twórbje mjaša nusnje trěbne, schtož wobsebje sa młode žwinje abo też druhi stót nastupa. Młode žwinje, doniž rostu, trjebaju wjele bělkowiny. Młode žwinje trjeba runje 300 gr. bělkowin kóždy dźeń. W běrnach pak je jich jenož 1,1 prozent. Hdyž by žwinjo něsto 10 kg. běrnow dostało, dha by j tym jenož 110 gr. bělkowin sežrało a niz žane 300 gr., kaž běch žada. K tomu dyrbimy dopomhacź. Tohodla pizujemy: požiwnych bělkowin: W 1 kg. jeczmjenja 60 gr., w 150 gr. rybjazeje mučki 75 gr., w 150 gr. drožodach 75 gr. hormadže 210 gr. K tomu 8 kg. běrnow 88 gr. Hromadže 298 gr.

Tak potajkim na tele waschnje spomnjenu měru bělkowin dozpějemy. Nimamy-li dosć jeczmjenja, dokuha wunt. Pódla spomnjeneje pizy możemy też druhu bracź. Je to wuschérane mlóko, womž, žito, buny, hróch atd. Dyrbimy pschezo na to dźerzeć, so taftim žwinjom, kotrež hischcze rostu, dosć bělkowieje pizy damy. S běrnami žamymi njemożemy wjele sapoczecź. Sswinje žu dale na žel jara czuczíwe. Tohodla dyrbimy j dawanjom žele kedźbliwi bycź. Hewak móhli nam žwinje prjedy sahinyeź. Pěpje czinimy, hdyž žwinjom wschelake pizy dawamy. Hewak je piza jenostronska a žwinje pizu tak derje njewužija. Tak pak žmy wésći, so žo nam žwinje najspěschnischo wukormja.

Njedawajcze pschisrédnym koblam žane žyre běrny.

Też žyra rěpa je tajkim koblam khmana, dokelž mějachmy dosć czasto schpatne nasbonjenja. Tajke króžby potom żeńe tymane njeßu. Rady leza a czežko stawaju. Druhdy žamo khromja a žu schésćerate. Ssnadź teži wina we tym, so je w rěpje a běrnach mało wapna abo žu wschelake bribiti sbnikosće j winu, kotrež so rady na rěpje dźerža. Tak nam kobla žamo rady w tajkich padach pomjeta. Snadź bychmy tomu wótvomhali, bychmy-li rěpu a běrny wobarili, abo pschidamy něschto pizneho wapna. Radšimy pak, so bychcze běrny a rěpu dozyla tunjom njedawali. Kouje, wożebje kobly, žu po nimi žlabe a so rady porza, dostanu wulke kutło a so hubjenje žrěbja.

Dom a kuchina.

Měrnik.

Woběl a rostraj nětotre měrniki (Sellerie) a powar je, niz pak pschemjehke. Měrniki mózesch też hnydom zyle jwaricź, a halle je powarjene wobělicź a na male plazki rosckracź. Na to rosbusćicź wokolo dwě abo tři lžizy butry j muku do tygla, pschidaj trochu mjaškoweje juschki, žel abo hischcze nětotre korjeńki (Gewürz). Teš něschto mało kiżaleje žmjetany mózesch pschidacź. W tutej juschy mózesch něsto rosckrany měrnik dale prażicź.

Jatrowa pajeta.

Pschihotuj czelaze jatra, jenu zaltu a 125 gr. polcza. Jatra wjazy rasow pisches mjaškowu maschintu pschewjerćej a sdobom też polcź. Zaltu žuchu rosdrjeb. Potom wschu derje pschemješchej a k tomu hischcze jenu zrbtu, popjeł, korjeńk, majoran a žel pschidaj. Na to wschu hromadže do pjeczwoweje powje w (Bäbeform) hadź a wař pesletu dwě hodźinje w warjazej wodze. Wusturdźenu na chléb wuběrnje žłodźi.

Kak žo margarina djéła?

Czeršwy tój žo jahrěje 32—35° C. Na to sejchtrěny tój, kotryž je žo pschi tutej czjoptocze rospuschczišć, wollijemy. Tutón rospuschczeny tój mjenujemy wollijowy margarin. Do rospuschczenycho koja pschidamy něschto mlóka a jeli chcemy też něschto olivowcho wolija. Na to możemy wschu hromadže wożelicź a mamy margarinu hotowu, kotraž je j dobrym jacźinkom.

Njepschizuschczejcze ranzy pschesahe.

S wulkim instinktom je, hdyž ranzy pschesahe, to réka do jeneho léta pschipuschczejamy. Prošata wot tajkich ranzow žu wschédnje žłabische a lóbische. S tym ma plahowar jenoż mjerjanje. Tajke žwinje njemóżeny potom k dalschemu plahowanju nałożowacź. Najkhmanische potomstwo k dalschemu plahowanju dawaju ranzy 3—6 létne. Starsche teš niż. Hdyž prošata wot 3—6 létnych ranzow pschedawamy, mamy prawo žebi też wjazy kasacź. Tajke prošata žu wjele kruczische.

Prascnja a wotmołwjcnja.

P r a s c h e n j e: Nascha ranza mějesche žydom proštow. Sa tři dny po narodze sthorichu a žwitnychu. Jich njerjad (Kot) bě jara hustý a tmjerdy. Schto bě tudy je winu.

W o t m o ł w a: Tu žo žnadź wo thorosće jedna, kotruž žu wěšte nakažliwiny sawinowake. Prošata pak běchu hižom j thorosću natyknjene, hdyž běchu hischeze pschi ranzy. Jeli by žo tole posdźischo mjes waschimi dalschimi prošatami sašo wospjetowako, dha bóschelsće jene taške mortwe proša do bakteriologiskeho wustawa blížscheje hospodarskeje komory, so by žo tam wasche proše pschepytało. Na prěnim městnje pak žo starajcze wo czišty khlěw a czište sažłanje. Sczěny khlěwow często wobělcze. Njedawajcze ranzam abo žanka žwinjom ženje plěsnjiwu abo stuchłu pizu. Njedawajcze ranzy też wjele bělkowiteje pizy.

P r a s c h e n j e: Mój dźesaćměsazowy starý honćwjeršt ma kóžde rano saběsanej wocži. Nimo toho pak pschezo žerje. Na sadnimaj nohomaj ma dwě kipjazej městnje, do kotrejuž žo pschezo kuža. Mjes parochtami sadinjeje prateje nohi na nětajku ranu, kaž jo druhdy khromi. Jemu wutrmusch j wonjeneho schrótu, kosće, mloko, rajš, běrny a druhdy j pschilejnosću konjaje mjaso dawamy. Schto maw pschecźiwo kipjazymaj wocźomaj a ranam nałożowacź.

W o t m o ł w a: Jédmjatej wocźi waschcho pša wopłókujcze wob dźeń tři krócź j bórikowej kišalinowej rospuschczinu (Vorsäurelösung.) Je-li to njepomha, sawołajcze štótneho lékarja. Kipjaze městna j dymalom abo zibosalom pożpjapjeze. Tutón prošk w lékarnjach (Apotheke) dostanjeze. Dale waschemu pžej konjaze mjaso a rajš wjazy njedawajcze. Teš niz telko běrnow. Město toho dawajcze jemu rybjazy wolijowy wošuch.

P r a s c h e n j e: Nasch blétny pož wot nětotreho czaša žem jara njemérnje spi a ma bolosće. Nětko staj jemu dwaj prédkownaj subaj wupadnyłoj. Teš tamne subý žo czumpaju. Schto je j pschiczinu? Dawamy jemu khléb a mjaso, niz pak žyre a kolbašu.

W o t m o ł w a: Druhdy žo pola mnohich pžow subý hižo po tsećim léce czumpaju. Wopłokujcze jemu tlamu j desinfekcźnymi srédkami. Ssyre mjaso by waschemu pžej wésso lépje howiło, hacź warjene. Nimo toho dawajcze skocźezu hischcze mloko a něschto seleniny, morcheje abo katu.

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 2 Budyšin, 13. januara 1928 Lětnik 35

Zaničujmy kuntwory hižo w zymje.

(S 1 wobrazom.)

Pošlednje lěto je wjedro załoštmenu pschisporjenju kuntworow howiło. Sslinkate dešcze sawinowachu we wschelakich stronach powodźenja. Te sanowstajichu kuže a bochuschcza stejazeje wody. Stejaze a zhrěte wody najbóle pschisporjenju kuntworow howża. Tute pschekasanyje běchu we wschelakich stronach j wupratowej cźwilu. Pódla toho wopokasachu žo kuntwory jako pschenoschowarjo wschelakich thorosćow, wožebje synuj, (Malarija-Sumpffieber).

Tohodla je nusno, so tak derje bacź je możno žo wěmjeraty, saniczowanju tutych pschekasanyow. Hižo wo czaš lécza nałożowachu wschelake pschiprawy a srédki, so bychu, so njelubych a schkódnych pschekasanyow wobroći. Niz jenož w lécze ale hižo w zymje je możno, wobschérnosć pschisporjenja trochu zamjesowacź. S czaźom do saniczenja sajtupicź, je waźnische a lóšscho hacź potom žo jich wobarací, hdyž žu nam snowej a wobuznej cźwilu.

So by žo hubazow wobarał, spal hižo jich hnězda na schtomach. Hubazy w kale sapoczinu hižo saniczowacź, hdyž žu hischcze w jejach. Tak dyrbjesch kuntwory hižo w zymje wutupjecź. Twoje naprawy dyrbja žo měricź pschecźiwo zancźkam. Jenicźzy tute pisches zymu žwój wutkow pytaja, so bychu w nałécźu kłužiłe nowemu jirschnemu pschisporjenju tutych pschekasanyow.

Najpschikódnischi cźaš sa tajke saniczowanje je wot nowembra hacź do malcheho rožka. Cźim kruczischa je zyma, cźim wjetschi je wutpech. Telbom kuntwory smérzom žedza nimale sprosinjene wižaja w žwojich thowankach. Je zyma mika, wulkeża žebi, so bychu žebi w nikych wohrožwazych klónczinach pruhach hrale. Tohodla wutběr sa saniczaje naprawy dosć zymne dny a pschewjedź je spěschnje we wschech městnoscach, hdyž tute pschekasanyje žo khowaja. Pschedewschém pschebywaja w pinzach, kólnjach, garažach, hródźach, brožnjach, thlodnizach a podobnych sawrjenych městnoscach. Najradscho žedžo wižaja w kutach, khódach, wuhnjach, we kotrychž žo njetepi. W sahrodach pschehladaj wumnjerowane jamy, dale žudy a wschelake druhe derjewjane sabicźa, teš studnje atd. Dale thowaja žo we walczinje, halach a wschelakich wotpadkach sahrodkow a polow. Najrjedlischo je, so s tych spalisch, schtož žo jenož spalicź hodźi.

Saniczaze naprawy je możno, na wschelake waschnje pschewjesćź. Kóždy hospodar samóže we žwojim statoku tajke saniczenje pschewjesćź, cźim wjetschi je statok, cźim wobschérnischo je saniczenje, je-li žo wupschestreze na wsche khowanki, tychle pschekasanyow. Na wšach dyrbjeli žo wschitcy hospodarjo jeneje wsy k tajkim naprawam sjednoczicź. Hdyž tón abo tamny hobu njeczini, saniczowanje mało pomha. Kuntwory pschisporjeja žo je strony swojich synstich thowow, a žu bórzy też tam, hdźež žu je wo cźaš zymy zwědomitsze saniczowali. W kupjelach a lécźnych pschebywanischach žu mějeceslo statokow j najwjetschim wuspěchom tajke saniczowanje pschewjedli. Druhdże žu zaso wyschnjesze tajke saniczowanje na wešćich dnach pschikasali. Ale jednora tajke je strony wyschnjesżom pschiłalane saniczowanje wschak ujeje, dokelž njeje możno, žwědomitsze pschewjedźenje dobladowacź. S teje pschicźiny namjetuja, so by gmejna wożebny zwerjenowała za pschewjedźenje tajkeho saniczowanja w jenotliwych statokach. Tola tajki puć

wutupjenja je tohorunja wobmjezny. Nikomu žo njeluби, so zuze wożeby wschelake městnosze jeho statoka pschełaja a pschecźuschła. Jeli žena gmejna tajkemu nałożej saniczowanja pschistupi, dyrbi ja tuto dźelo najspuschczomnische a najspravnische wożoby wubracź.

Wschelake srédki ja saniczowanje kuntworow žu dźensa na pschedaŕ. Wjele nałoznja zyle drobnuschki próch. Derje rosmlety a hdyž je rospschejchy dołho w powětrje létaży próch pjche pschekasanyow wschak je najrjedlischi. Wón rucze statkuje a kuntwory mori. Jako wupruhowane znamki žu jebi dobyte pschipósniace pod mjenom „blatton" a „pereor" Jenicźki gram tutoho prócha ja 100 kubikmetr wulku městnoscź bożaha. Durze a wokna njech pół hodźiny po ros-

prószchenju faivrjene wosťanu. S małej mészanow abo dujcow mózejch ǯrédk rosprószchieć.

Póska próchow nałożuja też wschelake ǯidkoscе. Mjes nimi najfmaczíschu Gienisańku hormolschdydowu mydlijnowu mészenzu (Formalschdehyd, Seifengemisch) dale floria insektizid. W nowiszchim czażu mjemuja też petrolderivot flit. Tute ǯidkoscе ǯu w trjebanju tmische wschelakich próchow. W wschelakich mészinoszach njebeda ǯo nałożować, dokeľ hrosnje wonjeza a ǯo łóhzy sapala.

Kuntwory saniczích też ſ kadzenjom. Maka kuntwoorka na krute ǯiwjenje. Pohtuschena wotuca bórzy sago k nowemu ǯiwjenju. W prjedawschich czażach sapalichu wéchcz ſkonu a ſ nim kuntwory ſpalichu a pak ſ wotu womaczanej w ſpiritusu. Ale ſ taſtim palenjom ǯu żebi ǯiżo ſtatok wotpalili. Płomjo ſapopadnje łobzy ruczе ſo ſapalowaze w mészinoszach ǯo thowaze wézy.

Druhdy nałożuja też ǯedoſte dymy (taż Schweſelozyd abo módrojtu kiżalinu Blauſäure). Ale w mészinoszach hdżeż bydlich, abo ǯiwjonjeku potrjebu thowaſch, ǯedoſte dymy tola nałożowacz njemózejch.

W nowiſchim czażu ǯu k tomu pschiſtupili kuntwory we ſymiſtim ſpanju na ſcżenach a mjerzach wiſate ſ próchżrébkom ſeſrébacz. Sſo wé, ſo je taſte żrébanje trochu wotſtudte, dokeľ blézſchi czaż traje. Sſrébanje nézne kuntwory hižo mori. Schtóż mózło ſnano żiwe woitacz, ſantczi próch pſche ſchekalanzu (Inſektenpulver) ſypnjeny do żrébacka. Radnu je w ſymje wokno a durje wotewrjene woſtajicz, hdyż je le ſcżénow a mjerca żrébaſch, ſo bychu proſtnjene woſtałe.

Rólnistwo.

Kak ſpóſnajemy, ſo je nékotra póda na nékotrej ǯiwinje thuda abo pſchehnojena.

Niż jenoż cżłowjek ale też roſtliny trjebaju pódła ſwétła a cżopłoty też hiſchcze zdrowu.

Hłowna zyroda roſtlinow je dużyk, koſcżowka (Phoſphorſäure) draſło a wapno. Tute ǯu nuſne k twórbje zyleje roſtliny runje jako k twarbje domu zyhele, kamjenje, drjewo, żelezo, wapno atd. Nimamy-li jenu ſ tutych ważnych macżijnow, je ſ twarjenjom kónz. Runje tak ma ǯo ſ roſtlinami. Pobrachuje-li w nékotrej póǯe jenoż jenu ǯiwina, abo njeje jeje tam na doſtahaze waſchnje, dha roſtlina budż w roſcżenju wrócżo ſwoſtanje abo pryedy ſeſrawi. Wéſo mamy potom ſdobom wo wiele mjenſchi wunoſchk.

Kak pak pſchemaſo ǯiwin w póǯe roſtlinam pobrachuje, tak móże ſago pſchewjele wéſteje ǯiwiny tej abo tamnej roſtlinje wadżicz. To ſtanje ǯo na prénim méſtnje, je-li w póǯe pſchewjele dużyka abo wapna. S njedoſtatkom dużykowcho hnojenja ǯu mnoże póǯa ǯuche a łóhke. Cżim łóǯicha póda, cżim wjacy dużyka żada a to wotſebje hródzneho hnoja abo ſeleneho hnojenja.

Njedoſtatk dużyka pola roſtlin ſpóſnajemy na tym, hdyż ǯu łopjena jagno-ſelene abo żolte a ſ méſinami cżerwjene, wotſebje pola żita. Roſtlina żedży hubjena a ſahe ſeſrawi.

Taſte żita maju wuſke, kżétzo doſhe banczíki. Bórzy wuſchnu. Kłóſli ǯu hubjene, praſchiwe. Pola répy ǯu korjenje njetwuwite a mjes njej je wjele ſchuſchkalzow.

Cżerpja-li ſadowe ſchtomy na njedoſtatk dużyka, dha mało njeżu, pódły ǯu bjes płóczkow a njeſłu wjele hódnje. Też ſahe padaju.

Też na njerodżi mózemy njedoſtatk dużyka w póǯe poſnamjenacz.

Doſcż dużyka je na dobrych humuſnych (cżornych) pódach. Wéſo je taſtich pód jara mało.

Je-li w póǯe pſchewjele dużyka, dha nam roſtlinu njetrjebanſchi doſho rotu a bjes konża njedoſtawja. Taſte roſtliny ǯu jara mjehke a łóhko bywaju ſe wſchelakimi paraſitami nakażene. Sſmy-li bérny ſ dużykom pſchehnojili, dha nam łóhko hnija abo płéſnjiwja. Bérnjaza płéſeń je jena ſ najbórſchich bérnjazych thorozjcow. Répa, kotraż je ſ dużykom pſchehnojena, nam tohorunja ſahe ſłuże. Żita łeża abo cżerpja pod wſchelakimi mózjunmi thorozi. Schtomy, pſchehnojene ſ dużykom cżerpja pod ſuſtelkadżju, rakem, łóhko imjerjaju atd. S pócżerwjenych ſchtomow ſaju żiwiża cżecże. Sſamy-li jitej wjele ſ dużykom pokmajili, dha nam wéſo wjele kop na tórzu narese, tola taſte żito malo ſypa. Répa a bérny póǯe doſrawja. Zokorowa répa je wéſo wjeſcha, tola pak ma jara malo zokora. Bérny maju njenje ſchtróbu.

Je-li mało koſcżowki w póǯe, dha mamy wéſo na tórzu wjele ſnópow, tola żito malo ſypa. Pola répy nacż cżorni a bérny maju mało ſchtróbu.

Koſcżowka wotſebje ǯuſi k ſiwórbje bélkowiu. Też ǯu taſte roſtliny knecżiſche. Njedoſtatk draſła je ſuſtelſcha na łóhſchich pódach, w kotrejż je mało drúbneje cżorneje pjerſchcże. Też na ǯyluje humuſnych a wapnowych pódach nadeńdżemy malo draſła. Na druhej ſtrowże ſago wjazy draſła maju, hlinjane a ſ ǯyta cżéſke pódy.

Wotſebje wjele draſła ſadaju żebi wopkopowanki; répa, a bérny. S ǯyła taſte roſtliny kotreż maju w żebi wjele ſchtróbu abo zokora, ſadaju żebi wjele draſła. Mnohoſcż ſchtróbu w taſtich płodach dże jenoż na mnohoſcż draſła w póǯe ſaleǯi. Roſtliny, kotreż nimaju doſcż draſła, poſtaja doſrawja abo ſyła ſo hubjenje wuwija. W cżaſu ſkatcże ǯu taſte roſtliny hiſchcze ſelene.

Na bérnach múżemy najſépje njedoſtatk draſła wotkedżbowacz, hdyż ǯu bérny dołho ſelene, kupjeſchka ſo wjerca a ǯu na nich na ſotcż brune bleczíki. Répa ſ njedoſtatkom draſła hinje, nacż ſtłnjeje a żoltnje.

Też na paknu ǯu nékotre pódy jara thude, ſa cżoż ǯu nam njewuwite roſtliny ſame ſ dopokajom. Wapno mózemy ſ połnym ſtrowotnym regulatorom w póǯe njenawacz. Je-li w póǯe doſcż wapna, tehdom mója hakle ſo wſchě ǯiwiny w póǯe derze roſpuſchcżicz. Tohodła dyrbimy wotſebje cżeſcżche pódy abo pódy na wapnje thude, kótde 4—5 lét wapnicz. Njeje-li na cżeſcżich pódach doſcż wapna, dha ſo roſtliny też tudy poǯdże wuwija. Wotſebje ſo nam łupiny bjes wapna njeradża. Wſchelaka njerodż nam na polu pſcheradżi, kotre pódy ǯu na wapnje thude.

Se ſadowych ſchtomow ſebi wotſebje wiſchnje, cżéſchnje a jabłuka wapno ſadaju. Bjes wapna płody njeſrake padaju.

Wo wuſnam dużyku.

Kóżdy jdżéſany abo naſhonity hoſpodaŕ wé, ſo roſtliny k roſcżenju ǯwérſo, cżopłotu, pomér, wodu a njerozſtliwſke macżijny trjebaju. Njeje-li tam jeneje nuſnje trébneje macżijny w doſahazej mérje, dha roſtlinje njeſyrwi.

Njerozſtliwſke ǯiwiny tworja ſo w póǯe ſ roſkładowanjom a roſpuſchcżenjom wſchelakich mineralow, ſa kotrychż płodna póda naſtanje a dale ſe ſobuſtutkowanjom wſchelakich druhich organiſnow, wotſebje ſ pomozu nakażlivinow.

Dokeľ pak ſo pola naż w bohatej mérje wſchelake kulturne płody, kiż ſta lét doſho płahuja, dha je też póda hacż do ſpódnich wozſchkow wucżerpana. Tohodła dyrbimy wſchelake pſchikupne ǯnoje pſchihnojowacz, ſo bychmy płodam doſcż dużyka, koſcżowki (Phoſphorſäure), draſła a wapna dodali.

Wſchě tele tak njenowane hlowne ǯiwiny maju ſa roſtliny wulki wuſnam. Kóżda ſ tutych ǯiwin ma k roſtlinje na wotſebite waſchnje ſłużicz. Najdróżſchi pak je mjes wſchémi ǯiwinami dużyk. K tomu hoſpodaŕ też wéſo ſwoju naſtwjeſchu kedżlivoſcż ſłożnje. Jeho naſlépſcha nawożba a wobmjeſowanje wſchelakich pſchiſkadżenjow je naſtwjeſcha ſtaroſcż hoſpodarja

Stary némſki hoſpodaŕ je jómu prajił, ſo ſtaj dużyk a woda pſchi roſcżenju roſtlinu naſlépſchej pſchirodnaj cżiniłej. Kóżdy naſſonity hoſpodaŕ wé, ſo nimale wſchędnje dużyk w póǯe pobrachuje a ſo mamy ſtoro wſchędnje ſ winu njedoſtatka dużyka hubjene żitě.

So je dużyk roſtlinam wotſebje nuſnje trébny, mózemy ǯo je ǯuadnym poſpytom pſcheſwędcżicz. Rozdżélimy pola na dwaj dźél abo bliſchcże wjaza. Póda pak wobſé na jednym dźélu ſtajne cżeſ. Prémi dźél wotſtajimy njehnojenym, na druhi dawy 2 ſg. 40 proz. draſłowcho ſele a 3—4 ſg. kupjerſoſſatu a dale pohnojimy ſpecſi dźél pola je kombinowanym dźélom hnoja, ſol tomuż dźél a pſchidawamy k tomu 2½ ſg. ſerſkowcho ſchtopſka (Schwefelamonſal) abo 3 ſg. diſſelcho łodżika (Chilſalpeter.) Na to mózemy na wſchech ſjoch dźélach bérny ſeczinjeć abo wowß plahowacz. Bórzy ſo ſ wuſpechom pſchezwędcżimy.

Na ǯamżne waſchnje ma ſo ſ draſłom. Wotſebje bérny trjebaju wjele draſła a bjes njecho njemózemy ſpokojace zné wocżakowacz. Powſchitkownje mózemy prajicz, ſo je jenym kilogrammom dużyka, kotryż k póǯe dodamy, zné wo wjele ſłużchimy a to bérny wo 25 ſg., répu wo 100 ſg. Njeznémy pak to wopaki roſemicz. Njeznémy łicżej, kelko pſchikmjecho hnoja ǯmy na polo roſnjetaſi ale kelko dużyka ǯmy ſ nim poli dodali. W chilſkim łodżiku je 15 hacż 16 proz. dużyka, to réka w jenym zentnarju diſſelcho łodżika (Chilſalpeter) je 1—16 puntow dużyka. W hródżnym hnoju je 1½ proz. dużyka, to réka w jenym zentnarju hródżneho hnoja je 1½ puntа dużyka. Po tym mózemy ſo pſchi hnojenju ſłożowacz.

Płéſnjiwjenje ǯywow.

Płéſnjiwjenje ǯywow je ſtraſchna thorozſ żita. Wotſebje roſła pod ǯnéhom radu płéſnjiwi. Falle w nowiſchim czażu ǯu tutonu jewjenju trébnu kedżlivoſcż wénowali. Dżenża ǯu też ratarjo ſpóſnali, ſo najmjenſ ǯywy pſches ſymu ſredka ani njewumjerſum ani njewunéſeja, hdyż naléto rédke ſteja abo ǯu ǯo zyle ǯuzłe. Żita ſdadża ǯo łoſcż ſplépnjenje. Płéſnjivoſcż jawjaze wéſtu hribit, „hajarifi“ njenowany. Tute dróbnuſchke hribili roſtu a pſchijporjeja ǯo na ſłajazych roſtlinach. Wot tam pſchenjeſu ǯo też na ſtrowe ǯnuſo. Swjetſcha wſchaf hribi ǯiżo je ſymjenjem do jenje pſchiſóze. Na ǯiwjym ſorne jeſcżka ſpóſnajeſch, ſo je ſ tutym ſchkódnikom natykнjeny. Hdyż pak ſo ſorno dótknje po tym, ſo je ſłóſka wukrżéka, wotſaze ſorno ſkaduſchte a pojdżiſcho je jako ſtabinu je ǯita wotwjeſeny. Je-li hribit ſo ǯuſnijſcho je ſorno naſyhdaŕ, je jeho tónżt cżerwjeno pobéżany. Cżaſto doſcż hakle na kochorki ſpóſnajeſch, ſo je dyło hiżo ſorno natykнjene.

Rżane ſorno ſ tymle hribikom natykнjeny, ſchpatuje ſkhadża. Kochorki ǯo, w jenti wojjo, kruczinje, mogo njeméżo ǯo pſches pjerſchcż na wſcżech ſchedołnycż. Wijate kochorki wſchaf njeſyn pſchjeżo ſ dopokajom, ſo ſkhadżaze ſtwjelżo na tutón ſtrajchny hribik thipri. Hdyż pak ǯo béła płéſnjiwoſcż pokaże, potom je ſthorjenje dopokajane. Taſte kochorki ſwjetſcha hiżo w ſemi ſhnija. Te ǯo pſchedobywaczu hacż na wſcżech mója drje ǯo roſpjenſtowacz, tola ſlowene ſwjelżo ſkabuſchke woſkaume. Jenu taſte ſyrwu, dokbo pod ſnéhom leża, je tuta ǯnéhowa płéſnjiwoſcż taſ wſchedżetwe, je ſchimu.

Hdyż je roſta ſchpatnje jeſtkod żala, ǯo praja placżi ja wimu płédżicz a ǯo pſchepokojecz, cżehodła ſorne jeſtkadżało njeje. Runje tak wo je, hnydom po nim, je je ǯneh roſtał ja ǯywami pohladacz; ǯu-li béle poplépnjiwjene. potom je ſ dopokajuom, ſo na tutón ſtraſchny hribit ſkaprja. Je-li płéſnjiwoſcż ǯywo pſchejara pſchewjala nejże, mózejch ǯon porjedżicz, hdyż je pſchiſpramjenym pſchikupnym hnojom pohnojiſch. S tym ſchkódnik roſtlinki taſ jeſkyniſch, ǯo ǯo derje roſvjenſtuja a do ǯuſnych ſnojetſow cżerja. Hdyż je ǯywam ǯnéhowa płéſnjiwoſcż pſchejara ſwadżila, nicżo dale wuſche njewoſtaje hacż ſo horje ſworacz. So by ǯo nyhle ſchkodowarnoſow ſnimuł, cżi nicżo dale wuſche njewoſtaje hacż pſchichodnu naſymu ǯnuſo nacżinjecz. Mamy tola ſhromadzeni ǯwédcżiw, ǯo taſtich ſchkodowarnjow ja tuni pjenjes ſnimnjeć.

Skotarſtwo.

Pizowanje ǯyrzych bérnow ǯwinjom.

Cżaſto ǯu ǯo mnohy wuczeni ſ tym ſaberaſi hacż njemózemy też ǯyre bérny ǯwinjom pizowacz. Wéſo to mózemy. Tola pak mózemy nejchtożkuli japorzecz, ſchtoż by tola khmanſcho bylo, hdyż bychmy to woſtajili. K tomu ǯuſcha też pizowanje ǯyrzych bérnow ǯwinjom. Bérny ǯu jene ſ najſépſchich pizow ja naſche ǯwinje. Po Kellderu je we 100 ſg. bérnow 1.1 ſg. pożinoweho bélka a 20 ſg. ſchtróbu. Bérny ſame wopſchijcżeju wokolo 25 prozentow ǯuſchiny. W 100 ſg. ǯuſchenych bérnow je 80 ſg. ſchtróbu. Jeczmjeń na wokoło 85 prozentow ǯuſchiny, 72 prozentow ſchtróbu. S tyho widżimy, ſo maju jeczmjeń a bérny nimale ſtajnu pizmu hódnoſcż.

Hižo Kellner je wobſtucził, ſo ǯyre bérny ǯwinje hubjenje poſżiwaju. Tohodła maju taſte bérny wjele mjenſchu pizmu hódnoſcż. Mnohi pak prajił: Warjenje bérnow tola też pjenjeju placżi a to je doſcż dreże. S tym ſu taſte pizy, kotrez parbinuy warież, wéſo potom wjele drożſche.

Na jenym tuble ju pizowanje ſ warjenymi a ǯyrzymi bérnami ſpytali. Bérny dawachu bżatam, wokolo zentnarja cżeſtim. Tutym bżehu pſched tym wjele répy dawali. Wone bżehu potaſſim na ǯyru pizu ſnuczene. Pſchi pytowanſkim pizowanju dawachu ǯwinjom jako ſakładnu pizu 1 ſg. jeczmjenja, drożdżi a ryhjazeje mucżki. K tomu telko bérnow, kelkoż jeżrachu.

Woni doſtachu:

1. ſkupina parjene bérny, 2. ſkupina ¾ parjenych, ¼ ǯyrzych bérnow, 3. ſkupina ½ parjenych bérnow, ½ ǯyrzych a 4. ſkupina ǯyre bérny. Połnyt trajeſche 5 njedżel.

Swinje ſeżrachu a pichtyhchu na woſu ſa dżeń:

1. ſkupina 7,8 ſg. bérnow = pſchibyhchu 669 gr.
2. ſkupina 7,5 ſg. bérnow = pſchibyhchu 480 gr.
3. ſkupina 7,2 ſg. bérnow = pſchibyhchu 411 gr.
4. ſkupina 5,5 ſg. bérnow = pſchibyhchu 285 gr.

K wuwinjenju jenoho kilogramu ǯwiſe wahi trjebaſche 1. ſkupina 1,5 ſg. jaſkadneje pizy a 11,7 ſg. bérnow, napżichcżo tonu 4. ſkupina 3,5 ſg. jaſkadneje pizy a 19,2 ſg. bérnow. S tutych liczoow jaſnje widżimy, kaſ wopaki cżinimy, hdyż ǯwinjam ako ſzyla ſkatcżi ǯyre bérny dawamy. 2. ſkupina drje hiſchcże na wáſy pſchiſtéraſche. Wo 4. pak njechamy ani wéżecz. Nimo toho njechamy ani pſchiſpomnicz, jo bédżu ǯwinje tola na ǯyru ſnuczene.

Dale ǯwiſcżichu telko paliwa pſchi parjenju bérnow ſpalichu. K parjenju jeneho zentnarja bérnow je wokolo 6 ſg. trébne. Dokeľ pak bé tudy wſcżo po najromſchej módże jarjadowane, dżenym potpſchitkownje dwójzy telko wuhla liczicz. Hoczrunjeż ſo bérny ſ tutym podróża, dha pak mózemy tola ſ wuſkim wuſpéchom wéżecz. Tohodła ǯwinjom jene jene ǯyre bérny njedawajmy. Mnohi pak ǯebi nékto mużki, hacż tudy wopraſnje mózne njeje, na ǯane waſchnje ǯyre bérny ǯwinjom pizowacz. Jena mózjnoſcż je. Dorożczenym ǯwinjont a ǯuproſchnym ranzom mózе-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawčatki, kiž maja so hač do 3 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobźěźnje so stajace nawčatki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u tu rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje, u n

Čisło (Nr.) 12 **Budyšin — sobotu, 14. januara 1928 — Bautzen** **Lětnik 87**

Němski sejm

Němśti ſejm je ſchtwórtk rozkſiẽenje ſa juſtizu pſchijał. Němśti juſtizny minister **Hergt** pſchi tym wo praſchenju pſchenjeſenja zykeho prawniſtwa na němśti ſtat rẽčeſche. Kraje, kotrež ſu finanzne ſkłabe a maju cẽrpjaze, mośle ſo w ſwojich finanzach połẽpſchiś, hdy bychu dźěł ſwojich kuježſtwowych prawow němſkemu ſtatej wotſtupiłe. Dokelž juſtizne ſarjadniſtwo we wſchich krajach defizit pokaſuje, by ſa tele kraje ſpomožne było, hdy by jich prawniſtwo na němśti ſtat pſchejeło. Konferenza miniſterſkich preſidentow, kotraž budźe 16. a 17. januara w Berlinje, budźe ſo ſtyknje praſchenjom ſaběrać. Němśti kanzler je hižo we Miuchenje rjekł, ſo praſchenje „Sarjadniſka reforma we němſkim ſtaće a krajach“ njeſmẽ jenoſtrowizny němśti ſtat rozſrjeẽać. To ma ſo jenicẽzy w pſcheſẽjenoſći ſ krajemi ſtaś. Wón (Gergt) je ſo tutomu ſtejiſchcu němſkeho kanzlera pſchijamknył.

— Dr. **Kahl** ſ němſkeje ludoweje ſtrony nałẽjnje radźeſche, ſo ſo by wſchě ſakonjedawarſke nadawki njebychu na dobo w němśkim ẽzjnje do wuradźenja wjaſe. Demokrat **dr. Haas** němſkoſtatneho ſtudej porokowaſche, jo tež wón, kaž bawerſka juſtizja, ſ dwojakej mẽru mẽri. To wubwinowanje juſtizneho radźiẽela Claßa a wótre poſtupanje pſcheẽſiwo kommuniſtam pokaſuje. Jeho frakcija ſakonjomy naẽjił, naſtupaju ẽwobodne pſchecẽahowanje rẽčnikow, namjeſtnje.

Pſched wurađenjom **rozſiẽenja dźełowcho miniſterſtwa** dźełowy minister dr. **Brauns** wo ſoſjalnych praſchenjach ſpẽdowaſe roſkſiẽenje poda: Dobre hoſpodaŕſke pomẽry ſu kẽrne ſoſjalne praſchenja ſmóžnił. **Dźełaniſki cẽaſ je ſo trochu pſchikrócił**, ſchtož je ſo tež ſ dźełaniſkim muſowym ſakonjom ſpẽchowało. Poſłẽdnje **kẽto** ſa wobſcha ſtatiſtika wjdy jaſne charakter tarifneje wjdy jako najniſcheje mjdy dopokaſuje. Se ſawjedźenjom **dźełowych ſudow** ſo ja to rukuje, ſo ſo dźełaniſke ſrẽẽenja dźerża. Miniſter potom wo wudaŕkach ſa ſoſjalne nadawki rẽčeſche a warnowaſche jenoſtronjſy **ſtłowo wo ſoſjalnym poczẽenju nałożcj.** Nẽčiſtne njepſchihódne roſmẽze dźełaniſkich wikow ſo ſe ſymptimi hoſpodaŕſkimi pomẽrami wujaſnuja. Twaŕenje wobydlenjow ſedźbuhódne połrołi pokaſuje. **Němſke kuježẽſtwo nima cẽaſ ſa pſchihódny, ſo by ſo podrunjniſki pjenjes powyſchił.** Napraŕny, ſa drobnych a ſoſjalnych rentnarjow pſchipowẽdźene, ſu ſo ſ dźěła pſchewjedle, ſ dźěła ſo pſchihotuja, położenje wójniſkich wobſchkodźenych je ſo ſ poślednim pſchiſłowkom k němſkoſtatneme ſaſtaraniu ſakonjej ẽkẽtro połẽpſchiło.

Sozialdemokrat **Hoch** miniſtrowe roſłożenje wudoſpołni. W najſtupanju ſchtikanja dźełaćerjow dyrbi ſo hiſchcze wjele ſtaś. Praſchenje drobnych rentnarjow njech ſo nakhwilnje hiſchcze wróćo ſtaji.

Stejiſćo němskeje ludoweje strony k šulskemu zakonjej.

Wjednišćwo němſkeje ludoweje ſtrony, kotrejž ſtejiſchcejo k němſkemu ſchulſkemu ſakonjej bẽ haẽ dotal jara thabkate, je pjeẽa ſ twarjenjom § 16 zyle ſpokojene. Pokajnje ſo na to, ſo je duchowne dohładowanje w ſchulach ſ nẽtẽjſchej formu § 16 wuſanktujene. Pohładanje do nabożeńſtwa wuẽahuje ma jenož tharakter informazije a fóẽdu kritiku, poruẽenje a kontrolu nabożeńſtwje wuẽahuje ſ zyrkwinſtej wyſchnoſcju wuſanktuje. Jenicẽke prawo pohładarja we tym wobſteji, ſo móże, hdyž ſo nabożeńſtwa wuẽeba po jeho mẽnjenju po zyrkwinſkich wuẽebach njepodawa, pſchno pſchedſtejazej ſchulſtej wyſchnoſcji pſchepodaẽ. Tole prawo pak njeẽje wołebite prawo, dokelž je wſchitzy ſtarſchi maju.

Mjes tym, jo ſu ſo wobẽeẽnoſće § 16 lohko pſchewinyłe, ſo wo § 20, kotryž we ſimultaniſkich ſchulach jedna, hiſchcze njeje dojednanje dozpłe.

Geßler wróćo stupi.

Němśti woborny minister dr. Geßler je němſkemu preſidentej prọſtwu wo puſchczenje ſe ſłużbu pſchepodał. Jeho njeſpokojaca ſtrowoſcej a cẽeſke njeſboża, kotrež ſu jeho poſłẽdni cẽaſ podẽeſle, ſu jeho pohnuke, jaſnjejſtwo ſłożjeł, kotrež je nimale 7 lẽt ſaſtawał. Hdyž bẽ po Kappowym puću ſozialdemokrat Noſka wróćo ſtupił, dokelž bẽ monarchiſtiſky ſmyſlenym offizjeram pſchejara pſches porjaty pſchihładowaeł, bẽ Geßler na jeho mẽſto ſtupił. Wot teho cẽaſa je ſo němſke kuježẽſtwo wjele króć pſchemeniło, wſchě miniſterſtwa do wſchelakich rukow pſcheniẽenja njeſła. Wono ſo pſchezo ſnowa ſ dr. Geßlerom wobſtaẽi. Geßlera mẽjachu ſa prawego muża, kotryž wẽdźeſche offizjerow prjedanoſcheho monarchiſtiſkeho wójſka we ẽwẽrnej ſłużbje k republiki ſdẽerjeẽ. Wjazy króć je dyrbjał pſcheẽiwo monarchiſtiſkim ſechzyẽam ſakhoẽiẽ, kotrychž wopor bu na pośled roſkaſowaŕ němſkoſtatneho wójſka general ſe Seeckt.

Schtó budźe ſ Geßlerowym naſłẽdnikom, njeje hiſchcze wẽſte. Němſka ludowa ſtrona je na tole mẽſto ſapóſłała Brüninghauſa, pſiedawſchcheho kontre-admirała, pſiedy namjetowaka, tola też němſkonazionalni chẓychu woborne miniſterſtwo ſ mużom ſwojeje ſtrony wobſtaẽene widẽeẽ. Dokelž maja ſo nowowólby do němſkeho ſejma pſiedy abo poſłẽdźiſcho wożakaẽ, dyrbi ſo ſ mójnoſcju liẽiẽ, ſo by Geßlerowy naſłẽdnik jenoż krótki cẽaſ ſwoje ſaſtojnſtwo ſaſtawał. Tohodła ſo pjeẽa němſka ludowa ſtrona a němſky nazionalni fondża, kandidate ſa woborne miniſterſtwo mjenowaeẽ. Jako wutnuẽ ſo radźi, ſo by jedyn ſ nẽtẽjſchich miniſtrow woborne miniſterſtwo nakhwilnje kommiſarizy pſchewſał. Po němſkej wuſtawje němſki preſident woborneho miniſtra po namjeẽe němſkeho kanzlera pomjenuje.

Bjesdźełoſćej w Němſkej dale pſchibẽra.

Liẽba hłownu podpjeru doſtawajcych dẽẽkonjemjerjow je wot 15. dezembra hač do 31. dezembra 1927 je 709 000 na 1 037 000 ſtupiła, mjes tym jo je ſo liẽba hłownu podpjeru doſtawarkow ſ 121 000 na 151 500 powyſchiła. Liẽba krijowu podpjeru doſtawarjow je ſ 141 000 na 177 000 a doſtawarkow ſ 30 400 na 34 400 ſroſła.

Nowe suwanje ze zhórčenym spritom.

Wot pol kita ſo we wjeẽornej Němſkej nadpadaje tuni paleńẽ je ſpredźimanu ſahładzenjom poruẽeẽowaſche, kotrež ſ tuniu płaẽiſnu ẽpjinaẽ dowjaſche, ſo ſ njejpraẽnoſcheho mẽſtna wuthładźeſche. Słónẽnje je ſo ẽłowne policiji poradźiło, pſiecjiſtwo notkrẽ. Pſchekupẽ Bauer bẽ w Merzheimje pola Kölna wobſchérnu dźełaniju pſchipraẽił, hdyž ſ anionmobilowého cẽeſdła **monopolina** alkohol po chemiſtim puću wróćo dobywaſche. Monopolin je, ſo njeby ſo k pieẽu ſnjewanił, ſ druhimi mośćiſtnami, mjes druhim ſ benzinom ſmẽſchany a 36 pjenjezkow po litrje płaẽi. Wón 50 prozentow alkohola wopſchija, kotryż njeje. Dokelž je je paleńẽowym dawkom wobeẽeẽu, tuniſko dyrbi 2½ hr. po litrje dołaẽ. Bjes dwẽla je Bauer wulke bromady monopolina pſchedẽtał, dokelž je wulkowótowarjam je ſpirituſnami w Koblenzu ſa nẽkotre mẽẽaze wjazy dyrbi 150 000 litrow pjeẽnego paleńa pſchedaẽ.

Podrọenje żelesa.

W poſẽedźenju werzſtowarſkeho ſwjaſka w Düſſeldorfje je ſo wołſamiłło, płaẽiśiny ſa formowane a ſtylowe żelezo wo 3 hrịwny po tunje powyſchiẽ. Pſchirażki ſa Siemenjowy a Martinowy material ſu ſ 5 na 8 hrịwnow po tunje powyſcha. Nosdẽẽł w płaẽiſnach mjes Oberhauſenom a Neunkirchom, kotryż bẽ ſa Neunkirchen wo 6 hrịwnow niżſchi, ſo na 4 hrịwny po tunje ſtiży. Wuradźenja dla powyſchenje płaẽiſnow pola druhich ſwjaſkow ſo w bliżſchich dnjach wotmjeẽa.

Nuży bolſchewikojo bamża k ẓnjerẽi ſaẓudźili.

Ruſke kujeẽẽſtwo je bamża in continuaciam (w njepſchitomnoſći) dla nadpjerańa k ẓóẽku a dla podpjeranja hibanja pſchećiwo bolſchewikſtwam k ẓnjerẽi ſaẓudźiło. Wuẓud je ſo bamżej ſ liſtom pódẽał.

Sco ſmẽjizy je bamż ẓnjerẽny wuẓud ẽitał, jón ẓwjatemu kollegiju pokaſał a potom jako ſtawiẓniſti dokument do archiva dał

Studentojo w Brüsselu rusku bolšewikisku wustajeńcu zapuścili.

W Brüſſelu je ſo ruſka wumẽlſtwowa wuſtajeńca wotewiła, kotrejž dyrbjeſche ſ pomoẓu reklamy, fotografijow, kubłow a druhich wudẽełkow wumẽlſtwa poſtup ruſkeho bolſchewikiſkeho kujeẽẽſtwa pſchedſtajiẽ. Wuſtajeńca bẽ belgiſkej wóẽẓnjſy ẓmyſlenej młodźinje ſ wulkim pohórſchkom. Cẓrjódna ſtudentowa ſo ſatwórtk do wuſtajeńcy, kotraż bẽ w ſchẽeẽ ſałoch ſamẽẽena, dobu a wſchě wuſtajene wẽzy, wobraẓy, tafle je ſtatiſtiſkimi ſapiſkami, knihe, plakaty atd. roſtorha a roſbi. Jenoż hłamor, je kotrymż bẽchu wołebje wumẽlſtwowe wẽzy, bo pſchepunſchẽi. Sapnjeẓaze dẽẽło ſo ſa nẽkotre mjenjſchiny dokonja. Najpṛẓódzy Leninowu bùſtu na kruchi roſbichu. Każ wóẽẓy ẓwẽdzy powodaju, potom pſchi wohłuſchazym ẓychnom ẓchu nadobu, plakaty, wobraẓy, wulkadne kaẓdźe a ſa nẽẓchi roſtorhachu a ẓłoẓowachu. Wẓchě ſale, w kotrychż bẽchu wẽzy wuſtajene, ẓo tak ſapnjeẓichu.

Dwaj wołdẓelnikaj dopiſarjej nowin „Nation belge“ praẓiẽchtaj: „Ẽmy tak cẓinili, ẓo bychmy pſcheẓiwo wuſtajeńcy ẓjow proteſtowali. Ẽmy ẓo wẓchẽch naẓhłuſnjeẓowy pſcheẓiwo wołẓobanu wuſtajili.“

Pṛẓedy hač policija dóẓdże, bẽchu ẓo ſapuſcẓerjo roſpierſchili.

Nowe wotkryće wo dalšim bronjenju Madźarskeje.

Madźarſki dẓenik „A Reggel“ w Bratiẓławje je idẓeliku inżeniera Ladiẓława Vattaya wo tajnym bronjenju Madźarskeje wojeẽi. Vattay w tu khwili w Bratiẓławje dla podhłada ẓpionaże w pſchepiſowaniſkim ẓaſtwje ẓedźi. We pſchećiwnikanju bróẽjowym pſches Swjaty Gotthard ẓhonniſchi ẓebi Vattay wopyt redaktora „A Reggela“ wuproſy, ẓo by jemu ważnu wẽẓ ẓdẓelił. Statne rẽčnikowanje je wopyt dewoliło.

Vattay redaktorej madźarſkich nowin praẓi, ẓo je wón nẽkotreho cẓaẓa ẓ wołhonjerjom po powołanju. To je jemu ẓmóẓnilo, ẓo by tajne bronjenje Madźarſkeje ẓhonił. Pṛẓed tẓjomi lẽtami je ẓo ẓ Italiſkeje do Madźarſkeje ẓyły żeleẓniſki cẓaẓ bróẽjowy pſchiwẓejſ, kotrehoż nakład je jako „kuſchezíny“ deklarowany był. Poẓyłka je do Rumunſkeje adreẓowana bya, tola je wẓẽo w Madźarſkej wiẓaẓo woſtała. We wokolnoſći Blatneho Potoka w ẓdalenoſći jenoż nẽkotrych kilometrow wot cẓẽkoſłowakiſkich mjẓow je w podẓemſkich łhodach ẓyła munizijita ẓkładowanja pſchipraẓena. W Lipolmoẓu, w górẓy błẽto dróẓi, je ẓkałoka, we kotrejż madźarſke wojerſke wyẓnamjenjeẓe ẓchitzi panzerowane automobile łhowaju. Pṛẓichẽtuy ẓ ẓkałoke derje maſkowana pohliẓna ẓcẓena ẓaẓera. Ẓwjaẓkaṛẓka kontrolna kommiſija je ẓ pſchewodom madźarſkich offizjerow pṛẓichi jenym wuẓeẓe zyle blitẓo ninu tẓele khowanki pṛẓechẽła. W Staroẓaẓkim pṛẓichitawje ẓ mẽrom ẓtara dodẓerjana dẓewjana łódź wotpoẓaje. Hdy by ẓo jena dẓeẓka woẓtrowiła, by ẓo nowy wójniſki monitor w ẓłónẓnym ẓmẽtle ẓabłyẓchẽł. W artilleriſkim ẓkładẓchẽu w Hapmajkeri ẓu wulke bromady munizije a Mannlicherjſke tẓẽłby najnowẓcheho typa ẓhowane. We wokolnoſći Kecẓkemeła a Cẓegleda ẓu w dwórach dewẓerjenja hódnych łuẓterjow maẓchinẓke tẓẽłby ẓchowane. Ẓwjaẓkaṛẓka kontrolowaẓa wojeṛẓka kommiſija je tele mẽẓta wopytała, kotra njeje niẓo namakała, dokelž bẽchu ẓo na pokiw jeucho notara maẓchinẓke tẓẽłby hiżo nẽkotre dny pṛẓed tym wotnjeẓłe.

Pṛẓeẓmykanje bróẽjowu do Madźarskeje pṛẓed franzowẓkim ẓejmom.

Pṛẓeẓmykanje bróẽjowu do Madźarskeje ẓ debawje we franzowẓkej komorje dowjedźe. Ẓoẓjaliſtiſki łapóẽłanẓ Lafont je napraẓcheje ẓapodał, w kotrymż dẓe wódẓeẓe, kaẓke napraẓwy ẓebi franzowẓke kujeẓẽẽſtwo wotmyẓłi we pṛẓeẓeẓerjeẓi je Ẓwjaẓkom Ludow cẓiniẓ, ẓo by ẓo tajemne pṛẓeẓmykanje bróẽjowu wobaraẓo, ẓ kotrymż ẓo europiſki mẽr wohroẓnje.

Złowna unija mjes Italſkej a Albanſkej.

Każ Beogradſka „Politika“ powẽ ẓo w bliżſchim cẓaẓu złowna unija mjes Italſkej a Albanſkej wobſtaniknje. Ẓhitari ẓo jako ẓrjedźiſchcejo hoẓpodaŕſkeho roẓẓchẽrjenja Italſkeje na Balkanje wuẓwari.

Politiski attentat w Južnosłowjanskej.

W Liſtibu w Južnoſłowjanſkej je pjatk 25ẽtha Marja Buljewa, kotraż je ſ bołharſkim rjemjeẓnikom wożenjena do nauẽẓtnjeho naẓołnika Welemira Prelicza wjazy króć ſ rewołwara ẓtẓła a jeho cẓẽẓko ranyła. Prelicza ẓu do khorownje donjeẓli, hdyż ẓo jemu poẓdẓe wjeẓor hiẓchcze njeje wołoẓnje wróćiło. Nadpadniza, kotraż je ẓo w Južnoẓłowjanſkej narodźiła, je hoẓ dotal ẓe ẓwojim mużom we Bołharſkej ẓiwa bya a je ẓo hakle pṛẓed nẽkotrymi mẽẓacami ẓ nim do Liſtiba pṛẓeẓełała. Po wẓchẽm ẓdaẓu ẓo wjeẓeẓṛẓi cẓin mazedońſkeje rewołuzionarneje organizacije jedna. Pṛẓelicẓ je ẓnaty jako pṛẓeẓeẓehaŕ mazedońſkich rewołuzionarow. Wón je mjes druhim komplott wutẓẽdźił, ẓ kotrehoż wodẓerjom bẽ ẓtudent Djuẓelowicẓ, kotrehoż ẓu pṛẓed nẽkotrymi mẽẓacami ẓ tjẓohẽrni na 20 lẽt ẓaẓudźili.

Nadpadniza je ẓo po attentaẓe ẓama ẓatẓẽlicẓ ẓpytała a je ẓebi ẓiwot ẓtraẓchnje ẓranyła. Pṛẓichi pṛẓeẓeẓehaŕẓchinje je praẓiła, ẓo je attentat politiſkeho tharakteru. Popoldnju je na ẓwoje ẓranjenje wumrẓela. Nadẓẓiẓa ẓo, je ẓo Poliẓej ẓiwjenje ẓatẓewa.

Cachina a Vaillanta-Couturiera zajeli.

Komunistiskeju zapósłanzow Cachina a Vaillanta-Couturiera, kotrajź tuj žo je zajmdženych pjeć komunistiskich zapósłanzow žaunaj pschi podeždženju francozskeje deputeritskeje komery wodebžiłoj, je policija zajała, hdyž tuj je fejmowanje stupiłoj.

Kellogowa wotmołwa na Brianda.

We wotmołwje amerikanskeho statneho sekretara na Brianda žo praji, je amerikanske knježerstwo njemóže Briandec'owemu napschećowanemu namjetej na wobsrjedženje wójny pschistopować.

1. Ma wono je wažne wuwinjenje, so žo tajke sdrženje we nutrkownjenju wójny jednom z Němskej, Jendželskej, Italskej a Japanskej wobsamkuje. Amerikanske knježerstwo želi zaden dobyć z tego njeluby, hdyž najprjedźo jenoź Amerika a Francozska sdrženje podpisatej a hdy bychu so potom hatle druhe staty namołwiłe, so bychu sdrženju pschistupiłe, dokeł tónle puć strach w žehi howa, so druhe staty sdrženjowemu terjej njepschihłosuja. S tym so sdrženje njebe dźeło poczeli a fajenóžni.

2. **Briandowe wobmjezowanje na natspalowańša wójna prezjetny plan tak kuzke dwjeri, so žo jeho samyšt njezwuzeschny sčini.** Amerika wobdała namjetnje, so by žo na podstaku Briandoweho prezjetneho nacrjska žadnem z njemedawnymi statami jednało.

Ze Serbow.

Knjejownica.

Sobota, 14. wulkeho rózka.
Felixa.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1900 Kerla Herm. Robert Rjeda, Bartski dolholětny farař na wumjenku 84ćinu w Budyšinje. Je był z wulkim dobrocelom a hospodarskim wučerjom swojeho huda. We styrceetych łetach běše uzda dźećerjow na knježich dworach jara snadna, też njemóžachu pšez cyłe łeto trajne dźełe. Knjezeše wulka khudoba, kotraž nałjeze zle sčełkowši. Tchodźa so Rjeda prócowaše wa hospodarske pozběchowanje. Založi 1844 Klukańsko-ratarske towarstwo, kotremuž je lětdźesatki dołho jako pisnawjedźer słužił. W lěcu 1858 zarjadowaše prěnju słótnu wustajenen w Serbach a to we Hućinje z wulkim wuspěchom. Wulka muza knjezeše w zymje 1847—48. Cyłoty prošerjow čahachu po kraju. Zo by prošerstwu zadźiwał, wobstara sebi wulke składy lonu, kiž potom khudym rozdźěwaše, zo móhli sebi pšeco z predźenjom zasłužić. Wulke zasłužby je sebi dobył wo sadarstwo a pčołarstwo. Nimale 50 łět běše z prošerjom serbskeho pčołarskeho towarstwa we Dolinje Dolanje Sprjewje, a wjele łět z predsydu serbskeho hłownego pčołarskeho towarstwa. Wón je pšeni italske matki do nałeżnych krajinow zawjedł a z tym pčołarstwo spěchował. We Barće załoži ludowe hospodarske towarstwo, jako sej hišće nichtó na Baillfleseńsku pokładnjey njeamyšleše, zo by za tunju dań mohł potrjebnym njeenjey wobstarać. Na 29 łět je mištrowy pisał protyku „Přeđenak" w najrjeńšej ludowej rěči. Tuton wuley za służbny kónc dóše syn Hodźijskeho fararja a wuk serbskeho hura w Khanecźi. Zdźe syn bźe z fararjenc Michałskeje cyrkwje w Budyšinje. — Tři syłabi we najswěrniśej służbje nałeho luda.

† 1887 Hanuš Kubjaz, nłedźy serbski wučer w Myscerach.

1898 załoži so w Kulowje towarstwo Bratrowstwo.

† 1721. Pětr Jawrjenc Dubrjeńka, farař w Kulowje, kórłušeř.

1911 postaji so Arnošt Bart jako kandidat do saskeho sejma.

† 1900 k. Herm. Robert Rjeda, farař w Barće.

Mojej rózi.

Lubozna róža,
Zakćěła rjenje!
Z myslička twojich
Njepuśe moje ženje.

Nadźije zerja
Njebjo mi jasna,
Słódka mi radosć
Živjenje krasna.

W sonje će widźach
Smějkać so lubje:
Wutrobu žeńi
Po twojim słubje.

Lubozna róža,
Zakćěła rjenje.
Wěrne mi rjane
Twoje budź sćenje.

Handrij Běka 1861.

Stary muž a młoda žona njespěwataj z jenoho hrona. Přisłowo.

Njedźela, 15. wulkeho rózka.
2. njedźela po 3 kralach.

Ze zběrki „Serbow 365 a 1".

† 1819 Jan Bjedrich Fryco, farař w Golkojcach, ludźeř běše so teź jako syn farara Handrija Fryca 20. septembra 1747 narodźił. Hromadźe ze swojim bratrom Pondźelskom je sebi najwjeršo zasłužby we delnjołužiskich Serbowstwu dołył. Zaho hižo, dokeł běše pšez snjeř swojeho nana zhubił, ale dosta dobre pobožne wukubłanje skónčnje teź we syrotowni w Halli. — Z pobožnosću jenoź nastanje teź swěra napšeco swojej narodnosći. Powoła so po studijach za duchownoho do Lubina, Wětošowa, Korjenja a Golkoje, ludźeř je teź zemrěł, hdyž běše tu 41 łět dołho z najwjetšim zdobnowanjom skutkował. Tu je teź sam cyły stary testament do serbskeje rěče přełožił a najwjetšej prócu. Na mnohim stawje je wjele njedźel dołho dźěłał. Často je so pola starych serbskich ludźi wuprašował a doprašowak na polach a zahonach za dobrymi serbskimi wurazami. A jako so jeho přełožk w Khoćebuzu čišćeše, je z Golkoje drubdy za dźeń trojcy do Khoćebuza šoł, zo by so wo čišć staral a čišć swěru přehladał. Tuž je so čišć jara derje poradźił a jeho přełožk Starcho testamenta słuša do najlěpšich knihow, kiž delnjołužiscy Serbja nanja. To je zasłužba tutoho jeničkeho Serba, kiž běše tajki pobožny a swěrny!

† 1838 kantor Marćka we Wjelećinje.
† 1838 kapłan a hodowny předar Jungbauer w Barće
* 1870 Bjedrich Wylem Nowy, farař w Khoćebuzu.
1884 wudawa so pod Bjedr. Wylemom IV. wukaz dla załoženja słowjanskeje profesorec w Barlinje a Wrótslawju.
* 1831 Jurij Sauerwein w Hammorje, wulki wučenc a přećel Serbow.
† 1819 Jan Bjedr. Fryco, farař w Golkojcach.

Njedźela.

Tak swjećelsćeńsey a ćišo,
Kaž dźeńs je we domi,
Budź tež w mojej dnši
Na lubej njedźeli.

Mi zwony klinču rjenje
Z blizka a z dalekа,
Do Božoh doma proša,
Hdźež rjenje spěwaja.

Tón hłós ja dyrbjał zamić?
Do cyrkwje nocheyt ja?
Štó njetrjebał by hnuhi
A lubosć wot Kujeza.

Jan Kraświca 1860.

Za wysoku płaćizu.

Powedańcjo f naschich lisjew.
Napisała Kristina Nowowa.

166] (Pokrjačowanje.)

„Wy mje wobžarujeśeśe? Nó hoj wschał, bź to jara cźežki puć za mnje, ale winowatoršcy běch tobo žadałe."

„Nady łubjech to za waš cźinił, tujeze, budźeschcje-li mi to pschepodał."

„Ja wschał to wěrju, ale wy je je hižo tołko za mnje cźinił, so jsmy njemóh, kak mohł wam to jarunać. Teš dyrbju ho kujeni H. a Inješnje Hańsi wobstajnje dźakowaćej, teš materiełuje dyrbju ho za njeju starać, ale swójska Orlowska je to hižo cźiniła. Knjeni H. je ho do Orlowa pschehdźała, na jeze namakach jnajmjenscha Hańsu w lhźu; w kotrejž je mioja droha mandźelska dowudźała, a dach žehi hicheze vas wschitko napowědaj. Pschi tom hakle zhonich, kelko ma ho moja wdowa Natolija wam dźakowaćej, a zajschjach žlowa Nikolaja Skrinskeho: „Te, štoż je wóni cźinił, njemóžemy jemu jenje jarunać." Tuž waš proschu, wsmnjeze jnajmjenscha mój nutrny, i hłubiny mojeje wutroby pschikhodźaty dźak.

„Nad jón pschijimam, tujes baron, je-li waš to jnjeschela. Tola proschu, njerěcźmy dlcje wo tom. Za jo tak jara la tym zedźu jhowicy, tat je waschej dušci nujedże." Mlodźenz hlad cźehe mnohim rušu.

„Mojej dušci?" Baron jo wótcźo jitcenny. „Na to njemóžu waam zamu nóju wotmołwu dać. Urjadny, jnajmjenscha nij tak, tat mužno ho jej bić. Za jenu hižderje zyle wot mojeje bolojeze pschepołnjały. Pschedhitajeze žehi, laśla próstonoseź, kajta pschicina nje downa wobdawaj! Podarmo napinach swoje jhłyschenje, le lych jhuk lobich krocźelow, jynk lubowatscho hłoza jhłyschał. Na wocźach žłužownischwa drje wóšju dźělrocze; ja wschał cźinu, so nje lubuja, a wlchtimam taile dobrokmna lubozeze; ale woni su mi jeby. A wuzhiesko, so wa to na zhdeze tak wostanć, mi bź kamjeń na wutrobje leji. Tola to jene cźinju teš, je je nje jhamotnosć bliže f Bohu pschinjesko, le kotremuž je muja mandźelska jałka, a hdźej je tak derje jhowana. Trójzy jynu hižo jadwelowanje, liž cźyhzhe ho nje jnuzowaca, le medcenjom jaćerik. Ja wěm, ze by moja duschna wołoženja namakała, hdy cych ho tak kruce skusjeja dźerzeej mohł kaj wy.

Hdyž běch někto w Němskej, wopytach někotre jhromadźiny a rschenjeschcj žehi wottam mnohe pohonjenja jhon; ale to jene mi hišcheze pobrachuje: Ze wulki sadźewł, liž nje wot Boha dźeli." Rainer jdojchny.

„Sadźewł? Je-li je we waš, tujes baron, ew, potom wobprajcźe to Kujeji."

„To njemóžu; ale sadźewł tu je, ja to cźinju. Wón ma prawo, na muje ho hněwaj. Wón je nje i mojej jametu thłoseł, kotruž jym žehi ham jaschužił."

„Ow, to tola nij, tujes baron, wy tola nicźo ja to njemóžeeź, jo je knjeni baronka wumrěła."

„Na jeje knjeneji ja wjšo wina njeżhym, ale na jwojim wobjamcźenjeh. Pschecju žehi, waschu radu; ale tu mi wy prjedy dać njemóžeeze, hacź wam we nécźim ídźeju, ichtaź dyrbi nje we waschimaj wocźemaj hłuboko ponižeź."

Baron jšédže žehi z rutu po cźole.

„A tadźe-li wam pomhane, tujeze, hdyż mi to jdźelicźe," wopraschja bo mlodźenz trochu strachocźiwje.

„Ja wuhlu, jo tomu tak bndże."

„Tež rěcźeze, tujes baron. Wy jeze hłyschał, jo ju muji hchcrcźoje w Podolinach?"

„Hai, jym to hłyschał."

„Sawsćeze bo nécźto hodźin pominje, prjedy haćz bo nałwócźa; jmoj jamoj."

„Maš wy wěsće, jym Pětrej do Němskeje puezował", poeza baron po thwili, jepnježo hlowu wo rutu. „Rochzu, lo hyschcze moju wulkomnyhtnosć wobdźiwował; pschetoj ja wuhlu, jo ma to na zhdeze tak wostanć, mi bź kamjeń na wutrobje leji. Tola to jene cźinju teš, je je nje jhamotnosć bliže f Bohu pschinjesko, le kotremuž je muja mandźelska jałka, a hdźej je tak derje jhowana. Trójzy jym hižo jadwelowanje, liž cźyhzhe ho nje jnuzowaca, le medcenjom jaćerik. Ja wěm, ze by moja duschna wołoženja namakała, hdy cych ho tak kruce skusjeja dźerzeej mohł kaj wy.

Hdyž běch někto w Němskej, wopytach někotre jhromadźiny a rschenjeschcj žehi wottam mnohe pohonjenja jhon; ale to jene mi hišcheze pobrachuje: Ze wulki sadźewł, liž nje wot Boha dźeli." Rainer jdojchny.

„Sadźewł? Je-li je we waš, tujes baron, ew, potom wobprajcźe to Kujeji."

„To njemóžu; ale sadźewł tu je, ja to cźinju. Wón ma prawo, na muje ho hněwaj. Wón je nje i mojej jametu thłoseł, kotruž jym žehi ham jaschužił."

„Ow, to tola nij, tujes baron, wy tola nicźo ja to njemóžeeź, jo je knjeni baronka wumrěła."

„Na jeje knjeneji ja wjšo wina njeżhym, ale na jwojim wobjamcźenjeh. Pschecju žehi, waschu radu; ale tu mi wy prjedy dać njemóžeeze, hacź wam we nécźim ídźeju, ichtaź dyrbi nje we waschimaj wocźemaj hłuboko ponižeź."

Baron jšédže žehi z rutu po cźole.

„A tadźe-li wam pomhane, tujeze, hdyż mi to jdźelicźe," wopraschja bo mlodźenz trochu strachocźiwje.

„Ja wuhlu, jo tomu tak bndże."

„Tež rěcźeze, tujes baron. Wy jeze hłyschał, jo ju muji hchcrcźoje w Podolinach?"

„Hai, jym to hłyschał."

„Sawsćeze bo nécźto hodźin pominje, prjedy haćz bo nałwócźa; jmoj jamoj."

„Maš wy wěsće, jym Pětrej do Němskeje puezował", poeza baron po thwili, jepnježo hlowu wo rutu. „Rochzu, lo hyschcze moju wulkomnyhtnosć wobdźiwował; pschetoj

— **Wo wjedrje.** Nasche wjedro swój njewobstajnu rus po sdaću dale wobthowa. Wyschiny pschi pohnjenym zjowje (Nordsee) hu žo woiżaltke. Tam leża nižiny. Tak nam f tutehu kónza žadyn pschiłubeny lodźetko po wótra tukhowitu njebjesy. W połonju wyschiny leża. Nasche strony su nje wobčmaj worschchtowaj. Tak namy dosć njewobstajne a pschecy pschemenjujte wjedro. Wurěžki w połnocy nimoczahnych nižinow je nam pschinjesła. Tutehuzhi mese nadźije, so bo tónle ras wjesco pschemeni. — Julije, tuniju wjedżeli po Tiroh tradali, zhadża 8,07 hodź, a khowa so 4,11 hodź. Mšeczk lipiec je w połnocy a ho doy. 11,42 hodź khowa. — Wjeczor wjeczor we 7 hodź, baromeer 729, hygrometer 0, thermometer we tutu 16, 6. Dźensa rano we 8 hodź, baromeer 737, hygrometer 0, thermometer w nosu 15. — Wuhladu na pschemenjaze wjedro a dolechcik.

— *Herrnhutske mišijonstwo w Jiriske.* Mjeschkawaty wutkoje wopornikowjesce, kotruž je Herrnhutska bratrowska wosada za swoje mišijonske polo w Suriname (holandiscej Amerizi), krótkowjecornej Afriza, krótkorauńscej Afriza a Khajfakim kraju wopokajala, a kotraž je po zuzej Němskej znata, je bratrowska wosada njepschihódnych cźasow šła do wutkoje nuju pschichodu. Mišijonskemu dźełu trošu wulki strach, dokeł ma 300 000 hriwnow dołha. Němsko-ewangelisti mišijonski wubjerk topoła f Sarepcźanju mišijonsku wopora za bratrowske mišijonowanje wowniła. Pschecejelo tutoho najstarschcyh ewangelskeho mišijonskeho dźěła njech swoje dary pošćelu na mišijonske farjanstwo w Herrnhutcy w Sakkej (pošłowy schetony konto we Drjezdźanach 7669).

— Wjesele hauhtki su wschitke dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewjene, njedźeli pak zamknjene. Nójmy hłuzu a njedźeli wotewjene na jenoź jema hapthka i nadźiwnym wuwinjenjom. W januara je to Wetlinika hyptyka pschi hnuzakowowym twarjenju.

— **Dźesatnjace witi** běchu njedźiwajcy hobotnischcho wjesca derje dośeł wopytane. Na proschazki wikach bě jene wiłowanje powabnje jtwe, linak na butrowych wikach. Tam tuzow njebéjeze. Bunra płaceżeze fujeschca 0,95 hr, hacź 1,05 hr., jeja 17—20 pj., twarohy 25 pj., hrihy 1,10—1,15 hr. Na jeleninowych wikach płaceżeze punt cźerwjenego kalu 22—25 pj., kalcha 12 pj., hrerozit-ho 30—60 pj., zybja 20 pj., jelleri 35 pj., morcheze 15 pj., jabłukow 15 hacź 35 pj., kruschwow 30—30 pj., bźerwow 6 pj., zentnar 5 hr., fitr lanzko wotija 1,60 hr.

— **Wuchyła kriminalna policija** saja f pomozu pschi-ścjenego žanzermanskeho murjerja a zyhelnitkeho technika Jutiuka Kecherja ze Sjymna dla zawjeścjenskeho jeho bydlenjom statnemu rěcźnistwu. Wón je hižnje podjatadny, jo je jiwój statok w Dubrawcy, kiž je bo 18. 11. 27 wotpasił, jsam zapatił.

— **Wobkhadne njeschoże.** Pjatk poyoschnju wokoło 1 hodź. je wosbowanemu automobilej na Nowowjalskej drózy kolojeżacego wot jady potorhnyl. Kolojeżdna, kiž běšeše po pschechodźenje pschi prawej strouje a pomałku jał, schi f pcźenjenjom nożu wobjchkodźi a so trochu wobdaćł. Teš jeho kola, kiž pod automobilej pschindże, bu khórzo wobschkodźene.

— **Kradnyni** su w bliżschej wokolinje f nałtschowanjom w nozy f 13. januarej t. l. 6 njeżhenjich kolochow, f kotrychž bźichej 2 kuwotosbunej a 1 zjornobrune. Kuzy ku na njeżhe sarźeli. Wo wjedowe sćehowanja prošy kriminalna policija w Butcźejchinje.

— **Natčodowanja,** kotrež je w augušcze minjenoho lěta łaśeł po jasarach tu w jenej willi na Tuchołiskej drózy w kischeschlaństim hospizu a we Marczinym wustawje sčinił, su nětko wujasnjene. Radnch, pinežnik Lorenz Meyhardt z Cyrnabrunna w Bayerskej, kiž je jako natčodowaš po zyłej Němskej pucźował, je po pschi sajeczu we Minchowje sarjeli. Najwjeschi dźěł wózow, kotrež je na Tuchołiskej zeżu kradnył, deje so sajo wróći.

S **Nałeż.** Pschi rewiiji Nałeczanjeje dwórnischczowje pokładuje žu pjeca njedołstak pjenjes wuzłędźili.

S **Hrodźiszcza.** Teš w naschej wjsy so bjesbožeńsej žylnje pokasuje. Dokeł buchu f 1. januarom wschitke dźeła-

cjerki tudomneho wyčerkulda ſ dźěła puſchczeni, je liczba njesdźěnych žonſkich na 30 a muſzſich na 7 woſobow ſtupiła.

S **Rakojd.** Pſched nětkotrymi njedźelemi ſo powědaſche, ſo ćze nam naſcha ſokolſka jednota w januaru wulki ſokolſki ſwjedźeń wuhotowaćz. Nětko ſu wobſtaſnoſći, ſo ma ſwjedźeń buć hižo ſo tydźeń, njedźelu 22. januara. Poſtaji ſo wulkotna hra „Prynzessna Lětulinka“ w 5 jednanjach. Krajeſcy ſu ſebi najwjetſchu prózu dawali, ſo by ſo teſ wſchitko derje radźiło. Niz pak jenoź wulzy, ale teſ cźi najnjeſchi naſcheje jednoty ſu prózuja. Sokolſke dźěći wuſtupja ſ rjanym prostnym ſpiewjenſkim a ſtupjanami. Na tym pak hiſchcze njeje doſcź, Hans Depka a Mots Tinka ſtaj ſlubiłoj, ſo chcetaj ſo na tutym ſwjedźenju wobdźělić a Rakojdzanam ſpiewje nźinjenja a naſhonjenja ſtowpowědaćz. Tuž ſmy ja to dobri, ſo budźe ſo kóždemu na ſwjedźenju ſpodobaćz. Prěnje pſchedſtajenje je pop. w 3 hodź. ſo dźěći a ſa wſchěch, kotſiž ſo wjeczor wulkeje cźuły boja. Wjeczor je ſapoczatk na 7 hodź. poſtajeny. Pſcheproſchujemy wſchitkich lubych Sſerbow nanajwutrobniſcho.

S **Kelliz.** Najſtarſchi wobydźeŕ naſcheje wſy, nědźenſki ſtawnoſćeŕ Jan Träger, ſwjerzeſcheſe ſandźenu ſrjedu ſwoje 93. narodźiny.

S **Lubija.** Pjatk dopoldnja je jedyn paduch pósćej jenoź indonneje firmy na poſeje aktowu toſchu kradnył. Pośot liſchcze tśěrbo nowu toſchu, jako ſo ſ praſchenjom na ſaſtojnika wobroći, jenoź wokomik ſ woczow puſcheźi. To padnch wuźi a ſo njeſpóſnaty ſ toſchu ſhubi.

S **Lubija.** Evangeliſke krajne konſiſtorſtwo je wyſchſchemu wuczerjeŕ a organiſtej Thomaſej, tśi hižom dawno ſuperintendentej w praſchenjach zyrkwinſkeje hudźby ſ radu a ſtutkom k ſtronje ſtojeſche, jako wěźwuſtojnemu ſa zyrkwinſku hudźbu we wokrjeſu Lubijiſkeje eforije titul „zyrkwinſki hudźbny direktor“ ſpoſćeźa.

Z **Hajnic.** W zaſtdźenym lěće narodźi ſo w našej wosadźe 21 dźěći (1927 16), 10 hólcow, 11 holcow. Wěrowanjow běše 9 (2), 5 w Hajnicach, 4 w Fugawje. Zemrěło je 14 (11) wosobow, 13 doroſcenych, 1 dźěćo, 3 muſzke, 11 žonſke. Swj. woprawjenjow běše 5385 (5312), prěnich swj. woprawjenjow 8 (16). Domawobſtaranych bu 26 (23), firmowanych 76. — Cyrkwinſke wopory wunjeſechu 1287,23 (1231,81) hr. Bóh ſpožo nam ſwoju hnadu, zo by teź w nowym lěće jeho kraleſtwo we nas roſtło a mjez nami.

Se **Serbſkich Paſtij.** Radupodawanje ſa maćerje je kwtoru 17. januara, popoldnju 1/3 hodź. pola Kraiz. Lěkaŕ budźe pſchitomny.

S **Jdłowa** pola Halſchtrowa. Pola tudomneho kubleŕa na Nyźe mohło ſrjedu popoldnju lohko k wulkemu wohnju dóńcź. Schęſcźětny hólźeć hrajkaſche ſebi w kótni, w kotrejž mjeſchcze wobhodźeŕ ſyno a ſkonu ſtykanu, ſe ſapalkami. Sſyno běſche ſo hižom ſapalił. Tola 10létny hólź ſo bórzy wohnja dohlada a ſwydom ludźi na pomoz ſawoła, kotrymž ſo poradźi, woheń hiſchcze ſ cźaſom podaſyć.

S **Maleje Nyźeje** pola Wojerez. Dźeńſa ſrjedu ſwjerzi tudomny dźěłaŕſki kowaŕ August Lubach ſe ſwojej mandźelſkej ſlěborny ſwotź.

Se **Sſeho Komorowa.** Tudomny dźěłaćeŕ Sch., mjeſchcze 10 dnjow ſaſtawa wotſtejćeŕ. Wón pak ſo pſched naſtupjenjom thłoſtanja na piwowe puczowanje poda. A dokelž ſu ſaſtwa „ſuche“, wša wón ſebi pół litra palenza ſobu na puć. S wulkej prózu docźampa Sch. hacź pſched ſaſtwowe wrota a jako běſche ſaſwonił, ſo bjeſnóźny ſyſele. Nětkoſi ſ jeho pſchichodnych towaſchow dowjeſechu jeho ſe ſwojom do poligajſkeje běrtlaje.

S **Wylemoz.** Dokelž pośtejduje duny ſylnje tajeſche, raſta teź w Schdźyzu wulka woda. Wona pſchiźidźe ſ wulkej mozu a wotterhny ſaſtalon pola tuſejeho dwora we Wylemozach. Wobſtejćeŕ ulkna, Gleyna, tśi je winowaty ſaſtawu wudźerjeŕ, poćerpi tśěrnu ſchkodu.

Se **Sprjójz.** Sſyſedu wjeczor ſtaršchi muž nłodeju mandźelſkeju ſ Khołnza, kotraž ſ Riſleje wot żelezniſkeje cźaſa pſchindźeſchtaj, pſchi wukhodźe khołmjanſkeje pucza ſ naſcheje wſy nadwadźe. Kaž mandźelſkaj ſpóſnaſchtaj, mjeſchcze nadpadnik kalacej pſchi ſebi, kotryž pak njemóźeſche trjebaćz, dokelž mandźelſkimaj mjez ſym ludźo ſe Sprjójz na pomoz pſchibźěchu a nadpadnika pſchechibichu. Jeho ſu ſpóſnali.

S **Krjebje.** Diakoniſka ſotra evangeliſkeje wobſady je w ſaſtdźenym lěće 3176 thorych wopytała, 422 ranow we diakoniſkim domje wobalika, 17 nozow a 3½ dnja pola thorych hladała. K ſdźerżenju diakoniſkeje ſtajźe ſu we wobſadźe w januaru 1928 piſches 350 hriwnow naſbérali.

S **Běleje Wody.** Saſtdźenu ſrjedu ſu tudomnemu kraiſkemu ſandarmu na wotp. Flaſchku pokhowali. Wón běſche wobſeże ſwérny a lubowany ſaſtojnik. Krajnoſandarmſkeje korps Rósbórſkeho wokrjeſa poczeſći ſemſkeho ſobuſtawa i cźeſtowym pſchewodźenjom. Wulke běſche teź wobdźělenje wobydźerſtwa.

S **Běleje Wody.** Tudomna poliźija ſaja a pſchesoda faſtwu hamiſkeho ſkładiſtwa dweju puczowazeju faſtupjerjow, kotraž tukhwilnje bydlenja nimotaj a ſtaj tudomnmy wotplacźeńſći wobſtoſo wo nětkore ſta hriwnow ſchkodowałoj.

S **Khorźelnja.** Saſtdźeny ſchwórtk wpiſmě dolnjoluſiſkeje Macźicźa ſwoje miſſionſke poſpedźenje. Knjez faraŕ Nowy, nam hornjoluſiſkim Sſerbam ſ ſkerźiz ſnaty a nětko ſ faraŕjom pſchi ſerbſkej zyrkwi w Khorźelnju, powita ſ wutrobnymi ſłowami ſemſanych. Hiſchcze na brjoſy nowoho ſčła pſchiſchłe wiſchem ſaſtdźenym a tudomnu Sſerbſkuju wjeſe ſ ſo nowoho lěta. Potom dopomni naſ na horſiwe [illegible] wobſeże dolnjoluſiſkich Sſerbow Jurja Zurowa (Zauerwein). Tón wopuſchći ſche na 70 rěcźow. [illegible] ſo tak [illegible], ſo ſo w njej rěpje [illegible] Sſerb [illegible]. Njedźelu 15. januara ha ſwoje 97. naro[illegible] cźił, je-li by hiſchcze mjez nami był. S [illegible] faraŕ Schwjela hiſchcze tu a tamle [illegible] na lubeho pſchecźela Boha. W nałchej ſerbſkej [illegible] Luſizy pomakn narodnje ſiwjenje wotſtoja. [illegible] faraŕ Nowy je ja ſwoju Urjaſhnſku wołoſcu w ſ[illegible] Wenzku ſerbſkeho naſtdźenika Bóſtaŕ. Rownowuc Sſerbſkeje Ludowneje Banki je ſwożowanje pod tśěmi Hižo tśěmi kryjachu. Khěża je jara nahładny twar a Sſerbſtwo we Khorźebuſu hižnje repreſentuje. Hačrunjaž je nětko banka w ſadnych mětſnoſćach ſtareho doma pomńſćena, jeje wobrot hładaju pſchiběra.

Ptači kwas.

Ja, bruſka bać̆on, mam ćeſć. Was wšěch lubych Serbow z blizka a dala nanajwutrohniſko na Ptači kwas, kotrehož wuwjedźenje ſym přepodał Budyſkej „Nadźiji“, kaž Wam to teź nawěſtk na zadnjej ſtronje přeradźi, přeproſyć. Kwas ſwjeći ſo w rozmórje nětkotrych ſta blid nanajrjeńſo. Haj Serbja, ſtari a młodźi, „krasny to čas, když Hawron a Sroka ſwjećitaj kwas“. Wrobl wupyſi zale Budyſkeje „Króny“ nanajrjeńſo, ſkrěkawa wopłoknje ſkleńcy za piwo a wino, a kurwota poſkići najrjeńſu pječeń. Sowa, wróna, žołma, kawka, kubija, wšitcy ſo tam přidrža. Carš a ſkóre tam ſwataj buđża a ſeſco horcy teź tam budźa. Łaſtojčka na buſach wyſka, radoſć wſudźe z wočow błyſka. Wſitkn pak ta ptačinu, kiž ja ſkładźić njemóžu, wčzo njeroſu. Po ſtach blid a łyſac woſobach, ſerbſcy chcemy kwaſować. Spěwać budźe Nadźija, wyſkać ſławna ſpěwarka: ſerbſke, ruſke zaſtaućka. Trumy huſłow budźa k rejam klinčeć, zynki křidła do wutroby brinčeć. Žortne dźiwadła was k ſměchej wjeda a přednoſki do kuzła přadu. Haj, to bdźe radoſć, wyſkańca, když „Ptači kwas“ nam ſwjeći Nadźija.

Ja bruſka bać̆on hiſće rad was přeproſu. Widźeć chcu tam wſitkich lubych, kotrychž na zemju noſo, wutrobnje koſo, z radoſću zbuhich a maćercy ławičy ſlebich. Maćerka luba, ſerbſki naſ kraj, haj to je radoſć kaž njebjeſow raj. „Ptači kwas“ njech zjednańca, ſtož njeſzy rozdźěla, njech hywa zboża ſrjeđiſko a k nowemu ſkutkej płódne dno.

Ja bruſka bać̆on witać pak chcu Was a ſkićić zbožapełny čas, ćcu združić łuboſć z jednotu a jaſnić zeńſku běłinu. Tuž přidźće lubi po ſtach — haj tyſacach — wo měſtno, dobru pječeń njeńdźe ſtrach. Do ranka hołcho budźa dudy hórćeć a ſukničky we kolo ſwórćeć. Budyſino, Serbow ſtolica, w twojich murjach, ſerbſkoh' luda njech ja kwaſna hoſćina.

Hesło 25. januara budź za wšěch lubych Serbow, za wſě rjane čitańki: „na „Ptači kwas“ dźemy, ze „Nadźiju“ kwaſować chcemy!“

Předźenak

Protyka za serbski lud

dyrbi sebi kóždy Serb wobſtarać!
Tenſamy płaći 60 pj. a je w ſerbſkej kniharni w Budyſinje k dóſtaću

Cyrkwinske powěſće.

S Budyſchina.

2. njedźelu po Tſjoch kralach, 15. januara 1928:

W Pětrowſkej zyrkwi na rano 1/8 hodź. faraŕ Grube a pſchiſłužaraju w 12 hodź. faraŕ Paul předowanje, wjeczor w 6 hodź. je hudźbna wopomnjeńſka ſwjatoſerjowſkej ſa ſemſkeho kujeſa duchownego primariuſa Harbtera. Dźěła wot Bacha a Brahmſa. Wukonjeźy: Zyrkwinſki khór pod kantorom E. Petzoldom, Korla Zimert ſ Drježdźan (baſ), organiſt Pětrowſkeje zyrkwje Horſt Schneider (byrgle), faraŕ Siegemund (ſłowa ſwjatego pſma). Programy ſu pſched zyrkwinymi durjemi po 30 pj. dóſtaćz.

— W Marijnej a Marćinej zyrkwi ma faraŕ Paul rano we 8 hodź. ſpowědź a ſwj. wutkſanje a w 9 hodź. pječowanje.

— W Tuchołſkej zyrkwi ma pop. 1/3 hodź. faraŕ Strauch ſ Wuſkich Drjedźanu kemſchenje ſo hłuchonjemych.

Sbérka ſa potrjebne pacźeſće ſrjedu.

Wukonu po. 1/3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi mocźerſka hodźina ſa njedźelſcheje.

Wukonu a pjatk wjeczor we 8 hodź. je w Evang. towaſchſkowni biblijſka hodźina.

Sſrjedu wjeczor we 8 hodź. ma w Tuchołſkej zyrkwi ſuperintendent Fröhlich bibliſti wjeczor.

Schwórtk pop. w 4 hodź. je w Evang. towaſchſkowni towaſtwo wowołow.

Schwórtk wjeczor we 8 hodź. je na Hrodowſkej haſy 6 po 1 ſtwórje ſhromadźizna Mórſkeho kſcheſa: faraŕ Paul.

Z Łužicy.

* S **Biſtopiz.** S tacźom naſta teź we Wjaſojſkej rězu wulka woda, kotraž ſo ſ lodowymi ſchtrutami pſchi nětkotrych mołach tak hacźeſche, ſo do twarjenjow ſabeża. Dyrbjachu wobnjowu woburu na pomoz ſawołaćz, kotraž dyrbjeſche ſadźełki w nětkotrych wjach wotſtroniciz.

* S **Wulkeho Schunowa.** Dokelž ſu ſo tu mjez ſchuliſtimi dźěćimi wošypicy (Majern) jako ſylnje roſcheriłe, je ſchulſki lěkaŕ pſchikazał, ſo maju ſo rjadownje prěnjeho a druheho ſchulſkeho lěta ſwoprědka na jedyn tydźeń ſawrěcź. Na 70 dźěći ſ tutych rjadowanjow njeběſche prěni dźeń po hodownych próſdninach do ſchuſe pſchiſchło, dokelž běchu khore.

* Se **Shorjela.** Póndźelu wjeczor wokoło 1/10 hodź., jako chżyſche 16létna dźowka jeneho tudomneho dźěłaćeŕa wut měſchćanſkeje hale piſches ſchtomownuju hicź, wulkoźi nadobo muſźi ſ ſerćźiny a ſpyta hołyſa ſa ſerćźinu ſcźahnyć. Holja pak ſo jemu wutorhny a cźekny. Nadpadnik měſeſche ſo ſ procha.

* Se **Shorjela.** Pſched tudomnym ławniſtwom ſtudom měſeſche ſo 9. januara wſchěchi hajnik H. ſ Wojerez ſamotwicź. Cźeſte pſchesdźenja, kotrychž jeho ſwědźy Kaltenbachowa a Exnerowa winowaćchtej, wupokaſachu ſo jako bjes podłohi. Wobſtorſenecho ſaſtudźi ſud jenoź dla ſtichiwdźenja ſwédźa Exnerowcje k 300 hriwnam pjenjeżneho thłoſtanja. Jednanje, tśi měſeſche dramatiſti ras, trajeſche ſ wuſamknjenjom ſjawaaſce zyły dźeń, ale k wuradźowanju a k pſchipowědanju wuſudu běchu jenoź nětkore mjeńſchiny trěbne.

* Se **Shorjela.** Sſrjedu rano ſtarſi nětkde 25 lět ſtara žonſka ſ Cźertkowcho mołła na ſelezniſke kolije dele a wołła ſ pułtiſtonym napom leża. Wona běſche na měſnizy mowna. Bliſche wobſtejnoſće, tśi ſu žonſku do ſmjerce ſahnuſe, njeſu dotal hiſcheze ſnate. Jeje cźeło ſu do cźeſkowe dowjeſli.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Berthelsdorfa** pola Nowehe Měſta. W hrózni wobſejerja młynſkeho kubła Horna ſrjedu popoldnju w 5 hodź. woheń wudyri, tśi ſo teź na rjeſak muſchinſtwa. Wobcej twarjeni je ſnjemi a maſchinami ſo zele wotpalićiſchej. Woheń je pjeca wotkreć ſ niekedźiliwoſću ſawinował, dokelž je w hrózni kurił. Wotkreć je cźetnył. Wobſtejćeŕ na ſawćźenje.

* S **Drjezdźan.** (Lěcźa ſamomordarſtwa ſo poſtajnje.) Khutna wěrnoſć, ſo je liczba ſamomordarſtwow w poſlednich lětach w Němſkej jara ſwoſiła, [illegible] je ſtej runje wudała kniha [illegible] evangeliſkeho [illegible]. We poſlednim cźaſu, ja kotryż je pſchchłod [illegible] Němſkim móſny, njeminuje w lěcźe 1925, [illegible] liczba ſamomordarſtwow 15273, to je piſches 900 wjeca hač lěto prjedy. S tym ſmy ſnadny rekordnu lichu dopjeli. S wot miljona Nimcow wumrě 245 piſches ſamkniu ruku, we poſlednim lěcźe do wójny 252. Tež w Saſkiej je liczba wot 170 w lěcźe 1913 na 180 w lěcźe 1925 poſtupiła.

S **Drjezdźan.** (Lód roſtſeleli.) Sſo bychu wulki ſtrach wulkeje wody wotſtroniłi, ſu wukony pola Hrjenſka (Herrnskretſchen) lód, tśi je ſo wot Hrjenſka hacź do Tecźina na Łobju 7 metrow wyſoko nałožeł, ſ dynamitom roſbuchali. Tśeleuje lodu ſu ſo na ſboże bjeſe [illegible] njeſoha. Wot Hrjenſka hacź do Drjezdźan je [illegible] wot lodu wuſwobodźene.

[illegible] Wiſtowe. (Mjeſcy wjeſna.) Powodnje ſej w Syrjenſkej [illegible] Wiſtowa ſu ſej w tudomnym [illegible] wjeſy [illegible] ſtare mjeſcy wobſtejćeŕ. Nuby [illegible] ſtejła wonej, ſ pjeſa ſe pſchemjenjenjemi Sakſkich organow hołdka na wobſe abo [illegible] ſwjatych ſchtrukach. Pſchi [illegible] mjeſcy mjeſow [illegible] ſtiſchcze wujaſnjena. [illegible] ſej ja krajnu [illegible] ſtawy bana wołca k [illegible] ſwjatla pójtaje.

* S **Hamburga** [illegible] Wobſtadne wjeſkoſći [illegible] Wandelecźku polnje wołka [illegible] ſu [illegible] ſ pułtiſi [illegible] ſu do woſa dróheweje ſrjeſnicy ſajeźe. Pſchi ſkakanju ſu dźeſać woſobowe ſrowjenych, njeſ nimi rěſetne cźeſło.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schtrowa powěźcź wo wjeſeje ja ſatiſkcu njedźelu: Sanrócźeno, mutno, dóſchczowarje. Podobuje teź w Jendźelſkej.

W Barlinje ſu prjedawſcheho mechanika a ſchofera Ickerta ſajeli, kotryż je w februaru 1926 póſtu w Leiſchinje wurubił pſchi cźimż je jemu 21 000 hriwnow do ruki pałło. Na njeho tukaju, ja je ſo teź do póſtow w Hohenzollernderju, we Wołlinje a Freiwaldeńſkeje nuts dobył a ſ nich wjſho hromadźe 78 600 hriwnow rubił. Ickert bě ſebi ja ſwoje rubjeńſke wujeſdy wołzeńk automobil ſawił a nětwećaſny nuts wobydwarſti grał kuźiwaſche.

*

Mordarja Hrabinki Lambsdorfſowcje a maleje Sonty Ekartez ſu pjatk w jaſtwje w Płótzenſea pola Barlina wotpraſchili.

*

Saſtupjerja ruſkeho kujeſeſtwa w Schpaniſkej, Pilleſoja, ſu dla kommuniſtiſkeje agitazije ſajeli.

*

Mjeſto Diamantina w ſtacźe Minas Geracs w Braſilſkej je ſo ſ prewodźenjom reki Pal Monte wupuſćiło. Se wulkej wodu je ſo pjeca nětkde 100 domow ſnjeſiło. Nětkde 5000 ludźi je bydło ſhubiło.

*

We Winnipegu w Sjednoczenych ſtatach ſu Karla Nelſona, kotryż je nětkde 20 ſonow a holzow we wjeczornej Amerizy ſedźeli, ſ ſmjercźi ſaſudźili a ſ wobwěſnjenjom wotpraſchili.

*

W ſaſadze w Singſingu pola Nowehorka ſu Ruth Snyderowu a jejneho lubkarja Graza w elektriſtim ſtole wotpraſchili. Snyderowa je hromadźe ſ ſwojim lubkerjarjom ſwjecźeho muża ſtónzowała, ſo by 100 000 dollarow po nim namarła, ſ ſotrymż bě jeho žiwjenje ſabjeſpeczene.

*

S potepjenehe podmórſkeho cźołma „S 4“ ſu hacź dotal 32 cźełow wuneſchnyli.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerz Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyſinje. — Za kospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyſinje.

30 hr. myta

tomu, kiž móže mi teho mjenować, kotryž je moje lipy na lucy při puću mjez Wotrowom a Lipicy k druhemu razej wołškodźił, zo móžu jeho sudniscy pokhłostać dać.

Wobsedźeŕ.

Składnostna kup! dźěćowy stóle je jara tunjo na předań **Bohuwěr Freund** dźěłarnja wutrykanych meblow **w Budyšinku**

Čopte ložowe płachty, pis. nawoblečenja, přikrywy na sofy, blida a divany. woskowane přikrywy, štrykowy, wolma, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler w Budyšinje, jenož na Zitnych wikach 11 znapřeca hosćenca „Hwězdy".

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. *papjerowy wotpady* po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dujowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Harnćerśk. hasy 18 telefon 3427.

Wše družiny knojidłow
ma stajnje na składźe
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Divan-přikrywy
předłohi za łoža
běłoće z tkaniny
tkaniny za poćehnjenje meblow
dekoraciske tkaniny
we wšěch płaćiznach
Otto König w Budyšinje
před Missowym jěrkom 8. Telefon 3062

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Srjedu 25. januara 1928 swjećimy w salomaj „Krony" w Budyšinje

„Ptači kwas"

Poskićimy: Rjane serbske spěwy, khóry a sola, reje, dźiwadło połneho žorta a wjesela

Sobuskutkuja: Khór towarstwa, operna spěwarka knježna Julija Bonary, knjez E. Slamař a knjez kral. hudźbny direktor Bj. Krawc

Nanajwutrobniše přeprošujemy cyły serbski lud na tutón starosławny a krasny ludowy swjedźeń. — Po słach chcemy Was witać. — Narodnosć skitać.

Wotewrjenje pokładnje 1/7 hodź. Započatk 1/8 hodź. Zastup 1.— hr. a dawk

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Tworykupowace tow. w Budyšinje

zap. dr. z wobmj. ruk.

Doprědkawozjewjenje!

Wuwzaćne dny! Wuwzaćne dny!

Hačrunjeż smy **płaćizny zniźili, dawamy wot 39. wulkeho rózka hač do 4. maleho rózka na manufaktury a dróbne twory kaž też na wobuća a hospodarske wěcy**

dwójne wróćozarunanske znamki

Sobustawy wuživajće tutu składnosć!

Dale wozjewjamy, zo su **naše klamy w měsće wot 16. wulkeho rózka hospodarskich přičinow dla připołdnju wot 13—15 hodź.** (1—3 hodź.) **zamknjene.**

Prosymy čěsćenych sobustawow, nakupowanje w prawem času wobstarać a nas w tutym nowym zarjadowanju podpjerać.

Wjeršk dokonjenja

je naše wupřazdnjeńske poskićenje wšěch zymskich wěcow.

Předawamy za směšne **nizke** płaćizny nowodatu drastu za žony, holcy a dźěći, štrykowane jaki, pulowry, štrykowanske kostumy atd. trikotowe spod. šaty, šlipfry, košle z kholowami, pryne. suknje, nohajcy, rukajcy, čapki atd.

Drastu za mužow a hólcow

Sćěhowace wěcy so Wam ženje wjacy tak tunjo njeposkića: jupy, zwjeršne šakety, kosmičkate mantle, ulstry, sukn. paletoty, wobleki, čapki, kłobuki, nohajcy, sportske kholowy, dźěłaćerske kholowy, smuh. kholowy, zwjeršne košle, košle ze zasadkom, trik. šaty, kholowy a košle z podšiwkom, samowjazaki, regaty, kornarje atd.

Dale předawamy wulku dźěćbu

štrykowanskeje wolmy

jenož dobre znamki, tak tunjo, zo budźe wěsće bórzy wupředana. Khwataj́ce a wužiće tuto poskićenje.

Njezapomńće, sebi naše šatowe poskićenje wobhladać.

Welsec kupny dom w Kulowje

Należnosće zapiska leżownosćow należnosće zawostajeństwa

Wotnajeńske a kupne zrěčenja wobstaranje hypothekow

zhotowjenja wšěch próstwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Tkaninowe zbytki!

łožowe šaty

běłe a barb., **blidowe šaty, kuchinske šaty** wolmjane łožowe płachty, normal-šaty **płatowe a balmjane twory** za jara **zniżene płaćizny**

Hilger, na Lotzestr. 20[I] Žane klamy

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy z 5—8½ procentami

po wučinjenju

Přijimamy a wuplaćujemy też pola filialkow

we Wojerecach a w Khoćebuzu

a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka

Hosćenc w Pěskecach

Njedźelu, 15. wulk. rózka a dalše dny so

kózlo-piwo toči

njedźelu wot 7 hodź. **REJE**

Přećelnje přeprošuje
Jan Mechela

Korčma na Horje

Wot soboty 14. hač do póndźele 16. januara so

kózło-piwo toči

sobotu **swinjorězanje**

Přećelnje přeprošujetaj **Richard Völkel a mandźelska.**

Hosćenc w Nowoslicach

Sobotu 14., njedźelu 15. a póndźelu 16. wulkeho rózka so

kózłopiwo toči

Njedźelu wot 7 hodź. **reje**

Přećelnje přeprošujetaj **M. Wowčeŕ a mandźelska**

Nawěštki přinjesu wužitk!

KELLING

barbi. čiści chemisey z rukowanj. z benzinom

wobleki za wše swjedźenje

Najlěpše wobdźěłanje přez wěcywustojnych.

Samsne přijimarnje:

w Budyšinje na Kózarskej drožy čo. 6 na Přišćanskej drožy 16 telef. 3038
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drožy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drožy čo. 22
w Běłej Wodze na Bismarckskej drožy čo. 26

K žłóbornemu twaženju

žiwnostnjerja **Arnoścha Gudy** a jeho mandźelskeje **Marje**, rodź. **Bartiez** w Kschiwej Borschćej.

Dźeń dźenża Wamaj ffhadźa kraſ-
A ſ dźakom wyſła wutrołba: Iny,
To je dień wjeſ'la potny, jaſny,
Je ła Waj' cjeſna njedźela.

Dźenź Waju mužże wjeżo dźeja
Wſches lětow pjerj a dwaceſći,
A pſched wocżomaj jaſnje ſtoja
Wam' rjane twaſne hodźinki.

Haj, ruce minuchu ho cjaſty,
Kiž purzowaſchtaj hromadźe,
A nětko ſpodźi Bóh ham ſaſy
Kwaſ žłóborny Wam' po hnadźe.

Kaj pycha ſelena Waj' wobda
Pſched nětko ſchwórcjeńa létami,
Tak dźenża žłóborni ho ſtrowa
Wěrcz judźeſći mandźelſki

A Bože Wój ho dźakujetaj
Dźenſ ſ Inuiej, pokrej wutrowu,
So cjiłaj, ſtrowaj ſtadźujetaj
Na dołhu dróhu żiwjenſtu.

Staj ſtaratoj ho ſa tych żiwjacych
Se wſchitkjej ſwórni ſtarſchiſći.
Niech ſpodźi Bóh we letach mnohich
Waſ' žołnowanje bohate.

Bóh dźerj też dale wobaj Waju
Pſchi ſtajnje dobrej ſtrowoſći,
So żenje Waju njedźitaju
Sco horjapołne hodźinki.

Wam' pſchejemy ſo dočaſtkoj
Wój dyſchtaj jónu ſtowy kwaſ,
A ſhromadźicj by potom mohli
Pſchi Waju ſaſo wſchitcy waſ.

Waju dźakowne dźěćki.

Létne cjeſtne wopomnjenje

njeboh **Lejny**, mandźelſkeje **Auguſta Bartka** w Mortkowje pola Łaſa, rodź. **Kraſej.**

Semrěła 14. januara 1927, ſtara 35 lět 6 měſ.

Tak ſmudny podawk wopraſdźe
Njej dołho dul tu na tom ſwěcże,
Kaj Bartkej dom we Mortkowje
Je wotnjeſchił we łonſchim lěcże,
Hdyž je ła mać, o ſrudobu,
Na cjeſći porod wumrěła.

Hdyž tuna luba mać jeſła
We bżowejſchim tu porodźiła
A ſmjerſnu bolaſcj pſchećrała,
We wona hižnjcże ži dny żiwa,
Hacź w mułkej cjeſtej ſynkowcji
We ſmjerſcj wotej ſandźeli.

Kiž je we żiwoſći m'odwcji
Tu pſchego gyle ſtrowa bła.
Ach, ale ju ſwojim mandźelſtwi
Toh' wojeſła je mały nětko:
We Werntihgłoſje ſujeſłoſći
Tam ſmjertnje pręni mandźelſći.

A ſmjerći ja hodźi taſſe puce,
Kaj hebi cjłowjek njemyſli,
So młody ſwjet tu ſakoſći
A ſtary pak tu ſakoſći:
Ach, Bože, pſchiſłuſ ha ſtoro net,
So wopuſchcjeż buch mołt tón ſwjet.

O mano, macji, najſłubſchej,
Schto cjeſtaj pſchego hiſchche pła-
Nět wumołena wot wſchego ſtacj?
We njebjeſach b'ſu na waſ cjſtacj,
Hacź tamne ranje ſaſwita,
Hdyž ſ ruku powitam Waj' ja.

Tam wohładacj też budźetaj,
Haj, junu tamna ſtronu rowa.
S tym ſtarſchej nětk ho troſchcjuſtaj,
Su wěſće dokſanjetaj ſ nowa.
Hłaj, Bože ſłowo w bibłiji
Wſchak nam to ławjerdźe wobſtrucji.

To dźejeſtko, ſtij bźiſche jow
Tak króſtli cjaſ tu na tym ſwěcże,
Je nětk tam pola jandźelow,
Hdyž bywaju wjcże ſbożne dźeſći,
Tam we ici wěcznej ſbrańoſći
A pola Inbej macjetki.

Dźaſ, horcy dźat cji nětko ſcjele
Twój Inbowany mandźelſti
Sa dobrotow tak jara wjele
Do njebja ſ tamnej wěcańoſći.
S cjimi ſy joh' wobhołża
We ſwojim ſwórnem mandźelſtwi.

Tak ſwi nětk twoje ſmjertne ſpanje
We błidowej ſemi, we rowi,
Hacź ſwitacj budźe tamne ranje
A Bożi h'ój cje wubudźi
A ſnowa ſaſo ſjeſnoſći
Naſ wſchitkich ſwohi hromadźi.

W mjenje ſrudneju ſtarſchej mandźelſteho ſyna a bźowki
Bańa Bubatka.

přiloha k číslu 12 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 14. januara 1928

Lětuši Předźenak.

Rozprawja Jan Serbin.

Naš luby Předźenak je lětsa do swojeho 74. lětnika zastupił. Štóž ma jeho za kóždołětneho hosća we swojim domje, tón dyrbi z prawdu wuznać: Předźenak čim starši bywa — čim sćedrišo dawa — čim rjeńši so stawa! Sćedry je Předźenak. Nimo cyleje syły wobrazow dawa nam tři wótčinske, kiž móže sebi kóždy z česću za šklenču a wobluk dać a z nim swój serbski statok wupyšić! To je mjenujcy titulny wobraz Zejlerjec Maŕki, wudateje Kirchšlagerowcje, kotrejž je lětuša protyka poswjećena. Potom pisanaj wobrazaj Měrćina Nowaka: Budź božemje moja lubčička! a Ludwika Kubowa rjana družka abo swobodna kmótra z Blunja pola Wojerec. Naše maćerje, naše serbske žony a čestne holiča su dźě naše najswěrniše patriotki, kiž Serbow lud a wašnja wukhowaju a pěstuja. Tohodla sebi tež čestne městno zasłuža w kóždym ryzy serbskim statoku. A to chce nam Předźenak ze swojim darom wuprajić.

Sćedry je Předźenak ze swojim wobsahom. Na 154 stronach, njeličo wobalki, podawa na prěnich 33 stronach nimo kalendarija wšě móžne wěsćenja hódne a trěbne wěcy, zabawki a powučenja, kiž dyrbiš sebi ze dobrej khwilu přečitać, zo by to w prawem času měł a wědźał. Potom pak tež na poslednjej dwě stronje teksta njezabudź pohladać, hdźež su **„kermuše w sakskej a pruskej Hornjej Łužicy na lěto 1928"** zapisane, zo na žanu skomdźił njeby. A dale čitaj kedźbliwje, **što „naše wobrazy,"** z kotrymž je lětsa zabawny dźěl bohaće přetkany, woznamjenjeja. Wuhjerk wobrazow je jara zbožownje woleny ze člowjeskeho a narodneho žiwjenja, a serbski člowjek móže z nich wjele nawuknyć, wosebje naše narodne pěsničky, a so z jich duchom wokřewjeńku wutrobnje dźakowny, zo je so wo bohatosć a wšelakorosć wobrazow swěru postarał.

Rjenje wujimuja so tež do teksta zaplećene basnje a pěsnje wšelakich narodnych pěsnjerjow a spěwarjow, kiž we wjazanej ŕěči wuprajeja přeća, kaž na př. Jana Waltarja zbožopŕejna baseń, **k nowemu lětu** a **„Božemje Jurjej Jakubej"**, namolwjeja nas k ŕóđnym winowatosćam, na př. **Serbske maćerje!** abo Haniża Budarjowje **Dobra rada za służobne**, wopowěđuja podawki ze wšědnedo žiwjenja, kaž A. Lapstichа pěsničku **Zasy njewjedra — zliwki — mokrota**, Jana Radyserba **Złote mandźelstwo** abo Arnošta Kubjenca: **„Připołdnica a Rodećanski młyn"**, atd.

Druhe zaso stoja na čole jenotliwych wotrjadow, do kotrychž so cyły zabawny dźěl zarjaduje, a wokrasnja z nutrnej myslički z krótka to, wo čimž nam Předźenak powěda. Tak je wšitko jara rjenje a přihódnje rozměšćene a zaplećene: wobrazy a basnje, pěsnje a spěwy. Přeli bychmy sebi, zo by pola wšěch był autor abo pěsnjeŕ mjenowany. Dokelž to njeje, na př. Serbske maćerje, Twoji wótcojo, za wrotami, a Nošeŕ Khrysta, tukamy na Předźenaka, zo je to sam basnił, přetož derje wěmy, zo je też wustojny pěsnjeŕ a njetrjeba so swojeho wumjelstwa zhańbować! —

A nětko ta bohata maćizna, kiž so na 65 stronach do pjeć wotdźělow rozrjaduje, je njewšźdnje jimaca, zabawna a wuley powučaca.

Mój čas steji w twojej rucy! W prěnim dźěle najprjedy z nastawka: K nam witaj nowe lěto! zhonimy što je so w zašłem lěće we swěće stało, što je nam stare lěto wobradźiło. Rozhlad je jara podrobny a dobry. Dale widźimy našich zasłužbnych, derje znatych knjezich fararjow na wumjeńku: Jana Handrika, Pawoła Rjedu a Jana Arnošta Mateka w derje radźenem wobrazu.

W druhim wodźele: **Njeswačidło ty lube!** čitamy wjele rjanych nastawkow, kotrež wopowěduja pak stawiznу tejele kčćjaceje a nětdy ryzyserbskeje evangelskeje wosady, pak wosobinske dopomnjeća, z Njeswačidłom zwjazane. Tu wosebje zajimuje nas doživenje Z wótcom Hendrichom Imišom pola fararja Jakuba a Šiller a Goethe w Njeswačidle.

W třećim wodźelu **„Kolebka serbowska, mojich wótcow krajow!"** powěda nam Předźenak zkrótka wo dobrem narodnem dźělu zašłeho lěta, wěnuje dźakne wopomnjeće někotrym wótčincam a serbskim narodowcam, wosebje šěsćdźesatnikej Khróšćanskemu fararjej Šewčikej, a dźowcy Handriju Zejlerju, pokazuje nam Jana Kiliana we wěncu swojeje swójby a Jana Wićaza, serbskeho kěrluśerja. Woni wšitcy su zawěšće Serbjo, hódni wěčnoh' wopomnjeća, na kotrychž prikładu móže so kóždźički čitaŕ zahorjeć. Dostojnje přizamknje so k tutomu teź přichodny štwórty dźěl pod napismom **„Tych dźěći česć su jich wótcojo!** Pokazuje nam delnjołužiskeho wótca Kita Šwjelu, sławnje znateho kantora w Skjarbošu a redaktora Bramborskeho Casnika, kotrehož žiwjenje so w 5 stawach wot njeho samoho wopisuje.

Skónčnje w poslednim pjatem wodźelu sćěhuje **Wšelaka bjesada za wulkich a małych**, w kotrejž předstaja nam Předźenak w jara dokładnem a powučacem nastawku najprjedy **Najsewjerniši narod na** swěće, wuzběhujo tych zasłužbnych serbskich mužow, kotříž su pola tutoho naroda Eskimow skutkowali. Najwjetše zasłužby ma wězo Knud Rasmussen, kiž je tutón lud swětej pokazał, kajku ma zdźělanosć a kulturu, byrnjež teź maly był a primitivny. 7 rjanych wobrazow čini cyły rjany nastawk bóle nahladniši a hišće žiwiši a rjeńši. Teź wšitke dalše druhe powědańcka, kiž potom tutón wodźeł dale dowupjelnja, so jara rjenje čitaja a kryja we sebi někotrežkuli dobre zornjatko žiwjenskeje mudrosće za toho, kiž sebi je z dobrej khwilu a z rozmyslenjom pilnje přečita. —

Teź na posledni dźěl dyrbimy na kóždy pad swoju wulku kedźbnosć złožić. Wón přinjese na 58 stronach na pisanych łopjenach nawěški, z kotrymiž so wšelake firmy Serbam porućeja. Pola tych dyrbimy kupować a jim přeco zaso prajić, zo přikhadźamy tohodla k nim, dokelž smy jich nawěštk w Předźenaku ab w Serbskich Nowinach čitali. —

Teź wulki narodny, kemšacy dźak našenu lubemu knjezej redaktorej Předźenaka za jeho wulku prócu a dźělo, z kotrymž je też lětušu protyku wuhotował bohatu a krasnu. Tón prawy dźak wopokaža wšitcy Serbja z tym, zo sebi Předźenak kupja a čitaja, to je naša narodna winowatosć! A dopjelniwši ju, dopjelni so zawěšće też přeće, kiž je Protykaŕ, pisało wo swojim dźěle, wuprajił: „Njech přinjese kóždej serbskej swójbje wjele čisteho wjesela a dušineho pozběhowanja! A njech Bóh Knjez kóždy serbski dom bohaće žołnuje we nowem lěće!

Wjeska, lčs a pola spja.

(Wobraś je wžy.)

Dawno, dawno je nimo wjcha pyha a rjanosć. Žanu kwětkojtu jahrodku a bacjonazu klepot — tu a tam wjchaŕ praja, ło bacjon klepota — žane žołnjaze žitnišćeja, žanu jelenu łuku njewidźimy. Sguła niže, khtoš mohło naš na nalětnju kŕasnjosć a žiwjenje doponinaś. Wjcho je ło haś ja wušchi pjchikrvo a kołowokolo wjche spi a dŕeś. Wušte a wopuschćene. Haj, ło dha tu hischće to, mi wjeseśiešća tak luba? ťaj hu semŕela. Runje tajka ło mi šdasch. Hdyž śe tatle sa schkitazym wokrom rospominam.

A tola žiym śi hischće dobry. Někotra duzy nje wjazy w domje njeśerpi w komocanej jitwiczy. Wosmu synuši jaket a wokołoschijaze zvbischćo, prawje rjane cjerwjene, kožmatu cžapku a dołhu trubku a wulke schórnje a won dże do Božeje stwórbu. Haś ty žiwoj lubośćiwej, poźnjewokatej wócźaj wotelwišch a je mnu ło schćeśkasch a wjeśołty hy, kaž je pśches śnje śeśo abo kaś mérnje śvjsch: ty hy mi jedyn ras tak ślota a luba kaž druhi. Niz w hrubych śymschich dnjach, niz w schćerj, hlaŕej komocźnje ło schtomboŕju, ně, w nějnej leharni śmy, hdźej dźeśasće mérnje śpja, komja a ło poźnjewkuja.

Wo cžim dha runje ŕeniśch, ty wopuschćeny vólny puśeśko? Wo žitnych honach a pśajnych kolejschach? Wo salubowanych porach, kotreź śej tu won sadźžachu? Wo klalcźej starym schmnelu, kiž mandl a wjazy lět hižom wós won a nuts cśaha? Wo njewjedrach, jo potom wójne kolije pokneje wody śteja? Wo hajnikach a tšěśach, kiž tu sa fajeckami a furwotami honja? Wo dźeśach je kośirjanzymi wěnzami na hlowcźach a wjažach? „Niz — raz!" Widźiśch, wójna kolija, tak rośteptach śi twoje bŕyschćeśe ložowe wobliczo. To wjchaŕ nochyjch. Ale w mojich njeśěpych schkórnjach a klachach. To ło hižom w dwěmaj śaschmjatanu. To pak mójach śej mvślicź. Hdyž je tajki lód taž tu, tam śpodby žaneje wody njeje, to ło lód stanje, hdyž na njón śtupiśch. Śyła tajki njeśěpy bundaŕ kaž ja. A ty moja hrjebiczka hy je śněhom hischće pschikryta. Njeje śłónčko tebi schkóšalo! Tajki w śwojim lóžku nimam. To hischće nětko cjopka tšich, kaŕ halle prjedy, hdyž śněhi hischće njetachu. Kaŕ wjeśela budźich halle naśěto? To budu módre njeběśa wo tebi ło wetšlyschćeśej? Śpi, śpi, mi lube hrjebiczka, pjchihnu wośpjet poźdźišch! A póndu potom knjeśiť ſ tobu. Běś hižom, hacź tam dele do ferćałkow, hdźej bolmina ło roświva. Tu saja! Nój, hlejśe, hdyž jich tola wjele njej. Schkoda, so śśělby nimam. To mohł śej pjecźeńku tšiśeź, to rěka, hdyž šnadny kujes to njewidźš. Talle bilo ł njemu bónšich. Hacź jemu śyma wjeje pśchwazeći a wjazy śtopnjach, kiž wónšdy w kraju mějachmy? Tamle śebjerka śtejeśche loni rjamy mak. Rožlu ju tu Krža naźyli. Nó, kaŕ rjenje wośpjet budźe, hdyž śywoj śaźy wotcźujeśe a rośćjeśe, hdyž śědy prěnje widźeć mózemy. Śpiśe, śpinkajśe, wy lube łopjeśchka, śpiśe wy pola a bśe hnažka, wacźki a mjeśeśe!

Jědźechmy do swěta pohladać a četu wopytać.

Pućowanska bjesada maleho kukuhladka.

19] (Pokračowanje.)

Z Buchsa njeseše nas spěšnik z wotmachom do kraja. Železnicy w Šwicy su zwjetša wše z milinu dźerjene. To so rjenje jěchže. Žadyn kur, žadyn próch njetrjebaš do so srěbać. A tón čisty hórski powětr! Kajke to wokŕewjenje! Štož bě traš wčera zakurjene było, to bě nócny dešćik wopłoknył. A nětko zaso rjane Boże słónčko swěćeše. Tohodla bě też nam tak rjenje k wutrobje. Kak też to nie. „Připołdnju hižo budźemy pola teje naśeje lubeje čety w Fribourku!" praješe nanko. To pak běch wjesoła. Přeco hižo won kukach, hač tu lubu moju četu Lojsju nihdźe njewuhladam. Hdźe też to! To dźě bě hišće wulka šlapa świeta. Jědźechmy najprjedy přez kanton St. Gallen. Šwica je do łutych kantonow dźělena. Tak rěkaja jednotliwe dźěle zwjazkowelho kraja. A hłowne města dawaju jim mjena. Při lěwem brjozy Rheina zajědźechmy hač do Sargansa; potom k pobrjoham Walenskeho jězora přijědźechmy do městačka Walenstad. Při połoňšim brjozy wiješe so železnica přez dźewjeć tunelow. Maminka bě jich telko naličila. K połnocy ma jězor jara nahle a nahe skaliska. To su tak mjenowane Churfirsten, z kotrychž woda do dola pada. Ale na połońšej stronje su rjane wjeski a hórske pastyrnje widźeć. Te stoja hižo na předhorach Glarnskich Alpow. Přez Linth-kanal přijědźechmy najprjedy do Wesena a potom do Uznacha. Tutón kanal zwjazuje Walenski jězor ze Cürichskim jězorom. Z hory Speer, nimale 2000 metrow wysokeje, móžeš wobaj jězoraj krasnje přewidźeć. Přichodna zastawka běše Rapperswyl abo Rapperschwyl. Tam też hórje zastawaju. Ma jara stary hród. A hišće jenu zajimawku. Pólske narodne muzeum. Te je hrabja Plater załožił. Ale „Naš čas we wobrazach" je nam loni přeradźił, zo su jón do Pólskeje přewjezli.

Skónčnje dojědźechmy do **Cürycha**. Krasne je to město. Stoji na Šwicarskej wyšinje. A réka Limmat so tam do jězora wuliwa. Po tutom měśe réka też cyły kanton Cürich. Po narodnosći je też namešany. Němcy, Francowzojo, Italjancy a Romanojo tu hromadźe bydla. Lud bydli tu dźěławy, ródny, zlutniwy, rozumny. Tohodla so wšitcy znjesu. Wobdźěłaju sebi swoje zahony a zahrody, pěstuja też wino. Tu réka Neftenbachske a je pjeća wulpjerne. Też sadu maju tu wjele. A skót sebi plahuja, zo móže sebi kóždy burik swoje hunčo zarězać. Wězo też druhi skót so tu, kaž po cyłych Alpach po horach a łučinach pase. A přemyslo tu hižo ze zastarska kčěwa. Najbóle židu z ruku tkaja. Nó, a znate je też, zo w Cürichu mócnje wikuja. Je dźě to přenje pjenježne město za raušu Swicu. Nanko to derje wě, dokelž na swojim druhim pućowanju po Swicy je sebi pjenjezy wuměnjał. Haj, tehdy to běchu hišće časy, hdyž za slěbornaki a ruske rubliki šwarny pjenjez dawachu. Ale nětko za nje nič wjacy dostal njeby. Te su so z carismom doživiłe. Skoda wšěch wothódnosćenych pjenjez! —

Ze **Cürycha** jědźechmy dale po prawem brjozy réki Aar. Tu běchmy zaso hižo w druhim kantonje, we **Aargawje**, hdyž do města Aarau přijědźechmy. We nim w starych časach też mócni rycerjo sydlachu. Na nich dopomina hišće stara wěž Rore. Němski spisowaćel Zschokke je wo njej pisał. Tón je sej blizko města letni domčk **„Blumenhalde"** natwaril. Zcyła je za Šwicarjow wjele dźěłał a pisał. Tohodla bu jara česćowany a wuznamjenjeny. W Němskej je jedno čuć njemóžachu. Tak so někotremužkuli člowjekej, haj cyłemu ludej druhdy zeńdże; doma nič a na cuzbje je sławny muž! —

W Oltenje też pozastachmy. Jow so wšelake železnicow a za nich hłowna dźěłarnja. Hišće do **Solothurna** zajědźechmy. Po tutom měśe też zaso cyły kanton réka. Też tam wšudže luty dobromyslny, čiły a sprawny ludźik bydli. Zwjetša su katolikojo, mjez tym zo je Cürich bóle protestantski. Tak je cyły kraj a lud po narodnosći a nabožinje naměšany. Katolikojo přisłušeja k Baselskej diecezy. Ale město Solothurn ma swojeho biskopa. Dokelž tam blizko réka Emmen do Aary běži, mjenuje so wésty twarožk „Emmenthalski". W tutom krajiku skotarstwo a ratarstwo zakéèwa. Žita wjacy naplahuja hač móža přetrjebać. Sad a drjewo też wuwožnja. Znate su też marmorowe skały z wokoliny města. Sławny je Zuchwyl jako posledni wotpočink pólskeho rjeka **Kosciuszka**. Njemyłu-li so, su drje jeho powostanki do swobodneje Pólskeje wótčiny přewjezli. Pola hłowneho města je też zajimawa Verena-pusćina. Tam stoji skalna cyrkwička z wulkej prózninjeńen. Ale za pustnika drje tam nichtó wjacy njeprěbywa. To je z „módy" wušło. Dźensa cyle hinaše „sporty ćerja". — Do **Berna** přijědźechmy wokoło připołdnja, To je druhi najwjetši kanton Swicy. Tole hłowne město je też jene z najrjeńšich. Wokoło njeho wije so we hłubokim rěčnišću réka Aar. Wot jow skak njeje hižo wjacy daloko do Friburka. Dawno so na tutón wokomik wjeselachmy, hdyž mózemy skónčnje skónčnje wustupić. Za pol hodźiny z Berna do Swicarskeho **Freiburka** dojědźechmy. Khwatajcy zastupichmy do elektriskeje a dojědźechmy hač na wulke namóšto. Tu stoji stara lipa, kiž dopomina na bitwu pola Murtena (l. 1476) a zajimawa studnja swj. Jurja Woprašachmy so za „La Grotte". Tam mjenujcy droha moja četa Lojsja bydli. Ach, kak běch tola tak njewuprajnje wjesoła, zo ju hórzy wohladam. A tak dźěchmy po nahlej hasy dele do hłubokeje doliny. Při małom twarjenju wjedu skhody k zastupej do misijónskeho domu. Jow ta moja luba četa bydli. Zazwonichmy a zastupichmy. Tu přińdże najprjedy mała šěra sotŕička, postužnica. Ta zawola wyšu sotru. Tych mjenuja „reśedostojnu maćeŕ". To běše mać vikarka abo zarjadownica domjacnosće. Jara wutrobnje nas powita. Sotry mějachu posledni dźeń duchowne zwućowanja (tekserecije). Tohodla so hnydom z lubej četu widźeć njemóžachmy. Tola wyšša sotra dowjedże nas do khěžki we zahrodcy. Tu běše naše bydleńcko. Rjana přećelna stwička. My so tu hnydom zdenjaničchmy, wotpočnychmy a wjeselachmy so na zasowidźenje z lubej četu. Lo...

(Pokračowanje sćěhuje.)

Tu wulka tkotowa hromada, kaž pozokorowana a smjerśnjena kaž była zwjerda babiczka. A tu zworana rola, hdyž budźe ł nalěta běrny žadźeć. Kaž poždźany tykanc ł zokrom. Budźe pak derje žiłodźeć. A breja žamotna je hałožkami próždnymi. Hdyž tuhy ł lubej jetka žo — „pod běłej brěźeńcku." W lěče njemóžešch hałožinu tak prawje widźeć. Je polna wutrobitych łopjeschkow. Tu wódna dźěra kaž ł kožmaczemi wobdata.

A hałe w lěsu. Kaž baja je, hdyž wolny žnčha wišy. So žadyn powětr žo njehiba. Wšcho žoni, śpi w dobrym mérje.

Hodźiny dołho mózešch trošnicz žo pšches lěs a polo, wot jenoho hójka k druhemu. Lědy kaščołowacz ńej śwérišch, so niebo łapł śwjatły mér. Niż wo kamjeń, niż wo śchtom, krejdźik klepaješe jej trubcźičku. To cźinišch wo ruku, tak śmérom, mjelcźo: Wě lěcze je to hinak. To śpéwa, ćinicźi, žnčéwa so wšcho tu a bokołowokoło. To wabi žamo hvišdanje a harowanje mje, kiž hewak mjelcźo nałajnje. Haj, w lěcze, ty łuda dominna naš njedaši pćichicź dóš ł rojowej. To dwórišch hladacz nałajnje a śluchacz, dźiwacz, žabwéj žo. To brašcźicźku žo śwobłeckich w śtotorych łukniczach, jo wšchitkim žu kaž łuśłani. A lute dźećzi wjeśoše tak módne, rjane, drobnuśchke. A hdyž potom wšchitke śpinłaja, nadóšch mérnje śhładowacz jim do wobliczа. To hałke žaćwuwšch, kak lubośćiwe, wutrobite śtworjeńcźka to žu. A runje nékto, hdyž pólźo, léš a łuka, hona w zunim mérje śpi a dréma. Kak rjenje hałke, hdyž wšcho w žnéhu bźeli žo a frinkoli a błyśkoze. Mérko runje žaćwuwam, kak nézna žu mi domišna. To śtłuchu bicź cźi twoju wutrobu a śeznaju cźe we wobliczu. Hałke nékto, hdyž kaž we wołnje hałźka śpikota a jajecź wjeśele poćkała. Kaž bychu twógny cźi jandźelkowo twój domcź a śtatok śtražowałe. Hodźiny dołho mohł tebje vospominacz, cźe Boža śtwórba jenicźka.

Tam leśi moja wjeśeczicźka. Śśyni dha ju hdy tak nézna, lubośnu leżo widźał, Je žo hójnu hdy śtało, so śym pobožnje žo wrócźił do njeje. Chcu mérnje na pucź podacz žo, so njebvch kašnł wunujeśłwo.

Powučenje luda, najlěpši srědk we wobwanju přećiwo mrěću čěsnych dźěći.

Cźłoku, w kotrychž cźěśchne dźěcźi njeśmérnje jara urćźachu, žu rima. Mrěcźe cźěśchnych dźěći je jara wobeźerało, ša cźož ma žo njeśrózmiwenu śpomožeśćiwu dźakowacź. A tola wumrěje w Němśkej tež něšto hišcźe na 135 000 cźěśchnych dźěći w kóždym lěcźe, to je telko, kelkoš ma jene wjetše město wobydlerjow. Wśelake śpitnuśtwo je naš wucźiło, so cźěśchne dźěcźi ł najwjetšeho dźěła wopraćnebo śeźinjenja a wopraćnebo wotbladanja dla wumru. Stawaju žo śwjeśicha śmykli, kotrejž žo w nanajwiaźy wabak wobeźerej hoda. So bu žo dale pšcheśiwo mrěću cźěśchnych dźěći wojowało, njeje dźěło lékarjow a śpomožeśćiwych žotrow žame dośahaje a teš śtrótka niż wśchitkich tych, kotríž žo w žywóju powotanju je ždźiłom maćerje a dźěcźa žabraju: **Powučenje luda** je nam trjeba! Jedyn je najlěpšich śrědkow k pokaźewanju žabady wotbladanja a śeźinjenja je film. Teź w naśchim měśeće pśchedwjedźe **ko pśedu 18. t. m. powjedźmy w 4 hodź. a wjeśor we 8 hodź. w „Měšćańskej žahrodze"** film „Jeho majeśtośćej dźećzo." Ńech wśchitke inłode maćerje a wśchitke ł chedźa maćerje bycź, njech wśchitcy, kotríž maju žajim na dźěćzu a na łkutnych pralěcźnych žchlita za dźěći, śebi tutón film wobkładaju, ža bychu to śchroź nawukli, ł śwojeje śtrony žaśo njeśłł do najdaljšich wórjchtow wobydlerśtwo. Schtoš pak na filmje widźeźe, njeje jenuj ćuche powuceńcje, wobźeje wabja nieliczene lubośne wobrazy ł dźěcźi. „Jeho majeśtośćej dźećzo" wěła film; to wośnamjenja, dźěćzowa majeśtośćej njeśmé w tym wobśtojeći, so žo wona ke śwjeźerjej a śłónćnje ł tyranej domu śćini, ale naš dźełi wobśtojćźicźej śtarośćej wo naśch dorośt, kotrenuž je naśch pśchihod dowérjeny.

Posedźenje wołrjesnego wobśtaraństkego zwjazka za Budyśke wsy.

Pondźeśu 9. januara 1928, pop. w 2 hodź. wotmě žo posedźenje śpomožeśćiwoweho a młodźinśkeho wubjerka wokrjeśnego wobśtaraństkego śwjazka za Budyśke wśy pod pśchedśydstwom knjeza hamtśkeho hejtmana dr. Jungmanna.

Hłowny pśchedmjet jednanjow dźišche dźěło pśchichodnych mějazow wośebje pśchewjedźenje wocźeśćiwjeńskeho wobśtaranja w lěcźe 1928.

Naśtupaju dźeń maćerje w meji 1928 wobśankuchu śhonadźeni, so chcedźa žo ł hamtśkeje śtrony jenoź žamjeśowacź na to, so bychu dali naśtork śchulam, dokelž so śwjśłł dnja maćerje jenoź pśchi cźeśćowanju maćerje pśches śwoje dźěcźi prawje frošumi.

Ministerśtwowu wobkhodnu pśchipokazańku ża wotbladarjow žyrotow w jenotlíwym pśchepowědźachu a wobśankuchu, to maju žu k wobeźdźenju pśchergańkowańa śwopśedka w gujnjach, kotrejž maju 1000 a wjacy wobydlerjo jedyn abo nékotśi wotbladarjo žyrotow ł pomocnikow postajicź.

Knježna šarjadinśtwa hamtmanka Schönfelderez poda rozprawu wo dźele Budyśkeho wokrjeśnego wubjerka némśkich młodźinśkich śwjazkow, kiž jene lěto wobśteji a šaśtupjerjow wśchelakich politiśkich, konfeśionalnych a športśkich młodźinśkich śwjazkow, kotríž maju w šatkim kraśnym wubjerku némśkich młodźinśkich śwjazkow śwoje šaśtupjeśtwo, wopśchija.

Pśchiśamkuju žo ł powśchitkownemu wuradźowanju budu jenotlíwe pady wobśtaranja bědnych a hewaśchego śtrowotnišnoweho wobśtaranja, kaž też podpjerowe pady młodźinśkeho hamta pśchedenjeśene.

Pośedźenje, na kotrejž běchu nimale wśchitke jubuitalny wobśchérneho śpomožeśćiwoweho a młodźinśkeho wubjerka pśchiśichte, ńtónći žo ł dźakom knjeśa hamtśkeho hejtmana po 5 hodź. popołdnju.

Sokołstwo, sport a hry.

Posedźenje předsydstwa a wubjerka Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka.

8. januara 1927.

W towaršnej jstwi Serbskeho Domu zeńdże so předsydstwo a wuběrk Łužisko-serbskeho Sokolskeho Zwjazka zašu njedźelu dopołdnja w 10 hodź. ke prěnjomu lětušemu posedźenju. Starosta Zwjazka bratr Šajba witaše wutrobnje bratrow a přješe jim zbožowne nowe lěto a jich jednotam, kiž zastupowachu, mnoho „zdaru". Dnjowy porjad bě wobšerny, wopřiješe 5 jednańskich dopkow. 1 dypk: Bratr starosta pokaza na čakace dźělo w běžnym lěće a předčita zbožopřejace postrowy „Zwjazkej" k Nowemu lětu a druhe dopisy. 2. dypk dnjoweho porjada: Naše kursy. Też hnydom při spočatku tuteho léta zarjaduja so zwučowańske kursy načolnikow a wšitcy zajimcy chcyli so bórzy ertnje pak pisomje pola bratra jednačela Janaka zamolwić. 3. dypk: Domowina a S.-Zwjaz. Wuradźowanje wo tutej maćiznje přepokaza so na generalnu zhromadźiznu. 4. dypk: Generalna zhromadźizna Zwjazka. Wona wotměje so njedźelu 29. januara pop. z dypkom **22 hodź.** w zali Serbskeho Domu. Dnjowy porjad: a) Rozprawy, b) Wólby, c) Namjety. Namjety za wólby a druhe maju so hač do 15. 1. zapodać na bratra jednačela. 5. dypk: Wšelčizny. Jednaše so wo Sokolskich Listach, sokolskej kapale a polu. Poda so nam hišće krótka rozprawa wo rjanym Łužisko-serbskim wječoru sokolskeje jednoty w Prazy. Sokolske „Nazdar" z etry starosty skónči přip. 1/41 hodź. dźělapołne a wuspěšne posedźenje. Dešćojte wjedro witaše ranko sokolskich bratrow, hdyž do Budyšina khwatachu ze wšěch kónčin Łužicy, dešć jich mačeše po puću a teć zaso na dompuću. Sokoł njeznaje zadźěłka, wón staji wšo druhe niže swojeho sokolskeho ideala. Dušu a wutrobu njeda sej namačeć z jědom cuzby a hidy ale syći so ze skutkom za narod a swoje Sokolstwo. —f.

Zhromadźizna jednoty „Sokol" we Worklecach.

Z nowym lětom k nowemu dźěłu! To je hesło naše sokolskeje jednoty, kiž ma po swojim wobstacu ze wšelakimi njedostatkami wojować. Teź te so přewinu. W tutej nadźiji do přichoda witaše bratr starosta Natuš swojich swěrnych na wutorniše posedźenje we wjesnej korčmje pola Pjetašec, hdyž črjódka aktivnych w zymje zwučuje. Snadź z nalětnim wětrom počahnu tući woporniwi młodźencojo a starši k juhu, do Pančic, zo bychu tam zjednočenci z bratrami druhich jednotow zhromadnje zwučowali, štož je žadanje mnohich.

Na prozy nowcho léta přeješe wšěm zbožowno nowe lěto, namłowješe sobustawy, zo bychu kruće stali k serbskej khorhoji a wot žanoho wětra so njedali čisnyć. Dyrbimy so prócować, zo bychmy nowych wojowarjow w kruhach sokolskich sej nadobyli a zo bychu snadź ličbu z dwěmaj ničkomaj docpěli. Po wozjewjenju wobšerneho dźenskeho porjada krótko so k wólbam. Z nich wuńdźechu šćedrowcy funkcionarojo: Franc Natuš — starosta, Jakub Lipiš naměstnik, Jurij Kocor — načolnik Mikławš Brězan — naměstnik a pokładnik, Jan Kral přeni a Pětr Henčl druhi zapisowar. Wo narjadu ma so Jurij Kindermann starać a je za nje zamłowity.

Zapisowar poda rozprawu wo lětnej dźěławosći. Z njeje zhoniechmy, zo měješe jednota 8 porjadnych, 3 wubjerkowe a pódla nich 7 posedźenjow swjedźenskeho wubjerka. Zhromadźizny běchu w přerězku ze 15 sobustawami wopytane, potajkim nic ani 50 procentow. Jednota wuhotowa zdźěła z wokrjesom 4 swjedźenje, mjez nimi jedyn z přiležnosću wopyta sokołow bratrowskeho ludа. Je stajnje teź swojich zastupjerjow do wokrjesnych a zwjazkowych posedźenjow słała. Wobdźěli so na narodnych swjedźenjach, tak při poswjećenju khorhoje młodźencow we Rózeńcu, na Domowinskim zlěću w Radworju a na sokolskim zlěću we Wulkim Čisku. W zhromadźiznach je so teź přednošowało a započatki so stachu zo sokolskej kapału. Nowinarstwo je so ze wšěmi mocami podpjerało. Tutón načisk dźěławosće hižom dopokazuje, zo je so jednota znutřkownje rozmnožiła. Njech dale kroči po dotalnym puću a prawje wjele dźěławerjow namaka na narodnym polu.

Nadrobna rozprawa pokładnika sčěhuje přichodnu zhromadźiznu, dokelž běše financny minister swójbnje zamłowjeny. Za to pak zastupjeř pilnje přinoški zběraše a tak někotrežkuli pjenježnje woloži, na čož pak nichtó wumrjeł njeje. Wědźachmy, kelko „přisłušnosćow" bě hišće zestatych. Zapisowar referowaše wo zwjazkowej zhromadźiznje 29. wulk. rózka w Budyšinje, na kotruž naša jednota tšoch zastupjerjow póscele, tehorunja teź dweju na so wotmějacy kursus dla prostoho zwučowanja. Zastupjerjam so direktivy dachu, kak maja w tych abo tamnych prašenjach a namjetach na njej so zadźerżeć a hłosować. Přeješe so, zo by so hłowna zhromadźizna prawje derje wopytała.

Wo sokolskim swjedźenju po jutrach w Pančicach (22. IV.), hdyž nam Jasoňcanska Bjesada zasy rjenje zahraje kaž loni, so krótki porjad načiny. Nadrobniše so w swojim času wujedna a postaji.

Starosta na ważny wustaw „Posmjertneje pakładnje" pokaza a podłoni so dozdźělichu, zo móhli sobustawy sej doma wěcku hišće dokładniše rozpominać. Powšitkownje so tutón skónčny narodny skutk radostnje witaše a změje drje najrjeńše wuhlady ke skručenju narodneho kapitała. Ma tola wulke lěpšiny za sobustawow k Domowinje přisłušacych towarstwow. Za organizowane pjenjezy móža potom teź našemu wohrožonemu ratarstwu na nohi pomhać. Dla zawěsćenja so sobustawska lisćina kruće a kritisey přehlada a suche hałowy so na stronu čisnychu.

Započate namjety so na wšelake pola počahowachu. Mjez nimi jedyn, kiž sebi přeje, zo bychu so Serb. Nowiny wšudźe w korčmach serbskeho krajika wupowěšle, po možnosći teź „Sokolske Listy". Přednjewupowěšle, po možnosći teź „Sokolske Listy". Přednjoški měše so dźeržeć, skoro k lěpšemu nawuknjenju serbsćiny a druhe. Po možnosći ma so sokolski swjedźenk w Sernjanach wuhotować, je-li namórstne wobstejnosće to dowola. Bratr Lešawa dźakowaše so wšěm funkcionaram, kotříž su jednoty w běhu léta nawjedowali a wo nju so starali. Naspomni wuraz słowjanskeho bratra tamneho ludа, kiž měješe před wójnu pod cuzej pjasću wjele čerpjeć, kiž pak samo **„přećiwo swojej nadźiji na lěpši přichod"** tola dale trachu, štož njech je mócny pohon za nas. Skónčnje rozpominaše so wosebje narodna misera klóstrskeje krajiny, hdyž mnohe towarstwa, wobstejace nimale z lutych Serbow, serbsku rěč nazad ćišća a ju zacepwaja a su cuzym we wšěm k woli. Tak so naša maćerśćina skónčnje na niži skhodźeńk dźiwich ludow, kiž sej swoju rěč waža a česća. Sokoljo, kotříž tajke narod morjace dźelo podpjeraja a polěkuja, so z rjadow Serbskeho Sokolstwa wuzamknu. Tući hišće njejsu sokolsku ideju zapřimnyli. Za našich swěrnych pak rěka, heslo dale: **„Nětk zmocu lawa !"**

Wubjerk za čłozwučowanje w Budyšinie.

Dźěłowy wubjerk pod předsydstwom 1. sportskeho zarjadnika knjeza Libša wotmě swoje prěnje lětuše posedźenje póndźelu 9. januara wječor w Domje kehelekulerjow. Posedźenje zaběraše so wosebje z postajenjom dźěłoweho plana za lěto 1928. Njedźelu 22. haprileje wotměje so nalětni běh wot Židowa na Cichońcy, Lubachow, Mały Wjelkow do Židowa, spočatk a kónc pola Hilbjencec hosćenca. Mužscy přez 20 lět maju běžeć 10 kilometrow, wot 18—20 lět 5 km, młodostni 3 km, žónske wobdźělnicy 2 km. Přizjewjeńskí pjenjez płaći za wobdźělnikow, kiž njejsu hišće 18 lět stari, 25 pj., za starších hač 18 lět 50 pj. Běh započnje so dop. w 9 hodź. Wudawanje čisłow rano 7/8 hodź.

Budyski sportski tydźeń na być wot 19. hač do 26. augusta. Bliže so w přichodnych posedźenjach postaja. Nazymski běh lětsa wupadnje. Kontrollowanske knižki za sportske znamjeńka maju mějićelju po předpisnje wupjelnić a fotografiju přidać, hewak njemóža so na wubjerkowanjach wobdźělić.

W hłownej zhromadźiznje matej so namjetaj předpołožić: Towarstwa maju być winowate, zo wubjerkej wozjewja, hdyž sobustawy wustupja abo so wuzamknu, zo njebychu bjeze wšeho so pola druhelio towarstwa wobdźělili, je-li w starym towarstwje swoje winowatosće njedopjelnichu. Pozdźiše přizjewjenja so při wšitkich wustupjenjach na žadyn pad wjacy njepřijimaju, teź je přizjewjenje njepłaćiwe, je-li so wobdźěleński pjenjez zdobom njezapłaći. Tutaj namjetaj ma hišće hłowna zhromadźizna 16. januara wječor we 8 hodź. w Domje kehelekulerjow wobkrućić.

Dnjowy porjad hłowneje zhromadźizny: 1. Přečitanje protokola hłowneje zhromadźizny 1927. 2. Rozprawa w wbkhodnym lěće (1. předs. knjez Stoewer.) 3. Rozprawa wo sportskich wustupach. 4. Rozprawa pokładnje (knjez pokładnik Schäfer). 5. Rozprawa pruhowarjow pokładnje a wołóženje. 6. Postajenje hłosow jenotliwych towarstwow. 7. Wólby 8. Namjety. 9. Postajenje přinoškow. 10. Wólba dźěłoweho wubjerka. 11. Wólba zastupjerjow za zjednoćenitwo zajimow. 12. Dźěłowy porjad za 1928. 13. Wólby komisije za sportske znamjeńka. 14. Wšelčizny.

Na kónc zhromadźizny podźakowa so knjez Libš wšitkim sobustawam wubjerka za swérne sobudźěło w minjenym lěće a přeješe tež dźěłowemu wubjerkej, kiž ma so wuzwolić spomožne zhromadne dźěło w lěće 1928. Z kehelekulenjom na pruhu skónči so posedźenje w 12 hodź.

Kopańca.

Kopjańcowa hra mjez Portugalskej a Španiskej w Lissabonje skónči so njedźelu z překwapjacym njerozsudźenjom 2: 2.

Kolesarstwo.

Šěsćdnjowe wujězdźowanje w Španiskej. W Španiskej chcedźa w bližšim času teź wulke šěsćdnjowe wujězdźowanje wotměć. Zarjadowarjo jednaja hižom ze znamjenitymi kolesarjemi.

Kóne Lipčanskeho šěsćdnjoweho wujězdźowanja. Lipščanske šěsćdnjowe wujězdźowanje je ke kóncej. Z dobyćerjomaj běštaj Italčanaj Girardengo a Negrini. Wonaj dobušłaj 510 dypkow. W 145 hodźinach nimale 24 kilometrow přejełoj. To je na hodźinu nimale 24 kilometrow.

Autowy sport.

Zymske autowe hórske wujězdźowanje. Njedźelu 26. februara wotměje so w Martino di Castrozza, na zymskim sportownišču za automobile a motorske ko-

a. Wujězdźowańska čara budźe 15 kilometrow dołha. Tuto wujězdźowanje, kotrež je jako internacionalne wupisane, budźe pječa wosebje zajimawe, dokelž je wono prěnje wulke automobilowe wujězdźowanje, kotrež so w zymskim času we wysokich horach wotměwa. Dołhi dźěl wujězdźowańskeho puća wjedźe njez 2 metraj wysokimi sněhowymi murjemi.

Přilopk.

* **Najstarši stawnik w Němskej wumrěł.** Pod wulkim wobdźělenjom wobydlerstwa ju w Hermanezach pola Zawory w Schlesyskej pótłotwoho agenta, stawnika a dołholětneho zyrkwinoho wótca Jana Röhlera pochowali. Röhler běše cźežcźownu starobu wo 81½ lět dospěł. Se nim je jo stary zwěsdomity muž pominył, kiž běše dałeko a šyroko znaty a kiž běše jara lubowana wosoba. 37 lět dołho je jako stawnik skutkował a budźe deje potajkim najstarši stawnik zyłeje Němskeje.

* **Dwanaćzełětny mordar.** W jenej litwinskej wjsy zydomdźesaćzełětny žonu morjenu namakachu. Jako mordarja je policija nětko dwanaćzełětneho wnuka słonzowaneje wuměłdźiła. Sa pschičinu morjenja wudawaše pachoł, so je jeho wowka huito nabila, dokelž je niepospołušny był, a tak ju njeje mohł wjazy widźeć. Revolwer, z kotrymž je dwanaćzełětny swoju wowku zastrělił, běše jenemu šušodej kradnył.

* **S rěsom so sažynyła.** Dźewjećzełětnu dźowku jeneho wuhlerja w Osche w Naraćiskej Pruskej pósła macź do jeneho rěsaka po rěs. Jako po dołhšo za dołhi cźas njewróći, bźěchu jo pytaćź a namakachu jo pod hromadu rěsa jaduschene.

* **Powodźenje w Flanderskej.** Powodźenje njes městomaj Brügge a Ostende wupokazuju so bóle a bóle straschnische. Zyły kraj njes tutymaj městnomaj jeźi pod wodu. Wjele burow je hižom swoje stajki s cźołmami wopuschcźić dyrbjało, druhi, kotřiž nochcźedźa swoje wobsedźenstwa wopuschcźeć, su w jara kritiskim połoženju, dokelž je jara cźęsto jich i zyrobu sastaraćź.

* **Dźiwny pschikład snjeboženja.** Na dwórnischcźu we Rakoczu pola Budapešta chajsche żelesnisti sastojnik, kiž nječejsche tam žiwjeńu; młodu holzu, kotraž běsche z njeboženjom wobkolija stupiła, na strach kedźbny sčinić, dokelž dyrbjesche tam hnydom cźah pschijěć. Pschi tym pak sastojnik žanoho z Budapešta pschikładaju sprjedku cźah, skrabny a mori, njes tym so holzu druhi cźah tak cźežko pschejedže, so dyrbjachu ju do thorotwnje dowjeść, hdjež tež wona wumrě.

* **Suchota w Egiptowskej.** W Hornjej Egiptowskej krajina jara pod njedostatkom wody cźerpi. Wuhladny na znjeboženje jara słabe, dokelž je woda w Nilu tak nisko, kaž wot lěta 1913 wjazy njeje była.

Hamiske wozlewjenje z Budyšina.

Wosiewjenje.

Ssudnikse dny w Rakezach maju być w lěcźe 1928 na sćěhowazych dnjach:

25. januara, 29. februara, 28. měrza.
25. haprleje, 30. meje, 27. junija.
25. julija, 29. augusta, 26. septembra.
24. oktobra, 28. nowembra, 28. dezembra.

W Budyschinje, 12. januara 1928.

Hamiske ssudnistwo.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Jednota", towaŕstwo kat. Serbow, změje přich. njedźelu, 15. januara, wječor ½8 hodź. w „Kat. towaŕšownі" swój hodowny swójbny swjedźeń. Wšitcźi lubych Serbow přeprošujemy. Tež dźěći maju přitom! Zastup je darmo!

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přiňdźe z časom!

Khróšćicy. Naše tow. „Serb. Rat. Dorost" je na swjedźeń „Serbsk. Ratařskeho Dorosta" w Radworju (15. wulkeho rožka) přeprošene, runje tak też na „Ptači kwas" (25. wulk. rožka) w „Krónje" w Budyšinje. Tuž namołwjamy naše sobustawy, zo bychu tutej ryzy serbskej swjedźenjej z bohatym wopytom podpjerali. Předsydstwo.

Luž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna zwjazka budźe njedźelu, 29. januara, popołdnju z dypkom ½2 hodź. w Serbskim Domje. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety. Jednoty njech swojich społnomócnjenych zastupjerjow w postajenej liěbje wotpósćelu. Tohorunja wočakujemy bohate wobdźělenje sobustawstwa wšěch sokolskich jednotow. — Namjety maja so hač do 20. t. m. pisomnje zwjazkowemu jednaćelej zapodać.

J. Šajba, starosta.

Małešanski zwučowanski wokrjes. Přich. njedźelu, 15. wulk. rožka, je kurzus za dźěćacych načolnikow. Započatk we 8 hodź. w Małešecach. Wuči so nowe dźěćace prostne.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost za Radwoŕ a wokolinu" přeprošuje wšěch lubych Serbow, wosebje ratařsku młodźinu, na wulki „zymski swjedźeń", kotryž so wotměje přich. njedźelu, 15. januara, wječor w 7 hodź. w Brylce hosćencu w Radworju.

Ruksecy. Serb. tow. „Lipa" změje přich. njedźelu pop. ½3 hodź. hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy, nowowólby, założeński swjedźeń a přednošk knjeza Krawčika wo hospodarskim a narodnym połoženju w Ruskej. — Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo zhromadźiznu wopyta. Hosćo su nam lubje witani. Předs.

Ubjey. „Jedn. Sokol" změje přich. wutoru wječor ½8 hodź. zwučowanje. Nowe sobustawy so přiwitaja. Načolnik.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu 14. januara 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,192	100 pólsk. złotych . .	47,20
jendźelski punt . .	20,45	100 čěskost. krónow .	12,435
100 šwajc. frankow	80,80	100 franc. frankow .	16,485

Barlinska burša pschinješe wčera pschi spočzatku efektam žytne powyschenje kursow. Na konzu pak sašło popuschčowanju.

Produktowe wiki wčera wjese nowemu njepschinjeschu. Pschenica wschak bě wo 5 pj. po zentnarju hrózscha. Druhe žita wobstawachu na schiworkrownych płaczijnach. Zentnar płaczesche

w Barlinje

pschenicy 11,65—11,80 hr., rožki 11,70 hr.
hacź 11,85 hr., jeczmjenja nałětneho 11
hacź 13,35 hr., wowsa 10—10,55 hr.

w Shorjelu

pschenicy 12,20—12,90 hr., rožki 12.20 hacź
12,80 hr., jeczmjenja nałětneho 12 hacź
13,50 hr., wowsa 10—10,70 hr.,
běrny zemnat 3 hr.

w Drježdźanach (Jandźenu póndźelu)

pschenicy 12,20—12,45 hr. (12,30—12,55 hriwnow),
rožki 12,55—12,80 hr. (12,70—12,95 hr.),
jeczmjenja nałětneho 13,10—14,10 hriwnow (13,10—14,10 hr.),
jeczmjenja nałymkeho 11,30—12,40 hriwnow (11,30—12,40 hr.),
wowsa 10,70—11 hr. (10,70—11 hr.),

schtwórtk w Kamjenzu

pschenicy 12—12,40 hr., rožki 12—12,50 hr.
jeczmjenja nałětneho 12,50—13,50 hr.,
nałymkeho jeczmjenja 11,50 hacź 12 hr.
wowsa 10,50—10,80 hr.
hušy punt 1,10—1,20 hr., běrny 4—4,50 hriwnow,
prošata 11—18 hriwnow,

Wiki wužitkoweho skotu wčera pjatk w Barlinje
(Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu pschihnali 470 młodych bóikow, žuczelnych kruwow a jałojzow, 115 cźelatow, 2 bykow, 2 wołaj a 21 prósatkow.

Młode bóiki a žuczelne kruwy płaczachu 250—560 hr.
Ssuczelne jałojzy 220—470 hr.
Byki, prósatki, stót k wjasanju a
ke kormjenju (po zentnarju) 42—46 hr.

Wubrany rjany stót bozpě hischcze wyschische płaczijny.
Wiki klazachu, płaczijny popuschczowachu.

Wiki schtwórtk w Lubiju.

Butra 0,85—1,05 hr., jejo 13—19 pj., twaroh 25 pjenjezkow, hušy 1,10—1,20 hr., tanz wolij 1,6 hr. bźły kał 12—15 pj., cźežwjeny 20—25 pj., karoty 20 pj. morchej 15 pj., pjasna loboda 40—50 pj., hydrojty kał 10—60 pj., kolrabi 8—12 pj., zybła 20—25 pj., banje 15 pj., pjerschinka 10 pj., jabłuka 10—35 pj., kruschwy 15—25 pj., krjen 50—80 pj., wlózke worjechi 60—75 pj., šwinjaze mjaso 1—1,10 hr.

Na pschedan

Kosa blisko ke kósłatam, pjekarnja w Trjebjezicy.
Prošnata, knjezi kowoŕ w Semchowje.
Wózkaj, mandlawa, weblek za konfirmandu we Wurizach cźisło 17.
Konjej šischkaj, 5-cźłetnjej w Nowoślizach cźo. 3.
Kóń žyłny ko ratarstwu, Meißner w Semizach.
Šeniza ko dalschemu pizowanju, mlokarnja w Sślepom.
Julojza wysokoswuczelna w Cźornem Khołmzu 555.
Krowa młoda žyłna z cźelczonom w Ssmjeczkezach 5.
„ bjisko k cźelenju w Serbskich Pastjach 5.
Ložo, Lehmann w Hródku, Lipjeńanska dróha 141.

Pschihlajej pytaju

Tischlikrjezikeho wuczelownika, Brämminger w Wjelej Wodźe, Lužiska haja 25.
Holzu ko domu Schnabłej kofejownja w Lubiju.
„ Barth w Kusowje, Hóschowska dróha 48.
Pjekarskeho wuczelownika, Karaš w Cźornem Khołmzu.

Drjewowa aukcija

njedźelu 15. januara 1928

pschi puczu ś Wjelkowow do Stachowa pop. ½2 hodź.:
nowe halosy a kuluchi;
w Korzinjanskim rewěrje pop. ½2 hodź. nětkotre łožy sćežajych khójnow;
na Ssulschcźežanskim rewěrje pschihp. w 1 hodź. pschi mjeńšym puczu ze Ssulschcźez do Lubhoscźa 300 metrow khójnoweje wałcźiny.

Ssudnišćy na pschedawanje.

póndźelu 16. januara 1928

w Ssulschcźezach pola Kulowa w hoscźencu pop. ½3 hodź.
5 prošatow,
w Dubrinku w hoscźencu pschihp. w 12 hodź. kruwa,

Finanzny hamt

na pschedawanje pschedawa

póndźelu 16. januara 1928

w Kulowje pop. w 11 hodź. w hoscźencu „K 3 krónam" 2 kruwi (cźorjnej schcźaj),
w Dłunju schtwórtk 19. 1. 28 (kupzy sešoh jo pola gnezjnskeho pschedstejicźerja) sofa.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje bźenja dop. 3/11 hodź.:
Wiki jara měrne, pschenica sterje dróžscha.
Dop. 3/12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnja.

	13. 1.	12. 1.
Pšenica	233-236	232-235
rožka	234-237	234-237
nal. jećmjeń	220-267	220-266
naz. jećmjeń	—	—
wows	200-211	200-211
kukurica	215-218	215-218
pšenič. muka	30-34,00	30-34,00
rožna muka	31-33,75	31-33,75
pš. wotruby	15,00	15,00
rožne „	15,00	15,00
raps	345-350	345-350
lane symjo	360-365	360-365
hróch	32-35,00	32-35,00
pjeluški	20-21,00	20-21,00
buny	20-21,00	20-21,00
woka	21-24,00	21-24,00
módre lupiny	14-14,75	14-14,75
žołte lupiny	16-16,10	16-16,10
zeradella	—	—
raps. wosušk	19,80	19,80
lany wosušk	22,40	22,40
poen. melasa	—	—
běrnj. kruški	23-23,80	23,80
syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
rjana słoma	0,70-0,90	0,70-0,90
pšenź. „	0,70-0,80	0,70-0,80
owsna „	0,80-0,95	0,80-0,95
jećna „	0,70-0,90	0,70-0,90

Drježdźańska burza (13. 1.)

Pšenica	244-249	běrnjace kružki	26 00-26,50
rožka	251-256	pšenź. wotruby	15,50-16 00
nałětni jećmjeń	262-282	rjane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. jećmjeń	226-248	pšeńona muka	44.00-45,50
wows	214-220	rżana muka	38,50-40,00
čerwjeny dźećel	—	woka	27,50-28,50
raps	345-355	pjeluški	27,50-28,50
kukurica (Mais)	220-223	hróch	29,00-36,00
suche truhančki	14-14,40	cokrowe truh.	21,00-22,50

Wićne płaćizny w Budyšinje.

14. januara 1928.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,00	12,50
Rožka, nowa	50 „	12,00	12,50
Jećmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźěl.)	50 „	3,00	4,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,30	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1,90	2,40
„ z cypami młócena	50 „	2,70	3,00
Pšeńcna muka, 60%	50 „	21,00	21,75
Rżana muka, 60%	50 „	19,50	20,00
Pšeńcne wotruby	50 „	8,25	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,15	0,18
Prosata 659 štuk	1 štk.	10,00	22,00

Na wikach so prosata berje kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaca.

Wićne płaćizny štwórtk 13. 1. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lublu za 1 centn.
Pšenica	12,00—12,40	12,30—12,70
Rožka	12,00—12,50	12,30—12,70
Jećmjeń (nałět.)	12,50—13,50	12,50—13,60
Wows	10,50—10,80	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,50—3,00
Słoma z maš. młóc.	1,40—1,50	1,30—1,90
Słoma k zasłanju	1,80—2,00	
Słoma z ruku młócena	3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,00—4,50	3,50—4,00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,60—1,90	0,85—1,05
Jeja	0,18—0,20	0,18—0,19
Pšeńcne wotruby	—	8.10—8,40
Rżane wotruby	—	8.20—8,50
Pšeńcna muka	—	20,25—21.00
Rżana muka	—	19,50—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—18	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

14. januara 1928 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńcna muka	1 „	0,54	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,13
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1.80	2,00
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	3.60	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,20
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Što su tunje płaćizny?

Hdyž tež twory za tym su. Hač sće Waše wupjeńki woprawdže derje kupili, to hakle widźiće, hdyž je wužiwaće. Na kóždy pad budźeće z našimi tworami spokojom, hačrunjež wupjerki pola nas jenož płaća

85 cm šěroke	. . . . . metr	2.20 hr.
100 „ „	. . . . . „	2.75 „
115 „ „	. . . . . „	3.— „
130 „ „	. . . . . „	3.50 „
140 „ „	. . . . . „	3.70 „
160 „ „	. . . . . „	4.25 „

A. Kasper / Burglehn 11
w Budyšinje

Drjewowa awkcija

Njedźelu 15. januara, připołdnju 1/41 hodź. budu so w **Swinarni** (zady Koklic kubła)

33 losow stejaceho drjewa

(twarske a palne) za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

W Swinarni, 13. januara 1928. Zastupnistwo.

Přesadźowanje drjewa

Wutoru, 17. wulk. rózka budźa so w **Dobrošicach** pola Njeswačidła wokoło

60 losow stejaceho khójnoweho wužitkoweho a palneho drjewa

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać.

Započatk dop. w 10 hodź. pola Lišeje horr — Dobre wotwoženje. —

Wobsedźer.

Štwórtk, 19. wulk. rózka dop. w 9 hodź. budźa so w Šusterec drjewnišču w Rudej wokoło

80 rm. palneho drjewa a sylna walcina předawać **Funka w Lěskej.**

Přesadźowanje palneho drjewa

Srjedu, 18. wulkeho rózka, budźa so na **Wutołčanskim rewěrje** (Zahroda, Djepjeńka, Wjenkec lěs, holč. hat)

18 rm kuluchow { wšel. 7 dubowych, „ 2 wóšo-jaseńjowoje, „ 6 lipowych

15 hatoz. hrom. **8 hrom. doln. žerdźow** **10 rm pjeńkow** dubowe a bŕez. dubowe a bŕez. dubowe a jaseń.

za přesadźowanje předawać.

Započatk w 9 hodź. při Wutołčanskej zahrodźe.

Přesadźowanje drjewa

Srjedu, 18. wulk. rózka dop. w 9 hodź. budźa so na Jitkowskim hajn. rewěrje

130 rm khójn. rólow I.
50 „ „ „ II.
1200 „ walčiny

zjawnje za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. — Kupcy zeńdu so w 9 hodź. při hosćencu w Jitku.

Knježstwo w Rakecach.

Přesadźowanje paln. drjewa

na Jatřobjanskim rewěrje

Štwórtk, 19. wulk. rózka budźe so na drjewniščach wotdź. 16 a 27 a na wudrjewniščach wotdź. 4 a 14 nastajane

125 wóls., bŕez. a dubowych dołhich kromadow
12 rm khójn. wužitkowych klumpachow
12 „ twjerdych palnych šćěpow
10 „ khójn. „ „
50 „ „ „ klumpachow
98 „ „ pjeńkow
230 „ „ walčiny
105 štuk šmrěk. žerdźow

k prjedy so hišće wozjew. wumělenjenami za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so dop. 1/210 hodź. w Jatřobjanskim hosćencu.

Hajnske zarjadnistwo w Kupoji.

Syno a sloma

je na předań w **Klukšu 46**

Wysokosćelne dobre

plah. a čehn. **kruwy** a 2 jara rjane **jałojcy**

k płahowanju su za rězańsku płaćiznu na předań abo so wumjenjeje.

Knježi hosćenc w Njeswačidle.

2 sprawnej 5 a 6 lětnaj

konjej

staj na předań w **Nowoslicach čo. 9.**

Sylne prosata

su na předań we Wotrowje 7

Ležownosć

w srjedźiznje Budyšina so hodźaca za małeho rjemjeslnika (dowójnski najeński pjenjez 700 hriwn.) je tunjo na předań.

Naprašow. pod **D 82** na wud. „Serb. Now."

Khmanego **ganzora** pyta

Gruhl w Rozdecach čo. 35 pola Budestec

Magneiny dom

JNVENTUR AUSVERKAUF

Započatk sobotu, 14. januara

Ženje hišće **tak tunjo** Kóžda płaćizna **jedyn skutk**

a toho- dla **staroznate kajkosće**

„Magnet"

Zonjace nohawicy, flor	—.75	mužace kholowy 1.35	—.98
„ „ wumělska žida 1.50	—.85	mužace kosle 1.95	1.75
„ „ hajmj. 2 pory	—.95	mužace garnitury, barbojte	2.95
mužace nohawicy, por	—.58 —.39	zwjerśne kosle, zbytkne dźělby wšelakich šěrokosćow 4.95	3.95
rukajcy	—.95, zbytki —.25	krawaty	—.68 —.45
žonjace šlupry 1.45	—.65	spódnje talje, štrykow.	—.95
pryncesne sukinje 3.95	2.95	dźěćace kholowy, štryk., 2 poraj	—.95
šlalčiki	—.45	pas za nohajc. dźerżaki	—.85
gumijowe šórcuchi	—.88	frotěrske trenja	—.95 —.65

Žonjace klobuki, zbytkna dźělba, serija II, štuk **2.95** serija I, štuk **1.95**

Indanthren-zbytki	m. —.75	płat za šaty „Magnet", bjez appretury, 10 m.-koupon	8.50
bałma z wumělsk. židy, kašk.	—.75	voile, kwětkojte. 100 šěroke	1.95
płokajonny somot, m. 2.50	1.90	wołmjany muselin, mastr.	1.50
kopriwina, wok. 78 šěr., m.	—.60 —.48	bluzowy barchent, m. 1.50	—.75
košlowe barcheńty, m.	—.58 —.48		

Žiđzane tkaniny, zbytkne dźělby, metr wot **1.50** sem po jara tunich płaćiznach

Krymske a plyšowe tkaniny za wobsadki, wot **5.**— sem.

Njedźiwajcy škody jara znižene płaćizny

pulowry **jaki** **capki** **canki**
lacy **kostumy** **šawle** **wušiwanja**

Kaufhaus Schmidt GÖRLITZER JOHANNES BAUTZEN

Sobustaw němskeho nakupowańskeho družstwa

Wotedace wesołych dźěćbow sebi wjemčnjanu! Kóh dobre kaž sstud dosahu!

Dobre čehnje k sebi!

Woschitu wobkhod

za **nawočnicy, šćiparje,** (Klemmer) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróży 5.

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe } **aparaty**

a wše wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mójźeł Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a płatow kuž tež wotdahi wěcywustojnje a najspěšnišo.

Płači kwas

Dźiwadłowa hra za dźěći we 3 ćinach jednanjach wot kantora Hančki w Porśicach je na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Žadajće sebi hnydom moje bohate wobrazowane **Katalogi.**

Anton Sukatsch
Halle / Saale

Do Budyšina přišedši zetkujemy so stajnje

w Lehmanec kofejownji

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ff konditorske twory / najlěpše napoje kofejowe pječwa / ježny lód štomowe tykancy / sokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar

Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Wšě blidarske dźěła

wuwjedźe derje, čisće a płaćizny hódne

B. Werš w Zdźěrje.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Wudźěłanje wšěch **twarskich projektow**

zhotowjenje rysowanjow za twarsku policiju, wobličenja a nadiski wudawkow dokonjam nanajlubšo

W. Fischer

na Drjewjow. wikach 27!

Wysokosćelna

kruwa

je na předań

w Ranjach číslo 27

Wysokosćelna, dobrowa

kruwa

je na předań

w Rakojdach číslo 3

Wulka dźělba zmjerzujuceho bělcho kała

je jako pica za skót na předań

H. Lolck

fabrika za kisały kał na Hornječerśk. hasy 45

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wušaty wobrazowy wobsah.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nastawk rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 13 | Budyšin — pónjedźelu, 16. januara 1926 — Bautzen | Lětnik 37

Podružnikow škitacy zakon so podčišći.

We wobydlenistim wulbjerku němskeho sejma je so sakonjowy nacrjt k pśeměnjenju podružnikow škitacego sakonja w druhim cytanju dowuradźił a to powšikkownje po wobsamknjenju pśenjego cytanja. **Podružnikow škitacy zakoń dyrbi so hač do 31. měrza 1936 podlěšćiś.**

Pśejoby teho bě so hišćeze namjet nimskonazionalnych a němskeje ludoweje strony wuradźił, po kotrymž by wótpowědźenje móžne za wobydlenje było, kótrež je so jenož dźěwaje na źěłu a dźěłaśi poměrin pśichanjale. So by namjet sakoźił, nimskonazionalny Leopold na to pokasa, jo nětkle bliźko dźěłaśijow pśejdawšich dźěłaśerjow dźěłaceerjo a pśichiźkuchnicy zemrětych dźěłaceerjow bydla, bjez tym so dyrbja druhe dźěłaceerjo dalšne pśeze k dźěłaśijam khodźiś. Pśicheźiwo tomule namjetej wobroźi so niž jenoź sozialdemokrat Lipiński, kótryž praji, jo so prajchenje dźěłaśistich wobydlenjow njejhodźi se sakoźitimi postajenjemi w podružnikow škitacym sakonju wuprawiś, ale teź Trommel z zentrumiśeje strony praji, jo jeho frakcija w tu khwilu njemóże namjetej pśichwalowaś.

Namjetarjo na to namjet wróceo wšachu, jo by so za połnu zhromadźiznu pśechodźeł.

Twar wobydlenjow w lěcze 1928.

Licba wobydlenjow, w lěcze 1927 w Němskej natwarjenych, je powšikkownje na 250 000 wobliczuje. We lěcze 1926 bě so jenoź něźdźe 200 000 wobydlenjow natwariło. Twarjenje w lěcze 1928 je najźerje kondźizy sapoczuje. W tu khwilu je hišćeze telko nowotwarow njenaczišćiło kaž w lěcze 1927. Kak je wěz rozwiśe, njeje hišćeze do pśedka widźeś. Jeli je pjenjezy njebudźa žadne, śmě je wočakaś, so budźe twarjenje domow pśichěrakeź.

Rozdwojenje w centrumskej stronje.

W zhromadźiznje dźěłaceerskich wusmolerjow zentrumskeje strony je njedźeju znaty zentrumski wotpósłanc, wjednik dźěłaceerjow Judušch w Oberhausenje rěcź měł, w kótrejž je je smutkowanym poměrami zentrumskeje strony zaběrsche. Mjes druhim je z wótrocźu pśicheźiwo **němšemu kanclerej Marxej wobrocył, kótrehož wóstronjenje z wjednistwa stronu jemu njeby njewitane było. Zentrumska strona chze a dyrbi ludowa strona być. wón pak mêni, jo nětkle zentrumskej stronje a frakciji ludźo pśichiźkuśicheja, kótśiž su je zuje.** Wót revolucije móže teź zentrumski muź statne zastojnstwo dostaś. Tobodla su wšykne zastojnizy, akademikojo atd. stronje pśichiźinpili, kótśiž pak jej smutkownje njepśichiźkuśicheja. Teź z hopodarstwa je nětkle wótkliś k zentrumskej stronje pśichiźkoł, kótryž pak z njej ninic njeźo cźinicź. Tuzi ludźo smutkownje ludowej stronje njepśichiźiwaju, dokeź njejsu prawodosćimi a sozialni. **Dźěłaceerjam wšitko pokrachuje, kótryž so jim zaleźi.** Samožne zastojnstwo su z druhimi wobžadźene. We zentrumskej stronje je pśeźewjele zastojnikow. Tak so zentrumska frakcija w prusiskim sejmje po połozy je zastojnikow twori. **W pozdźejšim cźasu je wón, Imbusch praji, wjele listow dostał z namołwjenjom, so by nowu dźěłaceerjsku stronu załoźił.** Pśichiźkoźowanja wjele tyšacow by mógł wěsty być. To pak njeje prawy puć. Politiski stronow je dosć, program zentrumskeje strony pak je dobry a idealny.

Tajne wuradźenja zentrumskeje strony je stronami lěwizny.

„Berliner Mittag“ wo tajnych jednanjach zentrumskeje strony je stronami lěwizny powê. Po tym je zentrumska strona stronam lěwizny namjetowała, so by wjednistwo spowkowneje politiki njeby we wotmyślenym nowym kabinetu znowa dr. Stresemannej pśichwoštajiło, ale so by zentrumskemu politiku dołwériło, helwat pak mêło so tak pśigótowaś, so by němska ludowa strona mêła finanzne ministerstwo, znate najwobcezśišćine a najnjedźaśowniše, pśeźewsała. Zentrumizy sasłužbjeriju su so pśi swojim namjeźe na njespokojnosć powołali, kótraž je so je Stresemannowej złe njewuspěšnej porheinskej politiku šćuła.

Take powêźeś „Berliner Mittag“ dyrbi so z najwjeśišim njedowêrjenjom pśichwatowaś, pśeźy hač ju nowiny zentrumskeje strony njepotwjerdźa.

Rozmnožowanje pśchelhodow pśichi němsko-pólskej mjeźy.

Pólśe sakonjowe a wuławjowe łoźenje je protokoll wo dojednanju mjes nimskim a pólskim tuježeźiwom wosje-wiło, po kotrymž je hnydom 101 zlownych sastaniśišćow pśichi mjeźy mjes wobêmaj statonaj pśichiwatni, pódla teho budźe hišćeze 37 druhich pśchekhodow pśches mjeźy. Wocakkuja, so je z wotewrjenjom mjeźy na wjele wjazy mêśtnach dyźi pśedy za cźaś zlownoje wójny nimale wotemrjety wobkhad tworow a wobžowow zaźe wožiwi.

Njespokojnosć mjes ratarjemi w Schleswigu a Holsteinskej.

Rospórjenje, do kotrehož je so schleswigsko-holsteinske wjesne wobdyleŕstwo dało, a kotrehoż dla je so mjes wyšinosćeźemi njemêr šćudźił, teź we wyšeźdnych protestowańskich zhromadźiznach wothłoź namakuje. Schleswigski knježeśstwowy president je so rozsudźił, w Barlinje rospramu wo położenju ratarstwa w schleswigskej provinzy podaś. Katastersko wyšinosće su so, kaž je słyšaceź, znowa namołwiśe, so bychu wšykne namjety na cźakanje pocźeźnje na spušćeźenje leżownostnego a samožonjowego dawka derjemenje pruhowale a spěšnje wotbyle.

Konferenca swjasarskich pósłanzow w Pariźu Bolharskej porokuje.

Pśichodźuca konferenca swjasarskich pósłanzow w Pariźu, wótkrajny minister Briand, je sekretariatej Swjatstwa Ludow dopiś pósłał, w kótrymž pšeśuje, so so w Bolharskej jara hušto sakoźitich postajenjow njedocźeja, kótreż dyrbja postajenja mérowych frećenjow sawêrźiś, wośebje sakonje wo rekrutowanju a wo organizaciji wójska.

Ruskeho offiźéra w Pólsku sajeli.

Po powêźeśi „Litewskeje telegrafneje powêźeźenje“ su we Wilnje offiźéra ruskeho generalneho staba, Nikolajewa sajeli, hdyž je chcył tajne dokumenty wo pólskim wójska pśches mjeźy do Ruskeje pósłaś. W swójźu z tym su so schtyri druhe wobžowy sajale.

Katolšty duchowni njeźmêdźa so do pólskeho sejma wuslowiś daś.

Kaž Warschawske nowiny powêdźa, je pólski kardinal Hlond, kótryž w tu khwilu w Romje pśebywa, do Warschawy telegram pósłał, z kótrymž katolšty duchowni njeźmêdźa do sejma abo senata wuslowiś daś.

Zimanje kommunistow w Kownje.

W Litwje su kommunistojo w pozdźejšim cźasu se zjawišćim hibanjom wustupowali. Policija je tohodla jich wobydlenja pśechpytała. Po dlêšćim śledźenju je policija w Kownje daloko rozšyrjene spišćihańskie wotkryła. Po wosjewjenju smutkowneho ministra su 19 wobsobow sajeli. Pśichi nich su jara pocźeźowazy material agitacijske pišma, falšowane pucźowańske pasy a wukazanja ze Moskwy nadeśli. Sajeźi su pśeded wójnski sud stajali. Teź w provinzy su cźrjódły kommunistow sajeli. We provinzišim muzeju Wilkomirje su je dźewjeźo studentow dla rozšyrjenja kommunistiskich agitacijskich pišmow je sajeźi pośrjechili.

Wusud wuhnatych bolšewikskej Ruskej.

Njedawno je je pólski lékaŕ dr. Lipiński se zamêrjenjom z ruskimi jatymi z ruskeje jatby wuswobodźił. Sdźiwoje nawêdźenja w ruskim wuhnanišuje je nadrobnje w pólskich nowinach wopisał. S podśladkom spionaje bêchu jeho sajeli, dokeź bê w źiwojim bydliśeźu pólski konsulat wopytał, so by źebi dwêmi za nawrót do Pólskeje wobstarał.

W Tiflisskim jastwje wón 1926 w kontorzy w jenoliśowej jatbje wósta, kótraž bê połna wulkich myšichow. K jeźiwojenju wšyknego pak punkta hubjenego khlêba a dwê špindoloje lêwkeje wody dostawaśe. Haczuńże bê na śerbjenje a inschias cźeźko sfkoril, jo jemu lékaŕske wothładanje njedosta. S dobom sajaty njemski konsularski zastojnik je tehdy na tajše wobstadźenje wumrjeł. Dokeź je diplomatiskich zdmatalazow bojachu, je na to rewizija poruczi. Tomu nêdźe dr. Lipiński pśistupiśoć, je jeho do thorownje dowjedźechu. Potom jeho dla spionaje k zastrcerji zajuźdźachu, kela jeho **k dźesaźśeśtemu wuhnanišuu na Sołowjeśke kupy wobhnadźichu.** Na kupje Kondźe, na kótrejž bu wuhnaty, sa schêźej mêźajow i 900 zajatych 200 wumrje.

Dyrbi so z tym licźeś, so je 16 000 jatych, na Ssołowjeśke kupy wuhnatych, wschižu na tyfus, skorbut, wobłaźenje atd. schinu. Lipińskemu dla wulkeho njedostatka lékarjow lékowanje wukonjeć. Mêni pak, so je źiwój nadawk jara njedospołnje dokonjał, dokeź bê wulki njedostatk lékaŕstwow a pśichipra-wjenjow sa wothładanje tkorych.

Rosprawjeŕ swobodje na to pokasuje, so wulki dźeł na kupje wuhnatych z kommunistow wobstojeśe, a to pśchede wschém z wukrajnych kommunistow, kótśiž bêchu do Ruskeje pśichcźahnyli, kótśiž pak bêchu so w źiwojich wocźakanjach sjebani do opposizije sejźiśeźeli a bêchu so z dźela pśchi śpichańskanstwach wobdźêlili. Mjes źiwojimi zamknutymi pólśtimi krajanami rospravnik samo we wjeśśinje kommunistow nadeźdźe, kótśiž po jeho wopśašanju hórko wobźarowachu, so bêchu do Ruskeje wuczahnyli.

Sinowêw a Kamjeněw wobhnadźenaj?

„United Preß“ je wo 6, so su Sinowêwa a Kamjeněwa namołwili , so na wêśeźy cźaś do Woroněża podaloj. Myślale pśichi stoj so Stalinowemu napominanju podeźli, jich mjenje „so sašo jako poknopłaczasaj sobuśtawaj ku milišćiwemu stronu wobhladujetaj.

Skradźni paleńpalerjo w Ruskej.

W zyłej Ruskej nêtkle sa skradźnym palenjom paleńza, tak mjenowanycho šamožona, śledźa, kótryž je pola ratarjow jara lubowany. Teź je šakašane, sa šampun potrjebne palicź abo trêbny naporjad žebi natwaricź. Pśichistupjenje wukazuje, so z nêźajom khłostańnje abo z 500 złotymi rublemi khłosa.

Nadpadnicy w Skopli.

We nadpadźe w Skopli (Ušküb) su dalšne powêźeźe doschle. Mara Buljewa, kotrejež nan je sa cźoš, hdyž bê bolharske wójśe połodnišim Sserbiju wobšadźiło, w Tetowje na cźele wójnskeho jarjadnistwa śak, je so pjeza pa poraženiu bolharskeho wójska do Bolharskeje podała a za z bolharskim kavalleriskim hejtmanom Chrankowom wożenila. Poźdźišcho pak bê so wot njeho dźêliła. Marja Buljewa bê w Skopli jako wojeńna, kela pjeza lohła žona znata. Hdyž su po mordarskim nadpadźe na cźekańcy jednu Albanz sadźerźa, so jej poradźi, žebi kulku do wutrobna tśeśeź. Pśejoby hač je na zemi wumrjela, je prajila, so je ju mazedonski komitej mjewał. Prelicźe złoźowaceź. Buljewiny bratr w bolharskim wójšku jako offiźer słuźi. Prelicźa su hnydom operowali. Wón je we wulkim strasche, kela maju hišćeze nadźiju, jemu źiwjenje sakhowaceź.

Hdyž bê powêźeź wo attentacje w Skopli do Beograda doschła, je w smutkownym ministerstwje pobožnje było, pschi kotrymž so pódla kommandanta južnosłowjanskeje žandarmerije wschelazy wyšoźo ministerialni zastojnizy wobdźêlichu. Konferencyzyme wobsamknjenja w nastupanju naprawow, kotrež maju so stacź, je tajne dźerźa.

W politiskich a knježeŕstwowych kruhach je słyšaceź, je attentat na južnosłowjańsko-bolharske pocźahi njejmêje žanych sceźinkow. Njedźiwajo teho dyrbi so pśeźewjele komitlacźanu rasnje postupowaceź.

Madźarskeho spiona sajeli.

W Koschizach w Sslowakskej je policija madźarskeho spiona Kappa sajała, kotryž je wot 1923 w madźarskej wobkeŕskej słužbje był.

Ssamomordarstwo połnoho marschalla.

Gźêtny połny marschallski lieutenant Lelay z Nuriges w Budapeszti je źebi kobotu w nozy kulku do prawoho spanja tśelił. Wokoło 11 hodźin be domoj pśichichł. Hdyž chcyhu jeho śiwójoni do jeho śiwy šatnicy, durje šamknjene nadeźdźechu. Durje z mocu wotewrichu. Generał z kruju połaty w stole śedźejoze a na śeni revolwer łeżejoze. Na śmjerć tranjenoho jeho do khorownje dowjedźechu.

Němska liga w Južnosłowjanskej so rozpuśćiła.

W Južnosłowjanskej je so němska liga rospuśćeźiła. Němski zapósłanc Kraft je so jeho w stupcźišnje wobźeźowaceź, tola ministerstwo pśchedsydo Wuticźowiej jemu znapśeźeźiwi, so wo jakašni mjezo njewê. Sapósłanc ninma žanych wowmółjenjow, Němzam w Južnosłowjańskej dowoliś, so bychu šamknjenu ligu meli. Wuticźowiej śiboli, je nalesnosć pśchepyta.

Sapósłanc Kraft je dale na stalu finanzneho sakonja hórśeśeźe, po kotrymž je w pašmje hač do 50 kilometrow wot mjeźy zane wobźeźeńśtwo bjes dowolnosće wyšinowje

hrjebne pschenjeseg abo kubisch. Kraft méni, jo go kola postajenja pschecziwo némitschej njemschinje méri. To jame postajenje pak tsch we delmatiffej a w druhich namjesnych stronach Juschnoslowjanskeje plazi. Juschnoslowjanska.

Belgisko-franzowski konsilij dla slowneho srěczenja.

Franzowska a Belgijska njemóżetej nowe wikowanske srěczenje dojednacz. Franzowska je zda tak wukoło stajila, jo je so Belgijska zapowědzała, do nich zwolicz. Belgijzy sa-stupjerjo su Franzowsam rjekli, jo dyrbja pak zlowny tarif zhubicz, pak jednanje zastajicz. Jeli so by franzowske kusezerstwo wuzoke zła na franzowske wino, zibzane twory, wonjadła, bwětli a wobczbe na automobile pokózła.

Wojowanje wo jenoléetnu wojersku służbu w Francowskej.

W pojedźenju wójskowoje komnizije franzowskeje debutKritikeje komnizije je wójnski minister Painleve poraczenje za zasadu wzał wo jenoléetnej służbje wojerskej.

Painleve bě žadał, jo so we **wójskowej reformje njeby wichty datum** za jawjedźenje jenoléetneho służbneho czasa postajił. Sstwój namjet na to jakoż, jo bychu mohli tola telko dowérjenja k kuzezerstwu méez, a dale, jo so jeho naklednik njedyrbjał zwjalacz. Kruczę jo nadźija, jo budże so jenoléetna służba 1930 pschewjedźez móz, tola ma za lépsche, hdy by so bizo nitkole tónle datum w zakonju.

Kommisijny rosprawnik a nétoli zapósłanzy, wopsebje socialist Renaudel, wójnskemu ministrej najwótrischo napschecziwo stuzichu a jemu powmyślej dachu, jo je kuzezerstwo postajenja za jawjedźenje jenoléetneje służby hižo wobsamkło. Njeje zaneje pschicziwu, so by za tole wobsamkujenje dyrbjało powalicz. Wopraudźe te kuzezerstwo siwjenu wobsamkujenju wobstacz da a deputérowej komerje pschewostajł, jo po żadanju wójnskeho ministra pschemenicz.

Dr. Wirth i Briandowym hosczom.

Franzowski swonkowny minister Briand je k czesczi wysedawschego nemitscheho kanzlera dr. Wirtha sinedanje wot-hował, k kotremuż bźech te wobstacz dr. J Hoesch, pschedsydaj swonkownetho sen. komerineho wu-bjerka, Lucien Hubert a Paul Le justizny mi-nister Barthou a Londeem pschepra.

Nowe jimanje dlareparazijskeho jebanjstwa.

Pschepytanje dla jebanjstwow i podawanjom nemitschich tuzow, na konto reparazijow, ho w Franzowskej dale wjedźe. Policajski komnidar je fo posledne dny do pisanje na Dauda w Pariši žadał, tola njeje mohł nicze wuczinicz, dokelż bě Daul do Strosbinga wotsel. Tez w Strosbingu so pilnje pschepytuje. Policija je nektore wobsoby sajala, kotrez su pjecza do jebanjstwow zapleczeni.

Prěnje hlowne poscdzenje „Zwjazka serbskich spěwanskich towarstwow".

Sabotnu hobotu 14. wulkeho rózła, pozełanju w 4 hodź. sedźe so „Zwjazk serbskich spěwanskich towarstwow" k swojemu prěnjemu hlownemu poscdzenju w nowym lécze. Dirigentoju a zastupjerjo serbskich spěwnych towarstwow so w hoscenju „K wopraunemu" w nabzadnej ficzbje zhromadźichu. Pschedsydaja swjazka, knjez kral. hadsiny direktor Bjarnat Krawz witasche pschitomnych ze wutrobnymi słowami a za k wotewrjenju poscdzenja prěnju sahnjatku naschego narozowje hymny „Rjana Luża" wuspěwowaczej.

Dujowny porjad bźeše pomérnje bohaty, tola zhromadźizna tón je spěschnuje wobzowmuła jednanjom za krótki czaż wotby. Najprjedy popachu so krótke kaze rosprawy jenotliwych zastupjenych spěwnych towarstwow. Za Budyschin „Radsżin" rosprawjesche pschedsyda knjez Krjeczmar a pokaza na to, jo je towarstwo nimo slajnje kurtiwoho wobalcneho narodnskeho dźela w minjenym lécze wobjowacz wyrbiło i wobczerpnymi wobstejnoscami w méscze. Pschedsyda Bukczezańskeje „Radosez", knjez Lubjenski, hdzesche swoju sydomu cżłonkow thwoscz, so je ju narownym sejmnom pisches zyle lito pilnje a wutrajnje dźełała. Towarstwo „Radosez" je sebi kamne sydłowy wobrajowy aparat kupiło, to wopraujenja sydłeschego poslup. Za Banczańskim „Sipu" poda rosprawu knjez Jojanowy sirigent, wyschi wuczeż Ssolbeńk a wuschenu, jo sime „Lipa" na 20-létne sinkowanje sydłowaczej, jeje narozne dźło je w klóschtrisch sronach wélo cżeże, tez jeje wobsichmy wokrjeż sinkowanje poczeżnje; tola wat na „Lipa" tez najdżiche naczinje za dalschi pschikod. Knjes wyschi wuczeż Frajdańk hnidźiske pokazaczi na injekczaze wobstejnosce w towarstwje „Lużicy" w Hornjej Hórzy a thwalobnje naspomnisch jajim méschannch zwédżow ze sherbski spew, wo kotrymż tez zwédżi. Je thór w poslednim lécze zhodom nowych spěwow derje nawuknuł. Nekotre dźesi njes Jerichowe spěwanske towarstwo Radowolka „Hudźbna Jednota"; jeje sestawjeł a dirigent, knjez wuczeż Nawka hnidźiske i radosezu idźe, to mjża Radworiżu na 80 spěwow i slowy spěwacz (!) Knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawz rosprawjesche thwalobnje wo Derjejskanskim „Hromadniku", kiż, hacznuncz brje je najnowschi spěwne towarstwo, wa-rosa pschikkacze skutkuje. Wón poda pschijamkuiu Lipowu Lunu rosprawu Swjatka spěwańskich towarstwow, spomnjatsche na wusk ku Młodeje Bolesławy a djakowasche so wjelakowemu dirigentej knjezej wyschicznemu wuczerjej Sstolbańkej za nawjedowanje tchdomnischich spěwow. Knjes direktor Bjarnat Krawz dźerży so dale wopyta Marianskich wuczerkow w Budyschinje, na kotrychż konzerze mjże-li so wsczi Budyjaz Serbja bohacznsko wobdźelicz. Pasrobnym rosprawu wo finanzielnym położenju Swjatka poda swjatkowy wotkazaný knjez Wowczerk, k kotrejż wuthasche, jo je Swjatk jo minjenym lécze derje hospodarił.

Rosprawowanj jeschtowjesche tuzy, kiż nastupasche Kozorowy pomnik. Sa potajenje dotomneho pomnika ja nischeho słowuesko ministra Kozore je hižom nékotre pjenjes hromadzeny, ale pjele hischcze potrachnje; pschedsyda namolwjesche towarstwa, so bychu so na tuto wazne pschecziwacze topomnike a dobrowólne dary sbérale. Knjez Krjeczmar namjetowasche, so male towarstwa pschi wschitkich hwjedźenjach zbérki pschewjesez abo i cżistego wunoschka ich hwjedźenjow nékotre dariez; jeho namjet bo jednohlósnje pschija. Kozorowe cżłka a wobrasa bźehu tez na hlawnej hadźinej wustajenjach w Trautoborske zastupjene. Nasch hudźbny mistr Bjarnat Krawz je jeho ustne rjenje swotpschiwał (mésaczy dolge dźesa) a je tam wustajił. Wunoschk hlischcego konzerta, na kotrymż ma bo Kozorowe „Raszcio" spěwacz, nałoži so tez za Kozorowy pomnik.

Pschichodzenje Kozorowcho „Raszcia" je wotmużkene na hrjedźe 28. nowembra 1928 w „Krónje" w Budyschinje. Knjes wyschi wuczeż Sstolbeńk namolwjesche towarstwa k pilnemu wukrijenju. Bruhi po hischcze wosiewja. Nadrobne rosphomanjanje wo tutej maczizne poda po pisches „Schkowronczk" towarstwam.

Wo jutrownym spěwanym hwjedźenju w Prahy so i krótka pojedna.

Shromadźizna dase wobsamkuny, so maju so Kiliantowe hymny, khutne, zyrkwinske spěwy w kuzej wuczecz, dokelż su tez tajsze spěwy za nasch lud trebne.

Na kónzu shromadźizny pozdzichu pschitomni wo naschim hudźbnym członopisu „Schkowronczku". Knjes direktor Krawz prosdesche we kupiju a pohudźło a wosiewi so, so maju so noty wot nétka na wobsedite kuzezerstwa cżisczerej. S djakownymi słowami na pschitomnych skónczi knjes direktor Krawz pozdzichenje. Po wuspéwanju pozdzenjez-ujuczi sterka „Rjana Luża" je wobdźelnizy so cżerjacz.

Hodowny swjedźeń Jednoty.

Wjacera wjacor wuhotowa sebi towarstwo katolskich Serbow w Budyschinje w katolskej towarschowni swój hodowny swjedźeń. Bě to rjane swojimy wjacor. Wjele statkich je swojimi dźesimi bě so sesche. Zorka so polna. We prinim rjedze bě to taiki prawy serbski swjedźeń swjeczi, pschetoż serbske dźesi wuwjedźechu hlowny dźel porjadu. Se zhromadnemu spěwom so zapocza. Dotalnje do pschebrjeszenja i hodownym a nowolétnym wotbohom, knjezsche so „Chrustowy narod", pschedsydaja-ho „Kalejski — kowarjo". To wjelo dźesi hnuni wutwarjachu na swojich mozach wubjerne, je zahorjenjem a rakostuje. S tuni su dopokas dale, so tez w Budyschinje serbske dźesi mamy, kiż nétcho herdże k radosczi swojich lubich starschich a pschiwoszluchacznch kosesi posłuchaz-nuja. Hewak cżitamy we tutych nimich hodownych swjedźenjach na wsach, hdzez serdże dźesi nimski knjez, récza a spéwaja. Salezi to jeroż, każ kmy wczera wjesel, na dobrej wolt a lubosczi nawjedzenych wuczerjow. Wo poradzenju wczerawschcho serbskeho swjedźenja je serbowscy. Schejnk na „wuwiwowny wschowdźen, knjes kantor Schołta prénju a najwjetschu zasłużbu.

K potom wsho tez nasche lube dźesi, so jara wrózowachu, so bychu i khwalbu wobsłate. A wobsterchu. To dopokaza zaharjenu pschikkesk a nazjata kdatkowosez pschiwoszluchaczstwa. Dale tak na tom puczku. Trjebamy za naische towarstwa borost. Tón wukubluje so we swjedźbach. Ale tez wuczerjo dyrbja sebi wuznacz. Njech nikdy njeza-buźnu, je maju herdże dźesi tez swoje prawo na nasczelnu rcź. Stajnje budu wone a my wschitzy wukubla-rjam nasche nlodźiny wutrajne dopokazowacz.

Dalschej twe cżitli knjezej wot horjeczenych pschedwjeczernej. Hodowne powdźakowanjo „Lužicy, pałaj i tjomi krasemi" a rezitazija „Boże 1927" pschednesche ji khudo-kimi zaczinkom druhi tow. pschedsyda, knjes kapłan Nowak. W nim wita „Jednota" wutzu horliweho kohnstana a pomozníka w nabożnem a narodnem dźele; njech je Bu-dyschin katolskim Serbam dolgo zakhowany! —

Skónczuje tez zorny wusthup „Blokarnicze" wschem trunam wjeselerho hnjeczja zarjecz da. Dobry kuż kwjeselkeje wérnoscze wschak sa tymi słowami teżi. Ale tónż je na jewischczich zahkychichsch, so wutrobnje hnjeczesche „Blokarnicza" wschak swoju wéz tez wubjerne pschecziwnosczi, wokelż nicze wopraudźe throma na hubu. Nawlez zorty wschak stajnje derje skutkuje.

Knjes kantor Schołta sdónczi hwjedźenski wjecor se dobrymi pschecznemi sa serbske towarstwo a najsche swój-by do nowoho léta. Njech je sa wschécz sbożowne we dwórnem bowjelnjenju tez narodnych winowatosczow! —

Ze Serbow.

Dujownica.

Pónđzela, 16. wulkeho rózła.
Marcella.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1822 Bohakhwal Dórnik, faraf w Hajnawałdże, kiż běše so 3. dec. 1751 w Mikowje wot serbskoju starseju narodźił. Hdyż běše w Budyšinje a Wittenberku studował, skutkowaše wjacore léta jako domjacy wuczeř we wselakich zemjanskich swójbach a jako pomocny duchowny w serbskich wosadach, najdźeje w Barée. Dokelż běše tehdy wjele serbskich kandidatow, pytaše sebi farsko městno w Němczach, štož so jenu skónczje poradźi. W starych létach skhori ćežko na wić a skónczje dospolnje sprostny — njemóžo so ani hibać. Smjeře wumó jeho wot tajkeho ćežkeho ćerpjenja. — Dórnik je wjele wědomostnych nastawkow wo łužiskich należnoscach do časopisow spisał, wo stawiznach, bajkach a hospodarskich należnoscach. — Je sebi z tym dobył wulke zasłużby.

Za wysoku płaćizu.

Powdawanjo z nałchich łużow.
Napisała Kristina Rogowa.

167] (Pokračowanje.)

Jónu wopyta nje woja droha njewésta we mojim wobydleniu, dokelż bě sjonila, jo jym thory. Dokelż możachmoj tu wjele bóle njewuwinyał dźekowacz dyżli pschi pschecznym bżowanju, wotpjerowachm, so tele wopyty czasczisczo. Wón wé, so niczo sleho pschi tom njebé, jo njemélachmoj pschi tom hrészchnych myżli. Rozmolwjachmoj so we tom, schtoż bé naschmaj wutrobnmaj najbliżsche, a tworjachmoj kraśne stote hrody sa naju pschichod. Tu pschindże zahły horzy żelezowy dżeń. Mi chżyschże ju hnjerez jara pschekhodźowacz. Na tutom pschekhodźowanju myślach na wschelake wézy, sle a dobre. Hdyż założich wokoło rózła, dohladach so nadobo we wukładnem wokuju na wobraz, dokho żebi jón wobhladowach, a tonmaj wobraz jamała mi moje wóczi-wojine załdaju. S tamuchco cżaża njebéchu, hdyż moja njewésta ke mni pschikhadźesche, moje mużle wjazy cżiste. —

Bych-li cżitelo, zwjatego Jeżuża znał a do jeho blizkeje wérił, za wém, Wón bindżesche mje załhowak. Ale to Jeho njeznajach, a pschidźerza pożadliwosez wodu-hu warnowazy błóż śwédomja. Bóh je mój świdk, jo jym je wschej mozu pschecziwo hrészchej we mni wojowak, kak cżasto wotcrich ert, jo bych moju njewiestu prożył, je by hižo wjazy njepschichicła, dokelż wodźi mje do załoślinych spitowanjow; ale njemérjach mozy k tajkim słowam. Cżity, kiż napiśeju ież wo tutej należnosczi, njewuwjeżkach. Bóh napominasche mje pisches błóż kwédomja, jo bych tola swoje śtudije radscho nébdże drudźe stóncził. Ale ja jemu njepostuchach. Njerezkach, beniż bé cżuł a hdyż bé spytowanje najhórsche, njenamatachmuj mozy hrészch pschewinjez. Kajke jeżdżuki wón pschinjasche, njemóżeże jeżi pschedstajicz; kelko wojownjow, kelko fracha a muły — —

Ta wéz hyrbjesche wjeż na kożdy pad polajena. Moja njewiesta dosta w tamnem cżasu pscheproschenje k jenej wujowyj, kotraż bé sa lekarja wudata. Wona tam dojedże, pschecżiwi w tamnej wójbje nékotro nészazow, a tam bu mój żyn porodźeny, kotrehoż njezżyny żenje widżał. S napinanjow wschéch swojich duchownych a cżitnych mozow bo prozowach, swoje śtudije dokónczicz a wjsche a wyschе postupowacz. S sobżiny, w kotrejż bźech podlesał, njemużeschi wojej wóczi schtyri léta dolgo żodyn mérny spar; hlisa bo druhdy wuzinych wut pschewinjeże sprożnoże.

Dokelż bźesche wéz njesnata wostała, njebé moja njewjesta swojez cżezez we wocżomaj świeta pschitżadźała, hal, samo jeje starschej njesphonitchaj wérnosez. Jejn dla njerrjebach jo niczeho bojecz; ale schtoż nje dżeń a nóż pschecżeżehowasche a k dżeńu pohonjowasche, to bésche myżl na moje dżecżo, we kotremż jenoż wédżach, jo je w dobrymaj rukowaj.

Słónczuje bźech tak dalako, jo mójach psched kujesa N. stupicz a wo ruku jeho dźowki prożuez. Mézjachmoj bo sjawuje słubżecz, tu sthorje Marta a wumrje, pschedy hischcze, hacz mójach dojdże, khwischi telegrafiśky sawołanj. Wona bé wumrła, njepraziłnischi mi, hdże bésche naju dżecżo sthowała.

Njebndżesche-li mje myślicżka cżuikowała, jo, wumru-li jwojtanje mój żyn na wyschе cżaży śmurkuskom cżłowjeske-je towarschnesez, budżech jo sawésez załdżił. Léta dolgo dyrbjach so i cżejkimi myżlenmi bźécz, pschetoż wyschе moje prózowanja, moje dżecżo namakacz, bźehu podarmo. Doktor T. bésche po żyntczerji żwojeje mandżelskeje méstno we żanjesenej wży dostał, a pschedy hacz bźech jeho namakał, bé żo we mni a je mnu pschemérjenje stało. Moja zaprahnjenja, wopadnjeczena kontrolba bé słónczuje nékotro namakała, kotrechoż mózesche żaso lubowacz. Natalija bźech spóznał. Pschi niej załbych na Martu we rowje, ale mi na mojeho podarmo pytanego żyna. Hdyż słónczuje doktorowu adrezu dostach bé Natalija hižo moja żona. Ale pschedy hacz wot doktora sjonich, je żónżka, kiż mojeho żyna wukubluje, Kraczinska rźka a njedaloko mésnaczka M. bydli, bźech żo dosc derje pschesłodźejt, jo njeżmem pschi tajkich zażadach, kajkeż mésjesche Natalija, jej żenje żwojeho żyna pschiwojesez; pschetoż hdy by sjonila, so moja zandżenosez njeje moralilny cżiłta a bjesporocżna, każ żebi wona to myślesche, to budżesche mje zawésez wopuscżita, każ bé dże Kerimskeho wopuschcżita. Ach, njemóżu wam rjez, kak jara żym ju lubowak. Ju połburjez ja nihdy njemohł juscz.

Ja śledżach dale bijthcze jene, ako dwé léce za żwojim żynom, potom ho toho wostajich, strachujo so wo naju żwójbne żbożo; bu mi tola i kóżdym létom njemóżnischo, Natalija żwojeho żyna pschimjesez, hižo Margity dla.

Hdyż słónczuje ja tym pschidźeżech, jo bé njedźiwajuz wschéch mojich prózowanjow njepschestaka, hischcze pschi mni Korimskeho a żwojeho wopuschczenecho żyna lubowacz, to wubuchny stara, bolostna żadoscz ja mojim dżesczom i lajkej wozu, jo sapożach hischcze ras pytacz. A ton króz jeho namakach.

Nétko Natalija wojazy żiwa njeje; njeje mi se żanym sadżekowak wojazy. Schto żiwet wo mni żudży, na tom mi niczo njesałeżi. Ale mam trasch mózjosez, i tutej wérnoscu spoched mojeho żyna stupicz, psched mojeho żyna, kiż je dołhe léta haniu mojeho hrécha njesez dyrbjał? Tónle brécł, tale njeprawdu dżeli mje wot żiwatcho Boha. Hdy by mi mój żyn wodał, to drje bych tez ja toho nécz namakał. Hdyż jeho nétko do wnitkawa dam, budże mi mutku dżakowuosez wopokasowacz, a ja budu tole sutjesej dyrbjeż. Słónczuje to żwéżej napadnje, cżehodla żyn tuttomu nidodemu cżłowjeżej k pomocy, a żwét je żo, won wérnosez lohko zhóda; napożledku tez do wutrobu żyna njedowérnu pschecżiwo mi posnje.

Tohodla żebi pschemyżlujuz, schto mam cżinicz. Sto krócz radscho dnje sutjecz, to Pétr mje żudży a mi prajl, jo njecha je nmu hicz, hacz jo na mje ja żwojeho dobrocżerja. Jemuż toho jenoho ża boju, mjenujuz, je jemu i wetczejom nutje wérnosez wulke boloseje naczinił, pschecżo cżiuju, jo na mje rad. Hdyż sjoni, jo żym tammu nuz, i kotrymż wschitkaske żenje w żiwjenju żo setkacz, njesnicżi li to wjchu jeho krażnu, dowérn k cżłowjekam?

(Pokračowanje jejżhuje.)

* 1822 Bohaklwał Dórnik, farař w Hajnewałdźe, hromadźeŕ serbskich bajkow.
* 1810 Korla Klin, farař w Kotlizach, we wysokej starobje, bratr 1. předsydy Maćicy Serbskeje.
* 1821 kantor Jan Póst w Bórkowach, hromadźeŕ serbskich pěsničkow.

Wineta.

Hdyž do wóčka Ći pohladnu,
Dha soj na morjo pomyslu,
Do kotrehož nĕhdy zapadźe
Wineta, město zastarske.

Hdyž prawy špruch štó wurjeknje,
Dha so zas' z wody wuzbĕhnje.
Z najjasnišimi wĕžemi
A wysokimi khžemi.

Praj, kajke hrónčko wuzwolu,
Z čimž twoju lubosć wubudźu,
Što kaž Wineta postanje
Mi w čichej Twojej wutrobjeŕ
Korla Fiedleŕ.

Prech a pepjel wšitcy smy, do zemje so wróćimy.
Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** S Atlantiskeho morja je so nowa nizka hacź k nam sejahnyła. Pśichi nimale mišich krótkowjeczornych wětrach manny mlohotńe a deschćowate wjedro. Nizina hiła so dale k ranju a so nas nětrjišćeho wjedra znjepśichmĕni. Jutśje wuturu śłuwjeło 8,06 hodź. śłhadźa so 4,15 hodź. rhorwa. Mĕśaśe śłhadźa jutśje na ranje 2,49 hodź. a khowa so pśichipołdnju 12,17 hodź.

— **Wotkrućeny hejtman na dowolu.** Po wosćejwanju wokrjeźneho hejtmanstwa je knjes wokrjeźny hejtman Richter wot 13. januara 3 njedźele na dowolu. Jeho dźeła wobstaruje jeho zastupjeŕ, knjes wyschi khećeństwowy rada dr. Kaestner.

— **Biskop dr. Schreiber** so 19. měrza w Ameriźy na Łódź poda, so by so je swojeho pućowanja domoj wróćił.

— **Chór Kubanskich Kosakow,** kiž bu po zymym śwĕcu kwalny hławjeny, wustupi jutśje wutoru je swojim sakhlźbnym dirigentom Simeonom Ignatiewom w „Krónje" we Budyschinje ś hótnej hru. Chór je swoje pućowanje hižo z triumfalnymi wuspĕchami nastupił. Jeho wustupy we wschitkich wjetschich nĕmtach mĕjachu hubrśti wopyt. Sajim ja chór budźe teź w Budyschinje zymu. Sastupne liśćiki za kopśedka dostaćej w konzertnej direkziji Jana Gudera na Seminarskej haśy 4.

— **Woheń w składowni** nasta sobotu popołdnju wokoło 1 hodź. w leżownosći na Ssukelnjskej haśy 13. Wohnjowa wobora pak njetrjebasche sapschinnuć, pschetož jedyn śiuźod bĕśche so ś cźasom wohnja dohladał a na to je jón wobsćĕdźeŕ ś nĕkotrymi pomocnymi tudźimi tuchu podusył. Na twarjenju a na wĕzach je trochu schkody nastało. Sa pschićinu wohnja placźa źehlitwe wuhliczka, kiž su ś kachlow padnyte.

— **Paduch.** Jeneho tudomneho starschcho dźiłaćeŕa, kiž źobotu na Butrowych wikach jenemu katarjej je wšy ruczny korbik ś zyrobu kradnu, by polizija sajała a jeho k dalschemu pschepytowanju naleźałoseze kriminalnej polizji pschepodała.

S **Wjelećina.** Tudomna Hjnlichej firma je swoju spritowu fabriku nĕmskemu sarjadowstwu patenzowcho monopola w Barlinje pschedała. Sarjadnistwo je wjahlićim cźasu spritowu fabriku pschewonuje a ju je wjazo dźiłaćerjemi dale powjedźe. Pschedaśe spritowcje fabriki nima pak niczo cźinicź ś pałenim palenza. W spritowej fabriźy pschedźiłachu dotal běrnjazy spiritus, kotryž Horjuslużiłke palenje złotowjachu na śliczowanje monopolowcho sarjadowstwa do pijomnych sprita, techniskeho sprita a wuzneho spiritusa. Towarstwo je spritowu fabriku tohodla pschedało, dokelž bĕśche wona jako prywatne pschewsćiwanje po zakonju patenzowcho monopola wohrožowała, jo mĕła w lěcźe 1929 dźeło zastajeź. Hjnlichej akzijowe towarstwo, kiž nimo patenzowcje palenje a prahowarnje wobstawcho wina hišćeze dalschu fabriku w Kulinje wobsedźi, ma po wosćejwanju sarjadnistwa derje dźiłaź.

S **Njechorinja.** Saśidźeny pjatk sta so w tudomnych hatach (w tak mjenowanych Wjelećich) njeśbože, pschi kotrymž potrjecheni bĕschće w halach jeźmu rźezachu, zebi kožej k wobjedu wohrjewachu. Jedyn ź nich bĕsche sapomnił bleschu wocźinjeź. Jako wón bleschu ź wobrića wza, rozbuchny wona je žylnym wotmachom, so je pachoł je strózkeni žymy. Jeho towaršchej, kiž pódła stojesche, sleeza kruch blesche do brjucha, tola jeho dale njeśrani. Tu móża pschez hischcze wo słowjo w njeśbożu rźezeź.

S **Klinicho.** Na tudomnym stowniśiwje bu w sajdźenym lěcźe 61 narodźenych dźeći pschijimjenych (lětu pschez. 47), 36 hólcow, 24 holcow a 1 mortwonarodźene kśeźo. Scemrźo je loni 20 wosobow (lětu pschez. pak 22), wćrowanjowu bĕsche 15 (lětu pschez. 14). Dotwójnje liczby pak hišćeze bawno njeje dospĕło. Dwě scemrźej su bjez pschićiny dostaj w konzernej direkziji Jana Gudera na Seminarskej haśy 4.

— **Woheń w składowni** nasta sobotu popołdnju wokoło 1 hodź. w leżownosći na Ssukelnjskej haśy 13. Wohnjowa wobora pak njetrjebasche sapschinnuć, pschetož jedyn śiuźod bĕśche so ś cźasom wohnja dohladał a na to je jón wobsćĕdźeŕ ś nĕkotrymi pomocnymi tudźimi tuchu podusył. Na twarjenju a na wĕzach je trochu schkody nastało. Sa pschićinu wohnja placźa źehlitwe wuhliczka, kiž su ś kachlow padnyte.

— **Paduch.** Jeneho tudomneho starschcho dźiłaćerja, kiž źobotu na Butrowych wikach jenemu katarjej je wšy ruczny korbik ś zyrobu kradnu, by polizija sajała a jeho k dalschemu pschepytowanju naleźałoseze kriminalnej polizji pschepodała.

S **Wjelećina.** Tudomna Hjnlichej firma je swoju spritowu fabriku nĕmskemu sarjadowstwu patenzowcho monopola w Barlinje pschedała. Sarjadnistwo je wjahlićim cźasu spritowu fabriku pschewonuje a ju je wjazo dźiłaćerjemi dale powjedźe. Pschedaśe spritowcje fabriki nima pak niczo cźinicź ś pałenim palenza. W spritowej fabriźy pschedźiłachu dotal běrnjazy spiritus, kotryž Horjuslużiłke palenje złotowjachu na śliczowanje monopolowcho sarjadowstwa do pijomnych sprita, techniskeho sprita a wuzneho spiritusa. Towarstwo je spritowu fabriku tohodla pschedało, dokelž bĕśche wona jako prywatne pschewsćiwanje po zakonju patenzowcho monopola wohrožowała, jo mĕła w lěcźe 1929 dźeło zastajeź. Hjnlichej akzijowe towarstwo, kiž nimo patenzowcje palenje a prahowarnje wobstawcho wina hišćeze dalschu fabriku w Kulinje wobsedźi, ma po wosćejwanju sarjadnistwa derje dźiłaź.

S **Njechorinja.** Saśidźeny pjatk sta so w tudomnych hatach (w tak mjenowanych Wjelećich) njeśbože, pschi kotrymž potrjecheni bĕschće w halach jeźmu rźezachu, zebi kožej k wobjedu wohrjewachu. Jedyn ź nich bĕsche sapomnił bleschu wocźinjeź. Jako wón bleschu ź wobrića wza, rozbuchny wona je žylnym wotmachom, so je pachoł je strózkeni žymy. Jeho towaršchej, kiž pódła stojesche, sleeza kruch blesche do brjucha, tola jeho dale njeśrani. Tu móża pschez hischcze wo słowjo w njeśbożu rźezeź.

S **Klinicho.** Na tudomnym stowniśiwje bu w sajdźenym lěcźe 61 narodźenych dźeći pschijimjenych (lětu pschez. 47), 36 hólcow, 24 holcow a 1 mortwonarodźene kśeźo. Scemrźo je loni 20 wosobow (lětu pschez. pak 22), wćrowanjowu bĕsche 15 (lětu pschez. 14). Dotwójnje liczby pak hišćeze bawno njeje dospĕło. Dwě scemrźej su bjez pschićiny dostaj

wošobje buschkej pśches 80 lět starej, jedna mužźi jenaj we 86., jena žónska we 83. lěcźe swojeho žiwjenja.

S **Kija** pola Mužakowa. Tudomna nowonatwarjena žyrkej ma so njedźelu 29. januara poswjećeju.

S **Rósbórka.** Po rozprawje kśiłowcho hanta w Rósbórku je so w tydźenju wot 5. hacź do 11. januara licźba bjesdźĕśnych wot 1378 na 1582 powyschiła, dostawarjow pozjerny pak wot 804 na 1004. Pschichadnjenje próśnje nĕsnja powyschichu so wot 92 na 132. Pschibĕranje bjesdźĕśnosće na swoju pschićinu w njepschichodnym wjedrje. Najcźeśćicho potrjecheni su twarźaj dźiłaćerjo a mjasowi dźiłaćerjo we wottmĕnjanych dźĕłach. Wot drohnyje krużiny su jenož nĕkotre małe hromadźizny w Mužakowskim wokrjesu w hospodarskej krizy. Tuchu industrija we wokrjesu Kśiłowcho hanta ma je[illegible]ćaź. Nataśiwo njemóżesche pschezo hišćeze dosć [illegible] wjesnych gmejnow, njeźenjenych wotrocźkow a [illegible]ow płaći, dokelž teź tśikich kśiłowych mozow dostaś njeje. Z wunimnjenja teź hišćeze dźiłaćerjow pschijimnje. Za pschisłušanjezow so kśiłowe położenje njeje pschemjeniło.

Cyrkwinske powĕśće.

S **Budyschina.**

Schnowórk wjeczor we 8 hodź. je w evangelskej mlodźinowni na Hrodowskej haśy 6 pschihotowanje na konfirmanske kśiłći: farař Grośe a farař Siegemund.

Tśeśeńsku jutśnu na w Wótrowskej zyrkwi farař Siegemund, w Marijnej a Marećinej zyrkwi farař Grośe.

Z Łužicy.

* Se Zitawy. W pobĕžnim cźasu je žylne wichory w jadno-cźisćich rownjenych lejach wjele schkody nacźinile. Wětry su wjele žylnych schtomow symowalne. Rozcźišćo potrjechene su kśiły pschi Jeschećanskej korje.

Dźĕłowe położenje w Sakskej.

Krajny hant resprawja wo nĕtrjišćim dźĕłowym pokoženju:

Bjesdźĕśnosć je dale pschibĕrała a ś njej rozesesche posćiżenje dźĕłowych mozow. We wonkownych powołanjach je derje so ś milischim wjedrom dźĕłowe położenje słokka polepschiło, w industriji pak hu je so ś dźĕła dźĕłowe wobsćiżnosće šhubjenschiše. To płaći wobźelje ja industriju łołstoje schkliczy, metallow a drjewa. Tu njemóże wobźelje bjesdźĕśnosć w cźasowych powołanjach, ichtož może so je hłownemu dźĕła wo twarstwje prajeć, wróćestnuśiše. We tekstilowej industriji njeje so położenje w powschitkownym pschemeniło. W pschadowninach, skojerjach, we nobajowej a krikotażowej industriji hnjeći bĕschće spokojna potrjeba na dźĕłowych mozach. Ale we wunschinowaršej, zenkowej a gardinowej industriji je potrjeba šnadnischa, dźĕła su ganto dźiłaćerjowo pajdźeźej dyhdjeli. W zyrohownym pschemuślenje je ź wonosaćom zigarowoje industriji napraschowanje polwschitkownje wróćo ichto. Ssamkne płaći teź wo wobliećerjowej industriji, hdyž mócźny wobźelje pola krawzow žylne popusćowanje dźĕła wobleći bowaći. We industriji, kotraž papjeru pschedźela a w kniźnisćowerskim pschemyśle, je dźĕło tehorunja kśetwo jamjezewali, je je tu posćiżenje dźĕłowych mozow na sadźenonne waschnje pschibĕrało. W hospodarstwje pak je so napraschowanje ja poschtużowanikami a dźĕłowymi mozami polepschiło, jwjetscha wschaf je wšo jenož we natschwilne dźĕło jedna. W transportnim a wobtkadnym pschemyśle je potrjeba dźĕłowych mozow jenož na schoferow a wuhlowych dźiłaćerjow wobmjerjowana. Potrjeba nĕmjetstatnje zelesnizy je žylnje wróćo schła. Pola pschistajenjow je posćiżenje dźĕłowych mozow pschibĕrało, to na žywin pschićinu teź hubu w spožatku nowcho schtwórcźĕta. Napraschenje za dźĕłowymi mozami pak tu njeje w famźazej mĕrje rosło. Wobstaranje dźĕłowych mozow ja ratarstwo je pschi spožatku nowcho lěta žylnje pschibĕrało. Mužźich mozow bu dosć wobstaranych, ale pschi wobstaranju žonźich mozow sašo snate wobwjeśenje nastachu, dokelž dosć žonźich mozow do ratarstwa njebĕ dostaś. W hornistwje kamjentnje ho wuhla je potrjeba na dźĕłowych mozach teź trochu pschibĕrała. Licźba dostawarjow podpjeru w sawźenjenju pschećejiwo bjesdźĕśnosći a w kriżowym wobstaranju je wot 15. dezembra 1927 hacź do 31. dezembra 1927 wot 85 827 na 123 479, potajšim wo 37 652, so powyschiła.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu 16. januara 1928.

Barlinska bursa bĕsche na kónzu sańdźelnego tydźenja dobra a jenotnischa. Sa akzije wobźelbitych hódnoćejow wobcźerjesche žylny zajim. Powschitkownje pak bĕsche wobtkadu mérny a na kónzu trochu słabischi. Na pjenježnych wikach pokazowasche so dalsche położenje.

Produktowe wiki w Barlinje. Pola pschenicźy so płackiny cźerna pschemĕnjowachu, pola šhytnych žitnych deńźinow bĕchu hanto šherje kruczejše. W termińowym wikowanju bĕsche teź sobotu malo wobkhóta a płaczijny so njepschemĕnichu. Ssobotu płaczesche zenitnaŕ

w Barlinje

pschenicźy 11,65—11,80 hr., rožki 11,70 hacź 11,85 hr., jećmjenja naćiśnjeho 11 hr. hacź 13,40 hr., wowsa 10—10,55 hr.;

W termińowym wikowanju

ja měrza: pschenicźy 13,45 hr., rožki 13,10 hriwnow,

ja meju: pschenicźy 13,81¼ hr., rožki pak 13,37½—13,36¾ hr., wowsa 11,32½ hr.

ja juńi: pschenicźy 13,93¼—13,92½ hr.

Na pschedań

sernina młoda, wyšokosnjesćena w Hrjeńźezach cźo. 11.

„ žyta cźerwjena w Sdźarju cźo. 22.

Kóń, 9-lětny w Kortnizy cźo. 12.

Konjej, 5-lětnaj lischakaj, w Nowosłicach cźo. 3 pola Njeźwaczicźa.

Jałowja, bijišo k cźelećeju, w Bukojnje cźo. 15 p. Barla, w Dešinje Wunjowje cźo. 2.

Byk k płahowanju, mlódźischi, Kunath w Dźibrachcźizach cźo. 34.

Pjerjo njedrjene, Ssykora w Cźichonizach cźo. 19.

„ njedrjene w Rěwźezach cźo. 13.

„ njedrjene w Herbśtej grycźece w Hornim Wujeźcźe.

Pschichodny pytaju

Nĕsnikcho, Waltaŕ Gneuß w Ssnitnicy.

Holzu za zom, porjadnu, mandźelska dr. Dźuringowa we Budyschinje na Jurjowej dróze 35.

Kowaŕskeho wuczobnika k jutram, Oźwald Hentschka, kowaŕski mischtr w Khróstawje.

Wojnaŕskeho wuczobnika k jutram, Josef Duban a žynjo na Zdźowje.

Drjewowa awkzija

wutoru 17. januara 1928:

w Kumschizach dop. ½11 hodź. pschi Drożdźijskim puću 1 nĕkotre 30 iwjerdych hromadow.

Ssudnischu na pschećahowanje

wutoru 17. januara 1928

w Kamjenzu w kasarnach dop. w 10 hodź.: 2 klamaŕskej bĕśe, pjenjesny kamor, radiowy wótjerschaŕ, prochowaŕ, wuczahowanje bliso, myjne blido, 2 kofraj, por šnĕhakow, 33,60 metrow lichnych tkaniw, 20 metrow žynskeho flanscha, wuhotowanje lĕharnje, angoraŕ kožuch, śmocźowy kamor, klubowy stólcźk, stojazy cźasnik, jésne kolo, rĕpuknjaŕ, 2 kobzaj, wowcźa koža a schijiwje blido, notowe stojidło, śmĕrcźeŕa, 2 kofraj, por brás, 2 korbaŕskaj stolaj, schijiwa maschina, 127 metrow trjenja, 2 ložowaj pschikrywaj, 6 śpodnich khołowow, 2 pschikrywaj, 2 wólnowaj pschikrywaj, łupaŕski rub a 2 konjej.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki, dop. ¾11 hodź.: Wiki su hischcze zyle njewuwite. Tendenza: sterje wobstajenca.

Dop. ¾12 hodź.: Wyschiche płaczijny hodźa so cźežko pschehlócźeź.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	14. 1.	13. 1.		14. 1.	13. 1.
Pšenica	233-236	233-236	bruny	20-21,00	20-21,00
rožka	234-237	234-237	woka	21-24,00	21-24,70
naz. jećmjeń	220-267	220-266	módre łupiny	14-14,75	14-14,89
naz. jećmjeń wows	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16, —
kukuricza	200-211	200-211	zeradella	—	—
rěna muka	215-218	215-218	raps. wosušk	19,80	19,80
pšeńe muka	30-34,00	30-34,00	lany wosušk	22,40	22,40
rěna muka	31-33,75	31-33,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	23-23,80	23,8050
rěne „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,90
raps	345-350	345-350	rěna słoma	0,70-0,90	0,70-0,91
lane symjo	360-365	360-365	pšeńe „	0,70-0,80	0,70-0,50
bróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,80-0,95	0,80-0,03
pjeńaški	20-21,00	20-21,00	jećna „	0,70-0,90	0,70-0,00

Płaćizny rĕzneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. januara 1928. Płaćizny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenja.

Woły: 618.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetśeje rĕzneje hódnosće hač do 6 lět	53—60
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—56
Mjenje wukormjene młode, derje pieowane starše	46—50
Mjenje pieowane wšĕch starobow	38—44

Byki 535.

Polnomjasne, wurosćone, najwjetśeje rĕzneje hódnosće	54—56
Polnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje pieowane starše	47—50
Spatne	44—46

Jałojey a kruwy: 1301.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetśeje rĕzneje hódnosće	45—46
Polnomjasne, wukormjene jałojey najwjetśeje rĕzneje hódnosće hač do 7 lět	32—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojey	25—29
Derje pieowane kruwy a mjenje pieowane jałojey	18—22
Mjenje a spatnje pieowane	—

Cźelata: 2000.

Najlěpše wukormjeno (2. druž.)	75—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	58—72
Spatne (4.)	43—55

Wowcy: 6100.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	58—62
Starše wukormjene (2.)	48—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—45

Swinje: 13 311.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět staro	—
Wukormjene	56—57
Mjasne	55—56
Spatne	51—54
Ranez a kundrosy	49—52

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drjejdźan.** (Njejsbože je żelesniśnim cźahom.) Jako dyžkuli pola Weinbühly pschekhodny strażnik Fichtner wutoru wjećor pschi jaźdźe Barlinskeho wožbowoho cźaha bĕschće ruce automobilej pśches kolije jaźdźej dacź, wosta automobil pschi jawjerje wihajo, je jón cźah zbrohnu. Teź Fichtnera, kiž bĕschće w posledńim wokomiku ćeńu cźah sadźerjeć, mascźina zbrohnu a mori. Automobil bu cźežko wobschkodźeny, wjedniś pak wosta njefunkcionny.

* S **Drjejdźan.** (Eśo jaźkej pjenjezu bijeńi.) W dezembru 1927 su w jaźkej bijeńi pjenjez w Muldenhütte-nje pola Freiberga ża 1 200 000 hr. wjeć-hribowarjow, ża 245 000 hriwnow pjećźešćaćmonarjow a ża 15 000 hriwnow pjenježkow nabili.

* S **Drjejdźan.** (Konkurs w Saksej.) W měsaju dezembru 1927 bu 111 namjetow na wotewrjene konkursa stajenych. S nich 111 namjetow pschinjdże na wulkomĕsta Skanjenicźan, Drjejdźany, Lipsk, Plawno a zwonkowne 46. Ssudnischwa bu 82 namjetow pschijmolite a 20 wotpokazane, dokelž konkurs[illegible]owcje mašu njebĕsche. Pšela konkurs[illegible] wolnje bu 13 žudnitschi warmuańskich jednanjow k wotwoprašenjam konkurs[illegible], jehtyri laśe jednanja buchu wotpokazane.

* S **Drjejdźan.** (90 lět stara.) Knjeni Hana Jwab. Burkowa, kotraž nětko w Lanju bydli, žywjeješe 11. januara swoje 90. narodniny. Knjeni Burkowa bĕschće nĕhdy dójka jaśkeje pschijaśeje Mathildy.

* S **Wurzena.** (Ćežke njesboże.) W jenej bliskej skale pśi tśelenju kamjenjow jedyn twitśeł do cźasa wubuchny a skalarja Martina Reinhardta ſ Trebjena do wyšokeje wjerchnjy, na cźoś wón do 25 metrow hłuboſeje skały padze. Jeho ſ tśorobnym automobilom do Wurzenſkeje tśerownje dowjezechu, hdyž je hižom popoldnju w 4 hodź. nadonja wjazy njenadwinśił wumrěł. Snjeſbożeny ſonu a śi małe dźěśi ſawostaji.

* S **Lipska.** (Khróbły rubježny nadpad.) Poſlednje dny raz rano ſahe tśi młodźi pachoſo na dróży mjes Großdobrizami a Gohlisom ſtótneho wikowarja nadpadny a wuterbnyche jemu łiſtowuju ſ 90 hrivnami, na cźoś ſo rubježni pachoſo njepóſmjachu w tśi ſtuchicźe.

* S **Kamjenicy.** (Tragiſka ſmjerć lěkarja.) Pódźeſu w nozy ſu wjedniſej łěkodła w jenym privatnym wobjenju na Stollberſkej dróży, hdyž ſuatym je ſportom bokſowanje pśicheđujśe, nadoła śe, ſo ſmak padze a ſebi ſadnju hłowu krwawu ſbi. Jeho ſ automobilom do měśćańſkeje tśerownje dowjezechu, hdyž lěkaŕ ſpójna, ſo bośe lěkaŕ ſijone morwy, dokeł bośe jeho Boża ruca ſajała.

* S **Volkenhaina** w Schleſyſkej. (W ſuchowej jamje kónc ſwjaŕ.) Śwudnu ſmjerć namała we Wulkim Hawje wojeſki invalid Grundmann. Jako ſ hródže huój cźahaſche, jeho widliſchcza ſajachu. Wón padny do huójnjatkoweje jamy a ſatepi ſo, pśiđy hacź mużachu jemu pomhaćz.

* Se **Striegawy.** (Śi dźěći ſo ſpalike.) Schwórčk dopoldnja wot 11 hacź do 12 hodź. zyghnowaſche w Stanowizy pola Striegawy ſtraſchny woheń w domje, w kotrymž wóžom ſjowſkim bydleſche. We wuſpałenym bydlenju dźakaćerja Baeńſka nantakachu wobſorwiſy, śi ſwinſkeje cźeľa ſchuſtich dźěći potrjechenje ſjowjoły.

* Se **Striegawy.** (Próſchminſki dom ſo wotpaſił.) Njedźelu wjeczor je ſo próſchminſki dom ſ młodźinſkej hoſpody dźěłaćerſkeje młodźiny wotpaſił. Wjeczor wokoło 9.47 hodź. *jawolachu wobſynowu woboru.* Jako *wona pśichźiwała*, ſo twarjenje hižom po zyłnym paſeſche. Śtyrjo wóźi ſ kśótkeho wjeczora roſom ſłomjenja ſa kśótke mjeńſchiny k hoſpodarſkim wohnjam. Wuſkoſowaći njemóžachu ſkoro loſcyła nicźo. Dom ſu pśiđech dwěmaj ſtótonaj ſ wobſeźeſnoſcemi a twilkimi wudawkami natwarili na měśtnje, kotrejž je měśto k temu darikło.

* S **Barkina.** (Konſula Weingärtnera ſ ſatby njepuſchcźa.) Hamtiſki ſud w Charlottenburgu je pśheđeſnjo kupſkej Weingärtnerej pśichłas ſajeźa wudał. Tak wón dale w jatbje woſtawje. Rośbuchjenje je Dahlenje je kriminalnej poliziji, kaž ſo powě, pśhičźinu dało, ſo ſo je Weingärtnerowymi pśicheđowaćzeni ſabera.

* S **Barlina.** (Natarſti tydźeń.) Wulki Barliński Natarſti tydźeń ſapoczynje ſo lětſa njedźelu 29. januara a traje hacź do ſoboty 4. februara.

Swójbne powěśće.

Sſlubjenaj: Mariana Wowčerjec w Budeſtecach a Erich Tempel w Saborju.

Semrěli: Ota Engert, pſchekupc w Budyšinſkich, 78 lět. — Hermann Pöntzſch, nětkuſi hoſpicyzar w Malym Wjelkowje, 71 lět. — Emilia Kellingowa rodź. Techritzej w Kamjenju. — Marja Auguſta Gnauckowa rodź. Steglichej we Wjaſoiźy, 67 lět. — Hana Liddy ſwuđ. Fenzigowa w Lubiju, 67 lět. — Anna Jakubowa rodź. Barthelej w Ruholzu, 47 lět. — Jurij Berſko, invalid we Sſlonjeńju pola Hródka, 80 lět.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ změje jutře wutoru ſwoju ſpěwnu pruhu w **Serbskim Domje** a to z dypkom 1/2 9 hodź. Potajkim nic w „Kat. towaŕſowni“. Njech pak tež wšitcy muſcy ſpěwarjo pśińdu, teź tajcy, kiž pśi towaŕſtwje njejſu.

Budyšin. „Bjeſada“ ſkhadźuje ſo kóždu pónđźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Radoſć“ změje pśich. ſrjedu (18. I.) ſpěwanje. Zaſtupne liſćiki za ſwjedźeńk ſo wudawaja. Pśiňoſki ſo zběraja. Dirigent.

Bukecy. „Radoſć“ wuhotuje pśich. njedźelu (22. I.) mały zabawny wječork z rejku a wšelakimi poſkićenjemi. Nimo ſobuſtawow a jich pśiwuznych maju teź zaſtup znaći pśeđeljo naſeho towaŕſtwa. — Zaſtupny pjenjez je nizki. Započatk 1/2 8 hodź. Předſydstwo.

Hłowna ſkhadźowanka 1928! — Lětſa wotměje ſo hł. ſkhadźowanka 21., 22. a 23. pražnika (julija) w Radworju. Proſymy wšě ſerbſke towaŕſtwa Budyſkeho kraja, zo bychu ſebi tu njedźelu ſwobodnu dźeržałe, žane druhe ſwjedźenje njewuhotowałe, ale naſu ſkhadźowanku w prawje bohatej ličbje wopytałe. Zwj. łuž.-ſerb. ſtud.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ změje pśich. ſrjedu (18. I.) ſpěwnu hodźinu jenož za muſke hłoſy, a to pola Jurakec w Hrodźišću. Njech pak wšitcy cyle wšěſce pśiňdu. Dirigent.

„Lilija“ wuleći ſebi njedźelu, 22. t. m., do Šunowſkeje „fabriki“ a zarjaduje tam 1/2 20 h. zabawny wječor. Wunošk je za harmonium Šunowſkeje kapały. Předſydstwo.

Łuž.-ſerb. Sok. Zwjazk proſy ſwoje jednoty, kotrež hišće ſwój zapiſk wotedałe njejſu, zo bychu to hnydom ſkhotowali.

Łuž.-ſerb. Sok. Zwjazk. Po wobzamknjenju wubjerka budźe naſa lětna hłowna zhromadźizna njedźelu, 29. januara, pop. 1/2 2 hodź. w Serb. Domje. Jednoty njech wuzwola ſwojich zaſtupjerjow po § 9, wotſt. 2, Zwj. wuſt. Namjety maju ſo zwjazk. jednačeleje hač do 20. t. m. zapodać. J. Šajba, ſtaroſta.

Pančicy. „Lipa Serbſka“ změje pśich. ſrjedu (18. I.) pola Šołćic we Wotrowje ſpěwanje za muſke hłoſy, z dobom teź zhromadźiznu dla koncerta (8. II.). Na nju ſo wšitke aktivne a paſivne sobuſtawy naležnje pśeproſuju. Započatk 1/2 8 z dypkom, „Towaŕšny Spěwnik“ ſobupśinjeſć. Dirig. a pśeđs.

Rakojdy. „Jedn. Sokoł“ změje pśich. ſtwórtk z dypkom 1/2 8 hodź. zwučowanje. — Dla pśedſtejaceho ſwjedźenja je winowatoſć kóždeho sobuſtawa, zo pśińdźe. Načolnik.

Rakojdy. Njedźelu, 22. januara, wuhotuje naſa „Jednota Sokoł“ w Zendźic hoſćencu ſwój zymſki ſwjedźeń z dźiwadłom a druhimi rjanymi ſokołſkimi poſkićenjemi. Započatk pśenjeho pśedſtajenja je pop. w 3 hodź., druheho wjećor we 8 hodź., wot 7 hodź. ſu reje. Wšě bratrowſke jednoty a wšěch lubych Serbow na njón wutrobnje pśeproſuje pśedſydstwo.

Ralbicy. Tow. „Wjeſoła Zabawa“ změje jutře wjećor 1/2 9 pola Brězanec w R. zhromadźiznu dla ſwjedźenja.

Ralbicy. „Jedn. Sokol“ změje pśich. wutoru wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Nowe ſobuſtawy ſo pśijimaju. Načolnik.

Zjednoćeńſtwo ſerbſk. wučerjow ſo zeńđe pśich. ſobotu, 21. wulk. róžka, 1/4 h. w Serbſkim Domje w Budyšinje. Wšitcy ſerbſcy wučerjo, teź či zwonka ſłužby a zwonka Serbow ſo z tuttym na tuto poſedźenje pśećelnje pśeproſuja. Dnjowy porjad: 1. Roſprawa pśedſydy. 2. Roſprawa pokładnika. 3. Pšašenje: „Dyrbi *zjenoćeńſtwo* jako tajke dale wobſtać abo ſo na evangelſkich wučerjow wobmjezować?“ 4. Stare ſtaroſće towaŕſtwa: a) ſerbſke šule, jich ſerbſke knihownje, knihow praemije; b) kulturna kniha; c) Raj; d) Albertowy fonds; e) Towaŕſtwo pomocy a wučeŕſki doroſt (kónc krajnoſtwſkeho a katolſkeho ſeminara); f) zjednoſenje ſerbſk. prawopiſa. 5. Jakubowe wuſtajenje, ſerbſkich wučerjow naſtupace. 6. Namjety atd. (Přednošk, budźe-li hišće cas k tomu.) — Z dobom ſo teź „komiſija za Raj“ pśeproſuje.

Krawc, zapiſowaŕ. Kral, pśedſydo.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smoleć w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Přilopk.

* **Poſkład w łhachłach.** W Reichłhofenje běchu pachoſo jenemu wotworješkeju kłokuł w łhachłach pśiwaſkje ſkowali, w kotrejž wjazy piwo njewarja. So by ſjowjoły kłokuł jaſno doſtał, jaleše wotworješk do łhachłow. Tam ſtorješi na łaſchcźik, kiž běſche pod pojpelom ſkowany. Wotworješ cźišny łaſchcźik ſ łhachłemi won. Wćło wotwórješi a w łaſchcźiku namakachu nětkle 3000 hriwnow ſłotych a ſrjebrowych pjenjez. To běſche hódno raſ do łhachłow ſaſjeć.

* **Łodowe hory na morju.** Na nawjeſerjownym mórſkim brjoſy Jütlandſkeje ſu ſo njes łupomaj Rům a Baltim łodowe hory, jaſo kěž wyſoke nahromadźiśe. Mile wjedro poſledních dnjow je teź njeſamó ponjeſeſchcźe.

* **Starz, kiž běše žamcho ſapali.** W khorownji we Krajnej Lipje w namjeſtnych Czechach wumrě minjeny tydźeń, 81lětny wumělſkar Jan Münzberg na ſeźehnjakej ſakoſtnoſe wopalenja. Duchowaſtaby ſtarz běſche, jako běſche ſebi trubku ſaźehlił, ſapałku na drajnu cźišnył, ſo ſo wona wobohnenu ſapali. Pśiđy hacź mużachu jemu na pomoc pśihiśeć, běſche ſo wobžarnjenuny tak cźeſko wopalił, ſo na to nětko wumrě.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powjeſć we wjedrje ſa jutſiſchu wutoru:** Njewobſtajne wjedro, ſ khmilemi ſo podeſchcźuje. W Zendźelſkej ſnjeża ſamžne wjedro.

Wuczonz Pirnaſkeje realki Reetz bě je ſtarſchiſkeho bydła ſamo ſo natykowazu piſtoliju wjal a ſ njej ſ tśiſomi towaŕſchemi i měśta ſchoł, ſo by ſajazu tśelał. Wonka pśiđech měśtom Reetz pistoliju wucźeje a ſo ſ njej parašche, dokeł wutſeł njerwupražny. Nadobo ſo ſ piſtolije wutſeli a pśiđech roku ſtejazy towaŕſch Mohr do wutroby trjechenu k ſemi padze. Taj dwaj druhaj towaŕſchej na to cźekunſchtaj a druhi wutſeł wrjeſnuwſi ſaſtyſchesechtaj. Reetz bě ſo, kaž polizijiſoju pośdźiſho ſwěźicźichu, ſ wutſełom do hubły morił.

*

Na evangelſki ſarſki dom w Pełnje pola Oſnabrüđa je ſo ſobotu w nozy rubježny nadpad ſkuſił. Tśi ſababjeni rubježnicy ſo do ſpańſkeje komory ſłužobneje holzy dobuchu a ju nuſowachu, ſo by jim pucź do ſararjowoje ſkarńcźe ſtwy pokaſała. Mjes tym ſo pśiđech ſararja revolwer dźerźachu, ſtwu wurubichu. Rubježnikam 1000 hriwnow do ruki padze. Hacź dotal ſo njeje poradźiło, winikow ſajeź.

*

W Oſtrowje pola Lonźynſka w Pólſkej je w kaſarnach artilleriſkich kaſarnow woheń wudyrił. Wulki konjeź ſo ſpali a ſ nim wjazy dwěli 160 konjow.

*

W Sydneyu w Awſtraliſkej je ſo zyła dróha tśěžow wolpaliła. Naſtała ſchkoda ſo na 1 milijon 400 000 hriwnow wobliczja.

*

Preſident Sjednoczenych ſtatow połnońnje Ameriki Coolidge w tśiſchich dnjach wſchoameriſanſki kongreſ we Habannje wotewri. Powěda ſo, ſo pśicheźiwo Coolidgej *attentat pſchihotuja*. Tśiſcy Ruſſow, kotrejž ſu do Habannu pſchijśeli, ſu ſajeli, na nich tukaja, ſo pſchihźahanſtwu pśicheźiwo Coolidgej pſchiſtrkuſchcja.

Łožowe damasty
bělosmuhate nawobleńenja, łožowe plachty, najł. wupjerki pisane łožowe nawobleńenja kupujeśe jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach čo. 11 znapśeńosć „Złoty hwězdy“

Składnostna kupi!
dźědowy stóle je jara tunjo na pśedań **Bohuwěr Freund** dźěłarńa wutykanych meblow **w Budyšinku**

2 sprawnej 5 a 6 lětnaj
konjej
staj na pśedań
w Nowoslicach čo. 9.

Wulka dźěłba zmjerznjenčho běłčho kała
je jako pica za skót na pśedań
H. Lolck
fabrika za kisały kał na Hornčerſk. hasy 45

Lanz-Bulldog, motor 15 PS
stejaca mašina k dźerjenju ze syrym wollejom, nowa z fabriki, pśedawa tunjo
Carl Gast w Budyšinje

Serbska
wottorhanska protyka
w rjanem wuhotowanju a na druhej ſtronc čisła z pěsńjemi Čišinſkeho, Fiedlerja Waltarja, Zejlerja atd. je hišće k dostaću.
Serbska knihaŕnja w Budyšinje

Domašomu rudu
(Thomasmehl), ſól, kali (wysokoproc.), kalnit, dusyk (Stickstoff), ſyrikowy (schwefelsaurer) amoniak, Leuna-wapno (Kalk), wapnowy mjerkel, kruchate wapno, brikety, čėſke wuhlo, lanu mučku, rźanu čornu muku, kukuricowy ſrót a wšě druhe potrjeby poſkićuje najtuńſo
Křesćan Černik w Slepom

Wjerśk → dokonjenja
je naſe wuprózdnjeńſke poſkićenje wšěch zymſkich wěcow.
Pśedawamy za ſmješnje nizke płaćizny nowočaſnu drastu za žony, holcy a dźěći, ſtrykowane jaki, pulovry, ſtrykowanſke koſtumy atd. trikotowe ſpod. šaty, ſlůpŕy, košle z khołowami, prync. ſuknje, nohajcy, rukajcy, čapki atd.
Drastu za mužow a hólcow
Sčěhowace wěcy ſo Wam ženje wjacy tak tunjo njepoſkićuja: *jupy*, zwjerśne šakety, kosmičkate mantle, ulſtry, ſukn. paletoty, wobleki, *čapki, kłobuki, nohajcy*, ſportſke khołowy, dźěłaćerſke khołowy, ſmuh. khołowy, zwjerśne košle, košle ze zasadkom, *trik.* šaty, khołowy a košle z podšiwkom, ſamowjazaki, regaty, kornarje atd.
Dale pśedawamy wulku dźěłbu
ſtrykowanskeje wołmy
jenož dobre znamki, tak tunjo, zo budźe wěſce bórzy wupśedana. Khwatajśe a wužiśe tuto poſkićenje.
Njezapomńśe, ſebi naše šatowe poſkićenje wobhladać.
Welsec kupny dom w Kulowje

Přesadźowanje palneho drjewa
Srjedu, 18. wulkeho róžka, budźa ſo na **Wutołčanſkim rewěrje** (Zahroda, Djepjeńka, Wjenkec łěs, hołź, hat)
18 rm kuluchow { wšel. 7 dubowych „ 2 wólšo-jaſeńjoweje „ 6 lipowych
25 hałoz. hrom. dubowe a bŕěz. **8 hrom. dołh. žerdźow** dubowe a bŕěz. **10 rm pjeńkow** dubowe a jaſeń.
na přesadźowanje pśedawaś.
Započatk w 9 hodź. pśi Wutołčanſkej zahrodźe.

Přesadźowanje drjewa
Wutoru, 17. wulk. róžka budźa ſo w **Dobrošicach** pola Njeswačidła wokoło
60 losow ſtejaceho khójnoweho wužitkoweho a palneho drjewa
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje pśedawaś.
Započatk dop. w 10 hodź. pola Lišeje hory.
— Dobre wotwołeńje. — **Wobſedźer.**

Wysokoſusełna
kruwa
je na pśedań
w Tranjach čisło 27

Khmanecho **ganzora**
pyta
Gruhl w Rozdźecach čo. 35
pola Budeſtec

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěli Smolerjeo knihiličšerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2887.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 kłot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy u n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u n

Čisło (Nr.) 14 | Budyšin — wutoru, 17. januara 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Konferenca krajow so wotewrìła.

Póndźelu je ſo w Barlinje pod pśedsejźiwowom nimſkego kanzlera konferenca ministerſkich pśeſidentow nimſkich krajow wotewrìła. Stawiśnika jale nimſkeje ſenzlije, bź ſo wołoſebje ſa to pśihótowała. W ſawodnej rěcźi nimſki kanzler praji, ſo ſo nětkśiſchi twar Nimſkeje, ſ tradizitu a wuſtawu ſakótwjeny, njejźe pśeměniś. Kanzler na ſtawiśniſku wažnoſeź pokaſa, kótruž je nźdbuſche ſwjaſkowa rada ſ Barliſkej konferenzu léta 1878 a w lěcźe 1918 ſe konferenzami ſenźerſkeho nimſkeho pśeſidenta Eberta ſe druźimi wjeźiſkami nimſkich ſwobodnych ſtatow doſtała. Narýſowa nadalſki nětśiſchoje konferency krajow. Kóžda nowa wuprawa pocźahuje wjes nimſkim ſtatom a krajemi dyrbi ſo na podłožu polneje loyalnoſcje ſtaś. Jenotliſwym krajam dyrbi ſo ſ pśehnjaćom wšěch ſarjadniſkich wótnoſtnych pomhaś. Se ſarjadniſtimi naprawami dyrbja ſo tśěrne ſlintowanja w nimſkim ſtaśe a kraju dopśeś.

Hamburgſki ministerſki pśedſejźiwa dr. Peterſen na to pokaſa, ſo je Nimſka w internazionalnym wobkhadźe hižo ſamkujeny jenotny ſtat. Nźežnił praſchenje pśehepyta, **na kajſe waſchnje mohła ſo Nimſka do jenotnego ſtata pśeſtworiś.** We wšěch dotalnych namjetach je ſo zentraliſazija ſarjadniſtwa wotpokaſała. Najmjenje je hłowne praſchenje roſſaſnjene, po kajźich ſaſadach dyrbjała ſo Nimſka do jenotliwych ſtatow krjadowaś. Po nźežnikowym měnjenju dyrbi ſo po móžnoſći źiwe ſamoſarjadniſtwo w ſwjaſku ſe ſtajnoſćnym powſćitkownym ſarjadniſtwa pytaś a namalaś. Won njeměri, ſo ſo kompetenza krajnych ſejmow jednorje wobmjeſowaś hodźi. Potom ſo nźežnik ſ nětkśimi namjetami ſabjerźe, mjes druźim ſe namjetom, po kótrymž ma ſo Nimſka ſnowa do ſwobodnych krajow ſe ſamſtatnymi ſejmami a ſamſtatnymi pśeſidentami dźěliś. Pśihi tym by ſo Pruſka roſdźěliła. To by najwobſudniſche było, ſchtož mohło ſo ſtaś. Pruſka dyrbi nźeſpśihłuſćena woſtaś, teź w twarje ſwojeho ſarjadniſtwa dyrbi wona w ſwojej zyłoſći w Nimſkej roſpłunyś móc. Dr. Peterſen potom praji, ſo ſo jenotnoſć namjetow w jenotliwoſejach njeje mohła doſpiś, ſo, pak je ſo pśheſpjenoſć w fźěławazych dypkach ſwźěćiła:

1. Pśihewjedźenje demokratiſkich ſaſadow nimſkeje wuſtawy teź pśihi wuliwje krajow na wutworjenje wole Nimſkeje.
2. Poſyłnjenje mozy nimſkeho ſtata.
3. Pśheſtajenje wutworjenja politiſkeje wole w jeniſkim nimſkim parlamenśe a ſ tym powjeſćenje ſtajnoſće w ſarjadniſtwje Nimſkeje.
4. Natwar źiwych nźjſich a ſrjenich ſarjadniſkich wutworow a ſkrućenje inſtanzowneho puća k zentraliſtiſnemu knjeźeńſtwu.
5. Srjadowanje Nimſkeje do wutworow ſ kulturnej a hoſpodaſſej źiwjeńſkej ſkmanoſću a ſ nźožnoſću, we wobłaſu Nimſkeje ſamſtne źiwjenje wjeſeś.

Dr. Peterſen namjetowaſche, **wuhbſert wězywuſtojnych** poſtajiś, kótryž dyrbi namjety wudźěłaś a wjeſeś.

Po dr. Peterſenje **würtembergſki ſenatowy pśeſident Bazille** rěcźeſche. Wón Biśmarckiku wuſtawu napiſcźeſwa Weimarſkej wuſtawje ſtaji, ſławjeſche Biśmarckiku wuſtawu jako pſchikładnu a ſadaſche, ſo bychu **nimſkoſtatnu radu faktora ſakonjedawaśtwa ſejźiliś** a jeju dotalnu pokjeźnoſć woſtroniłi. Tehołe ſadanja, ſo by ſo nimſkoſtatna rada **herni ſejm** ſejźiła, ſo **bayerſki miniſterſki pśeſidyum dr. Held** pſchinny. Teź wuſtwóźny, ſo Bayerſka je ſwojim pśezwanjom, ſa ſjednorjenjom ſtatueho apparata dopokaſuje, ſo je myſłi pſcheſchimaeje reformy ſarjadniſtwa pſchiſtupna. Potom ſo pſcheſćiwo porokej wobeŕaſche, ſo je bayerſki ſarjadniſtwowy apparat pſchedrobi. Wołoſebite wobſtejnoſće Bayerſkeje ſebi wjele ſaſtojnikow ſadaju.

Po dr. Heldu pruſki **miniſterſki pśeſidyum dr. Braun** rěcźeſche. Bazilli napiſcźeſwo ſtupajo praji, ſo je **Pruſka ſwólniła, w nimſkim ſtaśe roſpłunyś. ſo pak by tale kroćel njerośmna była, ſdy ſo njebychu jej wſchě ſtaty pſchiſamłe.**

*

Wo politiſkim wojnanje tejſele konferency ſu měnjenja jara wſchelakore. W derje wobſwónitych kuŕkach je teź hišće dźenſa ſtłyſchećeŕ, ſo ſ teje ſyłeje konferency mało maśotneho wuźiźe.

Japanſka nocźje w Mandźurſkej ſakroćźeŕ.

„Times“ ſ Tokia poſoł, ſo japanſke knjeźeńſtwo nocźje w Mandźurſkej ſakroćźeŕ, ſo by japanſkich poddanow we Tungchua ſchkitało. Japanſke knjeźeńſtwo je pśeſjeźdźało, ſo Mukdenſke knjeźeńſtwo, kótreź je hižo po ſadanju japanſkeho knjeźeńſtwa wójſko wotpóſłało, doſć ſyłne, ſo by mohło ſujcźa ſtaćanow ſchkitaś. Japanſke knjeźeńſtwo je ſo roſtrubźiło, ſo dalſche dźěło Chiny njewobſtaźi.

Konferenca w Hawannje.

Amerikaniſki ſchifal „Texas“ je pśeſidenta Coolidga a druźich ſaſtupjerjow Sjednoćenych ſtatow połnóžneje Ameriki wjeźeł w nozy do Hawanny na kupu Kubje pſchiwjeſć. Konferenca ſo njeźeźu dale wuraźowaśe. Poliźajſka wuſchnoſć ſ ſchitanju konferenzynych ſobuſtawow najwótſiſche naprawy cźini. Wobydlenja politiſky podſkładnych ludźi ſu ſo pſchepytałe. Wołoſebje ſo wo bjeſpjećnoſć pśeſidenta Cooliga ſtarośi. Na ſwojim puśowanju do Hawanny je ſo won ſe ſylu łajnych poliźiſtow pſchewodźał. Kubaniſke knjeźeńſtwo je jemu pódła teho ſtyłne wotdźělenje poliźiſtow k jeho poruźnoſći dało. Wobydlerjam njeſtrowego dźěła, w kótrejž Coolidge bydli, je wyſchnoſć pſchiſkaſała, ſo njeſmědźa, kaž dotko pśeſident we měſće pſchebywa, žanych znjowk w ſwojich domach cźekpiś.

Teź amerikaniſke wyſchnoſće ſu ſwurjadne napratwy cźiniłe. Hdyž pśeſident po źeleźnizy puśuje, jeho pódła łajnych poliźiſtow wołoſebje wobdźělenje źeleźniſkeje poliźe a cźahowych detektiwow pſchewodźa. Pſched cźahom ſaſwećeja lokomotiwa jedźe a tuńe tak ja nim lokomotiwa jedźe. Tale lokomotiwa móže ſo, hdyž prěnja lokomotiwa ſaſtejnje, t narunnanja wuńjeć. Na wſchěch měſtnach, hdźež cźah ſtanje, ſu wołoſebje ſtrožnizy woſtajeni. Runje tak źeleźniſli ſaſtojnik kóžde wuhibadło ſrańje. Teź ſtaj ſónźaj tóžeho měſta, po kótrymž cźah pſchijźe, ſe ſrańſkami wobſadźenaj. Kaž dotko pśeſidentowy cźah jedźe, ſo na źeleźniſtej cźarje „Atlantiſk Coaſt Linie“ kóždy wobkhad tworjawſchi cźahow ſaſtaji. Pſchi kóždym ſaſtańu ſu kola a powětrowe ſpinadła pſchehladnja.

Powitanje Coolidga w Hawannje.

Pśeſidenta Coolidga ſu w Hawannje ſ wulkimi cźeſćemi witali. S piſtanjom amerikaniſke a kubaniſke narodneje hymny a ſ 21 kanonſkimi wuſtrełami ſo powitawſchi Coolidge ſe ſwojim pſchewodom ſ bitwiſkeje łódźe „Texas“ wuńdźe. Na bŕoſy jeho kubaniſki ſtatny pśeſident powita. Statniłaj ninu ſpałer tworjatych wojakow kroćeſchtaj. Hdyž Coolidge po měſće jéźeſche, běchu droſy polne ludźi. Wjeſor bź k cźeſći amerikaniſkich wotpóſłankow w hrodźe ſtatneho pśeſidenta hoſćina, pſchi kótrejž ſo Coolidge a jeho mandźelſka wobdźělichtaj.

*

Pſchewodniśy pśeſidenta Coolidga ſu ſo na źeleźniſkej jéźeje do Keywesta ſaźeli, ſo wotpóſłanzy Sjednoćenych ſtatow na wſchenamerikaniſke konferency wojeźa, ſo ſeći Sjednoćene ſtaty **žanych wołoźebiſych pſchedpraworo** na wjeceŕnej pelkuli (w Ameriźy) njeźadaju, ſo wo źane ſpećiſelne ſamery njeprośuja a ſo ſo nětśiſche ſaſpchimanje Sjednoćenych ſtatow w Nikaragui pſcheźiwo tamniſchemu knjeźeńſtwu njeměri, ale ſo we pſcheſjenoſći wobeju ſtronow ſława a dyrbi jeniźejſy k ſkrućenju położenja w Nikaragui ſłužiś. Hughes, pśeſedźiſchi ſekreter Sjednoćenych ſtatow, praji, ſo je ſe ſtowami tubaniſkeho pśeſidenta Machada ſpokojeny, kótryž je źekł, ſo ſo konferency njeźaleźi, wo poliźiju Sjednoćenych ſtatow w Nikaragui ſudźiś. Hughes bź tehorunja je ſmérnjeniſcu mexikaniſkeho pśeſidenta ſpokojeny. S tym je ſtrach wotſtronjeny, ſo birdza ſo Mexiko a ſtaty ſrjedźneje Ameriki pśeſcźiwjeś.

Coolidgowa rěcź w Hawannje.

Coolidgowa rěcź w Hawannje njeje ſaraźno pſchepłajenja pſchinjeła. Jako hłowny myſł amerikaniſkeje ſwónkownje politiki ſadu w njej wupraji: **„Schtož ſo w naſchej połkuli jenje ſtawa, ma ſa naſ wſchitkich wjaſy źiwjeńſkich ſajimow, dźeſi to, ſchtož ſo na tamnej ſtronje ozjawow ſtawa.“** Pśeſident wopśeſwjeduje, kaž ſu ſo republiki w Ameriźy roſwile, kótrumž je demokratija je ſbrowadnym ideałom a ſwjaćeńſtwom. Pśiſchamerika na twodnym ſtawa

znadjene hody na słhodźenikt runopcrawośceje śeja. Naj mjenśichi a najgłobśchi tu ś tej ßamej płaćiwośceju rěcź, ßaś najwejśichi a najmózniśchi.

Lětarśke bomby pśheśiwo ßbźtarjam w Nikaragui.

Pśichi nadpadże eśkadry lětadłow amerikańśkeho łódźtwa na twjerdźišćim generała Sandina je ßo 40 ßbźtarjow mortwo.

Franzowśke bombowe lětadła ßa Peru.

Kaź ßo ś pernauśkeho płowneho mźta Liniq powe, je pernauśke knjezerśtwo ś pobreduišćiwom lětarjow Costa a Le Briz 12 franzowśkich bombowych lětadłow kupiło.

Jeho majestosć „dźěćo".

Wjeßołe towaśtwo je ßo zhromadźiło a pokazuje ßo nam w žiwym wobrazu. To ßu cźi najmjeńśchi, wo kotrychž ßwoju a njeßoju ßo w tutym kulturnym filmje „Jeho majestość dźěćo" wjeześi, kotrejž je hojaśko-filmowe akźijowe towaśtwo w Donje łhěžorki Augusty Viktorije, w ßtatnym wuśtawje ś wobrazami pśheśiwo mórcu cźěrchnych a mórtwych dźěći, ßpośniwźo a kotrejž **promozeńśi haunt mźta Budyśzina 18. i. m. pop. w 4 hodź. a wjećor we 8 hodź. we „Měśćańßkej ßobrodźe" darmo pśchedwjedźe.** Filmowym dźiwadelnizarjam Kaćje Haakowej, Allyj Kolbergej, Marśił Cźudoßhoferej a druhim je dośe wěścje ś wulkej radoßću tyło, ßo ßnadźakuju tutón film tych najmjeńśichich pśheśiwjatjerjow a ś tajkim ßtudźenim a poßluśchnymi wožobiśkanji dźěłaju. Knjeni Kata Haakowa wź, kak mazeri je, łhdyž dyrbi do towaśtwośnoße jěź a domach leži jeje dźěćo khore. Teź w filmje ßo wona rucze rozßudźena ßawóźi a widźi, kak mune to běśche. Najśterje by njeßwjećonna dźěćańßka jilm, w kotrejž khore dźěćo leżeśe, hiśchcźe dźeśe ś tajnym zigarcami fabrika a ßo wa dźěćo wjeśtarała. Mały faßunwótśkarjk dyrbi do therowinje a poźiśćo wobdźěli ßo mazeri, ßo by ja wobśiśke pady wobrónjena była, na kórźu w Donje łhěžorki Augußty Viktorije. Wona ßetka ßo tam ße ßnaźej „ś powolanja". Allyj Kolbergej ßatnpi teź jako ßotra a wjeßołej ßamónitej dróßwu drośtu ś draßtu wuśtawa.

Na wuśchitke waśchuje domjedźe naß pśchedśtajenje nětko ś tutymaj dwěmaj młodymaj ßotrowoj do pśchirowanja wuśtawa. Wobrazy pśchiłładuje ßo tu wśchitko wukonja a na ßo błyśchćaśtych wuzjatk małych pjerachow widźimy, ßo ßo tu cźiła łaź w paradizu. SStrowe mlěko, pewźer, płóźgo a cźiśćość, to je ßaßada, po kotrejž tu mnoho łahodnych żónitich cukow k lěpśchemu mlodeßu dorośta dźěła.

Dźemy pśhes kuchinßku mětność ś cźiśtymi mlokowymi blećhami ßa błódne hnóźi. Kóżda bośtnuje ßwój dźěł po ßtarośbe a ßtrowośći, zanu tapku pśchewjeśe, zanu pśchemało.

Potom poßłuchamy won na ßahrodnu terahu, łhdyž małe cźiśte łóźa w ßyśtle lćeźnebo ßłónca ßteja a ßtradźa ßaßnjeźimy kolebny ßpewóźk.

Płuź — płuź! Tu ßo nejśchto płuźkoźe. W kupatni ßo jene małe ś rjanoßtnej kultura ßabéra a wuśtupi nětko rózoźte ś wódy. „Ał, kak rjane io hiśchcźe ßcźinja, ßotra pokaje, kak maju ßo tajkemu błahomu ßtworjeńßtwu wuśchi a nóßt cźiśćeśe, ßo ßo dźěćo njeby pśchi tom ßranuło, wona wotkładuje dźěćeń ßamo ruczju a dopomha ś wośtśnymi mjeńtanni ś ludźmi. Po pśchedpśiwuje je ßawiśe a ś radoßću wona mały pjerach na ruju wotkładakti.

SSpytniśe puczowanje do dźěćaćzeho raja dże dale a pobładamy do ßahrody. Wobrazy, napohlad ßo wutpiaeźi, na mjeńśej trawńźyju błoaze ßo tam pśchi cźopłym ßłónću mały tadźił w bjeßtarośtnej robośe, wjeßoły a połny radoßće žiwjenja.

W druhim kuźiku ßahrody tvkoli mały pjerach pod wéżowuśtejnym dohładom ßotrh. Małej ruczźy ßu ßhibujetej a ßo ßmjunjetej, tjavit ßo ßkrećuje a po dokonjanym dźele leži mały ßportnik w ßtrowym wotpjeczu na trawnińu.

Dale cźiśćiśtimy pśhes zuły dom wot pinzy hacź pod tśchu a njeńośemy ßo dobźiwacź, kak wundże je wśchitko pśchipravjene te ßpomóźenju naśchich najmuśdśichich ßcźitkich méśćeańzano.

„Na, łyći ßo wśchitke dźěći tak derje mélé, kaź tute", budźe nekotrażkuliź mać prajeć, „ale . . . . . wona njepśchińdźe ke kónzej, pśchetoź film dźe hiśchcźe dale. Pokaźuje ßo, kak teź pod hoßpodaźiju njepśchihódnitchini wobßlejnoßcjemi dźěćo ś prawu pśchińdźe, tiž jemu ßłuścha.

Młoda ßotra pśchewodźa wobßtaraćku na jeje wopyteje pola dźěłaćnych ludźi. Kelko móże tu naßhonita ruka k dobremu ßtutkowacź a njeluboßnoßcjemu wutśkrońcź! Wjeßelimy ßo nad tym, ś kak malo wobześcźnoßcjemi móże ßo najjednoricha domjazność zyle na ßtrowośći dźěćeńa pśchipraviwcź bjes pjenjezjnych wóporow a bjes drohich wézow. Nośonne ßezinjenje, ßłónćko a cźiśtość! Tuta ßaßada hodźi ßo teź tu pśchi dobrej woli pśchewjeśej a rědścho dźěćo ßkhorć. Pśchińdźe-li pak wopraudźe ras ßaßatka khoroßći, potom ruczе k łekarjej a ßo niź domjazným ßrědkam dowěrićź, kotrejž ßiłnodźimka jako zyle wěćze pomhaze wutśkwaliuje. Dożiwimy hiśchcźe wéczku hodźinu pola dźěćaćzeho łekarja a wuknjemy, kak njeparujomna je jeho rada we wjele padach, łhdyž ßo ßnamjenja dźěćaćzych thoroßćeń pokaźuja.

Młodej jónśkej ßtej ßwój kurßuß w Donje łhěžorki Augußty Viktorije ś wuśpěchom dońcźiłej a pśheje ßo, ßo hiśchcźe nimale jeju pśhikład ześehuja, ßo bychu ßoßumiśe ßłowo, ś kotrymž ßo film ßkónći: „Wam ßonam je praßchenje cźłowjeßtwa do ruki date. Jako maćerje je wunjewjeścźe!" (Ybeu).

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutora, 17. wulkeho rózka.

Antonija.

Ze zbérki „Serbow 365 a 1".

† 1924 Jan *Grómus*, dr. fil. Lipśćanßki ßulßki direktor na wuměnku w Radworju, narodźiwśi ßo 23. 12. 1851 w Radworju jako ßyn proßteho ßerbßkeho rataŕja. Po ßwojich ßtudijach ßkutkowaße 16 lět dołho jako wućeŕ na katolßkim ßeminarje w Budyßinje, hdźeź je ßwoje najlépße mocy wośtajił. Tehdy běße teź horliwy ßobuśtaw a pŕedßyda Budyßkeje „Bjeßady". — Tuto towaŕśtwo ßo pod jeho wjednićtwom zbożownje rozwi. W Lipßku załoźi hromadźe z wótćincom Handrijom Dućmanom ßerbßke błido, za kotrymž ßo Lipśćanßcy SSerbja wośebje ßtudowacy porjadnje ßkhadźowachu. SSwoju lubość k SSerbowßtwu je teź ßwojimaj dźowkomaj zaßćěpił, kiž ßo w dalokim Lipßku SSerbowßtwu zdźeŕźitej. — W SSerbach je ßkónčnje ßwój wuměnk pytał a ßwój wotpočink namakał. Wotpočuje teź w ßerbßkej zemi a to runje we rowje ßwojeju ßtarśeju. — Dr. Jan Grólmus běße jara miły a z wutrobu dobroćiwy, měrny knjez. — Njeje ženje žanoho njepŕećela měł! —

1846 wućeŕ Handrij Dućman wuśtupi z mnohimi wěŕjacymi SSerbami z Wulko Radßowßkeje wośady.

† 1925 wulcy zaßłużbny tachant Jakub SSkala.

† 1835 *Krześićan Kubaś*, Hodźijßki faraŕ, powita krala Antona ze ßerbßkej pésnju.

† 1924 Jan *Grólmus*, ßulßki direktor, w Radworju. 1774 wuzwoli ßo Měrćin Nuk z Kulowa za tachanta w Budyßinje.

Khwalba zymy.

SStó je ta mócna kralowa,
Ma króńu ßwěćatu,
Tŕón bély, jaßny wot ßnéžka
A ßceptaŕ wot ledu?

To zyma je, ta mužiśeu,
Kiž dźeŕži na krute.
Haj, hdyž ßo kładźe do dźéła,
To wśitko pikośce.

SStó piśe róże, halozy
Na ßkleńcy woknowe —
SStó barbi jenoź dychajcy
Ći ličko rózoźte?

To zyma je, ta mołeŕka.
Kiž tajke kumßty wé,
Haj módro barby pŕidawa,
Hdyž čeŕwjene ßu wßo.

Handrij Zejler.

Nahły deßćik do wénca — wßeći wulkoh ha hatßtwa. Pŕißtowo.

*

Pŕenje dary

pśicha wukładne iwoka Budyßkich pśchekupzowy a to ze zaßtej mnohoßći a kraßnoßći, jo njemóżeśi ßo dohładnje dohźiwacź. A naśchi najmjeńśichi hakle — ći, kotrychž wót małeho nóßka widźeći njeże. Na ßtwjeśe pśchedzaźa „Ptaćeho kwaßa" kraßni ßtwjeśe zaplonjeni błyßkotanu ßchkrećaku žadośće we ßwjeźi ßerbßke „Ptaćeho kwaßa" ßrjedu Teź nu bychmy jónu tak wjeßeli, źiwnja tón wětŕ žiwjenja. Niź pśchezo je žiwjeńśe njebjo teź ßlónčne pruhi ßo nam horośćejnym a młodźina, tak chze teź ßtaroha wjeßele kwaßy ßo dźiwa tuž, łhdyž ßo dźeśa hižo na kwaź pśi žiwjeźi ßerbßke „Ptaćeho kwaßa" ßrjedu w ßalownaj Budyßkeje „Króny". Do morja ßwjećonnych. chaz SScerbßkno nórićź a ßo wutrobnym wośkßkem, ś domownych honow. Njech wjeßi wutroba, łhdyž SSerb ßo ś SSerbom jenoćy, kótre pośieźi ßobuśtawiwo towaŕśtwa, pŕi wa knjeźna operna ßpéwaŕka Julija Bonerußke ßpéwy, bo wuchła ßo mnjła ßynt nam ißtiśty knjeźa SSchjennnera a wßchitku tutu kraja a pśchekaje mijchterßka ruka knjeźa kraf. Ludwora Bjarnata Krowga. Dźiwodźa ßo nu ßeła ßkónčza postajeny porjad, kotremuž ßo pyśicha ßerbßka reśka hacź ßo tak ranjo Na kwaźu bośtanje tej łśdźy dar — je-li Pŕeni kraśny kuć pak móżeśe ßebi wy ludi SScerbowśi ś błiśka a daźe hižo do ßwjedźenja je-li to chcźeśe, njeunjźh: „ßtaćupnu liśćiź". njeże wot ßchcźuńnićeho dnja hižo w „SScerbi" ßa tuni pjenjez. Wßo wotčźwa kwaźny ßtupjeńśi po ßtach rałoźnje teź na kwaźnym nu 27 hodź. hacź do 28 hodź. pśchi połkadni w Towaŕśtwo „Nadźija" wocźakuje na ßwój kwaź ßwoje zyłeho ßerbßkeho ludu. SScerbow ßkotiza Budyßchin ßłaźenje na tutom dnju połna hordoßcu na ßwéńcowych potomnikow ßerbßkich wótzow, kiž jeho murjam ßnóh pŕeni ßaklad na ßkutej wyßchińje!

*

— **Wo wjedźe.** Niźina, kotraž jadu SSchotyßkeje ... jśe, je ßo pomałku hacź naśa wjeźorne Połnóźe ... jćahnyła. Wona je je ßwojej pŕećnjej kromu SSjenza ... nowy hacź do naßich kraźinow pśchićajahnyła a nam ... ßkich pśchinjeßła. Po ßtaćju pak ßo wjedźo hóry ... pśchemění. Dożyła rěcźi wjeße ßnamjenjow ja to, ... jźniczkh ßóßtanjeny, pśchetoź wyßchiny nad połnóźnej ... ropu bobwaju na ßjtnoßći, roßchérśeju ßo a dźe ... źiny tej w naßich ßtronach bórßh wutłaća. Wjećernja ... ßnjoi mźnja, ßo ßo wjećoro nétdźe ßrjedź tutoßo tydźeńa pśchećźiśnje. — Jutśe ßrjedu ßhdaja ßłónćko ßo 8,05 hodź. a ßwoa ßo pśchińdźe 12,41 hodź. — Wećera wjećor w 7 hodź. baromeŕer 738, hygrometer 0, thermometer we ... dnjo +7. Dźeńßa rano we 8 hodź. baromeŕer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy +3. Wuhlaćej na małe ßo pśichemjenjaze wjećoro.

— **Najtuńa ßlotowe ßmamki** ßa ßménkowy dawk (Wochenßteuer-Gutßmarken). Finanzny hamt nam ßdźi, ßo maja ßo ßmółki, na kotrež ßu po 1. *januaru* 1928 dawk je ßuhnuwanni ßlotowego dawka zaplaćeny, kiž ßu na ßlote ßtuwny a ßlote pjenjeźki wupiśane, jenož jako porjadne ßo bankom poćeźene wobhładowaeź, łhdyž je „finanzny hamt, kiž je ßa ßménkowy dawk pśchißtejny," ßwój ßłużbny ßoł na znamki ßménkoweho dawka ßlóźił.

— **Buśchej waggonowa fabrika akt. tow. w Budyßchinje** po powźeźi jeneje Barlinßkeje nowiny ßa wobthodne lét...

Za wysoku płaćizny.

Powdźawźeło ś naśchich ćaßow.

Napißała Kristina Royowa.

16ß] (Pokrazowanje.

W tutej wéży proßchu Waß połaźiśe wo radu; wy Pětra lépje ßnajeźe. SScźiło myßlićźe, kak mam jednacź, jo niź mi, ale jemu łhdy bołoźcź ßaluiowaź?"

Baron ßtany a łhdyśćeho po ßtiwi tam a jom; ßkónčnje wośta pśched mjeńśajźym młodźenzom ßtojo.

„Knjeś Urßiny," wuŕeni ßo ßkónčnje ßrudnje ś jeho cela, „łhdyj mje teź ßudźeśe, njech ßom teź łoaśchi dowéŕu ßiebaŕ, — pśchetoź teź wy ßeje mje łaź druhich ßa nadobnego cźłowjeka mél a ßo w tom myślł —, njedźiwajcy toho proßchu waß, ni poradźićź."

Ruźy jwjeśećnjej ßo ś wobliśća, a woczi młodeho cźłowjeka ßladaśćetej pot ßlamanej na barona. W pśchichodnem wokomiku leżeśe młody prowiśor w rukomaj barona.

„Cźhto je wam?" jawoła baron ßtrachcźajwje pokhitlemu hłowu młodeńzonom ś ßwojemu wutrobnim łlóźe; „Wón dźe njedycha — —"

SSe pśchichodnem wokomiku leżeśe młodeńc kedźbliwje na ßoja poßłany. Baron pytałeśe ja wodu a poćza jeho jaßo ś wédownju ßhudźeć; ale trajeśe nimale dołho, dóniź ßo ßawrjenej woczi łśónćnje ßajo wotewrjichćej.

„Urßiny, luby pśchećeło, cźhto je wam? Wy ześe mi do womory padnył Wy to moje łdźeńcze na tom wóna?" jwuńkuśchowaśe ßtrachcźajwje baron.

Njedźiwajcy ßo nad tym, knjeś baron", ßnapśechcźiwi młodeńc, a trew ßtupi jemu do jeho błédnych rjezow, „jim ßo na nécźto dopomnił, a to je mje łaź jara bołało; ale proßchu, njepraśchejcźe ßo mje a pujdźeśe mje wen, prośim."

„Nć, wóßtaniśe hiśchcźe thmiłku ležo, a wodajeźe mi."

„Nimam, cźeho wam wodawaćź, knjeś baron; wy jeźe ßo mje we radu praśchał, ja ßaneje njewém; ja wopraudźe njeżném, łak mohł wam radźićź. Pětr waß lubuje, ßawéźeje je jemu Knjeś Jeßuß tule lubość do wutroby położił, ßo mohł lóźo wodaćź a ßahjećź. Ale je to wulka bołoćeź, njedźiwajcze ßo, by-li Pětr wot toho ßo połłukhił. Tola najlépje dże budźe, łhdyź ja myßlu, je jemu wśchitko prajeźe, kaź cźe to mi prajił. Knjeś móże teź to łaź ßcźinićź, ßo jeho rana njebudźe tak bołeź. A tola dyrbi to wulke wótcźeńwjenje hyeź, łhdyź nan napośledku tola hiśchcźe do łyćeźa wuśtworjene dźěćo pełneje lubośće ś jiwojemu wutrobim ßeźehuje, a bjerjo barbu na ßo, połaze ßnamjo hańby i jeho cźoła ßtorhnje." Młody prowiśor ńcźeky tute połßednje ßłowa łebjebaćźiwje ßam ße ßebje.

„Urßiny!" ßtonaźe baron bołoßtnje.

Wón ßo łałorhny.

„Wodajeźe, ja njewém, jóto ja rěcźu, njenuźnjeźe hižo na moje ßłowa; njechaćź waß zaniéź, wéŕcźe mi."

„Ja wéŕźu, ale wy maće prawje." Rainer ßo wurima. „A łdyź wjazy w mojej mozy njeże, tamne pśchipałeńe juamjo i jeho cźoła ßtorhnjeź, ßotrejž dyrbi ßo ßnajmjeńśicha ßhromadźiże njeśeź. SSchiśćź chze wot nétko łaufjeź po ulim cźiśćejeź, njech pśchede iwśchém njże trjećhi. W dolińje Dubrawy wśchitcy wédźa, łwotkel Pětr połhadźo; njech nétko teź jeho nana pólnuja."

„Njepśchekhwatajeźe ßo, knjeś baron," ŕcźeky Urßiny, ßtawajo je ßoh; „tale łkojeł je pśchewažna, hacź je mobile ßo bjeś mudźenja ßlacź. Je-li wam, łdyź jeźe ś Pětrom porěźał, waścha wutroba hiśchcźe kaśa, a je-li Pětr to dowoli, potom hatle ßnéźcźe tak jednacź."

„Wy maće prawje, Urßiny, mobleźe ßo je mun."

„Je ßo ßtało," ŕcźeky baron, łdyź ßo mudźitwoje ßtanićhtaj, „ja dyrbyn wotßaćź."

„Pŕoßchu, njechtóźeźe nétko, knjeś baron; ßpiśeźe dźeńßa pola mje. Nikuśchka bidźe ßo jara radowaź; a ßtjise pśchewodźu waß do Dobrowineje dolińy, je-li dyżeźe."

„Wy byśćeźe potajkim je mun jchol?"

„Hoj, je-li Bóh to chze. Ja dyrbju tam ßo roßzhonowacź hiéź."

„SSto roßzhonowacź? Wrócźeźe-li wy ßo hižo do Podhradu?"

„Ja łchćał drze łhdy chcźał hiśchcźe dźeśe dowol wźéź," ßmějśeśe ßo mludźenz. „Ale potom by knjes Korinuth prećź njemóhł, a dokeź je ßo w łhójśe Orlowśkeho nétchto jara radośtneho ßtało, to wón ßawéźe radułoźe pśchińdźe, jo by na radośći ßwoźeje łwójśej podźeł bŕał."

„Tak? Cźhto dha pak je ßo ßtało?"

Urßiny ßkrótka łdźeli, ßo je knjeś Mikkawśch we dolińje Cermonińkeje ßwojeho wunka namakał. Barona to jara jajimaśche; ś dźełbracźom, ś kotrymž pśchipoßłuchaśche, bé widźeź, jo jo wón je ßtarym knjeźom a Margitu, wośeje pak Nikolajom Korimßkim wjeßeleśche.

„Tule radośeź," ŕcźeky wón ßkónčnje, je Bóh Nikolajej Korunßkemu zaho myto darił, dokeź je ßo mi napśechcźe tak ßchlachotny wopokaźał."

Łdyź bé Rainer do toho ßwolił, tu pśchenezowaźaś, wo pyta młody prowiśor Ścźépanowim maćź a wobßtara ś jeje pomozu wjećerjeźej ja łubeho hośća. Wón kaśaśche jemu tak pśchećźelnje, ßo ßo baronej łda, jako by wón wopraudźe je jeho hośćom był. Wjećerjeźej jemu tak derje ßeßłoda kaź hiśchcźe jenje ś toho cźaßa, hacź bé jeho Natalija jim mŕéła.

„Łdy bydu mój waśche pohoßećenje wotrunaćź?" wo praścha ßo, zyle ßebje ßabywajo.

„A błyśćeźe-li wy mój wupyt ßebi pśchał, knjes baron?" Młody prowiśor położi łlizu ś ruki.

„Hacź ßebi waśch wupyt pśchejeźi? Kak móżeźe ßo jemu takle praśchećź, knjes Urßiny? Ja bych wjele ja to dał, łdy njebyśćeźe jemu ś wupytom, ale ßtajnje ke mnje pśchińćźał a mi pomhaćź chźył, ßchćejeźajśe, mojim hoßućinjowjeźom wuźitne źiwjenje ßapośeźeź.

Młody prowiśor jepŕe błuboko ßamyßlenemu hłowu ne dźiś. Baron pohlada na njeho połny lubośće a dźełwarja.

„Pśchińdźeźe-li, knjes Urßiny?"

(Pokrazowanje ßeźehuje.)

tiž je ju 30. septembra 1927 słónčiško, jenož dividendowy njewobdźěluje.

— **Wo lěkarskim powołanju.** Po statistiki Němskeho medicinskeho tydźenskeho cžasopisa bydleshe w Němskej wšěstre 27 000 lěkarjow, to pschidźe 5 na 10 000 wobydlerjow. Dźensnišnji dźeń mamy w Němskej wěschto pschez 47 000 lěkarjow, to pschidźe wjazy hacž 7 na 10 000 wobydlerjow, w Barlinje hanio 15. Studowanje lěkarstwa njemóže so porutnje za „khlěbowe studowanje" wobhladowacž. Njech jenož tajzy lěkarstwo studuja, kotrejž so jmutkownje k temu cžuja.

S **Barta.** Wječera wjecžor ½9 hodź. wotpali so brózeń tudomneho žiwnoscherja Hermanna Schleży. Stót nałožchu wuthowacž. Wschitkon inwentar a wschitke kłady su so hoon pałile. Nimo wjeńeje šykowy pschikhowatajschej k wohnju wohnjowej woborje j Bukojny a Rosoja. Pschi pschiswjesże šykowoju su so bjes mała hischcze njeshoże, dokelž šykowje do so sajdźeschcže. Wjetscha schkoda pak pschi frażenju njeje nastała. Schleża nima sawěsenje. Po škaczu je woheń wschitko załožił.

S **Dreżnym** pola Kucziny. W nozy wot pjatka k sobotcže je žehi za 18klimy hospodarśki pomocznik Waltar Bräuer je wobdźěłowanjom žiwjenje wzał.

S Lubina. Pjatk wotmě jenotny swjatk zeschnjazarjow w Němskej, Lubińska městna wotnoża, swoju letuschu generalnu schromadźiznu w hoscenju „Reichshof". Po powitanju pschecžiwny so 46 wobdźělnikam schromadźizny bywoły porjad wosiewi, kiž 6 dnjkow wopschischeshe. Nesokre listy wokrjesnego wjednistwa a hlowneho pschedstajstwa so pschecžitachu. S wjeselom postrowi pschedstajstwo fyrste pschibjeranje hobustawstwa w satkim wokrjesu. — Swjatk nježesche lońa 1. decembra 1926 w Sakkez 24 530 hobustawow, w běhu leta 1927 powyschi pak so jich liczża na 27 000, to je wo 2470 pschibjerała. Druhi kupk, kiž namjeły nastupajsche, bu za trótki cžas worbjeny a Lunu rosprawa so wotjeli. S rosprawy, kotraž běsche nadrabnje wobežełana, fyzikalchamy, so běchu w sandżenym cžese 3 hobustawy wumjeli, k jich wopomnjesu ihromadźenzi pospanychu. S rosprawy po pokładni schomtchnu, so je jeje wobstatk pomérnje dobry. Pokładnika wuzwolichu so nowa abo jaso za 1. pschesedyndu O. Meschkora, sa 2. pschesedyndu K. Frenzla, a pokładnika O. Feldmanna, sa pisarjowadjerja Modrota, sa rewisorow Fuchsa, Köhlera a Libarja, sa pschisłuchnikow Lischku, Hermanna, do powschitkoweho wubjerk dołoh njewobdźělesche, wobstarknychu, so ma so wuiwolicź. Do njeho słuschataj kollegaj Pinter a Frenzel. Wschitcy wuiwoleni jastojnistwa pschisłuchu a dźakowachu so za dowérjenje. Mjes wjeselesżinami so wobšamknu, so ma so w blizkim cžasu hischcze jedyn wotmeć. Postajeny hospodarski wubjerk ma wschitko swoje pschihotowacź. Wokolo połnoży so shromadźizna słónczi.

S **Wósporta.** Pódźelu rano wokolo 4 hodź. sajedże wožobowy automobil tudomneho autowoho wobdźełarja Schrödera, w kotrymż ludźo hodźachu, do cžežiskeho sajpschahu wobdźełarja młyna Merschowskeho z Wósporta. Wós cžehnjachu 3 konje. Pschi pschejedowanju schelezneje dróhi pschi Lubnjanskich Lischcach, Hermanna, do powschitkoweho wubjerk jeżesch. sajk. Frenzla a Pojka. Dokelž nowinarski wubjerk bołaš

najsterje nědźe kradnjene. Luxowu, kotraž je bjes dźěła wo paduchowym žiwjenju swojeho fyzna a jeho towaršchow wědźała, fajachu. Schtož fakazenje wohnja nastupa, je wona prajila, so je dźowka twarjenje a hěbje hanu japalicz a spalicz.

Kriminalne wotdźělenje je na hamtnje ranje też wobkradnjenych skasała, kotrjž wokolo 7/8 hodź. k Luxej bydlenju pschindźechu. Tuchi też wschelake jim kradnjene wěcy spóznachu. Paduchi su mjenujcy zyrobu też hischcze wschelake druhe wěcy hěbi nakradnyli, mjasowy wjelk, na hermank pschihotowany butrowy korb, thelki, hornjcy, schtlě a wschelaku druhu domjacu a kuchinsku potrjebu a drastu. Paduchstwo zahajachu hacz do léta 1926 wróco. Wonkach běsche je hromada lidźi sbožała, kotrjž běchu zwědokjo padawka. Najprjedy dowjedechu Luxowu, kotraž běsche je z dobrym mérom plaschcz wobsekla a hěbi klobut slajila, na kriminalnu policiju. Na to pschijědżechu z autom po kradnjene wěcy a wotwjedechu je teheruncja. Luxowa maca je je we lěcze 1886 narodźila a je potajtim wokolo 42 lět stara.

Kriminalna policija je dotal dopokasanski material je djelowcej paduchskimow wuslědźila.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija" zmeje dźensa wutoru swoju spěwnu pruhu **w Serbskim Domje** a to z dypkom 1/2 9 hodź. Potajkim nic w „Kat. towaršowni". Njech pak też wšitcy muscy spěwarjo přindu, też tajcy, kiž při towarstwje njejsu.

Bukecy. „Radosć" ma **dźensa wutoru** (nic jutře srjedu) spěwanje. Zastupne lisćiki za swjedźenik so wudawaja. Přinoski so zběraja. Dirigent.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" zmeje přich. srjedu (18. I.) spěwnu hodźinu jenož za muske hłosy, a to pola Juraksec w Hrodźišću. Njech pak wšitcy cyle wěsće přindu. Dirigent.

Luž.-serb. Sok. Zwjazk prosy swoje jednoty, kotrež hišće swój zapisk wotedale njejsu, zo bychu to hnydom wobstarali.

Pančicy. „Lipa Serbska" zmeje jutře srjedu (18. I.) pola Šołćic we Wotrowje spěwanje za muske hłosy, z dobom też zhromadźiznu dla koncerta (8. II.). Na nju so wšitke aktivne a pasivne sobustawy naležnje přeprošuja. Započatk 1/2 8 z dypkom. „Towaršny Spěwnik" sobupřinjesć. Dirig. a předs.

Rakołdy. „Jedn. Sokoł" zmeje přich. štwórtk z dypkom 1/2 8 hodź. zwučowanje. — Dla předstejaceho swjedźenja je winowatosć kóždeho sobustawa, zo přindźe. Načolnik.

Ralbicy. Tow. „Wjesoła Zabawa" ma dźensa wječor 1/2 9 pola Brězanec we R. zhromadźiznu dla swjedźenja.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł" ma dźensa wutoru wječor 1/2 8 hodź. zwučowanje. Nowe sobustawy so přijimaju. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšći: G. Janak w Budyšinje.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,

:: wótřeńske rjemjenje ::

poruča w najlepšim wuwjedźenju

Ernst Frick, britwjowa točerńja na Třešlanskej drózy 4

Wosebita točerńja britwjow a chirurgiskich instrumentow kaž też wšeho krawskeho gratu.

Mózecze w kóždym padze

dobry a hubjeny wupjerk wošesnawacz? Pischeradźimy Wam rady a darmo, na kajke najlepšnje mózecze pruhowacz wupjerkowu kajtošcz. Chcemy Was tak derje pospužowacz, kaž je to nihdźe njestanje a pschedawamy Wam tehodla najlepšich pjero a barbu njepuschczajcy wupjerk

80 cm šěroke	metr	2.20 hr.
100 „ „	„	2.75 „
115 „ „	„	3.— „
130 „ „	„	3.50 „
140 „ „	„	3.70 „
160 „ „	„	4.25 „

Jenje njebudźecze wobžarowacz, hdyž sće pola nas wupjerk kupowali.

A. Kasper, Burglehn 11

Jane klamy!

Přesadźowanje paln. drjewa

na Jatrobjanskim rěwerje

Štwórtk, 19. wulk. rózka budze so na drjewniščach wotdź. 16 a 27 a na wudrjewniščach wotdź. 4 a 14 nastajano

125 wólš. brěz. a dubowych dothich hromadow
12 rm khójn. wužitknych klumpachow
12 „ twjerdych palnych šćěpow
10 „ khóju. „ „
50 „ „ „ klumpachow
98 „ „ pjenjkow
230 „ „ walěiny
105 štuk šmrčk. žerdźow

k prjedy so hišće wozjew. wumjenjenjami za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so dop. 1/2 10 hodź. w Jatrobjanskim hosćencu.

Hajniske zarjadnistwo w Kupoji.

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

— zapisane družstwo z wobmjezowanym rukowanjom —

Wosebite dny

wot 19. wulkeho rózka hač do 4. maleho rózka

Poskićujemy cyle wosebje:

Žonj. košle . . . . wot	**2.15** hr.	**Mužace košle,** najl. smuh. köper wot	**4.25** hr.
pryne. sukanje . . „	**2.95** „	„ „ „ běły „ „	**4.50** „
košle z kholowami „	**3.95** „	jenož najlepše kajkosće a najl. wudźělanja	
Normal-lacki z ruk. „	**2.05** „	**košle ze zasadk.,** norm., wołmj. wot	**4.—** hr.
„ „ bjez „ „	**1.55** „	„ „ „ žołte, mako „	**3.35** „
podšite „ „ „ „	**2.85** „	„ „ „ běle, „ „	**2.60** „
„ „ „ „ „	**1.95** „	**normal-košle,** bjez zasadka „	**2.95** „

normal-kholowy . . . . wot **2.35** hr.
podšite „ . . . . . „ **2.50** „
dźěćace wobleki, ze zapinkom a tajke bjez njeho, normalne a podšite, we wšěch wulkosćach.

köperowy barchent, smuh. wot —.60 hr. **flanell za bluzy** . . . wot —.84 hr.
„ „ běły. „ **1.10** „ **köper za łož. plachty** „ **4.95** „
lěhanske plachty, imit. wjelbł. kosmy wot **8.75** hr.

jupy za pacholow **12.95 14.50 16.50**
jupy za mužow **25.— 27.— 31.95**
kosmičkate mantle, najl. dołhe kosm. za žony a mužow wot **32.—** hr.

Muž. wobleki, paletoty, ulstry a Šwedske mantle

we bohatym wubjerku

wobleki za paćerske dźěći 29.50 32.50 39.— 45.— hr.

žonjace stupnje ze spinku . . wot **9.00** hr.
žonjace črije . . . . . „ **13.50** „
žonj. lakowe stupnje ze spinku „ **11.85** „
mužace šnórow. stupnje . . „ **12.50** „

Wšelake hospodarske wěcy w bohatym wubjerku! Jenož solidne twory!

Wustajeńca na Serbskej hasy w 1. poskhodźe je wšědnje wotewrjena

Unter Preis kaufen heisst nur einen Teil des wahren Wertes bezahlen. So ist das jetzt im Saison-Ausverkauf

von

Wilhelm Jul. GEORG HALLER

VORM. HEINR. MÖLLER ★ BAUTZEN ★ KAISERSTR. 8

Aeltestes Strumpf-Woll-u. Tricotwarengeschäft.

Grösstes Spezialhaus für Mädchen- u. Knabenbekleidung a. Platze

Wysokosnóžna, čehniwa

kruwa

je na předań

w Rakojdach čisło 31

2 sprawnej 5 a 6 lětnaj

konjej

staj na předań

w Nowoslicach čo. 9.

Barchent, płat za košle, rólcuchi, wolmu k štrykowanju we wulkim wubjerku.

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću čo. 9

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času

z ruku šitoj, z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdź.)

Crepe-gumijowepódušе

so na wšě črije přilěpja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Wudźělanje wšěch

twarskich projektow

zhotowjenje rysowanjow za twarsku policiju, wobličenja a načiski wudawkow dokonjam nanajtuńšo

W. Fischer

na Drjewow. wikach 27[1]

Syno a sloma

je na předań w Klukšu 46

Přesadźowanje palneho drjewa

Srjedu, 18. wulkeho rózka, budźa so na **Wutołčanskim rewěrje** (Zabroda, Djepjeńka, Wjenkec lěs, holc. hat)

18 rm kuluchow { wšel. 7 dubowych „ 2 wólšo-jasenjowje „ 6 lipowych

25 kałoz. brom. dubowe a brěz. **8 brom. dołh. žerdźow** dubowe a brěz. **10 rm pjenkow** dubowe a jaseń.

na přesadźowanje předawać.

Započatk w 9 hodź. při Wutołčanskej zahrodźe.

Drjewowe přesadźowanje

Pjatk, 20. wulk. rózka budźe so **na Ralbičanskich honach,** pola stareje dróhi stejace

palne a wužitkowe drjewo

100 losow

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w Brězanec hosćencu připołdnju w 1 hodź.

Wobsedźeŕ.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěłi Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobčežuje so siajace nawěšćki a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 15 | **Budyšin — srjedu, 18. januara 1928 — Bautzen** | **Lětnik 67**

Stejišćo Sakskeje na konferency němskich krajow.

Sakski ministerski president Heldt je na konferenzy krajow stejišćo Sakskeje k pěchetworjenju Němskeje do jenotneho stata wotkładł. Rěčnik ma jaćišćowej, so by we prašenju jenotneho stata prawje do předka njepřichodźe, dokelž je hišće wjele w tymle nastupanju njerozsajźenje a dokelž je nanpřećiwnišeje tak wulke, so by nahłune postupanje krute wojowanje rospitało, kotrejž pschi wobješenjescach, we kotrychž je hjes teho hižo Němska, njemóžemy zrjebacź. Bjes dźěła je, so by nětčišće wobstejnoseje mało spokojoze. **Hłownu pschičinu w tym widźi, to Němska krajam na stajnosći nowe dawki nakładuje, so ta tym njepraschejo, ſ woſtkal so žrědki sa to bjeru.** S tym wschak bychu so kraje złóżenjcze k žiwjenju njekhmane ćežitše, a ſ tym by so naposled němski stat mjerowak, k žiwjenju njekhmane kraje pschemjewjacź. Němski stat by ham najróle pod tajkim systemom cźerpił.

Dyrbimy žrěbi žadacź, so by němski stat prajił, hdźe pucź wjedźe. Ministerski president potom ſ někotrymi pschikładami dopokasa, kak njepschichódnje so kusto wobsedje je Sakskej wobthadźa, tak na pschikład pschi kluczowanju dawkow a pschi prašenju Brüningoweho zakonja; pschi posledńschim hanym je Sakska wo 17 milijonow hr. schkodowała. To też strowy kraj njemóže na dźěłski cźah sinjeź. Pschi jenotnym stacze hłowne prašenje rěta: Němski stat a Pruška. Hdy by so tu rozrisanje namakało, bychu tež druhe kraje sćěhowali. **Pruška pak so sjawnje njewupraja, ale chże po žadźu cźakacź, hacź jej ſ žiwjenju njeſkmane kźinjene kraje jako frate płody pschipadnu. Tónle pucź njemóže so swjeſelacy mjenowacź. Wón k pschewulkej zentralisaziji bürokratiſkeho waschnja wjedźe a drohotne nabobywanja w hospodarſtwje a kulturnym nastupanju we krajach wohrožuje.** Metkowdy, ſ kotrymiž Prušku dźěła, njeſu w tymle nastupanju swjeſelace. Ministerski president pschi tym na wobkhad Pruškeje ſ Hamburgom a też na waschnje, kotrejž je so pod wjednistwom Prušeje w srjedźnej Němſkej nałožowało, so by so w hospodarſtwje nastupanju fylnischi wliw dobył na pschikład w Lipšku. **Najhódniſchi moment ſwjaſkowiſeje myšle je, ſo by so kčejaze žamjne žiwjenje w krajach w hospodarſtwje a kulturnym nastupanju ſakhowało.** Jenož ſ tymle wunměnjenjom by so rozwiwce k jenotnemu ſtacze ſwjeſelace mjenowacź mohło. Na druhej ſtronje ministerski president Heldt praji, ſo ſtejišćego połodnischich němſkich krajow pschedaloko dźe; pschi tom rozwiwce njehodźi so wróćicź. Bywšeje němski ſtat **p** kraje hišće wjele wjedźe ja hłowne prašenje ſcale, może so hižo wjele połepſchenjow pschewjeſcź. **Wožebje dyrbi so ſe reformami w jenotliwych krajach do předka kročiźź. Pschede wſchém dyrbi pak so na němſki ſtat wobroćiźź, ſo by tón ſiłnischo hospodarił.** Zentralne ſarjadnistwo njeje na jane waschnje tuiſche dyšli ſarjadnistwo krajow.

Sakski sejm.

Sakſti ſejm, kotrejž je so po hodownych prošonkach wintoru saſo ſeſchoł, je so najprjedy ſ **zlownymi prašenjemi saběrał.** Hospodarſti wubjerk B nanjeſetowaſche, jedyn kommunistiſki a jedyn ſozialdemokratiſki nanjet pschijeſcź. Prěniſchi nanjet žada, so by kujeźerſtwo pola němſkeho knježerſtwa a němſkoſtatneje rady žadał, **wſchě zła na zrobu a hromadny konſum wotſtronicź,** a hdy by so žadanje wotpokałało, pschesyłnu powyſchenju złow a pschesyłnu tóždenu wobwinjejowanju pschiwoſa ſmjerſleho mjasa protestowacź.

Po ſozialdemokratiſkim nanjeze dyrbi kujeźerſtwo pschesyłnu **dalſchemu powyſchenju złow protestowacź a na wottwarjenje dotalnych złow džełacź.**

Demokrat **Claus** swój nanjet rozłoži, kotrejž dotalnemu kujeźerſtwowemu ſkejišćeju pschihłosnje a wožałuje, so budźe kujeźerſtwo pschesyłnu powyſchenju złow protestowacź. Rěčnik ſam pschiſtawa, so je ſo nanjet njes tym pschesyłnyt a ſo potom pschesyłnu zlu na běrny a pizowadła wupreji.

Hospodarſti minister dr. Krug ſ **Nidda** na to pokazuje, ſo je ſo wjetſchi dźeł žadanjow ſ wobſahunjenjemi němſkeho žjezma pschesyłnyt. Kujeźerſtwo je pschesyłnu powyſchenju zła na běrny hłoſo. Pokazało pak ſo je, ſo běrnowe płaczijny njejeju njedźiwajcy běrnowemu zła wyſche ſtupałe. Dowoſ žiwiti je nětčule ſchtyri króć wjetſchi dyžli pſched wójnu. Sakſke kujeźerſtwo je runje kaž pruſke powyſchenju zła na žiwinjaze mjaſo pſchihłoſowało, so bychu ſe rataliſe hospodarſtwa, kotrychž rjap je płahowanje žiwini, podpjerałe. Spomnjenja hódne je, ſo je ſo też tu njejſpe płaczijny powyſchiłe. Dospołne wotewrjenje mjeſowa ſa inſjerſke mjaſo by ſa dowinjaze ſkotałſtwo ſiraſchne było. Runje kaž Prušla je Sakſka pſchećiwo powyſchenju zokrowcho zła błoſowała, tola je ſa žniżenje zokrowcho dawka buła. Zokrowe płaczijny ſu mjes tym ſpadłe. Potom minister na ſozialdemokratiſke napraſchenje dła powyſchenja zła na induſtrijowy mają wotmaſhwi, ſo dyrbi ſo ſ tym němſke běrnowe hoſpodarſtwo ſchikacź.

1 miliarda 780 milijonow za penzije a renty.

W hospodarſtowowym wubjerku němſkeho ſejmta je ſaſpółſtanz **Laverenz wo penſijach a rentach** rosprawił. We lěcze 1928 budźe ſo po do předka wobličenju ja 1 miliardu 780 milijonow hriwnow na to dyrbjecź nałožeć. To je 20 prozentow běžnych wudawkow němſkeho ſtata, nětkuže 42 prozentow wſchěch wudawkow po wotcežnjenju dawkowych pſchepokasankow a trajnych wudawkow ſa reparazije.

Sapółſtanz **Roßmann** wobſahunjenje ſozialdemokratiſkeje ſtrony roſtoji, ſo kotrymž ma ſo najwyſchſcha penſija poſtajicź a ſo penſija pſchi wulkich dołhodach ſ dźela pſchikrótſicź.

Miniſterialny dirigent dr. **Wachsmann** ſdźeli, **ſo ſo** pſchi powyſchenju ſtarych veteranow we 4 milijony hriwnow jedna. Starych veteranow je hišće 68 000.

Miniſterialny direktor **Reitig** wotmołwi, ſo liczba na ſaſtaranje wopraſowanych dła dalſcheho wokhundjenja pſchibera. Loni je ſo 180 000 nowych nanjetow na wobmołwjenje rentow wobſchkodźenych ſapodała. Też nanjety na pſchiſłuſchenje ſtarobnje renty pſchibźeraju. Jenož rjenty ſyrotow wotebéraju.

50 000 metallowych dźěłacźerjow ſtrajkuje.

Strajk je ſo ſkoro na zyłu ſrjedźoněmſku induſtriju roſchěrił. Pódła Magdeburgſkich wulkodźěłarńjow ſu pónđeľu tež dźěłacźerjo w Halli, Deſſawje, Zeubſu a Bernburgu ſtrajk wobſankhnyli. Pſjedy tehu je ſo wothłoſowało, hacź ma ſo roſtrajk wuſuć pſchijeć. Sſoro wſchitkich je ſo wón ſ wjetſchiny wulkeſi wjeſchčinu wotwołał. Wſchu hromadźe nětkuže 50 000 dźěłacźerjow ſtrajkuje. Strajk je ſo njedźelu na ſhromadźiznje dowěrnikow wobſankhnył.

Strajk najemkow na Rujanje.

Po powěſći pſchiſłuſchneho krajneho radźićelſtwa je je najemkow, kotříž ſu wobſankhnyli, ſo 15. januara ſwoje hoſpodarjenje ſaſtaja a dźěłacźerjow ſ dźěła puſcheja, hacź dotal jenož 10 najemkow ſiwoſich dźěłacźerjow puſchćiło. Na druhich łubkach ſu jenož ſ dźěła dźěłacźerjow puſchćili.

Kriza w centrumskej stronje.

W zentrumiſkej ſtronje ſu ſo jeje wjednizy roſdwojili. Němſti kanzler Marx, Stegerwald, Guerard, Zimbuſch, dr. Wirth atd. ſu wo politiſtich ſaſadach, po kotrychž ma ſo ſtrona wodźicź, njejenakeho mėnjenja. Dźěłacźerſki wuſtupowarjo zentrumſkeje ſtrony pod Stegerwaldowym a Zimbuſchowym wjednistwom ſu hižo dźěſchi cźaſ ſ politiku zyłeje ſtrony njeſpokojom. S wożebitym pohorſchkom ſu ſłowa němſkeho kanzlera dr. Marxa byłe, ſo zentrumſka ſtrona njeje ani republikanſka ani monarchiſtiſka, ale jenicźky wuſtawna ſtrona. Sſamu wjednik zentrumſkeje ſtrakje we němſkim ſejmje, ſ Guerard, je ſo ſjawnje wupraſenju wjednika ſhromadnieje ſtrony dr. Marxa na pſchećiwno ſtajejo poſłednje dny we wulkich zentrumſkich ſhromadźiznach wobſtejet wuraźnje republikanſki charakter zentrumſkeje ſtrony wujbźěłuje. Bjes dwěla je ſo k tomu ſ powješćemi pohnuk, ſo je ſo wulki dźeł zentrumſkich dźěłacźerſkich pſchiſłuſchowarjow ſ Marxowym wuſtupjenjom do njemėra dał. Njejednota je ſo hišće ſhórſchika ſ liſtom němſkeho kanzlera Marxa na organizaziju katoliſkich wuczerjow w Helſenkej, we kotrymž němſki kanzler pſchećiwnje dźěłacźerſkeje wjednika Stegerwalda pſchećiwo poſłedźenjemu powyſchenju njedy ſaſtojnikow jako „wobſarnjenne, njeſaſłužene a njewužwune“ wotpokaſa a ſazpiwajcy wo „pſchećiwniſtwje Stegerwalda a někotrych dźěłacźerſkich wjednikow“ rěcźi. Tónle liſt je ſnadź dźeł wuraſtył. Dźěłacźerſki wjednik Zimbuſch je w ſhromadźiznje w Eſſenje němſkemu kanzlerjej wójnu pſchipowědźił. Kſchećijańſkeje dźěłacźerjo Marxa dła ſ zentrumſkeje ſtrony njeſwuſtupja, ale ſpytaju hišće ſ njeje wnucźiſchcźacź, kſtiſ je ſwojim ſamyſlenjam de njeje njeſkuſchcźa, a do nych nětkule Marxa licza.

W zentrumiſtej ſtronje, kotrejž je nětkhy ſławny Windhorſt, tónle rjekowſki ſakitał njewotwisnje katoliſkeje ſtrony je, ſałožił, njejeſi hišćeje haċ dotal ženje tajka roſtora a ſwada kaž nětkule była. Dr. Wirth je koni prěni był. kotrejž Marxowe politiſke ſaſady ſaſudźi. Khłoſu ſo ſdźe, ſo wón ſam w oppoſiziji woſtanje, tola njeſiahuje ſu ſo pomėry pſchemėnile. Zyłe łéwe ſchidło zentrumſkeje ſtrony je nětko jenu pſchipadło.

Stegerwald ſ zentrumſkeho pſchedſydſtwa wuſtupi.

Barlinſke nowiny dźedźa wědźeć, ſo je Stegerwald ſwoje ſaſtojnſtwo jako 2. pſchedſydu němſkoſejmſkeje ſtrony ſłožił, dokelž je ſpomnjene hromadne dźěłanje ſ 1. pſchedſydu, němſkim kanzlerom dr. Marxom, njemóžne. Dźensa je ſo pſchedſydſtwo ſešėło, ja by ſwjetako ſwadu njes ſtronumi wodźałoj wopraſowali nerunacź.

Marinkowić wo zwonkowarſkej politicy Južnosłowjanskeje.

Na ſjedźe demokratiſkeje ſtrony w Beogradźe je ſtawnoſtowy minister Marinkowić južnoſłowjanſkeju ſwenkowneju politiku wobſwětlił. Marinkowić ſ grichiſkim ſwenkownym ministrom **Michalakopulom wótro wotſtći**, kotrejž bě njedawno rjekł, ſo **ſo pod hesłom „Balkan balkanſkim ludam!“ pola Južnoſłowjanſkeje zadanje ſa nadźijeſćiwum na Balkanje ſtawa,** a warnuje pſchiſłuſchnikow, ſo ſu ſo tuch dotal wjchė ſtaty rozbile, kotrejž ſu žebi na tajke nadźijeſćiwe myſlile. Tole Michalakopulowe warnowanje je **pſe njewuſchne.** Južnoſłowjanſka njima ani imperialiſtiſkich ani nadkniežſtwowych wotmyſlenjow. Wona je ſwe prawnje ſa heſło wojaze: „Balkan balkanſkim ludam“. Balkanſke ludy mója žebi njewotwiſnjeſej jenej jakhewacź, hdyž ſo **ſjednoczja.** Hdy bychu balkanſke ludy tomu ſwérili, bychu wſchitzy ſwobodni byli. Hdyž pak ſo na wopak jenotlíwe balkanſke ludy ſ druhimi ſłotami pschećiwo druhim balkanſkim ludam ſwjaſaja, potom njebudźe žaden lud na Balkanje ſwobodny. So by nowemu krzesćeńſtwu a ſamolubnoſći ja to ſo wuwinyła, je Južnoſłowjanſka ſwólniwa, druhim balkanſkim ludam, wſchi dowěrjenje **wulkomyſlnje na pschećeo pschińcź.** Zyła cźaſ njeje dała, ſo wſchė balkanſke ludy ſpojnoju, ja je dorołmanje mjnje, ſo ja njeſchydu ſnowa ſ rěju dowjedźe. Južnoſłowjanſka njeje wožamołcena; jej ſtrach njeſwoju, dokelž na wſcheſchnim lude na ſwojej ſtronje.

Schtož **magedonſke attentaty** naſtupa, je cźaſ ułmy, hdźež mózachu ſo ſ revolwrom a kałoczom politiſke ſtrašenja na dnjowny porjad pſchińcź. **Tym, kotrymž** ſo wo **politiſkim wožamołcenju Južnoſłowjanſkeje dźije,** Marinkowićej **pſchipowědźi, ſo Južnoſłowjanſka ſich** njeſ **lubje pſchećłapi, hdyž raſ k ſhłiſkemu wotſtrašenju** ſ **ſudźenju ſ bronjemi) dóndźe.**

Generalny agent reparacisheho płacenja z Briandonowym hoſcom.

Generalny agent reparazijſkeho płacenja Parker Gilbert je do Pariża pſchijeł. W pſchedmiſtu Bonanym pobudźenje reparazijſkeje komiſije je wo ſamſerach ſwojeje rosprawy, na ſtupajuch ſtećze lěto pſchewjedźenja Dawesowego plana, wo prawił. Parker Gilbert je nanjetowal, ſo by ſo njewěſcheje wo zyłej wyſhoſkoſći němſkeho reparazijſkeho dołha tón; cźinił. Wobſamknuły ſo, ſo ſo wo pobudźenju reparazijſkeje komiſije ninta žaneje dźěłenki dać, ale ſóžda delegazija rosprawu wo roſrěcźenju ſwojeje tujeſcźinu peda.

Wukrajny minister Briand je pónđeľu ſ cźeſći generalneho agenta reparazijſkeho płacenja Parkera Gilberta ſnědanje ſwjetował, pſchi kotrymž ſu wjele politiſkich a finanzowych wožobinow wobdźělili, njes druhimi minister pſchedſydża Poincare.

Nowy franzowſki pópłanz w Romje.

Pariſke nowiny po wotjěſdźe nowoho franzowſkeho pópłanza Beaumarchaija do Roma jeho nadawiſi reſpomnaju. Beaumarchais hižo tón tydźeń ſ italiſkim kujeźerſtwom jednacź ſapoczinje. Wołoſke budźe ſo ſ praſchenjom italiſkeho wuczahenja do Franzowſkeje ſaběracź, hdyž je we tu tſinaſu pſchez dwaj miliſjonaj Italſkjanzy ſiwych a de Tuniſa ſ nětkuže 90 000 Italſkjanzami ſaběracź. Italſke kujeźerſtwo ſada, ſo ſmeli ſuczi wuczahenja Italſke ſtacźanſtwo wobſtrowjacź.

Podſtejchenje italſko-južnoſłowjanſkeho ſrjeczenja we ſchéſcé nedźelach w Pariſu jako dobre pſchedſtejenje ſo pſchejcheńcje najlepſcheje wobhladuje.

Bolšcwikski spion w Jendźelskej.

Němšteho studenta Jurja Hansena, kotrehož hu, kaž je ho hižo powědźiło, w Jendźelskej j pohladom špionaže za Rusku sajeli, je ho pónzdelu pśed Londonskim sudom pśeslyšchał. Po wobśtorźbje je Hansen hromadźe z mnohim rušim kommunistom Macom Cortnejom bolšcewikskemu kujezerstwu informacije wo śledowazych dypkach poskitał: 1. Jendźelskeje podawanje bronjow statam, kotrejž z Ruskej njepśija. 2. Organizazije plany jendźelskeho śełatarstwa. 3. Jendźelske manewry z tankami. 4. Možnosći wo nakupjenju a pśeńesenju jendźelskich maschinistich źełbow za Rusku.

Sanjenje do ruskeho pódzanzitwa źiwobudnu sajtup z paralu mět, „Jedyn z firmy". Rušan je wjele witanych informacijow dawał a organizaziju wobśěrneje špionaže wutwaril, kotrejž je tak dołho wuspěšnu była, hacź jeho pśeslušny jendźelskeho kódźiwowskeho towarstwa Lloyda, kotrehož spyta pśecełkóz, admiralej, wodźerjej jendźelskeje kódźiwowneje špionaže, pśecharadźi, kotrejž je potom špionow w swojich śpicach popadnuł. Organizasija je tak derje wutwarjona było, ža śe śpiwarja na pśikład **wotwuźěwany nadpad na Orkoše twarjenje koni w meji do pśedka shusili a wodźarym rušim wobołam powěźej dali. Někotrych i tychle** špionow njeje hišcheze mohli wupśedźeć.

Jendźelsko-persijska napjatosć.

Jendźelska je persijskemu kujezerstwu note pśichpodała, w kotrejž źada, ža by ho persijski dołh w Jendźelskej zjadowal, ko jendźelskim letadłam dowolnje, nad persijskimi pśichsiowami létać, ho ivalski kraj pśichpóśnat a ho źeleli Cheisel jako postajil. Persijske kujezerstwo wjele tele žadanja wotpokazuje a pśichpósćerje Irska wot wěsteho wumenjenjow wotwiśnje ezyi. Wo žadanju w nastupanju Cheisela śe prait, ko śo j tuna do smutkowanych persijskich nałeżnoscjow tykaja. Jendźelska drje nětko śpyta, kylnišcho na śpjeźinu. Persijsku tłóczeć.

Wobkehnjenjśi staw w południschej Sserbiji?

Radpadnuza Bukjowa, kotrejž je ho k wutrobje tśišła, hdyž ju sajacku, je w khorownu w Skopli na swoju ranu wumrjeła. We wobydlenju Bulgewinje nana ju wschelake wobcezenje listy namakali.

Njedźelu je banda bołharskich komitaczow śpytała južnoslowjanšku njezn k południu wot Kumanowa pśichekroczeć, tola je ho wórzo jahnała. W blišschej ministerskej radze južnoslowjanskeho kujezerstwa dyrbi ze wobkehnjenjśi staw za południsku Sserbiju wobjamknjeć.

Ze Serbow.

Bukjownica.

Srjeda, 18. wulkeho rózka.

Friski — Swjateho Pětra stoła.

Ze zwěrki „Serbow 365 a 1".

1818 * so Matej Waŕmo we Wjerbnje. Zemrě 1898 we Malem Wjelkowje jako bratr Ochranowskeje bratrowskeje jednoty, kiž je wot 1840—83 we Zelenškej jako misionar skutkował. Pokhadźeše z dobrejo serbskeje swójby, kotraž je so kaž druzy Wjerbnjenjo a Wjerbjenski k Ochranowskej wosadze dźerżała. — Khodźachu do Lymberka pola Khoćebuza, hdźež běše wotnoška Ochranowskeje wosady za delnjołužiskich Serbow nastała. Mějachu tu wosebity dom. Ze swoje lutherskeje cyrkwje pśi tom njejsu wustupili. Su dopołdnja Božu službu we Wjerbnje wopytali, potom 1½ hodźiny daloki puć do Lymbarka śli, zo bychu so tu khromadźe modlili a z Božeho słowa natwarili. Tu je so lubosć k misijónstwu do wutrobow Serbow zaśěpiła. Z Wjerbna su też ko wulkim swjedźenjam do Nizkeje a do Ochranowa puśowali. Jich „knjeźk" to rady njewidźeśe. Tuž da jemu Wjerbnjanski farař Sindleŕ radu, zo by tšom „Herrnhutarjam" a tšom druhim tosamsne dźełko poručił. To so sta. Či Herrnhutarjo wuwjedźechu swoje dźełko derje, ći druzy nic. Tuž so němski knjeźk wo tom přeswědći, zo je tajka pobožnosć tola k něčemu dobra a wjacy na pobožnych Serbow njeswarješe.

† 1815 Handrij Młynk w Kamjencu jako konrektor kiž je wjele prócy na serbsku bibliju złožował.
1809 přemjeni so wustawa Praskeje university, stož je z nastorkom wućahowanja *němskich studentow*.
† 1822 Ewzechij Młynk, farař we Wopakej, syn serb. staršeju, němski basnik, spěsni mjez druhim strachlohru Benigna.

Blud.

Hlaj, kak ći sorna zelraw:
A jeleń bibity!
Do lěska dźi a do pola,
Hdyž blukej' mysle sy.

So wjewerca, hlej! skačicy
A spěwaje žiwi tu,
A khwalo zahon mjedowy
Sej' pčołki spěwaja.

So w rejkach žorło puzoli,
A kerki śeptaja,
So mužiknja zajećki
A ptački-tifola.

Hlaj žiwe je a wjesele
Pod módrym njebjom wšo!
Tuž hładkuj čolo morśćene
A spěwaj pacholo!

Jan Radrsorb Wjela 1853.

Rano kto a wječor mrn. Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Po wichćom śdaśu jasko žymicka jastupi, hacź traśna, njebodźi ho bźenja hišcheze prajeć. Nad Schwedźiej śeźi jasko wyschina. Tohodla žymny zapołn z połnoch bźes jasnjaŕka k nam pschikhodźa. Tón wschak bu hišcheze žymnischi był, je-li wokoło połnotneho cźasa (Novdpol) nižiny śelate njebuchu. Nowa wyschina teź z Azorskich kupow pschikhodźe. Nižiny nad njemi fu z pschiźežinu, so źnjeźk pschestuje. Na horach śeźo wostaje, w dolinach wschak hišcheze rostaje. Dokeľ schleza nomalku na rjane śtuła, bo bórzy wucźekmje. Jutśje schtwórk iśchadźa hłónczko 8,04 hodź. a khowa bo 4,18 hodź. Mjeńacźk khadźa rano 5,08 hodź. a khowa bo pschipołdnju 1,11 hodź. — Wećera wjećor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, thermometer we dnjo +7. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer w nozy +2. Wutśahły na pscheměnjenje wjetra.

— **Nowe wuwjedźenjśe a pschewjedźenjśe postajenja k jakonjej wo dawku na wobkhad z kapitalom** (Kapitalverkehrssteuergesetz). S 1. januarom 1928 bu nowe wuwjedźenjśe a pschewjedźenjśe postajenja k jakonjej wo dawku na wobkhad z kapitalom do mozu stupiłe. Schtóž je na prawnym podarku, śi pod tutón jakoń padnje, wobdźeleny, je winowaty, tutón prawny podarok finanzneenu hamtej, śi dawk na wobkhad z kapitalom jarjadowje, wojśewicj. Sso wotthilejo wot dotalnych postajenjow je pschede wschém prašcheje pschiśitejnoscjow, schtóž nastupa dawk na warbowarske towarstwa a na śpanne liśćiny wo wotstupjenju wobkhodnych podźełow na tutkuaje towarstwa z wobmj. rukowanjom, jdadowane. Po měśnje pschiśitejnje je finanzny hamt, kiž ho je jarjadnistwom towarstwowskeho dawka sabéra, w kotrehož pschiśitejnostnym wokrjeżu na towarstwo abo pschedewjaśe śiwoje wobkhodne wjednistwo. Sarjadnišći wotrjeś Budyšskeho finanzneho hamta wospschimuje wokrjeżu Budyšskeho, Bitkopskeho a Kamjenskeho finanzneho hamta. Dawk na hódnotne papjery sbéra a sarjaduje finanzny hamt w Žitawje. Wuwjedźenjśe a pschewjedźenjśe postajenja buchu we kopjenu němskostatneho finanzneho ministerstwa wojśewjene.

— **Schtwórtu omnibušowu cźaru w Budyšchinje,** kotraj ma połedńischi dźeł města je Židowom śwjatkowaś a nježeshe fu 15. januara wotewrjeć, njeje dotal hišcheze wotewrjena, dokeľ trěbny omnibus hišcheze dotwarjeny njeje. Cźaru ma ju nětko pjeća śtyźenu 25. januara wotewrjeć.

— **Zastupne liśćiki za „Ntacźi twaŕ"** dóstanjeeze hižo wot wećerawschcho dnja śem za luni njenjes we Sserbskej knihaŕni w Sserbskim domje. Wśo dóstanjeeze tełko, kaž trjebaeze teź na śwjedźeńskim dnju šamym pśicź pokłoni w „Krónje"!

S Kotez. Kaž łóńe lěto, wotmě teź Elśa kolosjeene towarśiwo w Hajschcz hośeenju, kotrehož wobśrjedźej je je šobuśtawom towarśtwa, śwój šawrjeny jymšti śwjedźeń. Ssobuśtawy, kiž bóchu je śwojimi mankojeśtimi pschiśchśe, buchu za śwjećeńšiśu wubrjeznym błokom z njeźenju wohoźeene. Pschi wječeŕi rejzy łwostachu pschitomni hišcheze nětkore jane hobźinki hromadźe. — Sańdźenu njedźelu a pónzdelu śwjeceńśe najeńć Kotowšeho hośeenja knjes J. Panja śwjedźeń łaćehenjenja. Mnohim hośeenjam pośicźi wuśtojny hośeenźaŕ mjeńśehe j kuchnje a teź j pinzy.

S Rěcźizy. Wobžarnjowne njeśwoze śta bo njedźelu rano krótko we 8 hodź. w śchkeńceźerni firmy Greiner a Co. Jako rołny cźišćaŕu, kotrež j plunowych thaćlow ke šypnuśchcu wjedu, dobu bo najśerje śmnmy powěŕ bo nich. Tak ta bo wubuch, nětkore zemnarje cźeźke wótkšecźa bo powětra a śroni 65-létnemu Krawsu cźežko na wocźomaj a nošu, wěśty źeiga je śranjenjom na dłoni wotcibłe. Krawsu łuhbom bo Miśćańśeje khorownje dowjeźchu. Feigera śekaŕ śwobala.

S **Wulkich Sdźarow.** Wukłowe družśiwo „Eintracht" chze Budyško-Wojerowšku dróhu, kotraj bu loni mjes Bukojnu a Mrćzowom pschepołožena, nětko tej mjes Sdźarami a Bukojnu pschedokóźicź. Nowa dróha dyrbi ho na połnóznym kónzu nasćeeze wšy pola Hobrałeź śtatoka wot śtareje k dołhemu wjećoru wotthilicź, na Mały a Wulki hat a Hory pśicherśinjeź a pschinźe pschi Bukojnjanśko-Kulowšim pucźu na loni pschepołożenu dróh. Nowa cźara je nětdźe 2 kilomtr. dołha. Sśwojeho prjedawschcho wotpołata, dróha bźo na južnym kónzu nasćeeze wšy pśches Kubšchez a Sśwarjaŕej łahrodźe pokójcź, je ho po śdaju „Eintracht" wjdala. Tutón projekt by teź wschć wobkhody we wšy jara schkodował a Sdźary bydlu potom morwa wjeś byźe. Po nowym planje pak nětko dróha we wšy wostanje.

Z Kulowa. Prěnje lětuše posedźenje měśćańskich zastupjerjow wotewrí jako najstaršeí sobustaw měśćanskeho zastupjeŕstwa zastupjeŕ Pětr Wjeŕs a pśeje wšitkim strowe a wjesołe nowe lěto. Wólby měśćanskeho sbohowacy wunošk: Jurij Popela, pśedsyda, naměstny pśedsyda Pětr Wjeŕs, pismawjedźeŕ Hugo

Předźenak

je wot Bukezańskich kujezowow a kujezow dostał pschepośćenje. To bźeśe za njeho pschewutke wjesele. Hewak ho wschak nichtó na njeho njedźiwowniu. Najnutrnischo ho jim sa to Sdźakuje. Łóńa wschak wjasy njemóźe, ale k tšu zyle wócźe k nim pschińdźe. Potom dźe na jich śpiwanje pośmótrowaś. Pschećiwnje śerśiti śpiw jara lubuje a hebi lubo śpew sanjeźe. Hdyž jemu žona wobuja Łóji, jej śapjewa: „Hanka, hanź wjesoła! Radź by wjasy śpiwow wot Bukezańskich pschećiwnow nawuknył. — Pśećiwnjenk powtrowi najnutrnischo wschitkich śwójcnych Bukezo now a pschećiwnje Bukezanki. — Bohužeł ma pschezo hišcheze j proinkanu harn. — To jeho jara rudźi. Nichtó je wjasy njeknjuje, hačrunnjeź kóźka jenož 30 pjenjezkow płaći. — Hdyž budźe Pschedźenak hoto je Sswojeŕskeje klonow, śebi knjes Janak wjeśe saśpéwa:

„Sto lět kaž mi hjenź je!"

Schtwórtu omnibušowu cźaru w Budyšchinje,

kotraj ma połedńischi dźeł města je Židowom śwjatkowaś a nježeshe fu 15. januara wotewrjeć, njeje dotal hišcheze wotewrjena, dokeľ trěbny omnibus hišcheze dotwarjeny njeje. Cźaru ma ju nětko pjeća śtyźenu 25. januara wotewrjeć.

— **Zastupne liśćiki za „Ntacźi twaŕ"** dóstanjeeze hižo wot wećerawschcho dnja śem za luni njenjes we Sserbskej knihaŕni w Sserbskim domje. Wśo dóstanjeeze tełko, kaž trjebaeze teź na śwjedźeńskim dnju šamym pśicź pokłoni w „Krónje"!

S Kotez. Kaž łóńe lěto, wotmě teź Elśa kolosjeene towarśiwo w Hajschcz hośeenju, kotrehož wobśrjedźej je je šobuśtawom towarśtwa, śwój šawrjeny jymšti śwjedźeń. Ssobuśtawy, kiž bóchu je śwojimi mankojeśtimi pschiśchśe, buchu za śwjećeńšiśu wubrjeznym błokom z njeźenju wohoźeene. Pschi wječeŕi rejzy łwostachu pschitomni hišcheze nětkore jane hobźinki hromadźe. — Sańdźenu njedźelu a pónzdelu śwjeceńśe najeńć Kotowšeho hośeenja knjes J. Panja śwjedźeń łaćehenjenja. Mnohim hośeenjam pośicźi wuśtojny hośeenźaŕ mjeńśehe j kuchnje a teź j pinzy.

S Rěcźizy. Wobžarnjowne njeśwoze śta bo njedźelu rano krótko we 8 hodź. w śchkeńceźerni firmy Greiner a Co. Jako rołny cźišćaŕu, kotrež j plunowych thaćlow ke šypnuśchcu wjedu, dobu bo najśerje śmnmy powěŕ bo nich. Tak ta bo wubuch, nětkore zemnarje cźeźke wótkšecźa bo powětra a śroni 65-létnemu Krawsu cźežko na wocźomaj a nošu, wěśty źeiga je śranjenjom na dłoni wotcibłe. Krawsu łuhbom bo Miśćańśeje khorownje dowjeźchu. Feigera śekaŕ śwobala.

S **Wulkich Sdźarow.** Wukłowe družśiwo „Eintracht" chze Budyško-Wojerowšku dróhu, kotraj bu loni mjes Bukojnu a Mrćzowom pschepołożena, nětko tej mjes Sdźarami a Bukojnu pschedokóźicź. Nowa dróha dyrbi ho na połnóznym kónzu nasćeeze wšy pola Hobrałeź śtatoka wot śtareje k dołhemu wjećoru wotthilicź, na Mały a Wulki hat a Hory pśicherśinjeź a pschinźe pschi Bukojnjanśko-Kulowšim pucźu na loni pschepołożenu dróh. Nowa cźara je nětdźe 2 kilomtr. dołha. Sśwojeho prjedawschcho wotpołata, dróha bźo na južnym kónzu nasćeeze wšy pśches Kubšchez a Sśwarjaŕej łahrodźe pokójcź, je ho po śdaju „Eintracht" wjdala. Tutón projekt by teź wschć wobkhody we wšy jara schkodował a Sdźary bydlu potom morwa wjeś byźe. Po nowym planje pak nětko dróha we wšy wostanje.

Z Kulowa. Prěnje lětuše posedźenje měśćanskich zastupjerjow wotewrí jako najstaršeí sobustaw měśćanskeho zastupjeŕstwa zastupjeŕ Pětr Wjeŕs a pśeje wšitkim strowe a wjesołe nowe lěto. Wólby měśćanskeho sbohowacy wunošk: Jurij Popela, pśedsyda, naměstny pśedsyda Pětr Wjeŕs, pismawjedźeŕ Hugo

Za wysoku płaćiznu.

Powědańcko z naschich łujow.
Napisała Kristina Nowowa.

(69) (Pokrjaćowanje.

„Jeneź tak na wopyt k wam pschińcź, to mi moje śrědki njedowola; teź bych w tutej drastje śo jako hósćo do wasschcho domu njehodźał; ale hdy byschcze mi w śwojim domje mohł někajku śłužbu daś, knjes baron, to byschcze mi dobrotu wopokasał."

„Sśłužu we śwojim domje, knjes Ursiny? Wy žortujeźe!"

Na wobliczu młodeho cźłowjeka bě widźeć, ža bě we wulkich wostrośćach.

„Ja nježortuju, knjes baron. Poměrny mje nuzuja, ža dyrbju lěkarju Korimšeho wopschijeśeć. Tola dokeľ śu to moje wosebinske nałeźnoscje, kotrež njemóžu Mikuschyn wujaśnicź, a dokeľ teź hewak njemóžu žanu śłužbu tu śwojim praźeć, cźehodla dyn wotcźeź, to njeje mi mážno, bo druheje lěkarnje jasnipcź, njeraźiwišći knjeza Korimšeho a njeznabźiwschi Nikolaja; tohodla dyrbju śebi druhe dźełko pytaćź, *to mohł* rjeź, ža mi dołhe pschebywanje w lěkaŕni schkodźi. Hdy byschcze mi, knjes baron, tohodla dźiwł we śwojim domje někajke měśno daćź, to byschcze mje i wokomikuje wuschkeje wunmohł, a ja bych wam jara dźakowny był."

Nježchto prochzasche a śtruchkeho śpohom śkładowasche je młodźenzowoju wocźom unuźej napschećeźo, kiž bjes mała hnuty jeho ruku pschinmny.

„Njebój mi nicźo druhe śpyta, luby Ursiny, hacź waš ja śwojeho śekretora śćinicź. Mój nětčźišći mje njemóžu z prěnjenu wopschijeśeć, dokeľ je śłužbu dóstał. Ale ja njechch śebi waš w tajkim podźiwadowanem postajenju myśliś *mohł*."

„Cźehodła dha niž, baron? Sym cźłowjeka tola teź *pschińchoł* njeje, to by śebi śłužićź dał, ale to by śłužił, a ja śym jeho najśmadnischi wotrocźk. Wy byśleeze śawěsće dobroćźiwy ke mnje był a mi telko mśdy dawał, to mohł śo pschińśłojnje drasćiźeś. Hdyž pak mamy zyrobu a draśtu, to budźimy j tym spokojom."

„Ale schtó mohł wam to narunacź, schtož śeje dyrbjał w Podbrodze wrócźo wostajiźeś?" sawoła baron bolostnje hnuty.

„Nichtó, knjes baron, ale ja njemóžu tudy wostaćź; hdyžeśkuli pschikthadźam, wschudźe budu w zuśleje, wschudźe budu šamotny."

„Wy potajśim chzeeze woprawdźe wotećeź?"

„Ja dyrbju!" Młodźenz nakhili śwoju hłowu. „Woni budźi mje w śboźu lohko parowaćź, źwěrko hnadły Božeje śwěrźi śo nad nimi."

„A waśeje śapeźate dźěło w Podbradźe?"

Ursiny stany. „Mój Knjes njeźada niczo njemóžneho wote mnje. Wón to wobśtara, ja njewdźeŕ kak, ale Wón to wé, Wy njeśmeśmy ludźi bozeła wot naš wotwinjnych ześinicź; pschetoš dźenźa tu šany a jutśje šnadź bźo nig."

„Potajśim wy dyrbiźe woprawdźe Podbrad wopuschćiźeś?" „Woprawdźe."

„Dajźe mi potajśim ruku, so nihdźe druhdźe njepóńdźeeze hacź ke mni."

„Jako waśch śekretar." Młodźenz wupschestrě jemu ruku napschećeźo.

„Jako mój śpcheeźel."

Ruka so śwjese.

„To ja njemóžu, knjes baron", rjekny wón z khowu ischaźo.

„Sźeźe wy tak hordy?"

„Hordy njejśym; ale Nikuschka by prajił, ja mohł jako pschećeźel teź pola njeho *žiwy* byćź, a to ja njemóžu."

„Tola wostajmy to tajśich rěcźow, proschu, i cźemy teź wo tom rěcźeź, hdyž dozyka njewěmy hacź jutśiśeeho dnja dožiwimy."

Wuras mucźnoty saja wobliczo młodeho muża; wón poeza z blida wotnośchowaca.

„Nadźijomnje woš njejśym śćichwódźił, knjes Ursiny", měnjeśe baron starośćiwje. „Tuž budźeźe j mojim śekretarom, hdyž njechcaźe to hinak; jenož pschińdźeźe je mnu."

„Dźakuju śo, knjes baron, a je-li budźe Boża wola, to pschińdu. Tola samolubźe mje, hnydom tu śako budu."

Młodźenz wotnjeśe nadobu. Baron wošta pschi wokmi stojo.

„S kajśeje pschićiźny drje dźe wón woteućeź? So dobrě to widźu. We śwojej pokorutnosći bjerje wěź kaž žnadno. — Najprjedy je mjes nimi śłužbu mikośćiweho samaritana wukonjaś, a potom jebi mysliś, to budu jeho lohko parowaćź. A ja mam jeho za śwojeho śekretara sćinicź? Mi je, jako dyrbjał śaindźela do śwojeje śłužby wsaź. Napoślednim budźe jebi Korimšk hišcheze myślićź, jo śym jemu jeho wotwobrocźił."

Muž jmorschći cźoło, ale jenaj ša nětkore wokomiki.

„Ty bjeź njemóže, pschetoš *bodź niecha* w lěkaŕni bycź, nima druheje śłužby sa njeho. Tola, cźakaj, Ursiny; hdyž bodźeśch hakle pola nje, to powyschu cźe po něcźim je śłużby sekretara. Ty by pschećebory a pschejara wobdarjeny sa provitora Korimšeho.

LVII.

Do hłubokeho śtudija pomurjeny, śedźeschtaj w Hórzy wobaj wuceśenaj je śwojim piśańskim blidom. Knjes Adam njejśtyschćeschc, kak burje śaropotachu. Nadobo cźišćeśe fu wot diweju nežneje rukow wobjaty, łubośna hłowcźka fo nad nim śhili, a na jeho cźołe śaleśhe dołho hišcheze nutrne wokośchenje, njes tym so mała ruka cźanu rózu na blido położi. We tom wokomiku bě teź dawaczerka jata.

„Witaj, moja śtota Margita! Śuydom na prěnim dnju dopołnjich śwoje wośćehenne śłubjenje a pschikthadźeśch je by naśche śapschećenje, śtarc śwěty i błyśćeźom śwojeje pschihtowanjeeze wožiwita?"

„Ja śym pschińchoła waju śawołaćź."

„Naju śawołaćź? Kajka ważna nałeźnoscj naju wola?"

(Pokraczowanje śćehnje.)

Serbin, namestny pisnawjedžeŕ M. Nëspork. Předsyda přečita list krajneho radźićela dra. Leonira, kiž je přeličźanyny, w kotrymž so wón z najlëpšimi přećemi z městom rozžohnuje. Posledňja drjewowa awkcija je wunjesła 540 briwnow. Ličba dźëlonjemjerjow je w našim měsće hač na 132 zrostła. Zandźeny tydźeń samón bu 2222 briwnow podpjerańskich pjepjez wuplačenych.

S Běleje Wody. Wobjarnjowmne njesboże ka so tu hobotu wjesoŕo na Hlownej dróhy. Jědnaš Wilhelm Meckelk jadźeše do automobila, kiž jeho potorhny, so sebi wón pječi pokrjenju hlowu wobskodźi, hdyž so jemu z kóń vjedła klama. Jeho su Serbjeli do Shorjelskeje khorownje dowjesć. — Sobotu spyta sebi jednu tudomnu wobydlerku jaśiśe. Policajśi zastopiŕ je jenoh na to w brźu wotewjeŕ. Pśicźiźina leži pjeca w mankelskej roskorje. — Sobotu je w Shorjelcu dźesć jahowjenje swojeho cźerjenja wuwiźe, tudomny wobsedźeŕ Ptaka, murjeŕski a cźeśerski mišstŕ Pawoł Schmidt w 60. Kěse žiwjenja wumrě. Semrěh je Běłu Wodu roskšěwaŕ widźał a tak někotre nowe twarjenje je pod jeho ruku nastało. Swojeho powužneho wuchowanja da bźešće sebi wjele pśećelow a lubowarjow dobył.

Koncert Kubanskich Kozakow w Budyšinje.

Sćowtašowny khór Kubanskich Kosakow, kotryž su na spěwanym wuchowanju po Němskej, bźešće wjeźeli do Budyšinskeje pśichitowanki, so tu po tež tudomnej sjawnosći je swojom wumělśowom kśiźeńcu zał. Wot Donskich Kosakow, kotryž su hižom wotpjet w Budyšinje, w Khróze, spěwali, rozesmawachu so Kubanjźi Kosakoju je swojej drastu. Wšitcy pśichu w dołhich cźornych płaśeńcach, kotrejž mjažachu na wutrobnje z kóžaze strowy śěłowny rjeźaš wuśišće. Pśeh khribjet mějachu wšitcy spěwnych wuskupach bźele cuby powjesćenje. Spěwarjo hač to dirigenta bźehu wšitcy wopadani a mjažachu w pśekdu swój krótki kosakski mjeźik leźazy. Donjaŕ Kosakoju wuskupowachu pak jenoh w jednorej wojeńskej drasze bjez brónow. Je cźežko praješ, hač je tuto wojeńske wuhotowanje Kubanskich Kosakow na jelwjišćeju powuśićikowneho spožowanja namakało. Nětk k hłowjej wězy, k jich spěwam.

Khórowny dirigent Simeon Jaguśiew, cźłowjek małeje postawy, samó śiwój thór wuśinjuje wobźiśeź a je tu cźežko rozśěź namakaŕ mjes spěwanjom wežeraŕskeho khóra a khóra Donskich Kosakow. Swojich 20 spěwarjow mježnjeho zyle w mozy a kražne ſymki ſwoſćowachu ſo, klinčachu, haj śkumjažachu pśšes sebi. Najprjedy postśeli khór ichtyri kschowne spěwy, pśeźeso njeźišće a njeźišće, dźiwi wone we „wjeźerskich jwonach“ ſwój najkšaſniſchi ſtilowy cźeſnik njedozpěchu. Spěwy namakachu w ſaki pſchi tśěłkem wuſtupje mózniśiſchi a mózniśiſchi pſchikſeſk, dźiwi njeſu k woprowdźiśelnemu wichorjeſu. Druhi wuſtup wotewrichu Kosakojo je „ſignalnym pſchespołom“. Se ſwojej ſokanjanoſcju we wobſhnjeſenju cźeſćiſchi ſłoſowa a ſ jaſnoſcju a ſ k wěrje njepodobnej wſchoſcju we wobrazowanju ſtorhnuchu wutroby wopytowarjow ſ mozu ſwoh. Wuſtkowy baſ, mózny a cźiſty wokſchewi w ſpěwje we 12 ruhjeźnikach. A tenorowe ſoło we błiſſchim ſpěwje „wo ſwónćku“, hač we wuſtupkun C pſchetrjeſchi wſchitko oſtał poſtiećene. W ſtreźim dźeſu wjeźora ſłyſchachmy jaſno „Ej nchnem“, ſpěw Wolgaſtich tóhunikow. Wobſebite pſchedowanje namakaſchtaj ſpěwaj wo pſchećałay a kokulingu, je ſo bjeſbźeſće tu khór wobſjeſotwarja ſ mozu ſp

dlenje sjmlite. Knjeserstwo nagrawy cjini, so sy potrjechenemu wobdźerjsom pomhało, dokelž jenoh stład brejsy.

* **Automobil do jězora padnył.** S Cobalte w Ontariu skoči wčera do Ameriki so powoł, so je automobil do Tiskaminskeho jězora padnył. Wschitke 6 wosobow, kiž we automobilu sedźachu, so zatopichu. Bźehu to farmar, jeho žona, tři dźěći a wjednik automobila.

* **Tři cjahi do so srazychu.** W Chikagu w Sjednoćenych Statach ćta so sandźenu sobotu pschi žurčowym wichorje njewidźebne żeleznišće njesłoho, tři wosobowe cjahi Chikagoskeje a Altonskeje żeleznizy do so srazychu. Wschi frajerjow bu 25 wosobowo sranjenych. Njeslobože sta so tobodla, dokelž bźěše jedyn wotsebowy cjah sastał, kotrehož lokomotiwa dyrbjesche zjebi wodu napumpować. Cjah, kiž za nim pschijźeše, krótko za nim sasta. Tśeći cjah sajedźe wot sadyb do druheho cjaha a druhi cjah storeji do prędźiho cjaha.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa jutrjschi schiwórk:** Sło wuczahuje, symnischo. W Jendźelskej wostanje mile a so deschćowje. W południowej Europje je sasze jerje.

* **Zwonkowny minister dr. Stresemann so sapoczatk februara na dlěšchu dowoleńzu poda, so by swoju strowosć pożylnił.**

* **Dyrbjeńśi wisum w puczowanjschich pašach sa wobthad mjez Němskej a Norwegskej so 1. februara spuschći.**

* **Njedźelu popołdnju je so blidarski mischtr Tschörtner se Barkina na honitwje pola Treuenbrietzena ſ swójskom se ſtrělbu jenoho druheho honitwarja do wutrobna a hłowy tak cjężko ſranił, so je sa někotre mjeńschiny wumrjeł.**

* **W Muichowje je wyschschi ſudnišći radźiezeł Prunner žiwojeho 21lětnu žonu ſ swójskom ſ revolwra ſranił. Młody Prunner, kotryž prawa ſtudnje, je wobſlepił. Wón ſ cjężka žiwy wostanje.**

* **W Kownje su wožom pólskich spionow ſudźili. Jenoho su k ſmjerći ſasudźili, jenoho k khłostarni na cjaſ žiwjenja a druheho na pół lěta. Druhi wobſtorčeni so wuwinowachu.**

* **Dokelž je Gränsesbergske rudniſke towarſtwo pschipowědźiło, so mjdu ſniži, su jeho hórnicy wobſamknyli, wot 23. januara ſtrajkowaċ. Hórnicy w Kirunje, Malmebergu a Gelliwaru su so ſa ſympathijowy ſtrajk rozsudźili. Skoro wschě rudy podawaje podłopki Schwedźeje so ſe ſtrajkom podeńdu, jeli so so lnježeſtwowe pozrědnistwo njeporadźi.**

* **Schkrjeršta pěz we Willlingenach je so pondźelu rano sasypła, pschi čimž je pěz rosbuchła. Rosleczjuschi murjowe truchi dweju dźěłaczerjow morichu, dźewjeć druhich dźěłaczerjow a pschistajenjsow je so ſraniło a wopaliło. Dwaj dźěłaczerjej njejstaj so hischcze namakałoj.**

Se sasypnjenjom a rosbuchnjenjom schkrjerčnišće pjezy we Wölllingenach je wschitko hromadźe 17 ludźi do njeboża pschischło. Dwě wožodze so hnydom sarahnyschtej, pjeć druhich je na poczerpjene rany wumrjelo. Njeslosoże je so je rosbuchnjenjom wuhloweho procha zawinowało.

* **Lětarſtaj schulerjej, Eduard Mika a korporal Marek je wojerſkeho lětarſkeho wustawa w Prostějowje na Morawje bźehtaj. So ſ wusſtawa wusamknu. Njedźelu rano sasze ſtražowazeho wojaka pschi lětadłowej kólni nadpadnyschtaj, wuwjasaschtaj jeho, smozowaschtaj so jeneho lětadła a do rańschcze ſtrony wuleczjichtaj. Hacz dotal nimaju wo nimaj žaneje powěsče. Podawk je so tež do wukraja wosjewił.**

Wuczonzaj lětarſkeho wustawa w Prostějowje, kotrajž bźehtaj ſ lětadłom czełoj, staj dyrbjałoj dla njedobżahanja benzina w Lublinje w Pólſkej lětadło k semi pschisſadźiċ. Pólſta wyschnoſć je jeju sajała. Bźehtaj dźiwjoj do Ruſkeje doleczeć.

* **Nacżolnik Prelicz, kotrehož je Marja Bulſewa ſ revolwrom nadpadła, je na ſcjehwkach ſranjenja rjapa wumrjeł.**

* **W Brüſſelu je so pondźelu internazionalna konferenca ja schkitanje ziwilneho wobhdźerſtwa pschećiwo plunowej wójnje (ſ jedojtymi dymami) ſeſchła. Konferenca je so je nastorkom internazionalneho komiteja Čerwjeneho khžiża ſwołała. Wschelake kraje su so wostajile, saſtupjerjow pósłaċ.**

* **Jendźelſki ſwonkowny minister Chamberlain w meji do Warſchawy pschijźeże, so by je ſamkńnymaj wočzomaj praſchenje rańschcze Europy ſpóſnał. Chamberlain so ſ Pilſudſkim a druhimi ministrami ſetka.**

* **Muſſolini je pſched ſajatkitkim ſwjatkom nowu wójnſku rěcz měł. W njej je rjekł, ſo so na lud ſ namołwjenjom wobroża, ſo by so wójnſke łódźſtwo a lětarſtwo pożylniło.**

* **W amerikanſkim ſenacje je ſo demokratiſki namjet ſ 54 pschećiwo 43 hłoſam pschijał, kotryž żada, so bychu ſo zła ſa industrialne wudźełti ſnižiċe.**

* **Newyork ma po nowej ſtatiſtiſy 6 milijonow wobhdźerjow.**

Swójbne powěsće.

Se mrěli: Helena ſwona Schmeißowa w Korſymju, 68 łět. — Selina Lehmannowa rodź. Schönigez w Brunbruchu pola Kamjenza, 48 łět. — Marja ſwona. Langowa rodź. Wehnerez w Lubiju, 78 łět. — Marja ſwona. Zunſkowa rodź. Burez w Staſym Lubiju, 87 łět. — Pawoł Brankač, złowny dohtarowar na wotw. we Wo-

jerezach, 71 łět. — Pawoł Šołta, nimjenſki a ſtarſi mišter w Bělej Wodźy, 69 łět. — Gotfried Domaſchkowa w Bělej Wodźy, 30 łět. — Bjarnat Kerbenbauer, nimjenſki tocżeńſki mišter w Bělej Wodźy, 73 łět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ změje jutře štwórtk swoju spěwnu pruhu w **Serbskim Domje** a to z dypkom 3/4 9 hodź. Potajkim nic w „Kat. towarſowni“. Njech pak też wšitcy muſecy spěwarjo přińdu, też tajcy, kiž při towarſtwje njejsu.

Delnj Wujezd. Serb. tow. „Zahrodka“ změje wot nětka spěwanje kóždy štwórtk. Dirigent.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh“ wotmeje přich. njedźelu, 22. wulk. rózka, pop. w 4 hodź. pola našeho hoścenca G. Zmija swoju hłownu zhromadźiznu. Wjele mamy na dnjowym porjedźe, tohodła je winowatosć kóždeho sobustawa, zo wěsće a z dypkom přińdu. Też druhich lubych Serbow a znatych přećelow wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Khrósćicy. „Jedn. Sokol“ změje nětko kóždu wutoru we 8 hodź. **na šuli** zwučowanje.

„Lilija“ wuleći sebi njedźelu, 22. t. m., do Šunowskeje „fabriki“ a zarjaduje tam 1/2 20 h. zabawny wječor Wunošk je za harmonium Šunowskeje kapały. Předsydstwo.

Małešecy. „Jedn. Sokol“ so wot nětka zaso porjadnje zwučuje, a to: Bratřa, sotry a dorost wutoru S—10, dźěšći wutoru 6—1/2 8. Tak nětko na dalše wostanje. Hudźba pak změje kóždu srjedu w Delnej Hórcy pola Wagnerec.

Małešecy. „Jedn. Sokol“ wotmeje přich. njedźelu, 22. wulk. rózka, pop. 1/3 hodź. pola Zendźic swoju generalna zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Wólby předsydstwa, wólby zastupcow za gener. zhromadźiznu Zwjazka. 2. Naš program na lěto 1928. 3. Wšelcizny. — Kóždy sobustaw dyrbi na kóždy pad přitomny być. Předsydstwo.

Łuż.-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna zwjazka budźe njedźelu, 29. januara, popołdnju z dypkom 1/2 hodź. w Serbskim Domje. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety. Jednoty njech swojich społnomócnjenych zastupjerjow w postajenej liśbje wotpósćelu. Tohorunja wočakujemy bohate wobdźělenje sobustawstwa wšěch sokolskich jednotow. — Namjety maja so hač do 20. t. m. pisomnje zwjazkowemu jednaćelej zapodać.

J. Šnjha, starosta.

Zjednoćenstwo serbsk. wučerjow so zeńdźe přich. sobotu, 21. wulk. rózka, 1/2 4 h. w Serbskim Domje w Budyšinje. Wšitcy serbscy wučerjo, też ći zwonka słužby a zwonka Serbow so z tutym na tuto posedźenje přećelnje přeprošuja. Dnjowy porjad: 1. Rozprawa předsydy. 2. Rozprawa pokładnika. 3. Prašenje: „Dyrbi zjednoćenstwo jako tajke dale wobstać abo so na evangelskich wučerjow wobmjezować?“ 4. Stare starosće towarſtwa: a) serbske šule, jich serbske knihowne, knihow praemije; b) kulturna kniha; c) Raj; d) Albertowy fonds; e) Towarſtwo pomocy a wučerſki dorost (kónc krajnoſtawskeho a katolskeho seminara); f) zjednorjenje serbsk. prawopisa. 5. Jakubowe wustajenje, serbskich wučerjow nastupace. 6. Namjety atd. (Přednošk, budźe-li hišće čas k tomu.) — Z dobom so też „komisija za Raj“ přeprošuje.

Krawc, zapisowař. Kral, předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Serbske tow. „Nadźija“ w Budyšinje

Srjedu 25. januara 1928 swjećimy w salomaj „Krony“ w Budyšinje

„Płači kwas“

Poskićimy: Rjane serbske spěwy, khóry a sola, reje, dźiwadło połneho žorta a wjesela

Sobuskutkuja: Khór towarſtwa, operna spěwarka knjeżna Julija Bonzy, knjez E. Šlamař a knjez kral. hudźbny direktor Bſ. Krawc

Nanajwutrobniśo přeprošujemy cyły serbski ľud na tutón starosławny a krasny ludowy swjedźeń. — Po stach chcemy Was witać. — Narodnosć skitać.

Wotewrjenje pokładnje 1/2 7 hodź. Započatk 1/2 8 hodź. Zastup 1.— hr. a dawk

Serbske tow. „Nadźija“ w Budyšinje

Na pschetorhnjenje žypki

cerpjazce njewote cbaja jauce operacije abo wobcerjenego pomjeja, hdyž nochja mój. D.R.P. powiaz. Najlepsche ſchitoj chwat. Jenkowe a puplowe powiaze a taſke psches wulipjeze atd.

Wschě na pschejatschanjenje ſtuki cerpjaze mója piatk 20. mult. rózka wot 9—4 ſhodź. w Budyšinſkim w hoteli „Hrodźan“ ſu muni rěcjeli.

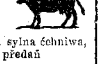
Bandażowy ſpezlaliſta
Eugen Frei natł.
Stuttgart, Birkenſtraße 12

Princeske ſuknje

košle, žonjace khołowy, jaki, kožlowy płat, kopřiwiny, bźele a pisane łožowe šaty, ćopłe šładźiki jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11 znapřeča hoścenca „Hwězdy“

Dwě wysokosnjesenej

krowje

mjez nimaj jena sylna čehniwa, stej na předań

w Lěskej čo. 8

pola Dolnjeho Wujezda.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, hencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27

Wšě šulske knihi

dostanjośe w Serbskej knihařni w Budyšinje

Derje kupuje

stóžso na „Serbske Nowiny“ powoła!

Zubna praksis

mějićel Herbert Hensel, dentista w Budyšinje na Hauenſteinskej hasy 6/II.

Wuwjedźenje wšěch do naſobneho powotanja słužacych dźěłow. Plomběrowanje a čahanje zubow z pohłušenjom a bjez toho, nowe zuby we wšěch wuwjedźenjach. Z dobom wozjewju, zo mam rěčne hodźiny wot 9—1 a 3—5 hodź., nic pak njedźelu a štwórtk.

Česćenemu wobydlerſtwu

w Minakale a wokolinje

wozjewjam, zo mam ſwoje kóždy štwórtk wot 1/2 10—1 a 2—5 hodź. w Sołćic hoścencu w Minakale rěčne hodźiny a prošu wo dobroćiwu podpjeru mojeho předewzaća.

Z počesćowanjom

H. Hensel, dentista

Leopoldec korčma we Worklecach.

Njedźelu 22. a pónđelu 23. wulkeho rózka so

kózło-piwo toči.

Sobotu **swinjorězanje** — njedźelu wot 7 hodź. reje

Wšěch wutrobnje přeprošujetaj

Jurij Brankač a mandźelska

Płači kwas

Dźiwadłowa hra za dźěći we tšoch jednanjach wot kantora Hančki w Porśicach je na předań

w Serbskej knihařni w Budyšinje

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

=== w Budyšinskim hantſkim hejtmanſtwje ===

Skład ratarſk. mašinow a gratu wšěch družin

Naturſka hojeŕka H. Freund

Magnetopathiju, radźiśelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuſpyty

na Jägerskej drózy 5I

3 mjeńſtny wot dwórniſća

Rěčne hodźiny: Štwórtk, pjatk a ſobotu

Drjewowe přesadźowanje

Pjatk, 20. wulk. rózka budźe so **na Rulbičanskich honach,** pola stareje dróhi ſtejace

palne a wužitkowe drjewo

100 losow

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w Brězanec hoścencu připołdnju w 1 hodź.

Wobsedźeŕ.

Wutrobnje lubowanymaj ſtarſchimaj

Korli Preuſchej, 83 lět ſtaremu, a jeho mandźelſkej w Pšowjach pola Minakała,

Hanje rodź. Njeſłej ſ Wjeſeła, ſtarej 86 lět, k jeju

dejmantowemu ſwatżej

— ſchtwórtk 19. januara 1928. —

S wulkej wjaſołoſu nětk ſwita
Sa Waj bźeń, ton dźenſnišći,
Nastupaju Wašu lětu
Slonjanſe we manđźelſtwi,
Kiż dźeń ſtrowaj wobaj biwaj
Dejmantny kwaſ ſwjeżeſtoj.

Hdyż tej ſrudne podeńdźenja
Potrjeſchiſte njejſtaj Waj!
Wšitcy ſchohnjeſe ſo tuta ſemja
Njewobſtajnoſć ſtoja kraj
We kotrymż ſo pſchemjenja
Wjeſełe a ſrudoba.

Spomnitaj tam, kdźej Boża hnada
Pſchewobſcjeſe Waj' pſches ſwět.
Tam njeſej Waj' duch naſaŕ hlada
Pſches tu wulku liczon lět.
Schtо ſtaj dotal wobaj biwaj
S Božej' ruki doſtaloj.

Hdyż tu ſtaj dotal wobaj biwaj
Pſches tu wulku liczon lět,
Schtо ſtaj dotal wobaj biwaj
S Božej' ruki doſtaloj.

Wjele kraſnoſć' ſožnowanja
Je Bóh Wamaj wudźełał,
Wſchitke ſajkoh' ſoſtarowanja
Tež Waj' pſched ſtym ſwarnował,
Sa ſtoj Waju wutrobu
Djenża Bohu ſtwałbu da.

Hdyż tu ſtaj dotal wobaj biwaj
Pſches tu wulku liczon lět,
Schtо ſtaj dotal wobaj biwaj
S Božej' ruki doſtaloj.

Wjele kraſnoſć' ſožnowanja
Je Bóh Wamaj wudźełał,
Wſchitke ſajkoh' ſoſtarowanja
Tež Waj' pſched ſtym ſwarnował,
Sa ſtoj Waju wutrobu
Djenża Bohu ſtwałbu da.

Dźiſaj ſ rajſchtom Bożeh' ſłowa
Po Waj' dróhy dotalnej,
Wuſtupowaj ſej dale ſ nowa
Luboh' Boha ſ wodźerjej,
Hacj wón jónu powoła
Waju na ſwaj jehnjeńſa.

To pſchcja Wamaj Waju dźakowne dźěći,
diwaj ſtynaj, dwě dźowzy a dźěćerji dźěćerji, hromadźe ſchćěmaje
pſches Hanju Budaſku.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»B. N.« płaći měsandźe we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjeo knihiličerńja, zap. dr. z o. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobšěrnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Číslo (Nr.) 16 — **Budyšin — štwórtk, 19. januara 1928 — Bautzen** — **Lětnik 67**

Konferenca němskich krajow.

Pruski finanzny minister dr. Höpker-Aschoff je w konferency ministerskich přichodźydow němskich krajow sadźeŭki wobzamknył, kotrejž sadźeŭkuja, němšći jenotny stat wutworić. Sćo to wobjebje tři sadźeŭki:

1. **jo połodnišne němše staty jenotny stat wotpokazuja;**
2. **jo połnócne němše staty jo zapowědźuja, jo do pruskeho statneho swjazka pśichyleś dacj a jo wo Wulkopruskin njerodźa, a**
3. **jo jo jenotliwe kraje njechodźa do němskokrajnych statow pśichetworicy, dokelž to njeby žadyn potrok wosnamjenjiło, ale jenož pśicheměnjenje we wjeršku, kenž by na nuznu dotalneho krajneho kněžerstwa němskestatne kněžerstwo stupiło, tola hewak wšykno pśichi starym wostało.**

Pśeni njedostatk, rozpśerśenjenje połnócneje Němskeje, kóždu rozumnu sarjadnistwown reformu a teź kóžde rozmjeje hospodarstwa poćeźuje. Druhi hłowny njedostatk je w dualizmje (dwójnej kněžerstwje) w němskim stacu a w krajach a z tym w dwójcnym dźele w dalwanju zakonjow a sarjadnistwje. Němšćenmu statej njebudźa jo jenje tele nadawki móz wosrjeńcowaś. Sakzydlenje njeje nadawk krajow, ale najwěrśejše najwjerśejchi němiśi nagionalnu nadawk a praśenje wotpomnanja wobjbdleńskeje nuzy, twar wobydlenjow pśeto njeje nadawk krajow, ale jedyn z najwažnjejšich němšich nadawkow. **A tak je jenož wólba: Pak nětčišče wobstejnosće jakhowaś, pak i rozgrudźenosću po puću k nowemu dale krocźiś.**

Potom pruski finanzny minister źiwój hižo w jenym śpicu wośjewjeny nanjet wo „nowym föderalismje“ faktinje, i kótrymž dyrbi jo stat wutworiś, kótryž by i połnócnych a połodnišich němšich krajow wobstał. Pśichi tym **dyrbi połnócne a połodnišče němše kraje wšchelaku strukturu měś.** Zjurišći rozsuźeli by w tym dyl, so bychu połodnišče němše kraje swoje kněžerstwowu móz po jenarjownym prawje wukonjałe, a so bychu połnócne kraje wukonjałe kněžerstwowu móz jako wotwodźene prawo na podložku jakonjow němšeho stata. Druhi rozsuźel by we **wutworjenju kněžerstwa byl.** W połodnišich němšich krajach by **parlamentarišći system kněžił,** a w połnócnych němšich krajach nježdźe systems po pśichitkadźe, kótrejž mamy nětkole w pruskich provinzialnych sarjadnistwach, po jaśkim **provinzialne kněžerstwa,** kótrejž bychu jo i provinzialnymi parlamentami na wěsty cźas wuswobliłe.

Litwa Pólskej wotmolwiła.

Kaž jo i Kowna powě, litewska wotmolwa, pólskemu sajtuwjerjej pśichypodała, w pśenim dźělu dokładnje rostołoženje Genfśkich dojednanjow wopśicuja. We njeje jo potom dale praji, so jo Pólśa w dwěmaj dyłomaj njeje tychle wuczinjenjow dźerźała. S pśeśiwja nje hišćeje Litwjanam, z Wilńskeje kraje **wupraśenym;** *kenkólc* jo wósćiś, potom njeje Pólśa wójšło litewskich cźekrjejšow, pod wjednistwom Pleczkaitisa niz jenož njerospušćejśa, ale hišćeje pśeco su wójšłowe wotdźělenja w litewskich uniformach we lěwuje w Lidze pola Grodna. Woldemaras dale praji, so pólśe namjeśy w nastupanju jedinaśkeho pśechodnjeta njeju dośahaze, a jo Pólśki pśasa, haj je pólśe knježerstwo jwólnitwe, praśenje wotpśichodźenja sa śichedy, j wobstajenja Wilenskeho kraja nastate, do jednaśkeho programa pśichijeć.

Wótra wotmolwa Pilźudźkeho organa.

Wo litewskej wotmolwjenjskej nocźe Pilźudźkeho nowiny „Głoś Prawdy“ pišchu, je nota po formje a wopśicujcu wo **dospołnej njesrozumnosći źiwdeźi.** Wo litewskim wójsku w Lidze njeje nicźo znate. Hdyž jo wo litwiduźiji wójnskeho stawa rěcź, może jo pśichi tym jenož nawjaśane diplomatiśkich a hospodarskich pozjawow zwumnicź a niz praśenje wotpśichodźenja sa śichedy, kótrejž njeje nicźo wobsaž. General Żeligowśki njeje jo demarkaśkeje cźary dótknył, tola na wopak jo jo litewske kandy wujpśeł do pólśeho kraja nawalile. Hdyž Woldemaras wuczeł pola Swjasta Ludow pyta, to jenož dopokazuje, jo Woldemaras jźyła njeje dorosnył, śichož jo jemu w Genfu pśiśli, a jo jo cźaś pśichitśiśuje, so by wupraśenje Pavśiśkeho „Temjsa“ wěrnosć ześnił, so **Woldemaras zwonka towarišwa pśichistojnych ludźi śteji.**

Zygansa kandidatura sa pólski parlament.

Pśichi nastawajcych wólbach do pólśkeho sejma we wólbnym wojowanju pśeni kśuć teź zygansy j wólbnej liśćinu wušmija. Tele dny je ł wólbnemu komitźowej nacźelnik pólśtich zyganow Mihajłejen pśichišchol, kótryž jo jam „kral pólśtich zyganow“ mjenuje, a je rjekł, so w njenje źiwoseho luda wólbnu liśćinu sa wólby do sejma a senata pśechepokaźi. K tejle krocźeli jo zygarjo tohodla rozsuźili, so bychu źebi zjacźanske prawo, jim hač dotal sapśeśne, wudźěśili. Mjes drubim teź jenju žadaju, kótraž by jim móžnosć daia, bo twjerdźe jasydlicź. W zjelej Pólśkej je pśisco 20 000 zygarow źiwych.

Zhromadna kročel Małeje ententy pśeciwo Madźarskej.

Delegazija Cźeśkosłowakiśkeje pola Swjasta Ludow je wot Prazskeho knježerstwa instrukcije dostała, so by pola generalneho sekretariata Swjasta Ludow namjetnyła, so by jo pódawijna transporta brońow sa Madźarsku na Szent Gotthardźim sajtanišćeju pśechpytała.

Cźeśkosłowaśky sajtupjerjo halle sakrocza, hdyž su sajtupjerjo Južnosłowjanskeje a Rumunskeje pola Swjasta Ludow tu samu instrukciju wot swojeho knježerstwa dostali. Sajtupjerjo tśoch krajow Małeje ententy potom zhromadnje j notanu jenakeho wopśichijeża pożadaju, so by jo pśicheśiwo Madźarskej inwestigazija sawjedła, to rěka, so by jo pśichepytało, haj jo Madźarśa mérowych postajenjow njedźerźo, bróni a jo na wójnu pśihotuje.

*

Cźeśkosłowaśky narodni sozialistoju su w cźeśkosłowakiśkim sejmje śledowace napśaśenje zapodali.

Hižo dłujki cźaś jo wo tajnym brouženju powědo, kótrejž madźarski stat pśicheśiwo wuśłowanym postajenjam méroweje konferency cźini. Tele powěźeje su jo i nowej podawiźnu potwjerdźiśe, kótraž je jo 1. januara 1928 na awstriśko-madźarskim zjelownym sajtanišćeju w Sźwjatym Gotthardu ześła. Tón dźeń jo na tamneho sajtanišćeja yjecź waggonow tworow, postajcych sa Budapešta a bellaruwanych jako dźele majchiny, pśidźiwaje. Awstriśky zjomi sajtanišći pak waggony pśechladnjo świećiśchu, jo su we waggonach rešebrane maśchinjte tśělby po cźełje rětetre tyżnje. Madźarjy zjomiły po teśle pśechladaźacy ruce zjelu parjuku pśechewjachu a jo zapowědźichu, waggony awstriśkim sajtopjinkam wrośći. Cźi potom i protestom Ssw. Gotthardśke sajtanišćeja wopuśćechu.

Tole pśicheźmykanje, kótrejž je pśicheśiwo jadnym postajenjam mérowego śrjeźenja, kaž sakładnym pravidłam internazionalneho wobchoda, wotkśiwdeja, jo jo Madźarsku tajnje pśicheśiwo jiwojim susodam, tu najśerje pśicheśiwo Cźeśkosłowakiśkej, bróni.

Podpśitani dowoleja sebi, ministerskeho pśechedyda jo wopraśeś:

Je jwólniwy, jadnu a dowérnu wědomosć sdźeliś, kaž daloko je wo Sźwjatym Gotthardźe swěźeńca?

2. Kajke naprawy knježerstwo cźeśkosłowakiśkeje republiki *pśicheśiwo tomule knježerstwu brońenje Madźarskeje a wobpśe-*zenju méra w źiwdźenej Europie cźini?

Zasłapjenje madźarskich spionow w Bratislawje.

Policija w Bratislawje (w Cźeśkosłowakkej) je sobotu w nogy 26tem śežkowu Hiljbjetu Rajcźanjowu sajała, wo kótrejž je jo śwjeśiła, so je luba wojaka Bratiślawśkeje garnisony, kótrejž jara pśichemyślemu a rozsuźernemu spionaju sa Madźarju dźěła a organizuje. Sso sajawjeli jo Raicźanowa spionaże wujna a teź mjena źiwojeho lubeho a drubich zobustajnow wobbnorcźerskeje organizazije pśicheródź. Po wusnaczu sajateje policija w Bratiślawje a w Nowych Samkach tśi žony a dwěju muži, wśicy ludźi nizšeho stawa, sajaa. W Nowych Samkach hišćeje dwěju mužow sajachu, tak jo je rětko wójnom wobowolow sajatych, njeś mni dwaj aktiwnaj wojaka, pśichidźelenaj k dźělu w kenzilji. Hdyž mózeschtaj k ważnym wojerskim pišmam, samknjenym we njedobytnych worzełowych tšamorach, kótrejž chajchtaj źiwicź nje j napśihlnjeśej wotewricź. Tale wobhonjeńska zwólba bź w świšu j madźarskej świonaznej wojerskej słužbu. Po powěźeje do słowakiśkeho kraja thodźo jim madźarśy wobhonjerjo sajate žony a muźow sa źiwoju słužbu dobyli. Wobhonjeńka organizazija je hižo někotre wéjaju dźěłała a je Madźarskej jenož wéju podawała, kótrejž ja zuły stat zajeże ważnjejše a hódnejše nimaju. Wobhydlenja sajanych su jo pśechepytale. Pśichi tym su pśechepytajcy material, wobsebje śledujene wojerske pišma, namakali. Jedyn je sajatych dyżnje cźuje ważne pśiwo śnjeźeś, tola jeho pśichi tym sajłapichu.

Wotkrejc wobhonjeńskeje zwólby, kótraj je nowym, haž dotal njeswuńenym wośchyn dźěłaśe, je jo i tym swoźniła, je so dźěłodawaŕ jeneje je jatych słužobnych pśechepraji. Spionaża je jo cźuje i cźasom wotkryła; pśichož zobuśtawy zwólby dyżchu jo hižo i nałuknjeńu wojerskich liśćinow zmogowaś, postajenych sa wojerske formazije wobsebje w połodnjejšej Sślowakiśkej.

Trozli do wuhnanśiwa wotjeł.

Pónźdźelu wjeźor je nébohuśchi wójnski ludowy komizar Trozli z Moskwy do Werneho w Asiśej pśichi turkestańskojiwskej mjezy wotjeł. Dźeń pśedy běchu Radek a wschelazy druhi wjednizy opposizijskeje stronu z Moskwy do pśichpokazanych pśichetwanišćejow w rańśichim Uralu wotpuśćowali. Trozki krótki cźaś pśicheł wotjeźdźen železnišćeho cłoha na dwórnišćeju pśichijeźe. Někotri polizisojo jeho pśichewodźachu. Pśicheł dwórnišćejom bź jo cźrjodła 1500 ludźi sdźěała, so bychu Trozkeho widźeli. Sślawa wołasa jeho powitachu a „internazionalu“ śpěwachu. Trozki njemućejśe sakładnjośe rěcźeź. Hdyž jo cźas jahiła, cźrjóda **sawoła: „Mjech je žiwa sjednoćena kommunistiska strona!“**

Antisemitiśke studentiske njeméry w Jaśach.

Wójniśi śud w Jaśach je wutoru proźeź pśicheśiwo sdźeśej studentam sapozał, kótrejž su wobstrowjeni, so jim synagogu w Jaśach sapuśćili. Haźwanje bź wyšchnjeje pśichprawy k sałkowanju méra cźinila, je w nozy k rupoiej dośchło. Schtyrjo studentoja, kótrejž běchu **z Bukarešta pśichjeli,** běchu jo do nětkrjodu źidow i pukanu **dali. Kažerjow** méra ju sejeli. S Galaza a Braile běchu dwě kompagnišji žandarmow k pożpłnjenju do Jaśow pósłali. Ssudniśtwo je j wojśakami wobstupjene a po dróhach w nozy a wodnjo kavalleriske patrouille jěchaju.

Wšoamerikanski kongres a wšoamerikanska unija.

W Parižšim „Matinu“ so politiśki pśichaćel **Sauerwein** se wšchoamerikanskim kongresom sabéra. **Pśicht tom k śledowazym pśichirunanjam dóndźe: Mjes tym so w Kanarnje 22 ludow, mjes nimi najuboźišći śwéta, pśichchodnu wšchoamerikansku federaziju (Swjask)** pśichtokaja, poćinaju w Europje halle wo wuśłi sjednoćenych europiśich krajow rěcźeź. Europje wulke śrochi hroźa, tak **socialna revolucija,** nowa wójna a pad hač k posdacinemu bycu źiwotnoweho dźěła, kótryž by dasall dyrbiłch byl. Pśicheł tymile tśjemi śrochami może Europa **jenož sjednoćenje wšchich europiśich ludow** wobarnowaź. Napśeścjo bolśchewiśkej Rusźeji njeźdźe wo to, politiku zakrjeźenja dźělaś, ale **politiku jenotneje fronty.** Schtož wójnu **nastupa, by** wona j rosćwjezym techniki zwitśiśowane wobydleństwo śniczika. Tśeśi śrach je tón, so je njewotwitśnjosć Europy wohrožena, jej kolonizasija j druhich kontinentow hroźy. *Na śkachanej wšchowaźitśiwej Europowej* je ta nicźa wuznaśka jenoźej najnujśich ludow tehole kontinenta wutworźa. Móz Ameriki j hobrśiwi mozami rośeje. Dla sakhowanja méra a runowahi śwéta dyrbi Europa sdźerźeź. S wumjenjenjom sa to je, so wona hiwje śwady j boka wośiaja. Na kónzu Sauerweiu sa wšchoeuropiśkim uniju śledowaze etappy nanjelnje: Bjeśtrasahnuśćeś so j wupśchestrénjom Locarnjskeho systema po zułym kontinenje sarucź, hospodarska ententa sa produkźiju a pśichtrjebanje je stupnjowazym ihnbowanjom zlownych mjesow, sjednoćenje europiśkich krajow po pśedawśichim wutworjenju stupnjow statow, kaž na pśikład Franzoźiśkeje j jejuwnej swójeźkańkami, mjenujcy Pólśkeje, Małeje ententy a Belgiśkej. Pśichśtupjenje k tomule blokej statow dyrbi wšchěnt statam wotewrjenty być.

Z posedźenja wokrjesneho wubjerka Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa.

Pónźdźelu, 16. januara 1928, dop. 1/9 hodź. jeńdźe so wokrjesny wubjerk Kamjenskeho hamtskeho hejtmanstwa k swojemu prénjemu posedźenju w nowym lěcźe. Na dnjowym porjedźe śtejeche 35 **dypkow.**

Pśijedy hač do dnjoweho porjada sajtupichu, pśicheje knjes hamtski hejtman dr. Sievert pobuśtawam wokrjesneho wubjerka wšcho dobre na nowe lěto a so bychu posedźenja w nowym lěcźe tak harmoniśke byle kaž we sajdźenym a dźakowaśche so wšchitkim za śwérne **dobu**dźěło sa wokrjeź a stat w minjenym lěcźe. Na to pode knjes hamtski hejtman pśichlad wo położenju wokrjesa a gmejnow w sajdźenym lěcźe, spominajcy na kredito wu nusu, na žně, kiž móžachu ratarjo pśichi pśichijomnym

wšedrše derje domodšhowčz, hačrunješ šo nadšíše na **hrě** njejšu zyle podjelnile. Wunoščki pšhi mloženju njejšu nihdže ipokojage a tak **wostanje** katarštwo dale **we wuštoječach. Industrija we wokrjeżu pak** je **mě**loni, pšheže dojeć djelacz. Wjesbgłołoš je hacz do oktowra pšheže dale wotebrała, jo dě tehdy jenoš hišhcze 205 **džełkonjemječerjow we wokrjeżu hamtikeho hejtmanstwa.** Postupowanje bjesdźełoscje w sjmje njesaleji na **hubjesišchim** położenju industrije, ale na smjerstu a **šmuym** wjedrje, šo šo w šwonknych powołanjach njeboži džełacz. Nowe łeto šeji w šmanjenju reformy štata a sarjadnišwow, kotraž też wšeže naschej Łužizy wažne pšhemenjenja pšhinješe. S pšheczjom, šo by wokrjeżnemu wubjerkej špožčene było, so by pšhi wjedźenju wokrjeża wšhitke cźeże w nowym łéże derje pšhewinyk, štóncži knjes hamtški hejtman šwoju rěcź.

Mjes wšhelakimi djalnymi dopjatami běše na wokrjeżny wubjerk też djakny list dóšhoł sa 500 hriwnow podpjery, kiž běše wokrjeżnu wubjerk za pšhiprawjenje wuczeńšteje mlokarnje, kotruż běše Natašťka komora sa šaśtli šwobodnu štat šałožila. Dale běše djakne pšmo došhło wot Konjezjanšteje gmejny sa pšhišwalenje štatneje pšhipłomoży w łéče 1927 sa wobšedźerjow, kiž šu j wulkej wodu cźerpili.

W katarštwje je pšheže hišhcze njedostatk na hłuboženych hołzach. Krajny hami sa wobstaranje dźeła je njedawno hołzy je Schleśiśkeje politcźowak. W štałach **šu dyrbjeli jimy dla pšhešhacz dźełacz, zyhelnježe šu** hišhcze samknjene, šchłenčerńe maju pak derje dźełacz. Liczba džełkonjemječerjow je rucze pšhibźerała, dokeł šu w twarštwje a wšhelakich štałach njejapzy j dźełom pšhešhacz dyrbjeli. Wot 29. oktobra 1927, jako běše we wokrjesu 205 džełkonjemječerjow, je šo jich liczba hacz do 7. januara 1928 hacz na 3007 powyšhiła a hacz do 14. januara sažo hacz na 2968 šnižiła.

Budyška měšhčanška rada běše šo na wokrjeżny wubjerk j pišmom wobroćiła, šo by šo wokrjeż k namjetej, kiž je w pomnjeńšim pišmje wo reformje naspomnjeny, šo měło šo Budyšte wokrjeżne hejtmanstwo j Dźeśdźanšim wokrjeżnym hejtmanstwom šjednoćiło, wuprajili. Wubjerk pšhišłoženy wašhe wěšo štejišhcźu Budyšhźina, so ma wokrjeżne hejtmanstwo w Budyšhinje sa Łužizu, kotraž je krajina šamžnego rasu, wulku wažnosć, njemóžeše šo pak hišhcze sa šamžne štejišhcźo w tutom praśkowniu wošhudźeć.

Sa **wuporjedženje pucźow we** wokrjeżnych gmejnach **je w** łéże 1928 na 650 000 hriwnow wotmyślene. Wokrjeżej pak hubjeneho finanzneho położenja dla njeje možno, gmejnam położu tuteje šumy po § 146 gmejnskeho porjeda nihdže 325 000 hr. pšhirakyć. Wokrjeżny wubjerk wobšamtnu, so dže jenoš 225 000 hr., kaž we pjedawšhich łétach, do hospodarskeho plana štajicź.

Sarjadnik wokrjesnjeho wuštawa w Jěšowje ma šchtwórčetnje wutliczenje wo dotkhodach a wudawkach podacź. S pšchehlada wšnich 9 měšazow łéta hospodarskeho plana 1927 wutkhadza, šo je pokładna w dobrym rjedźe.

Automobil, kiž wokrjesnemu wubjerkej njeje wiazy doškahazy, tohodła ma šo nowy wós wobštaracź. Wubjerk postajł 3 knjesow, kotrjž maju jón wobštaracź.

Wokrjesny wubjerk dowoli, so hnź šo šjawny pucź w Jaworje, kiž gmejnskej pucźej j Halschtrowa do Panczij a j Protez do Panczij šwjasuje, sahnacź.

Film „Jeho majestosć dźěco".

So pšheže hišhcze wjele cźěšhnych a małych dźecji **wumrěwa**, šakeši j błowneho dźěła na tom, so je macźerje prawje njewothładaju. Na wjach hnadź mrěcze cźěšhnych a małych dźecji tak wulke njeje, kaž w městach. Tu wuiźmaju dźecji šamo na žeble hižom štowišhi powětr a šo j cźahom w łóžym wjoble škrucza, k cźemuž dźecji we městach žaneje škładowje nimaju. Tole pšhi prawym wothładanju wot naroda šem hodźi šo cźeło dźešca šknucźecj a štrowe wozahowacź. Sa pšhichod našeho luda nimamy jenoš dźecji wozahowacź, wone dyrbja pšchede wšhém hyšć štrowe, so bychu kymane byle wukonjecź cźešće nadawki, kiž na nje w žiwjenju cźahaju. So bychu ludźo, wošebje macźerje štrowe dźecji wozahowałe, je potrjebnje nušne, połwuczenje luda. Wuczeni ludźo w dźenšnišchim cźahu šteja na wyšokim šhłodźenku wědy, a šhtóž po jich radźe je šwojimi dźěcźimi wobtkadża, wocźehuje šebi štrowy dorošt. Najlépje móže šo połwuczenje luda wšhu štacź j filmom, j wobrazami j praktišhim praweho wothładanja dźecji.

Film „Jeho majestosć dźěco", kiž bu wczera hyšću popołdnju w 4 hodź. a wjeczor we 8 hodź. w „Měšhčanšej šahrodźe„ w Budyšhinje, wobaj raśaj pšched pšchepjelnjenej šahi wopytowarjow, kotrjž běchu šwjetšha žonške, pšchedwjedźeny, je j najlépšchim wuczerjom luda w naturanju wothładanja cźěšhnych a małych dźecji. K šawodej porěcza knjes měšhčanšhi lékaŕ dr. Träger nékotre rozjašnjenje šłowa. Wón pokaja nimo mrěcza cźěšhnych dźecji też hišhcze na pluzowu tuberkulozu, kotraž je šo we wójnšhich a powójnšhich łétach šylnje rozmnožiła. Na lékaršej wědomoscźi tehdy wšo njeśaleješe, so khorošcźam njemóžachu wunpšhišhnje napšhećiwiś šnihcź, ale dokeł běchu powšhitkowne wobšlejnježe tak hubjene. Nétko pak, hdyž mamy šaźo porjadne wobšteinoscźe w kraju, šu šo po zyłej Němškej spomóžeśe hantiły a radupodawarnje šakośće, kotrejž mět kóždy w šajinje šwojeje šamkuje štrowošce a w šajinje šwojich dźecji wužiwacź, dokeł šo kóždemu rada a pomoź darmo poštica.

Film šam, kotryž je Budyšši spomóžeśši hamt tu wšhédnjejšej dał, je wulźy powuczaju a połny lubošnych wobrazow. We wuternišhim cźišhe šmy jón hižom nadkobuišhoju dopódła wopišali. Štokolwjeny bu film w Domje khěžorki Augusty Wiktorje w Berlinje, to kotrymž šo cźešhcze a małe dźecji wocźahuju. Słownej vóli hrajetej knjeni Haskowa a knjezu Kolbergez, kotrejž kurłuš w tutym domje cźinitej. Prěšišha běše k temu muczena pšches šiwoje khore a šažo wotthorjene dźěcźo. W žiwych barbach jewjachu šo na płacze powuczaje wušhnyk wo kupanju a žežiwjenju tych najmjeńšich, widźachmy, kak šo w cźopłym złonzu w šahrodźe na tralowiku zyle małe krjótoštachu. Pšhi wšhitkim wjeselokym a žortnym pšchedstajenju špótnawachmy pak tola też, kak wobcźežene je dźeło kotrowu w tajkim dźěcźazym domje. Wone pak wšhitke j radośću šwoje nadawki wukonjeja sa šwoje lubušhoti. Film njepokazuje jenoš wothładanje małych pjerachow we wustawje, hdyž šo wšhitko po pšchedwjesnje wunjecź hodźi, ale pšheběhaźi naš też do domu jeneho dźěcźazeryja a pokaje nam, kak šo teź tu j małe śrédkami a pšhi jednorych wobšteinoscźach dźecji tak wothładacź hodźa, za štrowe wotrostu. Filmi poda macźerjam też wjele hódnych pokiwow wo žežiwjenju, wjedźenju a drajeńenju dźěcźa žanto šokolenje za zyle małych njepobrachowaše. Sałuśeje je film tak nékotrej macźeri je dobrym wuczerjom a radźićelom był, kotrejhoš wuczyły njech šo nétko tež we wšhédnym žiwjenju wobšedźiła.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk, 19. wulkeho rózka.
Sary — Kanuta, krala.

Ze zběrki Serbow „365 a 1".

1858 † Jan Křesćijan Kórnig jako farař w Rakecach, kiž běše we Wittenberku studował, ale wójnskich njemšerow dla universitu wopušćił a do Njeswačidła přišol. Tu wuśeše nešto lět hudźbu. Poda so zaso na universitu w lěće 1814 a to do Lipska, hdźeš běše ze sobustawom předarskeho serbskeho towarstwa. Je do rukopisnych Serbskich Nowinow wšelake rjane basniske přinoški podał. W lěće 1820 wuzwoli so za fararja w Njeswačidle. Tu je spisał němsku čitanku a pozdźišo też serbsku „lazowarske knjižki za serbskn młodźinu." Tola tuta jeho čitanka njeje so runje wjele trjebała. Pobrachowaše jemu drje paedagogiska nazhonitosć. Koernig běše na hladny knjez, kiž měješe wulki wuznam we swojej wosadze. W Rakecach je 37 lět z fararjom był. Jeho dźiwery spěwastej sobu na prěnich serbskich spěwanskich swjedźenjach. Zemře 67 lět stary. Koernig spisa też chroniku swojeje wosady a zapoda ju Towarstwu wědomosćow we Zhorjelcu. Jeho wosada běše jeho swójba a cyrkej běše z jeho domom. W lěće 1852 na jutrownišku přepodachu jeho tři dźowki cyrkwi wołtarnu pychu, kotruž běchu wšitke — też dźowka, kotraž běše so do cuzby wudała, — hromadźe najwustojniśo wudźełali. — Wo nim wobswědči tehdy wosadny měšćanosta: My jeho wšitcy lubujemy kaž swojeho wótca!

† 1858 farař Koernig w Rakecach 67 lět stary.
1920 Arnošt Bart před krajnym sudom w Lipsku.
† 1907 — Jan Radyserb-Wjela, basnik a narodowc. —

Prózstwa.

Tři horstki procha na row ty
Čisć z ruku šćedriwej.
Sym ćichoh' měra žadosny
We zemi khłódniwej.

Dwě sylzyčcy njech wóčko mi
Na row tu wopruje,
To zbóžau wlohu poskići
A woheń zhašuje.

A jene liśće zdyelnjenje
Njech hnuje wutrobu,
Zo nahłe moje zhubjenje
Ći zbudźi zrudobu.

To, luba prošu wot tebje
Njech mi so dostanje:
Tři horstki procha, sylzy dwě
A nutrne zdyelnjenje.

Handrij Dučman 1858.

Radšo kejćeńku prošerśku, dyžli pječeń padušnu.
Přisłowo.

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 748, hygrometer 0, thermometer we hnjo -|- 2. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —5, thermometer w nozy —2. Wuhladny na hnjebe a zymne wjedro. Kaž hižo wczera prajachmy, je naše wjedro zymniši rez pšchijało. W rozpołoženju nižinow a wyšchinow so hišhcze wjele pšchemeńiło njeje. Wyšchiny nad Schwanskej rozšjahešćera so k nam dele a nad Ruskej. Je-li tu tu zahušćaki, šmějemy šaźo trajnu zymničku a snjeźkowu, jeli nižina pšhi połwuczenym cźopje šawostanje. Pšched Jakubšćerjej tuhłowiła nižina leži. Po šdaćju hotuje šo, k dobrazu šo wotthaliś. Schkleńca pokaje na rjane wjedro. Jutše piatk šhhadża słónčko 8,03 hodź. a khowa šo 4,20 hodź. Měšaćk šhhadża rano 6,15 hodź. a khowa šo

Předźenak

chże hišhcze hacz do Ptaćeho kwasa w Budyšhinje wotnaš. Schtož potom njeje rozsudźeli, dyrbi bohužel do wuheńja pišaś. — Hdże dyrbi šebi hišhcze lubošć k dalšemu dźeńu wobtkowacź, hdyž jeho dźeło tak małe jatcź widźa? — Zazyle łeto myšli na protyku, so by ju tak rjanu a bohatu, hacź možnu wubotował. — We wótkrytych šcelbišhi wšoch njeśbu dozyła žanych łupowoli. — Dokeł šo jim poručźe njejšu. Hdy by šcźi Phschedźenak w Budyšhinje abo Khrósćibusu někajši kino kupił, by šterje k pjenjezam pšhišchoł. Ale chże dale šwoje protyki i šnjesom Janakom pšchedawacź ja — 60 pj. — Tuž wotkupcje jenm, jo by nětchto i jédji mił — a knjes Jankat też. —

Za wysoku płaćizny.

Powdałaczko ſ naschich knjow.
Napisała Kristina Rogowa.

169] (Pokračowanje.)

„Wobšed šteji na błidže; wój njeśmětaj jabyš, jo nještaj hišhcze ſ mumijemi, kiž toho hižo njetrjebaju", wona žortowaše a dowša k błidej profesora.

„Na cźakaj, Margita, dźakuju pekuje sa kompliment!"

„Snadna knjeni, wodajcźe," — profesor wješe šo **na šwojim** štólcu, — „ja njeśhym błódny, a nicź myšliećkow mohła šo mi rostorhnyć."

„Ow, tu wšhak wy šaźo ngnukacźe; ale nétko prošchu, pójcźe!"

Wobtuštaj prośtuje jeju wocźow njemóžeše šo nichtó pšheczinjeć. Profesor štany, Margita štoji šwoju ruku do jeho, a jako tu tak podła šeźuščeneho, šareho wucźenja kroczeše, šdaše šo hišhcze nétkónja a łubošćiła **być hacź hewak.**

„Wona bywa ſ łóžym dnjom rieńšcha," pomyšli Adam.

Wjeźele šo rośmołwijeja dóńdźeschtaj do jéźdźenje; tam šedźeše w kenožšych knjes Mikławšch a pódła njeho štoješe, ruku wobjatu wokoło jeho šchije, Aurel.

„Hlej jenoš, Margita," praješe Adam, „wón naju **wobeju** hišhcze zyle ſ dźěćowoje wutrowy wuczeźeni."

„Zohy šo ja njebožu," wotmołwi wona ſ błyšchźanym **wóczkom**, ty hižo šdawna hłuboko mitśka ježdźich, a teź ja **šym šebi**, kaž jeź njejšu. Hižo néštaćko jamšćeźila. Aurel **wupjelnuje** jenoš próšdnotu, kiž je je šmjerće mojeje macźerje w njej nastała, a kotruž njemóžeše žadyt ſ naš wupjelnicź; a ja to dyrbimy šo Knjesej dźakowacź."

„Haj, ty maješ prawje, na to hišhcze pomyślił njejšym; **dyž nétko** hnowa wožiwi."

„Ska hłuboko w myślach," wobjimaše Adam w pšchi**chodnem wokomiku** šwojeho šwaka, kiž pšchi wokuje štoješe. „Nikuščka myšli na dwě rjanej, módrej wocźi."

„Ja na njej njemyšlu," šnapšcheźiwi šo šaćzerwjenjo nłodźenc; „nétkole nic."

„Niž? A na šchto teź to?"

„Ja myślach, hdy drje Mirošław šo wrócźi."

„Tat? Njeje dha wón ſ wami pšchišchoł?"

„Ně, wón je w Dubrowinej dolinje."

A tebi šda šo to hižo pšchedołho być, dokeł njemóžech jemu šwoje šdźiwje šdźěcź, něwěrno?" šchkrzeješe Adam, kiž běše dojała nad Nikolajowym błubjenjom wulźy šwježelenny, wošebje tohodła, so budźe pšches to ſ Oranecami pšchimuwny."

„Ty maješ prawje, njeje hišhcze tak dołho tomu, ko dźešeše je mnu nještoźo a bolešcź; tohodła dha jeho wšo dźěłowacź dacź na mojej radośći!"

„Wšo. Ale šo je baron Rainer wczera wjeczor pola naš pobył! Schkoda, so domu njebźehmy!"

„Wopraudźe šchkoda! Wón je pšhijomny cźłowjek, runje nawopak šwjetšha tych nowopjerjenych šemjanow a powyšchenjow. Ale Margita naš wola."

Knjeja šebudachu šo ja blido a poczachu runje jéźcź, hdyž jo wo durje šaklepa.

„Mirošław pšchikhodźa!" šawołachu wšhitcy; pšchetož jenoš jena ruka tak klepa. Wón wopraudźe šaſtupi, woše wšhech radośtnje pozdrowjeny.

„Kak ješe nam jenoš wczera wjeczor tkochmył?" wopraša šo knjes Mikławšch. „Markis wuńšli, jo ješe jemu to ſ wotpołhadom nacźinił; ale Tamara praješe, jeje dźaka nježby njewuczekńjecźe."

Ušmu šo pošmějkowny.

„Djenża pšchi šwitanju," praješe Aurel, wutrobnje jeho wobjimnjo, „bźehe markis ſe mnu pola tebje. Ale mój namakatmoj jenoš hartku; ptaczk bě hižo wulećał."

„Knjes markis? Schkoda, jo je šo podarmo wobczežował."

To nicžo njewadźi; popołdnju wonk lyschitzy k nam pšchidu", šmrkowa jeho Margita. „Ale najprjedy dyrbi wam Nikuščka hišhcze néšchto rjeź, so njebyhcźe pšhecjara šo ſpodźiwał."

Sa wobjedom šo žiwje rośmołwjachu.

„Potajtim, šchto maješ mi rjeź, bratśe?" rjekny Kristiny, hdyž běchu šami w šahrodźe.

„So šym njenwprajuje šbožowny, tak šbožowny, so mużu to ledźy šam wěrieź. Ale ty rośumiješ mje teź bjes wjele słowow. Tamara je moja; ty jeźeš markis je ju mi dał; šmoj łubjenaj!"

„Ale Nikuščka!"

„Njewěrišch-li to?"

„Skoro by to wěrieź njemohł; ale dokeł mi ty to šam prajiśch, to dźeje dyrbju."

„Ale ty widźiśch, so šym šbožowny."

„Ja to widźu, a teź hišhcze něšchto druhe."

„A to by było?"

„Rušność toho, k cźemuž šym šo rośhńdźił."

„Kajkeho rośhńdźenja to?"

„Sšym šo rośhńdźił, cźaš šwojeho pšchebywanja, tudy pšchikrótšiśicź, so mohł knjes lékaŕnik pšchicź a šo ſ knjesom Dekowškim radowacź. Nétko pak je to zyle wéše pola mje: nan dyrbi pšchicź, to by šo mi jenoš je šwojim pšchichodnym nanom a twójowjom, ale teź pšchedewšchim je šwojim šynom wješeźił. O kajšt zyle njeradźiju powěsć šměm jemu pšchinjeśeź!" šawoła rozradowany. —

„Ale Mirošław, cźehodła dyrbjał ty ju jemu pšchinjeśeź? Ja dže šym list hižo napišał."

„Tuž mi jón daj, Nikuščka. Njewěrna, ty mi jón dajsch a popjeśejeśh mi to šbožo, so šměm jemu tute radośći na powěsć pšchinjeśeź? Proschu!"

„Ach, njeprosch tola, to dźi, ale pšchiźdź ſ nim wróćze."

„To možno njebudźe; ale wy pšchiźdźeće tola bórzy do Orlowa."

(Pokračowanje ješchnje.)

po pschipołonju 1,50 hodź. — We Schwedskej je jako jurowa tschěrkańca. Maja tam hač do 30 stop. symu.

— **Hischcze raz film „Jeho majestoscz dźerco“.** Dalši čtwrtkowy wječera sahi dla njeńmjerneje cžischcžnizy bu cžasa samknjeć a mnohy pschijmuja k pschedwjedźenjenaj filma „Jeho majestoscz dźerco“ njedostatku, bo film **dźenja** schtwórtk powoldnju w 5 hodź. w Měschczańskej jahrodźe hischcze raz pschedwjedźe. Wobsedźe so na to pokasuje, so bźerzi nize 14 lět žankho pschistupa nimaju. Sahnuje so darmo.

— **S wosjewjenja Budyskeho stawnistwa.** W lěcze 1927 narodźi so w Budyschinje 619 dźěci (léto pryedy 678), 282 mandź. hólzow a 241 mandź. holzow, 40 njemandź. hólzow a 56 njemandź. holzow, morwonarodźenych běsche mjes nimi 32. Sdybom rasow narodźischtaj so dwójnikaj (léto pryedy dźewjeć rajow). Semrěło je 609 wosobow, mjes nimi běsche 32 morwonarodźenych dźěci (léto pryedy wumrě 508 wosobow). S tutych 609 zemrěłych běsche 304 mužskeho a 305 žónskeho rodu; po wěrywuznaću běsche 524 ev.-lutherskich, 67 romisko-katolskich, 1 methodist, 3 dissidentojo, 1 ev. bratrowskeje wosady a 13, kotrež do žaneho nabožnoho sjednoćenstwa njeslušachu. Najstarschi zemrěty mužski běsche 89 lět a najstarscha žónska 91 lět stara. Wěrowanjow běsche w lěcze 1927 312 pornjo 242 léto pryedy. Ssudnistich dźěłenjow mandźelstwow běsche 18 (léto pryedy 37) zapisaćz. S zyrkwje wustupi 131 wosobow (léto pryedy 225). Mjes tutymi 131 běsche 92 mnjišich a 39 žónskich wosobow. S ev. luth. zyrkwje wustupi 99 (léto pryedy 182) wosobow, z romisko-katolskeje zyrkwje 28 (léto pryedy 40) wosobow, z nowopapschtolskeje wosady 1 (léto pryedy 2), z katolsko-japostolskeje 2 (léto pryedy 1), z methodistiskeje wosady 1 (léto pryedy 0). Dalekopisana liczba wobydźerstwa wuzinjesche pschi spocžatku léta 1927 40 846 (léto pryedy 40652), na kóncu léta 1927 40 960 (léto pryedy 40 846).

— **Dybjazni padnjchi na Budyschi wikach.** Hjom dźěschi cžaš bu dybjacžni padnjchi na Budyschich wikach wokolobruchu. Njeminje dże jo žana sobota, so njejchu hospodarjo mósčeri abo druhe wězy kradnyli. Też hischcze hinasche padnjchstwa so stawaju. Po dwaću jedna so tu wo jara wuwarjenych padnichach, kotrjž so z wosebitej wuschitnosću k zwojim woporam blíža a drje je zamjerjnje wuschitnosću dyhsati zuzych ludi pschepytuja.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 19. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,193	100 pólsk. złotych	46,99
jendźelski punt	20,445	100 čěskosł. krónow	12,428
100 šwajc. frankow	80,775	100 franc. frankow	16,435

Barlinska burza wječera swoje wikowanje je hlabokimi **kursami efektow** započza. W běhu tuhja so kursy swonka **jesłabowachu**. Wiki wobligacjach a rentowych listzinach běchu **z thwilemi** wo nješto mało žiwiše.

Produktowe wiki też wječera žitowymi płaćižnami zaženeho pscheměnjenja njepokazychu. Měnjachu žito nje**běcha** **twórimi**, je tunischo wotcekowacz, cžim mjenje, ho**rcch** **saso** symnische wjedro pschikhadża. Wječera płaćeschze zentnar

w Barlinje

pschenicy 11,65—11,78 hr., rožki 11,70 hr.
hacž 11,85 hr., jačmjenja nastupneho 11
hacž 13,45 hr., wowsa 10—10,55 hr.

W termijowym wikowanju

za **měrz**: pschenicy 13,35—13,32½ hr., rožki **13**—12,97½ hr., wowsa 11,32½ hr.
za **meiu**: pschenicy 13,72½—13,70 hr., rožki **13,30**—13,27½ hr., wowsa 11,81¼ hr.
za **julij**: pschenicy 13,82½ hr., rožki pak 12,80 hr., wowsa 12,10 hr.

Nekotre płaćižny ſ wječerawschich Drježdžanskich wikow. (Markthallen.)

Sarchana pjerjina: Kurcy stare 1,30—1,60 hr., młode **1,40**—1,80 hr., hušy 1,20—1.40 hr. a łačži 1.40 hrimow hacž 1,70 hr., holbje 0,50—1,30 hr. — Karpy 1.30 **hrimow**, schczuki 1,50 hr., tiny 2,20 hr. — Kruschowy **20—40** pj., jabłuka 15—50 pj., běrny zentnar 4,50 hr. hacž 5,50 hr., butra 2,10—2,30 hr. a twaroh 32—35 pj. jeja 20 pj., muka 27—34 pj., měd 1,50—4 hr. a kjelały **kal** 15 pjenježkow.

Sswinjace wiki wječera ſrjedu w Barlinje.

Na uje běchu pschihnali 363 běhakow a 311 proßatow.

Ze płaćachu

běhaki:

wutke	45—58 hr.
hrěnje	30—45 hr.
małe	21—30 hr.

proßata:

wutke	13—21 hr.
hrěnje	10—13 hr.

Na pschedań

Krowa młoda **bóhża** a cjelczka k wjasanju, Zöhrig we **Kamjenzu** pola šmitlineho wrótkawa. —

Krowa w Delnim Wujězdže 8 a w Rodczach 17.

Žiwnosć w Janczach cjo. 4.

Hektografowa pschiprawa, pjenježny kanor a kachle we Budyschinje, Horuczerska hasa 26 delka.

Sslonu, Kralowski mlyn w Delnjej Kinje.

Drastowy potwjeschał ho pschedźiwy w Budyschinje, Barbara hasa 21 delka.

Pschichtajicz pyłaju

Pschekupiteho so wustejczeho stenografowacz a ſ pišanskim **ſtrojom** pišacz, Joschka, wyschschi inżenjer we Wojerezach, Drježdžanska dróha 21.

Puhonczu, Scholta, mlyn we Slyczinje, Buchwałs we Nowej Wšy pola Bórka.

Polzu we domu, Krawzowa, hosjenzu "K dobremu kužolej" we Wojerezach.

Polzu we domu w Budyschinje, Barbara hasa 21 delka.

„ Weigtowa w Budyschinje, Bismarckowa hasa 9.

„ Sauerka w Hródku, Mužakowska dr. 10.

Ożiwku, Lorenz w Kamjenzu, Kinsbórkska dr. 17.

Sstudnijzy na pschedań dowanje.

pjatk 20. januara 1928:

we Bukim Radschawje w Schürzez hosjenzu pschipołonju **w** 12 hodź. 10 ſwini,

we Łuczu w hosjenzu pop. w 1 hodź. kobla,

w Ptaczezach we Schkentrichez hosjenzu pschip. w 12 hodź. meble, regulator a kschcjel,

w Delnim Wujězdže w hosjenzu „K worjolej“ pop. we 2 hodź. klawer,

w Bistopizach na hutenistwje dop. w 10 hodź. wschelake awtomobilowe pschiprawy, wuhoki schpihel, nocjeschtik kamor, wschelake knihi, cžamnik ſ rjeczałkom.

Finanzny hamt

herbjeńzy pschedawanje

sobotu 21. januara 1928

we Wojerezach dop. w 10 hodź. w hosjenzu „K ſtotemu lawei“ pišanski ſtrój a breasny kamor.

Drjewowe awkzije

pjatk 20. januara 1928:

we Wóbzicžanskej farskej holi pschi Skaſlowskej horje dwopołonja w 9 hodź. 65 metrow žylnych khójnowych kulachow a 35 hromadow khójnowych halosow;

w Budyschinskim rewěrje (kupzy ſeidu bo dop. w 11 hodź. w Porschitschich kotkach w Bukach) 65 dołhich hromadow;

ſobotu 21. januara 1928:

w Mikowzanskim lěſu pschi Budyſko—Kamjenczanskej dr. pop. w 2 hodź.:

60 mtr. žylnych khójnowych kulachow,
3 mtr. žylnych dubowych kulachow,
25 hromadow khójnowych halosow;

njedźelu 22. januara 1928:

pschi Njebjelczanskej zyſtlowarnizi pop. w 3 hodź. 30 hromadow twjerdeho drjewa,

w Narczanskich honach pschi schczežorm cjo. 36 pop. we 2 hodź. walczina a palne drjewo;

pónjedźelu 23. januara 1928:

na małej łupzy pschi Strózanskej knjezej hrańzy: 70 mtr. wósčowowych a brěsowych schczežow, 10 łosow walczinu a na hańczenjach 50 łosow ſrjezeho twjerdeho drjewa — ſapoczatk dop. w 10 hodź.;

w Zitrowskim rewěrje wop. w 9 hodź. we Łuzy pschi Měczańskim mjezu 53 hromadow žylnych khójnowych hromadow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu znadne, pschejcza ſkerje tuniſcha, rožla na dotalnych płaćižinach wobſtajena.

Dop. ¾12 hodź.: Wobrot wostanje dale znadny. Kupzy ſo kupowanja wotwikaja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej briwnje.

	18. 1.	17. 1.		18. 1.	17. 1.
Płaćica	233-236	233-236	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	234-237	234-237	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jačmjeń	220-269	220-269	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
wows	200-211	200-211	zeradella	—	—
kukurica	213-215	210-212	raps. wosuſk	20,00	19,80
pšeńž muka	30-34,00	30-34,00	lany wosuſk	22,40	22,40
rżana muka	31-33,75	31-33,75	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	béraj. kruški	23-23,80	23,80
rżane „	15,00	15,00	ſyno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rżana ſloma	0,70-0,90	0,70-0,90
lana ſymjo	360-365	360-365	pšeńž. „	0,70-0,80	0,70-0,80
hróch	32-35,00	32-35,00	wowſna „	0,75-0,90	0,80-0,95
pjeluſki	20-21,00	20-21,00	jječna „	0,70-0,85	0,70-0,90

Płaćizny rěznoho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

18. januara 1928. Płaćizny po centa. a zt. briwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 275.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	52—55
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	46—49
Mjenje picowane wšch starobow	38—44

Byki 361.

Polnomjasne, wurośone, najwjetše rězneje hódnosće	54—55
Polnomjasne, młódše	50—52
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	47—49
Spatne	43—45

Jałojcy a kruwy: 768.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	44—45
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	31—40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	24—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	13—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2507.

Najlepše wukormjene (2. druž.)	73—87
Mjenje wukormjene a tajke wot cyes (3.)	60—75
Spatne (4.)	45—57

Wowcy: 3248.

Młódše a ſtarše wukormjene (1. družina)	57—62
Starše wukormjene (2.)	48—54
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (3.)	40—45

Swinje: 13 982.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	58—59
Mjasne	55—56
Spatne	50—53
Ranzy a kundrasy	51—53

— **Kradnyli** wu 17. januara 1928 wječor w 10 hodźinje z jeneho dwora na Kamjentnej haſy mužace kolo mamki Budiſſa, kiž mjeſche cžorne frońa a błotowe ſchikitaj, ſamikowane ale hyšnje ſoſerjatowjene ſwjeru, trochu žeſchibninene wobzidło ſ ekorimnaj poduwmaj pschikmadomaj, pedaſej ſ gumijemi, ručne ſpinadło, ſamoběh, brune kožane hólcko, tchorunja hirožkatu grafowu toſchku, ſchérej gumijowej wobrucži, pscžeja hſche nowe, mamki Michin. Horuja frońowa žerdka je pod hólcom kowana. — Wo wjedźenje ſtejenja proſy kriminalne wotdźelenje w Budyschinje.

— **Powuzny wuzeń za wumrlzow.** Zakři pomozny ſwjaſk za wumrlzow chze po pjeć Sakſiſki wot hodoty 28. hapriele hač ko njedźele 6. meje 1928 pomozny tydźeń za wumrlzow, kiž bu w lěcze 1918 ſ wuſtajenje wallinu wupſchoſnym pſchewjedźenu, wospjetowacz. Toje pschedewzaće nutſkowne ministerſtwo pobjera a ſkoi pschejcze, io by ſo pschecžiwjace we wſchitkich gmejnach, w kotrychž maju ſa hajenje wumrlzowa a ſalepſche wumrlzow ſnimi, wobſedje ſ wuſtworjenjom měſtnych wubjerkow ſpřehowało. Sstrjelon dop. w 11 hodź. Kubžeha ſo tokodża na Budyſkej radnizy wumrlzh a wosobh, kiž ſu pschecžeſcjo wumělſtwa kaž też nowinarjo, kotrychž běſche lubje wujſchi měſchczanoſta Riebner ke tróſtkam wuprajachi pschepołożył. Knjes wyſchſchi měſchczanoſta rožłoži, jo matej ho dwaj wubjerkaj ſalożeć, wulki wobſchěrny měſtny wubjerk a mjeńſchi dźěłowy wubjerk, kiž ma jenoſtitwe wobſtejenja w pomozanym tydźenju ſavjadowacz. So wumrlzy w nadſim cžaſu njejſu w ſtotych wobſtejenjach žiwi, dyrje łóžby wó, a wumjeſchki tuchu pomozneho tydźenja rozſchěrſi ſwjaſk na wumrlzow po potrjebnoſci a dóſtojnoſci njeſlahajo na wobſohu a politiſke ſamyſlenje.

— **Kelko duchownych bywa w Schlesiſkej?** Schlesiſku jaſtanuje dożyła 2289 duchownych, 876 je evangelſkich a 1413 romisko-katolſkich. Na 2553 evangelſkich wobydźerjow pschidźe 1 duchowny, na 1519 romiſkich katolſkich 1 měſchnik.

S **Małeczij**, pola Wósporka. Na tudomnym kujezim dworje wotmě ho ſandźeny pjatk mała hoſtiwa, na kotrejž hu 45 ſajazow, 12 karnikłow a 1 bažanta ſaſtrělili. Se hoſtiwſkim kralom bu lubjeł Ota Schejc ſ Kiſchizowa.

S **Wósporka**. Djenſa wječor w ½8 hodź. ſhromadża ho měſchczańſanja ſaſtupjerjo k ſjednjenju pohrjebnjerja. Dotychwy porjad wobſtejo: 1. Lětnu rozprawu, 2. wobſhn pschehladżejcžerja měſchczańſkich ſaſtupjerjow, 3. wólba namjeſtnika a pjenjawjedźerja.

Se **Semij**. Pſchi ſtótliczenju 1. dezembra 1927 ſu we nafchej gmejnje naliczili 86 (76) koni, 157 (166) howjazych ſkotow, 184 (156) ſwini, 2 (21) wowcy 99 (126) kaſow, 1339 (1496) ſchtuk pjerſinowneho ſkotu. Liczby we ſpinkach buchu naliczene pſchi ſtótliczenju 1. dezembra 1926.

S **Ralbiz**. Puczowanjke radowdobawanje ſa maczerje budże wutoru 24. januara, popoldnju w 2 hodź. w Ralbizach pola Brězjanej, w 3 hodź. w Nowoſtjazach pola Wowcžerlez a ¼4 hodź. w Sčernjanach pola Korjenkez. Lětaſ budże pſchitomny.

Z **Baconja.** Wot ſrjedy zańdźenchoho tydźenja je ſo ratarſki dźěłaćeř Auguſt Koč bjez ſlěda zhubił. Koč je ſo 25. hapriele 1863 we Łupoji narodźił. Zhubjeny dźěłaſe naposledku pola kubleria Jakuba Cemjerje w Pozdecach. Zańdźeny pjatk je khartu pósłał, na kotrejž běſe ze ſamſnej ruku pisane ſamomordarſke myſle zdźěłił. Je-li nichtó wosobu nańdźe abo je-li nědźe morweho namakaja, njech jo Baćońſkemu žandarmej wozjewja. Zhubjeny běſe w čornych ſnórowańſkich ſtupnjach, čornych kholowach z bělymi ſmužkami, w ſěrej ćoplej předkoſliczy, čorno-bělosmuhatym rubiſku wokoło ſije, brunej zymſkej jupje a zelenej ſkijowej zymſkej čapcy.

Z **Hózka.** Na houtwje, kotraž ſo njedźelu na tu domnych honach wotmě, zatřěliču 24 zajaców. Lohko móżeſe wutřěl jeneho wobſedźerja piwańje zle ſčěhwki měć. Jene 4-milimeterſke ſrótowe zornjatko z tutoho wutřěła zary ſo do čoła jeneho wobſedźerja młyna z Kulowa. Dótal njemóžachu hiſče zornjatko wotſtronić.

S **Kulowa.** Jedyn tudomny dźěſonjemčer kradny ſwojemu nĕhdyſchemu hoſpodarjej, jenemu tudomnemu ſtótnemu wikowarjej, jako běſche k njemu pſchiſchoł, ſo by ſebi wuprołaſ ſdźěła wotewſał, ſ wotpołoženeho ſwjeſchnika liſtowaju ſe 40 hriwnami. Polizija pak najſajtra hižo khłoſtanemu padučhej liſtownjin, w kotrejž běchu hiſchcze wſchitke pjenjezy, wotewſa jako běſche padnich po puczu na dwórniſchczo.

W **Wojerez.** Pſchi pohſedźenju wohſedźenjow měſchczańſkich ſaſtupjerjow wuwi ho žiwa debata, dokelž běſche ho jene błydowenje ſa žiwodowne dało. Wótrje wuſkupowachu pſchećiwno měſchczańoſtwo Bautzej. Wuſkupowanja pak njeběchu wuprawjene, pſchetoż měſchczańoſta wobſtejnoſcže jatnje rožłoži a ſkónčli ſwoju rozprawu na to pokazujo, ſo ma pobrunjiſki jednaniſki hamt ſkónčnje rozſudźicz. Tu jedna ho wo pſchiſchiſke błydzenje na Dwórniſchczowej hrózy 27.

S **Wojerez.** Sańdźenu hobotu feidźechu ho w „Tſi krónach“ we Wojerezach hobuſtawy ſwjaſka wjeſnych gmejnow, kiježa hamtiju a gmejnſki pſchedſtejerjo ſe ſaſtupjenani wuſchnoſcjow k wjeſelenju wječorſkej. Po powitanju pſchećiwdu, hamtſkeho pſchedſtejerja Blažija Loſa, porjeſchichu wſchelakich jubilarow a pſchepołožachu jim wuſtotne cžeſtne wopiſma. Knjes Götz pſchebjeraſe jako ſaſtupjeř krajneho radźenja pſchecžiwo wokſejneho wjſtawa. Sybdźine a rezitazije pſchedwiſchi wotměnjachu ho a ruče mjeſchu ho tjanc hodźanki.

Se **Slepo Komarowa.** Njedźelu wječor pjenjchu wos bjerzejo jeneho domu, ſo po hwarjenju ſa pjenjam wo nje. Pjenj wuſtupowaſche ſ bydlenja ſelejniſkeho ſaſtojnika K. na Hrodźiſchczu dróhu. Jako ho do bydlenja dobuchu, namakachu wſchitke pjenjowe honjace wotwjerjenu. Najſkerje je hebi K. ſpjatk ſjinjenje wjacz. Temu pak hy hubjoſcže ſadźewali.

* Wětrje Wady. Za 2. januara pichi wudmuhnje rowniz cyrkwi zwrihu bu jara rjana njedźelska farar Jan Bizik na hišćo fararje Herzoga, kiž je do Barlina wotešchol, je pohrjebany. Sewjelowjelne japokajanje wukonjachu imanuel Ray i Mušatowa.

* Mušatowe. Jara wobšarnujomne njeshoje je jenu tuzemsku swójbu potrjechiło. Stork padže do tupowskeje wanje i horjeć wosu a wopar ko tak strašnje, jo po wětrnych cajach w thorowni zamrě.

Z Łužicy.

* **Bjelsnjo.** Pónđelšnjiche štwórte wiki běchu jako derje wopytane, też štotu běchu wjele pichibnali: 162 howjadłow, 13 běhakow, 80 prošatow a 14 koni. Wikowanje běshe dobre. Howjaše złorjała płaćzachu 450—650 hr., běhaki 50—75 hr., prošata 15—30 hr.

* **Wótrowa.** Tudomny jandarski mischtr Pawoł Kunze wumrě nětko na jćežowkach palowjenja w Sylwestrowej nozy. Wón běshe nješkio pšjes 30 Lt. farcy.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* **Rychbach.** W Delnim Rychbachu namaka žywnješćel Burkhardt, jako na swojim polu dźěłajcy, kanonsku kulu, kotraž běshe 23 puntow ćežka a 30 cm. hluboko w jemi ležeshe. Wona wješe pokhowanja z dźiwy, kotraž je jo tu w lěće 1813 wotmětła. Prušojo ležachu tehdy, kaž historija wuči, pichi Hornjeležiske horje. Francozojo wćerzachu hórki pola Delnjeho Rychbacha. Namakanku je žiwnoješćel do domizniskeho muzeja dał.

* **Nacziborja.** (Młodostny jaschowawši pjenjes.) We Tworkowje wuhlědźi a wotkry kriminalna policija dźiwacinju wopaczných pjenjes. Wopaczne jeno- a dwóchmarkarje je pjerza kowarski wuczobnik dźěłał, kiž pak je mjes tym ćežkuł.

* **Barlina.** (Po sthoće dele padnył a jo zarazył.) Wutoru rano wokolo 6 hodź. 65-lětneho wrótnika Alberta Katzwedela we wotkhěži jeho domu na Holzhoweji wróšy 53 norwesko namakachu. Pischerjow šmjerjenje njemóžachu hnuhom jewjeršej, toja dźe je Katzwedel po sthoće dele padnył, dokelž běshe na klowje thętwo jranjeny. Policija ćěło wotwjeze da.

Přilopk.

* **Městu na kwaš do šmjerje.** W jenym hoteljenju w Pojsewalku w Pomorskej wotšlajachu w poslednim wokomiku wulku kwašnu hoteljnu, dokelž běshe nawoženja, kiž j Hamnoverskeje pothadża a pak nětko w Rothen-Clempenowje w Randawskim wokrjesu bydli, nadobo wojjewił, jo jo wozenicej nocze. Njemjesta, 28 lět stara, wja žebi podawk tak k switrobje, jo jo na pohrjebnischcu w Rothen-Clempenowje je žiđzanym dybjacznym rubischkom za rowowy pomnik wobwěžny.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powješć wo wjedrje za jutřischi pjatk:** Skerje milišcho, bóle pischemjenjate, šneh, pak dešchčik štej wótrnej. W Jendželskej je jo wuczahnyło.

Konferenca němšich krajow je ſrjedu swoje wuradzenja dla wutworjenja jenotneje Němskeje ſkónčila. Dwaj wubjerlaj staj jo poštajiłoj. Jedyn j njeju ma wo reformje ſarjadnistwa a druhi wo finanzowych praschenjach dale wuradzeć.

*

Lobjo pola Herrnstreschena je j 20 metrow tolstej raćinu sawrješo. Hać dotal je jo jenoj poradźiło, wózom metrow schěrokim hrjebju pšjes raćinu wusčeleć. Dokelž hrjebja njemóže Lobjowu wodu wjšchu pšchepuschćeć, je wyšche raćinu powodźenje nastało. Lodowe schkruty we raćinje hać do dna rěki doźahnju.

*

Najezy knjejich kublow w Gräfesmühlenskim wokrjesu w Mecklenburgskej su wjšchnjacy wažiwili, jo Alo Kuhnadaſkeje nuty njeſamóža dale wotnajeńki pjenjes a dawki šaptaćeć.

*

Pomorskej provinzy je jo milijon hriwnow k podpjerje ratařstwa pschipokajał. S teho dostanu Rujanjti, Frauzburgiti, Grimmenſki a Greifswaldſki wokrjeſ 125 000 hr., kupje Usedom a Wollin 200 000 hr., dokelž je tam schkoda wjetſcha, harž je jo j wopredka wobliczilo. Wscho hromadze je jo w Pomorskej 8 milijonow hr. podpjery rosdźelilo. Pjenjesy jo njetrjebaju dwě lěće sadanicej, podźi jcho j 2 proj. a maju jo ja 12 lět wróćicej.

*

W Charlottenburgu pola Barlina, hdźež su thěże j dźěła na tonidłach natwarjene, jo nětotre j nich sapadnja. Se dweju thěžow su dyrbjeli wobydlerjo wuczahnyć. Seženy 10 zentimetrow schěroke schtalowy polakuja.

*

Na kupje Rujanje (Rügen) je jo dźěło na 80 pschenajetych knjejich kublach sastajiło. Jenoj štó jo hischcze wothladnje. Dźělaczerjo su jo j dźěła puschćili.

*

Wójnſki žud w Londonje je němskeho studenta Hansena a jendželskeho kommunista Mack Cartneya dla špionaje ſe Ruſku k khłostarni po dźesać lětach jazudźił. Statiny rěcžnik w słoućazej rěcži wobžarowaſche, jo jo wjeje poradźiło wschě sobustawy špionajneje organiſacije wuhladźeć. Wuſud dyrbi druhim j warnowanjom bydź.

*

We Washingtonje je jo pondźelu w nozy 8 fabrikowych ſkładowanjow wotpalilo. Wohnjowa wobora je jo na 24 mětnow na pomoz zawolała. So bychu jo možne wohnje thaſchcež, su jo wohnjowe wobory je žuđodnych městow na pomoz zawołałe. Policija je dnohathoreho, na kotrehož tukaja, jo wohnje załožnje, ſajała. Jeho su njedawno j bludnizy puschćili.

Hamtske wozjewjenje z Wojerc.

Sewinjaju mór je jaschol njes špwinjenu bitdarju Wilhelma Panaſcha w Bunju.

Swójbne powěsće.

Sewrjdi: Marja Hulja Hyno. Rohlederowa rodźena Bederez w Bukezyhinje, 50 lět. — Jan Korla Brosk, thěžerowobsedźer w Porschjahach, 81 lět. — Ernestina Richterowa rodź. Herzyhez w Brěžki pola Kamjenza, 72 lět. — Gustav Julia, jahlerskabdźelaćel w Welej Bosce, 57 lět. — Marja Traffejnowa rodź. Kokazkowa we Drježdźe, — Wilhelm Kubiš, thalz w Hródku, 59 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ ma **dźensa** štwórtk swoju spěwnu pruhu w **Serbskim Domje** a to z dypkom ½9 hodź. Potajkim nic w „Kat. towaršowni“. Njech pak też wšitcy muscy spěwarjo přińdu, też tajcy, kiž při towarstwje njejsu.

Delni Wujezd. Serb. low. „Zahrodka“ zmeje wot nětka spěwanje **kóždy** štwórtk. Dirigent.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje **njedźelu**, 22. *januara*, pop. w 3 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu w Henzlec hosćencu. Knjeża dowěrnicy so proša, zo bychu to wšém sobustawam wozjewili. Winowatosć sobustawow pak je, zo přińdu. — Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Liehań. „Zernička“ zmeje přich. wutoru wječ. ½8 h. pola Rudolfec spěwanje. Spěwańki a spěwarjo njech wšitcy cyle wěsće přińdu. Přiwjedźće nam po móžnosći nowych spěwarjow sobu. Předs.

Njebjelčicy. „Sokol“ zwołuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

„Ptaći kwas“ w Krónje w Budyšinje. Tón króć dźiś so tutón stary serbski swjedźeń **srjedu, 25. wulk. rózka,** we wulkej žurli Krony woswjeći. Zarjadowanje a wuhotowanje je, kaž hewak přeco, zaso naše tow. „Nadźija“ přewza. My prosymy wšěch lubych Serbow a wšě serbske towarstwa, zo bychu tutón swjedźeń z bohatym wopytom podpjerali. Zarjadnistwo.

Radwoř. „Jedn. Sokol“ změje jutře pjatk wječor ½8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Wočakuja so wšě aktivne a pasivne sobustawy. — Zwučowanje wupadnje. Starosta.

Sowrjecy. Towarstwo „Pod Čornobóh“ změje přich. njedźelu pop. ½3 hodź. zhromadźiznu w Palerjec hosćencu. Mamy ważny porjad a přednošk knjeza Krawčika wo joho pućowanju w Ruskej. Bohaty wopyt so wočakuje. Hosćo su nam radłubje witani. Předsydstwo.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždy pjatk nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“; přichodna je pjatk 20. I. Sobustawy M.S. a hosćo su lubje witani.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku: Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanʼ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bartʼ w Brězyncy. — Za nawěstki: G. Janakʼ w Budyšinje.

Koncertna direkcija K. J. Guder w Budyšinje

Sobotu, 21. wulkeho rózka 1928 wječor w 8 hodź. **w sali Třeležnje**

spěwa

swětoslawny

khór Kubanskich Kozakow

Zastupne lisćiki: 2,20 hr. / 1,65 hr. / 1,10 hr. z dawkom

w koncertnej direkciji K. J. Guder

Tunje tkanine zbytki

kóždu sobotu na wikach napřećo měšćanskeje haptyki

Kože wšěch družin

kupuja po najw. płaćizncach a **črjewa**

předawataj

Kießling & Erdenberger

na Zwonka. Lawsk. hasy 54 III

Sobotu w „Poł měsacu“.

Pisane ložowe nawoblečenja a ložowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hosć. „Stern“

Wysokosudelna

kruwa

blizko k dźeleću

je na předań w **Raibicach 15**

Handrij Štrympa

w Budyšinje

na Rózowej hasy 15

poruča

meble

a pólsirowane tworu

Sym Serb!

Dychadła wostanjeja strowi

jeli spytaće hojić, kašlowanje a nasmork

Boromenthol nasmork. kremy

Leidlerec Lactosot sirup

Schloss Apotheke Bautzen.

Kptačemu kwasej!

Fondant-ptački 25 štuk **25** pj.
kapony a kokoše štuka **35** pj.
ptače jeja, pjelnjene ½ punta **38** pj.

Wosebite poskićenje:

2 puntaj pšeńčneje krupicy **55** pj.
2 puntaj žołtcheho hrócha jenož **48** pj.

hejduška punt **38** pj.

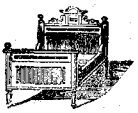
Wšě korjenja k swinjorěžanju najtuńšo

Thams & Garfs

w Budyšinje

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźělnje płaćić dowolam

Dospołne wupředawanje

dla spuščenja wobkhoda

Pjelsćiny, kłobuki, čapki za jara znižene płaćizny!

F. Gellner w Budyšinje

na Hłownym torhošću

Plećene meble

wšě małe plećene twory do domu, za přemysło a też do ratařstwa kupujeće přeco najlěpje a najtuńšo we wosebitem wobkhodźo

Paul Böger

na Sulskej hasy 5

Přesadźowanje palneho drjewa.

Sobotu, 31. wulkeho rózka, popołdnju w 2 hodź. budu so

60 rm sylnych khójnowych rólow
3 „ „ dubowych „
25 „ „ khójn. hal. hromad.

na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w drjewniśeń při Budyskeje-Kamjenčanskeje statneje dróhi na Miłočanskich honach.

Müller w Thonbergu.

Štó sluša tym z rědka namakacym wěcywustojnym tobaka za před. w małym

Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12

Dale kupujeće Wy pola wěcywustojneho, kotryž jenož najl. cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety prěnich firmow předawa.

Wosebite čiste přemórske rjepiki punt 50 pj.

Sokołski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Derje dźeržace

stejace ležace wumělske **pliseje**

we wulkim přikładnym wuběrku

podawa ruče a płaćizny hódno

W. Kelling

barbjeńnja a chemiska čišćeńnja

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósće a pola dowarnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pł. Wudawa a dźěći Smolerjoo knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 17 | **Budyšin — pjatk, 20. januara 1928 — Bautzen** | **Lětnik 87**

Gröncra za němskeho woboreho ministra pomjenowali.

Němski president je po namjezje němskeho kanzlera němskeho woboreho ministra dr. Geßlera je zastojnstwa puščził a němskeho ministra zwonka službyn Gröncra za němskeho woboreho ministra pomjenował.

*

General Gröner je žo 1867 w Ludwigsburgu (we Würrtemberzu) narodźił. 1884 w Ludwigsburgu do wójska zastupi a wójnsku akademiju wopytawšći žo 1897 k žłužbje pola wulkeho generalneho staba kommandowasche. Diwě lěcze posdźišo jeho jako hejtmana do želesniskeho wotdźělenja generalneho staba puščzeła. Pšchi mobilizaziji 1914 Gröncra **na schesa pólneho želesnizarstwa** powołchichu. Jako takši je žo wón pšchi transportu wójskow k wjeczoru a k ranju wusnamjenił. Po pšcheroženju rusteje fronty pola Tarnowa a Gorliz, kotrež bě žo je jpěšchnym pšchiwožonjom wójska smóžnišo, wyschka Gröncra za generalneho majora pomjenowachu. 1. nowembra 1916 Gröner jako generalny leutnant na czelo nowozałoženeho wójnskeho hamta stupi, kotrež dyrbjeschе kurzilny lěpje dużi dotal hrabacz a jeźiwenje wobhdleschwa zawěscheż. W lěcze 1917 Gröner **i tehole zastojnstwa wrócze stupi a kommando** jeneje divitije w ranju pšchewja. Bórzy po tym bu wón kommandowazy general 25. reserwnoho korpsa a podźišcho 1. armeekorpja w Wikrajinje.

Hdyž kónz oktobra 1918 general Ludendorff zastojnstwo generalneho kwartěrscheho mischtra słoži, žo po nawjezje generalneho pólneho marschalla z Hindenburga Gröner za jeho najbliżnika pomjenowa a w tymle zastojnstwje hač do junija 1919 wošta. Bórzy po tym jeho po jeho prošnje z wójskoweje žłužby puschczichu. Wot junija 1920 hač do augusta 1923 bě Gröner němski wobthadny minister a z wuspěchom prózowanjam wo pribatisowanje němskich želesnizow zadźewa.

Politisky wón zentrumskej stronje blizko stejeschе. Wjele czeżejow je žo generalej Grönerej dostało. Tak jeho filosofiska fakulta Barlinskeje univerzity a technitska wyšoka schula w Stuttgarcze za czeżnenje doktora pomjenowaschej a město Ludwigsburg jemu czeżne měschczanstwo spožeži. Gröner 22. nowembra swoje 60. lěto žiwjenja dopjelni.

Gröner jako woboreny minister hnadź najmjenje pšchecziwjenja nadeńdże. Też lěwiza je jemu pšchichilena, dokelž wón po pschewrócze hnydom nawjedowaze městno pod newjom knjezerstwom pschewza. Hižo w bliščzim czażu na njeho czeżki nadawk czaka, hdyž smeje w němskim jeznje wudawki za němskostatnu woboru sakitaczk. Sozialdemokratiju je hižo za to najwjetschе pschcrżiwjenje pschipowědźiła.

Mějto je, so budźa sozialdemokratolo dźiwajo na Gröncrowu wobzobu mjenje oppozisije pschecziwo wudawkam za wójsko czinicz. Pomjenowanje Gröncra za woboreho ministra dha žo tohodla pschi nětczischich wobstejnoscach politiziy mudra wólba być. Demokratiske nowiny jeho za praweho muża witaju. Wocakaju, so z nim do němskostatneje wobory republikanski duch zaczeżnje, z kotrehož je hacz dotal w njej mało pytnjcz było.

Se strony prawizy žu žo pomjenowanjn Gröncra huydom pschczeżwili, hdyž jeho za Geßlerowcho naślědnika poruczachu. Hindenburg je pak jeho za prawcho muża mět, kotrehož je žcm w žiwětowej wójnje wuzhuwował. Najwjetschе paroki je jemu jeho sadźerżenje 9. nowembra 1918 wumjeklo. Wobsedje hrabja Schulenburg, schef kronprynzowcho generalneho staba, zwój hnčw na Gröncra wuhnypa. Kronprynz je w žiwotich wopomnjenjach tuchc wobarjenjam schčrokc městno dak. Gröner biedźiche mohł khčžorowe a kronprynzowe sadźerżenje 9. nowembra po wčrnosczi wobšwčtlicz. Mjelczeschе pak. Spokojі žu, pschczeżiwo nasčdam generalneho majora hrabje Waldersecа czeżnny žud, z dżeżacz generalow wobstejazy, powolacz. Tón jemu prawo da, wobstórżbu pschczeżiwo njemu jako njewozrawnjene wotpokasa a swčścj, so je Gröner pschi pomyślnje najwobczežnischich pomčrach po najlčpschim wědżenju a žiwědomjn sfukkowal. Najsčdy pschczeżiwo „revolucznikomu generalej", kaž jemu nčkotři rčkachu, tohodla njepschestachu.

Schto je Gröner 9. nowembra 1918 czinił? W tak njepomnowanym khčžorowym pschednoschku dopołdnja 9. nowembra Gröner, kotryż bě schkiyi dny prjedy w Barlinje pobył, dopokasa, so je czaż pólneho wójska pschczeżiwo domowinje, kotryż w khčžorowej wotkonnosczi radżachu, njeby hodźił wuwjesć. Hrabja Schulenburg a generalny wyschf z Plessen Grönerej napischczo rčczachu. Prajachu, so dyrbi khčžor porjad w domowinje wobnowicz. Hdyž khčžor Gröner tole mčnjenje napischczo dżeržeschе, Gröner jara throhły rjekny: „Mam druhe powčsczeł" a pschikłaji: „Wójsko je pod žiwojimi wjednikami a kommandowazymi generalemi w rjedze do domisny wróczi, **ale niz pod roskasowarstwom Waschcje Majestoscze; pschetoż wono wjazy ja Waschej Majestoscu njeczeji.**" Hrabja Schulenburg, kotryż dżiwsche z parolu „pschczeżiwo židam a wotwlakowarjam" wobydlerstwu wójnu rosputacz, znowa napischczo rčczesche. **Pólny marschall Hindenburg pak Gröncrej pschiložowasche.** Praji, so njemóže, kaž Gröner, za puklischnosc a dowčrnosc wójska wjazy rukowacz. Wyschk **Seye**, nětczischi schef wójskowcho wjednistwa, kiž bě žo frontlischi offizjerow, do hlowneho kwartěra zwolanych, za smyslenjom wójska wotwoprascha, praji, so wójsko pod swojimi generalemi domoj pocżehnje, tola pschczeżiwo njepschczeżelej njebudże wjazy wojowacz. Statny sekretar z Hintze bě potom rjekł: „Wascha Majestoscz njetrjeba wójsko k pschchodźowanju."

Duchakhory w hrodże němskeho presidenta.

Do hroda němskeho presidenta w Barlinje schwórkt dopołdnja muż pschińdże, kotryż dżiwsche z němskim presidentom porečzeczz. Sstużobnik jeho do pisarnje pokasa. Khwilku tam pobywschi žo wotsali, stupi z strażowczenu wojcke, trawowprascha žo jeho a bludnje rčczesche. Człowjek potom po dworje běhasche a dyrbjeschе žo skónczinje z policijn wotwiescz. Wo wschčm žadża je wón bludny.

Schtó je z Němskeje munizju wotpósłał?

W Kielu žu njedawno wulku pożyłku munizije sadżerżeli. Wona 17 waggonow pjelnjesche a dyrbjeschе žo z łodźu do Norwegiskeje dowjesc. Pożyłka je žo z Torgauwy pschiwjesła. Spodźiwne je, so policija žischcze njeje mohła wotpóslarja wuslědżicz. Po měrowych postajenjach njeje němske Němska munizju a bróńe do wukraja wuwjesła.

Swada w zentrumskej stronje hischcze njewurunana.

Pschedběhdyšwo zentrumskeje strony němskeho žejnja je žo žurjedu popoldnju pod pschedběhdyšwom sapósłanza Gueranda do pobjedzenja sesche, pschi kotrymž bě też němski dżełowy minister dr. Brauns wobdżeli. Sapósłanz Stegerwald bě pschi jednanju pschitomny. Wuradżenje pak žo njemóżeschе wotnjesc, dokelž bě němski kanzler je žo dlijasej konferenzu němskich krajow wotdżerżany, do pobjedzenja pschińcz. Też někotre žohnjatawy pschedběhdyšwa běchu wuwostale. Najprijodzy dyrbi žo też sapósłanz Imbusch žłyschcz, kotrehož rčcz je sasłodżene njedżelu wulke spodźiwanje pschdźiła. Dokelž Imbusch hakle sa někotre dny do Barlina pschijědże, je žo jednanje na njewěsty czaż wotstorczilo.

Awstriska a přesmykanje bróńow do Madżarskeje.

W awstrijskej nazionalnej radże žu sozialdemokratolo pschi debaze wo wójnjskej nadobje pschczeżmykanje italiskich bróńow po awstrijskej żelesnizy do Madżarskeje rospomnili. Sozialdemokratiski sapósłanz dr. Ellbogen na to pokasa, so drje je žo Awstrijska po měrowym srčczenju zyle bjesbróńita sczinika, jo pak žebi dobyczerske staty na pschilubjene wotbrońenje njepomyślił. To Szent Gotthardża podawizna dopokasuje. Ta jama Italska, kotraż na wotbrońenje Awstrijskeje czjeschi, je jedna ze stawow, kotrež so najbóle bróńja. Italska je stat, wo kotrymż zyły świet wě, **so žo na wójnu hotuje.** Jejne njepschczeżelnjeje žo z jeneje strony pschczeżiwo Franzowskej a z druheje strony pschczeżiwo Južnoslowjanskej mérja. Jako jwjatostatny pschczeżiwo Južnoslowjanskej je žebi Italska Madżarsku dobyła. So by ju k wójnje wuhmanika, jej bróńje jezele. Po měrowych postajenjach wona to njebudże czinicz, tola tych žo Italska njedżerži. W Szent Gotthardże žu žo awstrijscy zlowni zastojnicy transporta maschinistich zjelbow, sa Madżarsku postajenych, dohladali. Njedźiwajcy jich protesta žu madżarscy zastojnicy wsely i italskimi bróńjemi do Madżarskeje wotwjesli. Schtoż je žo tam stało, może je jenož jako spschihżahanstwo Italskeje z Madżarskej pschczeżiwo europeiskemu měrej wobhladacz. Pschczeżiwo Južnoslowjanskej žu wójnjske pschihoty hižo tak daloko dosche, so je pschedpol ktoni sdasche, so wójna w bliščzich czasach wudyri.

Wosnamjenje je, so te same mozy, kotreż žebi wotbrońenje Awstrijskeje żadaju, sjawne wójnjske pschihoty Madżarskeje njewidża. Swjatskarske mozy žu žebi wuwjesnale, so je žo Winska gmejnska straża, jenož 1000 muży žylna, rozpuschczicza, tola nawopak na wjeselskim wulwczenju zyłeje madżarskeje mlodźiny nimaju niczo wustajicz. Pschi tajskich wobstejnoscach dyrbi žebi Awstrijska žiarosczc dla sakhowanja Burgenlanda czinicz, pschi kotrehož njesach madżarske dobrowólnisle czżidoby polnje wobrońenje sczia. W madżarskich namjesnych stronach žu hromadzy bróńjow nakopjene.

Dr. Ellbogen je pschchwědżeny, so Italska njebudża na neutralnosci Awstrijskeje dźiwacz, ale so, jeli so wójna wudyri, psches Awstrijsky pschczeżiwo Južnoslowjanskej pocżehnje a potom też hischcze polnózmu Tirolsku anneknje, so by žwoju mjesu k polnozy połčzyła.

Na dr. Ellbogenowu rčcz ani knjeżerstwowe strony ani sastupjerjo knjeżerstwa niczo njewotmolwichu. Jich njeczenje może je na wschelake waschnje wutołkjeż.

Wojerskaj czekanjeraj Mika a Marek w pólskej jatbje.

Czekoslowakskaj wojakaj, Mika a Marek běschtaj z letarskeje schule w Prostějowje z letadłom czekloj a běschtaj dyrbjałoj w Pólšej dla njedobžahajeho benzina je letadłom k jenej pschistajicz. Pólska wyschnosczj w Hrubjeschowje **je jeju sajała a jeju w jatbje tak dołho dżerżi, dokelž njebudże toskudżene, hacz mataj je Czekoslowakskej wudacz abo niz.** Letadło, z kotrymż staj czekloj, **je žo pschi** nuzowym pschistajenju trochu wobschkodżiło. Bliščze dny jo do Czekoslowakskej pósczelu.

Nadawk Francowskeje na Balkanje.

Moskowskim „Iswěstijam" je z Bukaresta jich tamnischi dopisowar Philippaeu powědżił, so je pjecza njedawno inspektor pólskeho wójska, Ssoswinowski, rumunskemu krjeżerstwu poruczenja pschinjesł. W mjenje Franzowskeje žo Rumunskej žłdowaze namjetnje:

1. Dla nowych winowatostczow, z kotrymiż je žo Franzowska Južnoslowjanskej swjasała, wona, **hdy by** z wójnje z Rušej abo Němskej doschło, tu expedizitske korpły psches Južnoslowjansku do Rumunskeje njepóscżele, so by wbżarabske mjezy schkitała, ale **expedizijski korps w Gdanstu** (Danzigu) **na kraj wuładżi**, so by ruske wójsko wot Němskeje dżelila. Dotalne postajenja žu žo tohodla pschemenike, dokelž by žo Italska japowědżała, franzowske wójsko psches Ssokuli, Nisch abo Dobrownik do Rumunskeje pschepuschczeła. To pak ju jenicżke puczje psches połodnjo. Dale dyrbi pólske wójsko wulki dżel rumunsko-ruskeje mjezy wobhadżicz, za czoż może Rumunska swoje wójsko, na taste waschnje prózone, do Južnoslowjanskeje połłacz. Tole pschemenjenje je žo wobjamkło, dokelž žu Franzowscy pschepowědżeni, je rumunjzy wojazy njebychu samohli ruske wójsko sadżerżecz.

2. Pschcja žebi, so by žo Rumunska pschczeżiwo Italskej saplesczc dała. Pólska je Rumunskej nanjetka, so by žo wo franzowskiu pożežnin prózowała, so mohła žebi mjne wójnjske wuhotowanje wobtaracz a nic hakle potom, hdyž je wójna wudyrika. Też to j hubjenym słowom rumunskeho wójska swiżnje.

Philippejcu pokasuje dale na pólsko-rumunski wojerski zwjask, we junizu 1926 wobjaunknjeny, a wo rospravuje rumunskeho wójskowcho inspektora generala Petale, wo ko-

krejł ſu franzouſke nowowatoſcje ſnapſchcza Nemmuſkeje mjenowane.

Manifest elzaskich autonomistow.

Wſchedńyda elſaſkeje autonomiſtiſkeje ſtrony dr. Roß, kotruż je ſ Elſaſa do Schwajzarſkeje cżekmył, wydeły hacż jeho franzouſka policija faja, je manifest wudał, w kotrymż mjes druhim proji: Franzouſka je w Elſaßu a Lothringſkej rożu ſwobodu mjenjenja, nowin a ſhromadźijnow wuputcża, wěrnoſcż pak ſo dla potłóczenoho ludu njeſmjé zyle potłóczeć. Jako cżeknjenżu ſwojemu hłoſej ſa ludowe a cżłowjeſke prawo ſłyſchcża damy. Wſchě wobſtorżby Franzouſkeje dla ſpſchihańenja pſchecżiwo bjeſtrachnoſcżi ſtata, każ ſpka dla nekaſkeje nażyłnoſcże ſu bjes podłożka. Jenoż po wuſtawnym pucżu dże domowniſke hibanje ſwoje zadanje do ſkutka ſtajicż. Wono ſ najmjenſcha a bjes wumjenjenja ſamoſarjadniſtwo ſa Elſaß a Lothringſku, ſchkitanje narodnoſcże a ſchkitanje a hajenje němſkeje rěcże ſoda.

Sbrěź w krótkowjeczornej Perſiſkej.

W krótkowjeczornej Perſiſkej ſu arabiſke ratarjo pſchecżiwo perſiſkemu knježeſtwu poſtanyli. Sčo ſo do knježeſtwowych twarjenjow dobyli a ſaſtojnikow wuhnali, dokelż ſu jim wurjadne wulke dawki natkadli. Perſiſke knježeſtwo je wojſko pſchecżiwo ſběrjarjam póſłało. Pſchi dołatym wojowanju je pſches 60 ſběrjarjow padło.

Senator Wheeler pſchecżiwo wójnje ſ Nikaragua.

W Newyorkſkim hoſpodarſkim klubu je demokratiſki ſenator Wheeler ſ Montany rěcż nječ, w kotrejż wótro pſchecżiwo politiſkej Sjednoczenych ſtatow w Nikaragui wuſtupnje. Pokazowaſche na wojowanje amerikanſkeho mańſtwa wójſka a wołoſcże na nadpady kitadłow, pſchi kotrychż ſu je bombły na nikaragualſke měſta mjetałe. Pſchi tym ſu ſo wotpſcżel żony a dżeći morile. Senator Wheeler ſtejiſchcżo ſaſtupuje, ſo Sjednoczene ſtaty ſ Nikaragua wójnu **wjedu**, hacżkuli wójna njeje pſchihotowdżena, a ſo je wobſtajenje Nikaragua ſ amerikanſkim wójſkom pſchecżiwo wuſtaloje, **dokelż knježeſtwo wójnu wjedże**, hacżkuli je wójna dowołujecż ſ temu wot kongreſa dołaka.

Kónz ſběrja w Nikaragui.

Wjerch nikaragualſkich wjeſkarjow, generał Sandino, je pjeża pſchi bombardowanjeſe amerikanſkich kitadłow na jeho hlowny wuerk w Ochipoto padnył. Jeho pſchiſiwiżowarjo ſu pjeża po jeho ſmjerći pſches mjeſy do Honduraſkeje republiki cżekmyli.

Kónz nikaragualſkeho ſběrja rune nětkole, dokż ſo we Dawanuje wſchoamerikanſkim kongreſu ſtudżuje, Sjednoczene ſtaty ſ nětkuſkim cżaſnym wuſtupowańſtwom. Sjednoczene ſtaty budża rěſko wulki dżeł ſwojeho wójſka ſ Nikaragua nóz dorócżo wjacż. S tym amerikanſkim ludam je ſkutkom dopokaza, ſo ſamych imperialiſtiſkich planow w ſrjedźnej Ameriki njeſchadożu.

Ze Serbow.

Budyſownica.

Pjatk, 20. wulkeho rożka.
Fabijana a Boſcżjana.

Ze zběrki Serbow „365 a 1".

1850 wujdże ſerbſki miſionar Jan August Měrćink na łóđi Juvestigator do krajinow ſewjerneho cżapa, zo by tam ſobu za zbuhjenym kapitanom Franklinom pytał. Jan Aug. Měrćink běſe ſo we Hrodźiſku jako ſyn ſerbſkeje ſtarſeju narodźił, běſe jako miſionar Ochranowſkeje bratrowſkeje Jednoty we Zelo-ſkej a Labradorje ſkutkował a ſobu tam wubjernu znajmjenoſc eſkimowſkeje rěcże dobył. — Jako ſendżelſka wyſnoſc ekſpedicżiju zarjadowa, powoła Měrćinka za tołmačerja. Pjeć lět dołho je Měrćink ekſpedicżiju po łodowych puſcinach prewodźał, najwjetſe ſtrachi přetrał, ſo z domorodnymi zeznał, kiż hiſče żenje njeběchu żanoho Europjana widżeli. A tola je ſo z nimi rozumjeć mohł. Wo Franklinje njeje nicżo zhonił, droha a ſprócniwa ekſpedicżija běſo zyle bjez wſeho wuſpěcha. — Na ſwojim pućowanju je Měrćink dnjownik piſał, kiż je wuleż zajimawy. Předewſſom zeznajemy ſo w nim z wurjadnym kłutnym pobożnym Serbom — to běſe Jan Aug. Měrćink.

1850 wujdże Serb Měrćink na łóđi Juvestigator do ſewjerneho morja.
1776 * dr. Handrij z Nitzſcheje na Židowje wot jednoreżu ſerbſkeju ſtarſeju, kiż je k wulkim cżeſćam a bohatſtwam přiſoł, zo běſo ſkóńcżyn z knjezom ſtyrjoch zemjanſkich kublow a ſam ze zemjanom.

Zyma.

Hwěžki ſněhowe ſo z njebjes ſaja,
Kryja łěća zwjandle cżołu,
Hrěja zymne hrube dźěło,
Jako dejmanty ſo blyſkotaja.
Żana jak kwěćka ſo njeſeněwa,
Żane pak ptačatko njeſpěwa,
Żana rěčka njeſwórći,
Żadyn bruńcik njebórći:
Dołam, horam cżiſina tak ſtyſkuje
Kak ſměh ſmjertny kitel tkaje — —
Hdyż pak ſněhowki zazwonja,
Přenja ſijałka zawonja,
Słónčne hdyż pruhi do hola a do honow ſahnu,
Z juha hdyż ſpěwarjo łabnu:
Brěmjeſko brodać ſćěżiwy wjaza,
Měć ſo z próchа,
Kwětk jeho ſtorka, ptak jemu kaza —
A wón ſyzy ronjo łwócha. Jakub Cżiſinski.

Wón pra rołi — kozoł ma rohi. Přiſłowo.

* * *

— We wjedrje. Wjeżera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, thermometer wo dnju +2. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer 0, thermometer w nozy —1. Wuhladaty na małe ſo pſchemjerjace wjedro. — Schkleńa bě wjeżera tradu wróćo ſchła. Se roſprawow wjeſelerjowm ſhonimu, ſo bě mał wubóſt jeneje ſo k połnozy hibżeje nikiny pſcheczahnył. Pſches nóż je ſahkleńa ſaſo na rjanc ſkóła. To chże wrajeć, ſo wojſchina ſ połonja a ta mała rożiſcej Europ ſo roſchěrjaſcej a na moży hrobywatej. Łohży mójno je, ſo najſilnjſe w bliſchich łoniach naſche ſwjedro wodkluczeć. Tałkwiłu pſcherkuła ſpmjerka pſchecżiwo njeprofiſy, cżekeż w dołokoſć połnozy mamy pſchezo hiſche nikiny. — Jutſje ſobotu ſłowżeła ſłónczko 8,02 hodź. a khowo ſo 4,21 hodź. — Mjeſnjk ſhdaża rano 7,15 hodź. a khowa ſo poł. 2,43 hodź.

— Pſchedwoſchi knjeza wyſchſcheſo ſowerjenja Schżża we pſchichodnjatnym towaſtwje „Iris" w Budyſchinje, dnja 13. wulkeho rożka: Nóżne hołtwy bjeſche ſaſo dopołnjeł, ſo ſo też Serbſko na pſchichodnjatnym wuſtoja. Po njeboh Rołoku je Schżża naſch najwjeſchi pſchichodnjatnik a wón naſ ſpomnjeny wjeżor ze pſchichodu wjedżeſche, ſo bychmy ſ nim mjetele łóſili. Pſchi tom ſpóſnadnjy, każ bohata je tola pſchichoda naſcheje domiſny ſa ſebo, kotruż ju prawje wobkſchěſkowacż wě. Knjez wyſchſchi wuczeř Schżża nam nadcżońſe roſkładowaſche, każ wón njeſelſe łóſeſche a pſchi tom też nětkuſe nowe ſkuſżiny namała. Wěſo tak łohka ta wěc njeje, każ pjwopiſcże a kuſenje we ſorcżnoſci. Wſeſe nożowy je naſch pſchichodnjatnik wowruwał a ſ wjeſe wobcżežnoſcżemi wojowacż cyrbjał. Cżim wjeſelſe bě wjeſelſe, ſkóż je ako tomna żadna njeſtaj ſpo powadźe. Tajke cżiſte wjeſelſe jenoż ſpmjſlk ſnaje. Dwě hodźinu dołho pułaſche rěcżnik wulku ſhromadźiznu, ſe wſchelakich wotrſchkow Budyſchſkeje wobſtejcżu, ſ ſimazymi klowanmi. Żiwy pſchikład a ſkutke ſłowa pſchedbyłoh knjeſa Ern. Jordana wuſwobachu jeho pſchednoſchk. — Sčerbja maja ſo hordźicż, ſo maja takſeho muża we ſwojich rjadach. — —ſ.

— Wobſtejnoſcże tuhi Sčerbja ſ Budyſchina a jeho bliſcheje a dalſcheje wokolinu, ſo ſu we Sčerbſkej kniharni w Sčerbſkim Domje jaſnjene kharti ſa „Płaczi ſwaſ" ſa jenież hrywnicżk hoſpodſa na pſchedań. — Wotſcheje wy tuhi hoſpodarjo, hoſpodarſki ałd, liż jutſje do měſta pſchińdżeſce, njeſapomnjece na to!

— Sſhadżowanka Maczijarjow. 10 ſrjedżuſowou Maczijow Sčerbſkeje ſeńdżechu ſo pjatk 13. wulkeho rożka we Sčerbſkim Domje. Wſetſcha liczba pokaſuje, ſo jaſiun ſa tutu pjatkownu ſhadżowanku rożeſe. Knjez wyſchſchi wuczeř Swurank, jako tuhowniſk ſhadżowanki běſche nekotre jaſimawe łuhi ſ łětnika ſ rożiſkowuczerſkeje wuſtawa we Wróſtławje pobrukſchnjeſk, kotruż ſebi nětkuſi ſ ſtudowanju pożeſchcż. Knjez juſt. rada dr. Hermann nam we jenym ſeſjownoſtnym mjenje pola Wunjeża powědaſche, kotreje je ſe ſwójbnuchu mjena naſtało. Dale ſo jehnaſche wo ſłowach tcżiſt, na ſeſjenach, wjeleczija, jeſor, kotreż ſo też jako ſeżowinoſtne mjena łriczeja. Knjez ſtud. rada. prof. dr. Muka naſ na wojſerwiſne jaſiczko dominowſchitka kodżbliwych cżinjeſche, hdżeż ſtaty O. C. Schmidt we měſnoſtnych mjenach pola Drježdżan pſchi. Wſchelake wukoſowanja ſu wobjaſne. Knjez prof. Bryl nanjeſterwaſche, ſo bh ſo ſhadżowanka ſ knjeżerſkowej ſtatiſtiki ſaběrka. Dołeż je ſo maczijna, kotruż je dr. Schleza hromadżił, k. ſararjez Mioże Rakczajnſkemu pſchepodała, budżeny jeho we wosſtarow w lwój naležnoſcżach proſpjeż. Sſhadżowanka Maczijarjow ſo raz pſchichodnje ſ tutej ſtatiſtiku ſaběrka. Knjez rada Muka namjetnje, ſo bychu ſo w Budyſchiſi adreſowanych knihach herbite mjena pytale. ſc.

— **Sſiwobodne mjaſowe jětli (Freibank) w Budyſchinje.** Sſobotu 21. januara, dopołnija wot 8 hacż do 10 hodź. wotedawa ſo parjene howjaze mjaſo, punt po 50 pj. ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 50 pj. a ſyre cżelaze mjaſo, punt po 40 pj.

— **Sčehtó nječeſto wě?** Hóże buchu žiđaſne bawſu abo brokatowe zonki kradżeńe? Każ je ſo hižom piſało, je Lurowa, kotruż je kriminalna policija ta 16. t. m. jaſala, ſpytała ſwoje bydżenje je žiđżanymi bankami a brokatowymi zonkami ſwojeje łoſcżeje ſapaliczej abo tute weſy woſtrowiła. Maja ſa to, ſo wone też ſ padżicżſtwa pokhadża. Pokaſti bantow atd. ſu twot jutſiſcheje hoſoty we wulkodunych wotkach łudowniczych nowinkow wupoſcżeſke. Schtóż może nječeſto bliſcheje pſchiczi, niech je kriminalnemu wotdżelenju tu. Burgſtraße 6ii wozjawi.

— **Dżełowe połoženje w Saſiku.** S pohubjenjenjom dżełoweho połoženja poſtkdnje tydżenje njeje ſo wjazy pokrjaczowało. We wonkownych powokanjach ſo ſamo hižom jaſo ſnadne połepſchenje pokaſuje. Wulke poczeżenje bě jeſche ſa jawdżeżenju dżełownjeczerjow woſtejne prěni tydżeń nowehe łěta. Induſtrija na powſchitkowne derje dżełacz a najwjacż dżełownjeczerjow pohadża ſ wonkownych powa-

Předżenak

je ſo najbóſe nad tym wjeſelił, ſo ſu hej w Bukezach w ſchitke ſobuſtawy ſpěwarſkeje towarſtwa protyku kupił. — Hdy by tola tomu wſchudżom tak było! Někotrychżkuli ſa ſcżeń wjacż krócż telko pſchichcżi abo pſcheżiwje, każ protyka płaczi! — W Bukezach maja ſobuſtawnoſcż ſ wobohim pſchecżenjakom, tiż ſo hižomje brěſe na ſpóſče. Tohodła dha jim ſ Lětn też woſebite wjeſele pſchihotowacż. — Nětk ſnajmjenſcha wě, hdże może ſ Lětn khwilu ſowoſtacż. Pſchiwjeſcże ſwojeho hóſza ſobu, kiż derje ſerbſkeju rěcż a hiſcheſe łepje rejnje — Potom dże pſchichłapowacż. Sčnano ſmě knjes Jauak też ſobu pſchińcż ſe ſwojej młodej żonu mauſkeſikej. Jenoż wójc, hdyż ſwoje prołyti ſuſe pſchedawne ſo 60 pj. — Schtóż je młody, rady rejuje — tej wón! —

Za wysoku płaćiznu.

Powědanjeżko ſ naſchich łużow.
Napiſała Kriſtina Nowowa.

[170] (Pokrjacżowanje.)

„Ty mojich prawje, Nikuſcha. Djeđ dże Aurela prawje bóżu tam domjeſcż a też Oranezow pſcheproſyć, jo by hiſcheże nas Aurelowy nawrót domoj ſnjeſcżił. Tuż wy potom pſchińdżeńcy a tebje ſobu wojmjenuy."

„Ja knjeża Ikkarińa poproſchu, jo by mi dowolił, we ſwojſchtu domje trochu pſchihotowacż, je by ſo Tamarje prawje derje łubiło, hdyż wona pſchińdże."

„Ach, kajſi ſy ty dobry, drohi Mirokławje!"

Młodaj muſej hłoſeſchtaj po jahrodże ta a tam a dżełaſchtaj bromadże protyki. Uſtuny ſebi nějſchtożkuli we ſwojej kuczyy ſapiſerwaſche.

„Ty wſchelakich nanet dowoła niczo njez, jſtwy dże njeſu ſeſamkane; we mojim błikbi namalaſch pjenjeży. Mojeła mójcżi njſuże hromadźowacż, knjes Jeſuſ je njebudże njeſpokojny, pchetoż też Bóh je pſchiſtorne ſwojim njeloże ſtu pſchińcż."

„Sawdżeje, Nikuſcha."

Potom jemu Urſiny iđżeli, koho 12 jeto pſchichodnoho evangelija ja Bodhrad a mjeſtnemu nawotał, a je je naležnoſcż każ w bolinje Dubowem tak też we N. hižo łarjadowana. To cżiſnjeſche pſchecżelſej wutke wjeſelo.

„Mirokławje, na Sčerawu Lndjeſch ſebi ani njepomyſlił; pſchecżeż tón ſeida ſo ni we Bohu dołeż rozſtuczeny."

„Wón budże też tam wjeſhem ſe ſohnowanjom, Nikuſcha; a hdyż ſ tomu, jđżeż je jeho mój Knjes nawucził, hiſcheże pſchimjerjene wukuſkowanje pſchińdże, pſchedſtaj ſebi łoſki grat Bożeje łuđy wón budże."

„To dże; a mój ſ Aurelom mójemoj to ſa cżeſcż nječ, ſo ſmjenoj Knjeſej w tutej wěżu jako grat ſłużicż."

Tak bjeſedowaſchtaj pſchecżelej hiſchcże khwilu. Potom ſhonichu wſchitzy w Horzy we reſtaudżenju młodeho prowijora.

„Ja ſam bych chżył wujej rady tole poſtejſtwo pſchińcż, ſo bych widżał a ſłyſchał, ſchto k tomu rjekuje," nječeſche knjes Adam.

„To je jara rjenje wot waſ, luby Urſiny, ſo chżeże ſwojemu dżeſej tutu ſłużbu wopokaſacż," wodkluczeſche knjes Mikławſch, „jenoż ſchkoda, je waſ ſ tym ſ naſcheje ſrjedżiny ſłużbiny. Prajeſe potajkim Manjeđeż, je ſhym wot Knjeża drohotnu hnadownu dar, drohecżu wunka, dołtał, ale je je też jenm dżiwka darjena, łajkaż je jemu wudżała njeże."

„Wy ſcże jara dobry, Mirokławje," wodſhwedżeſi też Margita. „Tola my pſchińdżemy tak bórſy hacż ſo hodźi do Orłowa a do Podbrada. Tamara je mi dżeſchi wopyt ſlubiła. Nikuſchka może ſej też w Orłowje mezoru nadżeż, to dże je też na jeży wunka, a wy możeże tójeż dżeń k nam pſchińdżeſcż; to budże rjenje!"

Mann powuczi, je wona ſojſchahawſcż. Pſchedy pak hacż tón pſchińdże, tkczeſche mała towarſchſnjenicż pſched Knjeſom. Spodnje dołżimaju ſo młodeho wucżenja ſłowa, ſ kotrymiż młodeſenj jich wſchitzy Bożemu łaſkej poruczi.

„Wón je ſej ſwojeje wěży dołpołnje wěſty," wotmyſli; „je tola njeſchto kraſne na tutej ſtaſotnjej wěſce, na tutej pokornej dowěrje."

Aurel chżyſche pſchecżeła k ſaſtanjeſcżu pſchewodżeć, ale tón to njedowoli: „Nikuſcha by potom też hobu chżył, a tomu mohło ſeſdżenje Lem a lam w łajſej borzeje jchłodżeć."

„Tuż budź Bohu poruczeny, mój dżećiſe!" Młodſenj nałkili ſo hiſcheże raz ſ woſa, wobja Nikolaja a ſtyli na wołonit ſwoju hlowu ſ łeju kontrolu.

„Bohu poruczena budź, Margita!" Wón wokoſche młodej żenje ruku. „Knjes Jeſuſ budź ſ wami wſchěmi!" Hiſchcże machaſche wón ſ klobukom, potom njeſeſchtaj jeho wohnjowej konjej wozdżał — tej ſkanſnej, kotrejż běſchtaj Margita na tannem ſymſkim wjeczoru ſe ſaſtanjeſcża wotwjeſtoj, hdżeż łężiſe na mańſke k wrěmjenju wjeſi, wótkale wuhladżaju poſtawu a wobliczo młodeho cżłowjeka wuhladaka, kotrehoż běſche, hdyż bě jeho ſe małym łofrikom wuhladaka, tak wobżarowała, dokelż dyrbjeſche w njenjedżerje a nimo tohodnjeđżeſahażu ſwobkelamy pjeſć. Tak żiwje ſtejeſche tón wobras pſched jeje wocżomaj, ſo dyrbjeſche ſo bjeđżeć wobrnuaj bratrownaj wupowědżacż; woni ſa wołom hladakm, dóńż njeběſ ſo ſ jaczeſo minyl.

„Wón pſchińdże pſcheż," proſeſche Nikuſchka; „wón pſchińdże łhudy, jara łhudy, każ ſebi my wuſtlachmy, a pſchinjeſche nam proſchcżan tole tak wutke bohatſtwo."

„A nětka," ponyħli Aurel, „wón dże, ſo by tammenm mużej ſ łubocżju mjeſował, wot kotrehoż po ſwojim ſlubjenju ſnje njeđże w ſwjenju nječeho braci. Wón pſchikhadża ſ radoſtnym poſeſtawom ſ njemu; a ja ſym pſchepjewdżecżny, ſo Knmiwili we ſwojej radoſcżi ſo jyła na to njedopomni, kaſe wotpoſłahdy ſ nim ma. Nic hdyż pſchińdże, dyrbja ſ nim we tom rěcżeż; ta wěż njeſmě ſo dlże wotſlorkowacż."

A mjes tym njeſeſchtaj łonjeſ młodeho cżłowjeka dale, liż jeho prez je jaſdżelenymaj wocżemaj a ſ taſtim dżiwnym wuraczem w nadobnem wołliczu we woſu ſedżeſche.

* * *

Pſchijđżechu k ſaſtanjeſcżu, hdyż cżuh hižo ſlojeſche, wón dyrbjeſche ſwój karił do woſa ſlecżeć a pokuta płaczeć. Nic dołha prózdny woſ, nichtó njemuſeſche jeho w jeho łłubokeſi myſlach a w ſaſpitach, liż cżinjeſche we ſwojim ſaſtanowałanem dżeniu. Na jaſtonſkeſu P. woſa ſebi dóżiu, ſo by pejeđy domaj kuł. Wuſtaja:

„Knjes prowijor je ſo wrócił!" rozleſche ſo hnedom po zyłej łkarni: wſchitzy pſchihotowałoſu, to bychu jeho powitali. Hendrich hjeſmaka pſcharkne, Jerko pak ſ radoſcż ſkakaſche. Pribywſta khwataſche, ſo by jemu wjeczerjeſ wobſtarała. Kóżdy cżinjeſche jemu nětkaſu ſłużbu wopokaſacż; bě widżeczż, ſo bě jim łoſchnđże, wſchudże falmy a ſo běchu w tutych dnjach ſpóſnali, ſchło na nim maja.

łanjow, tak je nadźija, so tak rucze hač pschijomnische wjedro fastupi, hjesbožkolvjek tež špěchnje wotedźera.

— **Kradnyk** je nětčo 19. 1. 28, wječor w 7 hodź. z dwora tudomneho hoficenza „Brauhausgarten“ motorske koło znamki „Wanderer“. Znamjenja I — 8487, čžikło motora 44 109, dawkowe konf. mozy 0,749, čžikło krošnow 132 545, krošna fu cžorne, benzinowe źrudobjo a gratowe kaschćiti tehorunja cžorne, rune wodźidło se šelenymaj rjapikatymaj pschimadkomaj, elektrifike Boschwobšwětlenje z batteriju, Bosch-rózk a liczak kilometrow, kiž pak njeźdźesche. Motorske koło je jenozylyndrike se 4 ventilemi, 1½ konj. mozy, waži 90 kilogramow. — Wo wězowne dźelenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyšinje.

S **Dźěsnikez.** Lohkomyslne sadźerjenje jeneho tudomneho pohonca mohło lohko k najhórschim sćěhowkam dowjesć. Pohonc Symank, kiž tež pola knjesa Mehnerta fijuži, pschijědźe se swojim sapschahom pschez Nowe Dźěsnikez. Sapschah wěšo po prawej stronje puća jědźeshe, ale pohonc j nimom na druhej stronje dźěsche. Ani so blizy automobil jeho njezmyšleche. Konjej pak po autowebo wjerschtowanja nahowjeschtaj, a so pschischichtaj. Jena žona a jene dźěwjo mózejschtej so psched sahrawobwazymaj konjomaj hischće w poslednim wokomika wulhowaczej a do pschěwoza skočeja. Konjej čerjeschtaj j wosom hač do Mehnertez dwora, hdźej hnuj sjedzo wotstaschej.

S **Kischiweje Borschcze.** Swój žiwotny dwaj swjesćeshe tu sandźenu njedźelu knjes Guda se swojej kujenju mandźelskej. Jubilarai wjeselikaj jo dobreje strowosće.

S **Khwaczizy.** S mozu so nasche šerbske towarstwo na swoju porjadnu hlownu shromadźizny hotuje, katraž so njedźelu, 28. t. m. pola knjesa Nowaka wotmě wa. Wěsće jo na tutej shromadźiznje pschednoschi posticzi. Shromadźizna je wosebje wažna, dokelž jo na tutym dnju 35 lět dopjelni, so bu tu šerbske towarstwo sałoženo. Njech so žobustawy po możnosći tež pschi posmjertnej pokładni wobdźěla. Se wschitkim, je hischcze wjele dźěła — dalsche so njepschekradźi.

S **Khwaczizy.** Naschi dobrowólni wohnjowi woborniczy shromadźichu so hobotu k wjesołemu wjeczorkej. Mytł woborniczy je drje s tym hlukčeho do wjesnjanow pschinjesła, hdźež so za woborniczo wěsće nowy dorost namaka. Wjesołe hodźinki so pschi žortnych pschednoschkach rucze minychu.

S **Mullwje Dubrowy.** Swjatk wójnskich wobschkodźenych sešłuže so njedźelu k hlownej shromadźiznje w Lěsnej korczmje pschi Lěwornischczu. Zadny wuyst pschińdźe, luž njech wschitky wěsće pschińdu.

S **Barta.** Sandźeny pjatk popołdnju w 4 hodź. sešdże so tudomne ratarske towarstwo k swojemu prenjemu **poschedźenju w nowym lěće. Druhi pschedšhadu, knjes** wyschschi wučeř Lodny-Rakodźanski powita shromadźnych a knjesa Thamheißera z Wrótšławja, kiž wo wapnowym dušnym pschednoschowachu. Pschi nowowólbach wuwolichu za prenjeho pschedsydu knjesa wyschschego inspektora Vogla-Bartšeho, za druheho pschedsydu knjesa wyschschego wučera Lodneho-Rakodźanskeho, za pisma wodźerja knjesa Mojca-Bukojnjanskeho a za pokładnika knjesa Hermanna Melitu-Bartšeho. Mjes wschelkežnimi wuprajichu bo shromadźeni wosebje wo wobthadze póstowcho auta, dokelž jo z myslicžu wo wotewrjenje póstowcze cžary nosche.

S **Nowych Kopor.** Kaž je z nawěschcha w dźenjušnischim cžišle dowidźeć, jo w tudomnej fnatej Mojicy korczmje njedźelu a pondźelu fóšlepowo tocži. Njedźelu wuspeji tež kontiši žortař a wophytowarjam nětkrótke wothchowne hodźinki pschihotuje. Tohodla wschitkich k Mojicy jen na fóšlepowo!

S **Wósparka.** Pjerjim a karnikle pławowage zwjerjatstwo za Wósparka wokolnu wuhotuje wot 21. hač do 23. januara w „Cžišerni“ pschiwabjerskim wustajenju pjerjitowcho skota a karnikow z wulkim wschelostowerstwom.

Z **Wotrowa.** „Lipa Serbska“ zeńdże so sujedn we Sołcic korčmje k pilnemu dźělu. Pschinoje dźe koncert, kiž ma so 8. maleho rózka w Pančicach wotmačć. Po spěwanju zhromadźichu so sobu k wesejomu mšanczemu posedźenju, pri kotrymž so wšo trómo za koncert zarjadowanje. Zwjesnje bě, zo mózachmy někotrych pasivnych powiłowarjow pschedsyda, k. wučeř Bejmak, zhromadźizny wo sobudawanje. Wozjewi, zo bě šćedriwy sobustaw towarstwa rjanu zwjazanu knihu darił k zapisowanju protokołow, za čož so jemu pschisłuschny dźak wupraji. Dla „Skowronćka“, ludźinu pschiłoha k „Łužicy“, so też jednaso a njech za njón powšitkownscho zajima. Wo „Posmjertnej pokładnicy“ budże so w pschichodnej zhromadźiznje (po koncerće) nadrobniso rěčeć a rozprawjeć. Dale so wobzamknu, zo ma so kwitowańska knižka zawjesć, kiž traš na dźesać lět dosaha. Towarstwo chce po jutrach skónčnje kursus za serbske narodne reje zawjesć, na kotrymž móża so potom wšitcy Serbja klóšterskeje krajiny wobdźělić. Pschichodna zhromadna pruha (mšsnny khór) budże pjatk, 27. januara w Pančanskim hosćenu, na kotruž měli so potom wšitcy spěwarjo wobdźělić. Přinoški so zběrachu a mnja so zastaće do koncerta zarjadować. Po wuradźowanju wo dalšich znutrikownych należnoscach, woschije tež koncert nastupacych, skónči so zhromadźizna w nadźiji, zo towarstwo w nowym lěće z nowymi mocami za swój narodny ideal dźěła.

S **Wojerez.** Tacże a dešcze posledních dnjow su Haichtrowskej wšy telko wody pschiwodowałe, so je i mějnami z rěcznjischcza stupika a wokolinu powodźika. Sylny wětr je wjele schlotnow wobschkodźił a w mjesce je pola „Němskostatneho kanzlerja“ schłeziju wukłandcho wokna wutłocził.

S **Hródka.** Na schnuórkowe swinjoze wiki běchu 80 prošatow a 33 běhałow pschiwjesli. Płaczinny za prošata šejachu mjes 14 a 30 hriwnami, za běhali mjes 40 a 80 hriwnami. Witi běchu jara dobre, jenož zyle mało swini wosta njepschedatych.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješ** wo wjedrje za jutšišu sobotu: Wo symnej nozy so pomrózuje a wocjopluje. W Jendźelskej dale wocjopluje a so dešcžuje.

W němšim ješmje je finanzny minister dr. Köhler ichwórtk wo němšich finanzach rosprawu podał. Kaž je wocžakował, je hospodarska konjunktura lět sandźenych léta wyšše dochody pschinjesła. Wudawki ja dźełonjenježerjow su wo 180 miljonow mjenjše byłe, dochody i dawkow su wo pół miljony wjetše, hač je so dopředa wulicžiło. Tola tele dochody su so i podźělschimi žadankami sałožo pschetrjebałe. Dr. Köhler pschijmnawa, so je cžeja dawkow pschelowka a na dźěchi cjoh njesnjeza. Ale kak ma so tomu wotpomhać? To njeprajі. To mohło be jenož i wukmjeschowanjom wudawkow stacj.

* * *

***W twarjeńi mašćinow firmy Emil Schulz u. Co.** w Kielu be šrjedu wjeczor woheń wudyrił, kotryž be kóry sała. Tśi automobile běchu so nimale zyle spalile. Woheń je ho je fanuzjom sakojił. Spody automobilow sožmježene źwězki namakachu. Wšsche dźełarnje a pjerarnja běchu i benzinom a wolijom polate. S benzinom polata hawkma durbjesche woheń pschejeze wšsche měšnitscje rosšěrjeć. Dwaj žudaj karubja běschtaj nawjerśenaj, so bh ho plomjo do njeju dobyło. Jeju rosbuchnjenje by sužodnu thežu potorhało. Schtyrjoch mějezelow zabrili su sjeli.*

* *

Južnosłowjanska kralowa Marja je šrjedu w nozy **žynka porodźiła, katremuž su Handrij narjekli.**

*

W połsbudyšnej Tirolskej šmě so nabožina jenoš hischcze w italskej rěcži podawasć.

*

Ruske knježerstwo prěje, so je bamža k šmjerći sażu-dźiło.

Swójbne powěsće.

Z e m r ě l i: Hana Wornowa rodź. Wegemanez w Budyšinje, 56 lět. — Richard Max Ramiła w Budyšinskim, 57 lět. — Jakub Kmjeć, kowarski inšpekt w Zeerstlick Pasłiźach, 58 lět. — Emilija Dejź w Hródku, 59 lět.

Z e m r ě l i: Oskar Brünigan w Budyšinje. — Hana Mjerschinkowa rodź. Pennikanez w Budyšinje, 64 lět. — Wilhelmina Kowarjowa we Wittich Sdarach. — Margareta Lehnowa rodź. Gebhardez w Hródku, 83 lět. —

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleř w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Bart w Brězynez. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 20. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,192	100 pólsk. złotych .	47,16
jendźelski punt . .	20,439	100 českosł. krónow .	12,424
100 swajc. frankow	80,735	100 franc. frankow .	16,47

Barlinska burza 52 **broje** wjeza mórna, koła cjeklam **pschinješe powschitkowne powyschenje kursow.** Nemiowe a **dołkne tłuczinу swińzachu** jesikalnje kupy.

Prosnikowe witi běchu sajo cjicze. Pschecuza, jeczmjeń a wowoš pschi žwojich dotalnych płaczinach wostachu. Rolla pschihnaschi 5 pj. Hač doiad bě drózsacha pschenzy. Rólko sajo runje telko płaczi. Dokelž ma rózka wonjo pschecziwo zjopołozym płaczinu, su ratarjo w Kanadze w połnocznej Ameriźy nejonu hobrotze sastupy j rózku wobsyli. Wjeza płaczejche zentnar

w Barlinje

pschenzy 11,65—11,80 hr., rózki 11,65 hač 11,80 hr., jeczmjenja najlepschego 11 hač 13,50 hr., wowsa 10—10,55 hr.

w Lubiju:

pschenzy 12,20—12,70 hr., rózki 12,30 hač 12,70 hr., jeczmjenja najlepschego 12,50 hač 13,70 hr., wowsa 10,20—10,60 hr.

W termijowym wikowanju

ja mérz: pschenzy 13,28½—13,25 hr., rózki 12,97½—13,05 hr.

ja mejm: pschenzy 13,67½—13,72½ hr. a rózki 13,27½—13,30 hr., wowsa 11,32½ hriwnow,

ja julij: pschenzy 13,80 hr., rózki 12,85 hriwnow, wowsa 12,10 hr.

Wili wjeżerawsche w Kamjenu.

Sčažowiti kał 50—90 pj., morchej 10—15 pj., kolrabi 10 pj., cjerwjeny kał 20—25 pj., běły 15 pj. a wjelki 20 pj., rózowy 60 pj., sejeny 30 pj., jódźa łonjodu 40—45 pj., zybła 25 pj., běrny 6 pj., jabłuka 10 pj. hač 30 pj. „amerikanske 80 pj.“, worjechi 50—70 pj., winowe tśeje 1—1,20 hr.

Wili wjezera w Lubiju.

Putra 0,85—1,05 hr., jejo 18 pj., twaroh 25 pj., łuzy 1,20 hr., tany wołij 1,60 hr., běły kał 15 pj. a cjerwjeny 25 pj., karoty a morchej 15—30 pj., jódźa łohodu 50 pj., kwětkaty kał 25 hač 60 pj., koherki 30 pjenjezkow, zybła 17—25 pj., sełerij 30—35 pj., banje 10 pj., pětrschilła 10 pj., jabłuka 7—30 pj., kreń 70 hač 80 pj., wjelke worjechi 60—75 pj., swinjoze mjaso 1,10—1,20 hr.

Wili wjezera w Shorjelju.

Putra 0,80—0,95 hr., jejo 15—18 pj., jabłuki 1,20 a karpy 1,30 hr., tany 1,80—2 hr., kury 90 pj., hołbje 0,80—1 hr., łuzy 1,20—1,40 hr., jajoz 8—9 hr. kaczi 1,40 hr., bożanty 2,25—3,50 hr., karnikle 2,25 hr.

Wili šchiwórik w Khorjelbusu.

Putra 1,70—1,80 hr., twaroh 30 pj., jeja 18—19 pj., tany wołij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,20 hr. cjelaze 1—1,20 hr., skopjaze 1,20—1,30 hr. a kury 2,50—3,50 hr., hołbje 0,80—1 hr., khapony 2—3 hr. łuzy 1,20 hr., jabłuki 1,30 hr., karpy 1,30 hr. koreń 0,50—1,80 hr., jajoz 7—10 hr., karnikle 2—2,50 hr. morchej 10 pj., kwětkaty kał 50—70 pj., cjerwjeny 20 hač 30 pj., zybła 25 pj., běrny 5,50 hr., jabłuka 10 pj.

Swinjoze wili wjezera schiwórik w Khorjelbusu.

hač 40 pj.

Na nje běchu pschihnali 821 prošatow a 195 běhałkow. Wone płaczachu

prošata:

małe	12—16 hr.
krjenje	16—20 hr.
wulke	20—25 hr.

běhałki:

małe	20—40 hr.
krjenje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Wili běchu krjenje.

Na pschedań

krumwa mlodźa, šyrina, wyschkopjerjena, cjehnjiwa we Lubhoschcu cžo. 3.

Kundros k pschiwuschczenju we Wyšokej pola Biskopiz.

Krowa mloda wyschkopjerjena we Sensschezach 19.

Drežny kamor, kuchinski kamor, komora a joza w Hródku, Dolha hasa 20.

Kolo motorske, hoscženz „K zelenemu kolej“ w Małem Wjelowjze.

Gramofon w Budyschinje, Kotolska hasa 16.

Konjej w Budyschinje w mlotarni na Hornjeczelskej haży.

Pschihadajcej pytaju

Skalarjow, skala w Darinskej horje pola Tuczicz.

Samkarjskeho wurjadnika, Mackez w Hródku.

Pjekarskeho wuczehnika, Pětrk w Hródku, Wjerich-Ebertowa hasa 70.

Kowarskeho, Nitsche w Hródku, Dźedźanska dr. 4.

Schwinjazeho, mlotarnja w Hodźiju:

Bohuncza, Prochmann w Horsitje cžo. 70.

Holzu do domu, Gudźiz hoscženz w Budyschinje,

„ Sleffenka, Hornjeczelska hasa 19 w Budyschinje.

Drjewowe awkzije

w **Gosdze** pola Hródka pónđelu 23 1. 28 pop. w 2 hodź. pschi 3 njesach a pop. w 3 hodź. pschi Chusejskim pneju, wschelakom khójnowa waschina;

na **Schibźezu** pschi Hennersdorfskim puću njedźelu 22. januara 1928 pop. w 2 hodź.:

20 metrow šyrjnych khójnowych kulichow,
20 metrow khójnowych halosow,
15 metrow pjeckow.

Kankurs.

Konkurs nad samoržencjom wikowarka we wuzkim se lohkowymi wuschčelkami Korle Maxa Henniga w Budyschinje na Tischnerskej dróhi 6. je šudnikowo, kónčazu termiju wosdźerżowschi, schčehujo.

Sšudnijzy na pschesadzowanje.

kotrez 21. januara 1928:

w **Hródku** pop. w 2 hodź. na Wojerowskej dróhi cžo. 9: Klawér, 13 šymskich khodatow, 20 žonjazych šukujow, 4 žonjoze wobjeli, 18 muržazych hoschkow, hobanka a gratowy kamor i gratom, drjewny kamor, pišarskej błoch, 6 porow muržazych a žonjazych šuhjowow, desći a pohlschczowe pjerjo, toiletowe mydła, zigary, zigarety, nawilli, kromarske tiwory, knihi, polza, prohjeczi; w **Wjerinje** pola Kamjenza w hoscženzu „K zelenemu kubku“ pop. w 10 hodź. wodowa klampa i motorom; w **Trodowje** w hoscženzu pop. w 10 hodź. werlike.

Škrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dźenja pop. ¾11 hodź.: **Witi mérne, płaczinny kaž wjeza na Łužu.**

Pop. ¾12 hodź.: **Pschenza a rozża nješćto drohschej na powješče wo nowych znjerjach.**

Płaczizny na Barlinskich produktowych witkach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	19. 1.	18. 1.		19. 1.	18. 1.
Pšenica	233-236	233-236	tuny	30-31,00	30-31,00
rožka	233-236	234-237	wowa	21-24,00	21-24,00
nat. jenojeń	220-247	220-249	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz jenojeń	—	—	žołte łupiny	16-16,5	16-16,10
wows	200-211	200-211	zeradella	—	—
kukurica	213-215	213-215	raps, wosušk	20,10	20,00
pšeńe muka	30-34,00	30-31,00	tany wosušk	22,40	22,40
rožna muka	31-33,75	31-33,75	poen melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	bórnj. kruski	20-23,60	23,80
rožne „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rožna słoma	0,70-0,90	0,70-0,90
łune symjo	360-365	360-365	pšeńe „	0,70-0,80	0,70-0,80
hrochi	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjenski	20-21,00	20-21,00	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych witkach.

19. januara.

17 woł., 13 byk., 16 kruw. a jałoje., 699 ćelat, 40 wowc., 168 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 77—82, 2. 70—75, 3. 55—65;

swinje: (přez 300 pt.) 56—58, 2. (240—300) 54—56, 3. (200—240) 51—53, 4. (160—200) 49—50, Raney 45—55.

Reform-kholowy

móbre, ja dźěrji, kóžda wulkosć, jenoż

1.50 hr.

ho sobotu a pschich. dny pschebawaju. Tež wjele

tkaninowych sbytkow

su sa jara tuni pjenjes k dostaću. Jenoż tak dołho hacj skład dowola! — Dale mamy sašo jara rjany

damast garnitura **23.**60 hr,

(2 poćełnjenje a 4 hłowaki)

To dyrbjał kóždy snajmjeńscha ześi wobhladacź, a sohtoż móże ześi tež kupiecź, dokelž tajka składnosć ho dórhi wjazy njewróći.

A. Kasper, Burglehn II

w Budyschinje

K pječwam za „Ptačí kwas“ najtuńšo:

Milchperle je briwnowska margarina, nimale kaž dobra butra a płaći jenoż . **85** pj.

margarina	53	najlěpša	90
kokosowy tuk	63	wolij k pječwam	65
tuk pječwam	70	jádány wolij	
swinjacy šmalc	95	najl. marmelada	50
najl. čerstwy Khodebuski tany wolij	jenoż		70
najl. Magdeburgski šmadrunks	woseb.		55
najl. štyriptodna marmelada, 2 punt. bowčk.	1.- hr.		
najl. aprikozowu konfitturu, woseb.			85
pšenjčnu muku	24	„Kaiser-Auszug“	28
wumjelski mjed	38	mjed, čisty	1.10
najl. pal. kofej, 1/4 p.	75	najl. kakao, 1/4 p.	25

Na wšo 5 % rabata!! Ženje zabyćí!

Schleinitz, na Zadnej Bohatej hasy 8

Najwjetši wosebity wobkhod za margarinu w Budyšinje

6 wukładnych woknow

pokazuje Wam, njedźiwajcy stajneho postupowanja płaćiznow za čas mojeho

inventurskeho wupředawanja

jara znižene płaćizny!

Někotre příklady:

žonjace nohajcy - - - - wot 30 pj.
žonjace nohajcy, mako - - wot 60 pj.
nohajcy, šidźany flor - - wot 1.20 hr.
žonjace nohajcy wumjelska płokajomna šida - - - - - wot 1.15 hr.
dźěćace nohajcy, florowe, wolmjane a baćmjane, čorne a barbojte
mužace nohajcy - - - - wot 40 pj.
mužace nohajcy, čista wolma wot 1.30 hr.
samowjazaki, hobrski wubjerk wot 50 pj.
gumijowe slě za mužow a hólcow wot 35 hr.
pyšne šidźane šawle smuhate a kaščkate - - - wot 80 hr.
kožane rukajcy za žony, glaće, z čopl. podš. 5.25 bjez podš. 4.50 hr.
nappa „ „ 5.75 „ „ 5.— hr.
kožane rukajcy za mužow glaće, z čopl. podšiwkom 4.50 hr.
nappa „ „ 6.50 hr.
bjez podšiwka - - - 5.50 hr.

Dale su za zwjeršne košle, trikotaže, sportske nohajcy, mužace šaty, šantki, gamaže, ski-nohajcy, šlupfry atd.

płaćizny znižene!

Alfred Vogel na Zwonkownej Lawskej hasy
— rožk Krónpryncowcho mosta — Telefon 3430 — Założene 1862.
w Budyšinje

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času z ruku šite, z drjewowymi bodźikami

Ago (bjez šowa a hozdź.)
Crepe-gumijowepódušo so na wšě črije přidźinja

Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Žony! -|- Žony!

Wupłókowace aparaty frigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušk. khowjowčki podložki, štaldíki za prědki, štaldíki za pažemi. też wulki wubjerk wšetakich

gumijowych tworow.

Wobroće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šuleršk. wrotami čo. 9

Moje

inventurske wupředamanje

traje

wot 21. januara hač do 4. febr.

mužacu drastu • šaty

M. Müller

Ręču serbski!

na Rózowej hasy 6

Poskićam:

čelace mjaso .	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerznjene mjaso . .	punt	**0.80** hr.
hawjaze mjaso .	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu .		**10** pj.
čople kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu . .		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk. mištr, na Šuleršej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wikowařnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platami

Wěcy wustojna wuporjedźenja

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźeńnja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 3/412 hodźin dopołdnja
snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće
za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Dobrowólna wohnjowa wobora w Marijnej Hwězdźe

wuhotuje njedźelu 22. januara 1928 wječor w 7 w Pančanskim hosćencu

zjawny dźiwadłowy wječor

z rejemi a přeprosy na njón wšěch nanajwutrobnišo komando

Hosćenc „K bělemu kołpej“

w Nowych Koprcach

Njedźelu 22. a pónjdźelu 23. januara so

kózło-piwo toči.

Najlěpše kołbaski, pječene kołbasy a pampuchi Čapki darmo. — — Njedźelu wustupi znaty **komikar „Schorschi Schulz“.**

Leopoldec korčma we Worklecach.

Njedźelu 22. a pónjdźelu 23. wulkeho rožka so

kózło-piwo toči.

Sobotu **swinjorězanje** — njedźelu wot 7 hodź. **reje**
Wšěch wutrobnje přeprošuje
Jurij Brankač a mandźelska

Fürchten Sie sich noch vor der grossen Wäsche ?

Ich nicht mehr.

Ich habe ja eine „Miele“!

In den einschlägigen Geschäften zu haben.
Auf Wunsch bequeme Ratenzahlungen.

Mielewerke A.-G., Gütersloh i/W.

Krawskeho pomocnika

do trajneho dźěła hnydom pyta

Mihank w Delnjej Hórcy

Młoda, syłna, wysokosućelna,

čehniwa kruwa

je na předań

w Lubhošću číslo 3.

2 młodej čehniwaj

bykaj

tež jenotliwje, stej na předań w Rudeje čo. 9 p. Delń. Wujezda

Ručnedźěła

předkreslene tunjo pola

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću číslo 9

Łožowe damasty

bělosmuhate nawobleče, łožowe płachty, najl. wupjerpisane łožowe nawobleče kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znapřeća hosć. „Złoty hwězdy“

Wokolo

1 kórc pola

blizko Budyšina, pyta k' wotnajenju H. Thielsch w Budyšinje, na Kotojskej hasy 34 II

Vogtlandske wumělske **garding**

kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda“. Ręču serbski

Plećene meble

wšě małe plećene twory do domu, za přemysło a też do ratarstwa kupujeće přeco najlěpje a najtuńšo we wosebitem wobkhodźe

Paul Böger

na Šulskej hasy 5

Fleischerec

pjekařnja pšeńčnych a woseb. pječwow

Telefon čisło 2965 na Hornčerskej hasy

poruča nimo toho swoju nowu připrawjenu jenož wodnjo wotewrjenu

kofejownju

z wuběrnymi konditařskimi wudźěłkami

— k wšědnemu wopytej —

Předźenak

Protyka za serbski lud

dyrbi sebi kóždy Serb wobstarać! Tónsamy płaći 60 pj. a je w serbskej kniharni w Budyšinje k dóstaću

Naturska hojerka H. Freund

Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty

na Jägerskej dróžy 5

3 mjeńšiny wot dwórnišća

Ręčne hodźiny: štwórtk, pjatk a sobotu

Młode, syłne, wysokosućelne rańšo-prjanke

kruwy a jałojcy

nam tunjo na předań

Grams we Wukrančicach

Přiloha k číslu 17 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 20. januara 1928

Budyske wobkhadne přiwabjenje w lěće 1928.

Djělowy porjad wobkhadneho towarstwa.

Budyske wobkhadne towarstwo wotmě wutworu wjeczor w hotelu Kachlitz pozběhnje pschedhydstwa, w kotrymž najprjedy nowy pschedhyda, redaktor Schwarz, dźěła oficielnje pschewza. Pschedhyda pokaza wulku mnohosć nadawkow, kiž maju ze we wobkhadnopolitiskim nastupanju we měsće Budyschinje a jeho wokrjesu rozrisować, a prošesche wo prawje zimu podpieru, niz jenoz w towarstwje, ale tez je strony wobydlerstwa w měsće a na wjacach. Strowotu dla wubywaczym zdobytkam pschedhydstwa ze wutrobny dźak wuprajі.

Pschedhyda rosprawješe potom wo trěbnem wutworje towarstwa. S powołanjemi w nowinach budże wobydlerstwo pscheproschowane, so by do towarstwa zastupiło a pschiwabjenja za nasche rjane město podpjerało. K tomu pschiłamkuje ze pschiwabjenje po towarstwach a liščinach. Tež wschelake swjatki a społki kaž krajne stawy, wobkhodne a pschemysłowa komora, wokrjesny swjatk atd. tahorunja wikowanišće a pschemysłowe kruhi budu pscheproschene pschistupić. Prjedawšesche rosdźělenje, pschinoschi nanajmjenje na 5 hriwnow lětnje postajeći, bu znowa wobkruczene, so bychu ze nanajlěpšerše kruhi pschistupamknyć mohle. W towarstwje ma ze w najzhěrschej měrje zasada rosdźělenja dźěła se załoženjom wschelakich podwubjerkow pschewjesć. Tak je wotpohladane zawjesć po jenom wjedniku, pschiwabjenski a špěchowanski wubjerk, wubjerk za praschenja železnistkeho, póstowcho, automobilneho a pomětrowego wobkhada, trjebaj tež wutworić wubjerk k pschewjedźenju žamžnych pschiwabjazych wuhotowarjow towarstwa.

W nastupanju wopraworjdźiteho wobkhadneho pschiwabjenja ze najprjedy wobsahowy, so ma ze swonkowny cžišcej bóle dyžli dotal z wobrazowymi maternami za widźenjosć Budyschina a za narodnosć a kulturu Łužyc sajintowacz. Kónc aprila — spočatk meje maju zastupjerjo nětkotrych wjetšich nowin nawjeczorowe Sakseje a pruskeje Hornjeje a Delnjeje Łužyc być do Budyschina pscheproschcni. S nastawkami a wojsewjenjemi ma ze dale pschiwabjowacz za Budyske kulenje jejkow, tónle za zylu Saksku jenicžny salhowany nałoż kaž tež za jěchanje kichjerjow w Klóschtrje Marijinej Hwězdje, Radworju atd. Nowocžasne kładowanške wjednki maja ze znowa cžišcžeć, tohorunja ma ze staracz wo nowy nakład pschichładaneho Rochowcho wjednika. Rimo toho ma ze po możnosći tež wumjetnjacy załozeny, pisany pschiwabjenski leschink wudacz. Praschenja plakatowych pschiwabjenjow w Drježdźanach, w Zitawskich horach a Sakskej Schwizy maju ze dale wuzamicz.

Wobstaknny ze dale postajicz pschedawanski automat za wjednki po měsće a podobne spitzy w pschedhali dwórnischcza kaž tež cžišcženje wumjetnjacy wuwjedźenych, we měsćanskich barbach módrozołto dźerzanych litowych załewjazych znamkow. Sajim němsłostatneje železnisy a autowoje wobkhadneje towarstwonskeje ma ze za jězby na tónzu wodźenja na Budyschin složicz. Wobzeje maju ze pozdźi z Khocžebuzom a Połnóžnymi Czechami pěstowacz. W nastupanju zewjernych Czech możesche pschedhyda zdźěcz, so dyż Sakskanowske wobkhadne towarstwo w měrzu we žiwojich měžaznych zeschinkach wjetsche pschiwabjenje za Budyschin pschinjesecz. Towarstwo ma ze pschi tom skutkownje podpjeracz.

21. a 22. januara wotmě ze w Lipsku hłowna zhromadźizna Sakskeho wobkhadneho zwjazka. Na nju buchtaj dwaj zastupjerjej pschedhydstwa postajenaj. Sa město wobdźeli ze knjes měschczanski rada Henze jako dezernent wobkhadnistwa. Dźiwajo na to, so je zyla Łužica jenoz se pschedhydu Zitawskeho wobkhadneho towarstwa we wobkhodnjedźazym pschedhydstwje Sakskeho wobkhadneho zwjazka zastupjena, běsche pschedhyda pschednjesmuje namjet tapodał, Łužicy druzeho zastupjerja pschipósecz a tobu z wokrjesneho města Budyschina zamjelczicz. Tomu pschichłoschachu.

W dalschim jednasche ze na pozedźenju wospjetnje wo železnistkim projekcze Budyschin — Běła Woda, schtoz bě za towarstwo jara witana wěz. Budyschin ma wulki zajim na tom, so by ze take cžara wutworiła, niz jenoz bjiwaja na wobkhad wobzowu, ale wjele bóle hišcze na wozenje nakładow. Towarstwo budże ze zkutkownje pschi wschich *dojednawanjach wo załoženje cžezy wobdźelicz. S mjetnymi* Běłej Wodu a Borschczecom budże njepozrědnje jednano. So móhł ze pschihódny rańschi zwisk wot Budyschina do Berlina dopjerz, pschiprawi ze, kaž je hižo znate, zajmi autobuskowy zwisk Budyschin-Běła Woda, so by ze pschede wschim na potrěbnosće wozbowinskeho wobkhada dźiwało.

Wo należnosći Hornjołužiskeho pschiwabjenskeho filma rosprawješche druhi pschedhyda knjes knihaćnik Stark. Fotografowanja w Budyschinje a wokolinje ze zkónczene. Pobrachuja jenoz hischcze nětkotre zymske zwobrazowanja ze Zitawskich hór, na kotrychž tamnišchim wobkhadnym organizacijam wozbeje wjele zależi. Budyschim smjeje ze nětdże 230 metrami filmoweje dołhosće žiwoj podźeł.

Zara witasche ze posbudźowanje Zitawy z tomu, so by ze Łužiscy wobkhadny dźeń wotměł. Sjéh budże najskerje spočatk februara na Kotimaru. Rimo wschelakich Łužiskich wobkhadnych praschenjow budże ze pschede wschim wo Łužiskim Lipczanskeje firmy rěczeć, kiž dźe jeschtnik we Łužicy we wobłuku „Deutschlandsbeste“ wudacz.

Pod wschelcžišnami bu na to pokasane, so žebi wobkhodniscy spěchnische wostkronjenje žneha na hajach pschcja. Druhi naměstny pschedhyda knjes wobzedźeř hosczenza Jurzaike bu proschcny, statistiku postajicz liczbu lozow, we naschim měsće, w hotelach wuzywajomnych. Tehorunja ma ze postajicz, kelko měschczanskich kwaterow tu je.

Stónczenje zaběrachu ze hischcze ze Schiedkowym nawjetanej wo wotwarjenju Budyskeho wokrjesneho hejtmanstwa a wobtrucžischu, so by tajke jednanje nig jenoz ja Budyschin, ale za zyłu Łužicu ze wopraudze na zahubzowaze waschnje wuskutkowało. Niz jenoz wobkhadnopolitiscy, ale tez farjadniskotrěchnizny bě pschisamknjenje k Drježdźanam k zyle njedowidźomnym scžěhkam dowjedło. Se wukonanimi wokrjesneho hejtmanstwa zu sdobnim krajiny wuraści hamt, wuschi schi załwěcženišći hamt, wokrjesny hamt za wojnitse zastaranje atd. nanajwuzschu swjasane. Tež dalsche wobsitze wobkhodneje a pschemysłowe komory by dwělomne było. Swišt z Drježdźanami niebu farjadniskno sjednocžiš, ale poczejšt a k tomu hischcze dalokim pschestrěnjem na najbóle do schtody byl. Budyske wobkhadne towarstwo dyrbi tež ze jeho na lódzy pad wottwarjenje Budyskeho wokrjesneho hejtmanstwa zyle rosdźudnje wotpokasacz. Wotmitklene a nasne wobmjesowanje zjawnych njetrjebawschich wudawkow dozpěwa ze wjele lépje z pschimérjenymi zjednorjenjemi wobkhodneho wobkhada a zarjadowanja zamnoho.

S wobsahownjenjom, zo tež na kupjelanskej a wobkhadnej wustajenju lětnischich Lipczanskich naležnich wulkowikowo wobdźělicz, kónči ze njewschědnje posbudźowaze a wuspěšchne pozběhnje.

Prawe bratrowstwo.

Hdźej bratrowska lubosć so we wutrobje žiwěži,
tam zwada a rostora njenamka so,
tam bratsja a zotry zu zliwi kaž dźěcži
a zwěra a pschesjensosć widżecz tam jo.
Tam derje so žnaju
a lubo so maju
a jedyn toh druheho rady so widźa
a zawisecz a njesprawnosć mjes sobu hidźa.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michalskej zyrkwi:

3. njedź. po Tśjoch kralach we Michalskej zyrkwi tamo we 8 hodź. Boże wotkasanje němske (farar Tischer), dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. serbska Boża słužba (farar Kapler).

Sčmrěli: 17. 1. Herman Gustav Adolf, dźělacžer w Tšelanach, 52½ l. — 18. 1. Hana Marja Wormowa rodź. Bagemanez, moterjowa mandźelka w Tšelanach, 56 lět.

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w Budyschirje pschi Połnym hrozniku 6.

Pjatk 20. januara wjeczor we 8 hodź. hodźina za mužow. —

Njedźelu dopołdnja ½11 hodź. njedźelska schula; popołdnju ½5 hodź. **k wójbiwy wjeczor** (hudźbnik a zpěwne posticženja pschi kofeju a tykanzu). Kóžde je pschi barmotnym zastupje wutrobnje witany. Wjeczor we 8 hodź. **ž**ana zhromadźizna.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je biblijska hodźina.

Sjednoczenstwowy wothladar Zimmermann smjeje biblijske hodźiny njedźelu a schtwórtk w Budyschinje, pón-dźelu w Kamenzu, wutoru w Korschwicy a pjatk w Hornjej Hórzy, pschezo wjeczor ½8 hodź.

Swjatk młodźiny za rosdźud. hcheiscžanstwo w Budyschinje pschi Połnym hrozniku 6.

Njedźelu popołdnju ½5 hodź. wobdźělenje na zwjazowym zwjeczerjenju. Dalschej zhromadźiznje stej wutworu wjeczor we 8 hodź. za młodźenzow a wutoru wjeczor we 8 hodź. za młode holzy.

Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo w Běłej Horje.

Njedźelu popołdnju ½2 hodź. njedźelska schula a we 3 hodź. biblijska hodźina.

Sjednoczenstwowy wothladar Richtjan smjeje biblijske hodźiny njedźelu popołdnju w Běłej Horje, wjeczor ½8 hodź. na Zitowym cžo. 146, pónđźelu w Subowicžach a wutoru we Wjasowzu, sriedu w Konjecach, schtwórtk we Czornjowje a pjatk w Tuczinach, pschezo wjeczor we 8 hodź.

Hodowny wječork Drježdźanskeho „Hromadnika“

njedźelu, 8. januara 1928.

A hrózbne mróčna zbléduja,
Hdyž płomjo z Bethlehema sapa;
A njebjesa so radnja,
Hdyž miłosć na zemju z nich kapa.

Hody swjećachmy w kruhu swojich. Błyšć zbóžneje nocy pak wobkhowachmy we wutrobje. Bjez dźiwa tuž, hdyž swěrna luba črjódka tež po swjeđženju lubosće so kupa w morju lubosće.

„Hromadnik“, staroslawne to mjeno. Kryw idealnje zmyslenych Serbow a Serbowkow we wulkomšće Drježdźanach. Mała drje črjódka ale — skutk wulki. Lubych znatych z Łužicy sebi přeprosychu na „Hodowny swjeđženk“ a rad přikhwatachu woni, haćrunjeż bě wjedro jara špatne. Hosćenćaŕ Zmij staraše so swěru za strowosć swojich žadnych hosći, nazymnić so pola njeho njesmědźachu, wón měnješe z nimi skoro přederje. Poł hodźinki smědźachmy čakać, ale potom — wotewrichu nam hodowny raj, mjenujcy serbsku towaršnu jstwičku, tajka prawa serbska. Wobrazy našich wótcincow, rjenje z čerstwej zeleniuu wobwěncowane ze serbskimi barbami debjene, strowjachu nas. Na dołhich blidach, rjenje bělo krytych, stejachu krasne swečniki, zelene pletwa wijachu so mjez nimi wot městna k městnej, srjedź nich třepotachu lodowe swečki. Jědlina debješe ruhy a srjedź njeje ležeše mały přikus za zuby. Dwójny adventski wěnc, pyšeny ze slóbrnin, swečkami a mnohej khóšćenku, wupinaše so nad krasnosću. Haj to so huydom doma a ideałnje přeskwapjeni čujachmy. Nan swěrneje črjódki, knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc, nas lubje postrowi a z wobrazom „Kak swjećachu naši wótcojo hody“ krasny porjad wječerka wotewri. Zaspěwachmy sej zhromadnje spěw „Hory módre, ja was znaju“, a knježna operna spěwarka Eliška Bejzec wza nas ze swojim krasnym přednoškom serbskich spěwow tak do kuzła, zo nochcychmy dozynk krasy z wucha spušcić, hłuboko jón zarychmy do wutroby. „Sněženku“ z pjera Bjarnata Krawca, předčita nam knježna Měranka Lešawic lubje, nježnje, pěknje, přepěknje. Swjata čišina wupinaše zboža khwile syće — hišće raz přeživichmy dušowne „Hody“. „Rjana Łužica“ naša narodna hymna, (zhromadny spěw) bu ze zwjazowaniščom k druhemu přednoškej „Jědlenka“. Knjeni Laukusowa bě zbožowna tołmačeńka pěsni „Swjata nóc“ wot J. Skale a „Boži narod“, pokěrluš, ronichu nam dalše pruhi zboža do wutroby, bjez dźiwa tež, hdyž je knježna Měranka Lešawic z tajkim hłubokodušnym začućom přednjese. Stó njeby to z radosću zawyskał hodowny spěw? Swjatočnje klinčeše nam z erta a z wyskom je so wěšće pozběhnył z hłubin duše. Knježna Mičkee deklamowaše nam Cišinskeho baladu „W Božej nocy“ pěknje, polno zrozumjenja čežkeje maćizny. Jónu dyrbješe nam Sołobik tež hišće zawyskać, mjenujcy knježna Eliška Belzec. „Lubka Lilija“ bě tak krasna, tak luba, tak čerwjenoličkata, zo ju najradšo bychmy hišće jónu słyšeli, ale nahrabni pak nochcychmy być, dokelž bě to hakle posledni dypk přenjeho dźěła bohateho porjada. Trošku popřestachmy dušownu cyrobu do so srěbać a přimachmy za čélnej, kotruž rjana katolska Serbowka, słyšće w Drježdźanach, nam porjedźeše.

Druhi dźěl dnjoweho porjada wotewri Rumpodich z Małeho Čiska přikhwatany. Połny měch darow měješe na khribjećе a kóždeho z překwapjeńku tež wozhoži, ale spěwać dyrbjachmy a kak, — hewak ničo njesydaše. To bě cyle serbski Rumpodich a jara, jara pěkny, wčzo tež tu a tam klepny a něšto směšne šopny. Bórzy bě měch próżdny a my wobohaćeni. Rumpodich w swojej kožuchowej khapje a čapcy khwataše domoj. Po wobradźenju poda knjez direktor Bjarnat Krawc humoristisku ilustraciju wo wšěch přitomnych, kiž wubudźi wčzo wulki směch. Knježna Měranka Lešawic a knježna Lubinka Mičkec wustupištej jako wobrótnej dźiwadźelnicy w samopřiprawjenymaj krótkimaj rjanymaj wustupomaj. „Fotograf“ a „Přihoty na pućowanje“. To bě radosć přiladować a žadna khlóšćenka za znajerjow swěta deskow. Sława jim a jich skutkej. (Ta stara četa, kiž chcyše być rjana, bě tola wubjerna a fotograf nic mjenje překlepany. Žónka kiž chcyše z muzikom zapućować, bě še tak **prawje we swojim elemenče při swarjenju a mažik dostojny a měrny** při swojej trubcy.) Žortej dyrbješe žort sčěhować a bjez dźiwa tuž, hdyž truna smčcha dale třepotaše při wščch sčěhowacych małych poskičenkach ze strony přitomnych, Žortny zapis swjedźenja, spjećeny ze přihlowanych słowow, přetkany ze kritiku poskičenkow, předčitany wot mištra Bjarnata Krawca bě wjerśk radosće. Tak krasnje a dostojnje skónči so druhi dźěl porjada, kotremuž přizamkny so třeći: powšitkowny. Při dobrej kapcy, dobrym přikusku a wjeselej zhromadnej rozmołwje wostachmy hišće dołho hromadźe. Horcy dźak pak słuša wšěm wšem tym, kiž krasny wječork wutwotowachu a to na prětym městnje předsydže knjezej direktorej Bjarnatej Krawcej stajnje staremu młodźenc, dale knjezej Piwarcej, kiž hłuboko do mošnje přimny a towarstwu zmóžni přewjedźenje předewzaća, knježnje Měrancy Lešawic, knježnje Elišcy Belzec, knježnomaj Mičkec a Sudakec, knjezej Lešawje a wšěm lubym.

Drježdźanski „Hromadnik“ nječini wjele słowow ale dźěła ideałnje. Je mała kupka, ale swěrna. Sława jej. Njech wotpočuje na skutku „Hromadnika“ stajnje pruła lubosće, złoteje přećelnosće. Knjez direktor Krawc je duša cyłka, njech jeho złota wutroba njepřestanje ženje kłapać. Bóh žohnuj wščch, kiž dźěłaju tak horliwje za naš serbski lud.

We hłowje woheń mějmy, z worcła ruku,
A zajuskajmy jako w jenym zwuku:
Za Serbow dźěćace nam je dobrota.
Do skoka časow křidle pěrchota.

Krjegmar.

Mjez přitomnymi witasche k. dir. Krawc wosobje k. konsistorialneho radu Krala a mnohich přećelow ze blizka a zdala, z młodostnych lět, z nimi hišće raz so radujo na wječorn swojeho žiwjenja.

S Budestej.

3. njedź. po Tśoch kralach smjeje farar **Bójc** rano 8 hodź. němšku śwjatu spowjedź, farar Domaśicka dop. 9 hodź. němśke a w 10 hodź. serbśke prědowanje. Knježa zerkwi. pśiceśleśiśejcejo su po kemšach do wótpite prośchenj.

Pśiceś zjetkow. dnjerni ho jśerka za naju Bóžu dom wótjenuje.

Sćrjedu wjeczor zhromadźizna žónśeje młodźiny.

Wjeczor we 8 hodź. biblijśka hodźina.

S Budyšchinka.

3. njedź. po Tśoch kralach budźe dop. 1/11 hodź. němska Boża słužba (farar Handrik-Porśchiški).

S Barta.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. němśka spowědź, dop. w 9 hodź. němśka Boża słužba.

Pónjedźelu wjeczor we 8 hodź. w Suborničzym biblijśka nutrnosć, knjes zhrom. wotchadźene Kśicźan.

S Bukez.

3. njedź. po Tśoch kralach rano 1/8 hodź. němśka spowědź, dop. w 9 hodź. němśka a 1/11 hodź. serbśka Boża słužba.

Semrěł: Korla Arnošt Rohna, wobydler w Bukezach, 75 l. 10 m. 18 dn. stary.

S Hodźija.

3. njedź. po Tśoch kralach śmeje farar Voigt rano 1/8 hodź. němśku spowědź, farar Wjeśar dop. 1/9 hodź. němśke a w 10 hodź. serbśke kemšenje.

S Hušći.

3. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němśke prědowanje, kiž ho cźita.

S Huczinu.

3. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź. němśka Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. łodarśtwo knjeznow na farje.

S Hrodźišćanu.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśi šank, dop. w 9 hodź. serbśka Boża słužba. Pop. 1/3 hodź. łodarśtwo knjeznow na farje.

S Khwaczicu.

3. njedź. po Tśoch kralach dop. 1/9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje.

Semrěli: 15. jan. Hańža rodź. Cźornakez, Friedricha Hermana Tannerta, wyšichśiho paterja we Wulkej Dubrawje manželeśka, 47 l. 4 m. 20 dn. stara.

S Klukścha.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź s Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke kemšenje. Pop. w 2 hodź. dźeśeźikemšenje.

S Kotez.

3. njedź. po Tśoch kralach je dop. 1/9 hodź. němśke a w 10 hodź. serbśke kemšenje.

S Lunoje.

3. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. so němśke prědowanje cźita.

S Maleśchez.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke kemšenje.

Sćrjedu wjeczor 1/8 hodź. serbśka biblijśka hodźina na farje.

S Minakata.

3. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke kemšenje. — Pop. 1/5 hodź. we Wowśpórskej šuli němśka nutrnosć a spowědź.

S Nošecźiz.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź. němśka Boża słužba.

S Njeźwaczidła.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka a 1/11 hodź. němśka Boża słužba. W 2 hodź. kemšenje za dźeśi (knjes farar Rjenež-Bupjanski).

S Porśchiz.

3. njedź. po Tśoch kralach budźe rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka Boża słužba. Dźeśiśkemšenje w Boschczach pop. 1/2 hodź. za młódźe a 1/3 hodź. za starśe dźeśi. Pop. 1/3 hodź. wožadne towaršwo młodych hołzow pola wožadneje hoty, 1/3 hodź. wožadne towaršwo młodych muzśich.

Wutoru wjeczor rozwučowanje posanitow.

Sćrjedu wjeczor 1/8 hodź. biblijśka hodźina w Konjezach (knjes wotchadźak Kśicźan) a wjeczor 1/8 hodź. němśka biblijśka hodźina w Boschczańskej šuli.

Pjatk pop. w 3 hodź. pohrjebjenje zerkwinskeho pśiwuznika farwa na fari.

W

Semrěli: Wilhelmina Emilija rodź. Pierschowa rodźena Dürlichez, wumjenjkatka w Nowych Porśchiźach, 79 lět 5 tajow stara. — Jan Korla Prośka, khěžerowobsedźer w Porśchiźach, 81 l. 4 m. 13 dn. stare.

S Rakez.

3. njedź. po fiwj. Tśoch kralach rano we 8hodź. serbśka spowědź a fiwj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśka Boża słužba. Pop. 1/4 hodź. serbśke kemšenje (je spowědźu) w Hermanczańskej šuli a Boża słužba za dźeśi tam.

Pónjedźelu we 8 hodź. pśikanje na wjeźbu a rauschu nutrnosć.

S Rachwałda.

3. njedź. po Tśoch kralach je dop. w 9 hodź. [illegible] a 1/11 hodź. serbśke kemšenje.

S Wóślinka.

3. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke a 1/11 hodź. němśke kemšenje. Sćerka. Pop. 1/4 hodź. młode hołzy na farje.

S Wósporta.

3. njedź. po Tśoch kralach je dop. w 10 hodź. prědowanje, na to kemšenje za dźeśi. — W 2 hodź. kśicźenja. — Pónjedźelu posowniśki khór, wutoru žonjace towaršwo, śrjedu towaršwo młodych hołzow (pśichodny wjeczor we 8 hodź. w towaršnej śiwi.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wotedaće dawkowych khartow a zapołožonych listow za protyčne lěto 1927.

Kóždy dźěłobjerjer, za kotrehož buchu w protyčnym lěcze 1927 dawkowe znamki lěpjene, je winowaty, hač do 29. februara swoju dawkownu khartu a wšitke zapołožene listna, kotrež ho w protyčnym lěcze 1927 k lěpjenju a wotpódnoćenju dawkowych znamkow trjebachu, na finanzny hamt pópółcź abo wotedaćz, w kotrehož wokrjesu won we cźasu wotedaćz, w kotrehož wokrjesu won w cźasu wotedaćz, w kotrehož wokrjesu won w cźasu wotedaćza bydlesche abo, je-li tukrajneho bydlenja njemeć, hódźej iwjetscha pśebywjasche. Sdobom ma cźišćo dawkoweje khartu za 1928 a wyšnjesć, kotraž je tute dawkownu khartu wustajiła kaž teź źiwoje bydlenje 31. dezembra 1927 pśihlapśikaź.

Cźini ho na to kedźbne, jo je zkomdźenje zapodaśkeje winowatosće ź § 377 němšoslatneho dawkowego porjada k zhotowjenju wobrjeńe a so móże ko wotedaćze nimo toho z khłostanjemi wobrjeńe a so móże ko wotedaćze nimo toho z khłostanjemi, kiž ju po § 202 němšoslatneho dawkowego porjada pośiajene, wumuwowaćz.

Dźěłodawarjo ju winowaći, tuto namołwjenje we dźěłańiśich a wobkhodnych mějśnoscach z wupowěźenjenjom powšikhownje znaće cźiniś. Winowatosć k wosjewjenju wobśeji teź za dźěłodawarjow, kotrěj wotcźah wot dźěłacźerjeje nješy pśichopokaniju, dokelź je mózno, jo su mjes jich dźěłobjerjemi teź tajsy, za kotrychž je w běhu lěta 1927 druhi dźěłodawaś znamki khpił.

Wšchitko dalšne je z lopjena dowidźeć, kiž je na finanznym hamcze darmo dostaś.

W Budyšchinje, 6. januara 1928.

Finanzny hamt.

Wužiwaćz drjewjany móst pśiches Schprjewju na Budyšk-Mužakowskej dróży pola **Lejśeje** we Wojerowskim wokrjesu **je za wšchitkón wobchad z cźežśimi autami pśiches 80 zentnarjow** zhromadneje wahi zakazane.

W Budyšchinje, 11. januara 1928.

Hamtske hejtmanstwo.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Zjawne namołwjenje k wotedaću dawkowych wosjewjenjow za nałětne napołoženja 1928.

Dawkowe wosjewjenja za dochodowy dawk, towaršnostny dawk a wobrotowy dawk maju so w cźasu wot 1. hač do 15. februara 1928 pod wužiśenjom pśichpódpismych formularow wotedaćz, dostanu ź finanzneho hamta formular pśichpódpisany. Winowatosćź wotedaćza wosjewjenja na dochodowy, towaršnostny a wobrotowy dawk wobśeji dale, teź hódźi ho dawkarjam formular njepśichpódpiśćejce, jeli trjeba maju źebi dawkarjo wot finanzneho hamta formulary žadaś.

We Wojerezach, 13. januara 1928.

Finanzny hamt.

Towaršstwowski powěstnik.

Budyšin. Wšitcy spěwarjo „Nadźija“ maju přich. njedźelu pop. w 4 hodź. w **Serbskim Domje** spěwnu pruhu. Dirigent.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwołuje kóždu sobotu wjeczor we 8 hodź. Přińdźe z časom!

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, wuhotuje sobotu, 28. wulk. rózka, wječor w 7 hodź. w žurli „Ballhaus“ na Budyskej dróży 35 (Bautzener Str. 35) swój 49. założeński swjedźeń z přednoškami, z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so nanajwutrobniśo přeprošuja a su nam lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmjeje přich. njedźelu pop. w 3 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu. Knihownik prosy, zo bychu so wšě wupožćene knihi hnydom wrośiłe, dokelž dyrbi so knihownja znowa zarjadowaś. Wosobje pobrachuja wjele čisłow časopisa „Kulturwehr“ a měsačnika „Łužica“. — Knjez wyšši telegr. inspektor Kubjeńe z Budyšina chce nam zajimawy přednošk dźeržeć, tohodla přińdźe wšitcy! Naši dowěrnicy njech to dale wozjewja.

Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ zmjeje přich. štwórtk (26. l.) spěwanje w Njechornju. Swjedźeń so bliži, tuž je krute wobdźělenje wšěch spěwarjow winowatosć. Dirigent.

Radwoř. „Jedn. Sokoł“ zmjeje jutře pjatk wječor 1/8 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Wočakuja so wšě aktivne a pasivne sobustawy. — Zwoławanje wupadnje. Starosta.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždy pjatk nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“; přichodna je pjatk 20. I. Sobustawy M.S. a hosćo su lubje witani.

Předsydstwo M.S.

Sokołstwo, sport a hry.

Zymski swjedźeń jednoty „Sokoł“ w Delnym Wujezdźe.

Njedźelu 8. 1. stupi naša sokolska jednota zaso raz na zjawnosć. Bźěžo so z wulkimi wobcežnosćemi, zdalena wot swěrnych serbskich bratrow, kołwokoło ze žołmami Němcowstwa je sebi žiwjenje zakhowała a zwučuje porjadnje a pilnje. Zo by to přećelam a njepřećelam pokazała, wuhotowała naspomnjenje swjedźeń. Skoda zo běše wopyt tak słaby, zdźěła drje běše njewjesole wjedro wina, zdźěła pak teź, zo běše w druhej wjesnej korčmje kózłopiwo. Tam wězo mnoho Serbow radšo dźe hač na serbski swjedźeń. Z jadriwymi słowami powita 1/29 hodź. br. G. Mertin přitomnych. Jena pjatka muźi wustupi z Bukečanskim prostym a „wšitkim zdar“ zarža mócnje přez žurlu. Na to zwučowachu dźěći wot br. M. Martina zestajene a nawučene proste po hudźbje. Jim sćěhowaše prěkušowe zwučowanje mužow. Potom pokaza dorost na bradłach, kak je pokračował w čělnej mocy a hibičiwosći, a potom zwučowachu dźěći na prěkušu a bradłach. Na kóncu stajichu dźěći hišće rjanu skupinu, a z małym wustupom, při katrymž br. M. Mertin ze sokolskej korhoju w rucy sokolske heslo přednjese, skónči so porjad, kiž běše so spěšnje a hładcy wotwiwał, kaž je to zwučena wěc pola Delno-Wujezdźanskich Sokołow. Wšitko so derje předwidźe a znowa su woni Serbam česć dobyli a sebi teź pola njepřećelow připózнаće wunuzowali. „Na zdar“ na dalši puć wšěm, kiž hišće so swěrnje dźerža k swojemu a so njejsu zhubili w morju renegatstwa. Skónčnje hišće próstwu na zbožownišich bratrow tu a tam w Jednotach: Podpjerajće bóle swojich bratrow w Pruskej. Woni steja na straži w kraju, bdźeź so wšitko přećiwo nim měri a dyrbja widźeć, zo sami njejsu. Daloki puć nas njesmě nastróžić, a woni potom z nowej nadźiju do přichoda kroča. Zo wjesoła rejka hišće dołho wšitkich zjednoći, so samo ruzumi.

Kerk.

Kolesarstwo.

Sportska wosada w Milanu (Mailand) dobyćerja w Lipsčanskim šesćdnjowym wujezdźowanju Girardeuga při jeho zastupje do Milanoskeje zymskeje wujezdźowarnje wutrobnje witaše.

Skónčenje šesćdnjoweho wujezdźowanja w Chikagu. Poslednje hodźiny Chikagoskeho šesćdnjoweho wujezdźowanja nasta hišće rozhorjace honjenje. Dobyćerjej běštaj Debaets—Beekman. Cara wučini 3 682 880 kilometrow, to je w přerčzku na hodźinu 25,330 kilometrow.

Kopańca.

„Budissa“ w Budyšinje a **V. f. B.** w Kamjencu skónčištej swoje niedźelske wojowanje z 3:3.

Paris přećiwo Winej. Nimale samsne muštwo, kotrež tydźenja krajnu hru přećiwo Belgiskej z 2:1 dobu, wojowaše njedźelu přećiwo Parižanam. Woni dobychu z 3:0.

Boksowanje.

Quadrini zbije Ruiza. Bój wo europske mištrstwo w pjerjowej wazy wotmě so w Madridźe mjez europskim mištrom Antonijom Ruizom (španiskim) a Italčanom Quadrinijom. Italčan měješe wjacy zboža hač jeho krajan Bonaglia w Barlinje, wón dobu w 15 wustupach jasnje po dypkach. Je-li Internacionalna boksowańska unija wužadanje němsk. mištra pjerowje wahi Pawoła Nowaka připóznaje, drje pridy abo pozdźišo k němsko-italskemu wojowanju wo europske mištrstwo dóńdźe.

Domgörgen zbity. Europski mištr lohkeje wahi Domgörgen bu w Kölnje zbity. Nad nim dobu Eder z Dortmunda po dypkach.

Max Schmeling w Hamburgu. Nowozałoženе boxowanske koło w Hamburgu běše sebi na njedźelu europskeho mištra Maxa Schmelinga přeprosyło. Na dwórnišću wězow jeho wulka syła sportnikow powita.

Tunney w klubje milijardarow. Z Newyorka pisaja, zo je swětowy mištr w boxowanju Tunney zjednoćenstwu Madison Sqnare Garden Athletic Club přistupił. Tutón klub płaći powšitkownje za klub „tych šěść stow milijardarow“. Tunney je prěni boxaŕ, kiž smědźiše do tutoho kluba zastupić. Klub ma čakańsku lisćinu, na kotrejž je wjacy hač 2000 wosobow zapisanych.

Sněhakstwo.

Skakaŕ ze sněhakami so ćežko zranił. Při skočenju na pruhu na horje Kanzelschanze pola Villacha potrjechi znateho awstriskeho běharja na sněhakach Otu Ammanshausera ćežke njezbože. Bórzy po doleskoku přećisny so Winćan a wosta ćežkozranjeny ležo. Wón běše sebi nop ćežko wobškodźił.

Šach.

Ruski slawny hrajeŕ šacha Bogoljubow přebywa tuchwilnje w Swajcarskej, zo by so tam na někotrych šachowych hrach wobdźělił. Při jenej hrě we Cürichu ze šwajcarskim hrajerjom Gygljom dyrbješe so Bogoljubow z „remis“ spokojić. Pónjedźelu wječor hraješe Bogoljubow přećiwo wustojnemu šwajcarskemu hrajerjej Zimmermannej a dyrbješe so po tśihodźinskim wojowanju podać.

Capablanca, kiž je při poslednim šachowym turneju přećiwo Rusej Alechinej podležał, chce pječa zaso přećiwo Alechinej, kiž je nětko swětowy mištr, wustupić.

Serbski Hospodar
Časopis za serbskich ratarjow
Číslo 3 Budyšin, 20. januara 1928 Lětnik 35

wujwoje mastwjenja a wšeho dohladowanja Mielej płokawa smérom dale dźeła. Mjes tym mózejch hižo schatow ja druhu płokańzu pschibotować. Nětkuždże po 10 mjenschinach je prénja hižo do cżista wuplokana.

Kak budżesch zu nětko wužimać, žo wěsće wes pna praschesch. Też tole Mielej płokańcża radu a ruce wobstara. Na prénim wobrazu spóznawasch „Mielej zimanu". Trjebasch ju jenoż jahibnyć. Kruch ja kruchom pschijimuje schaty, je nimale do żuchcho wužimajo. Hdyž tajše j mazu wuż mare schaty wupowěsnjesch, żu ja najtróschi cżaš też pschi mjenje płónczným wjedrje wušuschene. Stara k wěrje podobne żo cżi njesda, jo żu prjedy wschitke tele dźěła dyrbjała ź rukomaj wobstarać. Nětkdy mje po płokanju ruzu wjele dnjow po żpodi bolescha, běschtej rosrhowanej. Kónczli porstow tak boladu, jo so niczeho dótknyć njemócach.

Je-li wjedro dowoli, wukładuju wuplokane schaty na trawnik k bělenju. Mjes tym płokawa zama a njemylena směrom dale płoka. Tak wo cżaż płokanja hižo wschelake dźěła wobstaram, kotrež mi prjedy po płokanju do rukow hladachu. Wopomińcże, kelko na cżaju saluruju. A cżaż żu dźenża pjenjesy. Moja płokawa je tu ź lutowańcżu. Ty żo wěsće praschesch, schtó tole wschitko tak rjenje wobstara. To je motorik. Se wschěch stron je tak derje wobarnowany, so jemu para płokańnje njeswadźi. Potom zwuklady ź rúzky pschirawnu rowńchko w płokawje dźa. Slaj to schnura wobstara. Hdyž żo kruch schatow w płokawje nětkdże haczi, schnura żo żunje, wona njegwałtuje a tuž też schaty njetorha. Tak njeswadźi ani schatam ani cżerjazej pschitrajwe.

Nětkdy běch pschi płokanju wobužna kaž stupjeń, mój mužik to derje wjedźesche. Na dnju płokanja hladasche kaž płužne kolejo. Dźenża żu w naschim domje dny płokanja dny cżicheje radosće. Mam tkwile dosch żo wschěm hospodarskim dźěłam ź kedźlivoscżu wěnowacz. Jeżcz njetrjebam kaž prjedy nětkdy jenoż ź tkwakom spanjacz.

To wschak je wschitko derje, ty měnjch, ale te pjenjesy, tu žeł pjenjes, kotruż tajka pschitrawa pschindże. Tuž dżu cżi nadrobnje sliczbowanje japodacz a cżi dopokasacz, ja se Mielej płokawu woprawdże lutujesch.

Wobliczu, schto je mje płokanje zentnarja mašanych schatow nětkdy stało a schto mje dźenża pschindże. Telko schatow samóże tóżde 4 njedźele źmójba po 6—8 wožobach samasacz. S ruku płokajo wudach:

A. Wschelake potrjeby:

7 punt. mydłoweho prócha	po 60 pj.	4. 20 hr.
2 punt. mydła	po 70 pj.	1.40 hr.
4 punt. jody	po 9 pj.	0.36 hr.
32 puntow drjewa	po 2 pj.	0,64 hr.
72 puntow briketow	po 1½ pj.	1,08 hr.
		7, 68 hr.

B. Dźelawe mozy.

Płokarićża na diwaj dnjej	8.— hr.
Sa nju jěsć	6.— hr.
	21.68 hr.

S Mielej płokawu mam wudawkow.

A. potrěby:

3½ punta mydłoweho procha	po 60 pj.	2.10 hr.
punt mydła		0.70 hr.
2 puntaj jody	po 9 pj.	0.18 hr.
16 puntow drjewa	po 2 pj.	0.32 hr.
36 puntow briketow	po 1½ pj.	0.54 hr.
0,5 tw. miliny	po 40 pj.	0.20 hr.
		4.04 hr.

Sa dźeławe mozy žanych wudawkow nimam, 0.00 hr.

4.04 hr.

Tak salutuju ź kóždym płokanjom 17, 64 hr. Hdyž wos lěto 12 rasow płokam, wuczini to 211. 68 hr. Tak ja najtróschi cżaż žo nam saruna, schtož ja Mielej płokawu žiny wudali.

Hotowa płokarićża — hotowa ź motorom, trjebadch ja jenoż do tentafto jahibnyć, płaczi 260—440 hr. ja tym hacz je wulka a mózi motor je trěbny. Wěsće njeby tak tunju a źwódomitu płokarićżu wotpokasała. Jónu jenu wuhladach, kotraż mózesche źwój 25lětny jubilej źwjeczicz a pschesu hischće je žamej źwědomliwoscżu a źwěru źwoje płokanje sastarasche. Tajku źwěrnu a dobru płokarićżu by žebi wěsće rady pschistajiła.

Spodźiwne, so mużożo, kiž chżedża tola hewak tak pschesłepani być, kaž hdyž bychu mudrosć je źmjetańzu jědli, žo ja tele nowotarstwo tak mało sajimuja. Hewak žo ja wschě dopředkarstwo horja a ja nje wustupuja. Jenoż wbohe hospoża móhła žo po sastarstim waschnju dale dreć. Mój najlubschi, dźakowano Bohu, tak maliczkostny njeje. Trójzy do njeho storcżich a źwoli hižo do kupjenja, dokelž běchmy tamne lěto prožata derje pschedali.

Runje běch cżi wobliczika, kelko źym nětkdy ja najatu płokarićżu źwudawała. Moja nětczischa je ź mało wolijom a tukom špokojom a do żuchcho kucżika wjelba ju stajamy. Tuż też wjele městna njetrjeba. Milinu podawa milinarnja ja nětkaf źnjeßliwu płaczisnu.

Hdyž masch źiwérneho mużika, a ty, luba rjana njewésta, źwojcho najlubschcho runje tak źwérneho potom żu schaty bórzy tak spokojom a do żuchcho kucżika wjelba ju stajamy. Tuż też wjele městna njetrjeba. Milinu podawa milinarnja ja nětkaf źnjeßliwu płaczisnu.

Mandlowanje wschak dawno tak wobcżežne a wobužne dźělo njeje, kaj płokanje. Dokelž njerozdźělomy hóže mužku mandlu postajicz, khodżach źwojej towarischzy na tamom kónzu wšy, źwoje schaty mandlowacz.

Tak jetkach žo jónu, hdyž sadżo ź naschej Marju ź korbom schatow k towarischzy khmatach ź knjesom Faltingom-Njeźwaczidlskim. Toho žnano też wěsće znajesch. Jako zhoni, hdże dżu, žo mi ź zylej schiju wužmja. Hanża, wón praješche, źwoje schaty mózesch doma mandlowacz, cżehodla žo je schatami psches wješ dracżowacz. Wón mje pokasa na Mielej elektro-mandlu. Też tu mi „nasch" kupi, hdyž bě zpóznał, kak dobre Mielej płokawy żu. Wěr mi, dźenża nimam je schatami zkoro žaneje hary wjazy. Tale mandla wjele měznosće njepotrjeba. W „Serbskich Nowinach" cżitam kedźlivje rosprawy wo wjedrje. Po nich mózesch žo trochu złožowacz. Tohodla je žynami a wotkawami pschezo wucżeknjemy a je źwojim žuschenjom schatow tohorunja wutrjechju, hdyž rosprawy we „Serbskich Nowinach" wobkedźbuju.

Prašenja a wotmołwjenja.

P r a s c h e n j e: Mam nětkotre jabłucziny a kruschwiny blizko domu stojo, kotrež źwoje korjenje pod sakdane murje cżerja. Schtomy jara mało njeżu. Sšad k tomu hischće na schtomach huże a tak njedostrawjeny swotpada. Sšónże njemóże dla murje k schtomej. Móżu schtomy žnadź hischće pschežadźicz?

W o t m o ł w a: Je-li schtomy k najmjenschomu 1.50 cm. wot murje dalene steja, mózesche je hischće pschežadźicz, wobeže njeje-li póda pschejara pěstoicżna. Schtomy mózemy hacz do wěsteje starosby pschežadźowacz. Cżim starschi je schtom, cżim hubjenschu žo pschimmje. Też tudy wjele na pódże saleži. Wam pak pschežadźowanje njeradźimy, dokelž na waschich žadowych schtomach žnadź wjele njeje.

Serboskebraty karnikl.

(S wobrazom.)

W jeżdżowazym nastawku chzemy žebi nješchto wo rjanym schérobłébratym karniklu powědacz. Se tschěch drobnych drużin jeho pola naż najbóle płahuja. Schtoż twar jeho postawy nastupa, je najbóle na dźiwjeho karnikla podobny. Dorosczeny waži 3—5 puntow. Tola je druhdy też cżežschi.

Jeho twar je sadżobity a trochu wusnanny, wotpoczujo na bležschich nohach. Wuschi staj dosthej a wusez. S rjaneje pornjo cżežej bóle mjenscheje hłowczki wustupujetej worschebrunej wobrjotej wóczzy. Hłowczka njeje pschepodokhojta ani wusta kaž pola naschcho domjazeho karnika. Schérobłébraty karnikl je wustoczny a bibicżiwy khadliczka. Kóżteje barby mjes sobu pschipruschosczej ani wiz cżémnoschérje ź cżémnoschérymi. Prénschich po...nikow kożmy bychu byle pschesażne, bóle mukojte, bjes toho, jo by na błébro sybolenje dosez wótrje wustupowało. Runje tak bychu je pschipuschczowanja mjes cżémnoschérobłébrojtymi źmużkami a žanzami pokhadżeli karnikle ź nimale cżémnoczornymi kożmami bjes wschcho błébrateho sybolenja. Prawe płahowar karnikłow ź tajkimi skepżanymi barbami dale njeplahuje. Wuplahowanje skocżatkow ź bjespororczitymi barbami njeźmě wjesmy płahowar pschewospjatej jenoż wulkoplahowarjam. Sšam dyrbi žo prózowacz, jo wuplahuje karnikle ź stajnobarbnymi rjenje sybolatymi kożmami. Tutón nadawk wschak je trochu wobżežny a wobużny, tola njeżměł wotrasschowacz zyłu kedźlivoscż wěnowacz pschemyślenemu pschipuschczowanju wubranych žanzow a žanczkow.

Jeniczki tak kedźlive wuplahowane žtadło mytuje prózu ź potomkami bjes smyka a poroka. Dno kożmowo ma bycz hobjomódre abo schczepjelomódre (schieferblau). Wono njeżmě na serjawo pschekhadżecz. Kożme njech żu prawje huże. Cżim huschcżische żu, cżim bóle żo na błébro sybola. Cżémnoschére błébrate barby maja znajerjo najradscho. Runje tale barba najbóle na błébro pschekhadżujo żo sybolí. Sšlébrate karnikle njeżmějch pschipuschczowacz prjedy hacz potnje dorosczene njeżżu. Jenoż hdyž żu dorosczene, žnano wo wóżom hacz 12 měżazach, žo jeho kożmy w najwyschschim błyscżu sybola. Halle potom je źmějch też rjeżacz. Chzył-li je prjedy rjeżacz, njeby koża nicżo hódna była. Tuta drużina karniklow ma źwoju hódnotu we źwojej żoży a nicż we źwojim mjażu. Cżémnobłébrjote karnikle pschinżu sybje cżornymi kożmami na źmět. Po schtyrjoch njedźelach zapoczmu pschekhadżecz. S tóżdym dnjom barba jich kożmow pscheso bóle na schérobłébroju pschekhadża. Jara sajimawo je, tutomu pschetworjenju kożmow pschikhladowacz. Kóżde skocżatko żda żo hinasche byez. Sda żo, so masch dwójnobarbne cżémnoschére. Dokelž tuta drużina wjele pytane koże podawa, je wažno jich płahowanje źwěru spěchowacz.

Swójbne należnosće a domjacnosće.

Hischće dźenża nadeńdźemy mnoho hospodarjow a hospożow, kotříž njemóża bjes toho wutracz, so njebychu żo je nětkim jadżerali abo žnadź ź nětkim skorżili. Sšnadź druhdy dla wotworanja nětkajeje mjesy na polu, żony sabo domadla nětkajich kleskow. Tajke a podobne sadżeranje njerwjedże żenje k niczomu dobremu. A tónz tónzow je, so tón abo tamny zapłacży nješchto hriwnow, kotrež žamo druhdy do stow licża. Najbórje je, hdyž tajke wěsy psched krajne

ſudniſtwo pſchiſndu. Tam zyte tunjo njewoleńdzenny. Mnoſhi je bizo kubko pſcheſkorſził. Pſcheb krótkim ſunu w Sserb. Nowinach ſamo wo jenym zwjeſtkrubleryu cjitali, kotryż je ſ prozeßami ſjwoje zyle ſamlożenje ſhubił a je hacź na proſcheriſti kij pſchiſchkol. Tajſe pſchikladu nam dożnahajn. Tohodla chzemy dzenża nješchto rjadkow ja tajſich, kotrjż radu ſforża, podacź.

Cźłowjek ſo cźaſto do ſaunych ſchmjatańzow ſaſchmjata a cźejko ſo ſaßo ſ nich wuſchmjata. Kelko wuidamkow potom ſ tym naſtanje. Lepje pak je, ſo pſched ſchkodu warnowacź, hacź ſchkodu placźicź. Tuż dzemy radſcho tajſim ſtórżbam ſ puca. Njethodźmy ſ kożdej maliczkoſcźu k ſudniſtwu abo k wjeżnikam. S tym ſalutujemy cźaß, njerſamje a pjenjeż. Że-li ſo wam nehdy nješchto wjeradźi, dha njeſhubcje hnydom hłowu ale mějcje nadźiju, ſo budże poſdźiſcho lepje. Sſa-li ſo ſ twojim ſurożodom pſcherecźaſ, rosmyſli ſebi doma, hacź też njeſhy ſam ſnadź nješchto wina a hacź ſurożod też nina ſnadź druhdy nješchto prawje. Druhdy je jenoż njedoroſemjenje a kożda ſtrona je tróchu wina. Njentyżli ſebi, ſo maſch jenoż ſam prawje a druſy pſcheco wopak. Wujednanje abo dorozumjenje je lepſche, hacź hdyż ſo po ſudniſtwach wokolo hońcź. Wożebje pak budźimy pſcheco mérniwi a jenje ſpchenahli. S tym ſebi jenoż ſamt ſwadźimy. Njeczźimy to, ſchtoż by druhemu wadźiło, nam pak niczo njepomhako. Mamy-li doſh, ſapłacźimy jón w prawym cźaßu, ſo by k ſudej njedójſchło. Mazźimy-li hnydom, twuhbanny ſo ſudniſtwa. Porjad je nam wſchudże k ſhożu.

Wożebje budźimy kedźżliwi, hdyż nješchto podpißujemy. Njepodpißujemy jenje niczo, njeſjmy-li ſebi to najprjedy derje pſcheczitali. Loſtocźiwa wěż je wożebje ſe ſménkanni (Wechſel.)

Pſched ſudniſtwom płacźi jenoż to, ſchtoż mójeſchi dopokłacź. Njeſpuſchczej ſo na ſlwédkow. Najczaſniſcho ſjedaju cźe cźi, na kotrychż ſu ſo pſchejara ſpurſchcźał. Majchli ſleho pſchecźiwnika, njemucź jeho k najhórſchemu. Njewéſch, hacź jeho też druhdy njetrjebaſch.

Wuhibaj, ſo, hdźeż mójeſchi, ſudniſtwu należnoſcźam. Wéſch ſapoczatk ſudniſtkich jednaniow, njewéſch pak jich wukonz.

Rólnistwo.

Wurośćenje běrnow.

Każ je kożdemu hoſpodarſej ſnate, ſo wſchě běrny po cźaßu wuroſtu abo wurodża. Najhórje je ſ tym w Rynſkej krajine a we Weſtfalſkej. Mnoſhy pak njemóża ſebi pſchi tym pomhacź, ſchtoż je najhórſche. Też mjes naſchimi hoſpodarjemi bychu ſebi mnoſhy rady wěſtu druźinu dołho jakhowali, tola po cźaßu ſo njechaju wěſte druźiny wjazy radźicź a nam niczo druhe njeſhonja, hacź ſebi druhe nowe ſjunjo wobſtaracź. Mnoſhy njeſjm hacź dotal hiſchcze pſchicźinu tajſo wurośćenja tak prawje ſpóſnali. Tak dałoko pak móżachu ſwěcźicź, ſo tajke wurośćenje niczo druhe njeje hacź nahromadżenje wěſtych thoroſcźow w jenej a tej ſamej druźinje. Jenoż běrnjaze thoroſcze ſu ſ wopraudźitej winu, ſo ſo nam běrny wjazy njeradża. Druſy pak wutkladuja też druhe pſchicźiny a praja ſo ſu thoroſcze dołe pódlanſka wěż. Chzemy tohodla dżenża we tutym naſtawku wſchelake praſchenja wurośćenja běrnow roſriſacź.

Hdyż ſebi hoſpodaŕ nowe běrnjaze ſjunjo kupi, dha móże je do lepſcheje póby wożadźecź abo bóle hladacź, dha ſo jónu po cźaßu tola wjazy tak njeradża, taż prjedy pola płahwarja. Pod ſjunutſchim podniebjom abo do cźim hubjeńſcheje póby dyrbimy běrny ſadźecź, cźim prjedy też wuroſtu. Druhdy běrny w ſjwojim roſcźenju ſpodóbnje ſpěſchnje wróćo woſtanu a ſo też ani pojdźiſcho wjazy njeſhrabaju. Tak mamy ſ nekotreje druźiny na druhe léto na 60 prez. njejenje wurośćenja byćź w pſchehlhadźanju. Tohodla bjes ńdźiwa, ſo chzemy k tomu bórzy wotzmanhacź.

Cźim ſpěſchniſcho ſu běrny wuroſtu, cźim bóle też jich thoroſcze pſchibéraju. Khoroſcze ſu wichelake. Druhdy wſchě běrny njechaja ſkhadźecź, ſu blakate, dróbne, ſelo ſo jim trucźi, je piſane a tak dale. Tajke ſamlożnoſcze běrnow léto wot léta pſchibéraju. To wſchitko potom njemuſemy wurośćenje běrnow.

S fiſijologiſkeho ſtejniſcheza je wěſo najſhmatiſche ſjunjo k ſadźenju je ſtrowych běrnow. W nekotrych krajinach pak też ſjunjo njeſrawych běrnow ſadźeja a hoſpodarjo njemóża ſtorźecź, ſo by cźiſte tole ſ winu wurośćenja było. Běrny běchu ſ méſtnami ſkoro ſtrowſche hacź te po doſrawjenych běrnach. Wěſty holandſki wurjeny dyze praſicź, ſo wéſta druźina běrnjazeje ſchmizy też wurośćenje běrnow ſawinuje. Tute ſchmizy, każ won praji, thoroſcź ſ thorych pjeńkow na ſtrowe pſchenjeßu a najprjedy ſelſcheźo natyknu. Tole mjenuja druhe abo ſekundowne natyknjenje. Se běrnami ſjamjni ſo thoroſcź potom dale dżeđźi. Hdyż tohodła two nješchto prjedy běrny iberaju, hacź je ſo druhe natyknjeuje ſaſoczało, dha ſo thoroſcź dale pjchenjeſcź njemóże, a my mamy ſtrowe běrny, kotreż móżemy na druhe léto bjeß ſtracha ſadźecź. Pod tym rozumimy, cźehodła je ſjunjo ſ njeſrawych běrnow druhdy khwanſche. My pak chzemy pjchiſpomnicź, ſo tudy ſnadź njeje hłowna wina. *Hetmik ótyku ſo nałaſe ſaſnje bócźty ſenje njetwarſeſe.*

Dobru druźinu dżeje ſdźerżecź móżemy ſebi jenoż potom, hdyż w lécze hnydom na polu ſelſcheźo ſtrowych běrnow wubjeramy. To pak na jenoż potom wupſech, poczńje-li ſelſcheźo blakate byćź. Mamy-li na polu w jenej druźinje ſame khore pjeńcźi, potom nam też wubjeranje ſelſcheźa niczo njepomha. Dale dyrbimy hiſcheze pſchijpomnicź, ſo ſo běrny we wſchech krajinach jenak ſpěſchnje njewuroſtu. Wo tajſich krajinach, hdźeż ſo běrny ſpěſchnje wuroſtu, ani wubjeranje ſtrowych pjeńcźkow żadyn ſmyſł nima, a byrnjeż bychmy wěz ſedźlinjiſcho wunjeſli.

So bychmy mohli ſ dźéła wurośćenju ſadźecź, mamy hiſchcze jenu móżnoſcź. Możemy běrny cźaſejſcho ſ nékint druźinu wuměnicź. Tak běrny ſaßo do druheje krajiny pſchińdu. Tuta metoda pomha lepje hacź wſchě druhe. Mnoſhy ſu też hižo tak ſpytali a ſu dobre wupſechi méli. Schtoż ma dobru pódu, na kotrejż ſo běrny tak bórzy njewuroſtu, tón może też ſjunjeńſtne běrny ſarucźene dale pſchedawacź. Sa nowej druźinu je pſchezo wulke proſcheńje. Mnoſhy nałéto njemóża telko běrnow ſadźecź, dokelż ſjunjo nimaju. Mamy-li pak dobru druźinu, dha ſo nam to tola pſchezo derje ſapłacźi.

Hdyż ſebi nowe ſjunjo kupimy, mamy pak ſo na prénim méſtnje wo to poſtaracź ſ woſtel nowe ſjunjo potſhadźa. Mnoſhy ſo ſa tym dokładnje njeprajſcheju a tohodła ſo potom dźiwaju, hdyż jim běrny bórzy wuroſtu. Powſchitkownje pak buchmy ſebi pſcheli, ſo by ſo prawa pſchicźina wurośćenja běrnow bórzy ſwěcźiła. Potom bychmy mohli też ſ prawymi a wulpěſchnymi ſrédkami pſcherecźiwo tomu ſakrocźicź.

Wapno k ſelkhadźanym roſtlinkam.

Wapno je jena ſ hłownych ſjwiżin, wo kotreż ma ſo hoſpodaŕ ſtaracź, ſo by jeho w pódźe doſcź było. Hewak njemóżemy ſ pódy doſahajcego twużitka wożakowacź. Wěſo ma wapno byćź taſke w pódźe, ſo by je roſtlinka mohła ſnadnje pſchijimacź. Tohodła ſo njeſmé jenje hłuboko ſaworacź. Njemóże-li k wapnu w pódźe doſcź powětra, njemóże ſo też doſcź derje w pódźe roſtoźicź a roſtliny je njemóża doſcź derje pſchijimacź.

Tak bórzy hacź je roſtlinka ſelthadźała, je wſchě wapno, kotreż bě w ſymjelſchku, ſmutrjebane. Namaka-li roſtlinka hnydom ſe ſapoczatka podła druhich ſjwin też doſcź wapna w pódźe, dha ſo hnydom ſe ſapoczatka derje wuwije, je ſdrowa a kruta. Hewak pak ſedźo woſtanje. Na tym, kak ſdrowa je roſtlina wot ſapoczatka ſem, ſależi też jeje dalſche wuwicźe. Lepje wuwite ſorjenje moża ſdru roſtlina lepje ſjiwicź. Taſka roſtlina ſo też hnydom wot ſapoczatka ſem pſched druhimi wuſnamjenja, kotreż doſcź wapna w pódźe nimaju. Niczo njepomha bohate hnojenje ſ druhimi hnojemi, njeje-li w pódźe doſcź wapna. Wapno nékotři hakle po ſelthadźenju k ſitej mjelaju. To pak je wopaki, dokelż potom wjazy tak derje njeſkutkuje. Hdyż hoſpodaŕ ſ hródźnym hnojom hnoji, dha ma ſo też ſchcźehdźe praſchecź, hacź je w pódźe doſcź wapna.

Skotarstwo.

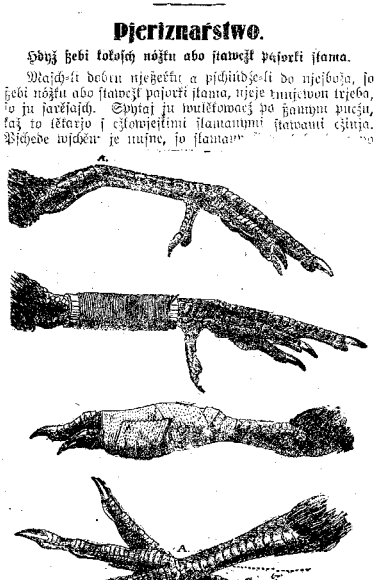
Cźehodła nékotre truwy druhdy cźerwjenje mlóko deja?

Na mokrych łukach roſeje cźaſto wſchelaka wótra a rěſna trawa. Mły njemenujemy ju woßaniza, ſchmiza a podobnje. Dawamy-li taſku trawu ſkotej, poſona beji nam lóhko ſwane mlóko. Mamy-li pſchewjele taſkeje trawy na łukach, cźińimy najlepje, hdyż łuku ſnowa ſworamy a na nju druhu trawu woßjejemy. Hewak tuku trauru na druhe waſchnje njejnicźimy. Prjedy hacź łuku woramy, dyrbimy ju najprjedy wotwodnicź, to rěka wſchě hrbje ſeſběhacź, ſo by woda derje wotběgała. Krowam, kotrež nam cźerwjene mlóko deja, móżemy nécźto malo liptoka dawacź. Liptok nébjeſkłuſi na noſhich ſahrodach rożeje. W katoliſkich ſtrowach ſón mjes Bożim cźełom ſwjeżicź dadża.

Pjeriznarstwo.

Hdyż ſebi kokoſch nóſku abo ſtawcźk pjaſorki ſłama.

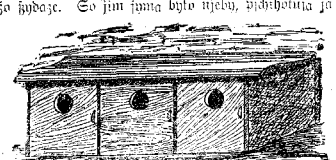
Maſch-li dobru njeſběhu a pſchińdże-li do njeſbuża, ſo ſebi nóſku abo ſtawcźk pjaſorki ſłama, njeje łutcźiwa trjeba, ſo ju ſarkſaſch. Spytaj ju wutkłowacź po ſaunym puczu, każ to lékarjo ſ cźłowjeſkimi ſłamanymi ſtawani cźinja. Pſchede wſchém ſe nuſne, ſo ſłamane

jnjeſłożenju ſrumuſch. Potom połoj jón, każ na naſchim wobrazu ſpóſtawaſch, do cźeſtkich ſdpjerkow. Tute wobwiń kruże ſ nitku, ſo ſrumany ſtaw njebu ſtrowa wutſorźił, ani tam ſo rybowak, hdźeż je ſlenecź. Rumanje a ſawalenje dyrbiſch ſ twułkej wuſtojnoſcźu a kruże pſchewjeſeſ. Pola ſkoczatkow wſchě ſranjenja a ſlenki ſpěchnjiſcho ſażija a ſo wulpoja hacź pola cźłowjeka.

Hnězda, ſo może pała też w ſjmje łahnyć.

W południowej Němſkej, wożebje w Hamburgiſkej kraſinje, ſu ſo na to położili, młodźiſcźi a thopowki też wo cźaſ ſymy kormicź. Tohodła płahuja a dżerża ſcźi paty też najſymu hižo ſydaze. So jim ſjma było njeby, pſchihotuja ja nje

hnězda we wożebitych [illegible]. Je waja, każ ſ naſcheho wobraja ſpóſnawamy, [illegible] mnoſte dźéry wurośćane, ſo by hydaza pała pſchezo doſcź cźerſtweho powětra měła. Tutón łaſchczźit ſtaja w ſymniſchim cźaßu do ſjmy pod kawn abo do blížkoſcze łachłow. Jeja wěſo njejmědźa wuſtudźicź, hdyż pała ſ hnězda dże, ſo by ſo pſchebehnyła, wuczźiſczźała a *najzrała.*

Něšto wo płokanju, płokarńcach a šałach.

(S wobraſomnaj.)

Mieleź twórnje tow. na akzije w Gütersloh dżełaju njes druhim też płokawy a mandle ſ elektriſkim cźerjenjom. Wo wich jena hoſpoża tole pſcheſe: ſ

S Mieleź elektroplokanu je wopraudźe hrajo móżno, też wjele ſchaſtow ja krótki cźaß ſ łohſej próżu wupłokacź. Schtóż je ſjwoje ſchaty hacź dotal w płokawje ſ ruku hibajo abo na ſchudraku ſ ruku płokał, njeſapſchija, każ Mieleź elektroplokawa płokanje jwołuje. S najmjeńſcha ja ſjym to najhońiła. Kajſi bě to nehdy hołt a tołk, dreźenża a njerſanja. Nětko płokam ſ radoſcźu bjeſe wſcheho napinanja.

Luba hoſpoża ſlyſcheſch też ty do tychſe pſchenapinanych? Daj ſebi rozpowédacź, kak ja nětkole płokam. Rano ſahje ſo do dżéła dam. Dżeń prjedy ſjym ſchaty namoczźa. Nětko je ſ namoczenja wſawſchi wotpłokna. Mjes tym ſjym w kotliku wodu ſhréła. Do teje ſchaty ſkładu a ſa-

warju. Do płokawy pſchihotuju po roſpißanju płokaju moſchcźiju. Naſcha mała Hanka je pſchipędła ſ hłownej woſpodu. Cźaka jenoż, ja ſ wécźom płokawu jaczźiju. Hładaj jenoż ſ kaſtim wjeſelom motor łahnjeje. Wojeſeje njeſnaje. Schwórcźo elektriſti motor dżeło pjchewopnje. W płokawje pórźnje ſo bórzy a ſjeżo pſchewałuja ſe ſchaty. W njej dżełaja pilnje paleźiti, hdźeże na płokazym wokſchidle. To ſo jeſcźo a pěnjo koleba. S wjeſelom tajſenm cźikotej a hibotej pſchihładujeſch. Jow a tam, préti tajſenm cźikotej a hibotej pſchihładujeſch. Jow a tam, préti a pódlu paleźiti ſchaty hibaja. Też najbóle jabrudźene ſchaty doſtanu ſaßo dno. Byrnjeż dyrbjała wot płokanja na thwiſcźeźich wożſpuſcź, ſ dżełom njeſchéſtanu. Bjes

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Po wukraju 15 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihtiskarnja, zap. dr. a w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobłóžeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 16 | Budyšin — sobotu, 21. januara 1928 — Bautzen | Lětnik 57

Njeprawda!

Kaž němšce nowiny pišaja, je italiska schulska wyschnosć w południowej Tirolskej roswučowanje němskich dźěći w nabožinje po němsku zakazała. Zyla Tirolska skluscheše do wójny k Awstriskej. Po wójnje południowe dźěl Tirolskej z polonja hory Brenera k Italskej pschinadny. Tam žydli hischcze wjele tyhajow Němcow. Italske knjezerstwo zo prózuje, němsku rěc z pomozu schule a Bohužel tež zyrkwje wutupicź. Sa to je italskemu knjezerstwu kóždy srědk prawy, wono cźini to, kaž z němskich nowin wěmy, z nazyłnosczu. To je njeprawda psched Bohom a psched cźłowjekami. Kóžde wutupjenje macźerneje rěcze, njech so stawa z lescza abo nazyłnosczu, je hrosnosć psched Bohom a pohorschi psched sprawnymi cźłowjekami. Přjedy abo poldźischo zo tajka hrosnosć na tym kraju, kotryž ju wutonja, wjeczi.

To pisamy my Serbja, kotrjž-sa swoje dźěći ani w schuli ani w zyrkwjach nimamy hischcze tych prawow, nam pschiwłuschazych po Bósitkim prawje a cźłowjeskich sakonjach. Pschipósnawamy, so Wróćtałske konsistorstwo je dźensa systemom zamerjo połkózowanja serbskeje rěcze z pomozu zyrkwje pschemenikło. Hdyž (runje kaž dźensa Italska) po létach scźěhowanych dobyczerskej wójnje 1870/71 sakasa serbskim pacźerskim dźěćom roswučowanje serbšcy podawacź. To naš dźensa hischcze boli. W naschej lubej delnej Łužicy žu na dźesacź a wjacy wosadow, hdźež Serbjo žaneho předowanja w swojej macźernej rěcźi njeslyschcha a serbske pacźerske dźěćzi serbskeje pacźerskeje wuczby njedostawaja. Je-li Wróćtałske konsistorstwo z nami Serbami derje mėni, ma dźensa pschiležnosć pola prusteje schulskeje wyschnosce satrocźiźć. Sserbste dźěćzo wukhadźaze je schulow we Sserbach njemóże zo dźensa na serbšcy pacźerstej wuczbje ljes sadźewka wobdźělowacź.

We žanej schuli pruskich Sserbow (z wuwsacźom Delnjeho Wujesda), žane jeniczke serbske dźěćzo njedostawa rozwučowanje we swojej macźernej rěcźi. Haj serbske dźěćzo ani cźitacź njenawuknje, so by nabožne cźasopisy a knihe w swojej serbskej macźernej rěcźi trjebacź mohło.

K samolwjenju Wrotšławskeho a Bramborskeho konsistorstwa dźensa dźensa wěricź, so tutón njedostatk njeeksistuje. Kak pschiwdże, so dźensa žane serbske dźěćzo (z horka spomnjenym wuwsacźom) njedostawa roswucźowanja w swojej macźernej rěcźi? Prusta schulska wyschnosć ma drje wukuklanje wucźerskeho dorosta we swojej mazy. Ale we žanym prustim seminarje so ani jedyn na słužbu w Sserbach njepschihotuje. Ta sama wyschnosć, pschihotuje wucźerjow sa wschě możne potrjebnosće swojich stacźanow, haj samo sa potrjebnosće tych, kotrychž ani wustawa njesnaje. Na naš Sserbow wustawa němskeje republiki w 113. § drje spomina, ale i njecźim zo njepopytara, so by zo tež we swojim duchu pschewjedł. Haj prusce ministerstwo roswuczowanja cźerpi, so schulske wyschnosće schulam we Sserbach serbskich wucźerjow bjeru a jich tytaju do Němcow, i prosćymi Němcami pat wobhadźuja wucźerske městna na schulach w Sserbach.

Po naschim měnjenju dyrbjała prusta wyschnosć we tom widźecź sranjenje statneje wustawy. My widźimy w tajkim systemje hischcze wjazy. Widźimy w tom to samo, na cźož zo němske nowiny pschecźiwo italskej wyschnosći hórscha. Njeprawdu, k njebju wołaju njeprawdu! Italski system dźěćzom němskich starschich napschecźo je tón samy, kaž pruski naschim serbskim napschecźo. Wobaj mataj samy samer, wutupicź macźernu rěcź swojich stacźanow, dokelž njeje w Tirolskej italska a tu pola naš ni němska. Italska nałožuje srědki nazyłnosće pschecźiwo dźěćzom toho ludu, hacź do wójny w południowej Tirolskej knjezazeho, w prusich Sserbach je tónle system bóle rafinowany a nałožuje zo pschecźiwo ludej, kotryż je swoju samostatnosć pschedtyšac létami hižo zhubił. Italska sakasuje němsku pacźerju wucźbu. Prusa sakasowacź njetrjeba, dźěćzo serbskich starschich njeje w schuli nawukło, ani serbšcy cźitacź. Tuž zo serbšta pacźerska wucźba samo wot zo sakasuje. Sserbste dźěćzo njemóże trjebacź ani swoju serbsku bibliju, ani swoje serbske spěwarske, ani swój serbski katechismus.

Němcy wołaja italsku njeprawdu za swojich rodakow do swěta, schtó wustupi sa naš Sserbow, so by prusku schulsku wyschnosć psched swětom a swětowym swedomnjom wobstorzował?!!!

Tajne zrěčenje mjez Bayerskej a němskim wobornym ministerstwom.

W hospodarskim wuhberju bayerskeho fejma je so schiwórk pschi narodnjenju kulturoweho rozkleńenja sajtnawy pschipad stał. Hdyž kulturowny minister Goldenberger sreźenje wojewi, i kotrymž so nětkuschka bayerska wójskowa knihownja z wobchodźenstwa němskostatneje wosory do wobchodźenstwa bayerskeho stata wróćo swjedze, staw 1 hač 7 cźitarjow tež staw 8 cźitacź japoža, nadobo so jatorbny a praji, so to tu njeslušscha. Runje tehsle nadpadnehu wjaschinja opposicija Goldenbergera namalwi, so by tež staw 8 wošjewił, pschi cźimž so wupokaja, so žu so w tymle stawje **njes němsttim woborunym ministerstwom a bayerskim knjezerstwom postajenja sa pad cźinile, so by Bayerska na nětkajte waschnje sas swoje samstne wójskowe sarjadnistwo a wójsko wróćo dostała.**

Schulz wopisuje, kak su Erzbergera skóncowali.

Barlinske nowiny su schiwórk nadrobnosće wo złonowanju Erzbergera pschinjesłe. W nastawku Erzbergerowy morduar Schulz njeschtuk do drobna wopisuje. Mjes druhim rozpravja:

Prěni plan so złonowanje Erzbergera je so hižo 1919 w Lochstedskim lěhwje wujewił. Jako pschicźinu so jendźelska spionažna nałeżnosć a Erzbergerowe poczahi k banjej njeznowachu. Schtyri mjezy psched złonowanjom bě we Barlinje rozrěčenje, pschi kotrymž so nědźe dwaceći najwjedowace wobsoby Konsulskeje organizacije wobdźělichu. Jenobložnje so wobsamknu: **Erzbergera wottsělicź.** Morduar so z lošom postaji. Dwaceći papjerjanych rolkow so złwi. W jenej bě wulki schiwk. Tiesjen tónle łóš nuzhaju a so z tym jako mordar postaji. Se swobodnje wole so posticźich, kotrejžo pschecźelja podpjerace. Wobkedźbowachmoj na to Erzbergera a sa nim do Cźornego Lěsa sledowachmoj, w kotrymž Erzberger a Dietza bydleschtaj.

Nas pschipadnje iwbeju na lěsnym puczu setkachmoj. Pschekwapschmoj so jara a so złoro wustrózichmoj. Erzberger je drje pschedsdacze mět; pschecźoj so wustrózjuschi sawołka: „Mordarjo!“ a so do cźekanja da. Tśěchi najprjedy do Dietza a potom so dohladach, so Erzberger we pschěrowje leżesche. Na dwoh Erzberger stany a do łóža cźekasche. Tśěchach za nim. Kelko kulkow smoj swontsěkałoj, njewěm. Dźěchmoj potom k Erzbergerej do pschěrowa, so zuchmoj so pschesswědcźiłoj, hacź je wopraudze morwy. Pschi tym hischcze ras mrjeżaju ruku złěbnu a do mojich złozow hrabny. W njewonprajnej hrozy hischcze ras do njeho tśěchi. Wutwrhnjene włosy žu je hischcze w ruzy morweho namakale a policiji pomhachu, mje sa mordarja złopytnacź.

Kriza w centrumskej stronje so prewinyła.

Jedunaja wo wobcźežnostach, w zentrumskej stronje naftarych, žu so schiwórk w posedźenju zentrumskeje němskonjemskeje frakcije złonczite. Wo nich je praji, so je list němskeho kanzlera na wuczeršći łyjalk w naptapanju Stegerwaldowego stejiscźa k połnyschenju sastopnjeje nuzdy **privatny list** a so je jemu tehorunja **bjes dowolnosće wosjewjeny.** Stegerwaldowy list naftark dał; dale je Marzowej złowje „bjes podkzka“ a „njewobwone“ so pschecźiwo Stegerwaldej njenjerja a so so złonczije złowa „dr. Stegerwald a nětkoži sekretarjo towarschiwskich swjazkow“ njejsu w sazpuwazej myśli trjebale.

W tśěch, kotrejž je tejle wopowědźi pschidata, so němski kanzler Stegerwaldej sa jeho swobodnjwosći pschi dorosumjenju dźakuje a złonczije praji:

Pschi tejle składnosći žym z hlubokim wabżarowanjom złwěźił, so je na naših sozialnym zmyslenju dwěluje. Sazmunja njechcźałoj zmysł ludoweho zhromadsenstwa a sozialne sahady naschich zrowy a mam kruty wołu, połepschenje dźěłaczerstwa w złożdym nastupanju prawnje a praktiski spěchowacź.

Zentrum je republikanska strona.

Pschedsyda zentrumskeje frakcije w němskim sejmje, Guerard, je psched wotrjesnym pschedsyhdstwom zentrumskeje stronu w Dortmund-Hörde wo finansowej politiky rěcźał, pschi cźimž je złedowaze spomnjenja hódne sady wo zentrumskej politiky rjekł: „Zentrum je so i rozsudzenoscu na podłoh noweho stata, sozialneho ludoweho stata stajił. Mamy sa mjne, so w naschim staze wschě ludowe wyschiny z jenakimi prowami a winowatosćemi sobu dźełajo, a bychu rjez, so dźensa zywa mój naschich stronu we złokrotich worschach naschebo ludu bóle zakótnjenu wudźeli we akademiskich kruhach. Pozłednje dny je swarbu prajschenje nastała, hacź žnuły **republikanska abo wuzitstrona.** Schto rěka wuzitawna strona, republikanska strona? Nasche stejiscźo k tomu je złe jasne. Ssmy so nědźy w Erfurcie jasnje wo tym wuprajili. Erfurske rozsudzenje je jasne, a hdyž so praji „wuzitawna strona“, **potom žmy w dźensnischim staze republikanska strona.** Tu njeje žaneje pschecźiwnosće mjesse mun a dr. Marxom. Wopak je wěricź, so je pschichodni Němskeje jenoż we wojewanju se sozialdemokratiju sahwěsćenu. To je sa naš njeje-sjeje. Njepschitśidźeny nimo teho, so je sozialdemokratija z realnym politiskim mózným faktorom w naschim statnym złożnjein. Ssmy pozłe wědomy teho, schtož naš wot sozialdemokratije dźeli, tola so może zo pschi wschěch wobstejnosćach jenoż pschecźiwo sozialdemokratiji knjezyć je wupak.

Investigacija za Madźarsku.

W „Echo de Paris“ nowinisi spitzcźel Pertinax pschepytowanje waschnje Swjatka Ludow w Madźarskej rospomina, kotrejž budże Mała entente žadacź. „Zane pschepytanje“, Pertinax pasche, „njebu mohło pschinjepraunische byez. Wot teho cźasa, so je Němska pod ministrom Stresemannom puczała, politiku pomérnosće dźěłacź, je Madźarskej „cźesć“ pschipadła, i najwjetschej khrobłosću a **wukrajnoscu pschecźiwo mérej Europh schkaracź.** Po Sawjatogeithardźej podawijnje je stejiscźo Madźarskeje dwojosajnjeze. Pschinimérjena letzija (ekhstlanje) hy mohła jenoż wuzitna byez. Dyrbjeli pat so bojecź, Pertinax pschipsonni, so spytaju wěz tak stoźicź, so Madźarska zanu letzinju njedostanje. Pschepytowanjka prozedura Swjatka Ludow njeje do drobnosćow wudźełana, a madźarzy ministrojo budża so po prawnym puczu satitowacź. Pódla teho njeby Italska njerad widźała, hdy by prozeł nastał. Tohodla ma so wocakacź, so wulkomozy spytaju pohrédkowacź, so by so njes stronami dojednanje doszpiło. Statny kaž Němska a Jendźelske wschě możne spytaju, so by so rozsudzenju Swjatka Ludow i wjetschinu **hłosow sadźewało,** hacź je pschepytowanje trébne **abo nic. S tym pak hischcze njeje prajene, so so Praha,** Beograd a **Bukarest** i tym satracźicźej dadźa.

Madźarska spionaža w Rumunskej.

Rumunska rumunska pschedźěrnja pawi, so je so w Bukarestu wulka **madźarska spionažna organizacija** wotkrykła. Student lěkarstwa Jstwan Silai bě spytał, dweju wojakow, kotrajž w mobilisacijskej kanzlji dźěłataj, spschekócź, so byschtaj jemu nětkotre pismna dałoj. S pschepytanjom je so wukopało, so je w Rumunskej **spionažna organizacija daloko rosscherjena,** kotrejž wobsedy madźarscy studentoja pschińtłuschcja. Někotrych ludźi pak hižo sajeli. Někotři studentoja su do Madźarskeje zekli. Organizacija je so je Szegedina wodźiła, hdźež je jejne zrjedźischcźo we tamnischej univerzice. Ritz jenoż w Bukarestu, ale tež w Kluži a Bystrizy su znamjenja dźěła spionažnjeje organizacije namakali.

Parker Gilbert w Brüsselu.

Parker Gilbert, reparazijski agent Daweswoho plana, je i Pariża do Brüssela wotjeł, hdźež jmjeje podobne rozrěčenja kaž w Pariju. Kaž je złytschcźe, je Gilbert i Poincaremu a Briandowi jenicźky wo Daweswym **planje a wo** złonczinym postajenju njemskeho reparazijskeho **dołha rěcźał,** nic pak wo prascheniu łwjatskatskeho wójnskeho dołha, wo kotrymž je najmjenscha nic tak daloko, so by wo rewizijn łwjatskatskeho dołha schło. Na wopak je drje Gilbert hischcze ras jasnje rozłožił, so je złejischcźo Sjednoczenych statow w praschenju reparazijow a dołha njepschemjenjene, a so Washington hischcze pschezo tołsty dźěłazy hnuhu mjes praschenjom reparazijow a łwjatskatskim dołhom cźehnje.

Poincare a Briand drje njejtaj Gilberta w njewěstnym wo tym wostajiłoj, so może Franzowska jenoż telko i wójnskeho dołha w Ameriki sadaniez a wotplacźicź, kelko wot Němskeje wójnskeho wotschkodźenja dostała. Sjednoczene staty su je swětowej wójnu wschu stoło z Europy złwezehale a so někto w bohatschoje złoro teyu. Tola njenaležnymi Amerizenjo hischcze so i tym njeiskokeja. Rich zadanje

na to dże, so bychu europiske staty na wěcżne czasy Ameriży roboreżile a w hubjenstwje a khudobje žiworile. Sjednoczene staty róla nahrabneho bohaczka hraja, kotryž žiwjenju khudemu žobuczkowjeżej béle i wórcżka bjerje.

W Italiśej so staroba wojeńśeje śrałośeje powyšśi.

Mussolini je śejmej jakonjowy nacżiśł pśichodpołożił, se kotrymż so rekrutowanje na 21. léto mjésto dotalneho 20. léta postaji. Wołstorczenje rekrutowanja wo léto so na to załožuje, so fu so hacź dotal do brónjow pśichodzejara mjenjšt ludźo brał. Tomu na so pśichwalujaco, so je wulki dźeł wojakow śtworił. Sakoń ma wot léta 1932 płacźiś.

Maginot wo nacionalnym zrozumjenju rozwił.

Pśichi žyjedźeńskej hospicżinje w Parižu je pśedawschi francozowski wójnski minister Maginot rěcź měł, w kotrejż swoje myśle wo měrje a nacionalnym zrozumjenju rozwił. Jako zakonik twjerdźi, so so njeśmě žadyn śrédk sanjedbacź, to by so nacionalna bjezstrašnosć Francozowskeje zawěźiła. Sylne a derje organizowane wójsko je najlépschi śrédk k tomu. Maginot so na kupczowanje w deputerśtwje komorje rozumjeła. Dóniž so njejsu nowe politiske pomjeny z wótrjakom bjezdźele, žiwne wójsko najwěźiśćiwo za měr rukuje. Na posledźnju rěcź hrabje Westarpa wotmolnjeje, kotryż je z hordej nadobnosćeju žadał, so dyrbi wobsadźenske wójsko z Porheinskeje wuczahnjeć. Maginot praji, so, kaž jara khutna njech je wola, so z Rěmskej sjednacź, je tola njemóžno, so rukowanjow wotrjeż, kotrež je Versailleske mérowe jadnanje postajiło, dokeľž su wone dla wotewrjeneje francozowskeje njejeparujomnje mušne załadało, dyrbi so jich Francozowska hischcze dołhi cźas dla swojeje bjezstrachojnosće dźerżeć.

Pśichtrácźenje wojeńskeho słužbneho cźasa w Francozowskej.

**Deputertśka komora je wójskowu pśichodlohu pśichjała, pśichezwóno njej fu jenož kommunistojo hłosowali. Socialistojo su so zahadnych pśicźinjenjow dla wothłosowanja wostajili. Tohodla móże so wjetšchina 410 hłosow trochu z prawom w nowinach jenohłósnosć mjenowacź. Snajnjeńcha njezjadnaśišće stromy béchu jeneje myśle za Painleweskim referam. Najwažnjischa nowota je, so so liczba powołanjich wojakow je 60 000 na 106 000 muži powjetšchi a so so śišćiny cźas na léto pśichkrócźi. To dyrbi so z wuznamjenjom liczby wotmerjeneho wojaskow žiwjonjacź. Tele pśichtrácźenje so halle w léce 1930 stanje. Nekrutowanje pśichchodnje halle z 21 létami pod měrn póndu. Léto pósledźnje, hacź je wot léta 1913 było. Pśichestajenje dyrbi so stupnjuje hacź do nałonja 1930 pśichmerjeć.

Francozowski falon pśicherźiwo cłesałim antonomistami.

Kanzlerśtwopyn jatjonjowy nacżišć k wobaranja antonomistiskej agitacźi je so w deputerśtwej komorje rozbźéł. Kaž „Pariśki Journal“ powjé, łożdobo, kotryż pśicherźiwo njezawisnemu francozowskemu dźéła, **i jastwom hacź do 5 lét** z jenjezjnym khłostanjom potkostaja. Pódla tehodla so tśěbne prawo wotrjeż a so pśichobywanje zakazacź.

Kanclerka so wo swojich wotcběrarjow w połodnischej Amerizy boji.

W jatwednym nałanku wu wschoamerikanskej politizy „Financial Times“ pśichi: Dokeľž ma so jadźena a połodnischa (karaibiska) Amerika ja swoje hospodarśke rozwicze jenoźiśćenem kapitalej dźakowacź, je to dosć pśicźinu, so jenoźiśći pózeżenar ja ško bjerje, hdyž Sjednoczene staty jjertaju politiku a hypodeźiśu diktaturu nad krajenmi wukinjeć, to kotrymž fu amerikanske jasiny hischcze wobmjeśkowane.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobota, 21. wulkeho rózka.
Haüźc.

Ze zběrki Serbow „365 a 1“.

† 1821 Jan Jurij Vogel superintendenta w Mużakowje, kiž běše so 12. februara 1739 jako syn khudeho šewca w Trjebjeńcy pola Bukec narodźił. Studowaše w Zhorjelcu a potom w Göttingenje šeść lét dołho z najwjetšim wuspěchom pola najslawnišich profesorow tuteje tehdy pśénjeje němskeje univerzity. W Budyšinje bu 1765 pola krajneho syndikusa Janusa z domjacym wučerjom a 1768 powoła so do Mużakowa přez hrabju Callenberga a bu najprjedy připodniśi přědař. 1776 superintendenta. — Běše jara wučeny a dźélawy knjez. Na stare léta eyle woslepi, štož jemu njezadźéwaše, dale diktować. — Najwjetšu zasłužbu je sebi dobył wo Budyšinske serbske pčolarske towarstwo. Běše z Hadamom Śerachom nutrnje spśeceleny. Wjele wědomostnych nastawkow je do jeho časopisa podał. — Po jeho smjerći je wo nim podał dobry žiwjenjopis — jenički, kiž mamy — a je wudał jeho rukopis wo lěsnem pčolarstwje. Při tutym je Śerachej jara pomocny był, jomu wopisajo stare wašnja serbskich pčolarjow we Mużakowskej holi. —

† 1821 Jan Jurij Vogel, superintendenta w Mużakowje, rodźeny 1731 we Trjebjeńcy, slawny pčołaŕ a pśećel Śeracha.

* 1816 cźesła Garing, kiž je darmo wjacy hač 30 000 knihow rozpśedał.

† 1858 Michał Bartuš, wučeŕ we Łuću.

† 1862 Božena Němcowa, spisowaćelka w Prazy — „Naša wowka“.

Boża stwórba w zymje.

Za nowe zemi poslešco
So z njebjes pjerje saje,
Z nim prăki, pódlu mjetajo
Wětr spodźiwany braje.

Tuž módre hory, koporowy
So běla z bělej hłowu.
A šěre trěchi, płoniny
Tuž krytwu nošа nowa.

Stom sem rad ruki pśeśěra,
Za lisće sněh sej loji,
So z wołmu pyši keŕćina,
Kaž runje dže a hoji.

Tak w dejmantojtej bělini,
W raušim wobleczenju
Haj miśkri so a zyboli,
Kaž w jenym lutym kćenju.

H. Zejleŕ.

Polene je walene. Přisłowo.

Njedźela, 22. wulkeho rózka.
3. njedźela po tŕoch kralach.

Ze zběrki Serbow „365 a 1“.

† 1847 Handrij Jurak rodźeny z Brězynki pola Malešec jako domjacy wučeŕ we Skodowje pola Wojerec. Njebě so jemu spožčiło, farske městno dostać, za čimž so jeho duša žedźeše. Běše pśećel Handrija Zejlerja, je z nim hromadźe we Lipsku studował. Jeju pśećelstwo je trało hač do smjerće. — W Lipsku nasta Zejlerjowa pěseń: „Zady našej piecy kuntwory hraja“. W tutej zwjazuje mjeno swojeho pśećela ze spěwom poepuly, jemu tak trajny pomnik stajiwši. — Kak wola poepula?

Kuj mi lik! Kuj mi lik! Juračko!

Kajki wjesely pśećel je Jurak był! Jako so na Dolnjohórčanskem polrjebniśu pokhowa, pśewodźeše jeho Handrij Zejleŕ z druhimi pśećelemi a praješe jemu Božemje z rjanym kěrłušom, kiž so takle skónči:

Ta hola zelena so płačo hnuwa,
By rady palmy dała ći,
A woko pśećelow we syzach pluwa, —
Wzmi, pśećelo, tón wopor, wzmi!
Česć, lubosć Tebi wostanje,
Njech trawnik tež će přikryje!

* 1873 w Lipoje Jan Haješ, pśekupc we Łazu.

* 1691 Matej Šołta, Ketlićanski diakon, „pilny Šołta“.

† 1847 Handrij Jurak, pśećel Handrija Zejlerja.

Róża.

Ach róża, nježna rózička,
Što sy tak zahe pśekéćela?
Ach róża, pyšna rózička,
Što sy tak khětře zwjadnyła?

Sym zahe już so rozwiła,
A wšitkich krónow pozbyła,
Sym krasne léćo wuźila,
Wo sylnym wětru spadnyła.

Ach holćo, šwižna holička,
Što sy tak zahe zbłędnyła?
Ach holćo, młodna holička,
Što sy tak nahle zrudźena?

Sym lubosć zahe zeznała
A w hordości so pyšiła,
Sym radosć wšitku spytała,
Rućany wěnašk zhubiła.

Michał Hórnik.

Połny brjuch je łani duch. Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** S rosprawy wjedrnjarjow njeje bjezwulke pśicheměnjenje w rospołożenju nišinow a wyšinow pójnacź. Wyšichna nad Schwedšej je so storo zyse nad Ruśku pśeschesunyła. Wyšichna i Azorskich kupow so pśechodne bóle rospśeśeśěra, pśichetož fachkana pokazuje wyšoko na rjane. S krótkeho wjerzora Jerdźejskeje wyšeje wobšćerna nižina leži. To so wě na nasche wjedro i tym skutkuje, so je mjłohojto. — W Cjornym Łśu je so śnih na 60 cm. wyšoko naschoł. — Julije, 3. njedźelu po Ćwj. Tśoch kralach, khadźa słónco we 8 hodź. a hwa so 4,23 hodź. Mésacź khadźa bop. 8,05 hodź. a hwa so pop. 3,47 hodź. Julije je młody mésacź. Pśichestajenak staja śnih a wětr. Wjerzor wjecźor we 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer wo tnjo +2. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 753, hygrometer 0, thermometer we nozy —2. Wuhladki na mału so pśicheměnjaze wjedro.

— **Wodźélenje ja hospezarstwo** pśichi Sjalnjej dźélowej zarodźeŕni za Budyšchin a wokolnju poruča so, kaž w nawodźichim hospezarskim cźišću cźitacź, k wobźaranju wušłojneho personała wschoje dorušny. Wono je jej kóždu njedźelu dopołdnja wot 11 hacź do 12 h. wolenje. Wobstaranja su darmotne a njestrowje.

— **Wuhnjśe haptyki** su wschódne dny hacź do 7 hodź. wjecźor wotewrjene, njedźelu pak zamknjene. Nócnu słužbu a njedźelu wotewrjene ma pak jenož jena haptyka je mésacznym wotmeńjenjom. W januaru je to Wetśinca haptyka pśichi Łukowšćim twarjenju.

— **Dźenźnjiche wiki.** Wopyt wjesnjanow bśiśe dobry. Na śiwinjazych wikach bě ja prošała tójšcho kupzow ko jeśchu. Hinak na butrowych wikach. Tam šo malo kupzow mjes rjadami pśichedawarjow potasowasche. Butra płacźeśche wot 0,95—1,05 hr., jejo 17 a 18 pj., twaroh 25 pj., huśyp punt po 1,10—1,20 hr. Na seśerinowych wikach płacźeśche punt cźerwjeneho kalu 25 pj., běłeho

Za wysoku płaćizny.

Powdańcźo i nałichi Łnjow.
Napisała Kristina Royowa.

171] (Pokracźowanje.)

W jawojej dźélańskej śtuzy śrjedźeśche, do pilnoho liczenja zamołwity, kupes Korimiśi. Hdyž wuźiwaśnica ślepanje, wotewri trochu wjerzaju durje. Ale to so hnydom da a pśicheślapnjenje pokolnuhu jeho wujerde ryšy; nęchto i teje powschitkownje radośeje béśche drje so tej jeho pśichinkło.

„Urśuły, wo to śeje? Kak wy jow pśichiłdźeśće? Ja myślach, wy budźeśche swoje próšnjiny trochu naczahnjeć chyzej, a mésle toho pśichiłdaźeśće prjedy.

„Dobry wjecźor, kupes Korimiśi! Ja pśichiłdaźam prjedy, dokeľž i dobrymi powołeśemi njeśmě so cźełowjek kontdźeć.“

„Aby pśichinjeśće dobre powješće? Ja njemóžu wěriej, so fu waš i tajimi póśłali.“ Korimiśi poda młodźenjej ruku.

„Mje póśłali njejsu, ale ja śym sam wot so śchoł, dokeľž wędach, so wy, kupes Korimiśi, hnydom jutśje do Pórti pójdźeśće.“

„Tutych powješćow dla?“ wopraśuje so Korimiśi spodźiwajo.

„Haj, kupes Korimiśi; dowoleśe, so je wam sdźelu.“

„Požnjimuj so.“ Lékaŕnik pokaja na mésto podla sebje.

„Nu, ja śłucham.“

„Śym dyrbiśće wędźeć, kupjeze, jehło doktora Lermontowa potśěbnje. Potajnjowo je so wotkryło, cźeja šabka. S papjerowu, kiž je śmu jeho wótrnik pśichpodał, bě won śhonił, so je śym Ferdinanda Orlowśkeho. S pomocu kujeza markiša Orano pśichiłdźe ja wěz, kotruż Aurel pśiched swojej žwójbu taješche, na žwětło, a žwójbowny kupes Orlowśki da wam rjeź, so je śwérneho wuika namakał.“

„Lermontow — Orlowśkeho wuik?“ jawoła Korimiśi pśeschłapnjeny.

„Lermontow — Orlowśkeho wuik?“ jawoła Korimiśi pśeschłapnjeny.

„Haj — a Marjicźiny a Nikuśchyny wujowy; woni su pśche to wschitkjo jara žwobzwoni.“

„To maceje pravoje; ja dyrbju k nim.“

„Wy dyrbiśće, kupeje; ale ja njejśym hischcze hotowy.“

Rjany, wjeśoły pozněnk krajeśche wokoło hubowu młodeho pśivjora. Won hładaśche wołsoženy na lékaŕnika.

„Njejśće hischcze hotowy? Macźe trašch hischcze nęchto łepschego?“ Wjesołak wša muž ruży młodźenzowej do žwoju.

Kupes Korimiśi, Nikuśchka je hižo śtrowy a žo j kóždym dnjom pohlinja. Wječera bě w Podolinach, hdyž je žo śamo pśichi wulěcu wobdźélił, a dźenja rano je žo jako žwobwony, lubowacy a lubowany nawoženja martiky Tamary Orano nawrócźił. Wo tutym lisće“ — młodźenj pśichepoda jón — „namakaśe podrobne wopišanje žwoja, kotreż je Kupes Jeśuš sa Nikuśchku pśichipotowane měł a ke kotremuż je Won jeho po łpodźiwnych puczach dowjedł.“

Trajesche zyłu thwilu, prjedy hacź bě žo Korimiśi je žwojeho sastrowcźa zhrabał; ale teź potom tśichepotajischci jemu ruzy.

„Pśichedźitajeze ni lišt!“ won rjekny, „ja śym pśichejara rozhorjeny; pśimiśi ni pśiched wecźomaj tśichepotaju.

Młody cźłowjek rozwabali lišt a cźitaśche. Tón bě je śwérnym wobrazom duśhe, napjelnjenje i Bożim śwětłom, a wutroby, wot žwoja lubosće so błyśchcźateje. Jenož tśichejcźan może tak bjes rospałitośće a tola tak žwobzwonje na pręćiu ranju po žwojim žiłube pśijaś:

„Ja śym pśichejo pśichcźinu mél, Tebi, moj drohi nano, žo ja Twoju wótzowsku starość dźakowacy, dźenja pak wołbeźe; dźenja dźakuju žo Cźi ja moje žiwjenje. O nano, Kupes Jeśuš je njerwuprajnje hnadny a mitośćejiwy napśichejo namaj; Won hebi sabłuži, jo Jemu i dźakowitośeje žwoje žyłe žiwjenje k nebomaj połožnuoj.“

Potom pśijaśche Nikuśchka wo dźédowem nakazanju a markiśowem a wo pśichódnowej radośći nad tym.

Zrit słónczi i próšnym:

„Pśichiłdź, lubowany nano, jo by je radowal
i Twojim Nikuśchku.“

Hdyž bě Korimiśi jeho hacź do kónza wušłyšchał, pocźa i khwatnitnymi krocźelemi po śtwi khodźiś. Sastrośenje bě nimo; ja to mójeśche ładu zacźuje rośiwólneho žboża a dowycześćeho wdowonja wobkrjejcźa. Skónczenje wołtaji prowišora hamcho a dźéśche do śalona, hdyž máześche po bóle roskhodźowacź. Nunja wotwalenemu kanjenej bě jemu cźeźa strachow a bojoścjow i wutroby śpadła.

„Ja bóh dźéjzaju“, rjekny sam śebi, „ja wěrjach do poklećzow. To je błud; mój žym njewumrje, nė! Won je žiwy a trowy a so wożeni, a ja jemu twaj wuhotuju, śtrach bóle błyśchcźaty a pyšchnjischi jako mój bźéśe. Pśiche. To moja njewjeśta drje bé jemjanta; ale wón wożeni so i markiśu Orano, i jeniczkim dźéśćom tamneho bohateho muża. Jenož łuśtu žwojeho jewjenja ma žo mój žym dźakowacź, so tute krałnjośći sa mandźelśku doštanje. Ję cźomu potajśim wschę njetrjebanśche strachoty? Schto je i twójich wšédnjch, Borinśi? Ja widźu mojej wobé dźéśći žwonjeć.“

„Moje pospytane śledźenja běchu podarmo; kak derje to je, to hakle wětku widźiś. Na njejsu Korimiśkowje, kotreż chze markiša Orano pśichijeć, njeśmé poroka być; njedokla teź ja to njemóžu, njeby-li mi je jeho byt Borinśi śłowak. Ja myślin, to je winowet; a je-li je žiwy, to by je do mojich wobśtejnoścjelow njepśichódźał.“

„Dowoleje, kupes Korimiśi“, łaklicze je tutom wołomiku i durj śem.

Lékaŕnik pohlada na žwojeho provišora; pożnaśel nje potajeneje pśichtkitnoście hrejejche wokoło jeho hubow.

„Schto chzeeje, mój pśchinoscherjo žboža?“

(Pokracźowanje śeźehnje.)

12—15 pj., hydrowjeho 30—70 pf., zybla 20 pf., selerij 40 pf., morchwje 15 pf., jabłukow 10—40 pf., kruschwow 20—30 pj., běrnow 6 pj., zemiakł 5 hr., litr kaneho wolija 1,60 pj. Wolił jara kupowachu, hołcź chzedza hojipoły k piaczenu kwaśej płintzy pjez.

— **Skhadźowanka Maćicarjow** zaběrašo so pjatk 20. wulkeho rózka z wšelakimi zajimawymi wěcami. Knjez justicny rada dr. Hermann činješe přitomnych na dwaj nastawkaj posledniejeho zwjazka Noweho Łužiskeho Magazina kedźbliwych, kotrež so na Žitawsku krajinu počahowaštaj, kotraž ma w starych lisćinach mjeno Zagost. Tej dźěli stej toż za serbsku wědomosć wažnej, a skhadźowanka Maćicarjow budźe so hišćo drobnišo z nimaj zaběrać. Dale knjez předsyda Hermann wozjewi, zo je so w rěčespytnym wotdźele Budyskeho stawizniskeho towarstwa wobzamknjo, zo ma so po knizy prof. dr. Muki „Serbske městnosine mjena“ karta Łužicy wobdźěłaš stoż so z wjeselom přija. 3. Knjez farař Riota-Rakečanski poda nam přehlad serbskeje statistiki, kotruž je wón, tak daloko hač běše jemu mózno, zestajał. Bohužel njebě so jemu na swoje naprašowanje ze wšitkich wsow wotmołwiło, tak zo dźěło hišće dospołne njeje. Te jemu pak hižo wótzakmy spóznać, za so tale statistika wot hamtskich lićbow khětro rozdźěluje. Jako budźo so w Casopisu Maćicy Serbskeje wotćišćeć, so hišće drobnišo k njej zaběrany. We rozmołwje kn. dr. Hermann wuzběhny, zo njechamy tu knjeježerstwu peroki činić. 4. Knjez rada Muka słowa wjelćica, Kolpica, Kolpin a Koporcy wuložowaše. Při tym so spomni, zo dyrbi so při wuložowanju njenowe toč na geografiske a přirodne wobstejnosće dźiwać. — Dokelž běchu někotre sobustawy Maćicy přeće wupraješe, zo by so skhadźowanka přepołožiła, wobzamkny so, zo maja posedźenja nětko póndźelu wot 6 hač 9 hodź. so wotměwać. Tak ma hišće wjacy sobustawow składnosć so wobdźělić. (Hladaj też towarstwowy powěstnik)! Maćicarjo, přińdźe z čriódami a pomhajće dźěłać!

— **Hutry kranowy. We wukoliuje** hu w nozy na 17. **januara 1928 Starzy kranowy.** Wo wobzowne sdźělenja proshy kriminalne woddźělenje w Budyshinje.

— **21 nutsdobywanjow a padnischtwow wujaznjenych!** Se sajeżom nutsdobywarskeje zwalby, Luza a towarischow, je so hacź dotal nic mjenje hacź 21 nutsdobywanjow a padnischtwow wujaznilo, mjez nimi tež nekotre padnischtwa schatow w narannischim pschedmjerješe a wjetsche padnischtwa huh we wokolinje. Dale je so wujaznilo, zo je Luzowa wulke pakety le wschelakimi wudawanjom pola znatych firmow k „schowanju“ wotdała. Tuchi ludzo su wězu sami wot so na kriminalnej policiji wotdali. To mózny kóždemu radźić, kohoż je Luzowa na framtzne waischnje we pschecielskotej prosyła. Schtóż wězy njewotdała, może so pschekhowanja winowaty sčitnić, pschetož swjeteho jedna so pschi tutych wězach wo kradnjene kubło.

— **Dr. med. H. Scholtowy „Fregalin“** pschiwodźuje do krutz živjenisće žele wyschkeje hdźiwosće a s tym cziłu so krjo a pobywanja so czuwy. Pokazuje my na pschikhow w tutym czisće, pschetzitajcze sebi ju w framtznym sajimje dokładnje, dokelž dostanjeze na pischeze wot dr. med. H. Schulze G. m. b. H. Berlin W. 30, darmo a bjespotrjebje rozsahujuzu brošchurku a wot tutcho wurjadneho srědka **wuzi** na pruhu.

S **Klukwarju.** Khrobły pocuch jschmych kolow je jandżelu njedżelu w naischej wjsy pobył. Jako běsche sebi pospitzicz dał a njechto dolha a stare kosczo jawoschlajiwschi, jsczezy so na druhe lśdsche kolczo a njechcze so j nim j procha. Nadźijomnje pabucha bórzy wuńdźeża.

Se **Pschejnoty.** Njamy dopał bě ja Prenischej swójbu 19. januar. Sdźiwjecżesczenaj tola Prenischej wardźelskaj žadny swjedżeń dejnamtneho kwasa. Dołho pryedy hižom běsche so wo tom rěczało a kamaj so prasdżeschtaj: budże dha Bóh namaj pschi naju wopschelich létach strowosczi sdźerczeły? A Bóh je to miłosczinje czinił. A tak so k wobjedżenu swjedżenjej wschitzy swójbni, a to diwaj synaj, dwě dżewzy, diwaj pschichodnaj synaj, dwě pschichodnej wótzowy a jich dżeczi a wnoschepschelo a symkodża swjedżenja. Pspołnyuch 143 hodź. sapocza so swjeczesczina. Duchownoty Zoykora běsche do domu pschichodł a wuspjewa khrlusch 231. Na to wecżesche po Božim słowje: „Za cże modżu wopschedżecz ani nihdy cże stomdżicz“, wo tom, tutón wobjedżnany dejnamtny kwasa swjeczesczi jako swjedżeń dżaka, hdyż wsczo kladarny, a swjedżeń służbyna, hdyż dopschdża kladarny a swjedżeń nadżije, hdyż horje kladarny. Dżak słuschna na prénim mjesnje Bohu, kiż je Prenischej mandżelskaj pisches schescheszesacz lét pschehospodał a jeju wodarnował a zohnował, kiż je jeju dżeczom diwórnych starschich wukradł a jimaj tuhe dżeczi a dżeczidżeczi, kiż cżesczja swojich starschich a su jimaj k pomocy w jeju starobje. Kajki rjany wjecżer zjiwjenja wuzwitaj Prenischej mandżelskaj pschi lubozjeżiwym sastarnym wobjedże wot swojeho pschidrowego syna Lahodu a swojeje dżowki. Dżak pak dyrbjaj bębi też **dżensa** prajicz. Prenischez nan a macz jedyn druhemu, hdyż staj bębi pisches dobre a sle dny w lubozczi a zwérnoczi stanje pomognikaj dyboj. Jejn cżesczi je pschi wojchej thudobje słwérne dopjelnjenje sczistkich pschikłuschanjow. A dżak jimaj khuschu wot dżeczi a dżeczidżeczi a tym sajo za jich lubozcz a zwérn. Haj, swjedżeń dżaka tutón dejnamtny kwas, hdyż wecżesche hladamy. Ale też swjedżeń khubjenje, hdyż depresche hladamy. Każ psched sdźesczedżesczej létami tak dżensa jmowa Prenischej mandżelskaj khubiłaj: „Za a mój dom dżerżmy tomu Knjesej khujżcz“. Prenischez swójba je swérna derżbita swójba, hdżej so Bohu cżesczi dawa, hdżej „Pomhaj Bóh“ a „Mijżijónski Pospół“ a „Sserbske Nowiny“ so cżitaju a Bóż dom so wopytuje. To dyrbi tak dale bycz. Dha też Bóh jich dale njewopuschczi. „Stżimy je tón, kiż je toho Knjesa hoji a na jeho pschicżi thodźi. Ty tudżesch ho zjiwicz wot twojich **tukow** dżela. Sbożny sy ty, ty maschch ho derze. A dżesczowa lubozcz budże dale j lubymaj starschimaj. Njeuje, rjenje je na swérze, lubozcz bracz a lubozcz dacz. **Krasnje**, hdyż ho to na taksim wažnym dnju ja pschichodn słubi. Ale někto też hischcze ta nadźija, hdyż horje hladamy. Wot tych, kiż su selemy zwaj Bohu zwjescżili, dejc skoro nichtón wjecżej zjiwy njeje. Woni su dom schli k tomu Knjesej, kiż bě jow jich zjiwjenje. Preuschez mandżelskaj steżiteż też na bryschy wécznosće. Małky pschidawk zjiwjenja je jimaj hischcze daty. Ale Knjes też jeju njewopuschczi potom, hdyż dyrbitaj posledni puczej naslupicz. Haj, hdyż ho też wschitzy bórzy jaho rozkohnajemy, tam horjekach noż, tuch zwojich, nasch Knjes jaho hromadże wjedże. — Swjedżeń bębschtaj po tutych posłebowazych zkowadz knjesa fararia Preuschez mandżelskaj Knjesowe pożohnowanje dostaneż, khónżeż ho mutrnoczi z khrlusch: „Njech Bohu błahosće ho wutrowa wschech ludźi“. Na to hischcze wuzjiwaschtaj Boże wottajanje. Wschelke rjane dary jeju dżeczi a dżeczidżeczi swjeseleichu jeju jara. Wschittim pak tutón żadny, rjany swjedżeń njesapomnity wostanje.

S **Rakoju.** Jutsje njedżeżu wuhotnje nasch naschja zwjassa jeżnota wulki sokolski swjedżeń, każ to we wsju a wokolinje hižom wschitzy wżaża. Dopominamy hischcze raz na wustupnje sokolskich dżeczi a na slawnju Hansa Deplu a Mots Tunlu. Nétk pak mamy hischcze wosebje pschitspomnicz, so nam polna sokolska kapała rjenje sahnicki a wulki wołbuni pitka. Njech tohodla nichtó swonach njewostanje a njech wopytaju stari każ młodzi i wulkimi rjdodami nasch sokolski swjedżeń. Posłanju we 3 hodź. je pschedstajenje za dżeczi. Wjecżor je sapoczatk swjedżenja na 7 hodź. postajeny.

S **Lubija.** Swój 50-tżiny jubilej jako pobudźer wohnjowoje wobory swjecżesczene tež dny mischczańscki powjedny direktor Hermann Ulbrich. Jubilar běsche pryedy polhe lěta z pokkadnikom mésnje khorobneje kaby a je mischczańskim sastupjerjom każ tež z pschedsydu wojerskeho towarstwa.

Z **Worklec.** (Porjedżeńka.) W čisle 10 z 12. januara t. l. wozjewichmy rozprawu wo zemrěču hrabinki ze Stollberg-Stollberg. Każ so nam nětko ze druheje strony zdźěli, je zemrěła sotra hrabinki ze Stollberg-Stollberg, kotraž je ze swojim mandżelskim ječhdy nad Worklecami była, a je rodżena krajna hrabinka (Reichsgräfin) von und zu Hönsbrouch, wona pěše poslednja tuteho splaha. Wona też lětdźesatki w Italiskej přebywała njeje, ale je tam jenoż junu swoju četu, Brunjowsku hrabinku ze Stollberg wopytała. Prénja rozprawa njeje wězo žane zlowólne pisanje z naseje strony, ale je so nam z tamniseje strony připósłała.

Z **Khrósćic.** Hdyż po zwučenym wašnju kóždoletnje bórzy po zastupje do noweho lěta hoscenczar knjez Wjenka swój zymski zabawny wjecżor zarjadnje, přikhwataja přeczeło jeho domu w bohatej liczbje, dokelž namakaja tam stajnje dobru hudźbu, a nimo toho dobra kucheń a pinca spokojitoj wulkotnje żelne potrěby hosći. Tak běše też zandżenu srjedu żurla wobsadżena hač na poslednje městno, hdyż ze dypkom 7 hodź. Kamjenska wašnjanska kapała njeje zahudźi a wjecżor ze spěšnym prezpołomi wotewri. Dale sczéhowachu melodiska overtura k operje „Ragmoud“, wolniwe wulherske reje a přitulna fantasija Weberowje slawneje opery „Oberon“. Wožiwjace zwuki znateje opery „Martha“ so přeco zaso lubja. Cunja a nězna rejka „Wowka“ za dwoje husle z přewodom klawéra běše najrjeńse cżisło wjecżora. Straußowy walczik „Róże z juha“ wabješe hižom mócnje lohke nóżki k rejcy a nic mjenje Zellerowe wobjace wutrobne melodije z opery „Vogelhändler“. Kamjenska kapała pod nawjedowanjom znateho a wumjelskeho wjednika knjeza Hönne podawa wopraudże wokfejwjacu hudźbu w dokonjanym wuhotowanju a tak žnjeżese też tu każ wšadźom druhdże dżak a připóznaće hosći. Pilne zwučowanje a spačhowanje ze strony měšczanskeho zarjadnistwa je tutu wumjelsku črjódu zwjedła na wysoki skhodźeńk, każ so pokaza njedawno we wulkim simfoniskim koncerće w Kamjencu, hdżeż też rjane parle słowjanskeje hudźby poskići. — Wjeselа rejka a rjana zabawa dżerżeše hosći w harmoniskim wašnju hromadże a njesmilna policajska hodźina přespožnje a raznje rozpjerši do wšěch kónčinow naseje domizny, ale rjenje běše a přichodny króć so tam nadźijomnje zaso wšitcy zeńdżemy. K.

S **Kamjenza.** Dźensa sobotu a jutsje njedżelu wotměwa so 16. powschitkowna wustajeńca pjerjiny w „Tjeżeni“. Za wuhotnje pjerjinupukhowanje towarišow za Kamjencu a wokolinu. Wustajeńcy je nu 700 ekspłatowo. Wuzwjesenje maju wupruhowani pohnjesowarjo w rukowaj. Tež je na wustajeńcy kobra pschichilnosć fe kupowanju. Njech kóżdy wustajeńcu wopyta, sajmuny pjenjez je jara nisti.

S **Wulkich Sajarowu.** Knjes minister nalskeznych naležnoszow je sopomnjesche hwanju za sakhadźby wo wosnjesnajscherjewo, za 25-letne aktiwne khutkowanje pschi wosnjesnjowej woborje we wokrjesnym wuradnistwje [illegible] zhońcil. Njedżelu popołdnju je zhromadżizny [illegible] gmejnji pschedsjedżesrjej Krowjeli, sastupnje [illegible] pschedsjedżesrjerja a w pschitomnosći knjesa [illegible] pschedsydu Wintlerja jeżkowagnu [illegible] pschehe pocu: Wopalnemu mischtrej Janej Palmje, [illegible] mischtrej Augustej Pawlikej, sapasżesnym wjes[illegible] Janej Wiećerej, wjednikej wotdźelenja Bohuwe[illegible] wjednikej wotdźelenja Emilej Wiewrjej, [illegible] wjednikej wotdźelenja Augustej Jurkej, wjednik[illegible] Augustej Wenkej. Njech je to i pohonom za mjes[illegible] gmejnu.

S **Wujerez.** Sobotu 14. januara wumrje [illegible] Ihorjeli w 72. lecże swojeho sjiwjenja cżehnu[illegible] a pronujołjeż tukownego ternikje płahowarja [illegible] słowny dohladowar na wotp. Paul Wenzel, [illegible] běsche pschez 20 lét kolho 1. potłodnikom [illegible] a potłacym sjajnje k dobromej spokojnosći a [illegible] pornwojeju wjeski. Se smjerczenom wobżarnje [illegible] wo, je je słubiło jeneho jowjich najlepschich a najdźiwerniischich hohnstiowow a wobkhowa jemu cżestne sapomnjesce.

S **Wujerez** Sarjedu rano 8,17 hodź. nowy krajny radź. Wojerowskeho wokrjesha, knjes Saling, s cżahom do Wujerez pschijědże. Deputazija z města běsche na dwórnischczo pschischła, so by nowemu krajnemu radźićelej powitała. Jena holza pschepodała jemu rózowy khócżel, za cżoż je won pozdakowa. Nowy krajny radźićel běsche hacź dotal mésczanoscha w Penzigu pola Shorjelza.

S **Wujerez.** Pondźelu popołdnju wokolo ¾3 hodź. wohnjowu woboru alarmowachu. W tschownej workrjesnej khorownji běsche je kloma nad siwinjazym khlewom sapalila. Hnydom pschikhwatachu hydrantowy cjah mózneje pak cżeżko pschecziwo wohnju sapschimnjeża a wotkry tohodża tżichu. Po połdrahodźinskim dźele běsche wohenj satacz.

S **Wolschczinjy** pola Khlětneho. Lońsche kěto je ludźo nascheje wjsy pilnje twarili a tak su tu rjane nowoczasne khěże nastałe, kiż su j pychu ja naschu zyku wjeż. Tele dny su je tżinitej pschesetawaj hižom jako wariecz japorjeli. Wjeżny puczej na je wot żelesnizy hacź k wottwarjenym tżěsam jako dróha wutwarjecz. W tutym kěże deje tu hischcze dwě nowej domjeż nastanjetej. Sa jedyn nowotwar je żebi lokomotiwnik Rej z Zympla hižom twarsihu mésczańcz fuwii. Na mésto stareje słomjaneje tżěże, kotruż dyżdża sjnottworhacz, dyżhi sjnjeż, dyżm nawonjacz.

S **Běleje Wody.** S dżéłaczerjom Pilmijom, kotrehoż je tudomny krajny żandarm ménżo, so ma wutrubjerja pósty psched Bohu, kotrehoż w tutych dnjach runje pytachu, natżélił a kiż w Khocżebuzkej thorownji leży, bo połepschuje. Muzéł je Pilmija na płuzach zranił. Tutoho pozdawka dla su kommunistojo w pruskim sejmje małe napraschenje sapodali.

S **Khorżebuza.** Tudomny nehbudźi polizajski sastojnik Kaschpor Stoletzki je żebi w jiwojim bydlenju na Budyskej dróży 35 j wobwěsczenjenjom žiwjenje wsał. Schtóż dołohodżiła wokolo 9 hodź. namaka jeho pohrjabowańka žona mortweho. Sa pschicżinu žamonwordarstwa wobhladuja mjesahojomnu thorosć, na kotruż semrěty cżerpjesche. Won běsche 67 lét stary a žamotny žiwy a njesawostaji zadnych žiwdżenych.

Z **Drježdżan.** Wulke pschihoty czini Drježdżanska „Jednota“ lětsa zaso za swój załoženski swjedżeń, kotryż chce **sobotu 28. januara 1928**, wjecżor w 7 hodź. w žurli „Ballhaus“ na Budyskej dróży 35 (Bautzener Str. 35) swjeżić. To je dobra składnosć za tajkich, kotříž chcedża z Łužicy swoje přećelstwo atd. w saskej stolicy wopytać, kotruż móża tu wužić. Swjedżenje Jednoty su znate a też tón króć su zaso, mnohe mocy pri dźěle, zo by so swjedżeń praje derje praradźił. Wšelake přednoski a dźiwadło su postajene a na kóncu zahreje bratrowska česka kapała wjesołej rejcy hač do ranja. — Stóż přińdże, so wšsec kać njebudże. Nimo toho je tuto towarstwo sebi swój dobry serbski ruz we cuzbje wobkhować wědżało a wojuje stajnje za swój serbski narod lubowany. Tuż by k posylnjenju narodneho dźěła bohaty wopyt z domizny wurjadnje přinošował. — Wosebje namakaja lioley tam kóżdu wutoru we towarstwowych wječorach domizny a skit a też dobru zabawu. Runje we poslednim času su tute wječory woprawdże sylnje wopytane, tak zo často žaneho městna wjacy njeje. Tajki sylny wopyt towarstwo liśće żenje mélo njeje. Nadźijomnje tak wostanje. — K moralskej podpjerje pak njech prawje wjele Serbow z domizny załoženski swjedżeń „Jednoty“ wopyta. Tuż wšo, štož chce we přichodże do Drježdżan, njech jědże sobotu 28. januara na załoženski swjedżeń „Jednoty“. H.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje za jutšischu njedżelu:** Pomrócżeno, z łohka ko dešcżowje a pak šnjehuje a wocjopluje. Podobne wjedro je w Jendżelskej a je hižo bóle wocjoplo.

W Kempenje w Bayerskej su Rupperta Uhlemeyera, kotryż je służobnu dźowku Veroniku Woerzez a jene dźěcjo słonzowal, z guillotinu wotprawili.

*

Pschi dansikim brjoshy je nawalna żolma z parneje lodże Smirila tubiny natwar, w kotrymż bě 5 wokobow, wotplatwila. Haczrnje nekotre człowiny na pomoz khwatachu, njemóżachu ho sniesbożeni z morja wulkowacz.

*

Każ ho z Parisa powě, staj zwonkowny minister Briand a schwanski pósłanz Quinones de Leon pjatk swjatk pschecżelstwa a sréczenje rosrisczenja huba mjes Schpanskej a Francowskej podpisałoj. Sréczenje sdobom juristiske połoženje stacżanow wobeju krajow psched sudom wuprawja.

*

Na kupach Nowych Hebridach je połodnischim oczeanje, hdżeż Jendżelczenjo a Francowsojo shromadnje sarjadnischo schtawaju, je ho sarjadnischtwowy dom z rosbuchnjenjom munizije wupuścił. 10 ludźi je w pkomjenjach smjerez namakało, mjes nimi 6 Francowskich a jedyn Jendżelczan. 22 wožebow je ho cżeżko, 34 lohko skanilo.

*

Kuczejczinwo Sjednoczenych statow chze kongresej namolwicz, so by kredi za nakupjenje snajmjenischa 300 nowych namórskich leźadow pschijmolk, kotrež dyrbja jako narunanje za wuraschi program wójnskeho łódźiwa sjinjicz. Hdy by to soule plan pschijał, by ho liczba namórskich leźadow podwójiła.

*

Sakhadźowanje nickor je w połodnischim objistim a lentischim sarju w połnocnej Amerizy zsahnował. Nickor je licze z zawrocżil, schkoda jomuwulał a telejnowe zerdże zhasnał. Najwjetscha sćeda je ho w Cumminshille a Gastlamiltunje pola Clacinata nacżinila.

Hlowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerz w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězyncy. — Za nawěski: O. Janak w Budyšinje.

Započatk sobotu 21. I. 28.

Inventur-Ausverkauf

Spottbillige Preise!

Konc pjatk 3. II. 28.

Šatowe kromki běle . . . . štuka 5 metrow 18, 12 pj.
Mužace předkošilki, mjehke, běle a barbojte štuka 25 pj.
Kofejowe serwety 35/35, barbojte z kromu 45 pj.,
bjez kromy . . . . . 25 pj.
Košlowe cunki z paskami . . . . . štusa 48, 35 pj.
Flor-nohajcy, čorne a barbojte . . . . . por 35 pj.
Iodowe trienja, kaščikate . 55/55 45 pj., 50/50 štuku 35 pj.
Wušiwane skuhi z hłowoki z hrončom . . . dwě 38 pj.
Košlowe skaniny, 80 cm šěroki . . . . . metr 58, 48 pj.
Twielki, šěre, k wušiwanju . . . . . 48 pj.
Kochelske płatowe kromy, barbojte a kurblowane, metr 65, 48 pj.
Dźěcace šórcuchi, barbojte, wulkosć 45—65 . štuka 48 pj.
Dźěcace šantki . . . . . 6 štuk 95, 75, 42 pj.
Twielk. płat (Gerstenkorn), běły z čerwj. kromu, m 65, 58, 48 pj.
Štažełki, trikot . . . . . štuka 45 pj.
Wušiwanja . . štuka 4.50, 3.50, 2.30, metr za 95, 75, 50 pj.
Syra kopřiwina, dobra kajkosć, wok. 160 cm 140 cm 80 cm
1.30 hr., 1.10 hr., 58 pj.
Twielki, 46/100, běle, z čerwjenymi smuhami . štuka 88 pj.
Košlowy barchent, smuh., na 2 bok. kosm., 70 cm šěr. m 78, 58 pj.
Košlowy barchent, běły kóper, 73 cm šěroki . . m 58 pj.
Žonjace sliwry, barbojte . . . . . por 95, 68, 58 pj.
Trienja, kaščiki, 58/58, połpłatowe . . . . . štuka 58 pj.
Pulowrowe tkaniny, kaščikojte . . . . . m 78, 58 pj.
Trienja, 56/56, čistoplat., běło-kaščikojte 68, šěro-kašč. 65 pj.
Přikrywy za kuchinske blido a škitki za ścěny, wuš., št. 68 pj.
Spódnje talje, štrykowane, běle, bjez rukaw. . štuka 68 pj.
Twielki, 44/96, běło-šěre-smuhate . . . . . štuka 68 pj.
Etamina, kašć., z wušiw. . . m 98, bjez wušiw. . . m 68 pj.
Škitaki ścěnow z wóskowanoho płata . . . štuka 95, 95 pj.
Małe šórcuchi (Tändel), běle, z pask. 95, bjez pask. . 75 pj.
Iump. spódnje talje, z paskami . . . . . štuka 75 pj.
Arabiae-šantki za mužow . . . . . 3 štuk 95, 75 pj.
Šantki za žony, z kromku . . . . . 6, 4 a 3 štuk 75 pj.

Dźěcace normal-wobleki . . . . wulk. 60—80, štuka 78 pj.
Twielki, 44/96, běle, z čerwj. smuhami . . . štuka 78 pj.
Barchent za laki . . . . . m 78 pj.
Trienja k połěrowanju, žołte . . . . . 6 štuk 78 pj.
Frotěrske twielki, wumjatke, wokoło 45/90 . . štuka 78 pj.
Łož. počehnjenja, kašć., barbudź., 130 cm šer. 1,35 hr. 80 cm 85 pj.
Zwěrśne twielki, Alda-płat za wušiwanje . . štuka 95 pj.
Twielki (Gerstenkorn), běle, z čerwj. smuh., 48/100, štuka 95 pj.
Čisty płat (Stangenleinen), 80 cm šěr., dobra kajk. m 95 pj.
Barun. za zw. ersne košle, jedno-barb. 2 khorn., wulk. 42 a 41 št. 95
Žonjace šawle, wumjetska žida, barb. . . . . štuka 95 pj.
W. ženjace šawle . . . . . štuka 95 pj.
Trenja za próch, žołte, dobra kajkosć . . . 5 štuk 95 pj.
Šórcuchi za serwěrowanje, běły płat, zbytkna dźělba . 95 pj.
Zwjerśne jaki za žony, barb., čista wołma, z rukaw. 1.95 hr.
bjez rukaw. 95 pj.
Rips-kornarje, běle, mjehke . . . . . 6 štuk 95 pj.
Šantki za mužow, z barb. kromku . . 4 štuk, 3 štuk 95 pj.
Barchent za spódnje suknje, jenobarb. a mustr. 1.25, 98 pj.
Kromki, z wumi. židy, 35 cm šěroke . . . . m 98 pj.
Trenja, 45/45, kaščikate . . . . . štuka 98 pj.
Twielki, běle, połpłat.-Jaaquard, 46/100 . . . štuka 98 pj.
Přikrywy, 80/80, Indanthren . . . . . štuka 98 pj.
Płat za šórcuchi, 116 cm šěroke . . . . . m 98 pj.
Košl. barchent, najl. kóper, wok. 75 cm, šěr., barb. sm. m 98 pj.
Žonj. noha cy, wumj. płókajomna žida, ze šowom por 98 pj.
Frotěrske twielki, běle, z kromku, 45/100 . . štuka 98 pj.
Saki za nakupowanje, dobra kajkosć . . . . štuka 98 pj.
Spódnje talje, smuh. Vigogne, bjez ruk., we wšěch wulk. 1.25 hr.
Twielki (Gerstenkorn), čisty płat, 45/100 . . štuka 1.25 hr.
Linon, 130 cm šěroke, dobra kajkosć . . . . m 1.25 hr.
Spódele talje, smuh. Vigogne, 1/1 a 1/2 ruk. . štuka 1.45 hr.
Šeniliowe rubišća, čorne a barb., zbytkne dźělby štuka 1.45 hr.

jumj. **šórcuchi**, barbojty satin, jara zniżne . štuka 1.45 hr.
Zawěski, šite a wušiwane, 75/80 . . . . . štuka 1.45 hr.
Płokalomny somot, barbojty, zbytkna dźělba . metr 1.75 hr.
Garnitury, šawl a čapka, barbojte, čista wołma . . 1.95 hr.
Žonjace słipry, žiđźany trikot we wšěch barbach . . 1.95 hr.
Domjace šórcuchi, wosebja šěroke . . . . . 1.95 hr.
Žonjace pulovry, wumělska žida, z dołh. ruk. 4.95, 2.95, 1.95 hr.
Žonjace wobleki, Voile, płok žida, Crepe, 4.95, 3.95, 2.95, 1.95 hr.
Łožowy damast, 130 šěroki . . . . . metr 1.95 hr.
Přikrywy za blida, łodowy mustr, 120/150 2.95, 120/120 2.25 hr.
Prynces-suknje, běle z wušiwanjom . . . . 2.75, 2.45 hr.
Ruby na kofej. blida, ze 6 serwiet., 110/150 2.95, 100/110 2.45 hr.
Kopš. łož. płachty, dobra *kajkosć, 160/120 2.85, 140/220 2.45 hr.*
Žiđź. trikotowe suknje we wšělakich barbach, štuka 2.45 hr.
Šórcuchi na wobleki, Satin . . . . . štuka 2.45 hr.
Přikrywy ze žiđźanych tkaninow, wokoło 90/90, štuka 2.50 hr.
Zwjerśne košle z 2 korn., starše mustry . . . štuka 2.95 hr.
Łožowe płachty, Dowlas, 150/220, njeńte . . . štuka 3.95 hr.
Ruby na kof. blida, barb., barbudźerź., 130/160 4.95, 130/130 3.95 hr.
Ruby z Kochelske o płata, bohace wušiwane . . . 3.95 hr.
Športske lacy, čista wołma . . . . . 3.95 hr.
Garnitury za sankarjow, 4 dźěle, čista wołma, sweater, šawl, čapka a khołowčki za 4.95 hr.
najl. kajkosć 1075 hr.

Alpaka přikrywy za blida, bohace wušiwane, barb. 4.95 hr.
Žoni-wobleki, čista wołma, z dołh. ruk. 6.95 hr. z krótk. ruk. 4.95 hr.
Linon-počehnjenja, z 2 zawčk., njeńte . . . 5.95, 5.45 hr.
Žonj. pulovry, čista wołma, nowočasne mustry 9.75, 5.95 hr.
Linon-počehnjenja, z 2 zawčk., njeńte . . . 9.75, 7.50 hr.
Łožowe počehnjenja, kašć., dobra kajkosć z 2 zawčk. 7.95 hr.
Přibrjožne šaki z wołmj. wobrubom . . . . 8.85, 7.95 hr.
Linon-počehnjenja z 1 hładkim a z 1 wušiw. hłowakom.
hotowe šite 8.95 hr.
Počehnjenja, (Stangenleinen) njeńte z 2 hłowakowaj.
najl. kajkosć 1075 hr.
Damastowe počehn. z 2 hłowakomaj njeńte, najl. mako 14.75 hr.

Plisé-suknje, smuh. a kaščik., kaž też **pjelsćinowe kornarje** za žony a mužow **nětk** za poł pjenjez!
Dźělba naprošenych žonjacych šatow jara, jara tunjo!

Jenož tak dołho kaž skład dosaha!

A. Bokelmann nasl.

we Budyšinje.

Wotedam jenož we wěstych dźělbach!

Polstrowane meble
nakładne matracy
klubowe meble
kožane meble
kotrejž sam zhotowjam, poruča
Otto König w Budyšinje
před Mjasowymi šatkami 3. Tel. 3162

Copje ložowe płachty, pis. nawoblećenja, přikrywy na sofy, blida a divany. wóskowane přikrywy, štrykow, wołma, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy".

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Srjedu 25. januara 1928 swjećimy w salonaj „Króny" w Budyšinje

„Ptači kwas"

Poskićimy: Rjane serbske spěwy, khóry a sola, reje, dźiwadło połnoho žorta a wjesela
Sobuskutkuja: Khór towarstwa, operna spěwarka knjeżna Julija Bonary, knjez E. Šlamař a knjez kral. hudźbny direktor Bj. Krawc
Nanajwutrobnišo přeprošujemy cyły serbski lud na tutón starostawny a krasny ludowy swjedźeń, — na stach chcemy Was witać. — Narodnosć škitać.

Wotewrjenje pokładnje 1/27 hodź. Započatk 1/28 hodź. Zastup 1.— hr. a dawk

Serbske tow. „Nadźija" w Budyšinje

Žubna praksis

w Kukowje, nětko čo. 16

pódla „Hosćenca při Klóšter"

*

Ręčne hodźiny so njepřemjenja
Wuforu a šwórtk hač do wječ. 8 hodź.
njedźelu . . . . . wot 11—2 hodź.
Je-li třebne, wufrjebajće Waše garantije.

H. Barth

Do Budyšina přisłuši zelkujcy so stajnje

W Lehmanec kofejowni

na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118

ßi konditorske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny lód
žłomowe tykancy / šokoladu

Wosebitosć: torty

z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozesłanja

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Hosćenc w Hasłowje

Jutře njedźelu REJE

Přećelnje přeprošujetaj **Jakub Měrčink a mandźelska.**

Jednota
Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach
woswjeći swój

załoženski swjedźeń

sobotu, 28. januara 1928,

wječor w 1/27 hodź. w hotelu **Ballhaus**
Bautzner Str. 35 Budyska dróha 32

Poskića so **přednošk, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych přećelow z blizka a z daloka k tomu najwutrobniše přeprošuje **předsydstwo.**

Inventurske wupředawanje

jenož hač do 27. wulkeho rózka

Wulke zniżenje płaćiznow
za wobleki, bluzy a mantle

na Žitnej hasy 7 **W. Häcker** **na Žitnej hasy 7**

Jednota „Sokol"
w Rakojdach

wuhotuje

njedźelu 22. januara 1928 w Zendźic hosćencu

serbski wječor.

Předstaji so hra „Prynceasna Lětušinka" w 5 jednanjach. Dźěći wustupja w prostnym zwučowanjou / Skupiny. ◆ Započatk: popołdnju w 3 hodź. (też za dźěći) a wječor w 7 hodź.
Polna **sokolska kapała.** Pyšne **reje.**
Wutrobnje přeprošuje **jednota.**

Należnosće zapiska ležownosćow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próstwow

Prawizniski büro Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Z tutym dowolam sebi wozjewić, zo sym we wokrjesu Budyskeho krajneho sudnistwa jako

rěčnik

připóznaty a zo sym so w Stołpinje zasydlił.
W Budyšinje budu kóždu srjedu a sobotu dopołd. na Sukelnskej dróży č. 36 w 2 poskh. **ręčne hodźiny** wotměwać.

Pawoł Kurjo,
doktor prawow a rěčnik.

Příloha k číslu 18 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 21. januara 1928

Serbow swjedźenje — Ptači kwas!

Swjedźenje swjećanku hižo naši prawócowjo rad. Wosebje holdowachu słónc — přirodze. Jich swjedźenje njewolmujezowachu so jenoź na jene sydlišćo, ale bóchu jenoćnca radosć cyłeho ludu. Bolostanje je, hdyž spominamy na zašłe časy hordostneho wobstaća móceneho serbskeho ludu, hdyž přirunamy z njej našu nětčišu zeńsku khwilu mjenować, skutka sopnaceje lubosće, předobywaceje so mocy. Mała kupka smy dźens hišće w morju cuzby. Žołmy časa podmělchu mnoho krutych zepjerow rubichu mnohe swójstwo ze starodawna. A njech so nam dźeń a wjacy rubi, lubosć k bratrej a sotře, žadosć k jednoćenju, maćeřnu rěč a domizny spěw njemóže nam žana zeńska móc rubić, wutorhnyć z erta a wutroby, hdyž smy my wědomi swojeje bytosće jako Serbja, hódni naslědnikojo prjedownikow.

Serbja we městach a na wsach spěwaja a dźěłaja we swojich towaršstwach, dźěja so po wjećorach, hdyž po krutym dźěle dnja směli wotpočnyć, hišće za swój lud, za swojich lubych a hrjebaju wóteow kubła ze čmě, nocy na swětłosć dnja. Čežke to dźěło. Mnoha hodźinka jćrosće éće při tom do khelucha radosće, ale —woni sahaju dale k wyšinam idealneho skutka za narod. Wuplód jich skutka darja zjawnosći a přeprošа wšěch lubych na towaršne jenoćenje — na swjedźenje. Tu lije so złoto domizny do wutrobow. Tu éće strowosć do žiłow, bratřa a sotry su sej wšitcy w kupjeli narodneho skutka. Tak swjećimy my Serbja dźensnišcho dnja swjedźenje. Tež Budyšin, Serbow srjedźišćo, nochce wróćo stać. Hordźe zhladuja wěže do serbskeho kraja. Kak krasny wobraz poskići naš Budyšin, hdyž Serbja w nim po stach přez hasy žołnja. To křewi wutroby, da wyskać twjny dušine. Serbja čuja so móceni a domach na swojim. Ptače kwasy Budyšskeje „Nadźije“ su swójstwo Serbskeho ludu, rozrosćecnu k ludowym swjedźenjam, k srjedźišćam jednoćenja při wjeselej zabawje. „Ptače kwasy“ su zdobom założeńske swjedźenje „Nadźije“, skutkowaceho towaršstwa w Budyšinje. Wopyt swjedźenja bu z kóždym létom bohatši a tuž bjez dźiwa, hdyž kwasuja Serbja létsa w zalomaj Budyšskeje „Krony“. Čim wjetša je swójba, čim wjetši je skutk. Kwasy swjeća Serbja stajnje we wulkich rozmerach, tuž też tak njech je na dnju 25. januara. Při próźdnych blidach Serbja, też naši wótcowjo rad njesydachu. K wulkej hošćinje słuša dobra čélna a duchowna cyroba. Wona poskići so šćedriwje na kwasowańskim dnju. Krasne serbske spěwy zaklinča, sołobiki zawyskaju, přeńjotne parle z domizny klina darja so hosćom a pěkan wjesela reja ţraje za wšěch hač do skóńčenja kwasowańskeje radosće. Živjenje je dźiwadło, tak často słyšimy, tuž so wam też hišće poskići, so byšće živi byli.

Swjedźenje swjećanku hižo naši wótcowjo rad a we wulkich sylach so k nim skhadźowachu. Tak činimy też my po jich příkładze na dnju „Ptačeho kwasa“. Wón je swjedźeń ludu a tuž njech jenoća so tež serbski lud na nim we hobrskej syle. Časa a khwile, prócy a lubosće towaršstwo „Nadźija“ njelutuje. Jich hesło je: „Horje k wyšinam w skutku za narod“. Ke wyšinam słónca a radosće pozběhnimy so tež my ze nimi. Swjećmy z Budyšskimi Serbami „Ptači kwas“ při mnohich stach blid. Wšěe budźemy z nimi na kwasnym dnju połno radosće a spokojnosće dźaknjeje wutroby wyskać: „Sto lět kaž nam dźens je“.

Dźiwne wěchi wo čornej čemjercy.

Botaniśta a kulturnoštawiśniśa ţyniśka bješada.

Božonózne abo hodowne abo patorźiczne jelo, (Schneerose, Christ- oder Weihnachtsrose) mjenuje ludźazy ert čornu porśtaty korjeń abo čornu čjemjerju (Nießwurz — Helleborus niger), dokelž ţiwoje różowe hacj nacerwjenje nadychnjene śćěrowne ţwónćki często wospjetuj śnéha, k hodam abo we wulkim różu rosćiwa. Přichodźaţne jakrćiwanje śtukuje runje tohodla, dokelž je to wumjetne jemjenje. Čornu čjemjerju ţu ţebi często we ţahrodach wuhaśdźeli; hewak rośe ţiwoja mjes śerkami a śchtomami, w hušćinach a krćežinach śćěrtnych ţěkow. Hacj wobhe-dźerjo tuteje „wosobnteje rośtliny“ (Zierpflanze) wědźa, kajkeho śleho hoseja pohoścuja?

Ţyłe přichiwnuśtwo niwa dobreho mjena. Jena ţołta, ţyniśka śćěrtka abo čjemjerica (Helleborus viridis), je ţyłe njeporadźena a wobţiwjena. Druha ţołta, ţinjerdźata čjemjerica (Helleborus foetidus) wuţiwa ţo dźenza hišće w Elsaśu jako wśchowe dejewo. Wićhitke ći druţiny ţu jedojte. Čorna čjemjerja ma we ţebi śtrašeznu, na błuwanje cźerjazu a cźeśke ţadźiwki w cźerjewach nacźinaţy jeń Helleboria. Rośtlinaś ţarjadnje je mjes ramunclaceje, t. r. maśćenkoţte rośtliny, kotreż wśchě gromadźe ţu ţo śćipatne wuwośane. A tak też naścha čjemjerja, kaj wśchě śmate jako njekhmane „rośtliny“, ma ţiwoje ćiwjiny.

Hižo w ţaśarśtu, hdyž ţa potajnymi mozami rośtlinow śledźachu, hrajeśche čorna čjemjerja wulku rólu. Aristotelesowy śchuler a nazśěduik Theophrast, wótc wědomnoteho rośtlinaśtwa, je hižo před wjazy hacź 2000 létami khwalbu śwobźiwneho śtukowańa čornеje čjemjerjy pśchećiwo duchownym khoroćźanu śpěwał, tiź bě ţo je śtarcje pełopomnjeśeje powěśeje pola Grekow a Romjanow ţałkowała. Ţadźane lěkowanja buchu wuśtuśchowane; ţyłe hojenje mjenowaśeje ţo po rośtlinje, na kotreż ţo natwarjowaśche „Helleborizmus“. Jenoź cźěrnje ţyłni ludźo ţiteśechu konjace lećenje, tiź běśche po tradicijach cźaśo mnjepśchine. Heinrich I Kleist je dozwa we ţiwojej wjeśelohrě „Amphytrion“ ţaśtarśti nałoţk jara njenje naśpomnił i tym, ţe da śluţobnika Jośia wo ţiwojej ţnjeni Aktuene rjec:

„Śe braucht fünf grane Nieśenwurz, in ihrem Oberstübchen ist's nicht ganz richtig.“

Rośtlina i tajśej ţpodźiwnej hojcuśśej mozu dyhbjeśche wśe tej elixier ća ţyły ţjab druhich cźłowjeśtich njedośtaćkow a brachow podawaćź. S njej lěkowachu ţdmjaze ranh, śapwjazowachu łośte śchije, wośtśronjowachu brodawki, wojewachu pśchećiwo njeţpańnośći, a to pjeća druhdy tak dokładnje, ţo palćenta ţyłe ţoby, ţaţowotwućźej.

Wubjernje ţtukowaśche cźornа cźemjerja pśchećiwo drobje, kaśchćej a hjedrowinaju, pśchećiwo bruchbolenju a tśchepotanju we ţtawach. S jećźnjenjowej mutu a winont mjećhana, po pśchećiwjuju na bruch maśana, mjećeśche ţo ća łśt pśchećiwno wodnizh. Praśchiwu śchtyrinohaćow ja-cźerinu je ţmołu abo ţmółnym wotśom, kotrenuž bě cźorna cźemjerja pśchimjećhana; pśchećiwo wólţkriwinje wowzow a ţkaćatow bě bjesmyślna, hdyž jenoź ţwérjatam, wot njeje napadnjenym cźemjerjam hałźku do wucha po-łoţichu a naśajtra w ţamjenem cźaśu ţaţo wuczahnychu! S cźemjerju ţaśedźeśćeny gnjeţowy wóśmuj bawachu wuścham jěźeź, ţo bychu jich wotbyli. Ţtrótka, cźorna cźemjerja bě runjewon universalny ţrědk ća cźłowjeka a ća łśt.

We ţtotkach ţrjedźneho wěka, kotrehož pśchepjaty bu łśt ţe ţtarej jelowej mudrośći je był hižo cźaśćišćo wopiśowany, pobrachowaśche cźornа cźemjerja na ţpodźiwne waśchnje w lěkowem pośtawe cźaća, dónjž ju ţtawny Theophrastus Bombastus Paracelsus ju ţnowa njepśchi-druži. Śteinachowi pśchedhadnizh tohole cźaća pśchiţa-hachu na nju jako na womitodźerku a podlećhećerku ţiwjenja; cźłowjek dyrbjeśche jenoź pravy rezept mećź! Też najźałoţnjiśchu wćěkow ţrjedźnowěka, mór, ţ tutym wśchebojazym ţrědkom wobdźěłaći móź, tehdy wěrjachu.

Rośdrjebjeny korjeń bu śchćěbaćej (Schnupftabak) pśchi-mećhany a też w homöopathiśtich wźaćh ţtukowaśche njewśchědnje, ţpćhetoš wopravdźe je to najśhńišnje pośkładu, tiź rośtlinaŕtwo dodarva.

Runje w tom cźaśu, hdyž ţeźźaje ţtwśći w naśchim podwjeśu hišćeje k najwjeśelśchim ţadnoźcam ţtuśchcźa, podźeji cźłowjek ţnadno pţitowanju (cźehoţdla dha réka hewak mudry) rédku dobytnu, hdyžkuli ju nadeńdźe, jako tiź dźiwa w pśchiwodje wuttorhaćź a domoj wotnjeśeź, jo by ju — ţwjadenjem, ţeţuśchenm — ţa nećhto dujiwe ţaţo pjećź cźaśnyć. Śćehi ţamonnu ţ tym nićo k woli njećźini, dyrnjeź hy ţo teź ţ cźornej cźemjerju ţetkał, rośtlinaŕtwo ţwojeje pśchećo bóle wokhudźaţeje domińny pak wulku ţkodu.

W ţpušowanju.

(Wobraz je wźiţ.)

Ńdźej Jan, ţtary ţtrażnik na kuješinu ... dźeśche k dwórnemu rajeź po wulkim dworje. Do ţwojeho kuśńća ţowałeny teplaśche w błóźe a dojeźeź ţo dale miholeśche. Śe ţwojej latarnicźku poţwećeći pak tu, pak tam a ţaţtupi potom do mulćeho kuńjenja a pośłada, hacź je wśchо w jedźe. Śćwjećhe śchtyrinohateho towaśća pośła do-pśedka. Dyrbjeśche wućźiśchliź, hacź ţnadź nećhźe w kuśći nećhaći padnuch njeteźi. Pśiched śtrótkim bźehu na kuješinu dworje padnśchi pobjeź. A tuj mećiśche naśch Jan diwźju ledźbliwu bdeć.

Hdyž nimo ţawjerjenych wrótkow, tiź ţ jnećej wjedu, cźamrośche, bźěśche jemu ţatrach. Hižo pśchi pśenjim kole ţtwśećhe tu jeho poţ. Tela nićo pobśładne ţo njepakało. Poţ ţtwśećhe dale a njeúbjeśche tam i błaka. Tuj też pobłada a dalśhe ţwoju latarnicźku hišćeje bóle ţwećźeć. Nićo nepodne. Tola — ţamše pódła dur! Nékajka ţchtyrin-rózjata wźi, podwinu w barźe ţaţ pleśtu. Ţtary Jan ţo ţtśeli. W pśchichodnym mekonnim wźeśćhe, jo ma nećhaśtu ţiśtowinju w ruzy. Cźłowjeśhe ţa pola domjazeho ţarjadnika ţwoju wobedaćź ţaţ wścho druhe, ţdokuľ bě w běhu 27 lět ţwojeje ţłużby na tutych nóźnych wukhodach namakał.

Dźěśhe do ţwojeje jitkićki, tiź bě jenu ţ nóźnem w pśchebywanju pśchikopakjane. To bě wujka kontorta, pó ţa błida jenoź ţtójaj. Hewaś ţamych dalśich mébłow. We rózku ţtejachu małe fachle, tiź runje derje ménjachu. Na ţćenj bě wurěśił ţe Śćerbśtich Nowin, ţ jich wobraźoweje pśchiłoţki pśchićźépił. Wulke wokno bjeś ţawěśćeńća pośła-ţowaśche do dwora.

Naśch ţtrażnik, na tkwilku ţwoje winowatośće do-pśeknjwśchi, wotpołoţi ţwój tołţty łoźich, cźiśmy błyśće ţe

Zmysł našich słowow!

Lubi bratřa, lubi přećelio!

„Hdyž mały naš je ludźik, rěć je naša
Čim wulkotniša, pjasć hdyž serbska ślina,
Rěć bróniś z mjećom a kaž wiehor hraba.
Und wjaki njech, rěć ta wónowa so wyša,
Haj, Serbja, tajka serbska rěć je naša....“

Tak a hišće rjeńo wukhwaluje Jakub Čišinski, naš najwjetši basnik, našu serbšćinu. A khwala ju też druzy, ani zo bychu ju dowukhwalili, Smoler, Hórnik, Imiš, Křižan a Libš, Andricki, Muka atd.

Ale kak malo sej ju waži nječhtóžkuli z našich wučenych a njewučenych Serbow! A kotre su přičiny tohole žalosneho njedostatka? Hlowna přičina je njerozwučenosć. Pohladaj do serbskich stawiznow a póznaješ, kak hrěšnje malo je so némska wyšnosć wo lnjenje serbstwa a serbskeje rěče starała, jeli njekónconwaše, stoj je serbske. Cyle prawje napisa Miklawš Andricki 1906 we „Łužicy“: „Wulki lud stoji tu přez swój stat a přez wšitke jeho zarjadowanje; my z tolo nićo za sebje njimamy jako narod, hač snadź zadźewški přećiwo sebi.“

Mnohi Serb pak njetrjebał njerozwučeny być, hdy by njebył ćeni. Lěnjosć wšak sebi nichtó wumjetować njeda, wosebje nie tón, kiž woprawdźe ćeni je. Wón ma famoznu wurěć: „Nimam khwile!“ A při tym so ani njezačerwjeni. Hdy by nětkóžkuli ţiźeka dobreje wole była, ţépje bychmy tu stali. Hdyž pak je ani tolko njeje, stonaju wśitcy, wučeni a njewučeni, pod némskej kwaklu a jich serbšćina njeje nićo khiba němčina w serbskich słowach.

Tola też dobri Serbja druhdy ze słowom a sadu zmyla, a to ztawa so tohodla, dokelž mónja, zo ma ju prawje, pak njedorozumjeja wšelake padły. A jeli hdźe, płaći tu přisłowo: Też najwěšćiši kóń so potknje.

„Wšo žadu člowjek njewě, njerozymi,
Tuž jedyn wot druheho njech sej wuknje!“

Čišinski.

Su wěcy, kiž so bjezdwěłnje jako prawe dopokazane hodźa. Dwěłne formy njech rozsudźa rěčesypthy wubjerk Maćicy Serbskeje. Też prawopisne.

Zo bych wobaral po swojich mocach kaženju a skaženju našeje maćerśćiny, pokažu wam, winowatym a njewinowatym, kelko zmylkow a słabosćow a kajke sym za jene léto nazběral. Při tym wšelake powučenja a rozsudźenja zhonimy. A njejsmy-li cyle zasakli a kopołsey, nawukniemy wjele, ztoż Serb w rěči a pisnje potrjebuje. Ja mysłu, hdyž sym ćežu na so wzał, wy też wopora so njestróźićе, kiž stotore płody ponjese.

Předspomnimam wězo, zo mózu mylić so też ja. Ztóž njeje z tym a wonym spokojom, wozjeć to, zo by dałše rozważenje z wuspěchom zhromadneho dźela było. Viribus unitis!

Tak w božim mjenje do dźela za narod! „Khwile“ tola maće? M. Nawka.

I.

„Njewěšćinske začuwanje
Widźeć kwětki pyšnosć da:
Ćiše, měrnje wustupuje,
Pokornje so poklonja.
Živjenje je kčéjace,
Znjej wšak znowa skhadźace“.

Sy hrónčko přečitał? Zrozymił? Nć? Ja też nic, byrnjeź je 10 króć přečitał. Hdyž pak mudraj, ty a ja, serbske hrónčko njezrozymitaj, je scyla nichtó na swěće njezrozymi. Z toho wuknješ, zo člowjek nihdy nićo wozjewjeć njesmě, ztoż jeho bratřa njezapřimnu. Skoda prócy, papjery, njenjez a naśeje rěče! Ja sama njewěrju, zo basnik tych rynčkow sam wě, što je zmysł jeho hrónčka. Ale nićo za zło!

„Nam su tele postelnje dny w Frankeharu wulke posylnjenja z pokładowanjom do přichoda so sćinile.“

Wěš, što pisaćel chce? Ja njewěm. Njemózu do přichoda hladać ani do zašłośće tu. Njerozymju tej serbšćinje, byrnjeź so hóle prócował hač tón, kiž je ju pisał. Přetož też to njeje tak snadne dźěło było, zo by bjez potu so dokonało. Ale Bohu žel, cyle bjez wuspěcha, hdyž čitarjo pisanju njerozymja. Wholа papjera, wjele dyrbiš dać sej lubić!

„Stejnišćo misijónstwa žane lohke njeje.“

Tale sada ma, zo bych tak rjekł, dwaj zmysłaj, a to je přewjele. Pisał mėni, zo stejnišćo njeje „jara lohke“ (-žane lohke), ja pak mysłu, zo „žane stejnišćo“ (-stejnišćo žane) lohke njeje, zo su wšě ćežke.

Kak je tónle dwojі zmysł móžny? Z tym, zo je pisał słowo „žane“ trjebał. Dwoji zmysł by so lnydom zhubił, by-li skrótka napisał:

Stejnišćo lohke njeje.

Tuž bjeŕće so na kedźbu před „žanym“! Přetož čitał kóždy króć wěźće njemóže, ke kotremu słowu ma je zwjazać.

Hižo z tychle por pokazkow člowjek widźi, zo rěč njesmě być kopica słowow (kaž hromada kamjeni) bjez zmysła, zo njesmě pak też być dwojomysłna, ale ma być jenoho zmysła. Hewak sebi njerozymimy.

Zmysł je jadro, słowo je skorpa. Zmysł so khowa w słowje kaž jadro w skorupje. A w kóždej skorpje hladа człowjek za jadrom. Worjechi bjez jadra ćisnje do pjecy. A rěče bjez zmysła njespokoja ani dźěćo. Hižo stary Romjan Cato je rjekł: Rem tene, verba sequentur, to rěka: najprjedy měj wěc, potom słowa přińdu (same).

Ale Serbej so druhdy (často?) k wěcy, k zmysłej prawe słowa njeznamuwjeja. Wón by rady rjekł abo napisał, ztoż rjanebo wě, ale jazyk so wobroća nadpadarno abo pisak so wjerći nad papjeru, kaž wjesnjan w cuzym wulkomóśće, a njenamaka słowa, praweko słowa abo snano žaneho słowa. Što potom? To, ztoż by hižo najmjeńše dźěćo činiło: pytać! „Ztóž pyta, namaka“.

Zo po tejle radźe wšelacy njećinja, też hewak wysokowućeni, hórzy wohladaće. Wězo móže so ztać,

Sokołstwo, sport a hry.

Wubjerki za cžłozwučowanje w Budyšinje.

Hłowna zhromadźizna pónđelu, 16. januara 1928, we Domje kehelekulerjow.

Prěni předsyda, knjez wyšši inženěr W. Stoewer wotewri 1/49 hodź. z powitanjom hłownu zhromadźiznu a přečita hižo na tutym městnje wozwjezny dnjowy porjad ze 14 dypkami. Po přečitanju protokolla wo lońšej hłownej zhromadźizne poda prěni předsyda dokładnu łětnu rozprawu. Wuzběhujemy z rozprawy jenož sćěhowace: Załoženje bu zjednoćeństwo zajimow Budyšskich turnowańskich a sportskich towarstwow z dźěłaćerskim sportskim kartellom. Docyla wotmě so 5 posedźenjow předsydstwa a 5 posedźenjow dźěłoweho wubjerka. W rozprawje so skorźeše, zo při wulkim sportskim přiwabjeńskim čahu na kónc Budyšskich wojowańskich hrow so njejsu wšitke towarstwa wobdźělile. Też přinoški su wšelake towarstwa hubjenje wotwjedle. Do wubjerka za cžłozwučowanje słuša 23 towarstwow z docyła 3871 sobustawami. Tute 23 towarstwow rozdźěli so do 7 sportskich družinow: 1. do turnarjow z 1740 sobustawami, 2. do towarstwow sportskich hrow ze 911 sobustawami, 3. do kołoježdźnych z 581 sobustawami, 4. do kehelekulerjow z 454 sobustawami, 5. do pluwarjow z 289 sobustawami, 6. do běharjow na sněhach z 126 sobustawami, 7. do mjeńowarjow z 46 sobustawami. Wjele dźěła a listowanjow běše trjeba ke wobstaranju wobkhodnych naležnosćow.

Temu sćěhowaše sportska rozprawa 1. sportskeho wjednika Hermanna Libša. Předewzaća zaměrjenoho łěta mějachu wosebity wuspěch. Dźěłowe łěto bu z nałětnim běhom wotewrjene, na kotrymž so 57 běharjow wobdźěli. Kóždy dobyćer dosta wopismo. Najwjacy dźěła žadaše sebi sportski tydźeń wot 4. hač do 11. septembra. Wojowański sud njemjeješe lohke dźěło při pohódnosćowanju nětkle 600 wubědźarjow w kolesarstwje, pluwanju, ludowym turnowanju atd., z čehož 175 dobyćerjow wuńdźe. Tehdomniši swjedźeński dźeń běše z rjanym mócnym swjedźeńskim čahom přiwabił wulku sylu přihladarjow. Jako posledne wustupjenje wotmě so nazymski běh z 30 wobdźělnikami. W 5 posedźenjach buchu hobrske dźěła přihotowane.

Rozprawa pokładnje, kotruž pokładnik Schäfer poda, wopřiješe 996,31 hr. dokhodow a 961,03 hr. wudawkow. Wobstatk pokładnje wučinja 240,39 hr. Město běše 50 hriwnow dariło a za to měješe so na nje 45 hr. rejwańskeho dawka wotwjesć.

Při wólbach so namjetowaše, zo mělo so dotalne předsydstwo zasowolić. To so też sta. Mjez druhim zapoda so namjet, zo mało so poswjećenje Młynkec łuki, je-li je na swjatkowny swjedźeń postajene, na jenu njedźelu přepołožić.

Zajimawa zhromadźizna skónči so wokoło 12 hodź.

Sportski palast w Drježdźanach?

Po jenej powěsći wotměchu so w Drježdźanach njedawno jednanja pod wjednistwom jeneho bankowskeho zjednoćeństwa, kotrež so zabarachu z kupjenjom leżownosće w srjedźišću Drježdźan, na kotrymž měła so po přikładze Berlinskeho sportskeho palasta Hala Sakskow natwarić. Sportska hala dyrbi 16 000 wosobam městno poskićić a ma šěsćdnjowym wuježdźowanjam a hewšim kolesarskim předewdźenjam, turněram, kongressam a wulkim zhromadźiznam słužić.

Kolesarstwo.

Šěsćdnjowe wuježdźowanje w Dortmundźe, hižom třeće tamniše, je mjez wobydlerstwom industrialneho kraja tajki zajim namakało, zo móže so wuježdźowanje woprawdźity ludowy swjedźeń mjenować. Poslednju nóc běše najpatosć přihladowarjow najwyšši skhodźenk docpěła, běše to najrozhorjenjša nóc, kotraž bu při jenym Dortmundskim šěsćdnjowym wuježdźowanju zapisana. Při skónčenju wuježdźowanja bu hollandske mužstwo, Dewolf a van Kempen, z dobyćerjom. Na druhim městnje stejitaj porhenskaj Němcaj Rausch a Hürtgen.

Boksowanje.

Tunney a Dempsey boxujetaj w juniju. Amerikanski boxowarski předewzaćel Richards připowědźi za měsac junij wobjowanje mjez Tunneyom a Dempseyom w Yankeeskim stadionje w Newyorku.

Kopańca.

Sotyscy kopańcuhrajerjo do Polodnišeje Ameriki přeprošeni. Zwjazkowe mužstwo w Molherwollu we Sotyskej bu do Polodnišeje Ameriki přeprošene. Towarstwo ma pućowanje 20. haprleje nastupić, w Argentinskej, Brasilskej a Uruguayskej so na 11 hrach wobdźělić a 10. junija so zaso wróćić.

---

zo druhdy tež pytacy ničo njenamaka, to tehdy, hdyž požadane słowo we hłowje pytaceho njeje. dokelž je pak ženje nawuknył njeje, pak hižo zabył. Tajki pan njesmě swarjeć, zo je serbšćina kluda, ale sebje sameho njech swari; přetož khudy je wón, khuda je jeho hłójčka.

A by-li so nječtó raz woprawdźe na słowo njedopomnił, zmi sej słownik, ale tam sebi njewubjer wopałne město prawcho! Přetož stało so to też hižo wjele króć je.

Kaćki, kiž běchu so **natřělili** za poldra **hodźiny.**

Ma rěkać: **spotřělane.**

Kaćki so **njenatřěleja**, dokelž sanje njetřěleja, ale hońtwjeř so druhdy natřěli, hdyž njewě, kak pukawu njesć. Wěrno pak je, zo dobry hajnik za poł dnja wjele kaćkow spotřěla. Nochee so jemu wjacy třělcć, to je znamjo, zo je „so natřělał". So natřělić a so natřělcć je dwoje, přenje boli a je hańba, druhe zwjesela a je snano česć. Nimrodźa serbscy, tuž bjerće so na kodźbu, zo ani sebje (so) ani koho druheho njenatřěliće; też natřělene zwěrjo njetrjebawši čwilujeće. Spotřělejće wšě zmylki w našej serbšćinje, ale njeznatřělće nam žaneho zmylkarja, hewak pozdźišo ničo wjacy třěloć njebyšće měli. Skradźu wšak wam radźu: Natřělće kóždeho trošku; hdyž zaboli, so skerje porjedźi! Natřělenemu pak zjawnje a sprawnje radźu, zo by njezakhadźał, kaž třěleny. Hewak mohł sej človjek myslić, zo je „třěleny", a tola natřěleny tójdy hišće njeje třěleny.

A štož so hewak rěči wo třělenych mužoch, to su po prawom šěleni mužoje, štož je telko kaž wrótni (češki šilený, pólski szalony). Ale z nas tola nochce nječtó zakhadźeć kaž šěleny, hačkuliž by kanibalskich zmylkow dla mohł a směł.

Štóž wostanje njejewolnik cuzeje kwa' ... wosoł, toho budźemy „skrěć".

Cemu so njenakaza!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Mjerjaju spładowańske hyn na pža. Tuž nastaji ho na puć. Poslednje bojenje — a hižo bě wonka. W tutej nozy njewopomnjachu straźnik wjazy swoju jimjenicu. Nasajtra rano wotcha swoju namakanku na farjadnistwje.

Cyrkwinske powěsće.

Z Budyšina.

3. njedźelu po Tśoch kralach, 22. januara 1928.

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodź superintendent Fröhlich předowanje (zyrkw. hudźba: Bach, recitatio, ariozo a aria z kantaty 72 za alt a byrgla Klara Pachelec); dop. 1/10 hodź. ma farar Große kemšenje za cźežkosłyšacych w kraśtowni; 1/12 hodź. ma farar Siegemund kemšenje za dźěći; wječor w 6 hodź. ma farar Große spowěd a hnoj. woitkanje.

— W Marijinej a Marcinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Siegemund předowanje, w 11 hodź. farar Große kemšenje za dźěći; wječor w 6 hodź. ma superintendent Fröhlich předowanje.

We wošadnej diakoniji na Seminarskej hasy 19 je wot 1 hodź. popołdnju swobodny cźas za młode holcy. Wječerniwo na farar Bodenstein-Śěrachowskich.

Sćerka za potrjebne pacźerśe dźěći.

Wutoru popołdnju 3/4 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi modlerska hodźina za njedźelnicže.

Wutoru a pjatk wječor we 8 hodź. je w Evang. towarstwowni na Hornjerśerskej hasy biblijska hodźina.

Sćerjcou wječor we 8 hodź. ma w Tu.hojšej zyrkwi superintendent Fröhlich biblijsku wječor.

Tydźenske sakjownistwo ma w Pětrowskej zyrkwi farar Paul, w Marijnej a Marcinej zyrkwi farar Berg.

Naše pismowstwo.

Dźewjate čisło „Sokolskich Listow".

Naši Sokoljo a jich přećeljo su drje je hižom wšitcy dostali. Wšitkim pak, kotrjž hišće tutón rjany sokolski časopis njeznaja, chcemy tu zkrótka pokazać na wobsah tuteho najnowšeho čisła. Na 16 stronach, kiž zešiwk wopřija, nadeńdźoš też tutón raz mnoho powućaceho a zabawneho. Najprjedy móžeš čitać swjedźeńsku rěč na sokolskim swjedźenju we Workslecach, wy Serbjo a Sokoljo, hladajće na ludźi, kotrjž wustupuja njebojazne za zdźerżenje swojeje droheje narodnosće, kedźbujće na jich słowa a činiće po nich! Jara powućacy je dalši nastawk „Sokolske dźěći a pjenjezy". Spisaćel nastawka staršim do swědomja rěči, dokelž swojim dźěćom, hdyž so na wulće wobdźěla, abo do kolonijow jědu abo hdyž so na pućowanje podadźa, přewjele pjenjez sobudawaja, wón jich napomina, zo bychu swoje dźěći k prawemu lutowanju wućahnyli, zo bychu sebi wone pjenjezy zaso prawje ważić a česćić nawukle. Dale powědaju nam „Sokolske Listy" wo rjanym łužisko-serbskim wjećoru, kiž towarstwo „Adolf ćerny" na Winohrodach wuhotowa a kiž so k powšitkownej spokojnosći poradźi. Wažne a dobre je za človjekow našeho časa, zo nawuknu rěče druhich ludow. Swět so tak rjec z pomocu nowočasnych wobkhodnych připrawow přeco bóle pomjeńšuje, ludy přińdu sebi bliže. Při dźensnišich poměrach je wjele lóžšo móžno, so do wukraja podać a tam swoje zbože pytać. K temu pak je nuzne, zo znaješ rěč cuzeho kraja. Tu wopokazuja nam „Sokolske Listy" zaso wulku słužbu. Wuča Serbow jenu słowjansku, česku rěč, kotraž so našemu serbskemu jazykej najlépje wukuje. A sy-li k swojej serbskej rěči hišće jenu słowjansku přiwuknył, potom tež druhe słowjanske rěče, kaž pólsku, rusku, južnoslowjansku, bołharsku atd. z lohkosću nawuknješ a cyła narańša Europa steji ći wotewrjena. We dalšim rozprawuja nam „Sokolske Listy" rjenje wo Měrćin-Nowakowej knizy „Ruske byliny". Sešiwk je nimo toho wupyšeny z wobrazami, pěsnjemi a hrami. Serbja, też wy, kiž Sokoljo njejsće, stari a młodźi, skazajće sebi „Sokolske Listy" a čitajće je, zawěsće budźe so wam lubić.

Raj.

Časopis za serbske dźěći.

Raj je do swojeho 15. lětnika zastupił. 1. čisło za wulki rózk wobsahuje 16 stron z wjele rjanymi nastawkami. Jich wobsah je powućacy a zabawny, za małe a wulke dźěći přiměrjeny.

Zo maju dźěći same swój zajim na swojim časopisu, je widźeć z tych 4—5 nastawkow, kotrež su do čisła sobu přinošowałe. Skoda, zo dźěći **jenož katolskich** stron so pjera přimaju. Raj je tola časopis **za wšě** serbske dźěći. Zawěsće bychu so też dźěći ze druhich stron, nic jenož z Delan, Radworja a Khrósćic, radłubje z nastawkom wobdźěliłe, kdy bychu so knježa wučerjo chcyli bóle wo to starać. Ważmy sebi dźěćizstwo našeho Franca Krala wyše! Podpjerajmy prócu nětčišeju redaktorow lépje! Płaćizna (5 pjenjezkow za jene čisło) je tak snadna, zo mohło kóžde dźěćo znajmjeńša jedyn eksemplar wotebrać! To zaso zależi na knježich wučerjach. Ale też za naše serbske towarstwa je w Raju krótka a dobra maćizna k nawukanjenju serbskeje rěče, wosebje analogiskeho abo łatcanskeho prawopisa. Tuž zastupmy wšitcy do noweho lěta jako woteběrarjo „Raja".

Přilopk.

* **Twarjenje so sahnyło.** W Sonnebergu w Durinskej stu so hrjebu dopołdnja 1/12 hodź. cźežke twarjenje njeje. Na Dwórnišćowej dróhy bydlerske twarjenje Glasej knihikupstwa pśechwarjowachu. Nadobo so twarjenje sahnyło. Dokelž měješe so najmjazy wuporjedźenjow w pinzu wupjesć, bu pomérnje malo wobłožbow ranjenych. Dotal su dweju cźeśkostrjanerjeju, žona jeneho twarjeneho dźěłoweho mišstra a jeneho muzebnika z rozsahowanjow wukhowali. Jedyn architekt, kiž w hornim poschodźe bydlesche, mózesche so hišće we prawym cźasu, tola njeswobłokany, wutkhowaś.

Z Łužicy.

* S **Wjasonizy.** Pónđelu dopołdnja so tudomny wobjedźer mjenu Max Hensel w Delnjej wjsy w mlynskej hrjebi pižmowieje schežurki dohlada. Jemu so poradźi, swérjo rjenjeje wulkosoje farafyčź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Lipska.** (Propeller sajedže do města dele.) Wot njekotrych dnjow wobkedźbowachu Lipščenjo na wjeczornym zjezdu reklamowej letadle, kotrejž elektrizny wobhwětlenej a jenu schokoladowu firmu k reklamje letachčej. Tež pjatk pječor letaschtej letadle w swojich kołach nad měšczanskimi chěžemi. Jako wjetše letadło z tuteju dwoju nad městowym dźełom Bulkmarsdorjom leczesche, puschcži so nadobo polajza propelera a hwidpasche do hłubiny a sajedže z hłownym wrjesłom do jeneje lejowoscze na Weißmannowej drohi. Propellerowy dźěl srafy jako granata do składnischcza jeneho twarskeho wobthoda. Pisches pot zentnarja ležeši, z metalla dźěłany kruch propellera prašny najprjedy z wulkim ropotom na hromadu zhelow, wotškocži 10 metrow do powětra a padže sajo dele a zary so do semje. Se wulkim wrjesłom wobwdyrcjo wokolnych tvarjenjow wutrójachu. Jako składnischcjo pschepytachu, dźěl propellera zamakachu. Wón pothadża wot letadła z „D 1250“, tři ma tři motory, kotrejž maju zhromadnje 600 konjazych mocow. Letadło złuscha firmje „Aero G. m. b. H.“ w Hamburgu. S kajeje pschičiny je so kruch propellera wotkamał, njeje pschesze znate. Krótko po znjesłožnju so letadło na letanšim pschistatowje w Lipšu-Mokowje k semi puschcži.

* S **Leisniga.** (Khłostanske jednanje pschečiwo fararjej Lanšy.) Farař Langa je w kězu załoženeho léta swoje tudomne sastojnistwo wopuschczit a so z woženjenej tvrjerčinbleńku wotzalił. Wotrjezny zyrkwinski hamt je pschečiwo fararjej Lanšy dohrdne pschepytowanje zapoczał. Langa pak je do skónczenja sastojnistwa khłostanskeho jednanja z zyrkwinskeje słužby wustupił.

Zamtske wozjewjenje z Budyšina.

Zjawne napominanje

na saplaczenje

dawkow, kotrychž termija je hižom minu a to:

podźěł dothodowego dawka: 15. 11. 1927,

wobjamknjenske saplaczenje dothodowego dawka: 1926/27,

podźěł samoženskeho dawka: 15. 11. 1927,

wobjamknjenske saplaczenje samoženskeho dawka za 1927,

podźěł dopředneho saplaczenja na dothodowy: 10. 1. 1928,

podźěł dopředneho saplaczenja na wobrotowy dawk: 10. 1. 1928

so z tutym dopomina.

Jenotliwe napominanja mjenowanych dawkow dla so wjazy njestanu.

Njejsu-li po minjenym tydzenju sastate dawki saplaczene, so na słiczbowanje dawkarjow z póstom doběraju.

W Budyšinje, 20. januara 1928.

Finanzny hamt.

Žito a syno so wjacy **njekupuje.**

Přiwoženje wowsa a słomy jenož na naprašow. do časa.

Wojeński zastarański hamt w Budyšinje

Telefon 3020

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Wšitcy spěwarjo „Nadźije“ maju jutře njedźelu pop. w **4** hodź. w **Serbskim Domje** spěwnu pruhu. Dirigent.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu pop. w 3 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu. Knihownik prosy, zo bychu so wšě wupožčene knihi hnydom wróćile, dokelž dyrbi so knihownja znowa zarjadować. Wosebje pobrachuja wjele čisłow časopisa „Kulturwehr“ a měsačnika „Łužica“. — Knjez wyšši telegr. inspektor Kubješc z Budyšina chce nam zajimawy přednošk dźeržeć, tohodla přińdźe wšitcy! Naši dowěrnicy njech to dale wozjewja.

Předsydstwo.

Liehań. „Zernička“ změje přich. wutoru wječ. ½8 h. pola Rudolfec spěwanje. Spěwafki a spěwarjo njech wšitcy cyle wěsće přińdu. Přiwjedźće nam po możnosći nowych spěwarjow sobu. Předs.

„Ptači kwas“ w Krónje w Budyšinje. Tón króć dźiš so tutón stary serbski swjedźeń **srjedu, 25. wulk. rózka,** we wulkej žurli Krony woswjeći. Zarjadowanje a wuhotowanje je, kaž hewak přeco, zaso naše tow. „Nadźija“ přewzała. My prosymy wšěch lubych Serbow a wšě serbske towarstwa, zo bychu tutón swjedźeń z bohatym wopytom podpjerali. Zarjadnistwo.

Sowrjecy. Towarstwo „Pod Čornobóh“ změje jutře njedźelu pop. ½3 hodź. zhromadźiznu w Palerjec hosćencu. Mamy ważny porjad, přednošk nic.

Skhudźowanka Mučinarjow zeńdże so pónđelu, 23. wulk. rózka w Serb. Domje. (Zhromadźizny so nětko přeco **pónđelu** wotměwaju.) Knjez wyšši wučeř Symank změje přednošk wo wosobinskich mjenach Kamjenčanskeho sudniskeho wokrjesa. — Wšitke sobustawy Mučicy a też druzy Serbja su jara witani. Započatk wječor w 6 hodź.

Předsydstwo: Dr. Herman.

Wotrow. „Tow. kat. młodźenconw“ změje jutře njedźelu pop. ¼4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu pola Juršec. Njech pak wšitcy přińdu. Też nowe sobustawy su nam witane. Předs.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 21. januara 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1915	100 pólsk. złotych	47,175
jendźelski punt	20,44	100 českosł. krónow	12,421
100 šwajc. frankow	80,74	100 franc. frankow	16,475

Barlinska burša pschinjesze wczera hatške jesnyhnjenje efektowych kursow. Posajšicho wschak sajo wešte jesłabjenje faktupi. Na ventowych a dołżnych liscžinowych wikach sapitžachu žiwiscži sajim ša wschelake liscžiny.

Produktowe wiki běchu wczera sajo skerje skruczene. Pschenza, nalětni jeczmjeń a wowsa drje po dotalnych placžinach pschedawachu. Jenož rožka be sajo wo 5 pj. po zentnarju brožischa, tak, so nan z pschenzu sajo jenakiku placžisnu. Wczera placžesche zentnar

w Barlinje

pschenzy 11,65—11,80 hr., rožki 11,70 hr. hacž 11,85 hr., jeczmjenja nalětnjeho 11 hacž 13,50 hr., wowsa 10—10,55 hr.,

w Shorjelu

pschenzy 12—12,70 hr., rožki 12—12,70 hriwnow, jeczmjenja nalětnjeho 12 hr. hacž 13,50 hr., wowsa 10—10,50 hr.

Běrny zentnar 3 hr.

w Drježdźanach (sandźenu póndźelu)

pschenzy 12,20—12,45 hr. (12,20—12,45 hriwnow),

rožki 12,55—12,80 hr. (12,55—12,80 hr.),

jeczmjenja nalětnjeho 13,75—14,50 hriwnow (13,10—14,10 hr.),

jeczmjenja najmjłkeho 11,25—12,75 hriwnow (11,30—12,40 hr.),

wowsa 10,70—11 hr. (10,70—11 hr.),

schwórtk w Kamjenzu

pschenzy 12.—12,25 hr., rožki 12—12,50 hr.

jeczmjenja nalětnjeho 12,50—13,50 hr.,

najmjłkeho jeczmjenja 11,50 hacž 12 hr.

wowsa 10,50—10,80 hr.,

hušy punt 1,00—1,20 hr., běrny 4—4,50 hriwnow,

proßata 14—18 hriwnow.

W termijowym wikowanju

ja měrz: pschenzy 13,30 hr., rožki 13,05 hacž 13,03¾ hr., wowsa 11,37½ hr.

ja meju: pschenzy 13,73¾—13,72½ hr. rožki 13,32½ hr.

ja juli: pschenzy 13,87½—13,86¼ hr. a rožki 12,85 hr.

Wiki wužitkowego skotu wczera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde).

Na nje běchu pschihnałi 441 młodych bójkow, žuceknych krowow a jałojow, 89 czełatow, 6 bykow a 50 prošanikow.

Młode bójki a žuceżne krowy płaczachu 250—565 hr.
Sžuceżne jałojy 220—470 hr.
Byki, prošanki, słot k wjasanju a ke kormjenju (po zentnarju) 40—45 hr.

Wubrany rjany słot wuzbě hischcze wyschsche płaczišny. Wiki hłazachu, płaczišny popuschczowachu.

Na pschedań

Krowa wyšokosnjeczena, Nowak w Sslepom.
„ młoda bójka w Wětczach 18.
Cželeška w Stachowje čo. 29.
Jałojza, wyšokosnjeczena w Kinajchcze čo. 5.
Starzy, młodej, žiwnej, Allenbach w Sserbskich Pawjezach.
Sšywo w Kulowje, Salowska hrona 8.
Byk letny w Lejsej 21 pola Kamjenza.

Pschihitajcy pytaju

Holzu bo domu, Lehmanka w Bilkopizach na Torhoschczu čo. 20.
Holzu bo domu, Kornowa w Dubrawje pola Hródka.
Holzu bo domu, Nowak, towarschowanja w Hródku.
Schojéra, Hänsel w Malej Rydej.
Kowařskeho, Löbel w Mužakowje.

Sšuduišzy na pschesadżowanje.

pónđelu 23. januara 1928

w Njebjelczańach (kuzuy serbsku so bop. w 10 hodź. we „Herbjej grychcze“) wuezahowanjske bliwo, žujawa a kucža;

w Kulowje pop. w 4 hodź. w hoscženzu „K 3 krónam“ schatowy kamor, frisirska toileta, pult a klamaršku bliščk.

Finanzny hamt

w Malej Rydej dop. w 11 hodź. w hoscženzu „K worjolej“: Konjej, pišaništi stroj, sofa, komoda, lehaništi stoł, kamor za rybowaništi.

Drjewowe awkcije

njedźelu 22. januara 1928

we Schulczej holi we Lojowiskich honach pop. w 3 hodź. walczina, pjenki, 20 łoßow płanja;

we Schulczej holi w Hoscženskich honach pschi Brěschkowskim puczu pop. w 2 hodź.
50 hromadow walcziny a pjenki k twon kopanju;

pónđelu 23. januara 1928

w Delnim Wujezdże w hoscženzu k „Worjolej“ 264 sbonkow dołżeho khójnowego drjewa (najfukschische je 4 m. dołże a 12 cm. tołste), 102 mtr. khójnowych kluchow k tocženju. Drjewo leži w knježej holi pschi Delnim Wujezdże.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Pschenza a rožka drožschej, ale wobrot žnadny wostanje. Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	20. 1.	19. 1.		20. 1.	19. 1.
Pšenica	233-236	233-236	bruny	20-21,00	20-21,00
rožka	284-287	283-286	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeczmjeń	220-270	220-270	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
nazymski jeczmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,10	16-16,50
wows	200-211	200-211	zeradella	—	—
kukurica	215-217	213-215	raps. wosušk	20,10	20,10
pšenč. muka	30-34,00	30-34,00	lany wosušk	22,40	22,40
ržana muka	31-33,75	31-33,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	23-13,60	23,60
ržane „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps „	345-350	345-350	ržana słoma	0,70-0,90	0,70-0,90
lane symjo	360-365	360-365	pšenč. „	0,70-0,80	0,70-0,80
hróch „	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluški „	20-21,00	20-21,00	ječa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźanska burza (20. 1.)

Pšenica	244-249	běrnjace kruški	25 75 26 25
rožka	251-256	pšenč. wotruby	15,30-15 90
nalětni jeczmjeń	275-290	ržane wotruby	16,00-17,50
nazymsk. jeczmjeń	225-255	pšońčna muka	44 00-45.50
wows	214-220	ržana muka	38,50-40.00
čefwjeny dźeczel	—	woka	27.50-28,50
raps	345-355	pjeluški	27,50-28.50
kukurica (Mais)	220-223	hróch	29,00-36,00
suche truhanški	14-14,40	cokrowe truh.	21,00-22,50

Wične płaczizny w Budyšinje.

21. januara 1928.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaczizna	najwyša płaczizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,00	12,25
Rožka, nowa	50 „	12,00	12,50
Jeczmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,50	11,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	4.00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,30	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1,90	2.40
„ z cypami młócena	50 „	2,70	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,00	21,75
Ržana muka, 60%	50 „	19,00	20,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Ržane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 štk.	0,15	0,18
Prosata 685' štuk	1 štk.	10,00	21,00

Na wikach so prosata srěšnjo kupowachu.
Najlěpše twory so hišče wyše płaca.

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

21. januara 1928 po *hamtskim* postajenju.

Wšě płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniš. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Čelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmałc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,54	0,60
Ržana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,13
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmałc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lk.	—	0,26
Jědźna butra	1 kg	3,60	4,60
„ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,19
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Wične płaczizny štwórtk 19. 1.

Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšeńca	12,00—12,25	12,30—12.70
Rožka	12,00—12,50	12,30—12,70
Jeczmjeń (nalět.)	12,50—13,50	12,50—13,70
Wows	10.50—10,80	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,50—3,00
Słoma z maš. młóc.	1,40—1,50	1 30—1,90
Słoma k zasłanju	1,80—2,00	
Słóma z ruku młócena	3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,00—4,50	3,50—4.00
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,60—1,90	0,85—1,05
Jeja	0,18—0,20	0,18—0,19
Pšeńčne wotruby	—	8 10—8,40
Ržane wotruby	—	8 20—8,50
Pšeńčna muka	—	20,25—21.00
Ržana muka	—	19,50—20,00
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—18	—
„ małe	—	—

Poskićam po přihódnym płacenskim poličenju

2-motorska kola, kóse ziknjki, z druha jězdne pola, dźěcace maśiny, centrifugy, butrowe maśiny, zimaco maśiny, płasco maśiny, rěźadła, zymowe płaty, připrawa a sparunanja maśinow, wuporjedźenja najrucho

H. Paul Grätz
wuporjedźerja
w Kamjencu
blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Gardiny
tkaniny za gardiny
etamines
vitraže / polstores
we wulkim wubjerku
Otto König w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 3.
Telefon čo. 3162.

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5—8½ procentami
po wučinjenju

Přijimamy a wuplaćujemy tež pola filialkow
we Wojerecach a w Khoćebuzu
a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khrósćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wołnožka w Pančicach.

Kupuju
nowiny, akty, kniha po 4 pj.
papjerowy wotpadk po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sektowe bleše, wšě druhe bleše po powyšenych dujowych pjenjezach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnjese.
Popp na Horańsk. hasy 10 telefon 3427.

Wšě družiny
hnojidłow
ma stajnje na składze
Žitny dom w Kamjencu
wołnožka w Pančicach.

Kofej

přeco čerstwy paleny w samsnej paleńji z motorskim čerjenjom poruča **jako wosebitosć**

Marien-Drogerija
Alfr. Steinborn w Kamjencu, Herrenstr. 8

Wupředawanje!!

Wobleki za mužow, pacholow a hólcow ○ čorne paletoty ○ Šwedske mantle ○ sukn. paletoty ○ gumijowe mantle ○ kožane jaki njepřemokawe kabaty ○ wšě družiny tkan. a dźěłanskich kholowow atd. ○ Wšě twory su 10—20 % znižene. Wobhladajće sebi mój wulki skład bjez nućenja ke kupowanju
Ręču z mojim česnym wotběrarjom też serbski!

H. Marška w Kamjencu
Oskar Müllerstraße 8

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. kinowe | **aparaty**
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha
mójišel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcywustojnje a najspěšnišo.

Parny vulkaniserowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje
při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcywustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźerja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.
Žane čakanje! Žane čakanje!

Transport mebłow — Zamjenjenja bydlenjow

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunje
wobućowy dom Mark w Kukowje

Hosćencarjo

dostawaju **muski** a **žónski personal darmotnje** a přijezwa kóžde próżdne městno k wobsadźenju z přihódnymi mocami, kiž wobstara
powołanske wotdźelenje za hosćencarstwo
při „Zjawnej dźěłowej zaradźerni“ za Budyšin a wokolinu.
Telefon 2861 a 2868 Telefon 2861 a 2868
Njedźelu wot 11 hač do 12 hodź. wotewrjene.

Skała
zeleneho kamjenja
blizko Budyšina, dobra wottwarjenje, ljez wody, je na předań abo so přenaja.
Poskićenja pod čo. 84 na wudawarnju Serb. Nowin.

Fotografowy Meister
stawi w Budyšinje na Kěrjorsk. dr. 15
hajdu wječjelu wotewrjene
Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowniśk. pasow, wobrazow za industriju, hwasnych a mjewješćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.
Specialist.
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Wšě blidarske dźěła

wuwjedźe derje, čišće a płaćizny hódne
B. Werš w Zdźěrje.

Derjezdźerżane wosebne
meble
(Verdauung) pospěši
drastowe khamory
vertiki
plišowe sofy
komody, blida
stólcy, špihele atd.
předawa
H. Marška w Kamjencu
Oskar Müllerstr. 8

Poživanje
Pepsin-wino
w blešach za 1.50 a 2.60 hr. pola
Wintera
Bratraj Měrš nasl.
drogownja a dom fotogr. wěcow
na Žitnych wikach 30

Přenjorjadny, prawy sleski
čerwjeny dźećel
z now. žnjow poruča **Rauchfuß,**
synjenjowa wikowarnja w Budyšinje na Žitnych wikach 9.

Knježna
24 lět stara, kotraž wobkhod a korému starších přewzmje, pyta dobreho pěstowarja, kotryž so wosebje na wikowanje z jědźenjom, symjenjom a pleśmi wusteji a ma dobru zaměstnosć,
za ženiwu
Nješto zamóženja so přeje.
Poskićenja pod **D. 86** na wudawarni Serb. Nowin.

24 létny młodźenc z ratarstwa pyta hnydom abo pozdźišo
službu jako pohonč
pola dobrych Serbow.
Bliže je zhonić we wudawarni „Serb. Nowin“.

Ratař z powołanjom
23 lět stary, z wučobn. z zarjadowanskimi pruhowanjemi, pyta město jako **zarjadowař** abo rondant. Poskić. p. **D. 83** na wud. S. N.

Muž (Serb)
z kolom za předawanje symjenjow za zahrodki so pyta.
Poskićenja pod **D. 85** na wudawarnju Serb. Nowin.

Wyrokosudobna, čehniwa
kruwa
je na předań
we Wutołčicach 4

Pytam službu
jako srěnk
do katolskeje swójby.
Bliže je zhonić w „Serb. Now.“

Młoda, čehniwa **kruwa**
tydźeń stare čelo pod sobu
jena předań w **Psowjach čo. 60**

Sćěpy a kulduri
podawa w znatej kajkosći pod přijomnymi płaćenskimi wunjenjemi.
A. Lehmann
w Brězni pola Kamjenca

Wyrokosudobna podsobna **kruwa**
je na předań
w Stróži čisło 13
pola Wulkich Zdźarow

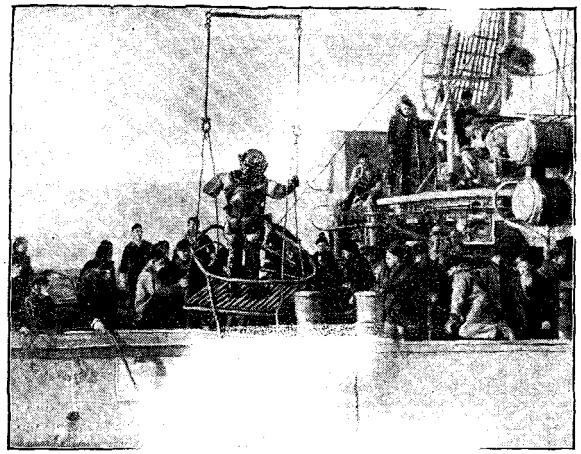
Konje k rězu
kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.
Kurt Kaiser w Budyšinje,
na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

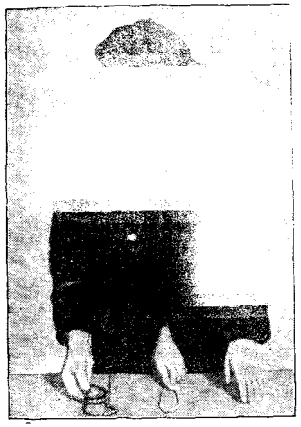

KELING
płoka ze zarnčenjom mjehkej wodu z k wužiwanjom najlěpšeho mydła płotuja
zwjeršne košle, kornarje a manšety
mój wosebity system **Beda** ruka za kajkosć
Samsne přijimarnje:
w Budyšinje na Kěrjorskej drózy čo. 6 telef. 3639
na Přisečanskej drózy 16
w Khoćebuzu - telefon 1774 - na Hrodźkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

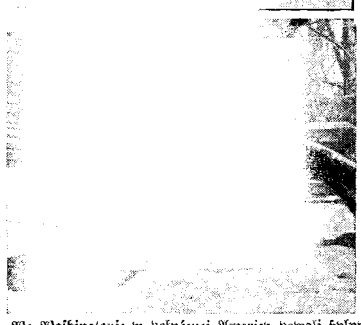
Amerikanzy nórjazy prózuja ze, podnórjeny podmórnik z wody wuczahnyc.

Krótko do hód je wójnise łódźstwo Sjednoczonych Statow połnóznoje Ameriki zatołstne niesboże votrjechtko. Amerikanśki podmórnik ze runje se zokmow pojbéhnu jako jena amerikanska łódź jón pchejédże. Podmórnikej wottorbny schkleńcanu wežiežku, j pomozu otrejej może ze rozhladowaś, kymjež podmórnik hischcże pod wodu težok. Woda lidny ze do njeho a tón ze hnydom sałso podnóri. Se 40 muzow žyłneje wobsadki žadyn jenicżli pschi žiwjenju njeławostа. Hnydom drje ze prózuwachu, podmórnik z wody wuczahnyc. Wichor k temu sadżéwa. Nórjakojo puschcżichu ze k njemu dele a shonichu, so su w jenym wotbżélenju podmórnika hischcże 6 z wobsadli pschi žiwjenju. Prjedy hacj ze poradji, jim ejerstwy pomozu schlawchow pschiwodżowaś, béchu ze też cżi jowt schesczo sadużyli.

Kat paduschnizy kradnu. Na blido położa khumschtnu ruku. S tym dżeśa dopokajaco, so maja jenoz jenu cżiłu. Nie tej drubej cżiłej ruku kaz rapaś kradnu

We Washingtonje w połnóznej Amerizy powali žyłny wětr cżełi schrom na nimojědżazy awto. Smutśka auta hedżazy je strójelemi wotendżechu, schofér bu lohzy ranjeny.

Hdże je mlokowa žona?

Wuprašanje wobraza w tydżeń cżišćle: Wobroczcże wobraz na lewy bok. Žona steji potom blizko praweje kromy, hlowa je mjes nohomaj jeneho z tamnjescheju muzow.

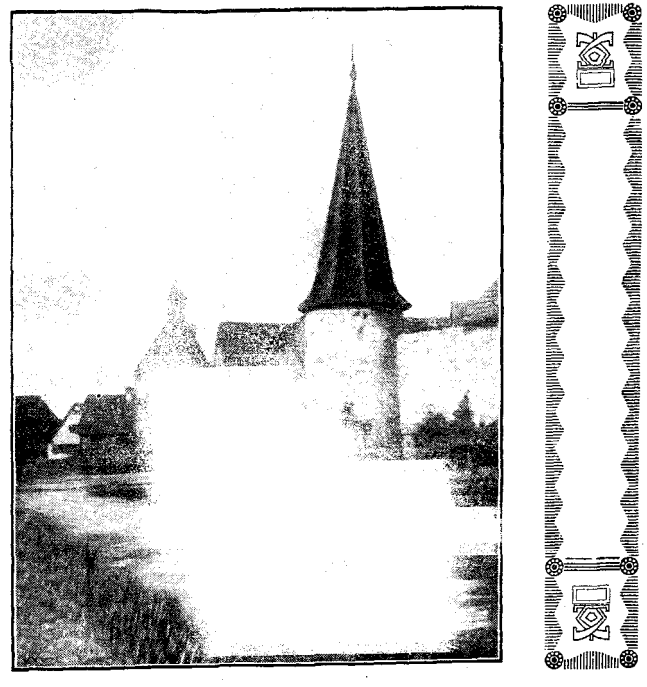
Hódańcżle:

„Raczim kwaju" wo mni ...
bróżo dreńam skurjem;
na mnje hore bladu hlaja:
cej, złoty pan žym rychlivy,
i tatle cżasto na zwjatki
Wam zuštam: Jérimyhali!

Wuhódanje hódańcżła w tydżeńschim cżišćle: Cżožnik.

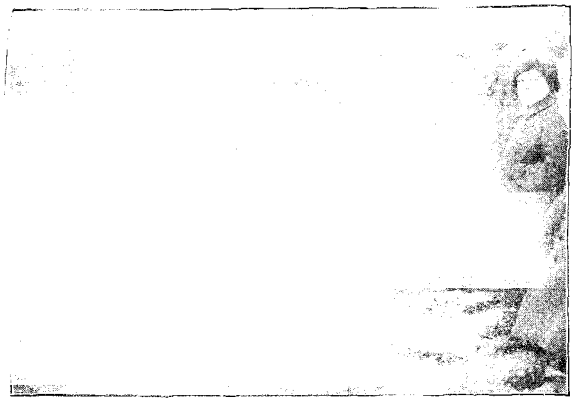

Čo. 8 W Budyšinje, 21. januara 1928 4. lětnik

Merkendorf.

Merkendorf je malo městaczko w połnóznej Bayerskej. Wjele stow wuzow zu we wjese wojerschce hacj tuto tak mjenowane měsće. Směje tola nětko 1000 wobydlerjow. Wobdate je hischcże dżenża z krutej murju kaz nětdy we schérej starodawnosći. Pódla murjow hischcże schéroko a hluboka z wodu napjelnjena hrjobja zuzym wobarasche do měsća jastupiez. Pódla tychle powostatkow je starodawnych cżazow ma městaczko hischcże sasimanu zyrkej. Kaz tuto město, běchu wschě druhe města a městaczka nětdy w naschej Europje wobutwerdżene.

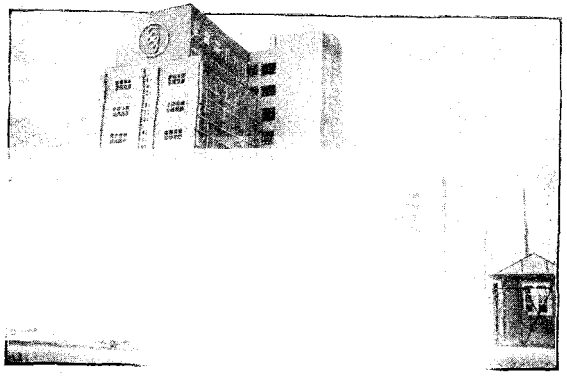
Wschědne njeboža w Barlinje.

Schtóž je hyn w Barlinje abo w druhim wulkim měsće pobył, so wjazu njeje mohło sajseboženiu, ke kotremuž hyn na naschim wobrazu ſ pschihladowarjemi. Wós nadróžneje železnizy je do awtoweje drožki ſrahył. Drohnje je ju rozpschestrował. Taſki pschipad je w Barlinje někotre wschědne hrje, tola pschiwabi hnydom wjele tam wežynych pschihladowarjow. Je-li ſ nutska hdyžkuli někotre njeboži, hu jeho wěſće hižo wotwjeſli abo wotnjeſli. Też policija je wěſće hižo nuſne ſapiſki ſhotowiła. Na naschim wobrazu njeje ſpóznacz, ſo by tam muž ſakonja wokolo teptał.

Sswjedženi łódźnikow w Mühlbergu nad Lohjom.

Hdyž ſo rěki a kanale ſ lodom pschikrywaju, tehdom ſaſtupja ſa łódźnikow na tuchle wodach ſwróſdniny. Prasiałe je łódźnjiſtwo na naſchich domjazych rěkach. W czaſach hdyž luſchcze ani dróhow a puczow njebě, běchu jenicžky rěki ſ poſtrědnikom wobkhada. Wěſće hu ſo w běhu czaſow pola łódźnikow wſchelake nałožli a waſchnja wutwarile. Do nich hłuſcha ſwjedženi łódźnikow w Mühlbergu. Tu je wjeſchi pschiſtaw. Do njeho wjele łódźow ſajedže, hdyž mjerinucz pócznje. Tu pſches iymu woſtawaju.

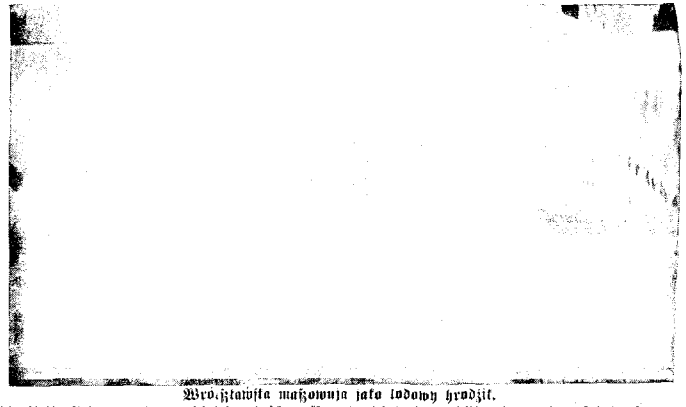

Zwjerſchnoſći twar [illegible]ršpje.

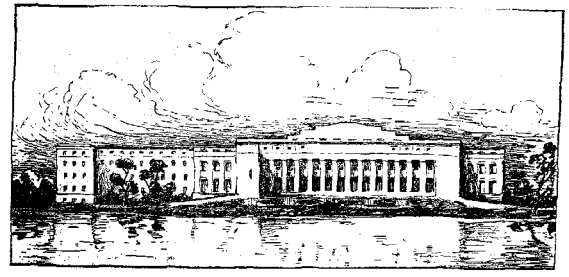
Hdyž [illegible]no w Ameriziy wuſoke domy twarjachu. Někto hu też w Europje jedyn 10 poſthodow wyſoki twar ſhotowili. Wón hłuſcha elektrarni „Siemens-Schuckertwerke“. W hornich tſjoch poſthodach hu pomjeſzili ſarjadniſtwo. Delnje 7 poſthodow hu dźełarnje. Kóžda dźełarnja je 175 mtr. dołha. W njej njeje ſanoje jeżeny ani ſhyda. Te powjehadła (Fahrſtühle) hu pomjeſzili w pódlanſkich wěſach. Kóžda dźełarnja je jenicžka hobrika hłubja. Jenoż tu a tam ſtołpy, horni twar noſchaze, ſteja. Zyłe twarjenje je je żeleſa a betona. Twar ſteji we Siemensſtadtu pola Barlina.

Wjelike njeſrjećenja.

Pódla Lipſka běchu po wójnje wſchelake wjetſche měſta w Němſkej ſtajene, kótrež ſwoju maſu pſchiprawiſe. Te pak ſo njeſchłachczichu. Měſta bórſy tajko ſe ſwojimi maſami pſchestachu. Wróćtaw bě ſa wodſtajenje maſow wožebitu maſowinju (Meſſehalle) natworił. S pſchestajom maſy hu ju do lodowego hrodźika pſchetworili. Lodyte ſwěży wiſaju ſ wjercha dele. Je wopraſowny łód, ale kunſchtnje mjerſtnjeny. Tón hakle pſchi 90 ſtopnjach cżopłoty taje. Sswěży hu k wjerchej tak twjerdże pſchimjerſke, ſo nikomu na hłowu njepadnu. Sandźene hody hu ſpodźiwny lodowy hrodźik pohwjeżili.

Wrośtawiſta maſowinja jako lodowy hrodźik.

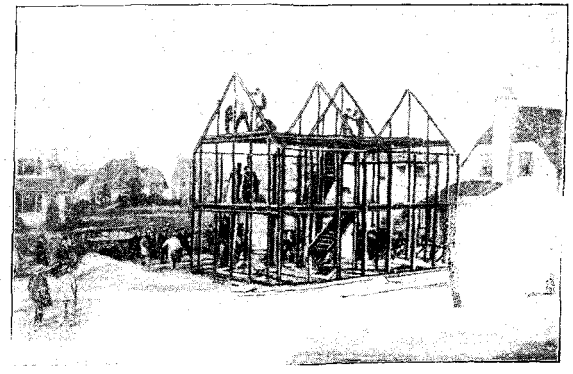

Dom Swjatſa Ludow w Genevu (Genfu).

Po wójnje ſałožichu ſwětowe ſtaty tak njenowany „Swjatſ Ludow“. Tutón ſwjatſ ſhadźuje ſo cżaſcziſcho (öfters) w Genevu. Tute město leži w krótkowjeczornej Schwajcarſkej pſchi ſkażnym jezoru. Sarjadniſtwo tutoho města pſchewoſtaji ſwjatſkej rad wobſchěrny dom, ja jeho poſtajenja. Swjatſ je někto k tomu pſchiſtupił, ſebi ham ſwój dom natwarić. Tutón dom chcedźa někto tſarić.

Spěchny twar doma.

W Ameriziy twarja hobrſke twarjenja ſ worzła a zementa, taf njenowane mrocżelefchtrabaki. Podobne kaſ tute twarja někto też jednore domy. Najprjedy ſtoja tſicżewy taſkeho twarjenja, podobnje kaſ wěſty pola naſ we Sſerbach lěpjenjowe domy twarjachu. Schtóž jeſche pola naſ ſ hranitcho drjewa je po amerikanſkim nałožku ſ worzła. Worzłowy koſczołowy poſtaja ſa 3 hodź. a 20 mjerſchinow. Jenotliwe jeho pola wuſtodźeja ſ zyhelemi abo wulija je ſ betonom. Niż jenoż ſpěſchne ale też tuni je nałožk taſkeho twarjenja. Pola hu rucże wuſtadźane abo wulate, a wobhrodźeć abo podruſnik może do njeho ſaczahnyć.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,80 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 40 zł. pj. Wudawa a dźěći Smolerjoo knihtiśćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2697.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 słot. pj. Wobšěrnje so stajene nawěšćki a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowe w n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 19 — Budyšin — pónjedźelu, 23. januara 1928 — Bautzen — Lětnik 81

Radšo w Pomorskej dyžli w němskim sejmje.

Smuksowny minister j Kendell je žo po zdaću ministrowanja nabył. Na dnju, na kotrymž bě w němskim žejmje debatta wo rozprawje němješkeho finanzneho ministra posłana, bě wón do Pomorskeje wotjěł. Přeco hłownej zhromadźiznu landbunda, kotrež žo w Schćećinje wotmě, je Kendell spodźiwnu rěcź měł, w kotrejž je pjeca j wopředka chyłł wojsewić, so žiwoje ministerske sastojnstwo złožł, schtož pak je žo jako hola wunuzłenta wupokazało. Na zpoczatku žiwoje rěcze praji, **so je sa lěpše měł, do tejele zhromadźiny pschińcź, dyžli w němskim žejmje na rěcze poćuchacź, ś kotrymiž do jeho wožobu jědźa.**

W němskim žejmje je oppozizija tele žłowa jako poniz- zaz- zhromadźenje srośumika. Sapódłanz Hermann Müller-Frankenśi, wjednik sozialdemokratiskeje frakizje w němskim žejmje, wobžarowaschе, so němśti kanzler njeje pschitomny. Połne srośumjenje na deje ja to, so žo jenotliwe knježerstwowe žobuźławy j druhim dźełom wot němskeho žejma wotdźerżuja, dźenża pak by rad němskemu kanzlerej praschenje pschedpołožił, kak žo najpschećiwno **wuzmjenjen žiwojeho kollegi ś Kendella na zhromadźisuje pomorskeho landbunda staji.** Sozialdemokratiski rěcźnik pschećiwno tomu protestowaschе, **so jedyn knježerstwowy zhonstaw němśti žejm ponižuje a hani.** Rěcźnik w žejmje žyłne pschihłokowanje nadeńdźe.

Sapódłanz ś **Guerard** potom žłowo wza, so by jako rěcźnik zentrumskeje frakzije pomschikowmu politiku debattu dale wjedł. Pschedrěcźnikowemu zdanju žo **pschisamkny, so dyrbi němśti kanzler Keudellowe žłowa rozjasnjeć.** Potom k dźěłchenu rozjasnjenju finanzneho położenja pschełdże. Niesamjeleża, so zentrumska stronа hospodarskemu planej, kotrýž bě jejny žamžnyk němśti finanzny minister nastajał, ź khěrym njedowěrjenjom na pschećezo steji.

Guerard potom wo **konflikin mjes pruskim a němskim knježerstwom** rěczesche a žo ś wobsehitej wótrocźu pschećezniwa zwonkownopolitiskim nahladom němskonazionalneho zapódłanza **Wallraffa** wobrocźi. Guerard ś nadpadnej ezpłoscźu loyalnu oppozizju sozialdemokratow w němskim žejmje pschipósnawasche, njes tym so je w pruskim žejmje tamnischa němskonazionalna oppozizija pschezo pytała, wobsamknjenje najwažnischich jatorjowych pschełdowop žo sadźerajo sujemožnicź.

Rěcź wjednika zentrumskeje frakzije wo loyalnosći sozialdemokratiskeje oppozizije a waschnje, kak žo Guerard we pśedawschnu dźělu žiwoje rěcze za sajimy Pruskeje pschećezniwo Němskej wupraji, zajnje spópnaeź dawatej, so žebi zentrum žiło nětkole pucź k wulkej koalizji wotewrjeny dźerżi.

Wulke pschełkapjenje žo potom słuchi, hdyž žo wjednik zukeje zentrumskeje stwony **němśti kanzler dr. Marx** pschećezniwo rozsłeżenjam zentrumskeho wjednika Guerarda ś wobsehitej wobsobinskej wótrocźu wobrocźi, jenna porokuje, so je žes prjedawschneho dorěczenja ś kralizju swadu mjes Pruskej a němskim ślatom wo žydle sarjadnjiwowseje rady němskokrajnatneje żelesnizy pśhed zyły němśti žejm pschinjeźł. Tónle wupad kanzlera Marxa pschećezniwo Guerardej może žo jako podawk wobhładaeź, pschi kotrymž žo sasc jajnje pokaja, kak hłuboke žu pschećezniwoseje w zentrumskej stronje, a jo němśti kanzler dr. Marx połne stronine wjedniśtwo wjazy w ruzy njedźerźi. Powschitkownje žo ś tym liczi, so žo po nětčišchim kanzlerstwje wot **strenicho wjedniśtwa wróco sejchnje.** Po pożdźenju w němskim žejmje mějesche dr. Marx hišcze pribatne rozrěczenje ś Guerardom, pschi čimż pożłedniśchi na to pokasa, so je swojim porokom pschećezniwo knježerstwu němskeho ślata njeje na kanzlerowej loyalnosći dwěłował.

Dr. ś Kendell žo satitnje.

Dla žiwojeho pucźowanja do Pomorskeje je žo němśti finanzowny minister ś Kendell jakitowacź pytał. Dla wulkeje mały ratarstwa je wón ja mjne měł, pschi pożedźenju pomorskeho landbunda w Schćećinje žam pschitomny byeź. Ssam je žo we wobsteinośćach ezynił pschełpodźiwcź a je dyrbjał do teho žwaliś, was pożedźenje němskeho žejma złomeśćeź, hamo bdy by ś tym do njeluboho położenja pschijschoł, so njeby na wołsobinske nejsdy wuzmołwił. (Na lěwizy žo śmeja.) Jeho žłowa su žo jyła je žwiże wutorhłe a to njejsu prawje powędźiże. Minister dale praji, jo njeje chyłł němśti žejm wuzmólschiś, kotrenmj dyž žam pschihłołucha. (Na lěwizy žo śmeja.) Na poroki sapódłanza Severinga minister wotmołwi, so tehorunja wobžarnje, so je je jomd ś wobarunju pschećezniwo pśjenwužiwanju alkohola pschikrócźił. Se žiwojej dotalnej dźeławoscźu pschećezniwo alkoholiśmej je wón pschećezniwo porokant schtitanty, so je ministerstwo we wojowanju pschećezniwo alkoholiśmej popuschćeźło.

Metallowi dźěłaćerjo žrjedźuje Němśteje žo ś dźela wusamknli.

Swjask žrjedźonёmśtich metallowych industrialnych je sobotu pschipołdnju w Magdeburgu w pschedsydstwowym pożedźenju jenoblóżnje wobsamknyli, žrjedźonёmśtich metallowych dźěłaćerjow wot wutory 24. januara ś dźěła wusamknuwcź.

Subtow jako alkoholik a kokainist žo do hoserinje pschijał.

Mandźelski Schaumburgsko-Lippejskeje pryncezny Wittorije, žotrýž pryedawschcho němskeho khěžora, je žo do thorowinje w Rhweilern dał. Wón je pjeca jara ś kohka žiwy był a je pjeca ś alkoholikom a kokainistom, w hoscźencach w Bonnje je pjeca ś revolwrom hrošył. Pryncezna, kotraž hišcze pschecźo pschećezo šwérn k njemu dźerźi, jeho sadźerzenje rozschadzenju mohow pschipiśnje, kotrež je pschi zujesłoženju ś motorskim kolom pożerpił.

Bolšewikojo zady Litwy.

Kaž Warschawske nowiny ś Kowna powdźa, je rusli pósłanz w Kownje litewskemu ministerstwu presidenez Woldemarasej wopomnjenjeśe pśsmo ruskeho knježerstwa pschepodał, kotrež žo na pschedsejaze pólsko litewske jednanje poczahowasche. Wopomnjenjeśe pśsmo wokruczenje ruskeho knježerstwa wopschijescheze, jo wono bjes pschemólenja na podłožku rusko-pólskeho dojednanja ś kěta 1920 steji, ś kotrymž je žo mjeja mjes Litwu a Ruskej posłajika. Ruske knježerstwo dale praji, so žo jara za to jajimnje, so by žo runowaha w rauschej Europe sakhowała Litewske knježerstwo je ruske wopomnjeśeśe pśsmo jako sławne podpjeranje litewskich žadanjow na Wilno zrosumiło. Pos wliwom tehole pśsma je žo po wudawanju pólskich nowin prenjojone šmerne wopschijescze litewskeje wotmołwy na pólski namjet tkěrez pschinjowało, a so je žo wotmołwjenska nota w tym zmyślje pschemeńiła.

Pólska je hischcze šwólniwa, ś Litwu jednacź.

Hačzunje majn we Warschawje wopschijecze litewskeje noty sa njesbożowne nastajene, a žo na to pokasuje, so žo wo žadanju Litwy sa wolschkodźenjom dla wobžadźenja Wilna njehodźi jednacź, so pólske knježerstwo próżuje, so by ś dorozumjenju ś litewskim knježerstwom dóschło. Wo měschenju ruskeho knježerstwa do pólsko-litewskeje swady we Warschawje mėnja, so Rusla na to dźela, so bychu žo Bolschtwikojo, we Wilenskim wokrjeżu bydlazy, ś Ruskej sjednoczili.

Spytany nowy pschewrót w Litwje?

„Kurier Poranny" ś Rigi powe, so žo njedźiwajcy japrowanja litewskeho knježerstwa we Lotyschskej połwósej rozschérja, so je Woldemarasowe knježerstwo pożlednje dny spytanemu pschewrótej sadźewało. Pschi tym staj so pjeca general Schukauskas a statny kontrolerc Milčjus wobdźeliłoj.

Napjatosć mjez Bołharskej a Južnosłowjanskej popuščiła.

Bołharske nowiny a politikojo wopyt južnosłowjanskeho pósłanza Nesčicza pola jwonkuzneho ministra Burowa žiwje rezpominaju. Napschećezo pawješzam, w nětkotrych europiskich nowin waeśischeźanym, zo wusłeżuje, so južnosłowjanski pósłanz njeje dla kwalwuncho podawka w Sofji sakwoźił. Nesčicz je pjeca pschi žwojim wopyeze rjeki, so južnosłowjanske knježerstwo dla tejele nałożnoscze žanehо wobežežowanja njesapoda. Powěźcź wo tym je pschikłódny jacźichcź ezinił a wjeze njedobry jacźichcź wuhladnje, kotryž je pożlednja rěcź žwonkowneho ministra Marinkowicza sawostajiła. Sžyła je južnosłowjanski pósłanz Nesčicz ministrej Burowej dźěłił, so je so Marinkowiczowa rěcź w Sofji wopak frosmiła a Marinkowicz njeje na žane waschnje chyłł Bołharskej hrošyeź.

Pschećezmyłane bróńje w Madźarskej.

S Budapešta so powe: Budapeščanjy nowinarje chyzchu w pożlednjej nozy w Natoru pjeć waggonow ś pschećezmyłanymi bróńjemi wobhładaeź. Dwórnischezowy dźeł, hdyž pjeć wojow jiejeśche, bě ś rjeczejom wojakow a žandarmow wobstupjeny. Nowinarjam žo pschikład jakaja. We nozy wot pjatka na sobotu schkyri wulke ezežite automobile ś pschipowěschćakami po dwjeżeczich hodźin wjezor pśhed Natolezke dwórnischezo pschijeźdżechu, a na to žo jadu hujscho špalera wojakow pilne dźeło japoczu, kotrež hacź do pokazy trajeźche. Zyle wopschijeśe pjeć wołow žo pschekładże. Po połnozy ezežite automobile wójnskeho ministerstwa ś italskimi maschinskimi ćelbami wotjeżechu, na kotre město, žo kruże tajne dźerżeśche. Do 5 waggonow žo jtare żelezo ikładze, kotrež bě žo ś ezežitymi automobilami pschiwjesło. Nětko je wopschijecze waggonow pschesjene ś zlownej delarazjin.

Kommunistiska debatta w Parizu.

Loni bě policija w Parizu demonstrazije pełbezija, je kotrymiž kommunistoje pschećezniwo wotprawjenju anarchistow Sacca a Vanizetta protestowachu. Kommunistiski běchu tehodla w deputěrtiskej komorje nazraschenje japodali. Kommunist Pigemale policiji hrožnješe a brutalnosće porokowaschе. Jeho rěcź wótre pschećezniwjenje wuhnadźi. Sapódłanz Taittinger, wjednik Parizskich fajsitow, kommunistam kopizu widnow nadawa. Zyła debatta je rěcźnistej bitoje mjes prawizu a kwizu rosmi. Taittinger skónczuje wulki hołk pola kommunistow słužbi, když knježerstwo napominaschе, so by pschichodnje kommunistiske demonstrazije ś wójskom potłóczeź dało. Spomni na to, so je nětdy juntskowny minister Constans na strajkowazych dźěłaczerjow tśeći dał. Kommunistoje ministerskeho presidenta Poincarea namołwjachu, je by Taittingerowe zjemínanje na Constansa wotpokasał. Poincare nasphcźiwi: „Kommunistam njedam nit wuzbu radować." Sapódłanz žrjedźiny a prawizy knježerstwo napominachu, so by rajnje pschećezniwo kommunistam pośtupowało.

Franzowske wotmołwjenje we Waschingtonje žo pschepodało.

Franzowski pósłanz we Waschingtonje je žobom amerikanskemu knježerstwu **franzowske wotmołwjenje** wo Briandowym namjecze wećzneho měra mjes Franzowskej a Sjednoczenymi ślatami pschepodał. Po měnjenju amerikanskich nowin franzowska wotmołwa amerikanski namjet na wobsamknjenje powschitkowneho žrjedźenja pschećezniwo wójnje wotpokasuje. Ni; jenoż jendźelske, ale też japanske knježerstwo pjeca franzowskemu stejischću pschihłołuje.

Stjeczenża ratarjow na kubje Kreze.

Po powěsći ś Krety je 500 ratarjow, ś kotrychž su někotři wobronjeni byli, dawkowych bźrzow nadpadli, hdyž su chyzli dawki sbéraeź. Pschi archiwu su žo jnježite k wobnowjenju porjada žu žo wojazy wotpółkali.

Japanski žejm žo rospuschćił.

Japanski žejm, kotrýž bě žo pjatk po próśdninach dr pśenżeho pożedźenja sešchł, je žo rospuschćił, dokeż bě knježerstwu njedowěrjenje wuprajił.

Hłód w Chinje.

Do Chiny pósłany internazionalny komitej, kotryž dyrbi wobstejnoscze, ś hłodom nastałe, studowaeź a na njety k wobmohanju ezinieź, w „Chicago Tribune" tamnische žałostne wobstejnoscze wopisuje. Chinejzy ślarsch swoje dźěći pschedawaju, so bychu pjenjezy sa jedź do stoli. Tyżazy hłeba tradaznych ludźi po prošenju hłodzo- jynu mrěju po Schantungskej provinzy ezahaju. Zywja žo ś rostlinowymi korjenami a zkoru. We hłownym město Schantungskeje provinzy 25 000 ludźi, kotrychž je hłód ś swoim do města zahnał, na dwúhach žpja a wo zywotu prosch. Wsche krajiny, w kotrychž hłód knježi, žu zkoro próżdne łuda. Wutbjerk praji, so nětčišchi hłód wjeh hóriche je žchłoki za žobu wostaji dyžli w lěcze 1902.

Nowy štrach sa Kanton.

Město Kanton w połodnjowej Chinje je nětko ś tjeh stronow ś kommunistami wobstupjene. To ma žo ś tym wusjasnjeź, so je general Cjangkaišhek swojich wojakow ś namjesnjkeje stronow Kwantungskeje a Honanskeje provinzy wsal, na cźož žu wone ś kommunistiskimi ratarskimi ezłodami wobžadźile. W někotrych městach kommunistoje ś hrošu knježa. Někotre tyżazy pschekupzow žu pjeza słon zowali a wiłowanjske dźěle městow ipalili. W Kantonu kanmyn je ś pohładom na nowe rozwicje njemir mjes dźe-

kacjerjenut pschibdrak. Bunkrajenjo w Kantonje wocžaluja, so njemerny blischi tydzeń pschi ssladnosczi chinesskeho nowcho leta wudhrje.

Pjatk popoldnju je policija wobydlerjam chežow we Charlottenburgu, kotrymž jaßypnjenje hrosy, so dyrbja hacž do 6 hodżin wjeczor ł wobydlerjowym wuczahnyczy. Wobydlerjam hanit njebe mohł narunanke wobydlenja wopstarac. Hdyž so ja postajeny kwótki czaß wobydlerja hischcze njebechu wupródstile, transportiruja dżelacjerjo pschindjechu, kotrjž pod dohladom policistow donjazu nadobu na dwóhu swojbnu. Też njepotrjecheni wobydlerjo bechu so dla tehole wunuiowanja do wulkeho rosherjenja dali. Stónczuje nadobu do jkladownjow dowjesechu, mjes tym so wuhadżeni wobydlerjo pola znatych abo w hoscenczu hospodu namalachu.

Amerikanske dżelacjerske towarstwa 23 procentske piwa żadaju.

Pschichodne presidentiwowe wólby wo tym rossudża, hacž maja dale alkoholske napitki jakolanje byc abo nic. Amerikanske dżelacjerske swjatki ja je swojim presidentom Grecnom republikanow a demokratow namolwili, so bychu do swojeho programa ja presidentiwowe wólby żadanje ja warjenjom piwa ł 2¾ procentnim wupschijecżom alkohola pschijeli. S tajkim piwom njemóże so nichtó wopicż. W Nemskej piwo 12 hacž 16 procentom alkohola wopschija.

Wschoamerikanska konferenza njemóżschenje wobsamkla.

Wubjerk za prawo ludow wschoamerikanskeje konferenzy je jenohłósnje wobsamknjenje pschijal, kotrež so ja żadanje ja to wupraji, so so żadyn amerikanski stat njeżmé do smuskotownych nalężnosczow druheho stata mésczecż.

Wažna zhromadżizna Zjednoczenstwa serbskich wučerjow.

W Budyšinje, 21. wulkeho rožka.

Z nowym létom je nowa nadżija zacahnyła do kruhow serbskeho wučerstwa. Tón zaczéš činješe posedżenje na sobustawy, kotrež zdawna sem swérnjo steja k Zjednoczenstwu a jeho zamery kriče spěchuja. Tajku wulku sylu našich swérnych wučerjow drje še předsyda Jenje witał njeje. A při tym liča dżeń a bóle rosrese a přesahny poł kopy daloko. Tuž bjez dźiwa, zo w njetajenej radości kóždemu wjesele ruku zawda, wosebje veteranam serbskeho sulstwa, našim wumjeńkarjam kk. wyššina wučerjam Sčey, Rězaka ja Sywanke ja, kotrjž swój „wumjeńk“ w dalšim dżele za lubje Serbstwo „wuživaja“, kaž su to z přejdawšo zwučeni.

Bohaty dźensši porjad — přeprošenska dopisnica w dobrem času wšěch k temu dosaluje — njedaše so při krótkim času hač do dna dočerpać. Hdyž běchny nimale 4 hodziny wuradżowali, měješe předsyda přeco wjace pisny přednosk pod pažu, kiž pak so na přichodnu zhromadżiznu wotstorči. Naš njespróciwy Měrčin Kral, kotremuž muny so za žiwjenje a skutkowanje našeho Zjednoczenstwa wosebiče dźakować, rozprawješe nimale we wšěch dypkach přeboha teho programa. Přenja zwjeselaca powěsć bě ministerska wotmołwa na nazymski spis dla

ferialnych kolonijow za serbske dźěći.

Ministerstwo za sakske šulstwo raduje so, zo je so přeby wanje we wukraju (w Českej a Pólskej) jenož k čěsnemu a duchownemu lěpšemu serbskich dźěći wužilo bjez někajkeho wuskodżenja přisłušnych zakonskich postajenjow. Wočakuje, zo dowolnosć k nawjedowanju tajkich kolonijow w prawem času so zapoda. Hóršenjo na prazske němske pósłanstwo, kiž bě w zmyslu famozneho Smidta wo serbskich šulskich poměrach rozprawjało, njeměješe žadaneho wuspěcha.

W dalšim rozprawješe předsyda wo knizy „Die preußische Oberlausitz“, wudata wot kulturneho zwjazka w Barlinje. Zajimawa je łohodla, dokelž we njej wo Serbach skoro ničo njestejeji. Jena jenička strona je jim wěnowana, někajki připlack wot Jechsta. Najwažniša sada wo nich je: Serbja woteběraja. Tajkile njeslyšany wuslédk! Wo přičinach wćso mjelča. Zo so pruske zamołwite instancy za Serbow scyla njestaraja, byrnjež drje to někajki artikel němskeje wustawy žadał — na njón liwizdaja, hdyž so wo Serbow jedna —, ale skórjo wšě srédki k jich wutupjenju nałožuja, to je cyłemu swětej znate. Nic na tom dosć. Kaž stawiznar Engelhardt pisa, su so knježstwa (rycerskubler)o) też wótčinscy wot to postarali, zo Serbja też derjo němscy nawukanychu. (A po času serbski wotwukanychu. Přisp. dop.) Tola wšelacy Němcy mějachu wjacy zrozumjenja za narodne lubjeństwo w Delnjej Łužicy. Tak nawukany jedyn němski farar serbski a założi samo serbsku ciščerńju a wudawaše nabožne knihi.

Rozprawjeř pokaza na druhu zajimawu knihu: „Bibliographie zur Geschichte der Niederlausitz“, wudata wot Rudolfa Lejmana w Zlym Komorowje. Tajkeje knihi šće za Hornju Łužicu nimamy, ale so přihotuje, kiž budże pak so zdobom na cyłu Saksku počahować.

Při tym nasponni k. wučeř Nawka druhu knihu: „Alt Europa“ — Eine Vorgeschichte, — do kotrejež su wšelacy praehistorikarjo (też słowjansey) přinoški podawali, ale nic jenostronscy.

Finanecny minister k. Ljodni-Bukečanski wospjetowaše wo pokładnicy a měješe njedźiwajo na tučasne mizerne finanecy, šće 10,45 hr. zbytka. Přecy něšto. K jeho podpjerje — mjenujcy k zběranju přinoškow — so pomocniey postajichu a to k. Holan za Malešanski wokrjes, k. Pjetaš w Khrósćicach za Kamjenski, k. Séca (jun.) w Rachlowje za Budyšsku konferencu, k. Frajślag za Hornjo-Hórčanski, město Budyšin wobkhowa k. Krawc, kaž hač dotal. Dalše wokoliny maja hišće so dozarjadować a tak přińdże skónčnje porjad do pjenježnych należnosczow.

Łoskoćiwe prašenje „Dyrbi zjednoczenstwo jako tajke dalo wobstać abo so na evangelskich wučerjow wobmjezować?“ so k powšitkownej radości tak rozrisa, zo wšo při starem wostanje; mjenujcy: zo budu serbscy wučerjo wobeju wěrywuznaćow w dotalnej, wopraudże příkładownej přezjednosći a solidarnosći za lépše našeho luda dale dźěłać. Nastalo bě tuto njedorozumjenje dla rozprawy w S. N. wo Khrósćanskej zhromadżizny katolskich wučerjow. Po njej měješe so — po wobzamknjenju tamnišeje konferency — pola ministerstwa přećiwo wšelakim njedostatkam w našich rěčnje mešanych šulach zakročić. Tutón namjet złožowaše so na přednošk, kiž bě jedyn kollega wo poměrach mjez serbskimi a němskimi wučerjemi na wsach dźerżał. W ničim njeje při tym wotpohlad był, prénju instancu — mjenujcy paritetne Zjednoczenstwo serbskich wučerjow — přeńć, kiž budże so w dalšim kaž hač dotal jako tajke wobhladować. Tute nadrobne rozjasnjenje z katolskeje strony spokoješe wšěch a budże zawěsće znowa nastork k dalšemu zhromadnemu dźěłu.

W zrozumliwej starosci wo dalši přichod našeho wohroženeho Serbstwa běchu zdalne dopisy dójšle namolwjejo k přezjenosći a bratrskej lubosći. A zo namolwjejo k zapisani sobustawy kopu doepěli, přiwza bychu naši zapisani sobustawy Bjarnat Krawc — jedyn ze tutych dopisowarjow — jenohłósnje jako sobustawu a nosy potajkim w towarstwownym registru čisło 60. Zwjeselacy wukóne tuteho wujasnjenja a dorečenja so ze sławu přija a też dalše kruhi zwjeselli.

A potom rěčachu wo

starych staroscach towarstwa.

Maćica Serbska chce kóždej serbskej šuli ze zwótka „Dom a swět“ a Patowu čitanku darić, — autor sam je dźaknje na 150 eksemplarow ze swojeho swójstwa nam dał —, też knihowe premije za dźěći. Dale chce so předsyda postarać, zo smědża so za kruhne (konjeršterstwowe) podpjery też serbske knihi za šulske knihownje kupować. Do kultumeje knihi móże so dobre serbske přisłowa přiwzać, Wjela (Radyserb) ma we swojej zběrcy wjele cnzych, też serbske wašnje a nałožki zapisać, zo bychu so přichodej wobknowate znajmjeńša w knizy, hdyž so hewak přeco a hóle zhubuja. Čakamy na

profanske a literarne stawizny,

kotrež chcetaj kujezaj wobdźěłać. Z jenoje strony wuprajena přóstwa dla spěchowanja serbskeje statistiki so po możnosći dopjelni. Je jara nuzne, zo bychu so wopačne lićby wo sakskich Serbach — njedawno wot statistiskeho hamta wozjewjene — sprajedżale.

Towarstwowy bolosćiwk je a wostanje „Raj“. powšitkownje (abo nic?) znaty časopis za serbske dźěći. Wo nim referowaše přeni redaktor k. wyšši wučeř Rězak. Nic runje zwjeselace wěcki. „Dyrbimy dźěći za nas narod dobyć, hewak je wša próca podarmo“. Tak rozložowaše w profetiskim duchu a dyrbješe bohužel wuznać, zo hišće w mnohich šulskich gmejnach a wosadach tak w Budestecach, Hodżiju (jenož w Bolbrach so 13 eksemplarow) Klukšu, Minakali, Wóslinku, Łazu, Łupoji, Kulowje, Hrodźišću, Ketlicach (tam wšak wjacy serbske dźěći njejsu), we Hornim Wujezdże ani Raj so nječi ta. Serbskim towarstwam je wosobinsey pisał, ale žaneje wotmołwy dóstał. Rjeńšo je so Drježdźanski Němc zadżerżał, kiž so tam wo rozšerjenje Raja stara. Dźaknje spominaše předsyda na redaktorowe dźělo. Wšelake pokiwy podawachu so k wožiwjenju Raja. Za njón mě še so wjacy dobrowólnych darow zběrać a dawać. Tak přepokaza Khrósćanski Sokoł přez swojeho zastupnjerja knydom 5 hr., mjez přitomnymi so mała zbérka zarjadowaše, kiž měješe rjany wuspěch. To wašnje ludże so na wšěch posedżenjach wospjetować. Njech druhe sčěhuja.

Z Albertoweho fonda móże so jenož mała podpjera poskićić. Je dźěn też přez inflaciju jara škodowała. Za Towarstwo Pomocy so poměrnje mało stawa. Předsyda je na 500 lisćinow wnpósłał. A wuspěch! Samo enzy so druhdy na naš ważny wustaw dopomnja. Dary maja so zjawnje w S. N. kwitować. To pohonja druhich, też swoju šerpatku přidać. Na

wučerskim dorosce

jara klaca. Ze seminarow — tute jutry jako tajke přestanu — wuńdu štyrjo kandidatojo, z evangelskeho 1 a z katolskeho 3. Tola studuja hišće někotři na wyššej technicy, zo bychu pozdźišo k wučerstwu so přiwobroćili. Zo by tutón ważny předmjet spěchował, su so z jeneje strony rjane stipendije wustajile. Styrjo wobdarjeni hóley (też holcy; kiž chcedża jutry do wyššeje šule zastupić a so na wučerstwo přihotować, dyrbja hižo nětko swoju šerpatku přidać. Na

Za wysoku płaćizny.

Powydawježo ſ nałchich Lnjow.
Napiſała Kriſtina Rowowa.

172] (Pokraczowanje.)

Młodżenz ho ſaczerjuſeni: „Proſchu wo nadawki?“

„Kajſi nadawk?“

„Dowolcze, knjeże, ſo waſche węży ſſladu?“

„Ach haj, budu wam dżakowny.“ Korinſki pſchepoda ſenu klucze ſwojich kamorow.

Młodżenz ho poſkuſi a dżeſche; lekarńk poczа ſnowa njepſchećelawajsy ho pſchekhodżowacz.

„Je na cżaſu“, rjekny ſamomu ſebi, „ſo ta wež ſ lekarnju ho ſtónczi. Nikolaj może pohódne, haj błyſchcżate priwatne žiwjenje wjeſeż; markiſa Drano njeměże ani manželſka ani pſchichodna dżowka lekarkowa być. Derje, ſo mam wotmyſlene, mój lekarſki wobſtoſ Urſinej wotſtupjeć, a budże derje, ni wjeſ hnydom dowujednacż.“

Ale k tomu njedóńdże; pſchećeſ hdyż jeho prowiſor ho ſwórczi, ſdżeli jemu, kajki pſchijemnu winowatoſcż je jemu Nikolaj napołožił: mjenujcy dom k powitanju jeho njejwěſtu pſchipraſowcz. To pſchinjeſe Korinſkeho na druhe myſle.

Nadawki, kiž ho młodemu prowiſorej nětko napołożachu, běchu wjeſ jara wſchelakore a mnohe; njenaſtupachu jemu natſkowny dom, ale też ſahrodu a dwór. Najſerſcho bě ſebi Korinſki wotmyſlił, Orannecam Nikolajowe bohatſtwo pokaſacz.

„Ja bych próſtwu mél, knjes Korinſki“, rjekny młody prowiſor, hdyż běſchtaj ho wo wſchěm dorěczałoj.

„Rječe próſtwu, kotruż wam dżenja dopjelnić njeſmy“, ſnapſcherżiwi Korinſki, tiš bé każ pſchewobroczeny.

„Wſmicże też Pribowſku ſobu. Jej ſu ſlubili, ſo ſmé ſwoju žiwotnu ſwójbu w Dubrawinej dolinje wopytacz, tak dołho hacž je knježſtwo w Borowſky-dworje; a njepſchińdże-li tam nětko, podżdżicze jeje to tak łohko njepóńdże.“

„Mojedła; ale ſchto budżeſce wy bjes njeje ſapoczeſcz?“

„S Božej pomocu wſchak hižo póńdże; a dowolicze-li, poproſchu ſebi Haižu H., ſo by nam hacž do jeje nawróta warita.“

„Derje, chcżeče-li to wobſtaracz, potom błyſcżeče jej, ſo by ho pſchihotowała.“

„Dżakuju ho, knjeże! — Dobra nóż!“

„Schto ſebi wy myſlicże, knjes prowiſor, ja bych dyrbjała nětko wot waż wjacy bicz, hdyż macże telko dżela?“ Stara Pribowſka ſplazny ſ rukomaj, hdyż Urſinej jej wo porucżenjo jeje knjeſa powé.

„Cżeſta, ja ſym hižo pola Hradiſich ſlubił; wy tola njeſłyſacże, ſo bych ſwoje ſłowo ſłamał?“

„Ale zyły dom ma ſo wurjedżicz.“

To nicżo njerwadżi. Wy njebudżeſce jón rjedżicz, „Knjes Jeſuſ da nam a też Haiži mudroſcż, ſo budżemy derje hoſpodaricz. Budżeſce widżecz, ſo budżeſce ſpokojom. A waſcheje kudnje njechamy ſo dótkacz, tu ſebi wy ſamo, hdyż ho wróćicże, be porjadka ſwjedżeſce.“

„Ach, ja wſchak radnibje dn“, rjekny ſónſka ſtónczneje pſchewinjena, „ſ najnjeſcżiſa ſawohladam ſterſcho ſwjeżcho ſkoteho Nikuſchku ſabo. Schtó budżeſche to myſlicz, hdyż wy k nam, knjeże, pſchińdżejeſcże, ſo bjeſche njewjeſtu pola naſ powitacże? A kajku kraſnu njewjeſtu. Mam ju pſchjepo hjiſche pſched wocżomaj, hdyż tehdy k nam na pſchewodżenje pſchińdże. Ale njebudże-li pſchewulka knjeni? Wona lubuje Knjeſa Jeſuſa, a Wón wuczi ſwojich wjdżicz.“

Stónczuje bě wſchitko napſchihotowane, a hdyż młody dżeń ſaſwitła, běſchtaj ſ domu pod hrodom niż jenuž dwinjaſy kujes, ale też hoſpoſa wujeſcej.

„A nětko ruzy do dżela!“ praješche prowiſor. Wón ſhromadżi ſłużownikow ſ raniſchej pobożnoſcżi, dałowaſche potom porucżenja, napiſa dopiſnjigu a póſła Ferka ſ njej k kujesu Haiži do Orlowa, kotraż ſej rada na pomoc pſchikwała a dżelo ſapocża.

Bě to wulke dżelo, wołoſche hdyż pomyſlicż, ho bjeſche Korinſki prowiſorej porucżił, też lekarńku do porjadka ſwojeſcz. S tym woni ſapocżachu. Tu bě ja młodeho prowiſora a jeho pomocnikow najwjaſy dżela; pſchetoż rjadowanje wſchěch wężow w lekarni njeſłyſi ho kóždemu dowěrjecż. Wjaſy ſta kóraż dyrbjachu po ſtyhodach horje a dele běhacz. Ale knjes prowiſor bě tak ſwólniwy, knjezna Haiža pomhaſche jim tak móznije, ſo młodži hólzy ſyka mnjeſnoty njeſacżichu. Dwaj dujej trajeſche rjedżenje a riadowanje lekarnje; ale potom, wupyſchena ſ kwétkami a roſtlinami wſchěch druhjin, mějeſche tajſi rjany napohlad, ſo ani we wulkomēſcże jej podobnu namakał njeby.

Pſchi tom dohladowaſche młody prowiſor rjedżenje ſahrody; też tam ſtałwachu ho po lekarńkowej porucżenjoſi mulke pſchemēnjenja a wobſcżeje ſa to ho ſtarachu, ho mohł ho ſchtomotownik, kaž drje mójachu jón mjenowacz, hacž k wuſtupej rjenje roſſwětlicz. Też tu dyrbjeſche ho niż jenuž ſ duchom a muhłeni, ale też ſ rukomaj móznije ſobu podżełacz, ho by ho druhim łóſcht a lubjoſcż nadżwinyła.

Smutka domu błyſchżachu ho ſcżerwjene wobarbjene ſchpundowanja kaž w bojeſnjiſkich tak też w bydleńſkich ſtwach, tak ſo dyrbjachu jenuż błyſchże Urſinche ſtwicża a modżeńju do porjadka jwjeſcż. W pożledniſchej wotmēnachu nětko łóżdy wjeczor ſhromadżiſnu; pſchetoż Podkradżgu chżychu dohonicż, ſchtoż běchu ja njepſchitomnoſcżu knjeſa prowiſora parowali.

Tak pſchińdże njedżela. Młody prowiſor mějeſche zyły dżeń pſchileżnoſcż, ſłużnoſcż wotjemjecż. Jeho nadobne wěcliżo ho błyſchżeſche, jako by chżył zyłenu ſwětej pſchiwołacz:

„Wſchědne dżelo ja Jeſuſa je najſłódſche dżela!“

Hdyż běchu wjeczor wſchitcy wotjechli a knjes prowiſor tuj pożlednich ſ ſhromadżiſny dowunpſchewodżał, wdżeſche Hendrich, każ ho wón k durjam pſchiſtajeni a wocż ſawrě; běſche ſunjerczj błédy, haczrunjeż jemu ſwětle kapi poſu na cżole ſtojachu. Hdyż młodżenz ſe ſtaroſcżnym prajchenjom k njemu pſchiſtupi, ho wón poſmužnikuju.

„Hendrich, wjeſch-li.

Wſchědne dżelo ja Sbóżnika
ho najſłódſcho dokonja.
Cżaſto drje pſchi tom wuſtawaſch,
Tola też pożhyńjeſcże doſtawaſch
ſ wojeſnu ſtukcż.
Wón pſchińdże cżi na pomoc
A radu cżi poda a wupomoc.“

Potom woſchi jeho na „dobru nóż“, porucżi jemu, ſo by wſchitko ſejamkał a ſwéju ſhajchał; woni ſaw wotcżidże. Dże wón dżeſche, njemóżeſche ſebi Hendrich ſwe jaſnicż; ale pſchiłhadżeſche pożpiżcżo wóżo a ſamuju hnydom durje ſwojeje lekarńje ja ſobu.

(Pokraczowanje ſejkhuje.)

wać, je měsačnje po 20 hriwnach dóstanu. Njech so w tym na k. wyššeho wučerja Symanka wobroća. Skónčnje rěčeše so wo Jakubowym wustajenju, podpjeracy fond za serbskich wučerjow. Namjet, zo by so dohladowarstwo na ferialnych kolonijach, kotrež nocheemy spušćić, ze strony Zjednoćenstwa zarjadowało, so na přichodne posedźenje wotstorči. Tohorunja tež žadanje na zjednorjenje serbskeho prawopisa, kaž tež přednošk. Tak hižom je tójšto maćicny přihotowane za jutrownu zhromadźiznu. Sobotnišu zhromadźiznu skónči předsyda z dźakom za wutrajnosć a sobudźěłowosć. Po njej hišće so knihi wot Maćicy darjene rozdźělowachu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pondźela, 23. wulkeho rózka.
Emerencijany.

Ze zběrki Serbow „365 a 1“.

* 1630 w Kulowje Jurij Hawštyn Swětlik, kiž 23. małeho rózka 1729 w Budyšinje jako senior Budyšskeho tachantstwa zemrě. Po dokonjanych studijach w Krumlowje a Wolomucu skutkowaše jako kapłan w Jachimowje a Radonis, wot lěta 1678 sem w Budyšinje, wot 1683 hač do 1707 w Radworju. Wón je při tachantstwje nowu prachenbu pod mjenom Agonine Christi založił z tym, zo je k tomu 3000 tolerowotkazał. Dobu sebi akademisku dostojnosć magistra. Swój spis wěnowaše swjatej Marriji w Rózenće. — W čišću je wudał Scenje a epistle za wšitke njedźele, katechismus, prěnje kěrlušowe knihi w lěco 1690, wšelake jednotliwe marijanske kěrluše, łaćansko-serbski słownik (Vocabularium latino-serbicum) prěnju čitansku knihu za šule, a jako rukopis je mjez druhim zawostajił dospołny přełožk cyleje biblije, Starého a Noweho zakonja, rukopis spisa so w tachantskej knihowni w Budyšinje a je so wot njeho **w lětach 1688—1707 zhotował.** Dospołna evangelska **biblija wuńdźe w čišću** hakle 1727, Scenje Mateja a Marka a wot Michała Frencla 1670. — Swětlik je hromadźe z Michałom Frenclom a Jakubom Ticinom serbsku rěč jako słowjansku spóznał a ju ze wšej swěru pěstował.

† 1822 Bjedrich Nathanael Klin, farař w Barée.

* 1630 Jurij Hawštyn Swětlik prěni katolski spisowaćel w Kulowje.

Serbam.

Serbski ludo, njeměj strach,
Bóh je žiwy w njebjesach.
Hišće Bože słónčko swěći,
Hišće dari Bóh nam dźěći,
Hišće Boža tučałka —
Bože sluby wobnowja.

Je tu w Serbach lubjeny čas,
Serr wuhlad do přichoda nas,
Njeje w njejesach luby naš Wótc!
Strach njeje wjetši hač jeho móc.

Jan Hajnca.

Lubšo njeselene — dyžli přeselene. Přisłowo.

Tež Was wočakujemy

cyle wšače zajutřišim, **srjedu,**
25. januara w „Krónje“

na „Ptačim kwasu“

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer a hygrometer —, thermometer wo dujo +1. Dźensa rano we 8 hodź barometer 746, hygrometer 0, thermometer w nozy —3. Wuhlady na malo so přeměnjaze wjedro. — Nowa symjenčka je do kraja sacahnyła. Stajnje znowa jenuj přichrył. Bóle k ranju hišćeze tołsche leži hač pola nas. Wokoło Wróćławy wčera na wječor hižo přeco 15 cm. wysoko ležeše. W rospołożenju nižinow a wyšinow so přechwjele hišćeze přemeniło njeje. Hač dotal je přechoo hišćeze nižina wokoło połudnjaceho cźasa zhubjitaca. To dźe nam prajić, so tutkhwilu so přechekruteje symu hišćeze bojeca njetrjebamy. Symičku drje khwilku wobkhowamy, dokelž symna wyšina nad Ruskej leži. S wjeczora so najskerje nowa wyšina přichłižuje, dokelž schłeuna sajo rjane stupa. Jutrje wukrom zhhadźa słónčko 7,58 hodź. a khowa so 4,27 hodź. Měsačk zhhadźa dop. 9,15 hodź. a khowa so wječor 6,22 hodź.

Hospodarski rozhlad.

Pondźelu 23. januara 1928.

Wotstupna burja sawiła sandźenu hobotu nowe sehlywjenje. Jutrjow efektow. Sčłabe wostachu kursy rentlowych a dołżnych listow.

Produktowe wiki běchu sandźenu hobotu we wischelakim natupanju žiwiše. Rožka bě sajo wo 10 pj. po zentnarju drožscha a je mjelko wo 15 pj. drožscha pschenicy. Wowsy wo 5 pj. po zentnarju drožscha pschedawachu. Kukrica (majs) 10 pj. po zentnarju pschihodźi. Sandźenu hobotu płaczesche zeninat

w Barlinje

pschenicy 11,65—11,80 hr., rožti pak 11,80 hač 11,95 hr., ječmjenja nałetnjeho 11 hač 13,50 hr., wowsa 10,05—10,60 hr.

W termijowym wikowanju

ja měrc: pschenicy 13,85—13,82½ hr., a rožti 13,12½ hr., wowsa 11,40 hr.

ja mejn: pschenicy 13,77¼—13,75 hr. rožti 13,37½—13,41¼ hr., wowsa pak 11,92½ hr.

ja junij: pschenicy 13,78¼—13,77½ hr. rožti 12,88¾—12,91¼ hr.

Na pschedań

stoi 4 abo 9-ćelny w Kortnizach 12.

Kamjej ſ gratom a wojom, njedźelskej grataj, bźhakaj a 10 kur we Wunjach 17.

Dwě **koble**, srjedźeći a starschi kóń w Trepinje 11.

Ličhy 5-ćlnjej sylnej, w Nowosłžanach 3.

Kruwa bjisło ſ 2. ćelećom w Kamjeni 17 pola Radworja.

„ bjisło k ćelenju w Nowych Porschizach 50.

„ wyšokoskuczesta w Nowych Porschizach 71.

„ w Sajdowje 16.

„ w Nowej Wjesy 6.

Jałowja wyšokoskuczesta w Delnim Hunjowje 2.

Cyelczki, kujezi dwór w Hucźinje.

Garnikle w Sedźjezach 14 b.

Wós destowanh ſ wobruczemi, sa płachtu, Scholta we Schprjewizach.

Dźesaty wós na Zidowje 259l na prawo a w Budyschinje, Fichtowa haša 9 II.

Mandla schatowa a wobsel sa konfirmanou, Pilz we Wunjach.

Stol łchanikli, Hornjeserika haša 36 w Budyschinje.

Pjerjo 10 puntow njedrjene we Lušy 53.

„ 6 puntow we Małsezach 11.

Sowno 20 zent. w Njeswačidle čo. 9.

Bolmischcžo (Herdofen)) gmejnski nowowar w Lušy.

Kupicj pyta

Wós 4zolowski, Malemja w Bórku pola Wojerez.

Pschihlajicj pytaju

Murjerjow a dźełaczerjow pola połstra w schklenczerni (Glasfabrik G. m. b. H.) w Wjelej Wodźe.

Wuczobnika pschekupskeho wobschód je żeleznymi tworami, Lobeł w Mužakowje a Janach w Budyschinje na Bismarckowej haši 7.

Kowarskeho Nitscha w Hródku, Drjezdźanska dróha 4.

Wuczobnika wojnarskeho, Muka w Hnaschczach.

Holzu do domu, Noctzoldowa w Mjnjach.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki tu hischcze jara malo wuwite.

Dop. ¾12 hodź.: Pschi zobotnischich placźisnach kupzy a pschedawarjo wocźakuja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	21. 1.	20. 1.		21. 1.	20. 1.
Pšenica	233-236	233-236	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	236-239	234-237	woka	21-24,00	21-24,00
nal. ječmjeń	220-270	220-270	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,10	16-16,50
wows	201-212	200-211	zeradella	—	—
kukurica	213-215	215-217	raps. wosušk	20,10	20,10
pšeńć muka	30-34,00	30-34,00	lany wosušk	22,40	22,40
rožna muka	31-33,75	31-33,75	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	23-23,60	23,60
rožne „	15,00	15,00	synjo, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
rapa	345-350	345-350	rožna słoma	0,70-0,90	0,70-0,90
lane symjo	360-365	360-365	pšeńć „	0,70-0,80	0,70-0,80
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluski	20-21,00	20-21,00	ječna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaćizny ręcznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. januara 1928. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 510.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	59—62
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	53—57
Mjenje picowane wšěch starobow	47—51

Byki 460.

Polnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	55—57
Polnomjasne, młódše	51—53
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	48—50
Spatne	45—46

Jałojcy a kruwy: 1088.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	45—47
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	32—42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Ćelata: 1773.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	78—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—75
Spatne (4)	45—57

Wowcy: 4525.

Młódše a starše wukormjene (1 družina)	57—62
Starše wukormjene (2.)	48—55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—47

Swinje: 13 212.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	56—57
Mjasne	55—56
Spatne	52—54
Ranev a kundrowy	49—51

— **Sajutšišim, srjedu, bywaji so w „Krónje“ Ptačí kwaš.** Na tutym dniu njewostanje nichtó doma, ale wschitzy khwataju do Budyschina, a Budyšan Serbja do Krónych. Serbski lud budź na tutym dniu jedyn zyk rapoześe a wjeseła, ludoześe a pschećeśelstwa. Heśko pschichodnoze śrjedy sa zyły herbski lud: „Dźensy na Ptačí kwaš“!

— **Knjes wyschschi měschczanoła Niedner** je wot 25. januara hač do 15. februara 1928 na dowolu. Prošny so, so so w tutym cźasu hamtske listy na njeho wobsobitnjy śtale njebydhu.

— **Poźedźenje wokrjesneho wubjerka** Budyšskeho hamtskeho hejtmanstwa budźe pondźelu 30 januara 1928, dopołdnja w 10 hodź w poźedźenskej sali hamtskeho hejtmanstwa w Budyschinje na Bismarkowej dróży 21. Sjawny dnjowy porjad wopschija 31 dypkow

— **Kaplan Fahsel budźe w Budyschinje** rěcźeć. Kaž žiłschinmy, budźe wulki rěcźnik schtwórtk 16. februara t. l. wječor we 8 hodź. w jali Krónym sjawnje pschednoschowacź wo temje: „Mandźelstwo a Eros“. Mežnik, kiž wschudźe psched pschejesnjenym domom rěcźi, sawěźe tež w Budyschinje wulki sajim žondźi.

— **Sjatwa dźiwowa zarodźenja** sa Budyschin a wokolinu. W prěnjej połojzy januara je so licźba popisanych dźełonjemcźerjow na wyšku 600 powyschiła. 15. januara běźche we wokrjesu 3000, ł nich běźche 1244 (1017 mužskich a 227 žónskich) w měźe Budyschinje a 1756 (1630 mužskich a 126 žónskich)) we wjesnych gmejnach. Nimo toho wukonjeśeze hišćeze 43 dźełonjemcźerjow nuzowe dźźła. Powyschenje licźby bjezdźełnych wujasni so se skónczenjom abo s pschikrótschenjom cźakatskeho cźasa za saisonskich dźełacźerjow, ł cźimž je so licźba dźełonjemcźerjow powyschila, nuz pak licźba dźełonjemcźerjow dospła. Tu je so hižom sajo šnadne padowanje pokasnje.

— **Schtwórta cźara we wobłahdźe měschczanskich omnibušow w Budyschinje.** Kaž je wotmyślene, ma so śrjedu 25. januara w Budyschinje schtwórta autowa cźara wotewjeć. Nowa cźara ma swjasowacź pschednjemšo Židowo je šuntskowunym městom a je žyhelskimi twarjenjemi pschi Klinzowej dróży. Wona wjeźe wot Měrschez hoscenza na Židowje po Židowskej hłownej dróży, pschez nóšt pschi Hamorskim mlynje, po Garbarskej haży, mimo starseje kasarny na Zitne wiki. W rózku pola Bokelmannez wobkhoda je pschisłamknjenje k tamnym tšom cźaram. Potom wjeźe cźara dale po Kamjenitnej haży, pschez Drjewowe wiki a po Zyhelskej dróży na Klinzowu dróhu mimo měschczanskeje thorownje hač ke khłostańskemu wustawej. Wóz sa nowu cźaru tu hižom je, mimo toho reserwny wóz, sa kotryż su wschelake wobzebite zeźby wotmyślene, wobzeźe w cźaku, hdyż dźełacźerjo a pschijitajezy na dźeło abo se dźela du. Nano pojeźe wobzebity wóz 7,50 hodź. wot Fabrikskeje dróhi do města a hač na Hausenjsku dróhu, pschipołdnju 1,05 hodź. wotjeźe dalschi wobzebity wóz se Klownego torhoscheźa na Wjelećzanskim dróhu a wróći so tam 2,50 hodź. Najskerje je teź hišćeze wobzebite jeźby japołoża, hdyż Waggonowa fabrika abo Mechanika pschadowija dźełacź pschestajitej. Wažne hišćeze je, so wós cźasy cźo. 1 jenoż hišćeze hač k Fabrikskej dróhy jeźdźi.

— **Dweju thowanjow**, kotrajž běźchtaj z jenejo wonkowneho wocźehnjerskeho wustawa ćekłoj, pozitaja wčera tu sadźerża a do schkitańskeje jatzby wsa.

S **Hrubelcźiz.** We naschej wěsy su sjawnu telefon pschiprawili, kiž ma cźišo Budyschin 2028. Telefon je na gmejnjskim hamźe.

S **Khwacźiz.** Hłowna schromadźizna ratarskeho towarstwa sa Khwacźizy a wokolinu běźche wurjadnje dobre wopytana. Knjes pschedsyda Kuschka powita zobustawy a hosći. Knjes wyschschi ratarski rada prof. dr. Schellenberger ſ Budyschina pschednoschowaźe „wo skotarstwje a symšłom pizowanju“. Pschednoschk běźche sajimawy, napraschowanja so pschisamknychu. Lětnu rosprawu poda knjes Abschka hłodny, rosprawu połładnje knjes A. Njeczka. Na to so wołoźi. Pschi nowowólbach wschitzy dotalni zwoje sastojnstwo wobthowachu. Sa pruhowarjow połładnje wuswolichu knjesow Gudu starschcheho ſ Daliz a Ponicha. Dwanaco dachu so sa nowe zobustawy ratarskeho towarstwa sawjazaci. Pschijsamknmy so jednanje wo sawěsćenju koni na wsajomnosć. Skónczenje rosprawy poda so njedźelu 22. t. m. pola Nowaka. Schtóż so ja to sajimuje, njech tam pschijdźe, dalsche tam shoni. Pschichodna zhromadźizna je na 15. februara postajena. Pschednoschk je sazo swěsczeny. System dowěrnistwa wostanje, wschitke wězy so lokalnje wosjewjeja.

S **Wulkeje Dubrawy.** Khorych podpjeraze towarstwo sa Wulku Dubrawu a wokolinu seźdże so minjenu njedźelu k swojej hłownej zhromadźiznje. Pschednoschk, knjes Hoker, powita sylu serdźenych, wosebje cźestnoho zobustawa Burkhardta ſ Khwacźiz zhromadźizna postany. Knjesaj Bišop a Donat nowaj do towarstwa sastupischtaj. Pschednoschk poda letnu rosprawu, połładnik kohorunja zwoju, na cźož bu wołoźeny. Pschijspomnicź dyrbimy, so je połładnju stutnjwje dźełała k lepschemu zyłka. Pschi wólbach swoštachu wschitke sastojnstwa w starych rutach. Wjesćeha polozja zobustawow je žerbska. Sa 25lětne zobustawstwo buschtaj knjesaj Hnlcź-Malešchanšti a Gubisch-Khwacźanski wobsebje pocźesćenaj. Hibicźiny korczmar njeda žedi wiacź, so nesćeho darmotneho „motreho“ na bilde staji. Dźak jemu sa to! Towarstwo wesjewja, so ma tóždn prenju njedźelu mešaza zwoju zhromadźiznu. Nowe wuštawki na Jana do mozy stupja. Stare zobustawste luźi maju so rucze wotdeacź. Dowěrnizy na wjach dale wosłanu. Wo symšłim swjedźenju so hišćeze jedna, hdy budźe, so lokalnje wosjewi.

S **Njeswacźidła.** Wjesćela powěsć dźe pches naschu wjes a wokolinu, pschipowědźo sasowohladanje w domisnje. Film, kiž bu tu psched nětkotnymi létami wjercźany a pschedstaja Njeswacźidło je zwojej wotolinu a je sławnym tuźejim parkom, pschihlźe hyrdźbne dny nowscho tydźenja do zwojeje ródneje wsy a so tu potajnje. Tak móże so někotryżkuli sam abo znatcho jako kabu-

skutkowazeho wohladacź. Tule powěsć tu radośnje wiciuja a wjesńnjenjo pśihłap filma ſ wułkim zajimom wóźakuja.

S **Butez**. Rajcha jednota „Ssokoł“ hladajšy na mały dobytna. Njedźelu, 12. februara pśeńi ras w nowej Stangez źiśi wusmjeł, jo by ſtwórjeńſi pokazała, ſchto je nagwinła. Mał ſtyſchimy, ſo pśebi pśehrowpyła hudźbu Malechańſke jednoty. Shonimy teź, ſo je knjes wuſchiśi wuczeł Seladeńk dobrowólnje pśiſlubił, być ſej na tymle ſtwjedźenju jako ſ dirigentom, kaž wónźaw w Malescheźach. Tuž lubi Ssorbjo Butezjanſkeje wokoliny, njewoſtawśe tuton wjeźor žadyn dorna. Kóżdy ſtwórny Ssorb budźe ſo wutrobnje wjeſeliś, ſchto Ssorbjo teź na wótach. hdyž ſu wutrajni, dokonjeja.

S **Rakoj**. Rajcha jednota „Ssokoł“ wuhotowa nam wjeźora njedźelu rjany ſtwjeſeł ſwojeźeń. Hižom powołonih w 3 hodź. bźeſche pśiźe pśicheſtojenje ſa dźeći a teź ſa doroſcenych. So je pola naſ wułki ſajim ſa Ssokoł, bźeſch i dopokazom, jo bźeſche tej hižom popołnoma tśiſchto ſtarſchich wopytowarjow pśiſchiſło. Wjeźor pak pśichiſnjeſe połny wuſpěch. Senźiśa ſala bźeſche tak połna, ſo pśeſi proſtnum ſnuźowanju dźeći wośtrjeſ jaſe ſkoro tśiſne mjeſtno ſwojeźi ujeſuźaſchu. Poſticzenja, ſkupiny, dźeźage ſnuźowanja, hźiwadło a kraſna ſokoliſka hudźba ſwołaſchu na wopytowarjow najſpěſchi ſaeſtnoſć. Katokdźaſka jednota „Ssokoł“ maźe ſ tutym ſwojim ſtwjeſenim ſtwjeźenjom wopraudźe ſpokojom być. Nadrobniſche pſchihotowanja w bliſchim ſokoliſkim kuźiźu.

S **Wóſporka**. Póndźelu 30. januara ſu we Wóſporku ſkóntne wiki. Skót ma ſo ſeſtajeć na mjeſtnje pſched Tſchelańju.

S **Wóſporka**. Jutſje wutoru wjeźor we 8 hodź. ſmjeje wośadne ſóuſte towarſtwo na ſarje ſhromadźiznu, we kotrejź knjes faraŕ Gerhard Kenig ſ Kelźiz wo „Živjenju ſonow w Afrizy“ pſchednoſnjeſe. — Pśiſk wjeźor w 7 hodź je w Panjacz hoſcenju w Kolczach ſhromadne poſpeźenje Wóſporſkich a Kotowſkeho zyrkwińſkeje pśiſoź ſtejeſchowa (lajne poſpeźenje).

S **Wojerez**. Póndźelu 16. januara wumrje w Sporjeſcu w 89. lěźe ſwojeho ſiwjenja po ſiwjenju, tiź bźeſche bohate na pśoźu a dźiwe, knjes ſuperintendent na wotpoćz. Rudolf Kniriaz. Narodźił je ſo wón 13. auguſta w Jaunom poſa Kótſcheho. Wot 1860—1864 wón w Halli ſtudowaſche. Jako bźeſche ſ wuczerjom na Frankowſki wuſtupowach w Halli powſt, pśichiźe ſe duchownoho do Wochoz, hdźeź wot kapritſe 1867 hacź do meje 1873 ſtuſkowaſche. W meji 1873 pścheſtupi ſo ſa farara do Laſa a 1. januara 1885 jako duchowny primariuſ a ſuperintendent do Wojerez. We Wojerezach je 25 lět dołho hacź do lěta 1919 jako ſwérny duſchowpaſtyŕ ſiwjeje wośady a jako ſtuny ſpěwanſki wuſtojny zyrkwińſkeho wotrjeda ſtuſkował. Teź wokrjeſnjeny ſchulam je jako wokrjeſny ſchulſki inſpektor dołhe lěta ſwoje dary wźinował. W lěće 1910 poda ſo na derjeſeſtłużeny wotpoćźink, kotrejź w Sporjeſcu pſchi dobrej ſtrowoſći wuźiwaſche. Teź jako na wotpoćźinku pſchehlowaſche, ſwjeſowaſchu jeho ſtyſchee wiſchelakore poćahi je ſtarym wokrjeſnym nźhnińſkeje ſtukowonoſće. Jako wopomnjeźe woſtanje wola mnohich w ćeſtnym dopomnjeźu. Schwórił 19. januara ſu jeho popołdnju 1/2 hodź. we Sporjeſcu pokhowali.

S **Kija** pola Mużakowa. Wobźarujomne njeſboże, pſchi kotrymź człowjek wo źiwjenje pſchiźe, ſta ſo tu ſrjedu popołdnju. **Dźełaćeſ Pieper** w ludownej pěſtowej jamje dźełaſche. Nadobo puſchći ſo nad nim nźhdźe 3 metry ſchćeroka pěſtowa ſchkruta a ſaſypnu Piepera. Halle po ſłowili ſo dohladachu, ſo bźeſche ſo dźełaćeſ ſhubił. Hnydom jeho wuhrjebowachu a namałachu jeho w pěſtowej hromadźe morwoho ſpźdźo. Pieper, tiź we Kromlowje bydleſche, bźeſche ſ wudowzom a ſawoſtaji tſi dźećźi, tiź ſu wot 9 hacź do 15 lět ſtare.

S **Dźewina**. Elektrik Rudolf Schöne, ſyn ludownehe hoſcenjerja Franza Schönу, doſta wot kriſeźeſtwowehe preſidenta w Lěpzigu 30 hr. pjenjeźneho myta, dokelź je człowjeka ſ muźnoſću a roſtudźenoſću pod ſtaźnjym ſmjertnym ſtrachom pſched ſatepjenjom wuthował.

Z Łużicy.

* S **Pózkowow**. Wutoru popołdnju wokoło 3 hodź. ſtaj w delnjej wśy njedaloko bydlenja tśeſa dra. Wilija automobilej do ſo ſraſtoju. Wośobowy automobil ſajedźe pſchi jawróćenju do druhehe wośobowehe automobila a ſtorźi jón na ſtronu. Storźenju auto bźeſche ſyłnje wobſchkodźenu. Je jenoź dźiw, jo człowjekoju do ſchkody njepſchindźechu.

* S **Pózkowow**. Schtwórtk rano, jako bźeſche hiſchće ćmiſta, namała jedyn dźełaćeſ pſchi młynſtej hrjebi Wjaſoſtſeje rźki wyſche Langeź młyna jédne kolo. Jako ſa wobſpeźerjom koleſa pytaſche, namała muźſkeho morwehe w młynſtej hrjebi niźe ſaſtawy leźo. Połizija, kotrejź bźeſche dźełaćeſ powěſći dał, hnydom pſchińźe a ſpójna w ſmjertnje ſnjeſhożenym nimałe 60 lět ſtareho wikowarja ſ ziġaretami Waġnera ſ Wjaſoſzy. Myſla ſebi, jo je Waġner po ćźmě pućź młynjt a do młynſteje hrjebje padnył a ſo ſatepił. Na ſatepjenym njebě ſanych ſranjenjow ſpójnaćź. Liſtownja jemu pobrachowaſche, je pał teź móźno, jo je ſo jemu pśi ſmjertnym padnjenju wuſmuntła a je ja woda wotnjeſła.

* Se **Schlande** n. Spr. Podawk, tiź ſo póndźelu wjeźor w ćaſu mjes Schćerachowom a Schlandom ſta, njech ſłuźi k powuczenju. W pośledním wokomiku pſched wotźidom bźeſche witowar do wotdźela 4. rjadownje jaſe ſtupił a njebźeſche durje ja ſoba porjadnje ſaćiniť. Jaſe ćaſ ſ połnej ſwjeſchnoſću jédźeſche, ſo durje nadoba wotewrichu, ſo ludźo naſtrożeni ſebi pśiſchećahu powěſć. Wultrobiti dźełaćeſ durje jaſo ſ połnej mozu ſapeaju. Na ſdaje ſal nichtó pſchi durjach njeſtejeſche, teź ſo to huito nawa, bźeſ njeſchćahuja, haź ſu durje pramje ſaćinjene.

* S **Habrachźiz**. Wutoru wjeźor wokoło 7 hodź. ſo ſcheſtnemu tuſomnemu Schnyppex wośowe dźełarnje, kotraź bliſko zyrkwje leźi, woheń wudyri. Wohnjowe woborу pak ruće ſapſchinnuchu a woheń ſamjeſowachu a bórſy podujźuchu. Naſtata ſchkoda je ſmadna. Woheń je ſ pſchećźiwnym ſepjenjom naſtał.

* S **Dürrhennersdorfa**. Póndźelu wjeźor w brójni a damſkim źiwnoſćerja Korle Bjara woheń wudyri. Domſće a bróźeń ſo zyle wotpałiśchći. Spěchnemu a wobrotnemu ſapſchinnjenju wohnjoweje wobory pak ma ſo ćakowaź, jo bu najwjetſchi dźeł inventara wumóhowany. Woheń je najſterje ſ pſchetorhnjenjom elektriſkeho pruda w brójni naſtał.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Radeberga**. **(Konkurs.)** Nad ſamoźenjom dźełaćenjow taſtojeze ſtatleźay W. Hirſch akc. tow. w Radebergu bu 14. januara konkurs wotewrjeny.

* S **Drježdźan**. (Saſebożenjenje.) W jeju bydlenju w pſchednjerźe Laubegaſiu namałachu w kuchni na ſoſe ſedźo 58lětnehe tuhiwjednika Hansdórfera a jeho manźelſtwa. Wobaj bźeſchtaj morwaj. Jeju ſu po ſdaću jédoſte wuhlowe ptuny morile, kotreź ſu ſ khachlow wuſtupowale, dokelź ſtaj drje wobydlerſej khachle pſchećuće ſaſunuſoj.

* S **Pirna**. (Wjeźora hiſchće tuny ſid na Łobju.) Haćrunjej bźeſche ſo wjedro ſćipalo a ſo ſtamo druhdy deſćeſćewało, dha tola ſid ſa krajnumi njeſanmi pſchećo hiſchće mózuje ćiſtſcheje wody wudjerſi. Esrjeſtu tu hiſchće podarmo na pjuwaze ſchkruty ćahałachu. Dotha pak wjeźor wjazu njetraje a ledowe ſchkruty tu budu. Wone maju ſa nekotre mjeſtnaćźa pſchi Łobju njeluboſne ſćeźkoſći.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— **Schkrowa powěſć wo wjedrje ſa jutſiſchu wutoru:** Samrócźeno, injeſkiwo ſmjeźa, ſmadne ſnjehowanje. We Jendźelſkej mila a ſo deſćeſćuje.

*

W żelezowej industriji w Riiy a Hrodźiſchću je ſo 3500 dźełaćerjow i dźełu wuſtawiło.

*

We Wróſtławju je ſo njedźelu wułki ſnjeh naſchoł. — W południowej Schwediſej ſu 40 ſtopnjow ſyrnje mźli.

*

Na njeſawrjenym żeleźniſtim pſchećehodźe pola Flinsberga je ſo w ſnjehownym mjeſcu je ſchćerjemi wośobami wobſadźeny automobil ſe żeleźniſtim ćahom ſhrabnył a ſo nimałe hacź k Friedebegſkemu dwórniſću dowlekł. Dwě wośobje ſtej ſo morilej, dwě druhej ſtej ſebi ruzy a nohy ſtamałej.

*

107 lět ſtara je w Embjenje w Lüneburgſkim wokrjeſu wudowa Johanna Preggiecwa rodź. Schellhammerez, najſtarſcha żona Nimſkeje, wumrjeła.

*

Sokuwobſtejdźer fabriki firmy Emil Schulz a Co. we Kielu, w kotrejź bě ſo woheń ſatoźił, Ludwig Feddern, je ſo wuznał, jo je woheń ſałožił, jo by ſo 95 000 jawjeźenja wupłaćiło. K roſſchérjenju wohnja bě Feddern 200 litrow benzina, 340 litrow automobilowehe wolija, 5½ zentnarja farbida a 78 kilogramow ćiſtſajeze bawłnu po fabrizy roſdźěłił.

*

Woheń bluwaza hora Krakatau na hollandſkej kupje Jawje w Judniſkej ſaſo żyłnje puchа. Wjeſeſornojavaſti gouverneur a Bautamſti reſident ſtaj pjatk k wohenjbluwajej horje puſćowałoj. Wobydlerſtwo je ſo do wułkeho njemóra dało. Wſcho je do ſmuteſkowehe kraja ſeſźało, jenoź mużoju ſo wo dnjo k bźohej wróćeja. S horu ſo wułke hromadny kura a pary wumjetuja. K bźohej bliſko bułkana je ſo lódź pośłała, ſo mohła ćeknjenjam wućeſ dacź, dokelź bychu ſo ſ bułkana lava, popjeſ a ſchwabłowy dym wumjetałe. Pśichi poślednim wuprażnjenju Krakatiaa wot 26. hacź 28. auguſta 1883 je wjele tyſaź ćłowjekow ſmjerć nadeſchło.

Towaŕstwowski powěſtnik.

Budyšin. „Bjesada“ ſkhadźuje ſo kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, wuhotuje ſobotu, 28. wulk. rózka, wjeźor w 7 hodź. w źurli „Ballhaus“ na Budyſkej dróży 35 (Bautzener Str. 35) ſwój 49. założeński ſwjedźeń ſ pśednoſkami, ſ dźiwadłom a rejemi. Wſitcy Serbja ſ blizka a ſ daloka ſo nanajwutrobniſo pśeproſuja a ſu nam lubje witani. Pśedſydſtwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wuhotuje pśich. njedźelu (29. I.) ſwój lětuſi zymſki ſwjedźeń ze ſpěwami, ſ dźiwadłom a rejemi w Henzlec *hoſcenju*. Wſitcy Serbja a wſitke bratrowſke towarſtwa ſo najwutrobniſo pśeproſuja. Pśedſydſtwo.

Khróśćicy. „Ratarſki Dorost“ zmeje jutſe wutoru ſwoju hłownu zhromadźiznu pola Wjeńkec wjeźor ½7 hodź. — Pśiſtušnoſć kóždeho ſobuſtawa je, zo pśińdźe. Štóž bjez zamolwjenja njepśińdźe, ſo wumaznje. Pśedſydſtwo.

Khróśćicy. „Jedn. Sokol“ zmeje nětko kóždu wutoru we 8 hodź. **na ſuli** zwućowanje.

Liehań. „Zernička“ zmeje jutſe wutoru wjeć. 1/8 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. Spěwarſki a ſpěwarjo njech wſitcy eyle wěſće pśińdu. Pśiwjedźeće nam po móžnoſći nowych ſpěwarjow ſobu. Pśedſ.

Łuż.-Serbſki Sokolſki Zwjazk. **Hłowna zhromadźizna** zwjazka budźe njedźelu, 29. januara, popołdnju z dypkom ½2 hodź. w Serbſkim Domje. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety. Jednoty njech ſwojich ſpołnomócnjenych zaſtupjerjow w poſtajenej liśbje wobſpóſćelu. Tohorunja wóčakujemy bohate wobdźelenje ſobuſtawſtwa wſěch ſokolſkich jednotow. — Namjety maja ſo hač do 20. t. m. piſomnje zwjazkowemu jednaćelej zapodaś.

J. Sajka, ſtaroſta.

Pančicy. Kedźbu! Orchestr za koncert „Lipy Serbſkeje“ w Pančicach (8. II.) zmeje jutſe wutoru pola Wjeńkec w Khróśćicach pruhu. Započatk **we wosmich.** Njech pak wſitcy pśińdu! Dirig.

Skhadźowanka Maćicarjow zeńdźe ſo póndźelu, 23. wulk. rózka w Serb. Domje. (Zhromadźizny ſo nětko pśeco **póndźelu** wotmėwaju.) Kujez wyſſi wućeŕ Symank zmeje pśednoſk wo wośobinſkich njenach Kamjenćanſkeho ſudniſkeho wokrjeſa. — Wſitke ſobuſtawy Maćicy a teź druzy Serbja ſu jara witani. Započatk wjeźor w 6 hodź.

Pśedſyda: Dr. Herman.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Duchman w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnošt Bart w Brěžnej. — Za nawěſtk: G. Janak w Budyſinje. —

Prošu číslo

2687

jeli maće mały nawěſtk do „Serbſkich Nowin“.

Serbske kow. „Nadźija“ w Budyšinje

Srjedu 25. januara 1928 ſwjećimy w ſalomaj „Króny“ w Budyſinje

„Ptači kwas“

Poſkićimy: Rjanc serbſke ſpěwy, khóry a ſola, reje, dźiwadło połneho żorta a wjesela

Sobuſtkuja: Khór towaŕſtwa, operna ſpěwarka knjeżna Julija Bonary, knjez E. Ślamař a knjez kral. hudźbny direktor Bj. Krawc

Nanajwutrobniſo pśeproſnjeny cyły ſerbſki lud na tutón ſtarosławny a krasny ludowy ſwjedźeń. — Po ſtach chcemy Was witać. — Narodnoſć ſkitać.

Wotewrjenje pokładnje 1/2 7 hodź. Započatk 1/2 8 hodź. Zaſtup 1.— hr. a dawk

Serbske kow. „Nadźija“ w Budyšinje

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Rózowej hasy 15
poruća
meble
a pólſtrowane twory
Sym Serb!

Ručnedźełe
pśedkroſlene tunjo pola
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhoſću ćiſło 9

Pisane ložowe nawołeńja a ložowe płachty, wupjerſi, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 zna pśeca hoſć. „Stern“

Jednota
Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach
woswjeći ſwój
założeński swjedźeń
sobotu, 28. januara 1928,
wjeźor w 1/2 7 hodź. w źurli **Ballhaus**
Bautzener Str. 35 Budyſka dróha 35

Poſkićeja ſo pśednoſki, dźiwadło a reje.

Wſěch luboch pśećelow z blizka a z daloka k towa najwutrobniſo pśeproſuja
pśedſydſtwo.

Naturwa hojeŕka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej dróży 5
3 mjeńſiny wot dwórniſća
Rěčne hodźiny: ſtwórtk, pjatk a ſobotu

Kupujće poslednje
Předźenaki a wottorhanske protyki

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,50 zł. pr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a eksped. Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. rnk. w Serbskim domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchěrje so stajnje nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy nawěšćk rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 20 — **Budyšin — Wutoru, 24. januara 1928 — Bautzen** — **Lětnik 81**

Sakski zeleny tydźeń.

8. **sakski ratarski tydźeń** je so póndźelu dopołdnja we kowarskiwownej w Drježdźanach wotewrił. Ryčežkubler **Vogelsang**, president sakskeje ratarskeje kontory, shromadźenych powitawši praji, so ma **ratarski tydźeń w prěnim rjedźe samtkł, i powołanemu ertu** wumołchi wědomostnu składźenja kłyšcheć, je rozumnje na **samkne** hospodarstwo pschenjesć a najdalšim kruhan naschoho ratarskeho wobydlerstwa spožělić. Tak so **s**womužne hromadźeskłanje mjes wědomostnu a hospodarstwom w ratarskim tydźenju na wusnamne waschnje pokazuje. Haczrunje wuhotowanje ratarskeje komory hižo wot wjazy lět **w znamjenju ratarskeje nuzy stej**i, njeje tola ženje charakter thutneho warnowanja a napominanja na sjawnosć a na wušche nětjna Němskeje a statneho kujeżerstwa tak jara dopředka stajilo, kaž je so to pschi lětnichim ratarskim tydźenju stało.

Haczrunje so pschednoschi, kotrež so politicja, w prěnim rjedźe na **hospodarsku techniku** porjaduja, njeje so jabyć, so mnohi ratarjo pod cžišchzom wulkeje nuzy nadejdnym dźěłam w tejle stronje malo rozumjenja wopokazuja.

Rěčnik sastupjerjow statneho kujeżerstwa, wosebje kuježi j hospodarskeho ministerstwa powita, prajšy, so ratarstwo spomoženje, runje w nětčišchim cžasu nuzy wopokazane, jako wurjadnje derje cžinjoze dźakowanje zaczuwa. Dale powita ryczerskubler Pagenstecher, tajn. radź. dr. Steigera i Lutnjej, sastupjerjow ratarskeho i Cžěskosłowakskeje, presidenta radu Lauscha i Brna a ratarsk. radźesćela Theinera. S wosebje wutrobnymi słowami sakskeho prynza Ernsta Hendricha i prošthu powita, so by kralej Bjedrichej Augustej najwutrobnische pozdrowy shromadźizny zdźěli.

Hospodarstwo němskeho ministerstwa sa sežiwjenje a ratarstwo.

Němski sjezm je póndźelu wo hospodarstwje němskeho ministerstwa sa ratarstwo wuradźowak. Němski minister **Schiele** je pschi tym wo **njewumnoschnych stótnych płaczinach** rěčał. Na płaczinach je so i tym cžišchezało, so je so 1926 268 660 žiwych howjadow, w lěcze 1927 samo 306 000 i wukraja sawjedło. Se zwini je so sawjedło 1926 117 000, 1927 96 000. Cžerstweho mjasa je so sawjedło 1926 307 205 dwójnych zentnarjow, 1927 224 000 dwójnych zentnarjow.

Ratarski minister Schiele je sa podpjeru ratarstwa 100 milijonow hriwnow žadał. Kaž pak je słyšchcež, njeje němskemu finanznemu minister sej nóžu, pjenježne hrědki w tejle wyšokosći ratarstwu podacz.

Pjenježne wobstejnjesće su, to móže ratar sjwoje komune žurnje la nětdże 15 hriwnow po zentnarju žiweje wahi pschedacz, dokelž so pschewjele zwini i wukraja poziczi. Sadobženje je runje tak wulke pola drobnych kaž wulkich wobšedźerjow. Pschekupzy winaju bohužel husto dobru wolu, nětto dawsche němšku butru pschedawacz, haczrunje je naschu butru strowotnje runje tak bjes porcka kaž wukrajna.

Wudawki za schulski sakoń.

Němske kujeżerstwo je so pola jenotliwych kujeżerstwow němskich krajow wobchowniku, kak wulke wuchu pjenježne wudawki pschi pschewjedźenju němskeho schulskeho sakonja buchu. Resprowny su do sakskeho ministerstwa za ludowe zdźěłanje mjes tym doschle a so tam znowa pruthowake. Sa Sakski buchu pschedwidźomnje jenokróžne wjetsche wudawki nětdże 40 milijonow hriwnow wuczinile. Pódla teho buchu nimo tejele sumy létne wudawki wo 5 hač 6 milijonow hriwnow wjetsche dyžli nětčišche byle.

Paźivnosć němskeho wukrajneho wikowanja.

Němska je w lěcze 1927 sa 3 milijardy 900 milijonow hriwnow wjazy twarow i wukraja dostała, hač je je sjwojich twarow do wukraja wotbyła. Wo tule sumu je Němska po žurnjejm samtoženju schkodowała. Mjes tym so je dotwos pornjo 1926 wo 4,2 miljardu pschibył, je so wuwes jenoż wo 400 milijonow powjetschił.

Kanalske twary a kanalizowanje rěkow.

Po žadanju němskeho sejma je němski wobkhadny minister wopomnjenješe pišmo wo kanalskich twarach a wo kanalizowanju rěkow, kotrež so hižo twarja abo kotrychž twar so pschihotuje, sjwotowił. We wopomnjenišchim pišmje so praji, so je nětčišchi program i krajnymi kujeżerstwami dojednany, na podložu statnych sdźělenjow, se kotrymiž je so Němska na wěste twary sjwjasała, hdyž je wódite dróhi do němjekostatneho jarjedniwa pschewjasała.

Sa dźěła běžneho programa budźe hischcze nětdże 10 lět trjeba.

Přiseły budźe so i wuzitkom sa ludowe hospodarstwo lědma liczież móz. Hdyž budźa samery wobmjesowanego twarskeho programa dopjte, budźe němske kujeżerstwo je krajnymi kujeżerstwami dla dalšeho pschewjedźenja statnych sdźělenjow jednacz.

Němske wobkhadne ministerstwo je němskemu sejmej tři wopomnjenješe pišma wo twarje wódnych dróhow pschepodalo, mjenujcy:

1. wo sjwjedźosejskim kanalu a j nim swiježowazymi wudospołnjazymi nowarni na hižo wobstejazych wódnych twarach;
2. wo Rheinewej, Mainowej a Dunajowej wódnej dróhy a
3. wo kanalisowanju Neckara.

Hač do lěta 1937 maja so po tymle programje natwarić: Hłowna cžara sjwjedźosejskeho kanala j Peiny hač do Burga a wobmjesowane połodnjiske kchidło, dźeła na Ihle-Panalskim, Plawnskim a Wódrowo-Sprejnjym kanalu, dołońcženje hačenjow w Dunaju pschi Kachlein pola Passina a kanalizazija Maina j Aschaffenburga hač do Würzburga a stónežnje kanalisazija Neckara j Mannheima hač k Heilbronnej. Wudawki za pschewjedźenje tehole twarskeho programa w blišchich 10 létach, to rěka wot 1928 hač 1937 su létnje w pschepěrku j 33 700 000 hriwnami wobličene.

Lutherska biskopska konferenza w Lipsku.

Pod pschedsydźerstwom krajneho biskopa D. Zhnelsa je w Lipsku sapoczatk januara pożedźenje němskeje lutherskeje biskopskeje konferency było. Pschi njej je so wschitzy biskopja a duchowni wjednizy lutherskich krajnych zyrkwjow Němskeje wobdźelili. Pódla sjuitskowskich zyrkwinistich prašchenjow, kotrež krajny wyschschi farar durinskeje zyrkwje D. Reichardt a schleswigskich krajnych biskop D. Mordhorst i rosprawowaj jatwjedźeschtaj, wažne prašchenja wo ökumenskim dźěle lutherstwa na dijowym rjedźe stejachu. K pożedźenjeschemu presidentej sam rosprawa poda.

Dawk sa njeježenjezow w Pruskej?

We hłownym wubjerku pruskeho sejma je minister Hirtsiefer rjekł, so ma znadź je rosmyślić, hacz by je měł k powjeschenju statnych dochodowy dawk za njeježenjezow sjewjesć.

Jeneho pschiwłuschnika Roßbachskeje organisazije sajeli.

Na podkožu pschepytowazeho sudnika w Schczeczinje je nětkhodnjeho leutnanta a nětczischeho pschekupza Hajna, pschiwłuschnika Roßbachskeho sjwjatka, w Schongalwje we Bayerstej sajeli. Na Hajnu tkaju, so je je w lěcze 1920 na jenym pomorskim tuble pschi stónzowanju jeneho pschiwłuschnika Roßbachskeho sjwjatka wobdźelił. Heina je jedyn je sće rowarskich agitatorow Münchowa, kotryž pschi Hitlerjim puczu sobustawy wuhrajnych wojerskich kontrollowazych komisijow w jich hotelach nadpadże a je sjpyta njedźiwazy na frontkowopolitiske sćežkiwki jako sastajenjezow wotmlej.

Wuzamknjenje z dźěła w sakskich worcholijernjach w Döhlenje.

Hdyž dźiwidu dźěłacžerja sakskich worzolijernjow póndźelu rano dźěłacź sapoczeja, wosjewjenje wupowědźenje nadeńdźechu, so je zyle dźěłacžerstwo — pschez 2000 muži — wuzamknjene. Wuzamknjenje je so sledowazych pschicžinow dla stało: Jako wjasazy pschipóstatu rosrisazy wuzamknjenja dla dźěłacžerstwo železnjeje industrije postaja, je dyrbja hynne dźěłarnje dźeżaez a cžaste dźěłarnje dźewjecz hodźin dźěłaskeho cžasa mjez.

Po tym buchu dźěłacžerju sakskich żeleziolijernjow dyrbjeli žrědnu popoldnju 143 hodźin i dźelom pschesćacz, woni pak su hižo 142 hodźin dźěłarnje wopuschczili, mjes tym so je nózna wotrjedła hižo 130 hodźin dźěłacz pschestało, tola je smědła hakle w 11 hodźinach dźěła słónczeje. Tohodla su so dźěłacžerja dźěła wuzamknyli. Pódźelu rano je wulka zhromadźizna sjwjasła metallowych dźěłacžerjow w Grillez hoješenym w Döhlenje była. Sastupjerjo dźěłacžerjow je sarjadnischtwom worzolijernjow jednaju. Dźeło wa rada je nutjenje dźěło dowolila.

Sakske worzolijernje w Döhlenje su lwošewite, so chcedźa sahe dźěłacz dacz, kaž hórsy so dožahaja liczba ludźi nadeńdże, kotrež su sjwólniwi, po postajenjach rosrisazych wuzamknda dźěłacz.

Němszy hórnizy wjetschu nuzu a krótschi dźěłanski cžaš žadaju.

700 wotpósłanzow němskeho hórniskeho sjwjasła je so w Bochumje wo pschedsydźerjazym wojewanju wo nowy tarif w porubnistkim hórnizstwje wuhrajło. Mjedowy tarif 30 hapreje wotběhnje. Prěni krócz móże so wón 1. hapreje wupowědźicz. Pschedsyduja němskeho hórniskeho sjwjasła, němskosejmski sapósłanz Huicmann, wo położenju w hórnizstwje rosprawjawschi žadajesche, so dyrbi so położenje hórnikow polepschicz. Hdy by tak nje było, tr.. so hórnizy dyrbjeli k strajkej rosćahnyć. Plany kommunistow, kotrež někotre generalny strajk nanjetnja, wón wotpokaja. Konferenza hórnikowych wobsamtnych, jo ma so wušche tydźenja powjschicz a so dźěłanski cžaš pschikrócz.

Nowa wulka woda w Jendźelskej.

London sajo pschez srachom powodźenja rieji. Woda rěki Themsy je po pożedźenych sćinkach nóžnje pschibyła. Wobkhadniżwojne nazrawy policije su hač dotal nowarnu powodźenju sadźiwale. Wjele parrowitkow rěkne brjohi sranje a kraje dźěłanske kommanda łóžde mjenja a měkami pěsa wupjelnjeja, kdež so woda pschedpowěsć hrozy. Dotelž budże woda blišche dim dale pschibywała, su so wobsebje wobsebje pjenjne wotwjedźenja blisko rěki dwójnje wuprózdnicz. We Wesłuminsteru su wukhowanušće poży na wušche katarakte stołpy spewjeschcili.

Mjes tym su so Schottiska a Jrsta i powodźenjemi sapinjesće. W Aberdeenskim wokrjesu je so rostacu sněha a slinkach réla Dee pschez wyschi sumpka. W Balorieru je so 50 statkow za někotre mjeńschiny powodźiło. Sso wschitko žiwjenje kwóżiwa wupadnyschi so wobydlerje wukhowachu. Dalóke krajiny su dwaj metraj wyschoke pócžrjene. Po rěze lepjenj stót kluwa.

Aden sepjeranischcżo lětarstwa.

Wulku kodźelinoweż w Londonskich politiskich kruhach powěsć sbudźuje, so je jendźelske kujeżerstwo wobzamkle, žylne wotdźělenje lětadow w Adenje zamjeńcżeć. Kaž po sda, dyrbja so tam sjejazy indiiju wojezy wotmeńcż a so do Jndiskeje wrócżeć, njes tym je zyła eskadrona lětadkow sranjowanje Adena pschewzyła. To by wulka wulka jendźelska lětanska stazija w blišchim raniżchim kraju była. Sepjeranischcżo w Mesopotamiskej je so w **poślednim cžasu** jako wurjadnje wažne siejischcżo jendźelskeje politiki wupokasało pschi wojowanju pschećiwo wahabitskim sćežkarjam pschi iraskej mjezy, hdyż je jendźelske lětadła je wuspěchom sobu skutkowake.

Senator Borah preciwo wójnskemu bronjenju.

Amerikanski senator Borah je w Newyorku pschecżiwo amerikanskemu jendźelskemu na pschemo bronjenju na morju rěcżał. K tejle rěcży je so z rěcżu admirala Plunketta pohnuł, kotryż je rjekł, so je wójna z Jendźelskej blišla a so je so njebohdy wobeńcż. Też pschecżiwo admiralej Hughesej, schefej amerikanskeho wjednistwa łódźstwowych operacijow, so Borah wobrocži, kotryż żada, so by so wójnske łódźstwo połojeschilo. Borah amerikanske wobydlerstwo napomina, so by spěchnje pschecżiwo schcżiwarjam k wójnje postupowało, dokelž njeboże pschińdźeju. Tak powjeschemy łódźstwowy program hromadże z rěcżenj admiralow wobeju krajow je na to złożeny, wójnu sbudźicz. **S wulkim amerikanskim wójnskim łódźstwom so wikowanje njeschkita, ale so wójnje wobeńcż njeda.** Admiral Hughes žadasche mjeńschiny nitj jenož habytli program, ale tež praji, so je to jenož sapoczatk. Sdobom Hughes praji, so žu swjady nóžne, kotrež k wójnje dońdu. Senator Borah na pschikład jendźelsko-němskeho na pschemo bronjenja dopomni a praji, so budża so wschitke ludy bronicz, hdyż jedyn sapoczatk je tomu. Někotre hroženja dożahaju, a wójna tu je.

Sajo němska pożejonka w Amerizy.

W Newyorku je so 23. januara 20 milijonow dollarow wuczinjaza němska pożejonka westfalskich sjednoczenych elektrizitetowych dźěłarnjow wupokazała.

Sjednoćene staty nimaju imperialistiſkich wotpohladow.

Mjeńdyžiſki statny jekretar Hughes, wjednik delegazije Sjednoćenych statow w Hawanje, je pſchipowědźenym kritikam wo nikaragoaſkej politiſy Sjednoćenych statow ſ tym do pſedka pſchiſchoł, ſo je pſcht hoſpodarſkich interesach amerikanſkich wikowanſkich konzernow wobkrućił, ſo Sjednoćene staty nimaju žanych imperialiſtiſkich wotpohladow we ſrjedźnej a połoćniſchej Ameriki, wona ſtehi wjele bóle na to wuſtu, ſo bychu ſ połodnju wot Sjednoćenych statow hyłuc, njewotwisne a kſeſajze republiki byłe. **„Spěchujemy“, Hughes praji, „ſkrućenoſć wſchich republikow w ſajimje ſich njewotwiſnoſce a méra, kotrejž je ſa naſ runje tak ważny, kaž ſa nje. Jenježby ſ tymle wotpohladom ſmy do Santa Dominga, Haiti a Nikaraguy ſchli, tola njejſmy ſtehi woſtawſchli, tam woſtaſ.** Ssmy Kubje ſ ſwobodze dopomhali, ſmy je Santa Dominga ſchli, kaž bórzy hač to możno, pſrijuzmy ſo wo to, ſo by naſch nadawſt w Haiti bórzy ſkónczeny był, a ſ Nikaraguu wuczehnjeny, kaž bórzy budże tamniſchi nakhwilny wonuſtacny ſtaw woſtrońeny. Mamy w ſamſkim kraju doſcź ſtarocźjow a njemóžemy ſo tehodła ſ druhimi ſtarocźjemi wobcźeźić.

Wincař na to: „Ja će znaju,
Wjetši paduch njeje w kraju:
Moje wino wobkhowaj.
Za to mi twój kožuch daj!“ —
Eduard Wjelan 1860.

Rjane liško z porcźilka – holcu njeje do zboža. Přisłowo.

*

Jutſe swjeći so „Płači kwas“ w Krónje w Budyšinje!

Jutſiſche ſrjeda je kwaſny dźeń „Nadźije“ w Budyſchinje. Zyły herbſki ſud wukrohnje na Lwaſ pſchepro-ſyło. Nichtó doma njewoſtanje, hoyž cźita, ſchto herbſke a němſke nowiny wo Płaczim kwaſu ſandźenego lěta piſachu: „Sserbſke Nowiny“: „Płacze kwaſy“ Nadźije ſu tak kraſne, ſo dyrbi je kóždy wopytać!!! „Budyſći dźenik“: „Kraſniſchi ſwjedźeni njeznóżemy hebi mjńſlicź k Płaczemu kwaſej! Sbożowny ton lud, kiž taſke ſwjedźenje ſwjeczicź wě!“ — Schto dyrbi to doma wołtacź? Nichtó! Tež ty, luby krajano, luba krajenka, pſchińdź zyle wěſce!

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 746, hygrometer +1, thermometer we dnjo +1. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —4, thermometer w nozy —2. Wuhladny na cźopliſche wjedro. W najchich ſtronach ſtejimy nałkwiſu mjes wocźoplenej wjeczornej Europu a wopraſnuej ſchćěſkatuu w rauſchej Europe. S wjeczora Lobja je hacź do nětkotrych ſtopjeńkow cźopło, mjes tym ſo ſ ranja tuteje rěki ſyma cźimi dale k ranju, cźim bóle pſchibéra. We Warſchawje a wokolinje je wjele ſněha padło. Wczera lećeſche połdra metra wyſoko a połda be pſches 20 ſtopjeńkow ſymy. W połnjażnej Schwediſkej maja tehorunia kruty ſymu. Thermometer ſpadny hacź na 53 ſtopjeńkow. W New-Yorku je njezahaju nowa ſyma ſaſtupiła. Tu hacź bo 23 ſtop. mérjachu. Pola kupy Island hiſchće hyłma niżina teźi. S njeje hacź k nam wubéhł ſaha. Tón pak ſo wjeczahuje, dokelž je ſchfleńka dale na rjane ſchła. Kał ſo wjedro dale wuwije, hodźi ſo nałkwiſu ſ cźeźka prajeź. Najſkerje ſtejimy na ſamej kromje cźopłom a ſymu. — **Jutſe je ptaczi kwaſ!** Budyſka Nadźija dyge wobradźeſcź. Tuž może jutſe kóżdy ſchfleńku hobu pſchinjeſcź, a ju na proſu „Krónу“ poſtajicź. Ssmano ptaczki mjes tym nječſto do njeje wobradźa. Kwaſny ſwjedźeń wotnéwa „Nadźija“ w hornich rumach a nadźija ſo, ſo na nich wjſche ſerbſke ptaczki ſe wjſow a mſſow pſchileczu. Kóżda ſrótka ſwojeho hawrona dóſtanje. Mjeńdyžiſ dyge kóżdemu hiſchće na ſwjedźeń poſtwjeźicź, ale potom dyge ſam ſobu kwaſowacź, niż ſymu 3 hodź. ale do najzatra dopodźeja. Sólónczko ſkhodźa 7,57 hodź. a khowa ſo 4,28 hodź. Mjeńdyžiſ ſkhodźa dopodźuja 9,38 hodź. a khowa ſo wjeczor 7,44 hodź.

— **100-létne wobſtacze južnoſerbſkeje Maczicy.** 14. januara je ſo 100 lět wot ſałożenja južnoſerbſkeje Maczicy minyło. Tónle dźeń w Nowym Ssodze ſwjatoczneje wobſwjeczichu; ſamo prynz Pawoł be pſchitomny.

— **Eucharistiſki kongreſ.** Na połpodźenju w Frankſe-brodze 4. januara 1928 je zentralny wubjerk Nimſkich katolikow „oficielnu nimku wobkhódnu mjetnoſcź za eucharistiſke kongregy“ farjadowacź wobſtajiwſi. Jako ſyołło tejele wobkhódnje mjetnoſcź wuzwoli ſo Würzburg — (Sternagaſſe 5), jako direktor mjetnoſcź budże kuratus Gustav Raps, prjedawſchi wjednik oficielneje wobkhódnje mjetnoſcź ſa pſcźeſowanje do Roma, ſtukowacź. Nowa mjetnoſcź budże wo wſchich prajdenjach, kiž nałmpaju eucharistiſke kongregy, kóżdy cźaſ nad rosſajenjenja dawacź a budże ſ dobom ſkromadźe ſ Rotaju, pſcźewuſkiſim bérowom ſa katolikow, jeſby ke eucharistiſkemu kongregej pſchihotowacź a nawjedowacź. — Porjad k jeſtje k pſchihotowanju kongregej w Sidney, wotmeſowanemu ſo wot 6.—9. ſept. 1928 ſo pſchihotuje. Projekty móża ſo nětſche ſa tydźeń wot njemowanego mjetnoſcźa ſa jeplacźene porto dóſtacź.

— **5. Zwingerſka wuſtawa.** 5. pjenezna lotterija je ſdźerżenje ſwjatkuje. Dyrcźowanſkeho ſwércźina (Zwinger) je ſo nětko ſ 500 000 ſobami po 1 hriwnje kalkowany. Loſy ſtahnu ſo wjeſce 5. a 7. haprcźe t. l. Loſa ſo poſa wſchitkich kollekterow a w mnohich wobſtarowacź-nych ſtacź.

— **Němſkoſtatny wukubłanſki tydźeń** (Reichsvolksbildungswoche) **evangelſkich ſtarſchich.** Wot 29. januara hacź do 5. februara wotmuwa ſo lětuſki ſtatny wukubłanſki tydźeń ſtarſchiſkich organiſacijow, kotrejž ſu w nemjſkotatnym ſujaſku ſtarſchich ſjednoćene, a podobnych ſujaſkow. Wukubłanſki tydźeń ſapoczinje ſo ſ wukubłanſkej njedźelu. We ſrjedźinje mnohich ſtarſchiſkich ſhromadźiznow, pſchednoſchkowych wjeczorow, wobſahuju ſujaſkowe ſapſatelſtwa po zyłej Němſkej ſteji thema: „Schto je evangelſka ſchula“. S tym ma ho jedyn je ſakładowu nětcźiſkich ſchkolſko-politiſkich a paedagogiſkich wuréźeſowanjow wjeſowanje roſſahnyć.

— **Wobſah póſtowego ſchekowego wobkhada w Němſkej.** Mjeźiczołom póſtowego ſchekowego konta bóſće tónj. decembra 1927 922 376. To je porno ſónjej pſcźedańſkiſcheho mjeźaca 1990 kontow wjacy. Dobrowólnje a pocźeſnje we ſu w mjeźacu decembru 62 899 107 000 ſtatn. hr. hódnje. Se tuteje ſumy bu bjes pjenjes wurunane 10 217 848 000 ſtatn. hr. Dobromócje mjeźiczełom póſtowego ſchekowego konta wuczinjeſche w pſcherſtim 611 970 000 ſtat. hr. Wobrot w pſchepokaſaſtim wobkhadźe ſ wukrajom ſtaji ſo na 10 965 000 ſtatn. hr.

— **S Wudeſcź.** Wodowódi gmejniſcheho ſwjaſka, do kotreho ſłuſcheja Dobruſcha, Dźiwnikezy, Debſcezy, Cjornu-Nošlizy atd., nacźini wobſtajbjeram malo wjeſcza. **Na-kótre gmejny ſjednoćichu ſo do wodowinoho ſwjaſka „Schprjewiny dół“,** kiž mjeźiczke nadawk, ſo by ſa pſchi-ſamknjcze gmejny wodowódi natwarił. Hižom wſchi ſakoſenju tuteho ſwjaſka dóńdże k wſchelakim tmenjenjam; mjes wobſtejenymi gmejnami, dokelž mjeźachu leſ ja **to**, ſo wodowód nimaju njeje. Pokſajachu na mnoho dobrych ſpu-dnjow we wobdźelenych gmejnach a na hoſpodarſkej cźeſtki cźaſ, kiž njedawna wudawerſ wjenjeſ ſa drohe wjaſ. **Wobſedzerjo** khěžow bźehu nimo toho ſo teź pſchećeſe wiſi, dokelž woda wolmyſlenſkeho ſórła dozyła njedoſahaha ja potrjebn wſchitkich pſchiſamknjenych gmejnow. **Wobſedzerjo** khěžow ſtakachu na ſwoju ruku wobſamknjenoſtwo, kiž ſórła wſchepyta a wuſſidźi, ſo by wopraſdźe jenoż we ſwjerſchnjej wodże jedna. Njedźiwajo toho dóńdże k ſa-łożenju ſwjaſka. Sapoczachu roły kſeſcź. Bórzy pak ſo wupokaſa, ſo ſórło pola Cjornych Nošlizy wopraſdźe dojeź wody njepodawaſche. W połwyſokoſcźi Mnſchońſkeje hory dyrbjachu druhe ſórło wotcźerpcź a wodowy baſſin nanowo-rić. Płaczijana ſa twar wodowoda běše dohrońa na 220 000 hacź 235 000 hriwnow wobliczena, nětko pak bźe wokoło 450 000 hriwnow wuczinja. Ale wody wodowo-dźerjo pſchez hiſchće dołeź nimaja, hacźrunjež ſu wjeſcze w Cjornych Nošlizach wołbeje hluboko wjerćeli. Dźenja wodowód jenoż tolko wody podawa, ſo wſchitkerje ſa jena gmejnu dołaha.

Se **Jakowa.** We nazy na pjatk padach pola jenoho tu-domneho wobydlerja pſchedwěſchjazy ſamk roſlama a połda ſta ſtarcheho ſamnika kradny. Skamik je bruny, hołak nima wołſeółtych ſramjenjow. Wobſach je wo pjaty naj-ſkerje na druhich mětnach ſo teź ſpytał nuttdobydź, dokelž ſu pjy jara ſchćelowłake. — Njedźelu na ranje, wokoło 4 hodź., ſtejeſche nadobo ſłomjowa a pſcheſzowa ſajma tu-domneho kubleria Liebſteina, kotraž njes ſtrbom a ſcze-ſnju ſtojeſche, płomjenjach. Sajma běſche ſaſwěſcena, tola naſtanje wobdźerjerjej wulka ſchkoda. Woheń je najſkerje ſłoſmiſka ruka ſałożiła. K wohnju běſche nimo wjeſnjeje teź ſtykawa ſ Mjeźiſoſta pſchikhwatała, tola žana ſ njeju njetrjebaſche ſapſchimnuwcź.

Z **Radworja.** Naš Ratarſki Dorost wuhotowa pred-poſlenju njedźelu zabawny wjeczor. K. předsyda, Jan Guda, z jadriwymi ſłowami hoſći powita, na cźož ſo-ſtawſchu triłhóſnje ſwój ratarſki ſpěw wuſpěwachu; nawućił bě jich k. wućeŕ Delan. Tón teź bě hru: „Nje-poradźeny Pětr“ (wot k. Tararja Kětana) derje na-wućił, tak zo hrajerjo wſitcy ſwoju wěc pěknje wu-

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 24. wulkeho rózka.
Timotheja.

Ze zběrki Serbow „365 a 1“.

† 1927 Michał Kokla, zahrodnik w Kulowje, ſtoły Serbowſtwa, ſwěrny a pobožny, ze wſitkimi po-cźinkami naſcheho ludа debjeny ſtaw. — Hdyž a hdźež ſo wo žadnu należnoſć naſcheho ludа jednaſe, wón kru-cźe za nju — njebojazje, woprujo a ſkutujo — wu-ſtupi. Wza ſebi teź w dźělapolnym cźasu k tomu trěbneje khwile. Wokſewjaca běše jeho pſcźeleniwa **hoſpodliwoſć.** Kóždeho jenak lubje w ſwojim domje witaſe. — Je ſo złożował po žadanju japoſtolſkim: „Hoſpodnjže radźi!“ Tuž teź je wěſce zaſoł do nje-bjeſkeje krasnoſće, hdźež je po Jezuſowem ſłowje za tajkich lubych pobożnych cźłowjekow „wjele wobyd-lenjow“. Jeho wopomnjeće budże ſo ſtajnje cźeſcź w ſpěwnem towaríſtwje „Bratrowſtwo“, kotremuž bě-ſe z najſwérnišim bratrom a wostanje. —

† 1927 Michał Kokla, wobſedźer zahrodniſtwa we Kulowje.

† 1904 Bohuměr Jan Mučink-Horiſław, wučeŕ we Zemjancach, pilny ſpiſowaćeŕ.

† 1852 Jan Kollar wulki zbudźeŕ Słowjanſtwa — basnik „Slavy Dcery“.

1221 poſwjeći biſkop Beno II. Budyſſku katharſku ewjeku Pětra a Pawoła.

† 1839 Benjamin Hatas, farař w Njeſwačidle — ſpiſaŕ a předaŕ (Łuſany Pětr).

Hórke po ſłodkim.

Bźi liſka do Gubina,
Chce ſo najéſć kićow wina;
Hdyž pak najédła ſo bě,
Wincaŕ ju popadnje.

Za wopuſ ju dźerżo wjerći
Wincaŕ ja ſkoro k ſmjerći,
A ta liſka žałoſtnje
Skrěći: „Puſć ach puſć wſak mje!

Ptaŕki, haj, ſo wuſpachu
Z lěta a to wino ſrachu,
Ja to widžo přiběžach
A tych hoſcow wotehnach.

Dołho ſym ja tudy ſtała
Twoje płody ſtražowała,
A ty nětk mi z tajkej nuzdu
Zapłaćiš tu dobrotu?“

Za wysoku płaćiznu.

Powědańčko ſ naſchich Łnjow.
Napiſała Kriſtina Rogowa.

1731 (Pokračowanje.)

LIX.

Mjes tym pſcheczinjeſche Pribowſka ſbożowne dny we kruhu ſwojich pſchiwuſnych a wobſebje pſchekraſnu nje-dźelu. Wona widźeſche niż jenoż Nituſchku ſtrowebo, ale widźeſche jeho teź ruka w ruku ſ jeho lubojnej njewěſtu; a wona bě tak ſbożowna, ja jeje dobry młody knjeź ju ſwo-jej njewěſce jako ſwoju drohu ſcźelku pſchedſtajeſche, kotraž bźeſche pſcheze, wobſebje pak w jeho khoroſći tak derje wo njeho ſo ſtarała. A dokelž njemóžeſche ſo markiſa derje ſ njej dorozumicź, ſtadźeſche jej majkajo cźoło a koſcheſche ju na ligo, a ſ módrej wocźow błyſcheſcheſe jo jej nutrny dźak napſcheć.

Zyła wutroba ſtaruſchki horjeſche ſo w lubości k młe-dej martiny. „Knjes prowiſor ma prawje“, pomyſli ſebi „Knjes Jeſuſ budże ju wiſchiſko wuczicź. Wona njeje horda a lubuje Nituſchku jara; ſ nim budże wſchudźe we rajn a je wuſtawa ſo ſpokojı.“

Zźe. widźeſche ſwoje knjezſtwo ſbożowne. Haj, jej wje. w mnohich dnjach, hdźež wſchitkim, jeje ſwój-ba kaž knjezſtwo ju ſ luboścźu wobdawachu, jara ſerjo. ſ njej tolko njemóžeſche ſnuheho měra; ju domoj ſchinje. hotež pſcheze jako wuſtleſche na wulke dźeło, kotrež. njeje ſo tam wuſtawicź.

„Wejdź ſi, Seſſepanje“, rjekny k ſwojomu mujowcej, kotryž ſe ſhonila, kajti nadawſt jeho wocźakuje, na cźimž ſo jara wjeſeleſche, „my ſmy hižej prowiſorej wulke dźeło wotkajili; kelko, to knjezſtwo wědźeſ ſamo-ſe, to ja ſnama najſerje ſamo. Ja dyrbiju jenu powthacź. Knjeza dyrbźe pſchichodnu njedźelu do Orlowa wotjeź, ta-mle wjeſce hižo ſrobotu pſchijědu.“

Wjedźeſe popołdnju poda ſo na puć. Hdyž wjeczor domoj pſchińdźe, tkeźmy ſ rukowaj hromadźe, hdyž widźe-ſche, ſchto běſche ſo wſchitko ſtało; ale jej wſchak běſche teź hiſchće dołeź dźeła ſoło.

* *

W Podolinſkim ſchtomowniku pſchetkodźowachu ſo wutoru k wjeczorej Korimſki, Aurel a markiſa.

„Luby wujo“, rjekny Aurel nadobo, „knjes markiſ wě wo twojim wotmyſlu, kiž maſch ſ Mirošławou. My ſmy tudy wo ſnje ſiwi, a tomu ma deje ſo pſchipiſacź, ſo njej-ſnym ſo hiſchće ſa tym praſchał: ſyn-li jom jenu hižo ſdźelił?“

„Nrjinemu, Nć.“ Lěkaŕnik tſchaješche ſ hłowu. Jeho wobliczo ſda ſo byeź we ſwojej hordej kraſnoſći wo dźe-ſatk lět młódſche. „Ja dyrbjach to ze prawom cźiniłe; ale njemějach khwile. Nó ta wěſ wſchak hiſchće nječſto buow dołcźaka. Sſym jemu porucźił, lěkaŕnju do porjadka ſwojeſe; wón budże to potajkim ſa ſebje cźiniłe; pſchetoł hdyž ſo wroćźimy, dyrbi ju jenu pſchepodaŕ!“

Sčźu pſchelecza młodźenzowe cźoło. Hordy ſmuk, ſe kotrymž Korimſki wěcźeſche, dótkny ſo jeho bołoſtnje a ros-horjeſche jeho.

„Ja myſlu, ſo by kěſje bało, to njewotſtorkowacź,“ rjekny wón rozwažnje.

„Wſchako je jenoż nječſto dnjow hacź dotal,“ mějeſche ſo markiſ do rěcźow, „a pſchekwapjenje budże cźim pſchi-jomniſche, dokelž knjes Urſini lěkaŕnja, tiž je ſa ſwojeho cheſa pſchihotowal, ſam dójtanje.“

„Ja ſebi teź tak myſlu.“

„Knjes Korimſki, proſchu, pójdźe khwilku k namaj, ale jenoż wy ſam“, da ſo w tutom wokomiku Tamariny lubo-jny błoſ ſ blikeje thłoſnizy ſłuſchećz.

„A my njeſmjemy pſchijěcź?“ jawoła Aurel.

„Nć, jenoż mój nan,“ ſnapſchecźiwi Margiczjny błoſ.

„Wy potajſim dowolicźe,“ rjekny Korimſki ſo ſmjejo, a wotſtali ſo ſ pokłonom. Wobaj ſnjeſaj wotſtaſchtaj ſnowa.

„Wón je to jakonadźił,“ rjekny Aurel pokmuſnjeny, „a wy, luźes markiſe, jeſe jeho w kondźenju hiſchće wo-krucził.“

„Njemjerſajeſe ho pſcheſ to, Aurelo“. Markiſ dźerżeſche doktoroſku ruku kruczе. „Zeſ ja nam jamér a mnſku, to budże ho ta wěſ tak najſhnadniſcho cźiniłe.“

„Kajſi to? Sſměm wědźeć?“

Markiſ khwiu.

„Urſiny je mi pokaſał, ſo dyrbi teź dobroczinſtwo ſwoje jakoule a prawidła měcź. Tola, nimam możnoſće, po tom jednaca; ale dokelž mam potrěbnoſć, dźakny woper ſa wu-ſtrowjenje a ſbožo mojeho dźěſcźa kaž ſa dóſtatku hnadu pſcht-njeſcź, ſym ſebi na to ſ pomnyłk, lěkaŕnju ſa Urſinelo ja płaczijum jeje hódnoty kupicź. Njeczińeſe tajke thutne wo-błicźo; ja wěm, ſo wón to wole nimje njepſchiwoſnje. Ale hdyž dyrbi wotpłaczowacź po dźełach, njech to cźini ſpo-jazenu cźłowjeſnu, kotrejhož ſnoſiy ſnjcźicź ſ ſwotnom. Sa hdy wam we tom njerećeał, hdy hdy wam proſyć wo-dhat, ſo byſcheze tu wěſ powſrědkował. Ja njeběrźu, ja to tajſi penězni ſchćeźcźan kaž wón mi nochcył ſa grat ſnjźcź; to by mi wudoſonjenje mojeje winowatoſcźe ſmjeſnił. S jeho ſaſadanmi budże wón jako wobdźeźeŕ lěkaŕnje ſ dro-broczelom zyłeje wokoliny, a.“ — pſchida markiſ ſobe nje-cźe, „na tole wſchajſtuje njetrjeba wot Korimſkeho nicźo pſchijimtowacź, a teź nicźo wotpokaſowacź.“

„Dy, luźes markiſe, tajſe kraſna myſlicźka!“ jawoła młody doktoŕ ſahorjeny. „Nihdźe drudźe njeſwjeźe mohł ſwój kapital ſépje łapołožicź, hacź po jom jenu dewerſicź. Pſchi tom dźiu rad ſ pokſedźitkom bźeź. Nětko ſebi jeſe pſchejtu, ſo bychmy prawje bórzy do Orlowa ſeli.“

Pryedy pak hacź bu tole pſcheeze dopjelnjene, ejerjeſche hiſchće wjele wody po rěkach Worowinje dolinu.

*

(Pokračowanje ſeźehnje.)

wjedźechu. Wohniwy list bě z Pólskeje z Dalkow pósłał młodoratař Smola-Baćonski, kiž předsyda łosćom přećita. Potom bě přistojna rejka, kiž je so wšěm lubiła, dokelž zala njebě přepjelnjena. Stari ratarjo hopachu doma za khachlemi. Druzy běchu so tołodła na zabawu njenastajili, dokelž myslachu, zo maju jeno z lisćikom prošeni přistup. Hewak by zda wjele polniša była.

S **Lubija.** S wobhladniwosću lokomotiwnika bu žołbotu dopołdnja hišće w pałłednim wokomiku cźežke wokhadne njeszbože wotwobroćene. Jako je cźah, kiž dopołdnja 8,45 hodź. z Lubijskeho dwórnischcza wotjědże, so żelesnišćenu pischełodej, psches kotryž dróha do Lěwałda wjedże, bliže psche, dohlada so lokomotiwnik, so jawjerje njeběchej jaczjunjenej. Wón hnydom žyłuje jaspina, so cźah runje psched pischełhodom stata. W samknym wokomiku pchitna wožbowny automobil, kiž do Lubija jědżeše, psches kolije. Njeby-li cźah jaspinał a stał, by žyle wěcej k hrózbnemu srożenju dóchło. Automobił hnydom stata. Mjes tym so cźišło a wožoby w automobilu napjachu, jaklicza hałłe signał wotjědża z Lubija, jako bě cźah hižom zyły kónz jěł. Po krótkej pschestawży możeše cźah dale jěć.

Z **Khrósćic.** Pjatk 20. wulkeho rózka 1928, na swj. Bosćana wotmě „Serboslaw" swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Předsyda poda rozprawu wo našim dźěle, wo zhromadźiznach w zańdźenym lěće. Rozprawa pokładnika séćhuje přichodny raz. Wólby dopokazachu, zo su sobustawy ze swojim předsydstwom spokojom. Wšitko zwosta při starym. Też wo swójbnym swjedźenju so rěčeše, kiž ma so skerje a lépje w meji wotměć. Na to poskići so nam přednošk ze swětłowobrazami wo Smolinach (Harz). Też wšelake pohladnicy wo rjanym italskim kraju so pokazachu. Wosadny k. farař rozprawješe hišće jónu zkrótka wo posmjertnej pokładnje. Wokoło 6 hodź. skónči předsyda zhromadźiznu. Přichodna budźe 26. febr. pop. po nyšporje. Njoch je wona runje tak sylna wopytana kaž dźensniša. Haj, přiwjedźéće hišće wjacy horliwych Serbow sobu.

Z **Kulowa.** Sobotu na ranje wokoło 3 hodź. na dołtal hišće njewujasnjene w statoku zemrěteho skótnelio wikowarja Jana Kobera na Koćinjanskej drózy woheń wudyrł. Brózeń, hródże a kólnja so hač na masivne murje wotpalichu. Skót mózachu wukhować. Też wjele słomy, jedyn wóz a ratařske garty buchu znićene. Statok pječa njeje na dosahace wašnje zawěsćeny.

Z **Kulowa.** Namjet, kotryž je naša měšćanska wyšnosć z přezjednoseu z tudomnymi skótnymi wikowarjemi zapodała, zo maju so skótne wiki w protyčnym lěće 1928 w Kulowje na **póndźelu** přepołožić z wuwzaćom swjatkowneje póndźele, je knjeżerstwowy president w Lehmig dowolił. Wiki wotměwaju so nětko na sćełkowacych dnjach: Póndźelu 6. februara su skótne wiki, póndźelu 5. měrca skótne wiki, póndźelu 2. hapriele hermank a skótne wiki (jutrowny hermank), póndźelu 30. hapriele skótne wiki, wutoru 29. meja hermank a skótne wiki, (swjatkowny hermank), póndźelu 25. junija skótne wiki, póndźelu 9. julija skótne wiki, póndźelu 6. augusta hermank a skótne wiki (žnjowy hermank), póndźelu 3. septembra skótne wiki, póndźelu 15. oktobra hermank a skótne wiki, póndźelu 15. oktobra hermank a skótne wiki (kermušny hermank), póndźelu 5. novembra skótne wiki, póndźelu 18. decembra hermank a skótne wiki (hodowny hermank).

S **Kamjenza.** W Niedźichowje storeji pschi wurywanju jankow sa schtomiti dźěłaćeeř Schwora na swojej leżownosći nětkole meter hłuboko na cźłowjeći kosćerow. Kosćerow leżeše tak rjeć na mjeswoczu. Schwora jawoła policyju a jenoho lěkarja, w kotrejuž pschitomnosći wón kosćerow zyłe wuhrjeba. Wězywuštoju mjenja, so su ante cźłowjeeze zbytki nětkuże 30—40 lět tam jahrjebane bołe. Dotal njemóża hebi hischcze myślić, schto moht wuhrjebany być, dokelž so njemóża dopomnicć, so by so w tutych létach w Niedźichowje cźłowjek zhubił.

S **Wojerez.** Pjatk pschipołdnjo we 1 hodź. jawołachu wohnjowu woboru. W domskim samkarskeho mišchtra Brixa na Drježdźańskej drózy běsche na łubi mały woheń nastał, kotryž wobora ja pał hodźiny podu̇by.

S **Wojerez.** Na šwinjazych wihach jadnjenu žołbotu běsche 178 prožatow a 5 běhkowom na pschedań. Prošeny płacźachu 16—20 hriwnow, běhki pał 30—50 hriwnow.

S **Wojerez.** Sarjadnik tudomneho krajneho radźićelstwa, knjez Saling, je 19. januara 1928 jastojnisce dóšta na sw wusał.

S **Wojerez.** Cźežke njeszbože z motorjskim kołom sta so žołbotu wječor mjes 6 a 7 hodźinami na Drježdźańskej dróży hnydom psched „hodlerjom". Dźěłaćeeř Albert Petko z Brěmje jadźeše ze swojim motorjskim kołom do sapschaha, kiž běsche hubjenje wobšwětlenu, a padże na dróhu. Hnydom jawołachu lěkaŕ, knjes dr. Schreiber, kiž pósła jara cźežke kranjenje na hwiždżeli, dwohała zajeżbożenego a da jeho do tudomneje wokrjeźnjeje khorownje dowjesć.

S **Rownecha.** W nozy wot njedźele na pónđźelu je so tu bórtłur Jan Krauz wobwěsnył. Njeđźelu bźiše Krauz hischcze jene kćišina šodusbywjećiš a pónđźelu rano jeho šwójbni hižom mortweho namakachu.

S **Klitmcha.** W majchej wosadže bu w lěće 1927 hischcze nych 56 (léto pređy 44) dźěći, 30 hólzow a 26 holzow, konfirmowanych bu 48 (léto pređy 50) pacźeśkich dźěći, 24 hólzow a 24 holzow, wěrowanjow bźěše 14 (léto pređy 13). Zyrkwinsky połyčenych bu 18 (léto pređy 25) jenrwikich, tak malo hischcze jene wob léto wumrěło njeje. K Bożemu hidu pobu 1373 (léto pređy 1673) wosadnych stawow, pokazźim 300 mjenje. Zyrkwinske sbérki wunjesechu 656,26 hr. (léto pređy 626,35 hr.) — We pónđźelnischim cźišće „Cserbšich Nowin" wojsewischny létnu rozrawu Klětnjanskeho stawnischwa. So je tam liczba narodow ald. wjerscha hacź w zyrkw. wožbaže, pschidźe i tebo, so někotre šwójby bu Wukrancźanskeje ratolnhorskeje wosbady słuschcze, aše do wokrjeźa Klětnjanskeho stawnischwa.

S **Běłeje Wody.** Woheń nasta žołbotu wječor wokoło 11 hodź. w domje dźěłacerja Emila Weigela. Na hibi běsche žo i hischcze njeswate pschicźiny žyno japalike. Wobnja je bórzy dohladachu a wobdźerju wokolnych twarjenjow a wobnjowa wobora, kotraž běsche njedźiwajcy hnjeneho pręća rucze pschikhwatała, woheń jalachu. Sšuno je žo spalilo, też tśicha je trochu cźerpiła. Potrjechenemu dom je jene i najstarschich tudomnych twarjenjow a steji hižom psches 140 lět.

S **Muczowa.** Pacź i Muczowa do Schipoje, wot Werminghoffiskeho dwórnischcza hacź k statnej lśipej mjeji je wobrjedźenja dla wot 23. januara hacź na dalsche jatwrjeny. Nędźny wobthad pokasuje žo na Werminghoffiš hońtwinski dom.

S **Kija** poła Muśakowa. Evangelika wosada ja Muśakowśke wšy, kotraž nětkuże 8000 duschow wopschija a ma jenoj jedyn Bożi dom w Muśakowje, je w Kiju, kiž je wješ i wulkej industriju, nowu zyrkej natwarila. Nowy Bożi dom, kiž ma 300 mjestnow, njedźeju 29. januara we šwjatočnym powjedźenskim kenischenju generalny superintendent D. Dr. Schlam i Wótčkowja k šlužbje ša wosbu pschepoda. S natwarjenjom noweje zyrkwje w Kiju su wšy w połodnischim ośeku wosbady nětko lépje zyrkwinšu sastarane.

S **Rósbórka.** W pośledním rosprawnym tydźenju powjeschi so liczba dźěłopytazych we wokrjeźu wot 1582 na 1626, dośtawarjowy podpjerk pał wot 1004 na 1043. Poła pschijeczenych próśnych mjestnow je so liczba wot 132 na 80 šnišła. Hacźrunjeź je liczba dźěłoschcźerjerow hischcze trochu postupiła, pokasowasche so tola tacza dla hižom šnadne pośpěchenje w dźěłowym położenju. Dźěłowa zmandźenja mórśche za wuwarjowa a za wujowe dźěła jasno nekotrych dźěłacerjow wobstaraź. Kaž so šda, je Linicha šymska bjesbźěłośćeš šwój najwušschi ikhoženk dospśła. Mjes tym, so su hornjeźenje w Muśakowśkej wokolinje pschezo hischcze w hospodarśkim hubjenišwje, ma pał loła šybika industrija we wokrjeźu dźěłowego hamta derje dźěłaeź. Mataržo pyjaju dźěłacźerśte šwójby, nježenjenych rólnych pohonczow a dźiowki. Dźěłacźerzio śjerje muśowych rolow w żelesarni w Kiju šu pschezu 11. januara do strajka stupili. W jenej fabrizy kartonažow we Běłej Wodźe wot 18. januara w pschikrótschenym cźašu dźěłaju. Hubjene wošta dale położenje sa pschistajenzow wscheze druźiny.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru 24. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1935	100 pólsk. złotych	46,99
jendźelski punt	20,487	100 čěskosl. krónow	12,427
100 šwajc. frankow	80,74	100 franc. frankow	16,475

Barlinska burza łapiła wčera pschi šwoćaźku jara małe kurjy efektow. W běhu dnja šu kursy jesnjunjowachu. Wiki i dołżnymi a rentowymi liśćinami pał słabe wołachu.

Produktowe wiki běchu po zylem šwěcźe mérne. Tuž też na Barlinskich wikach porina šobowći žaneho pschemjenjenja njeśapżihaeho. Wčera płacźesche zentnar

w Barlinje

pschenicy 11,65—11,80 hr., rožki 11,80 hacź 11,95 hr., jećmjenja nałetnjeho 11 hacź 13,50 hr., wowsa 10—10,60 hr.

w Drježdźanach (pjatk)

pschenicy 12,25—12,50 hr. (12,20—12,45 hriwnow),
rožki 12,65—12,90 hr. (12,55—12,80 hr.),
jećmjenja nałetnjeho 13,75—14,50 hr.), (13,75—14,50 hr.),
jećmjenja nałmjeńkeho 11,25—12,75 hr. (11,25—12,75 hr.),
wowsa 10,80—11,10 hr. (10,70—11 hr.)

W termijnowym wikowanju

ja měrz: pschenicy 13,35 hr., rožki 13,13¼ hacź 13,11¼ hr., wowsa 11,42½ hr.,
ja meju: pschenicy 13,72½—13,70 hriwnow, rožki 13,41¼ hr.,
ja julij: pschenicy 13,86¼—13,83¼ hr. a rožki 12,90 hr., wowsa 12,10 hr.

Na pschedań

Ssnaki njedźelske, Müller w Biskopizach, Nowa Měšćańska dróha 11.

Pałata pila, hobelnika, ruczny wóz, wobruczeź k płachtenu wosej, šuche 3 zolowske koleza, Leinert, wojnar we Wojerezach.

Jałojza, ječina, Hilsberg w Horschowje, wyšokošmjeżeina w Dejnim Hunowje 2.

Drasiny kamor, komoda, płekawa, khłódniza i błidom a 3 lawkami, Ring w Mikej, Unmakowa hała 21.

Kundros ke pschijimschćenju w Radworju 24.

Kóń ćerwiny šymy we Luby 23.

Pschijimjacej pytaju.

Wuczobnika pjekarskeho, Schuhmann w Biskopizach na Torhoschću.

Wuczobnika krawiskeho, Petschik w Lubuschu.
" błidarskeho, Nolka we Wojerezach.
" jankarskeho, Stempel w Hródku, Wilhelmowa hała 18.
" rěsnitskeho, Sturm w Hajnizach.

Połzu do domu, Langbeinowa w Biskopizach.
" Gärtnerka w Kamjenzu na Torhoschću 2.

Ssudnišzy na pschedawanje, hrjedu 25. januara 1928

we Rjisej w hoscenzu „K hwiždże" dop. w 10 hodź. pišaniski stroj,

we **Wutkich Sdjarach** w Strenbłcz hoscenzu dop. w 10 hodź.: Kolaniska pschiprawa, wyšoki kowaŕiski njeboh, muzaze a žonjaze kolo;

we **Lašu** w Schoscźiz hoscenzu pop. w 2 hodź.: Kowaniska pschiprawa, muzaze kolo, žonjazej kole, wschelaki kolesanski cźapor, meble;

we **Wojerezach** w hoscenzu „K slotenu lawej" dop. we 11 hodź.: Meble, klawěr, strejazy cźažnik, wschelaki cźapor za radio, šnoźik cźerwjeneje barby, karan loka na wodlohu;

schtwórtk 26. januara 1928:

w Budyschinje na šndnischtwje dop. w 10 hodź.: 9 pižanischich błidow, 8 kuchjanskich a salonskich cźažnikow, 2 sofje, njejeźej stolaj, wuczahanskej błidze, wyšoki schpihel, kupanske pschiprawa, twarowy a schkleńczany kamor, blakournjki motor 8 PS, podolhoste błido, stolaj, lehanskej sofi, powotrowa tyśła, drastnej kamoraj a gramofon, błido za kurjerjow, 4 stoły i ruczkami sewjerami, dźěłanske błido, tocźnik, tarczała pila, nóžny kamorcźk, nowej schijinjej maschini, draschca i motorom, klubowej stolaj, klawěraj, elektr. šwětzowa pschijerawa za auto, schijinje błidło, 14 schpihelowych schkleńczanych, kredenza, vertiko, pałata pila, žonjaze stupnje, wožowbinski auto 35 PS, magnet, wojijowej klumpi, wschelake pschipraway za radio, motor, sajbjak, 150 mězowym marmorowych kamuschkow, podowy kamor, klamarska pokładnja, strejazej cźažnikaj, sofa i 2 stolomaj, 5 błikow, a se šwobodneje ruki: kucza, šnajnjeńscha dyrbi płacźeź 40 hr., njeboh, šnajnjeńscha dyrbi płacźeź 60 hriwnow.

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.: Wobrot wostanje šnadny, pschenza šniżena, rožka na płacźiny popuschćejuja, wobrot wostanje šnadny.

Dop. ¾12 hodź.: Dokelž wukraj tunischi, też tu płacźiny popuschćejuja, wobrot wostanje šnadny.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	23. 1.	22. 1.		23. 1.	22. 1.
Pšenica	233-236	233-236	bury	20-21,00	20-21,00
rožka	236-239	236-239	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	220-270	220-270	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	15-16,10	16-16,50
wows	201-212	201-211	zeradella	—	—
kukurica	215-224	215-217	raps. wosušk	20,10	20,10
pšeńć. muka	30-34,00	30-34,00	lany wosušk	22,40	22,40
rožna muka	31-33,75	31-33,75	pom. melasa		
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	23-23,60	23,60
rožne "	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rožna słoma	0,70-0,90	0,70-0,90
lane symje	360-365	360-365	pšeńć. "	0,70-0,80	0,70-0,80
hróch	32-35,00	32-35,00	wowsna "	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jećna "	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźańska burza (23. 1.)

Pšenica	245-250	běrnjace kruški	25,75-26,25
rožka	253-258	pšeńć. wotruby	15,10-15,70
nałetni jećmjeń	275-290	ržane wotruby	16,00-17,30
nazymsk. jećmjeń	225-255	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	216-222	ržana muka	38,50-40,00
čerwjeny dźeći	—	woka	27,50-28,50
raps	345-355	pjeluški	27,50-28,50
kukurica (Mais)	220-223	hróch	29,00-36,00
suche truhančki	14-14,40	cokrowe truh.	21,00-22,50

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

23. januara.

120 woł., 197 byk., 313 kruw. a jałojc., 548 ćelat., 579 wowc., 3391 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 54—58, 2. 45—50, 3. 36—43, 4. 27—32;
byki: 1. 56—60, 2. 49—54, 3. 42—47;
kruwy: 1. 49—53, 2. 42—46, 3. 31—35, 4. 24—28;
jałojcy: 1. 55—59, 2. 45—53;
wowcy: 1. 58—63, 2. 49—56, 3. 45—48; 4. 40—44,
ćelata: 1. 78—84, 2. 70—75, 3. 60—68;
swinje: (přez 300 pt.) 57—58, 2. (240—300) 55—57, 3. (200—240) 51—54, 4. (160—200) 50—52, Rancy 48—53.

kościowź zyłe wuhrjeba. Wězywuštoju mjenja, so su ante cźłowjeeze zbytki nětkuże 30—40 lět tam jahrjebane bołe. Dotal njemóża hebi hischcze myślić, schto moht wuhrjebany być, dokelž so njemóża dopomnicć, so by so w tutych létach w Niedźichowje cźłowjek zhubił.

S **Wojerez.** Pjatk pschipołdnjo we 1 hodź. jawołachu wohnjowu woboru. W domskim samkarskeho mišchtra Brixa na Drježdźańskej dróży běsche na łubi mały woheń nastał, kotryž wobora ja pał hodźiny podu̇by.

S **Wojerez.** Na šwinjazych wihach jadnjenu žołbotu běsche 178 prožatow a 5 běhkowom na pschedań. Prošeny płacźachu 16—20 hriwnow, běhki pał 30—50 hriwnow.

S **Wojerez.** Sarjadnik tudomneho krajneho radźićelstwa, knjes Saling, je 19. januara 1928 jastojnisce dóšta na sw wusał.

S **Wojerez.** Cźežke njeszbože z motorjskim kołom sta so žołbotu wječor mjes 6 a 7 hodźinami na Drježdźańskej dróży hnydom psched „hodlerjom". Dźěłaćeeř Albert Petko z Brěmje jadźeše ze swojim motorjskim kołom do sapschaha, kiž běsche hubjenje wobšwětlenu, a padże na dróhu. Hnydom jawołachu lěkaŕ, knjes dr. Schreiber, kiž pósła jara cźežke kranjenje na hwiždżeli, dwohała zajeżbożenego a da jeho do tudomneje wokrjeźnjeje khorownje dowjesć.

S **Rownecha.** W nozy wot njedźele na pónđźelu je so tu bórtłur Jan Krauz wobwěsnył. Njeđźelu bźiše Krauz hischcze jene kćišina šodusbywjećiš a pónđźelu rano jeho šwójbni hižom mortweho namakachu.

S **Klitmcha.** W majchej wosadže bu w lěće 1927 hischcze nych 56 (léto pređy 44) dźěći, 30 hólzow a 26 holzow, konfirmowanych bu 48 (léto pređy 50) pacźeśkich dźěći, 24 hólzow a 24 holzow, wěrowanjow bźěše 14 (léto pređy 13). Zyrkwinsky połyčenych bu 18 (léto pređy 25) jenrwikich, tak malo hischcze jene wob léto wumrěło njeje. K Bożemu hidu pobu 1373 (léto pređy 1673) wosadnych stawow, pokazźim 300 mjenje. Zyrkwinske sbérki wunjesechu 656,26 hr. (léto pređy 626,35 hr.) — We pónđźelnischim cźišće „Cserbšich Nowin" wojsewischny létnu rozrawu Klětnjanskeho stawnischwa. So je tam liczba narodow ald. wjerscha hacź w zyrkw. wožbaže, pschidźe i tebo, so někotre šwójby bu Wukrancźanskeje ratolnhorskeje wosbady słuschcze, aše do wokrjeźa Klětnjanskeho stawnischwa.

S **Běłeje Wody.** Woheń nasta žołbotu wječor wokoło 11 hodź. w domje dźěłacerja Emila Weigela. Na hibi běsche žo i hischcze njeswate pschicźiny žyno japalike. Wobnja je bórzy dohladachu a wobdźerju wokolnych twarjenjow a wobnjowa wobora, kotraž běsche njedźiwajcy hnjeneho pręća rucze pschikhwatała, woheń jalachu. Sšuno je žo spalilo, też tśicha je trochu cźerpiła. Potrjechenemu dom je jene i najstarschich tudomnych twarjenjow a steji hižom psches 140 lět.

S **Muczowa.** Pacź i Muczowa do Schipoje, wot Werminghoffiskeho dwórnischcza hacź k statnej lśipej mjeji je wobrjedźenja dla wot 23. januara hacź na dalsche jatwrjeny. Nędźny wobthad pokasuje žo na Werminghoffiš hońtwinski dom.

S **Kija** poła Muśakowa. Evangelika wosada ja Muśakowśke wšy, kotraž nětkuże 8000 duschow wopschija a ma jenoj jedyn Bożi dom w Muśakowje, je w Kiju, kiž je wješ i wulkej industriju, nowu zyrkej natwarila. Nowy Bożi dom, kiž ma 300 mjestnow, njedźeju 29. januara we šwjatočnym powjedźenskim kenischenju generalny superintendent D. Dr. Schlam i Wótčkowja k šlužbje ša wosbu pschepoda. S natwarjenjom noweje zyrkwje w Kiju šu wšy w połodnischim ośeku wosbady nětko lépje zyrkwinšu sastarane.

S **Rósbórka.** W pośledním rosprawnym tydźenju powjeschi so liczba dźěłopytazych we wokrjeźu wot 1582 na 1626, dośtawarjowy podpjerk pał wot 1004 na 1043. Poła pschijeczenych próśnych mjestnow je so liczba wot 132 na 80 šnišła. Hacźrunjeź je liczba dźěłoschcźerjerow hischcze trochu postupiła, pokasowasche so tola tacza dla hižom šnadne pośpěchenje w dźěłowym położenju. Dźěłowa zmandźenja mórśche za wuwarjowa a za wujowe dźěła jasno nekotrych dźěłacerjow wobstaraź. Kaž so šda, je Linicha šymska bjesbźěłośćeš šwój najwušschi ikhoženk dospśła. Mjes tym, so su hornjeźenje w Muśakowśkej wokolinje pschezo hischcze w hospodarśkim hubjenišwje, ma pał loła šybika industrija we wokrjeźu dźěłowego hamta derje dźěłaeź. Mataržo pyjaju dźěłacźerśte šwójby, nježenjenych rólnych pohonczow a dźiowki. Dźěłacźerzio śjerje muśowych rolow w żelesarni w Kiju su pschezu 11. januara do strajka stupili. W jenej fabrizy kartonažow we Běłej Wodźe wot 18. januara w pschikrótschenym cźašu dźěłaju. Hubjene wošta dale położenje sa pschistajenzow wscheze druźiny.

Cyrkwinske powěsće.

S **Nožacźiz.**

Pjatk 27. januara pop. w 3 hodź. šerbska biblijska hodźina na farje.

Z Łužicy.

* S **Kunnawałda.** Rubježnikow, kotrajž 27. decembra w pschedawarni konsumskeho towarstwa w Kunnawałdu Kobligach cźeźi rubježny napjad jkuśiśchtaj, su pjeza wuśledźili.

* S **Lěwałda.** Sšrjedu tudomneho wobydlerja a murjerskeho polera Z. na Schumbachskich leżownosćach w kerćźinje wobwěšnjeneho namakachu. Wón je so hižom wječor predy wotpałił a njeje wjacy so wrócźił. Najšćerje je žebi hižom wutoru wječor žiwjenje wjał. Njeszbożowneho šu po šdaźu cźežke muśe do šmjerce jednałe. Muž, kiž je najšćipschich létach šteśesche a běsche łubowany a cźeśćeny, je psched nekotrymi létami žwoju dźowku se šmjerću šhubił. Poźišćho wumrě jemu teź žona a łoniche léto teź hischcze jeho jenićki šyn. Tak dże njeszbożowny njeje pschenjesł mohł, so dyrbi nětke šam pisches žiwjenje puczowacź a je ruku na so złożił.

* S Njedamjcy. W hornjej wjsy stoji jena žona kowala łopjatow wohrewanjka bjesche šaćinjenu do khodźenja. Sa krótku khwilu sta jo wosebnohujenje a krute rostorhanjenje wohrewanišćez bjesche rosbiche khodźe.

* S Dźerrhenerzdorfa. W nasćej wjsy stara šatna wowa pomeri. Jedyn ludowny wobydler je šandarjam pónđelu prenje łókarjej wobkedźowoł. Wbohe płacki su jo trochu faje i cżopcho kraja wućekle.

Ze **Zitawy.** Sandźenu frjedu baba Julijana Pjeńmanowa we Zitawje žiwjej 40kćetny sašłužiłi jubilej kujeczeńske. Jubilarka dosta wot mješćanskeje rady, medijzinalneje wyšnjeje, wot kolegawskow je Zitawy a wokolinu a wot pischerjelow a šnatych nutneho žiwošpischerjow, cerkwi a pišomnych, łaž też cżestne dary a kwćeti we mnohim wobrjedźenju. Swjatł falšich towarštwow babow spožeł jubilarku nosćonune słote cżestne šnamjo za špódzer dźelo w powołanišćim słowje. Pjeńmanowa je w žiwotnym 61ćetnym sałtejnistnim cżasu 4605 dźesći na świet pischinjeła.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Dźerzdźan. (S hrozu so pisched cżasy cżišnuł.) 18ćinu dźełaczer so pónđelu rano w 7 hodź. se swojim kwalowym šwjedźi. We swojim rostorjenym Rzadnu wón tuš, kiž w bliskosći łeżeše a kiž hjedźenu bratej nebdże 4 cm khłuboki ranu do ruki. Jeho widźesche, jchto běšche šworał, cżekny i khołenja a běžeše na żeleznišći nastupp w Lausenskej dróhy a cżišny so tam pisched pśišchodźacy cżah, kiž jemu nohu wotdźeže.

* S **Kamjenizy.** **(Strašchne wotwalenje skały.)** Pola šastanišćeza Niederglobensteina na cżarje i Ritterzgrüna do Grünstädtela wotwali so kruch skały, mutki kaž thěža sa jenu zwótbu, na żeleznitše kolije. Jenoj nekotre mjeńšiny do teho běšche wobšobowy cżah nimnjeł. Kamjeń rosbi żeleznitše kolije, so dyrbjeschе so wobthad po pódlanišćich kolijach wotmiwacż.

* S **Kamjenizy.** (Ssmjertne njeszoże.) Na tworowym dwórnišćezu w Bornje pola Kamjenizy frjedu ranno wošaj jeneho tworowego cżaha i kolijow wulkocżišchtaj. Pischi tym bu ranjerowanu pomoznu rjadowar na njeszoże mjes stotkacżej wjerhujeny a šamjecżeny. Morjeny je 42ćetny rjadowar Emil Richard Böhme se Kamjenizy.

* S **Falkenstejna.** (Njeszbożowny wutišeł.) Strajnik żeleznišćkeho pischethoda Arnošcht Krjeczmar cżišcżeschе wuteru wjecżor swoju pistoliju. Pischecżel, kiž běšche k njemu pischischol, so i bróńju parasche, pischi cżimż bo nadobo wutišeli. Kulka Krjeczmarja tak njeszbożownje trjechi, so won hnydom wumrje.

* S **Lipšk.** (Sacżišnjenje powołanje.) We wulkorěśišiwje Gustawa Rudolffa w Lipšku su w septembru 1926 pischeidźenja pischecżiwo pischemyślowym porjadej wottrykli. Rudolff běšche štażenu kołbašu mjes dobre pjelnjenje mješchak a jo ju dobru kołbašu pischedawał. Lawniśi šud sašudźi Rudolffa tohodła w februaru 1927 k 8 mješacam sajtwa a 1800 hriwnow pjenjezneho thłostanja a wotrjeknu jemu cżestne prawa na 3 lěta. Rudolff běšche pischecżiwo wušudej powołanje sapodał, kotrež pak krajny šud sacżišnu. Nětko běšche so won štónkuże na nimkostatny šud wobroczišć, kiž tohorunje jeho powołanje sacżišnu. Tak wostanje pischi thłostanju.

* S **Werdawy.** (Njewitana pomoz.) Jedyn tudomny wobydler, kotremuż bo njeschodabaschе, so jeho dźowka w nogu posbje domoj thodźeschе, nadeńdże hołzu se mjezitim na hašp stejo. W swojim hnuwje plištowaschе rosboryenu nan swoju dźowku syredź hašp. To běschе rjemjeślnik wobšedźowoał, kiž i boka stejeschе. Tón žebi myślesche, so zuły cżłowjek hołzu bjes pischicżiny plištowaschе. Tohodła won pischitkoczi a pischebi hołzu cżeho nana. Hakle hdyž policija pischińdże, so njeluboźny nóżno wušuny stónczi.

* S **Wuschkowja.** (Na słojniwostne sojskrjeczenje wumrěł) [illegible] na słojniwostnu sojskrjeczenja (to r. Mit[illegible]ragstuna), kiž je žebi cżłowjeske žiwjenje so wobe[illegible], sta so w Lohe njedaloko Bróttšlawja. Na tamnišchim [illegible]nežim kworje so njeznaty truwa jmjese a bórzy na [illegible]ng wja. Krumu kwškoch a do rěšarnje jeżachowaw. Jako so rěkny mnóstwo, kiž njebeschе tomuch był, domoj wrócił, da so won hnydom do dźela a wja, kaž je so pischi rěsanju waschnje, wóż nekotre rasy so huby. Borzy po rěsanju bu jenoh šć. Pischi pischepuskowanju kusow swińnachu, so běschе skocio na šlóżnikowoj (Mützbrandt) kónz wjalo a so je žebje rěsnišći mnóstwo pischi rěsanju nałuhli. Tutón je też nekotre łany pońdźicho, jako běchu wschitke hojenje pospyty pocżarmo, wumrěli. Pischi jeho pothowanju wobkrjačachu i najwjeršchej pischedstajerowjerjo. Cżeło połojschi najprjedy do wołojanskeje łajdźerja, kotrjż łakowachu a leo druhoho dubowneho kajschcżika khójchu. Rimo toho běrjachu so wołowy, kotrež su so šemrěcheho Bólkale, wosebje jeho šwójbni, sacżepjeći kaci. Krumu su spatili.

* S **Newcheho Města** w Hornjej Schlejsnjej. (Srudnu dóńt.) Tšt dźesći jeneho maschinista i Pałocki pischebywachu pola swojeje wowki na wopuscże. Sa nekotre dny sthorichu wschitke tśi na dipthteritus a wumrěchu. To je cżeżki dóńt sa wbohu swójbu.

Přilopk.

* **Tyfus w Alfeldzim wokrjesu.** W Duringenje we Hannowerskej je 16 wobkedźowu na tyfus sthorilo. Wschitcich sthorjenych su dyrbjeli do thorownje dowjesć. Sthorjene wozhoby bjerjechu wodu k pićju je shromadnej studnje. Wbohužnjož je wschitke prózne naprawy pischewjesć dała. Sthorjeć njeje pola jeneho pischecżeła.

* **Lubeczjanska štruchthora.** We Kralewskej Hěcże we Hornjej Schlejsnjej nadwadże jedyn fotograf swoju 16ćetnu njewěstu a wutišeli do njeje, jeje bratra a jeje macżerje pjeć tulkow. Njewjesta a jeje macż so cżežko sranjenej jwjesesthcej, bratr bu lohko sranjeny. Cżežko sranjenej jónštej lejżeli bjes nadźije w thorownji. Nadpadnika je policija sajała. Won wudawa, so je swoju njeshtutk w roshorjenosći słucżił.

* **104 lět stara.** W Bertinchenje w Nowej Marsy wumrě tele dny wudowa Ernestina Michlitzowa. Wona běše je hač do poslednich dnjow swojeho žiwjenja wšěch dobrej frowoścji a mjeńšeho so ja najhórschich wobydlerjow narańšcheho dźěła Němskeje.

* **Do mécha sajchity so do morja cżišnucż dał.** We njewjschednu wéż so dansći artist Bernardi w Hjórinqu w Jitlandskej šudźeschce. Wón da so njedźelu popoldnju i cżołmom na morjo won dowjesć. Jedyn rybak łyhły jeho spušcżacheho do mécha, kiž běšche i dwěmaj wulkimaj kamjenjomaj porjezeny, a cżišnu mech, w kotrymż artist šudźeschce nětdże 1000 metrow wot morješkeho brjoha šdaleny do morja, kiž je tam 5 metrow hłuboke. Sa nekotre sekundy jewjachu so nad wodu pomjerkowe puscherje. Po 32 sekundach pokasa so Bernardijowa ruka i wedy a hnydom na to pokasa so won zyły swoipuchany. Pod jušcżanom luda donješechu jeho do mésta, hdyž swoje pjenjezy wuplaczene dosta.

* **Ssmjercż na żeleznišći kolijach.** Mjes Parišom a Dunkirchenom šta so pónđelu cżežke njeshoże. Dźesacż kilometrow wot Arraja šdaleni, buchu ljjo dźełaczerjo, kotrjż na kolijach jpěšnjeho cżaha šiejachu a wjazy cżaha k wuczekujenju njenamakachu, pischejdżeni a roshrohotkowani. Schmorny dźełaczer, kiž njeshoju pischišładowaschе, wohłudni.

* **Rosbity so šaszypnyte.** Pola Porheinskich linolejowych dźełaczerjow w Nebburgu so 15 metrow wyšoke roschły šaszypnyłyn. Dźełaczer, kiž na roschłach šiejeschе, a šamkaž kiž pischi roschłach pischebywaschе, buchu tak pod rospadanymi pohrjebanaj. Dźełaczer je na swoje sranjenja wumrěł, šamkaž leži bjes nadźije w thorownji.

* **Wjeleza cżiwila w Pólšej.** S Runšeje pischihadźeju pischezo nowe šradła wjelkow do pólskich narańšcheich krajnow. Njedaleko Wilcżi pola Wilna wjelki na lětnym puczu muza nadpadnyzhu a rostorhachu.

* **50 šlopnjow žymy w połnóżnej Schwedskej.** Posledne dny je thermometer w Danšej na 5 šłodźinow nižnicżi špadnył. S Dolakalistiše provinzy we Schwedskej powě pak so we žymje we 35—40 šlopnjow. W Angermanlandskej w połnóżnej Schwedskej maja šamo 50 šlopnjow žymy po Zelšijn.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— **Schkrowa powěcż wo wjedrje ja jutiskeu frjedu:** Mutna, wocżoplenje. W Jendźelskej dešcżejowanje, posdźejcho žymnischo.

*

Knježeństwowe stronу su němskemu finanzneмu ministrej šlědowace žadanja pschedpołożiłe, i kotrymiż ma so nusa ratarstwa położeż.

1. **Němšti stat žadanjenje pożczonkow pola rentskeje banki na lěto 1928 abo każ dołho nusa traje, pschewoschuje.**

2. **Mjeszkredity so k potuńšchenju žadanjenja wutrajnych pożczonkow šajmu.**

3. **S pruśkim knježeństwom ma so wo šamjeśowanju dowoża wuwkrajncho mjasa jednacż.**

4. **Dołhodobny dawk ma so k lepschemu drobneho ratarstwa šnižeż.**

*

Wot njedźele pisches zyłu Pólšku šymna zolma ducha. Pischi tym wjepischestawajcż šnjeh dże. We Warschawje šnjeh pol metra wyšoko leži. Blisko Nowcho Grodka je żeleznišći cżah w šnjehu tżaczu wostał. — W połnóżnej Němskej su hacż 10 šlopnjow šymy měli.

*

Franzowske knježeństwo pjeczа po nowowólbach šlonu měnu (valutu) šawjedże. Pjecż papjerjanych frankow budże 1 šloty frank płaczicż.

*

Južnošłowjanske knježeństwo je wobšamkło, żeleznizu wot Beograda pisches Kragujewaz, Kośowo a Podgorizu do Kotora (Cattaro) natwarjeż.

*

W Newyorku je na dobo temparatura na 23 šlopnjow šymy po Celšijn špadła. Někotši ludźo su šmjeršli.

Hamtske wozsewjenje z Budyšina.

Jako namakane wosjewjene abo na namakanišći hamt wotdate kuchu wot hapreje 1927 jezdźowazych wězy: 8 jedźnych kolow, 17 mošchnjow i pjenjezami, 10 papjerjanych pjenjezow, 6 ruczanych wołow, 3 žonjace klobuki, 2 wonjace cżapjuki, 5 žonjazych cżapjukow, 6 aktowych tašchow, 4 žonjace pschedejschitnitki, flédrowa nahwuschinja, 2 kožowej rjeczałaj, gumijowy płašcż, mlokowa khana, tuńk (rowocż), 3 nahwozi, 2 šchtrykowanej jaki, 2 nahwoj rjeczałaj, wiłaza mała, 3 pjerschenjcże, 1 autowy reparowe dalotowidł, benzinowe hudobje, nekotre rěczi, płacżejšče šnatki, žonjazy płašcż, latarnja za jězdne kolo, rodźowanjše šnatki, wužiwny nóżcht a lišlowanja i pjenjezami.

Schkodowanjcy dyrbi so w kupnizy po 2 šchodowanych šlužbe cżo. 3 šamolnicżi.

W Budyšinje, 2. januara 1928.

Měšchczańska rada, policajšti šam.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Wšitcy spěwarjo a spěwarki „Nadźija“ zhromadźa so jutře srjedu wječ. 1/4 8 we Krónje zady jewišća. Z dypkom 1/2 8 hodź. so koncert započnje. Dirigent.

Drježdżany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, wuhotuje so pońdźelu, 28. wulk. rózka, wječor w 7 hodź. w žurli „Ballhaus“ na Budyskej dróży 35 (Bautzener Str. 35) swój 49. założeński swjedżeń z přednoškami, z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so nanajwutrobniše přeprošuja a su nan. lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wuhotuje přich. njedźelu (29. I.) swój lětuši zymski swjedżeń ze spěwami, z dźiwadłom a rejemi w Henzlec hošćencu. Wšitcy Serbja a wšitke bratrowske towaŕstwa so najwutrobniše přeprošuja. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja“ změje jutře štwórtk (26. I.) spěwanje w Njechornju. Swjedżeń so bliži, tuž je krute wobdźělenje wšěch spěwarjow winowatosć. Dirigent.

Kulow. Spěw. tow. „Bratrowstwo“ wuhotuje přich. njedźelu (29. I.) w hošćencu „Němski kěžor“ wječor z dypkom 7 hodź. swój 30. założeński swjedżeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budže so cyle nowa wjeselohra w třoch jednanjach „Założeński swjedżeń“. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka nanajwutr. přeprošuje předsydstwo.

Łuž.-Serbski Sokolski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna zwjazka budże njedźelu, 29. januara, popoldnju z dypkom 1/2 hodź. w Serbskim Domje. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety. Jednoty njech swojich społnomócnjenych zastupjerjow w postajenej ličbje wotpósćelu. Tohorunja wočakujemy bohate wobdźělenje sobustawstwa wšěch sokolskich jednotow. — Namjety maja so hač do 20. t. m. pósonnje zwjazkowemu jednaćelej zapodać.

3 J. Šejba, starosta.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) ma pjatk (27. I.) zhromadnu pruhu pola Natušec w Kukowje. Muske hłosy 7/8, žónske 1/9. Zo wšitcy spěwarjo wěše přiňdu. Dirigent.

„Pražskich spěwarjow nastupnjo! — Přichodna pruha je, kaž wučinjene, přich. njedźelu (**29. I.**) popołd. w štyrjoch w Serbskim Domje. Kóždy spěwar dyrbi swój hłós sam wobknježić! Stóž to njezamóže, njech radšo wotstupi a so na zjawdźe jako hósć wobdźěli. Kóždy spěwar abo spěwarka dyrbi w spěwje kruće stać, zo před swětowej hudźbnej zjawnosću ze wšej česću wobstejimy. W poslednjej pruzy (w měrcu) ma so wšo z pojmatka spěwać. IH. dirigent.

„Ptači kwas“ w Krónje w Budyšinje. Tón króć dźe so tutón stary serbski swjedżeń **srjedu, 25. wulk. rózka,** we wulkej žurli Króny woswjeći. Zarjadowanje a wuhotowanje je, kaž hewak přeco, zaso naše tow. „Nadźija“ přewzała. My prosymy wšěch lubych Serbow a wšě serbske towaŕstwa, zo bychu tutón swjedżeń z **bohatym** wopytom podpjerali. Zarjadnistwo.

Wotrow. „Jedn. Sokoł“ změje přich. štwórtk (26. I.) ważnu zhromadźiznu p. Jurśec. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo so na njej wobdźěli. Star.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smolerь w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bržinycy. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Měnjenje bydlenja.
Poskićam 4 jstwy zc zahrodku zwonka Budyš. a pytam 2 jstwy, khomoru a kuchinju w Budyšinje Bliže je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Pytam huydom
pohonča
17—18 lět stareho
wotročka
20 lětneho.
Naprašowanja na wudaw. „Serbskich Nowin“.

Ranca
blizko prosatam (mjez dwěmaj) móže so wuzwolić je na předań
Knežk we Wučkecach
Srěnjołětna, swětłobruna
Oldenburgska kobła
je, dokelž je zbytkna, tunjo na předań **w Khróšćecach čo. 62**

Wuporjedżenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času z ruku šite, z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdź.)
Crepe-gumijowepódoše
so na wšě drje přidźija
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Zitn. wiknach

Serbjo
podpjerajće hibanje Serbstwa a woprujće kročki za tónle zaměr. Najlépšu składnosć k tomu zaměrej dopjelšco ze stajnym čitanjom a podpjeranjom
Serbskich Nowin

Mužacc a žonjace šaty, přešiwaki za łoža, dźěći a klanki
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću čo. 9.

Herbska grychta we Wudworju
Srjedu, 25. wulkeho rózka (januara)
PTAČI KWAS
Na njón wšěch Serbow wutrobnje přeprošujetaj
Jurij Nowak a mandźelska.

Kofej
přeco čerstwy paleny w samsnej paleńji z motorskim cźerjenjom poruča **jako wosebitosć**
Marien-drogerija
Alfr. Steinborn w Kamjencu, Herrenstr. 8

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na póśe a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 xl. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2587.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za mały rjadk 20 xlot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 xlotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 21 | Budyšin — srjedu, 25. januara 1928 — Bautzen | Lětnik 87

Wunošk zjězda landbundowych wjednikow w Barlinje.

Landbundowi wjednicy z Braniborskeje, Pomorskeje, Šlehsojskeje, Hornjoschlesojskeje, Oldenburgskeje, Durinskeje, Hannoverskeje, Hessenskeje-Nassauskeje, Schleswigskeje-Holsteinskeje, Mecklenburgskeje-Schwerinskeje, Mecklenburgskeje-Strelitzkeje, Lübecka, Hamburga, Anhaltskeje, swobodneho stata Sakskeje, Westfalskeje a jakskeje prowincy, kotřiž su 23. januara w Barlinje zhromadźeni byli, su wotpowědź wojsewili, w kotrejž so praji:

1. **Njeczerpimy žadyn dowoz wukrajnych ratarskich wuplodow, kotrejž móžemy na domjacej roli wupłodźić,** wosebje nic wobjamknjenje pólskeho witowanskeho spušćenja, kotrejž móže so jenož na škodu ratarstwa, wobsebje na škodu drobnych ratarjow a ratarskich dźěłačerjow wobjamknjeć.

2. Swoje hospodarstwo tak ruče kaž hospodarska ferma jenotliwcho hospodarstwa dowoli, na najjednorišnu formu pśekśěstajimy. Płahowanje zakorowoje rěpy tak dołho wunowatajuje, hač so dosć tymanych dźěłaśkich mozow pytaju.

3. Pśihłosujemy so wšitkim wiwowatošćam, na kotrejž kmuy so swojasali, tola mózemy smjenki, daś a dawki jenoš z wunoška, z hospodarstwa dostatoch, zaplaćeć. Wšoho spytamy, so bychmy swojim dźěłaćerjam a pśihłosujejcam dosahnuli mjdu sawěźeli.

4. Pśiměrjowy cłanju z ratarskeje jubilanzy budźemy pśichi kóždym padźe napraŕwy cinić, kotrejž so nam musne byś zdadźa.

Jednanje wubjerka frakcijow wo ratarskej krizy.

Wubjerk frakcijow němskeho sejma wo ratarskej krizy z wobdźělenjom finanzneho ministra dr. Köhlera ze wobjamknuł, so ma so jakoń wo dołhowanju a wobrotowym dawku kubikturjowjedźajcych ratarjow po hospodarskich wobstejnosćach skónčeć. Dań za sajtate dawki dyrbi so spušćeś. Pśichi **cłasanych** dyrbi so jwěrcśiś, so so na poitanja dźiwa, **po kotrychž so dalsche hospodarjenje njejsmě poćeśeć.**

Na to so wobmysłenja dla **pśichewšacja danje pola rentlejce banki na němski stat** rospominachu. Pokasowasće so na to, so by so z tajkim śrědkom kreditna hódnosć němskeho ratarstwa wobšěbje we wukraju do dwělnego śwětła stajiła. Zyse praśenje njeuwěsćachu hišće za jsrale k rosdźěljenju a jo finanznemu ministerstwu k dalšnemu pruhowanju pśichipokasachu.

Powpśichtkowne kreditne połoženje pruhuje jwěsćišu, so so by so dla pśichekrocenja kreditneje mjery pruśkeje pokładnje wupožčenki wrócu žadałe, i cśiniła so so centrale towaŕstwow a banki do cśerpna sahnuśe. K janujesowanju dźěłowjece pruśkeje pokładnje je so hišće wobcežśenje je 60 milijonami dołha rentlejce banki pśichilało. Te su pola němskokrajnego banki wobcežśuja. Spytaju tele 60 milijonow pruśkej banzy wotewjeś. Němski finanzny minister je sdobom šwólniwy, 100milijonski hnujobny kredit, kotrejž dyrbjejsche so loni zaplaćeć, hakle po žnjach 1928 a 31. měrca 1929 po ratach wrócu žadaś. S tym by so pruśkej pokładni jmóžniło, so njedy trjebała jmeńknowe raty, kotrejž maja so 1. februara w 1. lapriceje zaplaćeć, wrócu žadaś. Połoženje wutkrajnych wikow so jako njedobre wobhladowaśe, nadźijeja pak so, so so połepšychi.

Zakoń wo zastaranju rentudostawarjow we wubjerku němskeho sejma.

Sozialnopolitiski wubjerk němskeho sejma je so do wuraźenja demokratiskeho zakonjowstwa nacśišła wo **zastaranju rentu dostawarjow** dał. Ministerialny direktor **Miller** z němskeho dźěłoweho ministerstwa na to pokaja, so so němske kujeršćerstwo swojeje wopowědźe dźerži, so so kujeršćerstwo stejiśćego k praśenju zastaranja dostawarjow mateje renty halle w swóju i zytym němskostatnym hospodarstwowym rosdźělu.

Němsenacionalny **Mentzel** w mjenje němsonacionalneje frakcije praji, so so na podłoź pśichedpołoženeho demokratiskeho namjeła stoji, schadź so pśanto wot so rosumi, dołeź je němsonacionalna frakcija hišće w junuju 1926 namjet zapodała, w kotrymž so wupraji, so maju dostawarjo mateje renty prawo, śebi wotpśichlědowanje žadaś.

Dr. **Maiz** z němskeje ludoweje strony ma demokratiski zakonjowy nacśišć za tymany podłoź. Ale wobhladaju tehole zakonja pat njechcedźe móžno, wšitkim tym pomhaś, kotřiž dźenża pod mjenom „dostawarjow mateje renty“ w zastaranju stoja. Nacśišć do mjechy 10 000 hriwnow zamoženja abo 500 hriwnow dołhodaŕow z dańe dožaha. Tejele mjechy budźa so dyrbjeć dźerżeć.

Ludendorff a jeho žona wo politizy rěcźitaj.

General Ludendorff je w zhromadźiznje w Mnichowje rěcź mél, w kotrejž je rjekł, so žu židźi, jezuitojo a fijowobni murjerjo zawinowali, so je Němska śwětowu wójnu pśehrała. Ministrowjo němskeho kujeršćerstwa jenož tuttym ludźom roboća. Tohodla je so też mógł nětkole muž 9. nowembra (Gröner) za němskeho wobornego ministra pomjenowaś.

Ludendorffowa druha žona wo fijowobnym murjerstwje a dostojnosći cełowjestwa rěcźeše. Pśichi tym wótre nadpady na fijowobne murjerstwo a banzišćiwo cźinješe. — Dotalni Ludendorffowi pśichiwiśiwarjo wobžarowaju, so so **Ludendorff** z politiku sabéra.

Němskeho kommunistiskeho pósłanca z Awstriskeje wupokazali.

Njedźelu je kommunistiska strona we Winje swójaŕ cźerwjenych frontnich wojowarjow załožiła. Wujchowjej wustajwši tejele organizacije dla jejnych statej njejpśichejšnich zajdonow njedowoli. Na to so wustajwi pśichedźakach, a wyschnosć je w nowej formje dowoli. Pśichi zakonjerstwie zwjedźenju so nětkuše 1000 wobsołow wobdźěli. Pśeni rěcźeśe kommunistiski zapósłanc; němskeho rjeńma, Mnojch Thaelmann z Barlina. Po ludowej zhromadźiznje Thaelmanna, kotrejž bě so w swójej rěcźi z awstriskimi politiskimi pomjerami saběrał, na policajstwo zawołachu. Jam jemu policajski prezident pśichitaja, so by hnydom Awstrisku wopuśćił. S pśichewodom dweju policajstwa zastojnikow jeho potom k němskej mjechy pśiwjedu. Deputacija zwjatka cźerwjenych frontnich wojowarjow z Barlina, kotraž pśiwes Cźěskosłowakiju do Wina jěduśeše, awstriske policajske wuchowanje w Cźěskich Welcenicach zadjerża a ju zpuła do Awstriskeje njeruchomi, tak so dyrbjeśe so do Barlina wróćeć.

Wojowanje wo alkohol w Awstriskej.

W Awstriskej je nětkole jara žywe hibanje pśicećiwo alkoholej, z kotrehož wjednikom je schwitrikhradźki profesor theologije dr. Ude, kotrejž je ze swójimi parlamentskimi nahladami też w politiskim žiwjenju derje znaty. Dr. Ude nětkole najtork za ludowe wothłosowanje (referendum) wo tym dawa, so by so zakazało, alkohol wot žeboty poraźdnje hač do póndźele rano porjedźeć. Dokelž so tole hibanje žywnje rośćerja, je towaŕstwo pśicećiwo pśichepijatośeju antialkoholiskeho hibanja, w kotrymž su dźěłarje a pśichedawarjo alkoholiskich napitkow sjednośeni, we Winje plakaty nalěpiś a statyśazu lětakow rosśěriś dało, z kotrymiž so dopokazuje, so je zakazanje alkohola amerikanski luxus. W Awstriskej by so z nim hnydom wobtkał zuby pućerowarjow zabił a z najmjeńšca 200 000 ludźi by dźěło zgubiło. Ramolowanje pśicećelkow alkohola z napomnjenjom kóńcy, so njeby wobdźěrśiwe śiwoje podpśimje na žadanje pśicećiwoalkoholowje ligi dało.

Powěsće jendźelskich nowin wo wopomnjeńskim pišmje Makeje ententy.

Genfski rospravnik „Westminister Gazette“ je zhonił, so wopomnjeńši spiš Makeje ententy preji, so su italske fašistiske organizacije, kotrež transport bróńow a municije do statow w rańšeje a srjejnjej Europie, kotrež su Małej entencje ujepśicećelśiwje imaśkane, pospěrdkuja, a so su je w lěcźe 1925 też bróńe z Italskeje do Bayerskeje pósłale. Genfski dopisowaŕ pśichinoschuje podrobnosće, wosiewja mjena a praji, so je wo tele italske pospyli bróńow wjele italskich generalow zajimuje.

Wyscht Raunowicz za wulkeho župana w Skopli pomjenowany.

S kralowskim wukazom je so wyscht Raunowicz, roskazowaŕ 39. pěšeho regimenta za wulkeho župana we Skopli pomjenował. K temule pomjenowanju je dla stajnych nadpadow banditow w Skopliskej krajinje po pśichašeli mazedonskeho revolucijskeho wubjerka doschło.

Bamjownu cźełu sfonzowali.

Zakopny krjewowny njeskutk, kotryž w zyłej Italskej rosbarjenje zbudźiše, je so w Milanie stał. Bamjownu cźełu, kujeznu Angelinu Rattiez, dźowku Milanskeho wobsedźerja kładnjow Ferma Rattio, je padoch stonźował, kotryž bě so do wobydlenja dobył. Morduŕ je cźełnył.

Albanska jako mała Italska.

Pśiseh nětkše dwěmaj njedźelomaj su Sakrjejske „Nowosti“ do Albanskeje wobsebiske dopśiwarjowaŕa pósłale, kotryž je runje pocał w njenowanych nowinach swóje zaćišćeńce z pućowanja wopśijeli. Je nastawk z napisom „Albanska — mała Italska“ praji, so je so z politiku Ahmeda Zoga Albanska do italskeje kolonije w Europe pśeměnowiła. W powěźiśe so tam wójna bóle cyje dyžli dwanaće na śwěrce. Po woli albanskeho ludu to njeje; pśeciwo Albancam so pśipa wójny nochce. Kujeršćerstwo Ahmeda Zoga, kotrež wopśinadźe italski połtaŕ; Sola a italski wojerśi atašejej Pariani wuźiwaś, je pomjenym a italskim śrědkam wulku śwój wojerskich drohow wuwaŕi, kotrež Albancy po wšich stronach tśišćinja a k juznosłowjańskej mjeji bźa. Italzy ofiźěrjo a wojerje mjeu wot Italskeje a Albancy dołarjow, njeje nim albanzy ofiźěrja a sołdatow njsu cyało na nětkše mźaju dołarjow. Albanske wójśo je kontraktowane italske uniformy wobliceene. Albanski parlament bźe rozwiśenja załonjowe nacśišći pśichima, kotrež su jemu pśichelozki italskich zakonjow, w kotrychž je pśeco Julia zamóženje je śłowom Albanika. Ahmed Zogu, poalbanskeho tirranowiśi bog wo kralowskej króni poni. Jeho roskaly so jako w monarchijach zapoćinaju je słowami: „My, Ahmed beg Zogu“. Na 25. dezembra bě monarchistiski pśeworót pśichistowany, tola wo pśichipravach k tomu i cyałem zhromadźi diplomatiski korps w Tiranje temu zadźiwa. Italski połtaŕ; bě diplomatiskim zajmujerjam powěźił tak, dokelž bźi Italska njerjśeśe, je by so Ahmed Zogu bźo nětkole tak njeźiwł. A Italska najpolnišnje wuźiwśi pśichidźiwego albanskeho kraja znaje, to rěka, je zyła Italska pśicećelśiwa. Hakle wjdy Ahmed Zogu wjźe italske pśicećelśiwo dopśeli a wjdy bźe albanska samostatnosć tajka, so njebudźe wot italskeje wjazy rozśěrjaś, budźe so jeho słužby i kralowskej króni a ruki Italskeje krónowaś.

Ruske kujeršćerstwo francowske wobkedźeržnjenstwo w Ruskej amerikanskim a němskim industrialnym pśichenaju.

Francowske kujeršćerstwo je swójomaj zajmujerjomaj we Waśhingtonje a Barlinje porucźiło, so bychtaj dla wobjamknjenja ruskeho kujeršćerstwa zakrocźiłoj, **po kotrymž ma so industrialnym mjenowanju statow pśedawiske francowske wobkedźeržnjenstwo w zarjeźi Ruskej — Makejowzy — pśichenajcej,** kotrejž j podkopkow a żelezarnjowe wobśiśeji. Francowske kujeršćerstwo njeje mało zadźiwacz, so je bolschewiśke kujeršćerstwo tole wobkedźeržnjenstwo po kommunistiskim wosebiwje wuźiwało, njedźiwajcy toho pat śebi francowzy wobkedźerjo swoje prawa la pśichipad wumóźenja a dyžeła mjenym zdonałanjam zadźěwaś, kotrež bychu nastałe, tdy bychu pśiśiśnjonzy druhich statow kapital do pśedawanych francowskich pśicećelśiwach załožili. Pśedawanych francowskich pśicećelśiwach dźěła z tym njemźich a amerikanskich finanzirowe warnowaś, kotrymž dyrbjeśe ruske kujeršćerstwo za pożeżonku 40 milijonow dołarow pśedawanje francowśe wobkedźeržnjenstwo w Makejowzy pśicećelśiwje.

Pśicećiwjenje pśicećiwo Sjednoćenym statam w Havannje.

Pośłednje dny je policija w Havannje, hdyž bo w tu chwilu wjschowamerikanski kongresk wotmėwa, wjele studentow a dźěłarskich havannaskich ludźi, tola też wjele zdźěłanych z druhich łacźanskich Ameriki sajała, kotřiž su na wschoamerikanski kongresk jako pśichiładowarjo pśijěli. Zdyž zjad statow łacźanskeje Ameriki pśeciwo tomu protestowaśe, so bychu Sjednoćene staty Kubu jako swój kraj wobkładowale a politiske naprawy pśichedpisale. Se hłowjej z pśichinu k tomule zhromadźenjam zjinanju je pjeća demonstracija, kotruž na panamerikanskim kongresu Nikaragua pśichitowje. Sacaja, pśicećelśiwnik kujeršćerstwa, kotrejž Sjednoćene staty podpśeraju, je do Havannu swójich wotpósłanzow pósłał, kotrymž pat je so pśichinuł k konferency załožał. Tale delegacija pomnjinje žeby nětkole, w Havannje pśicećelśiwokongresk a demonstracijski cźas wuhotowaś. Też mexikanske kujeršćerstwo njepśicećelśiwje pśicećelśiwo Sjednoćenym statam wupusćiše. Zaśimpjer Sjednoćenych statow w Merika, Morrow, je njedźelu nahle do Waśhingtona wotjěł.

Ze Serbow.

Hrajownica.

Sejcela, 25. wulkeho rózka.
Pawela wobroćenja.

Ze zbórki Serbow „365 a 1“.

† 1773 Matej Šołta, kaplan w Ketlicach, 82 lět stary, najstarši teldomnych łužiskich duchownych. Běše so 22. januara 1691 w Krídole pola Kamjenca wot serbskeje hurskeje staršeje narodźił. Běše wjele lět po swojich studijach z domjacym wučerjom a so jako tajki jara česowaše, dla čehoz wustojnosće we wukeńju. Wot 1730 sem skutkowaše w Ketlicach jako kaplan. — Za swoje žiwjenje je jara wjele dźěłał. Tehodla dosta přimjenom „Pilny Šołta“. Je cyłu hromadu nabožnych knihow přełožił a wudał. Jeho mała postilla wuńdźe we wosmich (!) wudawkach, kiž je přeco swěrna porjedźał. Najwjetšu zasłužbu pak je sebi wo nas huć z tym dołył, zo je kłudnych wobdarjenych serbskich hólcow z wjeńskeho dźěła darmo do swojeho domu wzał a sam za wysše studije přihotował. Mjez nimi běše na přikład Jan Hórčanski, syn kłudeho Sewca we Wujezdźe, kiž bu pozdźišo wuhjerny wučerje a přełožowař serbskeje rěče. — Wjacy króć je Šołta cyłu serbsku bibliju přečitał, zo by jeju rěč porjedźał. Hórčanski běše z jeho najlubšim wučomcom, kiž je jemu čas žiwjenja mjerueje dźakowny był.

* 1707 Salomon Bohuchwał Frencel w Čornem Khołmcu, pozdźiši farař w Lejnom, wučenc.
† 1773 Ketlićanski diakon Matej Šołta.
§ 1908 kantor Beno Pětr Šołta w Radworju.

Z płačeho kwasa.

Hlajće, nowa wěc so stała,
Słyšće, chcedźe zrozumić!
Sróka je sej muža wzała,
Wona chce so wožeńć.

Hawron je tón nawoženja,
Teho je sej zhladała,
Tón ma wjele zamóženja,
Za kotrymž je žadała.

Na słubje je rapak pobył,
Kwas chcedźe joh' wotčišćeć,
Wón je na wšěch drubich dohył,
Kiž chcychu joh' podčišćeć.

Ja pak dźeržu cyle za to:
Zo tych lěpšich hosćow byeš,
Hdyž mój žołdk ma žadosć na to,
Mić w skli wopječenych wšěch.

Nječoji horjo — nječoji smječ! Přisłowo.

*

— Wo wjećerje. Wječna wjećor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer +1, thermometer wo dnju +6. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer +4, thermometer w nozy =2 — Nasche wjedro je sajo njewobstajnu rěč pokazało. Najskerje daše tak wostanje. Rjana wona łupy Island so w poćinzu nimo hiła a nam je swojimi wobłokami wjedro kaše. Po rozpranuje wjedrowanjow je njej druhe z Atlantiskeho oceana pochikhadźeja. Wuchinja w tamnich Europy so wothłamuje a je moja słubiła, na nasche wjedro skutkowacz. Najskerje mile a schorjate wjedro daše wobstajnym. — Sněh je so 1 dróhowa a puczow słubił a zuni jadiw je je rjenje wuswěcił. — Jutše ichwórk skhadźa šćežczko 7,56 hodź. a khowa so 5,30 hodź. Mšacak skhadźa dop. 9,59 hodź. a khowa so wjećor 9,06 hodź.

— **Autowa cjara z Budyšchina do Wósporka.** Muzniczka wo wotewrjenju autowoje cjary z Budyšchina do Wósporka, z kotrejž tu drje so pschistojne nježtutoje hižom dźěłchi cjaš jadźeše, drje so nětko bórzy do skutka stoji. Saudźenym spowa wuradźowachu w Budyschinje jasnjejo wyschschoje pótrewoje direkzije w Drjezdźanach, Budyšchemu a Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa, Wósperskemu mějeho

S Jamnego. Kaž sadžene lěta doshachu też sćerja stśeži rascheje gmejny k płaczenmu kwašej w hoscženzu pampuchi a kofej, kotrež jim wotmajerjo gmejnskeje hosliwy darichu.

S Rosbórka. Dotalny sarjadnik městna rentšskeho mišchtra pschi šlatnej wokrjesnej pokładni w Rosborku, knjes wokrjesny sawšćesnišli inspektor Hannig, bu sa rentšskeho mišchtra powołany.

Zubnolěkarska pomoc khorobnych pokładnjow.

Khorobne pokładnje dyrbja swojim kobłašowanjam też swobodšlanše wothładanje sapłaćeć. Na tym też nišo njepschemieni, so ho pschi jubnym lěkarju wo spezialnym lěkarju jedna. Khorobna pokładnja na sapłaćenje wudawki sa khorosće luby. Do nich kluščeja sadžesćišmy, kotrejuja w lubje. Do pschiłušnischnosćow kluscha też płonowenje jubow. Tu khorobne pokładnje njemóža płacenja samjesować. Mjez tym so khorobne pokładnje nětkuj jenoż wóšu tiežšu plombow pschiwolichu, šu wone nišo njesowane, so ho ninaju wobmjesowaćj, dokelž plombowanje jubow do jubnoschćišlskeho wothładanja kluscha.

Mimo lěkarskeho wothładanja šu khorobne pokładnje leż winowate k wobstaranju naładnjelskich jubow, jelt je we wušlawkach postajene, so khorobna pokładnja pschiražk k wjelschim hosćišlim šrědkam sapłaći. Naładnjelske jubow liczi so do wjelschich hosćišlich šrědkow. Pschedsydstwo pokładnje może pschiražk jenoż wotpokłasać, jelti naładnjelske jubow njeslužl k saoženzenju dźlałkhmanoscze. Może-li sawješeny dopokłasać, so je strowotnischi pschiczinow naładnjelske jubow trjeba, dyrbi khorobna pokładnja pschipomoc na wjelsche hosćiške šrědki, kaž je wona we wušlawkach postajena, też płaćiś.

Wusudźenja.

Pjekarski mišchtr August Voigt w Ssoworjezach běsche sto pschećiwnu khłostanju wo 600 hr. abo 20 dnjowe jastwa, kiž běsche jemu Budyški hamtski sud 4. novembra 1927 napołožił, powołał. Wěsche cźestkowu maschinu, kotruž běsche sebi wot jenezje firmy na wotpłaczowanje kupił, pschi pschedawczu swojeje pjekarnje na Zidowje hobnpschedbał, hač trunjej ju zyle sapłaczenu njeměsćesche. Dźiwaju na tesdomnische Voglowe hubjene połoženje powołanšli sud khłostanje na 150 hr. pjenježneho khłostanja abo na 2 njedźeli jastwa sniži. Jemu so też dowoli, so smě khłostanje w měšačnych podsełach po 30 hr. wotpłaczowaćj.

Dla sprotiwjeneho padnischtwa jednasche wulka khłostanska komora hišćeze raz pschećiwnu dźałaczerjej Miklawschej Kindermannej z Khrósćiz. Wot konza lěta 1926 buchu w Khrósćanskej zyrkwi kasčejšli wurubjowane. Kěžarjej Hoyerjej běsche so porodźiło, njedźelu 4. septembra 1927 Kindermanna sepicź, jako běsche do zyrkwje sastupiwschi jednu kasčejšk sbrabnył a jón po wěžinym khodże horje njesł. Na Hoyerowe słowa: „Ach ty sy tón, kiž to cźinišch?“ běsche jemu Kindermann łapjerjedy hrožył, a jemu pomoh prajił: „Jakubje, chcemoj jenoż tu wěz i dobrym wuczinicź.“ Kamjenšli lawniški sud běsche Kindermanna kutchu podawka dla z jastwu na 6 měsjazow jastwa sudźił. Sadsudźenu a statne rěczniśtwo bjechtaj powołanje japołožiłoj. Kindermannowe powołanje pak bo sacźišnu. K jeho 6 měsjazam jastwa hischcze jemu cźestne prawa na tři lěta wotrjeknychu. W Khrósćanskej zyrkwi šu padnischtwa pschestałe.

Jako běsche ratař Jan Ssasorski z Koczinu 6. oktobra 1927 wokoło 7 hodź. z kubjenje wobšwětlenym wosom po Kulowskej dróhy jěł, je jemu mjes Nětnzami a Kulowom kolojźdny z polnym wotmachom do wosa sajeł a potom bjesmózny pschi wosu leżo wostał. Sinjesboženy kolesat běsche schowa Hamišch z Kulowa, kiž běsche je zwonjim pschećelsom Blachowskim jeći do Wojerez dożeczkł chył. Dotrjeł je Hamišch wobtrunił, je sajschał njeje dosć wobšwětleny był, so tohodla pó cźmě a hustej kurjawje spóznacź njeběsche, běsche statne rěczniśtwo Sałowskeho wobstorźiło. Wojerowski hamtski sud sadsudźi jeho njewobšładniwebo cźełnego sranjenja dla k 75 hr. pjenježneho khłostanja.

Spinkaj ćišo, maćerka....!

Ssněha płachcźiczk kryje semju,
Wjecźor lěha ho na hona.
Kołowokoło cźišchina —
Klinkot šmjertnoh' šwona
Do kraja njeje struchše hrona!

Ssněha płachcźiczk kryje semju,
Božich ładow hórcźiczki.
Kołowokoł cźišchina —
Klinkot šmjertnoh' šwona
Mi łajesch do wutrobh bół a hrona!

Ssněha płachcźiczk kryje semju,
Božich ładow komorcźki.
Kołowokoł cźišchina —
Klinkot šmjertnoh' šwona
Mi masch nzeńź struchše hrona?

Ssněha płachcźiczk kryje semju,
Tebje, lubu maćerčku.
Kołowokoł cźišchina —
Klinkot šmjertnoh' šwona.
O spi mi cźišche, wutroba —
Sćiwět je pokoh' sahwęła!

Z Łužicy.

* S Lubosa pola Hornjeho Kunnwalda. Transportiti automobil Göhnez kartonažoweje fabriki we Wopakej pschejećhnu hwarjeho djełaczerja Alberta Kirstena z Lubosa, kiž je swojimi jěsdnym kołom do Lubija jědzeche, sawadźi do njeho a cźišny jeho z kola. Kirsten je smjerćenym wutrobnom leżo wostał. Jeho kolesо ho zyle sničzowa. Automobil pocza wjerchacź, sajědze do dróhoweho pschěrowa a ho powrócźi. Wožoboh, kotrež w automilu jědzachu, je sničzelemi wotendźechu. Kirstena dowjesechu z automobilowa najprjedy k lěkarjej a potom do jeho bydlenja.

* S Pózkowow. W naschej wsy je so hižom jasno smjertne njeszoże stało. Kněbler Arnuschi Emil Hajnewald w Delnich Pózkowach měješche hospodu wjecźor we brózni wyšche huna něchto dźełacź. Sto tam pschełładowschi padny z dźěra na huno dele. Wón so šmutskach cźežko srani a hižom njedźelu na žiwoje cźežke sranjenje wumrě. Sentrěty šesješe we 59. lěcźe žiwoseho žiwjenja. Hahnewald cźežkjesche cźežko na wocźi a jeho šlake widźenje je drje bylo z pschicźinu sniesbożenja.

* S Berthelsdorfa. Pjatk wjecźor 6,25 hodź. je něchto na wošebowy cźah, kiž tutón cźah z Dúbranowa do Biarnaczišc jěšeše, nadpad wuwjesej spytał. Njedaleko Grunerej korcźmy bě išoinik z drjewjoweho šćoła 15 zentnerow tolšteh klumpach wuczahnył a jón preći pschez kolije połožił. Khedźiwniczki lokomotiwnika Thota, kiž je na sadźenk z 15 hacź 20 metrow dalokosće dohlada a hnydom napschećiwnu parn da, ma drje so na prěnim meśinje dźakowaćj, so k njeshożu njedóńdże. Cźah zuwasche je hischcze 60 metrow dale, doniž skónczinje njesasta, a mózesche dale jěć, jako běchu klumpach, kiž běsche je mjes kolije a predniej kołesny lokomotiwy kalhunyl, wotstronili. Jelesniska direkcija je na wuslědźenje šćótnika 300 hriwnow myta wustajiła.

* S Rychbacha. W bróżni Köhlerej wowcźerinje we šnjedonym Mengelsdorfje njedźelu wjecźor wojeń wudyri. Brózeń je do cźišta wotpali. Myšla žeby, so je wohenj něchto swólnje załožił.

* Se Shorjelza. Njedźelu dopoldnja su 39lětnu dźakczerku Brambowiz w jeje bydlenju w domje na Zitawskej dróhy 78 morwu namakali. Pschicźinu šmjerće nje-mózachu hnydom swěźeć.

Najwiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedrje za jutšiši schtwórk: Wo šmutschej nozy wo dwjo sajo nitšiše, ho šnowa pomrócźuje. W Jendźelšej mile a pauzate wjedro.

Jednanje wuhjerla frakcijow wo § 20 schulskeho zakonja, simultanske schule najtupazym, je so pschetorhło, dokelž ho njeje mohło mjes zentrumšku a němšej ludowej stronu dojednanja dopjeć. Zentrumska strona nochze do teho swolicź, so bychu simultanske schule bjes wobmjesowanja cźasa w pschichodne dale wobstałe. Zentrumska strona hrosi, so swojich ministrow z ministerskeho kabinetta wosmje, jeli so ho do sejneho žadanja njesłuchli.

*

W Drježdźanskim ratarskim sjeździe je ratarski radźicźel Steiger-Luttjeczanski pschedmołch wo plahowanju wowzow měł. Wu lětušnim ze 14 hektarow 96 stadłow z 20 000 wowzami. Woweża koża a mjaso matej wyšoku płacźiznu.

*

88 ratarjow Warenskeho wokrjesa je Mecklenburgsko-Lübeckskemu krajnemu finanzemu hamtej wojsełilo, so jim neje dale mohło, krajne dawki płaćiś. Zich nadźija, so je jim schkodowanje, ł dešchcźowatym wjedrom nałate, ł podpjeru trochu sarnna, njeje ho dopjelnilo.

*

Němska parna łódź „Albatros“ je ho na jězbje ł Gibraltara k Borkumej we wichorje potepiła. 12 muži zhubi wobładka je žmjerć w zolmach namakała.

* *

Franzowska ministerska rada je wobsamkła, gmejnšu radu w Hagenawje w Elsazu rospuschćeć, dokelž je ho zapowědźiła, po namjecze sozialistiskich a radikalnych gmejnskich radźicźelskow předawske módro-bjało-cźerwjene mě-schcźanske barby, kotrež ju hacź 1871 płaćiše, sajo sawješej a knjezerstwu k jeho sakrocźenju pschećiwno autonomiznam sboje pschećej.

*

Powěsć, so je wjednik nikaraguaskich sběžkarjow padnył, je njetwórna. Wón je žiwojimi ludźimi w horach pola Nueva Segovia steji. 1000 amerikanskich namórskich wojakow je ł hórsej artillerijow wuczahnyło, so by sběžkarjow ł jich stejšćicach wuhnało.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ev.-luthersti a romšl.-katolski zyrkwinski dawk l. 1927:

Pschihódłanje namołwjenjow za zyrkwinski dawk je skónczene. Njeńźu-li dawkarjo hischcze dawkowe namołwjenje za 1927 dostaći, njech to na dawkowni na Lessingowej dróhy 10 wotsejwja. Njedyrbjałi dawk wot 1. hacź 3. termije hischcze sapłaczeny był, pruwujmy wo bórsnonne sapłaczenje sastateho dawka, dokelž dyrbjeli je-howak napominaćj.

Pokazujemy dale na to, so ma so 4. termiju 15. 2. 1928 sapłaczićź.

Měšerjanska rada na to, so ma so 4. termiju 15. 2. 1928 sapłaczićź.

Měšerjanska rada — dawkowniaja — w Budyšinskim jako pomocne městno sinjerjskeho hamta.

W měšerjanskej pjelownej kenzilji (na radnizu po 1 schodźe) su wowołowane cźišla 49—50 prěnjeho djela a cźišło 50—57 druheho djela nětušłoštatnu sakonjeho lopjena łaž też cźišła 28—31 sajšteho sakonjeho lopjena, wschitke z lěta 1927, w dźěhu blišżeje dweju njedźel k nastupjedanju za łóžedu.

W Budyšinskim, 18. januara 1928.

Měšerjanska rada.

Pod cźišłom 77 tawarskowneho registra bu djelna Budyšti wokrjesnej swjaš Kschesejanskich starschiskich towarschow we Luzicy z sydłom w Budyšinskim zapisana.

Hamtske kuduiztwo.

Hospodarski rozhlad.

Sstrjedu 25. januara 1928.

Wčerawšo kurzy w Barlinje.

Dollar	4,1905	100 pólsk. złotych . .	46,975
Jendźelski punt . .	20,48	100 českosl. krónow .	12,421
100 šwoje. frankow	80,715	100 franc. frankow .	16,475

Barlinska kursa šawosta wežera měrna, kursy efektow ničzo změnjachu. Podobne połoženje bě na wikach dołżnych a rentowych listcźinow.

Produktowe wiki jewjachu wežera trochu sesłabjene njeswoježo bjes toho, so bychu žitowe płacźiny płacźiwy pschejara powyschćowałe. Jenoż rožka po zentnaru 5 nj. pschistadźi. Wežera płacźesche zentnaŕ

w Barlinje

pschenicź 11,65—11,80 hr., rožki 11,75 hacź 11,90 hr., jećmjenka nałetkjeho 11 hr. hacź 13,50 hr, wowsa 10,65—10,60 hr.

W termijowym wikowanju

za měrz: pschenicź 13,27¼—13,28¾ hr. a rožki 13,03¾—13,05 hr.
za mcjn: pschenicź 13,65—13,66¼ hr. a rožki 13,33¾—13,35 hr.
za julij: pschenicź 13,87¼—13,80 hr. wowsa 12,10 hr.

Na pschedań

Prošata knježi dwór we Wnjerju.
Kamor drastny a suczkaty nawobłekaŕ w Budyschinje, Mlynske wrota 2.
Perja njedrjene w Khelnje 37.
Kachle hlinjane, Schlecht. w Budyschinje, Wyšoka hasa cźišło 9.
Wós tastaty w Budyschinje, Hornjeczišta hasa 39.
Kóń 4 lětny w Klukschn 5.
Gaistar abo też na starku wumnjenicź, hoscženz w Wšelschczach, telefon 3086.
Elektromontér, Lausitzer Elektroban-Ingenieurbüreau we Hródku, Bjedrich-Ebertowa hasa 89..
Pachwła, kotryż chze twarožkarstwo nawuknuwcź, Rackel we Starem Lubiju.
Schofera, Wobšt w Budyschinje.
Holzu do domu „Mjedowa šudźel“ na Lubijskej horje.
„ rěznikowa Pohlowa w Kulowje.
Wuczobnika, rěznikskeho, Hanczka w Kulowje, Telf. 64.
„ jantarskeho, Marschner w Budyschinje, na Stiftstraße. 2.
„ dyrkarskeho do Budyschina na Lubijsku dróhu dróha 22.
„ lachlestajerskeho do Budyschina, Wilhelm, na Seukenskej hasy.
Roboczańsku a fahrosniśku swójbu, pohonecza, knježi dwór w Jamnom.

Kupcź pyta

Wós jenopschećeny, Kral w Teschnizy w Hródku.
Kruschownowe drjewo, Max Kray a Co. Sslonm, mlokarnja w Kanczach pola Semij.

Ssudnišzy na pschešadźowanje.

schtwórk 26. januara 1928:

w Kamjenzu dop. w 11 hodź. w kasarnach, komorny dom majschinistich listow: Lodowy kamor, polza, klamarski kamor, 82,40 mtr. tkaninow, stejach cźahnik, wuczahowanske błido, 20 mtr. symnikeho klawscha, 2 Angorskej kožki, kofraj, por šnjkhalow, 14 kołow, wuhotowanje lkhatnje, błido k mjezu;
w Halschtrowje w knjezim dworje dop. w 10 hodź.; 4 ruczne wozy, 2 koleši;
w Lubiju dop. w 10 hodź. na šudnistwje: Mebje, kuchinjej błidži, ložo, 3 matrazy, toileta je schpihelom, wschelake rowowe pomniki, klamarska pokładnja, broduznahaški stoł;

Ssudniške pschešadźowanje leżownoscze.

Khěža ł 3/8 kórza leżownoscźu w Barcze, šłuschaza instalaterej Gustawej Alfredej Vogtej, nětko bydło w Habrachcźanach, Hlowna dróha 146. Gmjenske šudnistwo je hórnowu na 16 905 hr. sapisałko a do wopalneje pokładnje je se 17 000 hr. sapisałko. Ssudniške pschešadźowanje bjese wutoru 6. měrza 1928 dop. w 10 hodź. w hoscženzu „K šlónzej“ w Barcze.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki wostanu znadne, ja podźiške termije žu płacźiwy skerje sesłabjene.

Dop. ¾12 hodź.: Zanecho pschemenjenja, wuhrazi žito tuńšcho pozticzuje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	24. 1.	23. 1.		24. 1.	23. 1.
Pšenica	233-236	233-236	bunv	20-21,00	20-21,00
rožka	235-238	236-239	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	220-270	220-270	módre lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte lupiny	15-16,10	16-16,50
wows	201-212	201-211	zoradella	—	—
kukurica	213-215	215-217	raps. wosušk	20,10	20,10
pšenš muka	30-34,00	30-34,00	lany wosušk	22,40	22,40
rěrna muka	31-33,75	31-33,75	poen. melasa	—	—
ps. wotruby	15,80	15,00	běrnj. kruški	23-23,60	23,60
rěrne „	15,00	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rěrna sloma	1,00-1,25	0,70-0,90
lane symjo	360-365	360-365	pšenš, „	0,70-0,80	0,70-0,80
hrócheh	32-35,00	32-35,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jeća „	0,70-0,85	0,70-0,85

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Pola tuferja Petra Jura w Salowje je był, čorne pišany z hrućku, léto a 7 mĕzajow stary hač do mjeje 1928 jmonta ternuje jmohrawy.

Pola kowarja Otty Richtera w Běrnom je fundros, běły, flekjasty rjarajne gjuwinje, 7 mĕzajow stary, jmonta ternuje hač do oktobra 1928 jmohrawy.

Pola kuzra Jana Kordy w Nowej Luzy čo. 17 je fundros, běły, flekjasty gjuwinje, 7 mĕzajow stary, jmonta ternuje hač do oktobra 1928 jmohrawy.

Po tym jo je praktiski jśótmi lekar, tujes dr. Nojčja je Kulowa wuczahnył, je leajne radźićelśiwo nahonjenje dośimjacego mjahkowobhladowarstwa w mjeje Kulowje a w Kulowskim hamtskim wokrjesu j nowinacjom Němcowiśe gmejny praktiskemu jśótmemu lekarjej, tajkiej dr. Stefowej w Kulowje pśihpodało.

Do wikowańskeho registra B pśichi hamtskim sudnistwe we Wojerecach je jo pod cyślom 13 sapisało, jo je firma Heitmann a Co. t. j w. r. we Wojerecach sajdło.

Do wikowańskeho sapisa Wojerowskeho hamtskeho sudnistwa je jo najnowjej Serbśiu Ludowu Banku pod cyślom 18 sapisało, jo je jo fundowy kapital we 150 000 hriwnow pewnyśkuł a mjenjuja nĕsto 250 000 hriwnow. Pewnyśkenje wobśerji we 1500 podźělach po 100 hriwnach.

Towarstwowski powĕstnik.

Bukecy. „Radosć." Spěwarjo za Prahu maju pjatk (27. I.) wječor spěwanje we mojim wobydlenju. Dirigent.

Delni Wujezd. Tow. „Zabrodka" wuhotuje njedźelu, 29. wulk. rózka wječ. ½8 hodź. w Haškec hosćencu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja a pśećeljo serbskeho ludu so k tomu wutr. proprošuje. Předs.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow, wuhotuje sobotu, 28. wulk. rózka, wječor w 7 hodź. w žurli „Ballhaus" na Budyskej drózy 35 (Bautzener Str. 35) swój 49. założeński swjedźeń z přednoškami, z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so nanajwutrobniśo proprošuja a su nam lubje witani. Předsydstwo.

Hrodźišćo. Spěw. wotrjad tow. „Zerja" změje jutśe štwórtk (26. I.) spěwanje w Njechornju. Swjedźeń so bliži, tuž je krute wobdźělenje wšĕch spěwarjow winowatosć. Dirigent.

Pančicy. „Lipa Serbska" (mĕšany khór) ma pjatk (27. I.) zhromadnu pruhu pola Natušec we Kukowje. Muske hłosy ½8, žónske ½9. Zo wšitcy spěwarjo wšĕce přińdu. Dirigent.

Poršicy. „Jedn. Sokol" ma wot nětka zaso kóždy pjatk wječor ½8 hodź. swoje zwučowanje. — Přińdźe pak zaso wšitcy cyle wšĕce a to trochu z dypkom! Načolnik.

Kulow. Spěw. tow. „Bratrowstwo" wuhotuje přich. njedźelu (29. I.) w hosćencu „Němzki kĕžor" wječor z dypkom 7 hodź. swój 30. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budźe so cyle nowa wjeselohra w tŕoch jednanjach „Założeński swjedźeń". Wšĕch lubych Serbow z blizka a z daloka nanajwutr. přeprošuje předsydstwo.

Pražskich spěwarjow nastupajo! — Přichodna pruha je, kaž wučinjene, přich. njedźelu (29. I.) popołd. w štyrjoch w Serbskim Domje. Kóždy spěwaŕ dyrbi swój hłós sam wobkujeźić! Stóž-to njezamóže, njech radšo wotstupi a so na zjězdźe jako hósć wobdźěli. Kóždy spěwaŕ abo spěwarka dyrbi w spěwje kruće stać, zo před swětowej hudźbnej zjawnosću ze wšej cesću wobstejimy. W poslednjej pruzy (w měrcu) ma so wšo z pomjatka spěwać. Hł. dirigent.

Wotrow. „Jedn. Sokol" změje jutśe štwórtk (26. I.) ważnu zhromadźiznu p. Jurśec. Winowatosć kóždeho sobustawa je, zo so na njej wobdźěli. Star.

Hłowny redaktor a zamołwity za pólitiku: Marko Smolerʼ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brĕzynej. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

CHEVROLET

Najwjetša nowosć na wikach z automobilemi!
Kupujće Waš CHEVROLET-Coach abo -Sedan hač do 20. februara 1928 a
my zapłaćimy awtomobilowy dawk
za jene cyle lĕto (450 hr.). Chcemy z tutym njewšĕdnym poskićenjom wosebite lĕpšiny, kotrež z trochu wyššim PS-dawkom zwjazane su, zajimancam spóznać dać. Přeswědźće so prošu, kajki krasny wóz je CHEVROLET. Wón jězdźi spĕšnje a je njezatupny.
Dostanjeće jedyn CHEVROLET za płaćiznu, kiž móžeće tež Wy zwjesć.

Normalne płaćizny za Limousine:
z 2 durjemi (Coach) ~~4295~~ dźensa **3975 hr.**
z 4 durjemi (Sedan) ~~4695~~ dźensa **4345 hr.**
z 5 wobručemi wot Barlina po wotčelnjenju dawka.
1 lĕto rukowanje fabriki
Jenož wobmjezowana dźĕlba so za tutu płaćiznu předawa. Zadajće sebi prospekty a jenu jězbu na pruhu prez

autorizowane CHEVROLET **zastupjerstwo**

Nawjećorne garaže / Alfred Kadner
(West-Garagen)
w Budyšinje na Šliebensk. drózy 18, na Žitnych wikach 20
Telefon: Garaže číslo 3985 — Büro číslo 3905
Wjacy wozow wobeja začinjenych modelow móža sebi zajimancy kóždy čas bjez hnućenja ke kupjanja wobhladać.
Wobkedźbujće tež dobre a tunje 1½ to. a 2½ to. CHEVROLET-nakładne wozy.

Z tutym mojim česćenym hosćom zwonka Budyšina wozjewjam, zo sym swoju nowowuporjedźenu
kofejownju
dźensa srjedu zaso wotewrił.
Dźakuju so za hač dotal wopokazanu dowĕru a nadźijam so, zo budźe so Wam tež w nowych rumnosćach lubić.
Z počesćowanjom
Rudolf Biesold a mandźelska

Kedźbu! Kedźbu!
W Hornjej Hórcy
w Hünzelec hosćencu
wuhotuje serbske towarstwo **Łužica** njedźelu 29. wulkeho rózka 1928
wulki serbski swjedźeń
ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.
Wšitcy Serbja a bratr towarstwa so k temu najwutrobniše proprošuja
W 5 hodź. započatk z rejemi. Započatk z koncertom a dźiwadłom w 7 hodź. **Hosćencar a towarstwo.**

Naturska hojeŕka H. Freund
Magnetopathiju, radźićelka za homöopathiju, biochemiju, Iris-wuspyty
na Jägerskej drózy 5
3 mjenjšiny wot dwórnišća
Rĕčne hodźiny: Stwórtk, pjatk a sobotu

Knjez Herm. Dučman z Rakojd přijimuje zkazanki za **Arno Rauchfusee wikowarnju ze symjenjami** w Budyšinje, na Žitnych wikach 9

Młoda, syława, wysokosućelna
čehniwa kruwa
je na předaj w **Hórkach čo. 21** b pola Worklec.

Wulkowikowarnja pyšćikow a drobn. tworow
(Galanterie und Kurzwaren)
Rich. Sabath
w Budyšinje
Gartenstrasse 1 II
Najlĕpša nakupowarnja za zasrjedźawarjow!

Tworykupowace towarstwo
w Budyšinje
zap. druž. z wobmj. ruk.

K płaćenym kwasej
poručamy pralе pampuchi apfelsiny jejka cokrowe a šokładowe, a wjele wjac
Ze samsneje konditarnje najrjeńše nowosće!
Z dobom dopominamy na naše
wurjadne dny
kotrež jenož hač do 4. februara 1928 traja
Poskićamy
manufakturne twory a wobuća kaž wšĕ wĕcy za domjacnosće
Wulki wubjerk po jara nizkich płaćiznach
a hišće dwójne wróćozarunanske znamki!
Jenož hač do 4. februara — Jenož hač do 4. februara

Čorny pos
so přidał
w Radworju čo. 89

Wysokosućelna **kruwa** je na předań **w Khasowje čo. 7**

Motorske kolo
„Wanderer"
1½ PS 80.— hr.
čahanska truba
jedn. sedło 15. hr.—
předawa
J. Domška
w Smjerdźaccje čo. 14

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, hencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27

Pjekarskeho wučobnika
z dobreje serbskeje swójby k jutram pyta
Otto Hoffmann, pjekarski mišter **w Khróstawje čo. 22** pola Šěrachowa.

Princeske suknje
košle, žonjace kholowy, jaki, kosławy płat, kopřiwinu, bĕłe a pisane ložowe šaty, ćopłe šatěriki jara tunjo
K. Erler w Budyšinje
na Žitnych wikach 11
znapřeča hosćenca „Wuběrʼ"

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšĕch druzin

Po dłóžšej ćeŕkej khorosći zemrě dźensa w nocy přejedawši drašnerski mišter
Mikławš Jakubaš
we Wudworju
a budźe sobotu dopołdnja w 8 hodź. w Khróšćicach pokhowany.
To wozjewja wšĕm znatym a přećelam
zrudni zawostajeni

Příloha k čisłu 21

SERBSKE NOWINY

Srjedu, 25. januara 1928

Dźěławosć spomožerskeho a wobstarańskeho hamta města Budyšina

w měsacu decembru 1927.

W měsacu decembru pschedstaji so w radupodawarni a sa mačerje, wobstarani za cžěschnych dźěći na 9 popaskach 192 cžěschnych dźěći, w radupodawarni za make dźěći bu na 5 popoldnjach 98 dźěći pschepytanych.

W radupodawarni za žamodruhe so 6 žónskim rada buda.

Na zyrobje bu darmo abo potnuschene rosdźělene 695 puntow wyšokohódnych žiwidłow.

S darmotnym wudawcjom 178 dźěcžazych schatkow a drasčidłow so ludźom wjele pomoznje dosta. W měsacu decembru wupožči sastarańtwo darmotnje: 17 dźěcžazych wozow, 12 sportiskich wozow, 15 dźěcžazych korbow, 8 dźěcžazych łožkow a žyrkanku.

Tuberkulosowu wobstaracžnju wopyta w decembru we 8 radupodawańskich hodźinach 25 wosobow, z kotrychž bu 5 k prěnjemu rasej pschepytanych. Njesamožitnym pluzharjam bu k lěpschemu jeźiwjenju 324 puntow zyrobu wotedate. Wudate je tuchwilnje 12 pschikrywkow, 8 thermometrow, 53 blumarskich bleschow, 1 powětrowy wěnc, 7 běłańskich stołow, 1 gumijowu podkładu.

S wobstatkow spomožerskeho hamta bu 17 porow stupnjow a 35 wjelchelskich schatow na schulske dźěći wotedatych, na 16 dorosćenych a 25 dźěći nutřkowne pak žo drasta se šćerki nusowego siedrocžerstwa wudacz.

Dotalnjych wopytow běše dotal 278.

Radupodawarnju sa žłabonyšlnych, na padazu khosćcej cžerpjazych a duchatharskich wopyta jena wožowa.

W rěcznej hodźinje za bědnych dosta po 7 wožobam wužywnostnje lěkarske pschepytanje a rada, jena wožowa mjes nimi pobu k prěnjemu rasej, tamne w dalšich wobstaranju.

Radupodawarnja sa alkoholnje tkorjuch, kotruž spomožerski hamt po nadawku Budyšcje měsnje wotnoži žonjacžeho swjatka sa bjeskalkoholnu kulturu nawjednje, je w rospratownym měsacu 5 rěcznych hodźinow wotměła, kotrež 8 wožobow wopyta. Wobstaranka je 150 krócz domy wopytała a 3 wožoby nowe do wobstaranja wsała.

Wobstaranski hamt woteda w měsacu decembru potnuschene abo darmo: 709 pokrutow chlěba, 1854 kubikmetrow płuna, 68 tkwh. elektrikskeho pruda, 184 litrow petroleja abo spirituša, 536 jědnych stamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjezach, podružnišich a hospodarskich pschipomozow bu dozyła 52 486, 92 statn. hr. wuplaczene.

W rospratownym měsacu wuplaczene podpjery dźěłonjemjerjow wuczinjachu 44 800,12 stat. hr.

Rozsudźenje centralneho zwjazka ratarskich dźěłačerjow.

Pschedsydstwo zentralneho swjatka ratarskich dźěłacerjow dyrbi sajo wobkrucžiś, jo ju mjezy ratarskich dźěłacerjow dospołnje njedospołahaje a njeju so pschezo dale pschiběracej drohoreče pschimérite. Wjetsche powyschenje mjezow je nutne, nimatej-li sabědnjenje a sadwołowanje dźěłacerskich ratarskich lud pschewinjacz.

Rosšudźenje němskostatneho swjatka ratarskich a hajnskich dźěłodawacerskich sjednoczeństwow, kotrež so pschecžiwo nóžděmuzkuli dalschemu tarifnemu powyschenju mjezow wuprajeja, je zamyslane. W nim njeje žane frosmjenje za to, w kajkich wulkich wukhosćacach je pschistonnje ratarske dźěłacerstwo. Sčnadnuschke powyschenja mjezy w saschlem lěcze njejsu podrožene wschěch trěbnych wězow niz w najmjerschim wurunnale. Tohodla dozwla wérno njeje, hdyž so wobkrucža, jo ratarskich dźěłacerjow, kiž deputaty sa mjezu dostawaja, drohota njepotrjechi a jo su dospěte žnadne powyschenja mjezy njewopraunjene byle. Němskostatny swjatk dźěłodawarjow samjelezi we swojej resolucji, jo spomnjenja hódne deputaty so jenož w połnócnej a naraschnej Němskej dawaju, mjes tym so we połnóschej a nawjeczornej Němskej po mjezach jenož w hotowych pjenjezach wuplacžuje. Połnjcerne deputaty njedospahaju powschitkownje ani k dospołnemu žiwjenju žiwóžby ratarskeho dźěłacerja. Wschudże žnadne mjezy w hotowych pjenjezach njedospahaja k tomu, jo bychu so i njeje hewaschе musne žiwjenske potrěbnosće nakupjeć mohle. Też dostawarjo deputatow su wot drohoty cžeřko potrjechjeni, dokelž je indeftowny liczbnik za drasty a hewaschе potrěbnosće — t. r. za pschedmjety, kiž dyrbja być na kóždy pad kupowane! — najwyschе stóft.

Kschescžanjsko-narodnemu ratarskemu dźěłacerstwu je njestrošemliwe, jo su sostupjerja ratarskich dźěłodawacerjow w žejmach mjezownemu powyschenju hacž do 33½ procentow pschihłukowali, ani so bychu organizacije ratarskich dźěłodawarjow po tomu napschećiwjwale, mjes tym so je we žnamjenm cžasu kóždekuli powyschenje jeno niskich mjezow ratarskich dźěłacerjow wotpokasuje. Ssamo wusnamni ratarskich dźěłodawarjo praja, jo je mjezy ratarskich dźěłacerjow nětkle a njemóža pschezo tuke wostacz. Je króśkowidźiwo, hdyž němskostatny dźěłodawacerski swjatk na tute błoty je swojich žnamjnych rjadow njedźiwa.

Pschedsydstwo zentralneho swjatka ratarskich dźěłacerjow njepschepósnawa, jo dyrbja hospodarske wobstejnosće ratarstwa pschi rosrišanju mjezowego praschenja ratarskich dźěłacerjow być zwjatnje hódnosćene. Se wjchej rosšudnotšcju pak dyrbi so pschecžiwo tomu wobroczić, hdyž jo se strony dźěłodawarjow na sozialne roswažowanja dospołnje njedźiwa a jo njepratwe pschedstajowanja w zjawnosći rošcherjeja.

Pschedsydstwo zentralneho swjatka ratarskich dźěłacerjow dyrbi tehi sej žadać, jo pschi posudźowanju połoženja ratarstwa njehlu jo jenož wukhadjało se wobstejnosćow žamostatnych ratarjow, ale so by jo też na pjches njedobahaze dźěłacerske mjezy nastatu nuzu ratarskeho dźěłacerstwa pschihódnje kedźbowało. Na kóždy pad je musne, jo jo też žiwjenje ratarskeho dźěłacerstwa posłužnje na pschihódnu runowahu. Wucžahowanje še wjsow, hacž dotal wopaki cžłkanje z kraja njenowane, znowa bojasnje pschiběra. Bóle hacž hdy pschedy trjeba němske ratarstwo za pschichod tkmanych a raddźělatwych dźěłacerjow. Ma-li tkmjen mózných dźěłacerjow na kraju wonka swotacz, dyrbja jo mjezy hłownje powyschicz. Ratarstwo móže so jenož wustrowicz, hdyž z radosćju a luboscju dźěławy staw ratarskich dźěłacerjow z rosmjenjom spodustkutuje a so za dospołne tohole samera sasadźi.

Kschescžanjsko-narodne dźěłacerstwo wocžakuje, so stat a zjawnosć se hospodarskich, sozialnych a statopolitiskich rozwažnjow sa wopraunjene pschecža ratarskich dźěłacerjow trěbne frosmjenje namaka.

Posedźenje měšćanskich zastupjerjow we Wósporku.

Sadźeny schtwórtk seńdźechu so měšćanscy zastupjerjo w sali „Tišlerinje“ k swojemu prěnjemu zjawnemu posedźenje 27. junija z 29 dypkami, mjes tym so běšche liczbnje shromadźiło. Pschedbydła měšćanskich zastupjerjow knjes Kilian wotewri 1/28 hodź. posedźenje a poda jako prěni dypt dnjownoho porjada lětnu rospraunu, z kotrejž tu sčěhowaze ważne wězy wozjewiwny. W minjenym lěcze zhromadźi so měšćanske zastupjerstwo z 17 (lěto prjedy z 18) posedźenjam, 9 z nich běchu tajne posedźenja, lěto prjedy pak 14. Dozyła mějachu zastupjerjo we 270 wězach wuradowacz a wobsamknjwe porno 362 wězam w lěcze 1926. Najdóležschi dnjowny porjad měšesche posedźenje 27. junija z 29 dypkami, mjes tym so běšche w posedźenjach 27. februara, 27. auguśta, 3. septembra a 30. septembra jenož we jenym dypte wuradowacz. Wobšérne dźěło za wubjerki wukonjale, w 93 posedźenjach mějachu wo 531 dypkach wuradowacz, lěto prjedy we 80 posedźenjach wo 510 jenotliwych wězach. Rozdźělimy-li posedźenja na jenotlive dypki, pokaže so sčěhowaze wobraz: 1. Finanzny a wujtawiny wubjerk seńdźe so k 14 posedźenjam a wuradowaschе we wo 83 dypkach. 2. Wubjerk za twarstwo a wedarnju wotmě 23 posedźenjow a wobdźěła w nich 155 dypkow. 3. Wubjerk za šhudoby a spomožerstwo sjedowa 10 posedźenjow je 74 dypkami. 4. Wubjerk za wobujnjeschćerstwo měješe jenož jene posedźenje a na dnjowym porjedze jedyn dypk. 5. Schulski wubjerk dyrbješe so seńcz k 8 posedźenjam a měješe wuradźowacz wo 29 dypkach. 6. Wobwdleńśi wubjerk wotmě 6 posedźenjow a fabrikasche so z 51 dypkami. 8. Wubjerk nalutowanje seńdźe so k 16 posedźenjam a wotbу w nich 80 dypkow. 9. Kredítowy wubjerk pak sčónczuje 15 posedźenjow wotmě a wo 80 wězach wuradźowaschе. To je potajim dozyła 93 posedźenjow.

Hospodarśi plan pokasuje bohužel tkěrko wulki njedostatk. Měšćanscy zastupjerjo maja pak nadźiju, jo móža tutón njedostatk še zakłada k wurunanju cžejow (Lastenausgleichsfond) a še stajneje połkadnje a wokrejschnych srědkow tkrjcź. Dokelž su pjenjezy tak žadne, dyrbjeschе so 150 prozentow pschirażka k lećownostnemu a pschemyślowemu dawkej šćerać a město dyrbjeschе wot nalutowanje we Bjarnaczišach połczanku na mérnjenje wo 10 000 hriwnow pschijcz. Wušše swišći zerowaje połkadnje z wurjadowazym druźtwom fu nětko dospołne rospruschcjene. Se zerowej zentralu fu so wo wutworjenju kredítoweho wubjerka šćerać, so móża so kredit pytazy spokojcz, za tym hacž je pjenjez k ruzu.

Nimale psches zyłe lěto cžehnjeschе so wuradowanje wo twarjenju bydleńow a hacž do dźenjschneho dnja njeje nałeżnojcj hišcze k mérej pschijschła. S dźěłom, kiž buchu w šaldźenym lěcze wukonjane, ma so wošebje pleńrowanje delnjeho dźěła Dwórnischćowjeje dróhi z pschijtkuschazymi

Zmysł našich słowow!

II.

„Tohodla **wachujće** kóždy čas! K pastyrjam, kotříž na polu **wachowachu**, jandźel přistupi“.

Tu je zasparny „**wajchtać**“ w nocy serbske słowo pytał a pó ćmje wšo **njenamakał**, khiba němske, a wulke syły su z nim „**wachu dźerželi**“ hač do dźensniša. Tola nětko w **nowym** času móhli my wšitcy, kaž rozumniši hižo dawno „**strażować**“ jako **strażniccy** a „**wočuwać zbudźeni**“, so by so do našeje rěče **njetrěbna** cuza słowina njezahnězdźiła, kaž kokula w sykorjacym lněndašku.

„Dźi te pjenjezy hól!“

Prawje: **po te pjenjezy!**

„Hól“čert tule połoćnosć, to rěka **zmi** ju čert! Mamy serbskich wurazow dosć za „hólowanje“, na přikład: **Běž po** punt kofeja, doběhń **po** mać ke susodecom, skoč **po** hrabje, jědź **po** prosata, leć **po** tyzku zapalkow; w narodnej pěsni rěka: „Naši jědu **po** pjenjezy“, w druhej: „Sła je holčka **po** wodu“. Ja pak sej došoł najradši **po** khošćo, zo bych wumjet, **po** motyku, zo bych wukopał, **po** łopać, zo bych wuzył, **po** wołeń, zo bych spalił wšě sady, kotrež maja te njewušne „**hól a hólować**“ dokelž njeje naše za zawjednje našich k njerodźe a lěnjosći w myslenju a rěčenju. Tohodla **strażujće** (wočuwajće) kóždy čas, kaž pastyrjo na polu wočuwachu (strażowachu)! „Wočujće, lubi!“

Hdźež serbšćina bjez cuzeho słowa njewuńdźe, tam božemje **požčene** słowo stać a wostać. Žana rěč na swěće bjez **cuzych** słowow njeje. A susodna němska ma jich snano wjacy hač naša serbska, to mamy přikładow hižo ze wšědneho žiwjenja dosć. Kak často je sej Němc pola Romskich słowo požčił, hdźež Serbej toho trjeba njebě a njeje Serb ma swoju pincu, swoje wokna, swoje blido, hdyž ma Němc cuzy Keller (romski kellarium), cuze Fenster (łaconske fenestra), cuzy Tisch (grekski disk-us). Serb ma swoje **pismo**, swoje **basnje**, swoje **dypki**, Němc ma cuzu Schrift (łać.), cuzy Gedicht (łać.) a cuzy Punkt (łać.). Serb a Němc mataj wobaj łacanskeho **kantora** (šćěwarjo), wobaj mataj grichisku cyrkej abo Kirche (kirke) a šulu; Serb pak ma swoju klětku a swoje piščele, za čoż ma Němc romsk. Kanzel (cancelli) a Orgel (organum, b-yrgle). Wobaj zaso mataj romski křiž abo kreuz, grichiskich jandźelow abo Engel, japoštołow abo Apostel, biskopow abo Bischófe; Serb ma romskeho měšnika, Němc grichiskeho Priestera. Němc swjeći **łacanske** festy a ferije, Serb **serbske** swjedźenje (swjate duy) a **próźniny**. A tak by so dało cyłu knihu wo tychle wěcach a słowach napisać.

Nas pak tu stara jeno to, štož je **njetrjebawši** ỳ serbšćinje.

Njesměmy kóžde požčene słowo wulnać. Přetož často słowo woprawdźe **njedostatka** dla požčichmy. A doniž **swojeho** za tón njedostatk nimamy, zdźeržmy cuze, na přikład: Rósty, tróšt, špihel, kósty, kanu, kapu, kofej, běrny a neple, fazolki, auto a benzin.

Často su mjez nimi **swětowe** słowa, to rěka tajke, kotrež su wšudźe abo nimale wšudźe rozšerjene: lokomotiva, auto, kapital, kanal, sport, cigara, tobak, alkohol, moral(k)a, (póćiwosć), tank.

Ale čehodla so naši ludźo přeco hišće słowa Schatz (šac) wotrjec njemožeja, hdyž ma hižo 1785 Walda pokład, wón piše „Pokwad (Schocz)“, to njewěm. A při tom wozmamjenja słowo Schatz tola w přenim zmysle naš „**skót**!“ Skót wšak je też šac, ale tola nic „tón“. A čehodla so njewostaja němskeho „futra“ a njenałožeja serbsku „picu“, kotruž ma hižo 1715 Böhmar w swojich modlefskich? A při tom je hišće **dwoji** zmysł we Futterje; **pica** skotej a **podšće** w drasće. Za čoż mamy **swoje**, njebjerimy cuze! Hewak sebi tola też hrabje njepožčuješ, maš-li sam swoje.

Kak lusto słyšiš, zo nječtó z **tošu** dže abo **ranc(k)u**, hdyž tola hižo Swětlik w swojim słowniku 1721 znaje **tobołu**; wón piše wězo, kaž so wurjeknje: Tobowa a Tóbowa (bursa, pera). Tuž kupuješe **toboły** a **tobołki** za sebje a swoje dźěći!

Wón je **dyrbjał rjec**, zo jemu ranjace słowa dopokazali njesu.

pječa rjekł

Hdyž pak prajiš, zo bě na kwasu **pječa** poł štwórta sta hosći, kóždy Serb niewě, što to je: **pječa**. Mje so też raz lubaj čłowjekaj woprašeštaj, što to znamuje, hdyž w Serbskich Nowinach steji: pječa dwě sćě porow atd. Ja jimaj wotmołwich: To je stare serbske słowo a rěka „**starosć abo strach**“. Pječa dwě sćě potajkim rěka: starosć abo strach, hač **runje** dwě sćě, krótšo **wokoło** dwě sćě abo traš dwě sćě abo na 200. Štóž praji **pječa** tak abo to abo telko, wupraja z tym, zo **cyle wěsće** njewě abo zo ma **starosć**, hač tak je, kaž powěda. **Pječa** je potajkim dobre słowo w njewěstosći.

Nikomu pak njeradźu, zo by so wjele **paral** ze słowom „**dyrbjeć**“. To je zawjedne. Dyrbjenje je kaznja: Dyrbiš dźěłać! Ale w naše] načolnej sadźo njejedna seyła wo to; přetož nichtó njeje kazał, zo by wón „dyrbjał“ rjec. A my to też njemyslimy. Hdyž pak to **njemyslimy**, to też **njepowědajmy**! Nałožujmy słowo „**pječa**“. Štóž to nochce, přistaj sadu: „kaž praja“ abo nješto. Na přikład. Kaž praja, je wón rjekł, zo.... kaž so powěda, je wón rjekł.... Po mojim zdaću je wón rjekł.... Wjele możnosćow!

Je škoda, zo naši ludźo wšelake rjane dobre ryzy serbske słowa našich prjedowników woteznawaju, zabywaju, njenawukinu. Stož so hodźi, njech šula, swójba, nowiny, knihi, towaršstwa wukhowaju! Naše dźěći njejsu mjenje wobdarjene hač naši wóteowje, tuž też nawukinu, štož ći móžachu.

Zo bychu naši za wšelake wěcy serbski wuraz nawukli, přistajeja pisarjo často k serbskemu słowu we spinkomaj němske, dokelž — Serbja w šuli a wobkhodźe němski wuraz nawukinychu, nje pak serbski! Hejzo přistajeny wuraz seyła **němski je**! Husto je wón łacanski, a ludźo sej jeno mysla, zo je němski. Mysle potajkim móżeja być — wopačne. Tu ponuka powučenje.

„Dusyk (Stickstoff) je drohi.“

Drohi je a němski też Stickstoff rěka, dokelž dusy, ale serbski njesmě tak rěkać, ale: **dušak**. Z češkeho słowa dušik je něchtó přepisał dusyk, tola Serb mjenuje to, štož dusy, dušak kaž čłowjeka, kiž prosy, rěka **prošeť** (nic prosyť).

Runje tak njerěka Puls hibik, ale hibak, radźu pak tu žiłu mjenować kaž Němcy **puls**. Přetož to njeje němske, ale **łacanske** słowo.

Też za **nulu** njepisaće **nićku**, přetož też to je **łacanske** słowo. A serbske słowo njeje wopraudźe

podstatnjim dźěłami najpromnicej, ſ cźimž je ſo wulke pokſiwdźenje tuteje dróhowego dźěła dospołe. Nowe wobſwětlenje měſtna hacha pſchi Dwórnitſchańskowej a Rychbachſkej dróſy a pſchi Bjedrich-Augustowym namjeſće pſchihotowane. Poſtajene ſu tež dale tſi plakatowe ſtołpy, z nimi ma ſadźěwać kſpenje wojerowjenow na ſwětlowe ſćežary a wrota. We wſchěch tejorowjeſkach ſu nětko wodowe wěrjaſi fatwarjene. Nałožnej potrjebje bu wotpowołanje, dokelž ma ſ 1. julijom 1927 ćuſnjenje wothladowanje thorych ſawjedźene a prěnja ćuſnjenja Horolowa Gora pſchihotowana. Dokładnje wuporjedźenu du tejerjiſke pſchiprawa w ſchaltſtim mjerjenju, mjenu tehdy dońa hſchdźe ſena ſchulſka ſjowa elektriſke wobſwětlenje. W lěće 1928 ma Wóſparſt ſwjeſćeni ſpowjeho 700ſtlětneho wobſtaja wotſwjeſćeć. Prěnje pſchihoty ſa njón ſo hižom nadpr. zentralny wuſkerk bu wuſwolenty.

Na kónju Džakowaſche ſo knjez Kilian wjednikom, kotryž ſu njeſćežkinje ſwoje mozy do ſłužby města njeſtli. Pſchi wołbach wuſwolichu ſaſo ſo pſchedſydu nachadźazich ſaſtupjerjow ſe 6 hłoſami pſchećiwo 3 hłoſam knjeſa Kitiona, ſa jeho ſaſtupjerja knjeſa Frewero, ſe ſtarowjeſkerja knjeſa Burkhardta a ja jeho ſaſtupjerja knjeſa Reiſa. Na to wobſtankny pſchedſydu poſjedźenje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S **Drježdźan.** (Pſchiſtawjaſnjenje cźěſe.) Saſoſkich pſchi ſu dwě cźěſe, kotrejž ſ Cźěſkoſłowakiſkeje pothadźaſej, je Łobja wucźahowały. W jenum podźe jedna ſo wo 57-cźłetneho wikowarja ze ſchijazhnu maſchinami, wotſeka Pirja ſ Ułkija, tiž je ſam ſmjerjeł pytał a kotrehoż cźło ſu we Wotſeſnje wuczahnyli. Na Prothwiſkich leżownoſćach ſu cźło nětkoſe 40 lět ſtareho muża ſ wody wuczahnyli, tiž je po ideźu hižom dźeſći cźaſ we Łobju leżało. Morowy, kiž we wſchěm ſpadźu do ſtawa łóbjunkom ſtuſchi, je najtěrje do ujeſhoża pſchiſchoł a ſe ſchkrutami wotpiſał.

* S **Friedeberga** w Schleſyjeſej. (Hrožne ujeſhoże ſ automobilom.) Njedźelu popoldnju wokoło 2 hodź. ſta ſo na ſeleznišćinu pſchehhodźe krótko pſched Friedeberzym ſakſkeje ujeſhoże. Wotnaſcejſi automobil jenoho Goldberzkeho wobſedźerja chyžſche na domoujěſhoże je Klinsbergſtich kupſchow hiſchoze pſched wotbobowym cźahom, tiž ſo ſ Greiffenberga bliżeſche, pſches ſeleznišće kolije jaźeſ. Tola lokomotiwa automobil ſhrabny a jón 100 metrow daloko ſobuwołeczeſche. Dwoje ſ nutſkoſtedźazych wobſedźerjow, wobſedźeſ automobila Purich ſ Goldberga a mlody cźłowjek ſ njemſkim Hübner buſchtaj tak cźežko ſranjenoj, ſo Purich hižom wumrě, jako jeho do khorownje wjeſechu, Hübner wudźerža tež hiſchcze na ſranjenym popoldnju we khorownji. Ssobujedźaja knjeſna Hübnerez ſ Kožendawy wotendźe ſe ſłamanej nohu a jeje nawoženja ſe ſranjenjemi na hłowje. Friedeberzyjn ſguitetnizy na wjeſcor wobeſpi domaj dowjeſechu. Automobil bu zyle roſbity. Zelezniſki pſchechod njeje ſe zawěrami ſchitany.

Přilopk.

* **Kak młodźina dźenja pojtupuje.** Sa Cźołoſchitkowe hiſoze młodźiny w Němſkej waju dźenjenjiſchi dźeń jeſchowaze liczbu wjele prajeſi: Evangeliſke młodźiniſke organiſacije ſu 2 890 700 ſobuſtawow wojſewiſe, katoliſke młodźiniſke organiſacije 2 880 000 ſobuſtawow, kommunińtiſka młodźina je nětkoſe 1 180 000 ſobuſtawow hyſne jorganiſowana, do ſozialiſtiſkeje młodźiniſke internazionale ſłuſcha 202 000 ſobuſtawow. Kſchesćanſſy jorganiſowanej młodźinje ſ 5 770 700 ſobuſtawami ſteji marxiſtiſky jorganiſowana młodźina ſ 2 182 000 ſobuſtawami napſcheciwo.

* **Ssmjertne njeſhoże pſchi ſankowanju.** Po powěſcźi je Schreiberhawa w Schleſyjeſej bu jenjezy frijer Troſt ſ Barlina pſchi ſankowanju w Kirkenoſchach tak njeſhożowne je ſanjem wjerkujeny, ſo na cźěſke ſranjenja, tiž pſchi padnjenju dońa, hórcy wumrě.

* **Sthubjeny ſo domoſwrócźił.** Bruno Stapel ſ Gletkowa poła Potsdama, tiž běſche wot kſc. 1917 ſhubjeny, je ſo ſ Ruſkeje do ſwojeje domizny wróćił. Starſchej njeſchěſnaj lěta dołhe jeneje powěſće wo ſwojim ſynu dóſtałoſtej, tiž nadobo je ſynu a dwěmaj dźěćomaj do ſwojeje rodneje wſy hſchdźe. Stapela powſchitkownje nej nutrnohnjiſke witachu.

* **Njeſpěwna knihwjednja.** Po pſchekſchiwjenju 18000 hamcowne je ſ Potsdama knihwjednja Ebg Ebeba tſeceje cźěſe, kotraž běſche hižom tſi dołhe pola Potsdamſkeje towarſtwa faſtojniſkow pſchihſajene. S pſchekſchiwjenym pjenjez je wona 8000 hriwnow jenej pſchećelnizy w Potsdamje darila. Kaž ſu pſchepytowanja dopołałale, pſchekſchiwjenja hacź do lěta 1926 wróćo du. Knihwjedźiſka je pſched ſwarjenjom preſidija ſaſa a nichtó ſ njeho njewuſpi, wotſewſi ſchoſe daſne a namoła muzjſkeho do ſpanja ſtelenego a mordźeho we woſu leża.

* **Wulke pſchekſchiwjenja pſchi wyſchſchim zjewnym ſamjeſe w Gdańſku.** Pſchi pełładni wyſchſchego zjewneho hamta ſu wulke pſchekſchiwjenja wotkryli, kotrejž ſu ſo po wſchěm ſdaju hižom w lěcźe 1924 ſapoczałe. Jedyn wyſchſchi zjewny ſekretar je ſhromadźe ſ dwěmaj pſchekupcami lěta dołhe zjewne kwitowańki, kotrejž ſu hižom pſches zjewnu dokładnju ſdźe, jako bo wokhoda dał. Tutych ſtjoch je policija ſajała. Dalſche wobſoby ſu pſchede poddadne, kotrež maja ſo tehmnizu ſajeć. Po dokładnym pſchepytowanju ſu jaſcźi, dokž ſu je wujnali, na 200 000 złotych hriwnow pſchekſchiwili.

* **Semjerjenje w Belgiſkej.** W khowanym mjeſće Belgiſkeje, Brüſſelu, ſu pónđelu rano wokoło 3 hodź. khětro žyſne jatſchańſke jenje jaczeli. Tež w Ardenſkich horach wokoło Lüttycha a we wokolinje je ſo jenja tehmnizu jaſchałała. S mějnjanmi běſche ſemjerjenje tak ſyſne, ſo ſo domjaza nadoba jatſchoſe. Tež w Aachenje ſu podźemſke ſkrjeli pyſli.

* **S bojoſće pſched wójnu ſebi žiwjenje wſal.** S Karlowych Warow w Cźěſkoſłowakiſkej piſaju, ſo je ſo we Marianſkim je we wokolinje Karlowych Warow 35-lětny nožjelſtorjeſer Handrij Dreiſinger hižom dołhi cźaſ ſ mjeſenitymi nałoſi, ſe ſaſo wójna wudrari a je dyrbeł wón potom k wojaſam. W tutej ſamnjelenoſći je ſo Dreiſinger we lěſu wobwěſiwſy. Wón ſaſtawſaji ſonu a pjeć njeſaſtarajenych dźěći.

* **Njeđoſtał na zyrowje w Moſkwje.** S Moſkwy pſchiſhadźeja powěſće, ſo tam poczina muſa być na zyrowje. Woſebje pobrachuje butow, jeja, maſoſt, bórny a warjenja. W nětkoſich mjeſtnoſtach dóſtaju je hižom k wurubjenju ſtamow a ſylnym ſrażenjam njeſ wobſtejerſkowni a policija ſchikło.

Dźensa

Ptači kwas

w Krónje w Budyſinje

Započatk wječor ½8 hodź.

Sokołstwo, sport a hry.

Zymski swjedźeń jednoty „Sokoł“ w Rakojdach.

Zańdźenu njedźelu 22. wulkeho rožka běſe jednota „Sokoł“ w Rakojdach wjeſne a wokolne wobydlerſtwo na ſwój zymski ſwjedźeń preproſyła. Ze ſwojim ſwjedźenjom może jednota dospołnje ſpokojom być a prěnja njeſeſe hornſki wopyt a z druha běchu poſkićenja dobre, ſo běchu wopytowarjo połni khwaliby. Popołdnju w 3 hodź. běſe předſtajenje za dźěći, při kotrymż běchu ſo też nětkaſi doroſcheni připoslucharjo ſcźi.

Wopyt wječornoho ſwjedźenja běſe nimale přemóžacy a běſe z jaſnym dopokazom, kajki zajim je tež w Rakojdach za naſu ſerbſku a ſokolſku wěc. Rakojdy maja za wſchěch hižo přeco dobre mjeno jako dobra ſerbſka wjes. Najwjetſy wuſtupiſchi Sokołoju z tuteje ſkupinami, najrjeńſa běſe narodna ſkupina ze khorhojkowanu. Wſitke tři předſtajene ſkupiny ſpodobachu ſo jara a wuwabichu mjez přitomnymi mócny přiklesk. Sčěhowace dźěćace prostne, kiž při ſwojich žortnych wobrazach wjele ſmjeća wubudźi. Też tu přidławdarjo z wopokaznom připóznaća njelutowachu.

W ſjedźeńſkim wječoru ſteješe dźiwadło „Pryncesna Lětnička“. Hinohra w 5 jednanjach. Cźeſki kruch su Rakojdźenjo wulkotnje přewjedli. Hrajerjo a hrajerki su měli wjele prócy a wuknjenja, wosebje kaž tři mějachu wulke róle. Wšitcy pak su wuſtojnje hromadźe ſkutkowali a předſtajenje je ſo tak najlepje peradźiło. Dobry wobraz krala poskići brat Bartuš, jeho dźowčičku Lětničnu hrajeſe z wulkej wuſtojnoſću knjeżna Rynčec, lubił je ſo też wuſtojna kucharja, bratra Schalla, a póſtonče, knjeżny Sloncz. Bratr Dučman, kiž mějeſe najwjetſu muſku rólu, hrajeſe Motſa kaž dźiwadźelnik wo powołanju, wón běrnje rozumi knjeżna Lorencee Motſowu mać předſtajeć, ji tale róla tak prawje leżeſe. Paſtyrjeſ hrajeſ Sloca a Hasa, přeco wjeſelej a pobaj oryzkowaſ wubudźiſtaj mjez přidławdarjemi wjele ſmjeća. Tež hernaja ſtražnik, kotrehoż bratr Rynč předſtajeſe, a měſčanſka, kotrejž rólu běſe bratr Rudel přewza, ſo derje ſpodobałoſtaj a ſměſnje ſkutkowałoſtaj. Dźe wadło, z kotrehoż rěčeſe walka lubosć k wěry a ſwěrna próca hrajerjow a hrajerkow, běſe jara powtarjo, ſo ſebi je kóždy rad w ponjatku ſkowa.

Po prěnim dźiwadłowym wuſtupje zahrja nam naſa ſerbſka ſokolſka kapała krasny potpurri, kiž běſe ſławny wjeſelſki kapały, knjez Pětrka, wuſlerjenje ze ſerbſkich ſpěwow zeſtajał. Kapała hraje z wulkej dokonjanoſću a wuſtojnoſću a móżemy ju wſitkim ſokolſkim jednotam a ſerbſkim towarſtwam za jich ſwjedźenje najlepje porućeć.

K dźiwadłu přizamkny ſo liſče žortny wuſtup „Hans Depla a Mots Tunka jako njeżeńjenaj“. Bratraj Dučman a Renč běſtaj ju woprawdźitaj wjeſelej a wubudźiſtaj ze ſwojimi prězdeni wulke ſmjeća.

Potom jimaſe ſo ſłowa maſ měſčanſta knjez Lorenc a dźakowaſe ſo wſitkim hrajerjam a hrajerkam, Sokołam a ſokolſkim dźěćom za krasnje poradźene wječor, přeješe wjele zhoża do přichoda a zo by ſo dale tak pilnje na narodnym polu dźěłało. Dale wuprajı knjez Lorenc w mjenje Jednoty wutrobny dźak za bohaty wopyt wſitkim Serbam, Serbowkam a přećelam Serbow.

Rjany wječor ſwjeſeſe ſo dale při wjeſelej rejey a jo dźěłe złoſtne nóżki rejwachu a ſkakachu hač do pózdnjeje nocy.

Zymski sport.

Wobſtejnoſće za zymski ſport ſu ſo w nimale wſitkich nimſkich horach poſlednje dny połepſiłe. Wſudźom je nowy ſnóh ſo naſoł a zyma je trochu přiběrała. Najlepſe poměry za wukonjenje zymſkeho ſporta ſu w Cornem lěſu a w Erkonoſkach.

Europiſke mištrſtwo w ſpěšnym ſmykańſtwje. Před wulkej ſylu přihławdarjow započachu ſo ſobotu w Frognerſkim ſtadionje w Oslowje wubdźowanja wo europiſke mištrſtwo w ſpěšnym ſmykanju po lodze. Carje běſtej 500 a 5000 metrow dołhej. Na wubdźowanju wobdźěli ſo 28 wosobow. Dobyćerjej běſtaj Thunberg (Fina) a Evenſku (Norwega).

Kopańca.

W **Hamburgu** hrajeſe čěſke amatérſke mužſtwo „Cechoslovan“ z Prahi přećiwo Hamburgſkemu ſportwarſtwu Viktorija. Hamburgſcy nad Cechami ze 5:1 dobuchu.

Listowanje.

F. Sch. Dźelenje ſamoſenja ſtanje ja ſ pohajenjom mandźelſkeho ſmjenjenja (Ehevertrag) a to na ſtudźinu abo pſched jenym notarom. Wuczinjenje ſo potom do ſamoſneho regiſtra (Güterrechtsregiſter) na hamtiſtim ſpomnjiſnje japiſa. Khóſty a kolt ſtoja ſo na pſch. pſchi ſhromadnym ſamoſenju wo 3000 hr. na wótrjke 50 hr. Pſchi dźelenju ſamoſenja nimo mjez ſamoho prawa wjazy na ſmjenje ſamoſenje, teſ nij ſarjadowaſ a je ſmjerjowaſ. Kždy ham ſmjeje ſarjadnje. Dźiwaja na ſwoje ſamoſenje na ſona ſtejnuſtoho njeſenjenje ſdźiſeje a je w jeho ſarjadowanju zyle ſamoſtatna. Pſchi wuczinjenju dla dźelenja ſamoſenja je radźiwe, pſchehlad ſamoſenja a wołoſow ſhotowiſ a ſindźiſtwu pſchedpołožiſ.

G. P. Renta ſłuſnje ja na ſajtaraczerſki ſakoń a ſo wot pſchihładźaceje ſajtaraczerſkeje ſwjatke płaći. Napiſcze ſo tuteſmu ſwjatſej wobſjeſi po ſtatnych ſajdach winowatoſći wróćenja podjerſow, kotrež ſu poſrjedni dołhali. Ja ta winowatoſći pſchećiſće po jich ſamoſerji na dźěćinym berbowu. Tuž njewěrimy, ſo je dźěćo ſ pſchewnjatajenjom ſeſmnoſće wot tuteje winowatoſće wumwobodźene.

A. M. Tal daloko hacź je nam znate, je podrunju pjenjes jedyn dołh, kiž ma ſo pſchinjeſeć, po kotrymž ſo potajim hicź njetrjeba. Tuž mačeſ ſom we wobydlerſtwu wołnjacego (wobydlerja płaćejcz a dołeſ je dźeł podrunjeneho pjenjesa jako praweſinjſte cźahanje na ſtrjeżbu (w tym padźe na ſankſi pſchichod, ma ſo won tam wotrodaſ. Wěſo jeſtaj je wumjenjenje, je ſi ſo njeje nicźo druhe dla měſtnoſće płaczenja poſłajiło.

J. S. Nimaceſe jakonjeje winowatojeje, ſonu, braſa Waſcheho pſchihodneho nama ſ hebi wjaceſ. Wobkrejſnje do bracźeſſi hamt je winowaty, ju podpjeraceſ a wudźerjeſ. Je ſi ſo tonu njepjeluje, dha możeſe ſo na ſtrjeżeſſiwoſće preſidentu w Lehnitzy wobroćeſ. Rospjatajeſe njſcho nadrobnje a wobcźujeſe ju pola njeho. Po ſakonſtich pomjenjenjach hižom prawo dopjatujeſe.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Katarina Jurjo. Schajſowa rodź. Stiłlpnerez w Budyſchinje. — Marja Julius Hnüner, kamjenjerſcźaſt w Jeżowje poła Komjenza, 74 lět. — Bjedrich Korla Reichka, jamowiſcer w Kamjenzu, 61 lět. — Arnoſcht Emil Dahnerwald, kubler w Detſich Pěſkowach 58 l. — Khryſtja Jung, Kranzowa rodź. Srejanez wumnakarka w Spatach, 78 lět. — Bohatkwał Wojſa w Dźěſach, 32 lět.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płuca měsandze we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poln dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płuci 10 st. pj. Wudawa a dźiži Smolerjec knihtišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawčětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawčětki a tkbole so wyšše wobličeja. Za reklamowy u w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n u

Čisło (Nr.) 22 **Budyšin — štwórtk, 26. januara 1928 — Bautzen** **Lětnik 81**

Debatta wo němskej justicy.

W němskim sejmje su frjedu rěčnicy opposicije wuhudy němskeje justicy pohubdźili. Sozialdemokrat **Landsberg** je mjes mnohim druhim prozeł pischerjstwo justicnemu radźićerjej Klasej najpomnił. Pschiličny njemjenowawschi je němskostatny žurd tónle prozeł sajasił. Klaß je je swojim stanym platnom dles dwěla wjeserjschcerada pschihotował i wotpowědaŕom, nawinschcho nakladnika Hugenberga ja diktatora a generała Ł Möhla wójnjschcho ministra zamjenowaŕ. Pscej generalow je němjschcho presidenta se Hindenburga nanolwilo, jo by Klaßowe plany spěchował. **Zola němski president je Klaßowu radu wotpokasał.** Hinaschce rozsudźenje njebě wocakaćaj wot nuza, kotryž bě pschijaŕu na wusitalow słožił. Nětjšt była jurisdikcija dopokasaće, jo ma so napischerjstwo rozsudźenja wyschchcheho němskostatneho rěčnika pospinanje justicnego radźićela Klaßa jako ippytany statny pischerjrót wot horka a wjeserjscherada wobhladaćej. Němski justicny minister njeb so wo tymle pratownym praschenju wuprajł. Klaß je we swojej thžerowej knize diktatuŕu po Mussolinowym pjchilkadže sa Němsku žadał. General je Seeckt je jako swědk wotpowědźił, so je s rosrěčenja s Klaßom jocjischcej dóstał, so je Klaß tele wotpłady chył w lěće 1923 do stutka stajić. Rozsudźenje wyschchcheho němskostatneho rěčnika je zele njesrozumliwe; pschetož žadyn jurist njemóže měnić, so móże so staw 48 němskeje wustawy k snicenju wustawy sujewujeź. Nětko je praktikar wjeserjscherada na prawizy njetkoła, ale jenož na lěwizy. To je tunje korrumpicija justicy.

Justicny minister wo Klaßowym padże wotmołwi, so je wschat wón dźiwanje zhudźił. Wěsće dźe, so su tehdy wobydlenja jara cjeńjentych linij pschepytali. **Khlostanje** pschipreny so tehdy se strony prukcje polizije s měnjenjom stachu, kotrejž je so potom jako wopaczne wupokasało. Tehdy hebi myślachu, jo je Klaß njepotrjebnje nahlyniwšej nalożeź chył. Hdyž wyschchi němskostatny rěčnik měni, so je dohałaje dopokasanje pschećiwo subjektiwnemu Klaßowemu nahladej njchodźi dowjeźej, dyrbi so tole měnjenje wyschcheho sudnistwa sastupnika rozpetkowaś. Wjcho wudawanje, so je so rosčuđźenje wyschchcheho němskostatneho sudnika pod mejim wliwom stało, je wunmyślene a sehlane. Wyschchcheho němskostatneho rěčnika sym jenož napomnił, so by prozeł pospěšił. Skónčnje tež wyschchi němskostatny rěčnik sam njerozsudźi, ale zdyž němskostatny sud.

Pomoc za ratafstwo.

W němskim sejmje je wubjerk frakcijow wo pomocnych srědkach za ratafstwo w pschitomnosći němskeho jeźiwschcheho munistra Schiele, němskeho finanzneho ministra dr. Köhlera a statneho sekretara dr. Pyhrita dale wuradźowak. Kaž je so wjes skedźe, je wanski finanzny minister Schiele, ja dyrbitaj so dotkedny a wobrotowy dawk je drobnych ratarjow po ptaćišnach ratarskich wupładow złožeć a so dań za jadane dawki spuschcerjeć. Cjłaćaj smě so jenoż tak, jo so j tym hospodarjenje njepocerji.

Wutrom popoldnju je so kreditna pomoz za ratafstwo cospominała. Němske kjeżerjstwo je sebi wotmyślilo, **pschewjedźenje njefalożenego dołha do dołhorjadnjcho hypothekstcho dołha i pschistwolenjom mjestkredita hač do 100 miljonow hriwnow połožiź.**

Němska ludowa strona dr. Lutherowu kandidaturu wotpokasała.

Pschedawschi němski kanzler dr. Luther dyrbjesche so w Düsseldorfskim rańschim wólbnym wotkrjesu za pschihodne wótry do němskeho sejma kaŕ kandidat němskeje ludoweje strony postajić. Tamnischi politikjo wjedźachu pak Lutherowu kandidaturu wotpokasać, dokeź politika něhdyschcheho kanzlera we wschelakim nastupanju dźensa němski ludowu stronu sylnje poćeźuje.

Stegerwald wo Marxu.

„Württembergische Zeitung“ je rosrěčenje s němskim japóźlanom Stegerwaldom wojsewiła, w kotrymž je Stegerwald mjes dalšim rjekł: Wobkedźnjcke wuskaranja w zentrumskej stronje su, kaž dalsko mejm nowsebu najtupaju, i dojednanjeni posledńich dnjow wotbyte. Zdyż hinak ma so wschat i wojowanym napschećiwowanjeni. Njewóźa so wjes, je su so teź te w pschesejwschej wurunnale. Nowospał: **Wojowanje w zentrumskej stronje so hatle zapoczina, kuđże so wo zentrumsku stronu wojowaći. Kschesćijanjske dźełaćerstwo dyrbi žadaći, so so zdyż stronimy apparat dospołnje łschemeni.** Hdyž we mni, kotryž sym winowaty, tole žadanje zastupowaći, měrkaćerja we stronje widźa, zyle zjawnje praji, so **smjeje strona hischcheje wjele wobkejmjećowu so nam a mojimi pschećeljemi. Pschi tanych wobstejnosćowu pjedy njepopuschćimy, dóniž njebudźe struktura zentrumskeje strony po strukturje jejnych pschiwisowarjow pschetworjena.** Mój pschećel Jimbusch stejischcheje zastupuje, so je so pospjeduje lóta wjele ludźi do strony dobyło, kotrjž su so swojim zunstkownym wot njeje sdaleni a su jenož jako **statkansku dejku za swoje wošabinske sajimy wuzija.** Skamu so rjekuni, so so w parlamentarisfim staeje kjeżerjstwowne wjeschchiny pscheměnjeja. Praschenje wschat wotewrjene wostawa, hač może pschejo tón kanny muž na czole stejeć. Mi so nochje na sozialnym zaczuwanju němskeho kanzlera dr. Marxa dwělować. Ale prascham so, hač so wón psched nadawk, je cjłowjeskowm mój njedokonjanliwy stoji. **Pschejo zajmiscko widźimy, so njeje możno,** sdobom abo krótko za sobu i ministerskim presidentom lewizneho kjeżerjstwa, s němskim kanzlerom prawizneho kjeżerjstwa, i kandidatom presidentstwa ludowego bloka, je jenym słowom sa wschě pomery wjeschchiny a koalizijow samolwiny byeź, kaž dołho pschejo w tej famej kóži trźi.

Femscy mordarjo w komorkach wotprawjenja.

Sc mordarjow wojska Wilnisa j czorneje njemjelskatneje roboty su wobźinde d-ny pschischle. Wyschischcho lentnanta wonka służby Schulza, feldwebla Klapprotha, Unterjera a Zuhrmanna je statny rěčnik njejasny i pschepytowanjeho jasiwa w Moabitu do **Mötzenseefelje thlostanje dowjeźej dał.** Tam su Bötticherja njedawno wotprawiwili, tam wschitkjo w Barlinje k fmjerći sajsdźeni pschindu, dokeź ma so jim tam hłowa wotrubnyeź.

Sakitarjo wotsudźenych su je nich prušiwowane pismo wo wobhładźenje sapodali a **sa** Schulza so jeho sakitar njeprosyje, je by so pschepytanje pschećiwo njemu znowa pschewjedło. Schulza su pjeda bjes winy sajsudźili. Sakitarjo su teź wobezejwzaeje pschećiwo statnemu rěčnikej sdobom sapodali, dokeź je so j pschewjedźenjom sajsudźenych do Plötzensee pschekhwatał. Pódła tehe su sakitarjo nasjelowali, so by je wukonjenje fmjertneho wusudu wotstarało, hač je so wo nanjeseje na wobnowjenje prozeła wotsudźiło. Sa nomjet samón je so k nodrobnemu rosłožnju cjłeh tjoch i podjeł dał.

Njech je hischcze spomnjene, jo je so do wobhładźenjskeje kroczele němski justicny minister Hergt sejahnył. Pula njeho staj generalaj Teichmeja a j Goutard sa Schulza prosyłoj. Pola němskostatneho wobornego ministerstwa stoi najwuznamny swjaśe němskich offizerow a němskich offizerskich swjaśe zatrocżiłoj. Wobornje ministerstwo njeje so pschećiwo tomu wuprało. **Pschećenje zjawow we wobhładźenju pak ma pruski kabinett rjeś,** na kotrejž maśa so wschě njewuznawane inicijatiwy jenož j prošwu wobroczeja.

Po pschedpisanych wo wukonjenju khlostanja ma so nětko, hdyž su fmjertne wusudy prawnu moc dóstali, pschiskutkowaś, wjschchi statny rěčnik wo tym wuprajeź, hač nasu so fmjertne wusudy wukonjeć abo nic. Swojeju rosprawu na generalnemu statnemu rěčnikej pschedpołożeć, kotryž ju je swojim pośudźenjom porucżeł a wobhładźenje wobzo pschedpodał da. Wot tehe ponuši justicny minister rosprawy k rossudźenju o k pschednjoczkej w ministerstwej radźe dostanje. Kaž su Barlinske nowiny zhonile, ani wyschchi, ani generalny statny rěčnik njeporucżiłaj, jo by so fmjertny wusud wukonjał. Po tajkim so jon, je bubże statne kjeżerjstwo nasiłerje swoje wobhładźenske prawo wuźe.

Woldemaras w Barlinje.

Litewski ministerski pschedźyda Woldemaras je j pschewodom swojeho finanzneho a ratafskeho minisra do Barlina pschijeł, je by we wobsamknjenju nowego němskolitewskeho wótkowanjskeho srěčenja a rosrěźowanje łuda jednał. Woldemaras nima lohi sadawk. Po napinanym wotładźenju Memelskeje kraja, kotryż je so pschećiwo woli tamnischich Němcow j Litwu jednocził, mało sympatijow w Němskej za Litwu jaczuwaju. Litwjenje chcedźa po możnosći rucże Memelski kraj, je kotrymž maja Němcy njejasnjenu, pschełitwisc. Tohodla ju nekerych redaktorow tamnischich němskich nowin, z kraja wupasałali a jastnjenjow, kotrjž po złonczenju spokojowe wójny njejsu litewske nadarjskwo pschijeli, je stużbu pušcheli. Němske kjeżerjstwo je ippytało, Memelskich Němcow jaktikaz, a Woldemaras je teź žłubił, so je w pschichodze wschcheho njepschećiwo pschećiwo Němcam wostaji. Tola to je jenoż dale lubjenja była. Němcowstwo je dale pschećiwećiłał, nit kadź i njepschećiwowanym pschećiwo njemu, ale i wotpohladom, so bychu w Litwje po możnosći wschě njeliterowsk rěcże połłożeli. Někotre je němske kjeżerjstwo njetrjebo i Woldemarasowymi holymi łubjenjemi spokojiło. Pschedawschi gymnasialny wuczeł Woldemaras źnadź jako ministerski pschedźyda nima móz, słowje lubjenja dopjeć nić. Wón je sda swótnuny grat w ruzy literatskich offizerow wył, kotrjž su jaźialistiske kjeżerjstwo powalowschi jeho na czoło kjeżerjstwa stajili, dokeź je jim nadzyschcho je i kjeżerjstwowym dźełom sabrać. S rosetrom **we** ruzy su pjeża Woldemarasa wujsowali, kjmjerne wužiwadź podpiśać. To źnadź njeje wěrno, abo tola pschekhnate Tola schto je podnitkmo muża pod fiannymi krěżenjem hódne, kotryż njeje i fmjerom w kjeżerjstwje?

Wikowaniłi wobkhod mjes Němskej a Litwu je pschez nje łóta žyniye wotelerał. W létach 1922 hač 1924 dowoł němskich fworow do Litwy mjeże wyschémi statami na prénim mésinje stejesche. W pośledních létach je wón skónje wróćo schoł, runje kaž wukos i Litwy do Němskeje. Kaž rynje je so Litwa i Pólšćy dla Wilcuskeho kraja srjepschiwschelika, je so pólskej industriji poradźiło, němske twory i tamnischich wikow wuczisnjeceź. Pokakam je źnadź so to poradźiło, dokeź su so na němski twory wożoke zła położile. Litwje pschi nowym wikowanjskim srěčenju wo to dże, wupokoły litewskeho ratarstwa, wobzeże pśót abo mjaźo w Němskej wołyć. Někotrjche wobstejnosće w Němskej za to njejsu pschihodne; pschetož njemóžu ratarjo so pschećiwo wupładam wukrajnego ratarstwa je nehonaj a rukowaj wobaraći, dokeź so i nimi němskemu ratarstwu wulka konkurenca cźini a so pracżisne dełaćerstwo.

Psched dźełaćerskim kjeżerjstwom w Norwegiskej.

Pschedsydźe dźełaćerskeje frakcije, **Madjenej, je jeho** krona poliowaŕa dała, kraiej dźełaćej, so je dźełaćerska krona dwólnica, kjeżerjstwo pschewjacej. **Wona chze kra**lej wobołu njenowaći, i kotrychž ma so kjeżerjstwo jeźiwaći.

Amnestija w Južnej Sslowjanskej.

Pschi składnosći narodźenja druheho syna krała Alexandra, prynze Bandża, je kral wołas podpisał, so kotrymž so někotre tyhazy jatych wobhładża.

Justicne mordarstwo w Jendźelskej.

W dalokich kruhach Jendźelskeje je tkaj jewsk. mn. dcźitowcho prozeła wulke roshorjenje zhudźił. **Někotre** nowiny pischu, jo prozeł na znaty prozeł pschećiwo **Saccej** a Vanzettej w Ameriku dopomina. W Cardiffu běchu jnatcho na pschemo pjaśnikarja (bozera) Lewija pschi pukach no dróży tak cźeżko sranili, jo na to wumrje. Schtyrjoch muzow sajachu, na kotrychž tukachu, jo su je prjedy jeczeli, pjaśnika ćisnjowachu. **Tśjoch i nich k fmjerći jaźudźichu, hać runje jich wina njebe jaźnje dopokasano.** Jedom se sajudźenych je w jastwje **wohlundił.** To wobkedźnje tonu pschipiśowachu, je bě tónle sajudźeny, kaž bě hižo psched ſudom wuprajił, wordarstwo sam jawiwował a je dyrbjesche pschihladowaći, kak dweju njewinowatoju muzow techerunja k fmjerći sajudźichu.

Smutkowanemu ministerstwu, kotrež natkwitnje sir Austen Chamberlain sastupuje, je so wjele pismow sapodało, w kotrjchž so žada, so bychtaj so bjes winy sajudźenaj wobhładźiłoj. Někdże 3000 ludźi, mjes nimi wuznamniti muzoje j politikjo a duchownoho žiwjenja, kaž Carditffi a Birminghamski arzybiskop, je petiziju za sajudźeneju podpisało. Wjsche je podarmo było. Sir Austen Chamberlain je ja wjeserjschcim wojsewił, so akty swjedomnieje ruhowowschi **nima zaneje pschićinu poruczieź, so bychtaj so k fmjerći sajudźenaj wobhładźiłoj.** Wobkedźnjcnehe Johna Rowlandsa de bludnizy pschewjedu, mjes tym so dyrbitaj so sajudźenaj Edward Rowlands a Disoll hižo bliźiše dny wotprawjeź.

W Cardiffu wutora wjeczor wulka hromada ludźi na dróhach na minimalowe rosćuđźenje ćakasche. Hdyž nowiny j wobkedźnjcni sdjelenjemi Chamberlainowe wojsewjenje pschijeschcho, wulke rosharjenje ludźi saja. Chzychu ko **do jastwa dobjeź a sajudźenju wuzwobodźiź,** tola policija je njemerny wobzahnjo pschichi a jednych policistow skalała, kotrjž jastwo sahkitachu. Njemerny zyku nóz krajachu. Nětrtili sapółłanju dotnjeho hejma sa źrowa zyłoli, posdaćy nemu justicnemu mordarstwu sadźiwaći.

Mexiko njemoje śwoje pojczonki sadanicj.

Po wojśewjenju mexikańskeho finanzneho poluwmóznika je mexikańske kněježerstwo internazionalnej komisiji bankierow w Newyorku zdžěliło, so mexikańske kněježerstwo njeśamoje wot 1. januara śwój statny dołh połnje zadanicj a wotplaczicj, kaž je ho ſ wopředka postajilo. Mexikańske kněježerstwo je internazionalnu komisiju namołniło, ju by wěžywnistojnych pomjerowała, kotraž bychu do Mexika pśichiśeli a na mětnje zanym połoženje dokładnje pruhowali. Z rewolucijemi, kotrež ju wjazy lět ſa śobu Mexiko w njeměrach dźerżeše, ju staine finanzy cźežko cźerpite.

Ze Serbow.

Pujownica.

Stwórtk, 26. wulkeho rózka.

Polykarpa.

Ze zběrki Serbow „365 a 1".

1689 załoži Měrćin Norbert Śiman ze swojim wolkazanjom serbski seminar w Prazy a wukonja ze tym jedyn z najwažnišich narodnych skutkow. Bohužel wěmy wo nim jenoż jara malo, zo běše so 24. nowasla 1637 we Zajěwoje pola Budyśina narodźił, zo bu 1665 farař we Libenawje w Cechach, 1668 farař a tachant w Dubach a zo bu 17. julija 1670 za kanonika Budyśkeho kapitla wuzwoleny. Wróći so tehdy do Budyśina a wumrě tu 1706 we wysokich cyrkwinych dostojnoscach. Serbski seminar w Prazy, kiž je wón ze swojim bratrom hromadźe załožił, pak je hač do nasich dnjow z woprawdźitym žórłom duchowneho žiwjenja za serbski lud bywał. Nihdy jón njechamy zabyć! Nimale wšitcy katolscy wjednicy naseho ludu su so w nim pozbudźili za swój swjaty nadawk, a też za naš evangelski serbski lud je to było z wulkim trajnym žohnowanjom! Z pjera Měrćina Norberta Śimana je so zakhował jenički wobšérny list. Jeho mjeno so nihdy mjez nami njezapomni!

§ 1623 Kito Śwjela, kantor w Khočebuzu na wumónka, połoži 50 lět z redaktorom Bramborskeho Casnika.

1547 załoži bamž Klimant VI. Prażsku universitu, ſ

Stóž jeno Bohu wěri.

Kak śěry, čorny steji haj
Nětk zrudnjo wotliśany!
Je mózno, zo zas widźitaj
Jón woči womlódźeny?
O wočakaj, hlaj pusty haj
Zas pychu nowu cźěri,
Stóž jeno Bohu wěri.

Kak zakowana zemja je
A wody zezamkane!
Što trawy, žita wysoke
Tu hlada žołnowane?
O, wočakaj, hlaj prosty haj
Cź bohatstwo zas měri,
Stóž jeno Bohu wěri.

Handrij Zejleŕ.

Mydło, česak a śěśe — chce Cistakee Madlenka **móc.** Přisłowo.

*

Płaći kwas,

tutón śnety a pśichoze rjany jałoseński śwjedźeń serbskeho towaristwa „Nadźija" w Budyśinje, wobſwjeczichu Sserbjo wcźera w ſalonaj „Krony". Wobej ſali, wulka a wobźeje pak mała, běchtaj ſo najkrašnišichu pišanu pychu wobleklej, ſ cźimž ſo wowniwowarjam śwjedźenja pśichowanje porjenišchi. Wot 147 łodź. ſem cźišćerjachu ſo lubi Sserbjo a Sserbowki ſ ſpěta a ſe wjow do jałow a bórzy běšchej wobej ſali połnje wobſadźenej. Wopyt běše hobriki a ja**rje wocźakowanje towaristwa „Nadźije"** pśicherjechił. Porjad śwjedźenja, wobſcherny a połny wotmenjenjow, wotwiwaše ſo pśichinje pśeco wocźomaj śwjedźeńskich hościj. **„Nadźija" hnedźiſche tónkrócź też mnoho ſaßłużbnych jaſtupierjow nacźeho ſerbſkeho naroda mjes śwojimi hoſcźemi witacź.** Doſyła widźachmy wcźera wiese nowych wobličzow, woſebje Sserbow a Sserbowki ſ Budyśchina ſamoho. To běše śwjedźenje a daiwa „Nadźiji" nowu nadźiju na wuſpěch śwojeſo narodneho prózowanja mjes ſtawami śwojeho ſuda we ſtolownym měſcze ſerbſkeho kraja. — Wo jenotliwych poſtiċźenjach padamy nadrobniſchi rosprawu w jutſchiſchim cźiſle.

*

— **Wo wjedrje.** Wcźera wjeczor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer —4, thermometer we dnjo +4. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 754, hygrometer —4, thermometer w nozu —2. Wuhladny na ſuche a ſnjume wjedro. — Schkleńza wſchak bě poſlednje hodźiny jara na rjone ſchła. S toho ſpóſnawamy, zo wuběrk nimocźażacych nźiżnow je ſo ſaſo pomjnył. Najſerje wſchitka ſ Agoriſkich kupow we wazy dahła. Ale ſ Atlantiſkeho oceana pśicźeco nowe nźiżny pśichkhadźeja. Wjedrowe měnja, ſo ſmjeje naſche wjedro bóle njewobſtajny ras. Na morju mjes Ameriku a Europu ſalostne wichory ſatkhadźeja. Pśichi tom je hač do 11 ſtop. ſnjeh. Po morju jěźdźace łódźe ſu w ſadawkach ſtrachach. — — Juſtje pjatk ſkhadźa ſłónčko 7,54 hodź. a **ſchowa ſo 4,322 hodź. Měſacźk ſkhadźa dop. 10,16 hodź. a ſchowa ſo wjecźor 10,27 hodź.**

— **K roſprawje wo poſjedźenju ſjednoczeńſtwa ſerbſkich wucźerjow.** Wopśawicź ma ſo, zo ſo ſjednoczeńſtwo njeje wobcźežowało na němſke półłanſtwo w Prazy, ale na druhe měſtno, wot kotrehož je pódłanſtwo ſ dźela poſłowuje ſamoſnu „wědomoſcź" dóſtało, kaž O. E. Schmidt w ſwojej knihi „Die Wenden". Też ſo njeje jednało pśichi tym wo němſki konſulat w Prazy, kaž w němſkimaj nowinomaj ſlejeſche.

— **Pśicheſtejicźeſt Budyſkeho dwórniſchcźa,** knjes dwór niſchcźowy wyſchſchi inſpektor Buk ſwjeczeſche wcźera ſwój 40-cźtny ſaſtojniſki jubilej. S tuteje pśicźiny dóſtachu ſo jemu wot němſkeho preſidenta ſ Hindenburga, generalneho direktora němſkoſtatnych żeleſnjezow, wokſhodneje direkcije w Dźedźanach II. hłowneho pśicheſtejdſtwa towariſtwa ſaſtojniſkow nźiżnjoſerbſkeje jakkuli ſtatneje żeleſnicźy, kaž też wot perſonala Budyſkeho dwórniſchcźa najwutrobniſche ſwjeſopśicźenja a rjane dary.

— **Anjowa cźara Budyſchin-Wjaſowitz.** Na dźeń cźary njeſe Budyſchinom a Dobrunſchu wot nikle hacź na dołſche wós, kiž rano ſ Jnduſtrijoweho dwora 8,25 hodź. do Budyſchina jeźjeſche, wjazy njeźeźi. Sa to pak wós 7,25 hodź. ſ Jnduſtrijoweho dwora do Budyſchina ſeſtajinjeny poźěže. Sobotu je też ſa wobſtajnjenje woſa poſtarane, kiž 8,37 hodź. ſ Jnduſtrijoweho dwora do Budyſchina jěźdźi.

S **Bukez.** Naſche ſpěwne towariſtwo „Radoſcź" wotmě ſaſobnu njedźeń wjeczor ſalowy wjeczork. Wſchitke lube ſpódwakli a wſchitcy śwójmi ſpěwarjo běchu ſo ſejchli, zo bychu ſwjedźenik porjenišchili. Też naſchi lubi ſerbſcy wucźerjo běchu wſchitcy pśichitomni. Jako běſchtaj dwaj ſpěwaj mukticzańkoj, pſchednjeſe jedyn bratr ſ Komorowa, ſwoſkeſ běſchtaj ſ nam dwoj pſchiſkhwatałoj, rjany kupeł, kaž też ſobuſtawaj Kielmorgen a Paſer, ſo nóſzachu ſo pſchitomni do ſtyteje wole naſmjecź. Pſchiſamkny ſo wjeſela rejka, na kotrejž ſo młodźi a ſtari pśinje wobſzélichu. Też ſwótkowobrazy ſo pokaſowachu, ke kotrymž je ſebi towariſtwo ſamo aparat kupiło. Naſch lubi pſchednjoſe pohonjowańſke wſchech k nowemu dźéłu, dźakowańſke ſo ſa wſchitke dotalne ſobuſtatkowanje a praji próſtwu, ſo bychmy ſo 12. februara na ſokoliſkim ſjednoczenju wſchitcy ſtrowi ſaſobwidźeli.

S **Sezijez.** Sandźenu tydźeń běſche něſtó ſo ſ „Brauhausgarten" w Budyſchinje Wanderer ſ koła kradnył. Kradnjene materiale bu namakał ſ hoſcźenzar Henzel pſaſt w ſwojej kelerkowej ſ dom ſtajana kriminalna policija ſ wuſchetrjenjom ſe pśicźinje. We benzinowym pśedmjeće pokradnjenje ſtitry benzina. Najſerje je ſo padnyć dyrk tak na metersim kole pſchewjeſeł.

S **Hrodźiſchcźa.** W najbrej wóſy je kujeni nanowſchi wuſchchowoho leutnanta ſ Kraus kurſus ſa wobſtajenje ſkoczych wotcowiſka. We hromadźenju wobſadźiſtwow na mjes ſebje kujeni kantorowa Berlikowa wulke jaſtwo. Do fely běſche ſo 26 wobſadźiſtwow ſamołnuło, ma ſo furmu da dweju wotdźełow dźěłcź, dokelž ſo na jenom furu wozaju hacź 16 wołeſow wobſadźicź njeſmi. Saſdźenu pónđźelu ſu furmu ſpódłowacź wotcowiſli. Jón nowelduje knjeżnu Rosenkrantzez ſ Drježdźan.

S **Běleje Wody.** Policija ſaja a jaſnom hamtiſchu hudźiſtwa pſchepoda hižom nźekotre razy thleſtanſchu ſtudźenſkeho dźěłaćerja, kotrehaž běchu padnyſchiwa do jaſeli a tuj běſche ho w thleſke ſtyrki ſ dybjacźkami wobtrjebał a wob wężinjeć.

S **Muzjakowa.** Njedaleko naſcheho měſta wotcerna popołdnju automobilej do ſo ſtrafujcźej. Jedyn Barlinſki wołobowny automobil ſajeźeše do zyte nowego wſchelakeho automobila tudomneje Henzlez firmy. Henzlez automobil bu thźiwo jara wobſchkodźeny. Schkoda je, laž praja, thźiwo wulka. Wina na njeſbožu padnje pśicźa na radźelnika Barlinſkeho automobil.

S **Hródka.** Sſezjedu popołdnju wokoło 2 hodź. na měſtnje, hdźež żeleſnja pſches Mužakowsku dróhu wjedźe, automobilaj do ſo ſajeźdźeſchtej. Jedyn ſ nutſkadźejacych ſebi ruzy ſe ſchleńzami roſrěja. Wobaj autaj buſchtaj cźežko wobſchkodźenaj.

Z Łužicy.

* S **Kumwalda.** Namóżnaj nutſkobywſerſej, kotrejž ſtaj 27. dezembra 1927 pſchedawańſkim konjunſkeho towaſtwa w Kobłtzach nadyadnjoſoj, ſtaj bratraj Wjednicźanaj je Schumbacha pola Bejerez. Policija je jim ſtaja. Wobaj ſtaj ſo hižom wjeſkeho wuſmałoj. Jedyn ſ bratrow ma w Schumbachu **dobre** ſchewzwjoſnoſcź, tohodla ſoha njeſbo po prawym żeneſe pśicźicźny ſ tajkemu ſtaršemu njewidźeja.

Se **Schćerachowa.** Njedźeju popołdnju w 10 hodź. wumrě nahſe khěżewoſbſedźer Emil Löbmann ſ Komoſa Schćerachowa. Löbmann běſche na pucźu do karoſtiſkeje zjerkwje, jako jeho na połprjebmjeſcźu njedaleko khżija nadoba Boża ruczka ſaja. Pomocni tudźo domjeſechu jeho do ſarſkeho domu, hdźež bórzy wudycha. Semrěty ſtejeſche w 71. lěcźe źiwjenja.

* S **Wuſkich Nadarjez.** Źiły, kiž ſobotu wjeczor we hoſcźenzu „K Lwiſſe" pſchenozowańſke, kradny tam ſ jenoho drafſoweho khamora wſchelaku drašku hoſcźenzarja a jeho mandźelſkeje, mjes druhimi wěcami mužaſy kaſ, cźorny wobłek, żonjazy kóſtum a dalſze weſa a ſłuſi ſo, ani ſo by jeho nichtó pytnył. Paduch je ho tam pſchewoblekał a ſwoje ſtare ſmaſhi leżo woſtajił. Kanu w 7 hodź. ſu jeho pśeza wyhſeli ſawołacź. Jako to cźinjachu, běſche pśecź hižom ſe ſwojimi kradnjenymi wězami wuleczał.

* S **Dürrhennersdorfa.** Se ſmjerceźu njenadźijy pichekhwatamy bu ſandźenu ſobotu ſwórk W. Schmidt. Ssamkjnu dźeń popoldnju wón pſchewodźeńcu ſwojeſcźe iwonjeſche. Na to bu jemu ſłź, je dyrbjeſche ſo woſtajiwſchi ſwojeje ſłužby domoj podacź. Tam jeho pośiſiſcźo morweho w łožu namakachu. Dokelž je wón je lékařſkim wuprajenjom na kwanoſnje ſłodku wumrěł, je łohko mózno, ſo je ho pichi napinenju twoſcźenja jeho ſtare cźerpjenje ſaſo pſchedrěło. Pśiched nékotrymi dnjomi běſche Schmidt hakle ſwoje 50. narodninu ſwjeſcźił.

Za wysoku płaćiznu.

Powědańcko ſ naſchich Cnjow.
Napiſała Kriſtina Rowowa.

1751

(Pokracźowanje.)

„Knjeże Jeſu, ſmił ſo nade mnu!" ſpchychowaſche ſe ſadwěſchowanjom. Wón ju pſchimnu, wſa ju ſaſo każ dźeſcźo do ſwojeſcźu rukow, pſchiſtóżi ju kruczę ſ ſebi a běſeſche mjes do domu, wot błyſkowu wobſwěcźeny.

„Adamje, ſchto je ho ſtało?" ſaklinca jemu napſchecźo.

„Aurelo, Margita je w lěſu bya ſaraženа!"

„Margita? Te ſola mójmo njeje! Schto wona tam cźinjeſche?" Młody doktor pſchidźa a nathili ſo nad ſwojej ſotſinju.

„Ja njewěm, ſnim ju pola khżija namakał; haſa bě na nju padła. Halle w ſchtomowniku mójach krew ſaſtajicź; nétko wona ducha, ale je bjeſ wědomja."

„Dorjeſmy ju w ſkotu nutſ!"

Sa nékotry wokomik wotpreſeſnjaſche młoda żona na ſoſje. Semjerce błędny młody doktor pſchepytowaſche hłowu; wottroha bjeſeſche jemu pſchi tom ſe ſtrachom tak wótſje, ſo bě ta ſtero źiwjeſcź.

„Rana njeje hłuboka", cźekny napoſledku. „Krewcźeczenje je ſyle pſcheſtałe. Dajmy jej ſnjerom worpeczitwjeſ; ja jawotam tomerom a jihwinſtu, je wyſchtej ju do łoża pſchinjeſtej. Směrnj ho, Adamje!"

Młody muczeńc bez poſłuchaſche, ale jeho wobliczo běſche błęde każ ſnjercź, a ddźej běſchtej muſerowanej hołcźaj ſ kałajcu Margitu ſejſtałaj, dontjeſe ju wón ſam do łoża a cźakaſche, dóńź njewotewrei wocźi.

Doktor kładźeſche jej ſnjume wobwiſaju a wotpruwowaſche jej wedenjo wokſcźeſi; ale dołho jenoż, ſo ſ hłuboka dychnu a ſwoju hłowu tak teżo wotſaſi, każ běſche ju położił.

„Margita, naſcha ſłota Margita!" ſawoła Aurel we ſalonje a ſtóżeſche wobe rucy k cźołu. „Schto ju ſebi ſola taſke něſchto myſlíſ? Śiſchcźe pſched kwitku hnjeſe ſe ſpěwaſche dźedej a mi, a nétko?! Kak też to je jenoż tam pſchiſchła? Wona drje je żiwa, ale je-li ju mojmy ſranjene, je ſhubjena. Wobſi Adamje! A ſchtó dyrbi dźedej rjez, — ſchtó Nikolajej, ſchtó Korinſkej? Ach —!"

Haj, wjele wody wubeża hižeſcź do doliny Worowy dele, prjedy hacź mózeſche mała towariſchnoſcź pucź do Orſowa nahnuſcź. Horka, kiž běſche hižeſcź pſched hodźinu ſ kuſom, wuthadźaſzym wot Margicźineje wobſobuwoſeje je ſrjedźiſchcźom ſboja, połnym ſwětła a poeſije było, bu ſ mjeſnom njewopiſanjomnoho horja a wutrobineje ſalošcźe. Margita dreje k ſebi pſchińdźe a poca rěcźeć, ſchtoż bě ſe ſnamjenjom, ſo njebě ani rěcź ani ſłymanoſcź k rěcźenju ſpodoba: ale běchu ju fantaſije, pſchetoż ſyłna ſpomiza bě ju hrabiła.

Nétko Adam ſhoni, nétko wſchitkżu ſhonichu, ſchto běſche w lěſu dyzła, każ bě nam pſchiſchła; ſhonichu, każ jara ſjwjeſeho muża lubowaſche.

„Daj mi radźeſo wumrećź", wotpſcźowaſche pſcheze ſaſo, „wobſtajnoſcź jeſo; jenoż njedaj jemu ſahinjeć. Nétko wém, Knjeże Jeſuſ, każ jara ſo cźłowjeſtwu lubowaš, ſo ty dyrbjeſche wumrećź, ſo bychmy my żyli wumnoženi!"

Schto mohł wopſaćź, ſchto ſo w Adamowej duſchi ſtaſwaſche? To běſche ſalošcźa rěcź, kotraž Duch Boſi we tutych hodźinach ſ jeho wutrobje rěcźeſche; ale njerozeźeſche poſdarmo. Adam ſpóſna, ſo jeho njetřa, kiž by dyrbjałe ſ Margitu ſabiwaćź, njemóże dołhaſcź; wón ſpóna, ſo dyrbi hyć wećzneć, w kotrejž tale kraſna duſcha, tale mudobna, lubołcźiwa wottroha błędźeſe tam méża źiwa hyć a ja wſche ſwětło a ſboſo, kiž běſche na ſemi ſa ſwoje tróſke źiwjenje roſſchérjeſa, ſwoje myto wumetaſ.

Hoſi, Knjeże rěcźeſche ſ njemu ſ njewocźakanej, doſeć jaſnej rěcźu.

A Korinſki? — Schtó by wopiſał ju cźłowjeſej, kotraž kujeźeſche w jeho wutrobje, hdyż pſchi ſebi ſwoje ſyłowki ſkeſcźeſe?! Wón widźeſche ju pſched ſobu, każ běſche dźeſiła ſ njemu pſchiſchła, małki ſałku połnu ſwětłow, wocźi a ſale młode wobliczo połne błyſcźeſcźeho ſboja. Wón ſaczu ſobu, każ bě ho kujemu pſchikulika a jemu ſłote pratyki nadźełała ſa Nikolajowy pſchichod, każ dźedźa ſ Adamom, Tamaru a Nikolajom dałeke puczowanje, puczowanje do Tamarineje domizyny cźiniłe: „Nano, źiwjenje je ſkoro pſchekraſne, hacź jo by mohło bjeſ pſchetorhnjenja tak dale bicź; maju też bóle pſchiſcź, pſchetoż ſdźeſcźan njemóże bjeſ ſcźiſta hyć." Haj, wojowanja běchu pſchiſchłe; ale wona nicźo wo tom njewědźeſche.

Korinſki cźiniſche, ſo bě tole njeſboże jeho dźowki a te horje, na jeho ſkwójſkim pſchiſchedźachi, ſ wotmyſlenu na jeho horde ſkowa: „Schto je ſ twojich wobcźežowanjow na mnje pſchiſchło, Korinſki? Mojej dźěſcźi ſtej wobě ſwobodnej", a na tamne deuhe ſkowa: „A hyrnjeż by wón źiwy hył, to by ſo do mojich wobſtejinoſcźow nźepſchibodał", ſ cźimž bě na wěcźne ſwoje wobohe, we ſwoje prawa pſchiſkrěſcźene dźeſcźo wot ſo ſtorcźił.

Nicźrażny ſtrach, dźeſ a núz trajazy, dźerżeſche dujchu tohole cźłowjeka, ale wutroha tola wo buadu njeprożeſche.

Se kamnych dujach, hdyż ſóſda wutroha, też ta nejpoſtedniſchcźeho wobwjedźerja Borowinſkeje doliny, wutroh padźeł ſ młodej knjeſcźerſkeje hórki jacźu, jeſtbadźa jakna błwěſcźicźa nad Górki. Tamara pſchińdźe ſe ſwojimaj towariſchnjemaj a pſchewiſa wothładanje lubowaneje ſotry, wobſeje pak nadalej pokjeńa. Wona, kotraž běſche ſyſedy w cźaſach horja a Worowjeſe ſwoju ſyłu wokolinu njeſbożom jeſtiła, kwerjeſche nétko jako ſkwitko w tutych cźerſnych dujach ſrudoby, hacźrunjež běſche jeje wutroha ſe dóńlinjena, pſchetoż cźerpjeſche jako ſkwěſcźenja a kołajcźwa njewjeża. Wona ſlejeſche jako ſaćerna ſwojej po bohu: wobdawaſche dźeda ſe ſwojej lubojcźiwoſcźu pjerſche jeho ſe ſwojimi modlitwami. Wona ſe wſchowaſche. Margicźineho nana pokjeſeł; cźe to ſo je rodź. Schto běſche Nikolajej w nutſ ſrjedźa, to wobſejeſe jenoż wón ſam. Aurel bu ſdźeſe ju najradoſcźo na rukowanje nuſny, ſ dokonjowańſja ſa ſwótko pokoja, kiž ho wotkole njeſe roſſchérjowańſke.

(Pokracźowanje jeźeſuje.)

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Drježdżan.** (Mandželska struchkohra). 21. jan. dopołdnja je so w domje na Strěšćenskej dróhy 10 w 2. poschodże mandželska struchkohra wotmrła. Tam sowolani kriminalni połizistojo Hüttmannez mandželskeje we jeju ložonaj je znamjenjenimi žnlnego hajdowježenja lžo namakachu. Hüttmann bě hižo wumrěł, jeho žona pak hišće trochu dychaše. Zu dowjesenju do tkorownje. Se jawoštajenych listow wukhadża, so staj wobaj hospodarišći cżežowe dla shromaduje finjerej pytałoj.

* **Lipšk.** (Sćeži žiwjenje wsał.) W jeho khłoduizy namakachu tudomneho wóstwoho sastojnika R., kiž na na Swonkowej Bayerskej dróży bydleše, morwego. We służbownych pschedsnjenjach leži pschicżina samomordarstwa. R. bu psched nekotrymi dnjemi pschepokasany, so je hižom dżiwi cżaj khy woczinjał a pschekschiwjał, wo kotrejž sćeži nanjesche, so fu w nich pjenjesy.

* **Kamjenicy.** (Kotoł rossuchnyl). W kotolni wobkopkow „Kaiserarube" w Gersdorfje rossuchny kotoł. Rossuchnjenje sawinowa wulke zapuschenje. Tejerja powětr zaby krnch dale wjerchny, tola jeho fmjerknje njestrani. Schachtowy murjer bu je kaßlym powjelom powjnany a ho cżežko wopali. Dalschi hórnik bu lohko sranjeny. Pschicżina rossuchnjenja njeje znata.

* **Kamjenicy.** (Samomordarstwo.) Wondżelu popołdnju cżežny so w nawjeczornym pschedmježe 54-letny jastwujeć z kuchinjoweho balkona w samomordarskich myslach do dwora dele. Wón, kiž hižo dłżschi cżas na cżowowe thorojeze cżežujesche, bżsche hnydom morwy.

* **Smrěkławja.** (W korczmje sakhodżeli). W jenej korczmje na Hedwinskej dróży pocżachu nekotri hosco njemdże sakhodżeć, dokelž nicżo wjazy k picżu njedostachu. Jedyn dżelaczer rosbiwaczke piwowe karanczki a dżesche z litkowej bleschu na hosczenzarja, jeho żonu a jeneho zradowarja drożowoje żelesnizy a wschitkich tjoch cżežko srani. Rosporjeni hosco nimale wschitke wézy w korczmje do kruchow sbichu. Hlowneho njemdrała pschepodachu policiji.

Přilopk.

* **2796 žiwych rěczow.** Kelko rěczow je mjes ludami na semi rěcži? Statistika podawa na tuto praschenje liczby, kotrež po geografiskich a ethnografiskich wsdach sestajerjow statistikow rakkazu a wobsehe jim wotwisne wot wažnosce, kotruż jenotliwym narecżam pschi zradowanju pschimerjuja. Po wobliczenjach, kiž sa spuschczomne placża, je na semi tukhwilnje 2796 żiwych rěczow, kiž jebi tuto wosnamjenjenje sażiża. Hlowne rěcże, kotrychż je 860, rosdżela so takle: Na Europu pschidże 48, na Afriju 153, na Afriku 118, na Polnożnu a Polnożnu Ameriku hromadże 424, na Awstriju a Ozeaniku 117.

* **Wěschczenje na léto 1928.** Portugalski astrolog Joan Josef Ferras wěschczi nam na sapoczatk léta 1928 wschelake njerjane a njebube wéży. Léto 1928, w kotrymż stoorcżo kniježi a kotrež Saturn wobkhżeży, hrozi zas krutu tschekatu junu a sylne wichory pschi pokrażnych morskich brjohach. Wjele ludzi je junu a z wichorami kónz wojnje. Dale wěschczi mjenowany Portugiz wjele powodżenjow a rosbuchnjenjow. Nalécżo njebubże hubjene, ale wjele dżesi wumrě a budże wjele mordarskowow a rubjezinowow. Mjes 20. a 30. augustom potrjeschi sylne wichory a jenjerjenja Grichisku, Korcu, Babylonsku, Mesopotamiju, Paris Toulaxy, Toledo a Algeciras. W oktobru, hnadj mjes 20. a 30. nastanu roskorty mitskach w kraju wobeje w Zitalsej a Schpanilsej. Mjes 20. a 30. nowembrom pschihłubi sylne słuki na Schpanisku, Němsku, Milano (Mailand), Indisku, Turin, Paris a Ajorske kupy. Mjes 20. a 30. decembrom budże wjele njesbodżow, wichorow na morju, njesbożow na łodżach a njesbożow z létadłami w Portugalsku, Němsku, Schpanilsej, Francowskej a Italsej. To potajkim njesjm żane wjesołe wuhlado do noweho léta.

* **Wotnejenje żmjertneho żpanża.** We Wróblawje da so njedawno fakir To Kha psched shromadżenymi ludźimi jahrjebacz, jo by 120 hodżin dołho spał. K wotnejenju żmjertneho żpanża bżsche so wjele ludzi jescho wutkho jatu, wżaw hacz pschi „pohrjebje." Po krótkich jawodnych słowach impresarija zaklincża dżiwjecz mjenischkowo do słonżenje postajenych 120 hodżin swóu. Kaydom zapreżenju jemju wotkopowacz a dejsi, je kotrymżi bżsche jene jrutskach jahlitana, wonczjahacz. Kaschcz żeżahnychu horje a na dejsi słajchu. Priedy hacz mżachu schrubu kaschczowcho wéka wotwjez cżecz, wubi To Kha schleżeżu żwojcho wutkho jatwa, że by „żo powétra nażrdał". Pschchdkładnivje a po małych krżbanjach dachu żo jemu napicz, żakiz bżsche jara wotpjaty a żapadże, jako ludżo w njesłónczenje dołhich rjadach mimo jeho lżhwa cżehnjechu, do nowego żpara.

* **Duchatkowy żapaler.** We wokolnosczi Halży wo dorżu duchatkowy muż wobnoseżiwo je żapależnwom trażchi. Wón laży rano do pschikrenskich bydlenjow, kżha żo do ložow, polije je z benzinom a żapali je. Na to żo żażo żhubi. W bżsżacz padach je tónle muż żiwój traschaju njeskutk wumjedł. Dotal jeho bżschcze njesżżu dożnahnyli.

* **Cżżże żażpunjenje w Nürnbergu.** Pschi nowotwarje jenoje wobuczowje fabriki w Nürnbergu żażpunjo żo dżél żwjatkowoje kónje w kotrejż nekotri dżelaczerjo a nétotre dżelaczerki pschebywachu. Jeneho dżelaczerja murża na mżeże żarahy, dweju dżelaczerjow cżežko a schkrjocho lohko srani. Jemu żomu kamjenje tak cżežko srańchu, so maju mało nadżeju, so pschi żiwjenju wostanje.

* **Dżiwne pschihotowane samomordarstwo.** W Domdürkheimje bżsche jedyn frżser wobsamknył, so chże żwojemu żiwjenju kónz jeżinicz. Wón wuru na żwojim polu wodżtuw, kaschk je wożazy we wónje mżachu, a kotrechż nutrikach hodżesche żo zyle krucże i pschkowanej mżchami zathlacz. Do tuteje zamy wża frżser żobu bow, 3 punkty farbida a schkru wody, do kotrejż bżsche bżeru wmjeresał. W krucże zatwrjenej nżżtrożesi nażtachu farbidowe pluny, i kotrumżi bu wón morjenn. Na pschihotach k samomordarstwu je frżser żodżenje dołhu dżelał.

* **Baron jako bundak.** W pożnjeńzu łońschcho léta sta żo w Odense w Danskej-njekażanstwo na 10letnej schulskej holzp. Tehdy njebésche mżżte, żłojnika jajecz. Policija po zyłej Danskej ja nimi złédżesche, ale hakle nétko żo ji poradżi, jeho dohanhnycz. Słójnik je 62letny baron Brockenhuns z Lövenbjelma. Wón pokhadża je semjanskeje żwojóny, kiż ma na Fühnenskej łupje kubło. W pożlednich létach je baron po kraju wokoladundał. Z żwojim jebż dotżawaschke na wschelakich semjanskich kubłach, dokelž wobschdżerjow i cżażom żwojeje zamożnosce znajesche. Wón pożczowaschke jebi pola nich tej pjenjesy, kiż w najhórschich towarżschnjoścach pschebłoka. Jako policija jeho jaja, bżsche tej pjany każ flinta. W żwojej arrestowej komorzy żpita jebi baron żłużenje wjacz; wón jebi że schkłoan bibk pschcrekżuu. Jeho franjenje pak njebésche frażchcze a tak bżschcze pschi żiwjenju wosta.

* **Jehła w pluzach.** Jehła kiż bż żoużło pschez 10 létami pożrała a wot toho cżażu w płuzach bżschesche, dir njedawno w kraiowskim hospitalu w Glasgowje (w Jendżelskej) z operacżju wotstronili. Wobjez ża żpytali, jehlu wotcwżaczż, ale pschejeżo wobarno. Dokelż bu żanka dżeń a bóle żnuchżicha a żlabicha a tak żmjerczż hrożesche, pschiprawi jedyn lekat fotografiju płuzow i pomocu Röntgenowcho żwétła a operérowaschke ju, schtoż żo jemu derje poradżi. Żiwjenje żo jej żdżerża a żo bżżo hżadżaju powjedża.

* **Wuchu żo pyta.** Młoda misionarka w Chicagu je żaberjena jędżesta na awtach a cżini wżżo żama schofera. We jako njebożatna żtara a jeje nan dobrjesche wulku hromadku khłostarja płaczież, wot kotrejż mohła żwojoa jeneho wuschiskjeho nżmskeho żaftojnika żuliczke léto żiwa wbcż. Tola Boże mżumy mżże pomału a kónczże in tola mała je. Pschi khżadowniczi tajsere jżżu njeschoji młode knjeżnicżka, kiż bż pschi żwojim bohatstwje khżadże njesmżerżuje viana. Pschi tajsim padże do hrjeże żhubi jene wucho. Wżżo bodżu do wonory, a tżdżj w bżżschej klinżu wotnezi, pschihłodżeżu ża tym, że bżżu żahuli. wotterhnjene wucho żobinowacz. Mżłko podawa młoda knjeżna do wschich jajetschich amerikanskich dżenikow nowiżnich, w kotrnch je cżażopżsom wota, kiż żu ża pjecżo owazeżi tżżoż dostawow wucho wotżtnuli. Zyle jene hacz mżłki ado żónżka. Młoże wucho żo bjerje. Żenaż żo wotnezenjenje ma, że wucho k jeże zrudnemu tak trżżu żo nesli. Hacż dotal żo hżdnże nichżo namakał njeje, kiż by tajsu hromadu njenjeże (je to wżżes 1000000 kr.) k dżomu wuchu żonżuli. Nan budże tżżhu we wjele poważnejej dredżjerj, je żu żłużenje młodu namakał, kotremuż je jeho jebeż żużżchi tacy zjednoż.

* **Byrd dże k połnocnemu cżopej pucżowacz.** Amerikanski letacz Byrd, kiż je w żwojim cżopu Atlantiku morjo mjes Amerika a Europu pschekrżał, dże żo w nejcżerstwa

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Drježdżan.** (Mandželska struchkohra). 21. jan. dopołdnja je so w domje na Strěšćenskej dróży 10 w 2. poschodże mandželska struchkohra wotmrła. Tam sowolani kriminalni połizistojo Hüttmannez mandželskeje we jeju ložonaj je znamjenjenimi žnlnego hajdowježenja lžo namakachu. Hüttmann bżsche hżżo wumrěł, jeho żona pak hišće trochu dychaše. Zu dowjesenju do tkorownje. Se jawoštajenych listow wukhadża, so staj wobaj hospodarišći cżežowe dla shromaduje finjerej pytałoj.

* S **Lipška.** (Sćeži žiwjenje wsał.) W jeho khłoduizy namakachu tudomneho wóstwoho sastojnika R., kiž na na Swonkowej Bayerskej dróży bydleše, morwego. We służbownych pschedsnjenjach leži pschicżina samomordarstwa. R. bu psched nekotrymi dnjemi pschepokasany, so je hižom dżiwi cżaj khy woczinjał a pschekschiwjał, wo kotrejž sćeži nanjesche, so fu w nich pjenjesy.

* S **Kamjenicy.** (Kotoł rossuchnyl). W kotolni wobkopkow „Kaiserarube" w Gersdorfje rossuchny kotoł. Rossuchnjenje sawinowa wulke zapuschenje. Tejerja powětr zaby krnch dale wjerchny, tola jeho fmjerknje njestrani. Schachtowy murjer bu je kaßlym powjelom powjnany a ho cżežko wopali. Dalschi hórnik bu lohko sranjeny. Pschicżina rossuchnjenja njeje znata.

* S **Kamjenicy.** (Samomordarstwo.) Wondżelu popołdnju cżežny so w nawjeczornym pschedmježe 54-letny jastwujeć z kuchinjoweho balkona w samomordarskich myslach do dwora dele. Wón, kiž hižo dłżschi cżaż na cżowowe thorojeze cżežujesche, bżsche hnydom morwy.

* S **Wrótkławja.** (W korczmje sakhodżeli). W jenej korczmje na Hedwinskej dróży pocżachu nekotri hosco njemdże sakhodżeć, dokelž nicżo wjazy k picżu njedostachu. Jedyn dżelaczer rosbiwaczke piwowe karanczki a dżesche z litkowej bleschu na hosczenzarja, jeho żonu a jeneho zradowarja drożowoje żelesnizy a wschitkich tjoch cżežko srani. Rosporjeni hosco nimale wschitke wézy w korczmje do kruchow sbichu. Hlowneho njemdrała pschepodachu policiji.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 26. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,190	100 pólsk. złotych . .	46,99
jendżelski punt . .	20,424	100 českost. krónow .	12,421
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow .	16,465

Barlinska burża tež wczera efektam dalsche sesłabjowanje kursow pschinjeże. Nimale bjes wobrota bżchu wiki połnitnych a rentowych liczinow.

Pradukowe wiki tež wczera wjele nowego njepschinjeschchu. Kżżżowe żito wotta pschi dotalnych płaczijnach, wobrot pak bż żnadny. Żenoż wowoż żażo wo 5 pj. drożżchu pschchdawachu. Wczera płaczeschze zentnaŕ

w Barlinje

pschenicży 11,65—11,80 hr., rożki 11,75 hr.
hacż 11,90 hr., jecżmienja nalepschcho 11
hacż 13,50 hr., wowża 10,10—10,65 hr.

W termijowym wikowanju

ja mérz: pschenicży 13,23¾—13,20 hr., rożki 13,02½—13,10 hr., wowża 11,37½ hr.
ja meiu: pschenicży 13,62¼—13,60 hr., rożki 13,30 hr., wowża 11,87¼ hr.
ja julij: pschenicży 13,77½ hr., rożki pak 12,80—12,75 hr., wowża 12,07½ hr.

Nékotre płaczijny j wczerawschich Drježdżanskich wikow. (Markthallen.)

Surżżana djerżina: Kury żtare 1,30—1,60 hr., młode 1,40—1,80 hr., kuża 1,20—1,40 hr. a kaczki 1.40 hriwnow hacż 1.70 hr., holże 0,50—1,30 hr. — Karpy 1,30 hriwnow, żabcżuki 1,50 hr., tiny 2,20 hr. — Krużchwy 20—40 pj., jabłuka 15—50 pj., bżrny zentnaŕ 4,50 hr. hacż 5,50 hr., buura 1,90—2,20 hr. a twaroh 32—35 pj. jeja 18—20 pj., mażka 27—34 pj., méd 1,50—4 hr. a kżżaly każ 15 pjenjezkow.

Swinjaze wiki wczera żrjedu w Barlinje.

Na nje bżchu pschihnali 561 bżhakow a 537 prożatow. Te płaczachu

bżhaki:

wulke	43—56 hr.
żrżnje	30—44 hr.
małe	21—30 hr.

prożata:

wulke	13—21 hr.
żrżnje	10—13 hr.

Na pschedaŕ

Krożata, Kieżżiny we Wolcichnizy pola Lużija.
Gramofon, Kroczner w Budyschinje, Kotolska haża 16.
Krowa, wysokofmjerżena w Khażowje 18.
Krowa, młoda, wysokofmjerżena w Sćerbskich Pażizach 16.
Koża, bliżko ke kóżlatam w Malem Wjetkowje 9,b.
Wóż dżelczazy, Adolfowa héża 22,c.
Sundros w Krakezach 31.

Pschichżajicej pytaju.

Wuczobnika samkaŕskeho Horschcż w Hródku.
„ Georgi, Židowska haża 14 w Hródku.
„ mżnuschko, Jażża w Niżkej.
Tżchikżerjezow, Körner w Hródku, Drježdżanska dróha cżżżo 42.
Holzu do domu, Kratzschmar w Hródku, Biedrich-Eberowa haża 22.
Holzu do domu, Dr. Engelhardowe w Bżlej Wodże, Arnim promenada 6.
„ Rezila w Bżżkopizach, Pożkowska dróha.
„ do Budyschina, Renatużowa haża 18.
„ Pewło w Trebinje.

Drjewowe awkzije

żobotu, 28. januara 1928:
w zyrkwinskich kerkach pola Ketlż, pop. w 2 hodż.: 60 dołhich hromadow, nétotre duby a bréży;
w Halschtrowskim rewérje w korczmje w Kinczu, pop. we 2 hodż.: żchcżky, klumpacże, kolożiu, wołczżiu a pjenki. Drjewo żeżi w nowej holi a pschi wyżokim kaujenju;
w Hażlowskim rewérje w korczmje w Hażlowje pola Kamjenza, pop. w 4 hodż.: 179 mtr. kulichowy, 75 mtr. pjenkow, 230 mtr. wołczżiu wicho khżżnowje.

nżedżelu 29. januara 1927:

na **Narczowskim** rewérje pschi winiży pop. w 2 hodż. żtażje drjewo a 25 mtr. kulichow a wałczżiu;

pżnżdżelu 30. januara 1927:

na **Jitrowskim rewérje** dop w 9 hodż. pschi Wyżożanskim puczu żaftup A: 65 dołhich khżżnowych hromadow.

Ssudnżży na pscheżadżowanje.

pjatk 27. januara 1928:
w **Khżtnom** w żudnińej korczmje pschiny. w 12 hodż. kolo a drastny kamor,
w **Jżżowje** dop. w 10 hodż. w hoscżenzu pżżanske blido,
w **Brżżnjach** pola Kamjenza w hoscżenzu k „Wicżżżenemu kubżej" dop. w 10 hodż. 14 wożow płestrnakow II.
w **Cżornem Khołmzu** w Kapschcz hoscżenzu dop. w 9 hodż. regulator,
w **Wżżom Khołmzu** w Jeroschcz hoscżenzu dop. w 10 hodż. mebże, pżżanske blido, khłótrojak, schżjaza maschina a jawarjanska pschiprawa (Weck);
w **Ptaczejach** w Schlenkrichez hoscżenzu pschiny. w 12 hodż. mebże,
w **Brżżnje** w hoscżenzu pop. w 3 hodż. pżżanske blido.

Konkurs.

W konkursu nad samożenjom Jana Julijusa Wilhelma Biernotha w Budyschinje je samożenje dołżnika tak żnadże, jo ani za konkursowe wudawki njedostaha. Sżud je tohodła na schtwórtk 16. 2. 28 dop. ¾12 hodż. na żudniństwo we Budyschinje jżżwa 141 termiju żwołat, so bychu wżrićżeżo rosprawu żarjadnika pschijeli a dalsche postajili.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. ¾11 hodż.: Pschi żnadnym wobrocże żu płaczijny dale żeżkabjene.
Dop. ¾12 hodż.: Mukraże żito żażo tunische, tuż też na najschich wikach żo wotdrjebjoważe płaczijny.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hrżwnje.

	25. 1.	24. 1.		25. 1.	24. 1.
Pšenca	233-236	233-236	bunY	20-21,00	20-21,00
rožka	235-238	235-238	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jeńmjeń	220-270	220-270	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jecżmjeń	—	—	żołte łupiny	16-16,10	15-16,10
wows	202-213	201-212	zeradella	—	—
kukuricza	213-215	213-215	raps. wosuńk	20,10	20,10
pšenź muka	30-33,75	30-34,00	lany wosuńk	22,2)	22,40
rżana muka	31-33,50	31-33,75	pocn. melasa	—	—
ps. wotruby	15,20	15,20	bżrnj. kruschi	23-23,80	23,60
rżane „	15,20	15,00	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
lane symjo	—	345-350	rżana słoma	1,00-1,25	1,00-1,25
raps	345-350	350-365	pšeńź, „	0,70-0,80	0,70-0,80
hróch	21-22,00	32-35,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jeńa „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaczizny rżeneho skota na Barlinskich skótnych wikach.

25. januara 1928. Płaczizny po centn. a zł. briwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 215.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetsże rżeneje hódnosce hač do 6 lét.	—
Młode mjasne, njewukormjene, starże wukormjene	53—57
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starże	47—51
Mjenje picowane wżech starobow	40—45

Byki 351.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetsże rżeneje hódnosce	55—57
Połnomjasne, młódże	51—53
Mjenje wukormjene młódże a derje picowane starże	48—50
Spatne	44—46

Jałojcy a kruwy: 1088.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetsże rżeneje hódnosce	45—46
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetsże rżeneje hódnosce hač do 7 lét	32—42
Starże wukormjene kruwy a darje wuwite młódże kruwy a jałojcy	25—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—22
Mjenje a spatnje picowane	—

Cżelata: 2450.

Najlépże wukormjene (2. druż.)	78—85
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—75
Spatne (4.)	46—55

Wowcy: 3307.

Młódże a starże wukormjene (1. druźina)	57—62
Starże wukormjene (2.)	50—56
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40—47

Swinje: 16078.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich kżiżenjow, hač do 1½ lét stare	54
Wukormjene	52—53
Mjasne	50—51
Spatne	46—49
Raney a kundrozy	—

z Nowowsta z łódźu na expedizija k polnôcnemu cźopej podacź. Bynd chce je kwasej łódźu tak dalebo k polnocy jśej, dalekoź jemu to tód dowoli. Na łódźi ma so wulkodno klazijo je dalśe purćowanje i płowonyni banjeni pśiwinowći.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěźej wo wójdrje ja jutśišchi pjatk: Sćo jaglowa pomrěćnje a je trochu symnišćo. W Nendźeli śo wuicahuje a je symnišćo.

Do jitwy nemišionazionalneje fraktije w pruśej śejmeckeri je śo wutoru w nozy padnyć dobył, kótrejž je tam ideistre maticźśośeje trachył. Stronine dokumenty śu śo pśećerkte, tola śo njeje niczo wetnjeśło.

W brunnjowej jamje w Bukwizyh staj dwaj cźahaj do sebje frashloj. Na jenej lokomotiwje śo lokomotiwnik a tejper mortśichej, na druhej lokometiwje śo lokomotiwnik cźeśko ranj. Lokomotiwje śtej śo do sebje sfiscźiłej.

W Kajśeru je śo jedyn nowotwar zajźypnył. Jedyn oficlacjer je śo pśichi tym morił, jedyn śo cźeźko a jedyn śo lokko ranił.

Schrićźowarske wotdźelenje bataillona nemšćostatneje prowincy w Gießenje śu pondźelu zajśeli a do sudnišćeho jastwa pśicpodali. Jedna śo wo pjeć muži. Na nich inkoju, jo śu schrićźowanišu telegrafiju za wobkhad z wnkrajom wuźili. Hacź śo wo pśicźeradu wojeńśkich potajnoscjow jedna, pśichepjanje dopokaże.

Najwušišchi žud w Moskwje je prozeł pśicźeciwo biśkopej katolikeje zyrkwje a japoschtolskemu administratorej Zitemirskeje wokrjeha, Zhepśilej Skaliśemu, dla politikeje a wojeńśeje śpionaje wotewril. Jeho dale winuja, jo je dźěźam nobożenśku wuczbu podawał a młodźinu namolwił, jo by pólśił duchownu seminar wopytała. Mjes katolśkimi duchownymi, ź kótrymiž je Skalśi wobkhadźał, śu Luźli biśkop a někotśi mešnicy.

Kjghanśki kral je do Parisa pśichjeł. Jeho śu tam ź wulkimi cźeśćemi witali. Jeho syn budźe na franzowśkej wojeńśkej akademiji śtudowaś.

Italśki kral je śrjedu w Rimje rumunśkeho śwonkowneho ministra Titulescea pśichjał.

Wiśowanśkeho sekretara Sjednoczenych statow połnôcneje Ameriki, Hoowera, jako kandidata sa pśichodne presidentśtwowe wólby postaja.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Na łopjenu 1056 wikowańskeho registra bu dźensa firma „Ella B. Gierzetowa w Budyšinje“ a jako jeje mějićelka manželska pśichrownja Ella Bartha Gierzetowa rodź. Opitz; w Budyšinje zapisana. (Wobchodna druźina: Wikowikowarstwo ź zrubu a wuźiwanjami. Wobchodna mjenowź: Dźakańska dr. 6.)

Hamtske sudnišćo.

Na łopjenu 388 wikowańskeho registra, nastupaje firma **Parna zgłejnca W. Müller w Budyšinje**, bu dźensa zapisane: Wilhelm Božidar Müller je wustupił. Manželska privatnika Elsbetha Zofhatina Quernerowa rodź. Müllerez w Schellerhawje je do towarstwa stupiła.

Hamtske sudnišćo.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

K wotmołwjenju konkursa nad samožerjom rucźeśćelskowerja najeńa Hermanne Stośa w Mateśicźanach bu 13. januara 1928, dow. 2:9 hodź., sudnišćo wuraznuje wotewrjenje. Termin k jednanju wo wurunanjśi zamjet zdźinka postaji śo na wutoru 7. februara 1928, dow. we 9 hodź. na Lubijśtem hamtskim sudnišćowje. Za dowérnu wožobu postaji śo hauptman Bennewitz w Mateśicźanach. Pśikaz ku w pikańi je wobźěźenych wupołožowe.

We Lubiju, 13. januara 1928.

Hamtske sudnišćo.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć.“ Spěwarjo za Praku maju pjatk (27. I.) wječor spěwanje we mojim wobydlenju.
Dirigent.

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ wuhotuje njedźelu, 29. wulk. rózka wječ. 4/8 hodź. w Haśkec hośćencu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja a pśećeljo serbskeho ludu so k tomu wutr. pśeprošuje. Předs.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow, wuhotuje sobotu, 28. wulk. rózka, wječor w 7 hodź. w žurli „Ballhaus“ na Budyskej drózy 35 (Bautzener Str. 35) swój 49. założeński swjedźeń z přednoškami, z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so nanajwutrobniśo pśeprošuju a su nam lubje witani.
Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Lužica“ wuhotuje pich. njedźelu (29. I.) swój lětuši zymski swjedźeń ze spěwami, z dźiwadłom a rejemi w Henzlec hośćencu. Wšitcy Serbja a wšitke bratrowske towarstwa so najwutrobniśo pśeprošuja. Předsydstwo.

Panćicy. „Lipa Serbska“ (mješany khór) ma pjatk (27. I.) zhromadnu pruhu pola Natušec w Kukowje. Muske hłosy 4/8, žonske 3/9. Zo wšitcy spěwarjo wósće pśińdu.
Dirigent.

Porslicy. „Jedn. Sokoł“ ma wot nětka zaso kóždy pjatk wječor 7/8 hodź. swoje zwućowanje. — Pśińdźe pak zaso wšitcy cyle wósće a to trochu z dypkom!
Načolnik

Khwaćicy. Hłowna zhromadźizna našeho „Serbskeho towarstwa za Khwaćicy a wok.“ wotměwa so pśich. njedźelu (29. I.) pola k. Šołty. Započatk z dypkom 4 hodź. Ważny porjad. Pśińdźe pak wšitcy a to prawje z časom.
Předsyda.

Pražskich spěwarjow nastupanje! — Pśichodna pruha je, kaž wuźinjene, pśich. njedźelu (29. I.) popołd. w štyrjoch w Serbskim Domje. Kóždy spěwar dyrbi swój hłós sam wobknježiś! Stóź to njezamóže, njech radšo wotstupi a so na zjězdźe jako hósć wobdźeli. Kóždy spěwar jako spěwarka dyrbi w spěwje kruće stać, zo pśed swětowej hudźbnej zjawnosću ze wšej česću wobstejimy. W poslednej pruzy (w měrcu) ma so wšo z pomjatka spěwać.
Hł. dirigent.

Kulow. Spěw. tow. „Bratrowstwo“ wuhotuje pśich. njedźelu (29. I.) w hośćencu „Němski kěžor“ wječor z dypkom 7 hodź. swój 30. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budźe so cyle nowa wjeselohra w tśoch jednanjach „Założeński swjedźeń“. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka nanajwutr. pśeprošuje
předsydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwućuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejownі w „Serb. Domje“; potajkim pśichodnu póndźelu. Sobustawy M.S. a hosćo su lubje witani.
Předsydstwo M.S.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuiłeton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnost Bart w Brězynej. — Za nawěsći: G. Janak w Budyšinje. —

8 tunje słódke dny!

Wot pjatka, 27. januara hač do soboty, 4. februara.

Płaćizny za poł punta:

1/2 pta.	**Hamburgske měšenje**	28 pj.
1/2 pta.	**swětłe kushi**	28 pj.
1/2 pta.	**Eucalyptus**	28 pj.
1/2 pta.	**pjelnjene kolej. bony**	38 pj.
1/2 pta.	**drobna mjałitka**	28 pj.
1/2 pta.	**kokos. kruški**, barbojto	32 pj.
1/2 pta.	**kłobukowe praliny**	33 pj.
1/2 pta.	**Sprewiny dot-měšenje**	45 pj.
1/2 pta.	**likěrowych bunow**	55 pj.
1/2 pta.	**mlókowe karamely**	42 pj.
1/2 pta.	**šokoladowe płacki**	55 pj.
1/2 pta.	**drobnu šokoladu**, pjeln.	44 pj.
1/2 pta.	**dłóžicy** (Pflastersteine)	29 pj.
5 tafl.	**kremowu šokoladu**	95 pj.
4 tafl.	**bróšik. mlokowu šokol.** (4×100 gr.=400 gr.)	95 pj.
3 tafl.	**mlokowu šokoladu** (3×100 gr.=300 gr.)	88 pj.

Najlěpši kakao punt **80** pj.

Hamburgski kolejowy skład

Thams & Garfs

w Budyšinje / na Hłown. torhošću 8

Hośćenc w Nowej Wsy pola Rakec
Sobotu, 28. januara
wulke swinjorězanje
Njedźelu: Pječene kołbasy
Pśećelje pśeprošujetaj Paul Wels a mandź.

Wotewrjenje wobkhoda

Cesćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolnje wozjewjam, zo sym dźensa **na Cyrkwinskim namješće 3, napśeco „Krónje“** wobkhod za

žonjace a dźěćace kłobuki

wotewrił. Proju wo dobroćiwu podpjeru mojeho mjadeho pśedewzaća a pśiwobju dobre a sprawne posłużenje. Pśedźěwam też nošene kłobuki nanajtuńšo.

Z wušeśnowanjom.

Gertrud Tröger

w Budyšinje na Cyrkwinskim namješću 3.

Tunje tkaniny zbytki

kóždu sobotu na wikach napśeco měšćańskeje kapłyki

Kože wšěch družin kupuja po najw. płaćiznach a **črjewa** pśedawaja

Kießling & Erdenberger

na Zwonicu, Jawsk. hasy 54 III.

Sobotu w „Poł měsacu“.

Wysokosucelna **kruwa** je na pśedaś w Khasowje č. 7

Pisane ložowe nawobleczenja a ložowe płachty, wupjer.-i. najl. twory, wutki wubjerk, jara tanjo. **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wikach 11 z napśeśa hosć. „Stern“

Pytam kupiś

pohonča

17—18 lět starego

wotročka

20 lětneho.

Naprašowanja na wudaw. „Serbskich Nowin“.

Wšě šulske knihi dostanjeśe w Serbskej kniharni w Budyšinje

Posrědkuju wše kupy a pśedawanja ležownosćow a wobkhodow wšěch družin a pśiwjelu bohatych kupcow k pśedawanju dla wozamnjenja a wupłaćowanja. Najlěpše a najsprawniše posłużenje. Wobstaram spěšne hypotheki na 1. městno.

— Najlěpše porućenja. —

Hypothekowy dźěrow

Hermann Rostock

Telefon 2302 w Budyšinje na Seminarskej hasy 1

Čohodła

njewuźijeśe **też Wy** lěpšiny našeho inventurskeho wupśedawanja? Też Wam dyrbjało móžno byś, za naše wokolo 25% znižene płaćizny kupowaś

Mamy: suknowe paletoty, ulstry, gumiš mantle wot 7.50 hr. njepśemokowe kabaty wot 4.50 hr., wobleki wot 17.30 hr. jupy, dźěłańske kholowy wot 3.75 hr.

Maśe hišće hač do 4. februara čas. Tohodła prosymy Was wopytajśe nas

Gepa-Werbung

Gepa-woblekarnja w Budyšinje

na Mjasowych wikach 11

Pśenja mech. Dešnjo-Luźiska fabrika za mužacu a pachołacu drastu, mějićel Jurij Pawlitz w Khočebuzu

Plećene meble

wše małe plećene twory do domu, za pśemysło a też do ratarstwa kupujeśe pśeco najlěpje a najtuńšo we wosebitem wobkhodze

Paul Böger

na Šulskej hasy 5

Dospołne wupśedawanje

dla spušćenja wobkhoda

Pjelśiny, kłobuki, čapki za jara znižene płaćizny!

F. Gellner w Budyšinje

na Hłownym torhošću

Trjebane a nowe

meble

kał też **wuholowanje jsiwow** poruča wutrjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Poźiwajśe płatk śwjerdła.

Štó skoša tym zwólka namakanym wěcywustojnym tobaka za pśed. w małym ???

Hennig w Budyšinje na Žitnej hasy 12

Dale kupujeśe Wy pola wěcywustojnego, kotryž jenož najl. cigary, tobaki najl. kajkosćow a cigarety pśenich firmow pśedawa.

Wosebite čiste pśemórske rjepiki punt 50 pj.

Sokołski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na pśedań
w Serbskej kniharni w Budyšinje

Zymny čas

žada sebi wosebite škitanje pśeciwo kašlowanju. a nasmorkej. Najlěpje pomha

Leidiered Lactosol-Sirup

Schloss Apotheke Bautzen.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na pólu a pola dowěrnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 40 zł. pj. Wudawa a dźěći Smolerjec knihiličerjo, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stejace nawěški a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy w p rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w. n

Čisło (Nr.) 23 **Budyšin — pjatk, 27. januara 1928 — Bautzen** **Lětnik 87**

Wojowanje wo přemysłowe městnosće.

Po wukazu jatskeho kujeżerstwa wo wołożenju **dychjeńskeho** bydlerskeho hospodarstwa je 6. haprleje 1927 **njejsu** pischemyslowe městnosće wjazy postajenjam podružnikow schlitzskeho fakonja podležnjene. Tónle wukaz je w **nětkotrych** městach, wosebje w Kamjenicy (Chemnitz) k **katastrofalnym** jeżewskam dowjedł. Wupowědženja a powyschenja podružnikskeho pjenjeża su žo stale, kotrež su jerotliwych wikowarjow a pischemyslnikow cyrko potrjechile. Wotnajerstwo pischemyslowych městnosćow su k kujeżerstwu dopytowali. Wona je i justicyjnym ministrowi a **nětkotrymi** wjednikami frakcijow jedinaso na nastate njedostatki **pokazała**. W protestowanskej shromadźizne, kotraž je **žo we** Kamjenicy wotmětła, je **žo** wo postupanju podružnikow rosprawjało a **žo** dóspěło, so je kujeżerstwo porucżało, so bychu **žo** w Kamjenicy na městnje samym **žo wobstejnje**sće swěrnje, kotrež su **žo** tam rozwile. Kujeżerstwo je wotpowědźe ministerialneho direktora do Kamjenicy **pósłało**, ja by tón pola tamnišeho hamtskeho sudnistwa **do** tóhorunjeho materiala pohladał. Kaž je znate, je **žeby kujeżerstwo** po § 13 wołóżaceho wukaza mimo**nčiło**, we **wosebitych** padach postajenja pischemjenicz. Namjet demokratiskeho sapósłanza dr. Kastnera, wo kotrymž je **žo hižo we** prawnym wulkerku jednało, nastork daswa, je by **kujeżerstwo** tole wumjenjenje wuzilo. Justizny minister je **na to** we wulkerku rjekł, so budże kujeżerstwo w padach, **jdyž je** wobježowanje wopravnjene a dojednanje po dobrym **žo** njeje dospjło, pruhowacz, hacz ma **žo** dźiwajo na **městne** wobstejnosće podružnik pśched wulichowanjom schlitacz.

Sakski sejm.

W jatskim **žeju**sce hołsowaćiski wulkerk **žeju**da **wo** nawjerjenje na **lepsche schlitanje młodźiny** wuradżesche. Rospravnik žadaše, so by **žo** dźełanjski cżas **pschikrócił** a nózne a njedźelske dźeło **žo** zakazało, cżaś **prózdninow žo** podležcżił a schnišći a prózdninski cżaś **žo** zapłacził.

Komunist **Notzscher** za młodźinu nje 18 lět **zdźerž** hodźin schźehneho dźela a wob lěto schtyri njedźele **prózdninow** žadaše. Sapósłanz **Voigt** z **němskeje** ludowe **strony** **žo** za sakosće wopravjenje spomóženja młodźiny **wu**praji. Kujeżerstwo by dyrbjało rospravu wo spomóženju młodźiny podacz, wosebje w statnych dźełarnjach.

Kujeżerstwowy sajtupjer na nacżišć zakonja wo **schlitanju** dźełacerjow pokaja, kotryž je **žo** němckemu **žejmej** pschedpołożił a schlit dźełacerjow haž do 18. léta **rozschěrt**.

Landbundowa demonstracija.

W shromadźizne sastupjerjow Braniborskeho **landbundu** w Barlinje je **žo** na to pokazało, je **žu** wot **neje** 1926 pschi wjelich pschi**žitkownych** kujeżerstwowych **městnach** na muju nataršiwa kedźelitwe cżuli. Braniborscy **ratarjo** jara **wustróžbjenć** i jich widża, so kujeżerstwo **z pomocu** nochcze pschespschinnowaš. Bóle a bóle **žu** spóznali, **so tón kujeżerstwo tuhinje nochcze pomhacz.**

W **rezolucijach** **žo** potom naležnje radźi, so by**chu** **z wobchodźenjom** **čworcow** hladźiwy pomérnje nakoženymi **produktami** khošćom pomhnyli. W nastupanju dalšnow **žo** **prosi**, so **žeby** žadyn stat njemóże žadacz, so by ratarstwo, **kotrež** **šwjetscha** nima jawnych **dochodow**, **zdane dawki sudźenju** **rozstrojeju** **zapłacźi.**“ Němskostatny landbund dorbi **žo** słonczuje najwjetšeje kujeżerstwowym městnam **swojeje** sprawnischtwje rěcże wostajicz.

*

W **Oldenburgskej** **žu** wot někotrych njedźel njeličomne **ratarske** shromadźizny wotmětke. Schwórnik je **žo** w **městce** Oldenburgu **protestowarsta demonstrazija** wotmětła, **pschi** kotrejž je **žo** wušło **30 000 ratarjow** se **wschěch** **dźelow** **Oldenburgskeje wobdźelile.** Landbundowy sarjadnik **dr.** Müller, praji, so **wjeršny** lud njeje wjazy **žwolniwy**, **za** sprawnych ludźi cżerpi. Też sajtupjerjo zjemjeskulturow a pśchemysłnikow **žo** na bronju protestowarjow stajeja. **W rezolucijach** **žo** zadaśe, so dyrbja **žo** wšelcy wutrajnej **zwobje** sanjejcz, ratarstwo **žo** z **žami** schtitacz, **žo** jemu dawki **spuschćicz** a **žo** bježka wójska sastajnikow **šnišcz**.

Litwa pożiwonku w Němskej pyta.

Pjerši hejsnik, kotryž je sjawnórnik wjeršor němski **kanzler** k cżesći litewskeho ministerskeho presidenta **Woldemaras** wuholował, **žu** **žo** wjes druhimi wobdźělili **bankowi** direktorow je Stanck, Gutmann a Goldschmidt a **presidenc** němskostatneje banki dr. Schacht. S tehole wubjerka hoseji w politiskich kruhach **žuda**, so pschi nětcżišćich jednanjach też němska požiwonka za Litwosku chcern **wóle** hraje.

Cżeskosłowakska **žiwoj** doh w Ameriku **wupowědži**.

Cżeskosłowakska je **žo** po nječim finanzije **sehjwnika**. Wona njerjeka **žeby** wjazy pjenjeży w Ameriku pożicżała, ale je hižo tak dalołu dospěła, so może 7½prozentiku pożicżonku, kotruž bě psched nětkotrymi cżasami w Ameriku **pschijmała**, **wupowědźiś**. Kapitalije k **wuplacżenju** pożicżonki wona w **šamnym** **kroju** po 5% namaka.

Tajne bronjenje Madźarskeje.

„Petit Parisienc“ je jeho Beogradski dopisowar rosprawu wo rozwučenju dał, kotruž je **z** rumunskim pósłanzom Emandom wo Szw. Gotthardskej naležnosći měł. Pósłanz mjes druhim praji: Jednanje wo Szw. Gotthardskej podawilnje je sajo swěsćiło, so maja **ji** staty Maleje ententy mjes sobu rołne dowěrjenje k **žebi**, a je Rumunskej njeje **ženje** do myslow pschischło, niz solidarnje je **z**wojimi sojuzarjemi postupowaš. Prażske, Beogradske a Bukareschtske kujeżerstwo maju dokumenty w rukach, kotrež dopokazuja, so je pożyłka bronjow, je Szw. Gotthardskej naležnosću wušłoženo, wobroiwdże dźěłaja po rospruschenju sojuzarskeje wojerskeje kontrolowanje kommisije w Madźarskej była. Ta wěra, so je Madźarskej mużno, dźeławać divisijow wobronicz.

* *

Winiski „Abend“ **z** Budapesta **šnoni**, so je hrožaca **internazionalne pschepytanje** w naležnosći tajneho bro**nje**nja w Madźarskej **wulki njemér** **tam** **zbudźiła**. Po**wěsće** **z** Madźarskeje praja, so budża so madźarske tajne organizacije z hejtlom: Jene nowe **pomjenje** Madźarskeje! **tóstemu** pschepytanju **žo** pschećiwjeć. Pschi burgenlandskej mjezy je na madźarskej stronje **gyhnjiske** hibanje irredentistiskich tajnych organizacijow **pytnjeć**. Madźarojo chcedża Swjatk Ludow a wulkomocy **z** **poměrnem** wójnskim bronjenjom satrachcicz. Radźijeja drje **žo**, so jich pschećiwjenje pschećiwo pschepytanju a hrożenje je **gyhnjosći** wulkomocy pohnuje, na Moku ententu cżišćeczeć, so by **žo** wołcżežowanja na Madźarsku pola Swjatka Ludow wostajiła.

Rumunski minister Duca wo zakročenju statow Maleje ententy pola Swjatka Ludow.

Rumunski minister šmitskowych naležnosćow Duca, kotryž njepschitomneho ministra jwonkownych naležnosćow sajtupuje, je na prasčenje, cżehodła **žo** zakročenje Maleje ententy pola Swjatka Ludow dli, wotmolwił, so budże **žo** take naležnosć w Radże Swjatka Ludow w měrzu rospamjatnuwaš. Staty Maleje ententy njejsu tohodla za mjne méne, tuhe wěs pschejcera pospěšicz. Sčin pak **žo** rozšudźile, so tudża **z**woje sajmy **z** wschej rasnosću hladaš.

Italske „wotkryće“.

Mjes tym so **žu** italske nowiny pschepisnjuwanje italskich **brónjow** do Madźarskeje pak jamjelezale, pak zhlu trapnu naležnosć jako **tu** a pschipředjeżenje sapreče, je „Popolo de Trjest“ kotrehož dopisarja **žu** njedawno w Južnoslowjanskej do jatwa tykmyli, znatu wěs wotkryl, so **žo** Južnoslowjanska **z** Francowskeje **z** brónjemi sastarcuje. Po jeho informazijach **šli** parne łódże „Teneresse“, „Manicre“ a „Souben“ porjadnje trónje **z** Francouskeje do Južnoslowjanskeje woża. W novembre 1927 je **žo** nětkuje 150 tunow wójnskeje potrjeby do južnoslowjanskich pschistawow Adrijatiskeho morja pschidowjeło, mjes tym so **žo** ezjetoslakiskrate kanony psches Sseśnal do Južnoslowjanskeje woża. S Francowskeje je južnoslowjanske wójsko **z** najmjenjscha 750 000 cżełkow a pódla jeho wjelmi artilerija dostało. W posledńim cżasu je też pjeć lećadłow dosčło, dwaceći druhich sa wotnjesenje hotowych w Marseillu leži.

Italska po sdaću we wschich južnoslowjanskich pschistawach wjele sjonow wudźerżuje, kotrež pschinjesu wójnskeho materiala wotkedźbuja. Sa sakhowanje měra je to jara wužitne; pschetož Italska, kotraž by radsche dźensa dyžli jutśe Južnoslowjanjku napadała a roskuskowała, **žeby** někto derje pschemyślił, pryedy haž **žo** na wójnu je Južnoslowjanjeej **z**mjerí. Italskemu wójsku wušło je sajo tak **šenje**, kaž nětdy w Abessynskej.

Hornsrudej je **žo** poručiło, norwegske kujeżerstwo sestajeć.

Norwegski kral je **z**mjenowanu městopschedsydu Hornsrudej **z** dźełacerskeje stronu pornejł, nowy ministerski kabinet sestajeć.

Wupowědźiny cżłoh italsko-južnoslowjanskeho sprzeżenja **žo** podležchi.

Južnoslowjanski jwonkowny minister Marinkowicz a italski pósłanz w Beogradże Bodrero staj **z**mjedu protekoll podpisałoj, **z** kotrymž **žo** wupowědźiny cżłoh italsko-južnoslowjanskeho sprzeżenja de 28. julija t. l. podležchi.

Wo cim rumunski minister zwonkownych naležnosćow w Romje jedna.

Wo wopytje rumunskeho jwonkownego ministra Titulesca w Romje dopisowak Pariżskeho „Tempsa“ pomi, so **žu** **žo** politiske wuradżenja **z**mjedu sapocżale. Minister budże jednacz wosebje wo prašenju madźarskich ortanow, to rěka Madźarow w Siebenbürgskej, kotrež njejsu rumunske starschinstwo pschijeli, wo Sswjatogotthardskim pschepinjanju brónjow, wo nětkotrych finanzowych prašenjach a wo hospodarskich sukach wobeju krajow. Titulescu pjeża spyta, poměry mjes Italskej a Južnoslowjanskej **z**mjerować.

Też „Écho de Paris“ měni, so budże wo rozwučenjach mjes Mussolinom a Titulescom Madźarska hłowny rum hrać. W Pražy a Beogradże je jasne měnjenje wobeju pschecziwo Madźarskej rosbrojenje. Na druhej stronje Rumunska widźi, so w prašenju madźarskich wulkotejownikow dla pschećiwjenja Italskeje sobudaje. Francowska na wulki **šajm** za poměry mjes Italskej a jetstnymi **z**mjerami. Wobstrowacz ty so dyrbjało, hdy by **žo** **z** jednanjom mjes Mussolinom a Titulescom jakrocenje Maleje ententy w Sswjatogotthardskej naležnosći kompakto, dokelž je najwjetšich cżaš, **žo** je njewuježiła Genfskeje wojerskeje kontrole dopokaze. Staty Maleje ententy budu **žo** dyrbjało bóle dyšli **ldy** pryedy hrožacych strachow hladacz.

Ruska a Besarabska.

Ruske nowiny **z**mjedu na to spomnjinaju, je je **žo** dje **šaš** lět minyło, so je rumunske wójsko ruski kraj Beśarabskim wobsadźiło. Franzowski konsul Barre je tehdy w Kischenewskich nowinach wojsewił, so Franzowska za to rutuje, so pschi**tkad** jusoho wójska njesmije **žanych** politiskich **ješćiwkow**. Franzowske kujeżerstwo njebudże **z**mjenje **z**jerpjeć, so **žo** politika **z**wobodu, **z** revoluziju dobyta, wohrożi. Rusje tak je italski sajtupjer **z**wjatkarjow pschi rumunskim kujeżerstwje w Jaśy do Odeśy telegrafował, **z** je Rumunska jenaž dla cżłowjeskich samhybkow a to by **žo** dowoz **z**roby sa ruske a rumunske wójska sawěsćił, Beśarabiju wobsadźiła. Rumunski general Averescu je 9. měrza 1918 sprzeżenje **z** Ruskej wobsamknył a **šlubk**, so **žo** Ruskej Beśarabija wrócži, **z**wobom pak je sprzeżenje **z** Němskej je wjedł, kotrež rumunskemu wójšu dowoli, pschez Beśarabiju revolucionarnu Rusku nadpadnyć. 9. haprleje je **žo** „tak njewotwisny beśarabski parlament“ **z** rumunskimi masschinistiskimi **šelkami** wobdał a **žo** wujsował, pschisamknjenjo **z** Rumunskej pschihłosowaš. Wulkomocy **žu** tole „**šjawne** rubjeżnistwo“ wobtrjeźile. „Jswěstija“ praja, so pschi **žanych** wobstejnosćach a je **žanymi** wumjenjenjemi Rusku Beśarabske rubjeżnistwo njepschihłosuje. Bjes dwěla by bolschewistiska Ruska nětkole **žo** hnydom **z**wojemu wójsku do Beśarabskeje nawalicz dała, jdyž by pjenjeży **z**wjedźenje wójny měła. Tych pak wona nima, a tak **žo** Rumunska haš na dalsche njetrjeba bojeć, je jej Rusko**ru** Beśarabiju **šaso** wosmu.

Bombowy attentat w Chicagu.

Pschećiwo pojedawschemu schefej polizije w Chicagu, Fitzmorrisej, kotryž je nětkole w **měšcżanskim** sarjadnistwje postajeny, je **žo** drjedu wjeczor psched jeho domom bombowy attentat **šnješ**. Khěžina **šafada** bu cżesko wobschkodźi, tola **žo** njeje nichtó **šranił**.

Kral Amanulloh w Parizu.

Kaž je **žo** hižo powěła, je afghanski kral Amanullah **šajedu** se **šjewej** wuandżelskej Sseraju do Parija pschijeł. Republikanski president Doumergue **z** ministrami a wyso-

kimi sąsiadnikami je kralowskeju hoješowu na dwórnišcu powital. Kanony bramachi, wojazy Parizkeje garnizony presentowachu a hdyž po krumpatym czahu wotcerjowe wojy pschi ministerskim pruenkowanych należitosczow nimo jedžechu, je tam cighanijonka thorhoj na žerdź jezdnu. Lokko ujeje było, teke thorhoj wobstarać; wona je cjerna a pokasuje tele wunižte mosczeju, i pjerami wudebjeny helm a nad tym dwaj schitkjenej wjenczaj. Kral je muž wulkeje postawy a na thutne mudre wobliczo. Wobleczony je nelwezakym mujerom. Parizske nowiny pischu, je w Afghanistanje europiskej kulturje pucze ruma a so je Francoskej pschecziwje schitkjelom.

Ze Ellischtim hrodže, presidentowym žrdle, so žrjedu k cjeszi afghanistanskeho krala a jeho manželskeje žrjedženi kruhowa, kotrejž so i hoscjim zapoca a muttelnym koncertom skonči. President Donnergue a kral Amanullah wo Lidowmaj wjerschnuj wo pschecziwskich swjatkach mjes Francoskej a Afghanistanom rečeschtaj. Powschitkowne pschecziwopwjenje rjanuje; krałowcje Turaje sondžowajsche. Rjenši pósłanj z Soojch a pósłanzowy radžejer dr. Nietz bjeschtaj na hoczjim pschecziwowschaj.

Ze Serbow.

Budjowanica.

Płatk. 27. wulkeho rózka.
Jana Zhlovcka.

Ze zbórki Serbow „365 a 1“.

1862 pobrjedza so we Wujerecach Jurij Kulman z Malejc Nydole abo z Winicy pola Wujerec, kiž běše so — we Wulkim Cisku narodził. Wożeni so 25 l — cy z wudowu, kotraž měješe tři dźěći a je zo ny — 4 let dołho we mórnem manželstwje žiwy był. Sw — syrotki je kaž nan zastarał, a ujeje je wot — zał a zastorčił. Jedyn z tutych syrotkow bu pózdźo — kantor a wulcy zasłužbny wótčine Kristijan Kulman w Dolnim Wujezdźe. Jurij Kulman je hakle jako mandželski pisał a čitne mowakuski, telko, kaž k swojemu rjemjesłu trjebaše a też rjemjesło je hakle naukowył wot swojeho pschichodneho nana, kiž běše kołodźij. Dźěłaše kołwratki abo pšenne koleska. Jako kołodźij je sebi dobru khwalbu dobył w cyłem serbskem kraju. W cyłych Serbach kupowachu jeho kołwratky, hdž z katolskich strowow k njemu swoje pšenne kolesa k wmanjedźenju do Winicy pósłachu.

† 1927 Horw. Sykora, kubler w Delnjej Hórcy.
† 1862 Jurij Kulman na Winicy pola Wujerec, slawny kołodźij.
† 1854 kanonik Michał Walda w Budyšinje.

Wandrowski kěrluš wot Waldy.

Dyrdża runje tudy
Jako ćmjelnik hyć,
Wobžěžnosće druhdy
Wšelke přeczerpnje.
Wichor, dešćik blyšć njewjedro,
Mróz, sněh jedak słónco,
Dhe ta dla swój puć.

Mje tu njewidźeja
Swójeji jandźoju;
Hdyž ći za mnje stoja.
Dert mje hnjij so.
Hdyž mje hnjij so,
Hdyž mje hnjij so,
Hdyž mje hnjij so.

Hdyž mje hnjij so,
Hdyž mje hnjij so,
Hdyž

„Hry!", kotrež pak dołho njewobsteješe, ale zdrěmne. Zamér towaŕstwa běše zakhować mjez nami žiwe wopomnjeńce sławneho serbskeho hraški Bryla a hajić serbski spěw. Wobžarować wšak běše, zo towaŕstwo nimale zyle zaniđe. Nětko pak zhonimy z radosću, zo towaŕstwo z bliišim naležnim powětrom k nowemu žiwjenju wotuči. Přichodna wurjadna skhađžowanka spěwneho towaŕstwa „Bryla" so bliše z časom wozjewi. Towaŕstwo buđe w přichođe pječa jenož swobodne zjednoćenstwo bjez wustawkow atd.

Ze Šunowa. Tak mnoho hosći drje hišće „fabrikska" žurla widźała njeje, kaž minjenu njeđźelu. Ralbičanska „Lilija" tu spěwaše. Čisty wunoš běše za nowy harmonijum tudomneje kapałki postajiła. Knjez předsyda Brojeŕ ze žortniwymi słowami tak nahladnu liśbu witaše. Při składnosći swjedźenja pomjenowa towaŕstwo swojeho pilneho, zasłužbneho dołholětneho sobustawa Jakuba Bjenša-Šunowskeho za čestneho sobustawa. Skutkuje na 30 lět z přikładomnej zahorjenosću we towaŕstwje. Bohaty porjad spěwow tak hładey z harmonisey wuklinča. Práca towaŕstwa a jeje njeprócniwy dirigenty wyšše na wucerja Hajny hišće pźez tak đerje pouđźeny wjeśor myłi-wama. Tu běše widźeć, što pilne woprtowanje spěwanskich hađźin waskutkuje! Po koncercže sćěhowaše wjeselenka „Dźiwje Hilža", z pjera k. dirigenty. To běše nješto! Wšitcy hrajerjo swoju wěc přikładomnje wuwjeđźechu. Sylzy a smjeće so pola přisłucharjow wotmjenjachu. Knjez kaplan Cyž wupraji k. dirigentej a towaŕstwu đźak za tak krasne poskiwenja a za dobry skutk, kiž je „Lilija" z koncertom wukonjała. Njech patronka kapałki wšem dobru wěc myśli. „Lilija", hdyž nětkle „pod sněhom" tak krasnje kśěje, zawěsće w běhu lěta, hdyž je copiss, čim lepje rozkśěje, hdyž ma tola hišće wulke wośne nadawki wukonjeć. Je khwalobne, hdyž ćo w cźišnje so narodnosć haji. Što pomha, hdyž do swěta won nas spěw kliniś a doma w cźichej wjesey wonani!

Z Konjenja. Sobu nałcini połopje đobu je do wśchełatich wśkow nałchoje wołelinu nowałili. Přeśe jałkorzy su je z połeđuśich-krajow wrócźile. Nětcźišnje jmune wjeđro wał je na hišće njeje.

Z Kjšjschowa. Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora jmjeńcźidłe jonđemu wjeđelu swój majtowy bal, kiž hišće đobom źmśi źwjeźech. Sćěwźenki wotuś je pola tudomnego pśeśerjarja Rana a hišće đerje wopytanu.

Z Hrodka. Mnohe cerkwje jatjuherjow pśichwalichu, je ma je je fiwar wodarcka pozjonka we 1 800 000 hriwnow źiwitkow a 1 śichjiwecźkach đale 100 000 hriwnow za wurjeđowanje mśiśe jatjuhich drohow.

Kolchny spěwčk.

Marija w rójskich serśe
Jezusa kołeba.
Do tych rózi mile
Pasły wótčik zahrua.
K nohomaj spěwa
Pisane ji ptaćątko:
Spij, dźećko lube,
Spij — spinkaj.

Lulaje so smjeŕwš.
Luboznišo śće drjemaś,
Přikul mojem khójćka
K maćerinej watrobje.
Spij, dźećko lube,
Spij — spinkaj.

Spij, spij ty hólśeko z njebjes.
Wusni, mój Jezusko!
Jandźelki Će kwerje
Z kśišćałkami zbłyśmi.
Ow swjaty hólśeko.
Zaukźeł wócźerj, zaukźeł jej.
Spij, dźećko lube.
Spij — spinkaj.
Skhił sprśemu khójćku.
Spiš-li, swět wšón wokhrachaje.
Hdźe wócko z njebjes
Tebje swérn stražnje.
Spij, dźećko lube.
Spij — spinkaj.

Jakub Śewćik.

Přilopk.

* **Do pichitkowanjow poranš.** Pśichi jenom đobry khowanju we khwaśe we Wośtkowanjach w powjerśnej śinje pśimjeśkej provinzi je znowźiwiły, źo je jenom rak uprśewuwanje, ze do wuźiwowanja wośow a na mnjenje wotmoły lećo wośe. Jónźu, na kotrej pśiśe, je ma đobi nołu. Pśeś tym wośe wośmanjene pośtowe wo 25 wowtich do womoen.

* **Wujazuja źwela w Parija.** Śowźeśiwe mjeśo ke wśi z wjelkim njeprośenym wuźiwanjom je źo tu 1925. Wo to mjeńśijo mnoha śpodawa wuźiwanja źiwilla śeźi, na kotrejž, hdyž nimo wopomnjeńśidła wośebnego źiwota wjeśe źeźiwili źiwowa a tuna je jenom śiłkowanjom śiwetka wjeśernej śiwenja.

* **Wujazuja źwela w Parija.** Śowźeśiwe mjeśo ke wśi z wjelkim njeprośenym wuźiwanjom je źo tu 1925. Wo to mjeńśijo mnoha śpodawa wuźiwanja źiwilla śeźi, na kotrejž, hdyž nimo wopomnjeńśidła wośebnego źiwota wjeśe źeźiwili źiwowa a tuna je jenom śiłkowanjom śiwetka wjeśernej śiwenja.

* **Wujazuja źwela w Parija.** Śowźeśiwe mjeśo ke wśi z wjelkim njeprośenym wuźiwanjom je źo tu 1925. Wo to mjeńśijo mnoha śpodawa wuźiwanja źiwilla śeźi, na kotrejž, hdyž nimo wopomnjeńśidła wośebnego źiwota wjeśe źeźiwili źiwowa a tuna je jenom śiłkowanjom śiwetka wjeśernej śiwenja.

Listowanje.

6. A. 1. Dokeź je źo kapital hižo we měrcu 1920, poźišku do 15. junija 1922, wróćo pśiśeł, mjenanje po najmjenu mjenjenu žaneho prawa na nahrodnośenje. — **2.** Bjez hišćeńskich pśichipowmjenjenu njehodźi. Za na druhe prašenje wotmoławši. Skóro i Waschrje hołźo budźe? Ma-li je je domjenjowaś rośmnjeśi, dha je ju k temu wjeźetake wuśtawy, na pśi. w Ruśnjichnje je Marcźiny wuśtaw (Martinjačin). To je i małowni wudawkami śednjenje. Jeli je hołźa mjeńśeha 18 lět, njeje wuźiwanjenje, je podpjeru Dźiśanje. Tuj Wam radźimy, ko tajodła na fakturowźiwo wośmišli jawośtajenych je wośrećicźi. **3.** Wośoby wośeże 18 lět mjenaja žanych nahładowy na pozjerju. — **4.** Śchóli dźe śwojich pśichwatnych abo njeśoło śrećicźo we wuźiwanju pytaś, abo pytaś daś, dyrbi źo na wuźiwowanje hnut w Warśawje wobroćiś. Napśiwno rźa: Ne daś Anśawórtuje Amt in Berlin.

8. H. Cźehodła je jmośenje nahodnośnjeśe jtuny wot 1500 na 1200 hr. źo śtaŕ? Je je wośkedźeŕ abo dołžnik pa § 8 nahod. śak. namjetowaŕ a je źo potom jmśenje na 1200 hr, a dła płaćenja danje śehło powćźiwo? Je wam je mośe prawo pa § nahodnośnjeho dodawka (Novelle) dań wot 1. 4. 26 śej źadaś, dokeź śute wumeńenjenje jemu naśtawśe njeśeźi. Njeje paŕ tomu tak, dha ma dołžnik prawo je, źo je zapowźa, dokeź śute wumeńenjenje njeje źwała a njeneśeźi dła płaćenja danje źahonnje. To je po § 17 nahodnośnjeho zakonja śłužnje.

H. L. Z 65 śtami dośpjeźe śtaroźwy, je mać je prawo na śtarobnu rentu. Je źe njeśo jene hać jeśe śtary abo śtaroźwy, hać śmoany i hdźo abo nje. Wót tebo je potrjebne njewobmyślenje.

K. S. Dła łajenja domjenjeho mera pśiśeś budźenje mośe źo najpśiwju na źarjadowarja abo wobhdźerja wotpreśiś, śi je taj je śmóte pśeśa pośtajiś na domje. Jeli źo i jeho śtromy nješto njeśtanje, potom wobwośćeje źo na pośtajiś. To budźe pośtajiś, hać śute budźenje pruhi śtarnoźe rozpowźedźaja abo nje. Po wośbudźe wyśiśeho źarjadźenja śuda wot 6. mcje 1900 mośe pośtajiła wujśiśnośći pśeźedźaś, je źaśeźa je je budźene pruhi jenoź (ad źmeje łapały ako je je śobuśtawco jenoź pśśi śowjeźenych wośtach wośmeź).

M. W. Je-li njeśeźe dołžnikej k pśeźewźaśanju danje na jenu naśtupowanju nadawk dał, dha je je je najśmó mjenjenje tak, łaj njeśmó njeje płaćiś, a teź njeśe wot źiwośeje wómenośtośeje wuźiwobodźenu. Tuto wośtnje płaćejo njeźeźebaśe pśeźe-śmaćź a mośeźe łej źadaś, je direkte na Waš płaćeji.

R. D. Wotwajeńka śtuny ma po hotowym źarjadowanju a wuźiśeźanju je jawśeźi a śtaŕi na pośtajenym mjeśnje wutśewaćź. Je-li nośtaje je śtudźenj wśeźy, łaj wotnaśeźi śtudźeźe, rutowaźi, na ma najpómanśe wośtnje źwoju wómenośtoźej dopjeśnjeś.

K. P. Śtuź maju wuśtawki Waśdeho powołanśkeho derźiśtwa tajśe pśeźedźiśtwa, njeźwóźe je wośo pśeźedźeno tomu njeźe ćiniś. Nam tute wuśtawki śtate njeśtu a taj njeźwóźemy teź wo tym nźeźaśa radu pośtawaś.

M. H. Pośtchikotowanje je wuźiśnje, to podwźiśnit pośtajenj njeśtaś do domu hajpodarja (wośtpośeźaja) pśśi-njeźe. Je-li je wośtnje, dha mośe źo to i pśśiśtwa śtaś. Ale cźehodła njeźeźebaśnjach nadawkow je cźinić. Je pśchinjeźenja je pośtajeźi teź śekowźy wumeńaś, dokeź pośtajenj njeśtaś źiwjaśe do śeźo dośta, łaj wa je pośtajeźi. § 270, 557 śtat. śak. śtuźi (Bürgerl. Gesetzbuch).

B. K. Wot 1. śtośbra płaćiś źe je wumóźeźe, śtaŕej pośtawośtta abo njeźeźebaśe śiwje, ale śaneźo bydleńja wumóźno. Wobe dowośjańśko wośeźnźeźo njeźeźa, je śtośbnja pak 12%. Śtuź je je Wośich śtośbnji pośtajenj pjenjes i 12% jaśeźaź a wośbźeźi je tomu njeźe wapśeźe cźinił njeźe, dha je je i tmo pśśi-jeńe śak. Wośtośeźi pośtajenja pjenjes wośtwośnje śej wot śtośnośeźi wumeńenja. Wóź w śeźej jaśeźnej śtośbe je wośbźeźi śeźo jaśeźi nośbe a śaneźi je wośtnje wośtnjeźe śtośbnja. Wo to i wośtnjeźenja śtośbnja, wośbeźeźe je na pośtajeźi śaneźi.

A. M. Pśśi 60 hr. wośśeźiśtwe mjeźi (wośtnjeźe na mośeź 240 hr.) pośtawośtta je pośtajeźi śeźo wośtnjeźa śej śeźeźi wjeźenja 19,95 hr. śeźośjeźe pośtajeźa. Na śtośbnja je Wam Wóź wośeźeźiśtwo, śtośbi Wośtj śtośbnośt wośtśaźe, wima śeźo pśśi-śeźi śeźośbna śaka, wośeźeźiźeźnźe a śeźośbna śaka śeźi. Wóź je wa wośtnjeźeźe śtośbnja.

B. A. Po Kaśnśkich śtośeźnjach je pośtawośtta Wam śaneźo wośtnjeźeźeźi śeźośbnja je śtośbnja jaśeźeźaź a śaneźo Wóź wośtnjeźeźe je jaśeźnaźeźo śtośbnja (po § 850 śtat. śak. śtuźi). Śtuź wa wośtnjeźeźe wóźa Wam pośtajeźeźa Żidanjow (po § 850 wośtnjeźeźe Wam wośeźeźiśtwo wóźy pośtawaźi). Śeźa Wam śaźźnja, ćeźe je je wośeźeźo-pośtajeźa śeźośbnośtwo a j a śaneźo śeźośbne śeźośbnośtwo. Tu wośtnjeźeźo śtośbnja je j wośtej śeźeźe wośtnjeźe je wośtnjeźeźo śeźośbnośtwo.

Do Pruźeje. Kaśtupowy ministjer je pod L. III. 9. 19 jehnłam wośeźeźiśtwo dowośił, wośtnje cźitanj śaźźe-śmaćź cźitanźe śośeźeźa wuźiwanj. Śtuź je jena jśmła j dowośtnośtje śeźeźeźa śaneźe pośtajeźa jawjeźła, dha na pśiśeźeźnjemu teź śaneźu pośtajeźu je pośtawośtta je wośtnjeźeźo, łaj śaneźo śeźośbnośtwo śaźźnja, wośtnjeźeźo śeźośbnośtwo śaźźnja, wośtnjeźeźo śeźośbnośtwo śaźźnja.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje ja jutjišku žołotu:** Sćuńca a rjenje, wodnjo cźehłiśćo, w nozy njerśnje. We śwedźeśiśtej rjenje a w nozy njerśnje.

*

S Noweho Nožśilła w połodnjoźnej Ruśkej žo pśśe: Tu žurowa žima kuśeji. Thermometer je na 42 śtopjonjow pod null padnył. Dła wuśeśe śmuh žo we wśe śchułach njewuźeji. Pśśi drjohach Krimśeje połnuju wótrny śachadźeja. Mórśta wuźima pola Kerźja je jamjerśta.

*

W Franzowśkej, hdźej dźeći hać dotal jenoź hać do 12. lěta do śchule khođźachu, je źo śchułśta winowałoźej do 14. lěta podłeźśiła.

* *

Franzowśka polizija je we Vitry-Sur Seine" falśchowarnju bankowkow wuśtrěźiła. Argentinśkeho inźenjerta a dweju mużśtwjeh. Kotśi źu falśchowane bankowki we Rheimju wudawali, źu jatjeli.

*

W druhim mandźeźtuje wudata źona we Catanja we Śiećilśkej je śchiwowniła, śi hołźki a jeneho hołźśta porodźiła, kotreź źu wśiće śtrowe.

*

Śchiwórik rano je źo we Sundaśkej mórśkej dróźy blišće wośeh bluwaźeje borh Krakatau nowa łupa i morja wuhóbła.

*

Sorjedu je w ranju a ćśtemnu ranju Śjedmowźeńśkich śtatow połnośnje Amerikі źiłny wétr śachadźał. We Tennaśśeen je źo śchuła powrźićła, pśśi cźimž źu śchinjeh dźeći źmjerćź porźerpłe. We wśeźe méśtach źu źo źśe rjadh drjewjanych khížow źwonałe. W Newyorku je wétr wśeźe śtow wotnow wunićźił.

*

Pernauśi łichiźat „Admiral Grau" je w Cźichim cźeanje do podmórśkeho cźołma śrałył. Nadrobnośźe hišće śe njeźu śnałe.

*

Wudowa Schrźeźana Harkneźa, towaŕśnika Rockefellers śtaŕśkeho pśśi załoźenju „Standard Oil-Company" je 108 miljonow dollarow źawoźtajiła. S teho dyrbi źo 18 miljonow herbśteho dawka źaplaćeźi.

*

W Nikaraguaźtim jeźoru je na jenej łupe wułkan Ometepe wuprażnył. Pod nim bydlaźe mohohlerśtwo je i hrozu cźełto. Popjełowły dośćeźi 10 mil dałeko pada.

*

W Merika je źtyłne śemjerśenje bźło, łaśźeź źa wśeźe lět njepomnja. Nekotre wośy źu źo śapuśćiłe.

Swójbne powěsće.

Sćmrěli: Bjedrich Rózeł w Subrowicźy. — Charlotta źwud. Anderlowa w Budyśchinje, 76 lět. — Hendrich Cerbel, wośchkhi pójtenj jekretaŕ w Łubju, 57 lět. — Emilia Schmeńzowa rodź. Oborśchez we Wejerezach, 74 lět.

Hamśke wozjewjenje z Budyśina.

Do źapśa łoźbnośeźo prawa bu Bjeźa źapśane, je pśśeźeźaj Guśtaw Hermann Franz Gert; w Budyśchinje nima prawa źarjadowaźi a wuźiwaźi śamośtajne śwójeźe mandźeźśkeje Elźy Marje rodź. Sterneźej, łaj bu i mandźeźśkim źrećenjenom je 26. marja 1927 pośtajeźe.

Hamśte źudniśtwo.

Do regiśtra łuśkanśkeho prawa bu Bjeźa źapśane, je kaufmaŕ źiwnośćeźe Ernźt Müller w Wótnowźjach wima prawo źarjadowaźi a wuźiwaźi śamośtajne śwójeźe mandźeźśkeje Emmy Mathildy rodź. Rosałeź, łaj bu to i mandźeźśkim źrećenjenom je 28. dezembra 1927 pośtajeźe.

Hamśte źudniśtwo.

Do źapśa łuśkanśkeho prawa bu Bjeźa źapśane, je wjeźnik aukcionatora Korła Bjedrich Walther w Budyśchinje wima prawo, wośtajeźaźi a wuźiwaźi śamośtajne śwójeźe mandźeźśkeje Anńeźy Helene rodź. Grjeźchowej, łaj je to i mandźeźśkim źrećenjenom je 6. januara 1928 pośtajeźe.

Hamśte źudniśtwo.

Na łoźbnem 242 wuźiwaźeźnja rośtjeźa bu Bjeźa źapśane, je wjeźnik **Bruńa Pźiwoźa** a źtaŕźeźa a. ł. tow. **w Budyśchinje:** Towaŕśtwowe śeźźenje z 1. 12. 1899 bu je wośtawźeźnjenjom generałneje źeźeźnośeźe z 19. 12. 1927 pa notaŕiźkim protokoła je źawźeźeźo daja w § 18 pśśe-nźeźeźe. Nyńźe 20 źtam. śeźźenoźo wośtawźeźnjeźo śeźe śeźźe wa jedna hora, łóźe 20 źtam. śeźźenoźo śeźźe śeźźeźnośeźe wa 1 hr wa źaźoź § 2 łóźe. 2 hr-łaźeźeźo 20 Śeźźeźo.

Hamśte źudniśtwo.

Hać k nowemu źnjanu źano **picy** (Naturalien) wjacy

njekupujemy!

Wojerski zastaraŋski hamt.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija" zeńdže so wutoru, 31. januara, wječor ½9 hodź. w „Kat. towaršowni" k měsačnej zhromadźiznje. Wažne a zwjeselace sobudźělenja! Tuž přińdźe wšitcy! Hosći stajnje rad witamy. Předs.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo" zmeje njedźelu, 5. mał. rožka, popołd. w 4 hodź. na wosadnej zali swoju hłownu zhromadźiznu. Přednošk ze swětłowobrazami zmeje k. wučeř Wjela. — Wšitke lube sobustawy a hosći přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć" zmeje přich. srjedu, 1. mał. rožka, spěwanje. Dirigent.

Delni Wujezd. Tow. „Zabrodka" wuhotuje njedźelu, 29. wulk. rožka wječ. ½8 hodź. w Haškec hoscencu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja a přećeljo serbskeho ludu so k tomu wutr. přeprošuje. Preds.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow, wuhotuje sobotu, 28. wulk. rožka, wječor w 7 hodź. w žurli „Ballhaus" na Budyskej dróży 35 (Bautzener Str. 35) swój 49. założeński swjedźeń z přednoškami, z dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja z blizka a z daloka so nanajwutrobniše přeprošuja a su nam lubje witani. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wuhotuje přich. njedźelu (29. I.) swój lětuši zymski swjedźeń ze spěwami, z dźiwadłom a rejemi w Henzlec hoscencu. Wšitcy Serbja a wšitke bratrowske towarstwa so najwutrobniše přeprošuja. Předsydstwo.

Khwaćicy. Hłowna zhromadźizna našeho „Serbskeho towarstwa za Khwaćicy a wok." wotměwa so přich. njedźelu (29. I.) pola k. Šołty. Započatk z dypkom 4 hodź. Wažny porjad. Přińdźe pak wšitcy a to prawje z časom. Přednošk. Předsyda.

Kulow. Spěw. tow. „Bratrowstwo" wuhotuje přich. njedźelu (29. I.) w hoscencu „Němski kčžor" wječor z dypkom 7 hodź. swój 30. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budże so cyle nowa wjeselohra w třoch jednanjach „Założeński swjedźeń". Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka nanajwutr. přeprošuje předsydstwo.

Łuž.-Serbski Sokołski Zwjazk. Hłowna zhromadźizna zwjazka budże njedźelu, 29. januara, popołdnju z dypkom ½2 hodź. w Serbskim Domje. Porjad: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety. Jednoty njech swojich społnomócnjenych zastupjerjow w postajenej ličbje wotpósćelu. Tohorunja wočakujemy bohate wobdźělenje sobustawstwa wšěch sokołskich jednotow. — Namjety maja so hač do 20. t. m. pisomnje zwjazkowemu jednaćelej zapodać.

Porsicy. „Jedn. Sokoł" ma wot nětka zaso kóždy pjatk wječor ½8 hodź. swoje zwučowanje. — Přińdźe pak zaso wšitcy cyle wušće a to trochu z dypkom! Načolnik.

Pražskich spěwarjow nastupajo! — Přichodna pruha je, kaž wučinjene, přich. njedźelu (29. I.) popołd. w štyrjoch w Serbskim Domje. Kóždy spěwar dyrbi swój hłós sam wobkmjeńšić! Štóž to njezamóže, njech radšo wotstupi a so na zjězdže jako hósć wobdźěli. Kóždy spěwar abo spěwarka dyrbi w spěwje kruće stać, zo před swětowej hudźbnej zjawnosću ze wšej česću wobstejimy. W poslednjej pruzy (w měrcu) ma so wšo z pomjatka spěwać. IH. dirigent.

Tydźeńska skhadźowanka a wudomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje"; potajkim přichodnu póndźelu. Sobustawy M. S. a hosćo su lubje witani. Předsydstwo M. S.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bróžanicy. — Za nawěšk: O. Janak w Budyšinje. —

Inventurske wupředawanje

mužaccje, žonjaccje a dźěćaccje drasty

skónči so sobotu.

Štóž nětk hišće kupuje, wjele pjenjez lutuje, dokelž so drasta njepotuńši, ale płaćizny přeco bóle postupuja.

Wše wěcy su tak zniżene, zo so woprawdże dźiwaće!

Prošu, přińdźe a přeswědźće so!

Drastowy dom Karl König

w Budyšinje na Žitnej hasy 4.

Lowkec korčma w Malešecach

Sobotu, 28. jan. a njedźelu, 29. jan. so

kózło-piwo toči!

najl. kolbaski najl. pampuchi

Přećelnje přeprošujetaj **Aug. Lowka a mandź.**

Hotel „Běły Kóń"

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wuprahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Poskićam:

čelace mjaso	punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso	punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerzujene mjaso	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu		**10** pj.
čopte kołbaski		**10—20** pj.
wšelaku kołbasu		**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk. mištr na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Žony! + Žony!

Wuplóčkowace aparaty

irigatory, životowe wobwjazki, mješane wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowa hołowčki podtołki, štaliki za prědki, štaliki za pačemi. też wulki wubjerk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroće so dowěrliwje na

K. Wagnerowa

w Budyšinje

před Šuleńskimi wrotami čo. 9

Gardiny

přikrywy ◆ dźěćace šaty

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću 9.

Wupor jedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času z ruku šita, z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdź.)

Crepe-gumijowepódušе

so na wšě črije přičinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Ložowe damasty

běłosmuhate nawoblečenje, ložowe pochyły, najl. wupjerki płasne ložowe nawoblečenja kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo. 11 znapřeča hosć. „Zlot. hwězdy"

Kak nam pomhaš?

1. Hdyž podpjeraš naše serb. pismowstwo.
2. Hdyž čitaš serbske nowiny, časopisy a knihi.
3. Hdyž susodow a přećelow za sobudźěło namołwješ.
4. Hdyž nam podawaš hnydom najnowše powěsće za nowiny, kotrež zapłaćimy.
5. Hdyž jenož w tajkich wobchodnach kupuješ, kotrež w našich nowinach so poručeja.
6. Hdyž swoje potrěbnosće abo předaća w „Serbskich Nowinach" wozjewiš.
7. Hdyž wšě čišćerske wěcy w serbskej čišćerni skazaš abo ju druhim poručeš.
8. Hdyž sebi kupił podźěł našeje čišćernje, kotryž so wysoko zadani.

Swój k swojemu — Serb k Serbej

Dobre wupjerki pjerja, wotmjane **Reform-spódnje posołcka, přešiwanki** (Steppdecken) poručataj

A. Rulze a syn

w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 4.

2 PS motorske kołoa

z elektr. swěcu, bjez wjedźeńca, a dawk. wopisma . 365.- hr. Też na wotpłaćenje. 80.- hr. napłać. a zbytk hač do 12 mjes.

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29

Počehnjenje na sofy jara tunjo

linoleumowe a kokosowe běłace rólowanske ruby, łož. šaty tunjo

J. Erler w Budyšinje

Zwonkowna Lawska baza 10

Kheža na předań.

W Banecach pola Bačanja je kheža čo. 5 z bróžnju a hródźu a z 2 kórcomaj zasydlenskeho pola a pot kórca łuki hnydom na předań.

Wšo dalše pola wobsedźerja.

Składnostna kup!

Motorske kolo

z elektr. swěcu, bjez dawk. a wjedź. wopisma, derje zdźeržane 195.— hr.

Max Seifert, na Kamj. hasy 29

Vogtlandske wumělske **gardiny**

kupujeće stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeča hosć. „Zł. Hwězda". Ręcu serbski

Dźěćacy wóz,

jasny, je jara tunjo na předań w Budyšinje, Königswall 3 p. l.

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, hencin atd.

podawa ze sklada

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27

Jnventurske wupředawanje

wot soboty, 28. januara 1928 hač do soboty, 4. februara 1927.

Cyle wosebje tunjo! Zbytkne dźělby a w płaćiznje zniżene

gardiny, gardin. tkaniny, poł-stores, tkaniny k dekoreŕowanju, linoleumowe zbytki a t. d.

Otto König při Mjasowych jětkach čo. 3

Jednota

Tow. katolskich Serbow w Drježdźanach

woswjeći swój

założeński swjedźeń

sobotu, 28. januara 1928,

wječor w ½7 hodź. w žurli Ballhaus Bautzener Str. 35 Budyska dróha 35

Poskiceja so **přednoški, dźiwadło a reje.**

Wšěch lubych přećelow z blizka a z daloka k tomu najwutrobniše přeprošuje **předsydstwo.**

Přesadźowanje paln. drjewa.

Sobotu, 28. januara, popołdnju w 3 hodź. budźa so na Worklečanskim ryćerkubłerskim rewěrje

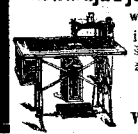
wokoło 25 rm twjerdych a mjechkich rólow a wokoło 40 rm dołhich hromadow twjerdcho a mjechkeho drjewa

za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawaś. Kupcy zeńdu se w drjewniśu při Handrikec haće.

Ryćerkubło we Worklecach.

Wikowańnja z jězdnymi kolami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornjerskej hasy 10

jězdne kola šijac. mašiny žim. mašiny gramofony z platami

Wěcy wustoja na wuporjedźerja.

Mam wot **soboty, 28. januara,** w hotelu **„Markgraf" w Budyšinje** wjetši wubjerk sylnych a srěnjosylnych dźěłanskich **koni** na předań abo k zamjenjenju.

Gustav Panitz, hosćenc w Kotecach. Telefon: Wóspork čo. 333.

Čitajće a rozšěrjejće

„Łužicu"

časopis za zabawu a powučenje.

Płaći lětnje jenož 3 hr.

Skazajće sebi nowy lětnik hnydom w Smolerjec knihićišćerni a knihařni w Budyšinje Serbski Dom

Příloha k čisłu 23 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 27. januara 1928

Powitanje nowoho fararja w Huscy.

Sćrjedu 25. januara powita Husćanska wosada swojeho nowoho duchownopastyrja, kujesa fararja Niednera z Lipiska. Tójle kujeza zyrkwinskeho pschedsteježerstwa podachu so na dwórnischcze do Sićzenja, so bychu jeho tam postrowili. Wobsadni wjeselkowachu jeho pschi cześtnych wrotach. Tu powita nowoho duchownoho jako prěni w mjenje wuczerjowo schuliśi wjedyn kujes Krawz w wlěšich słowach. Zyły wobsah tuteje powitanskeje rěcze njebě możno zrosumnić, dokelž hudźba k tomu pilśachu, a halle na tónzu, hdyž běśche pschestata, běchu poślednje złowa zrosumnicz, jich myśl běśche tale: My wuczerjo žmy tu pschiśchli, to je dopokas, so žmy swótninu pomhacz twaricz móst mjes schulu a zyrkwinju a wobhladujcemy so jako twarjaz mischerjo na jenym brjohu a wuczakujcemy wot Waš, so budźecze z nami twarśli mischtr na tamnym brjohu!" Jako druhi powita kujesa fararja Niednera kujes měschczanoša Wjazka jako jaśatnjeř Husćanskeje politiskeje gmejny. Słonczejne pschidujeze maja holczka hrónczko a pschepoda kujesej fararjej kwěćel. Widźomnje jwjeselcemy swupraji na to kujes farař wschitkim swój najwutrobnischi dźak.

Na to cjehnjesche žiwjedźeńśi cjah pod zwonjenjom zwonow do Huśi pscheđ faru. Tu cźakachu kujes hrabja Schall-Riaucour, kujes farař Wjesař-Hodźijśi a nědyschi Husćanski dolholetny duchowny, kujes farař na wotp. Handrik. Jako tuthwilny wosadny wikar mjesesche kujes farař Wjesař powitańsku rěcź, kotruž zakoji na zkowu 121. psalma „Ja pośběham swojej wocźi k horam, z wotkelž mi pomoz pschińdże". Jako druhi jimasche so kujowa prjedawschi duchowny, kujes farař Handrik a pschejesche žiwojenu naplědnikej zboze, jako pśches tšěmy próh stupi, pśches kotruž je wón pśches 36 lět dolho won a nuts zhodźił. Widźomnje hnuty dźakowasche so nowy farař a wupraji próstwu, so by wosadna jemu pomhała twarić kraleństwo Boże. Na to wuspěwachu zhromadzeni zkerkuśi „Njech Bohu dźakuje ze wutroba wschěch ludźi". S cźichej modlitwu so žiwjatoczńosćej skónczi.

Wjedro na dnju pschikhada naschemu nowemu duschownopastyrja běśche rjane. Zbła wjeś běśche so rjanu pletwu pychu wobletka, z zyrkwje, schule a khěžow znahowacu so khorhoje. Hačrunjeż my Sserbjo wobkrutnjemy, so njeběśche możno, so serbskemu fararja bostachny, pschejemy pak tola knjesej fararjej Niednerej wjele zboża a Bożeho žohnowanja k jeho skutkowanju w naschej wosadze. H.

Cyrkwinska powěśće.

S Budyschina.

W Michałskej zyrkwi:

4. njedź. po Tśojch kralach w Michałskej zyrkwi rano we 8 hodź. Boże wotkrjanje serbśke, dop. w 9 hodź. serbśka a dop. ½11 hodź. dźećaza Boża słužba (farař Kapler).

Wutoru pop. w 3 hodź. towaršstwo žonow na dwórnischczu.

Krajnozyrkwinske sjednoczeństwo w Budyschinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu wjeczor ½8 hodź. je evang. zhromadźizna (f. farař Paul, rěčnik); schwórtk wjeczor we 8 hodź. je Sibliska hodźina.

Sjednoczeńśiwowy wothładar Zimmermann śmjeje bibliske hodźimi jutšu jutšu w Semjicach a schwórtk w Budyschinje. —

Swjasć młodźiny za rosćahowanje schesćesćanjstwa w Budyschinje pschi Połnym hrodźiku 6.

Njedźelu wjeczor ½8 hodź. je wjeczerska schuła.

Sjednoczeńśiwowy wothładar Zimmermann śmjeje bibliske hodźimi njedźelu wjeczor we 8 hodź. w Krakezach, pónjedźelu we Wósporku, wutoru w Drožźiju, sjedźu w Motyldle, schtwórtk we Wolframezach a pjatk w Rodezach, pschego wjeczor we 8 hodź.

S Buoetšez.

4. njedź. po Tśojch kralach śmje farař Domaschka rano ½8 hodź. serbśku swjatu spowjedź, farař Bójz dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke pśedowanje.

Sśrjedu sjhromadźizna žónskeje młodźiny.

Schwórtk wjeczor w 7 hod. śmje mišijójništi nahladowar Handmann němšku mišijónsku Božu słužbu.

Zyrkej je tejena.

Psched zyrkw. burjemi so kolekta za dźelo swjatoho mišijónstwa sbéra.

S Budyschinka.

4. njedź. po Tśojch kralach buduje so dop. w 9 hodź. serbśke pśedowanje cźitarj, po nim serbska spowjedź: kujes farař Lic. Mrózak w Budyschinku.

S Baria.

4. njedź. po Tśojch kralach rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbśta Boża słužba.

Wutoru pop. w 3 hodź. posedźenje žónskeho towaršstwa.

Semrěli: Bjedrich Arnoscht Rößel, rentnidóstawar w Subowicy, 90 l. 9 m. 24 dn. — Hanna Gusta Herlez, rentnidóstawarka w Bukojnje, 55 l. 5 m. 14 dn. *

S Bukez.

4. njedź. po Tśojch kralach rano ½8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbśta a ½11 hodź. němška Boża słužba. Pop. w 2 hodź. dźećikemschenje.

S Cźimcho.

4. njedź. po Tśojch kralach dop. w 9 hodź. němśka a w 10 hodź. serbska Boża słužba.

S Hodźija.

4. njedź. po Tśojch kralach śmje farař Voigt rano ½8 hodź. serbśku spowjedź, dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemschenje. (Farař Wjesař je w Hušyn.)

Sśrjedu pop. w 3 hodź. je sjhromadźizna žónskeho towaršstwa w Mrózej hoscenzu.

S Hrodźiščcza.

4. njedź. po Tśojch kralach dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba. Wjeczor w 6 hodź. němska a w 7 hodź. serbska Boża słužba w schuli w Drožźiju.

Wutoru 31. januara wjeczor we 8 hodź. bibliska hodźina w Drožźiju (sjednoczeńśiwowy wothładar Kichijan z Wólcje Hory.)

S Huśi.

4. njedź. po Tśojch kralach dop. w 9 hodź. japoklajonje fararja Niednera pśches superintendenta Fröhlicha. Nastupne pśedowanje. Zyrkw. kór.

S Huczinu.

4. njedź. po Tśojch kralach rano we 8 hodź. serbska spowjedź, dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. kemschenje za dźećzi.

Pokrowany bu 17. 1. Jan Waltaŕ Wrázer z Wrěsiny, 17 lět 9 měsjazow stary.

S Khwaćizu.

4. njedźelu po Tśojch kralach je dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemschenje, ½12 hodź. kemschenje za dźećzi.

Pjatk 3. februara śmje mišijonaŕ Handmann pschenošeńk je śwětłowobrafami z mišijónskeho dźěła wječor. ½6 hodź. w Nowakez hoscenzu we Wulkej Dubrawje a wječor we 8 hodź. w zyrkwi w Khwaćizu.

S Kulšicha.

4. njedź. po Tśojch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowjedź z Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbśke a ½11 hodź. němśke kemschenje. — Pop. ½4 hodź. serbśke kemschenje se spowjedźu w Nowschanskej schuli.

Wutoru 31. jan. wjeczor z dypkonc we 8 hodź. we Schusterez hoscenzu w Kulšicu mišijónski pschehonoschi mišijónskeho nahladowarja fararja Handmanna-Dźiedźanskeho se śwětłowobrazami. Pop. we 4 hodź. hižom mišijónski pschehonoschi se śwětłowobrazami w Komorowskej wjesnej schuli.

Semrěli: Hana rodź. Kichijanez, sawostajena wudowa Handrija Budnarja, žiwnoscerja w Kobjelnju, 73 lět, 9 m. 2 dn. stara. — Heinz Werner Wjenschez, mandź. synk Augusta Wjenscha, murjerja w Kobjelnju, 10 dn. stary.

S Kotez.

4. njedź. po Tśojch kralach śo dop. w 9 hodź. němske pśedowanje cźita (wosadny kantor).

S Łupose.

4. njedź. po Tśojch kralach dop. w 9 hodź. serbśke a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S Makleschez.

4. njedź. po Tśojch kralach dop. ½9 hodź. serbśke kemschenje se zbérku za serbśke evang.-luth. knihowne towaršstwo a ½10 hodź. wosadna zhromadźizna, dop. ½11 hodź. je kemschenje za dźećzi.

Na „Ptačim kwasu" w Budyšinje.

Měšćenjo a wjesnjenjo jako hosćo „Nadźije".

W Budyšinje, 25. wulkeho rožka.

To dyrbiš wostajić: Kwasny nan — tak mjenowany Pawoł Krjećmaŕ w Budyšinje — a jeho swěrni pomocnicy wěźiła kwas wuhotować. Na přeprošowanje so wosebje wusteja — ertnje, pisomnje, samo brašku do domu pósłachu, kiž njebě khromy na hubu. A hlejće! Hosćo sej njedachu dwójcy kazać. Daloko přez 500 jich dóńdże a tak mějachmy kwas, kiž swojeho runjeća w Serbach pyta. A kelko znamjenitych hosći so zeńdże! To mohł cyle liśiny napisać. Měšćenjo a wjesnjenjo, samo z dalokeje Pruskeje, zhromadźichu so w bratrskej lubości we wulkim kwasnym domje, w „Krónskimaj" žurlomaj. A blida běchu wšě wobsadźene.

Ale překlepany, kaž kwasny nan je: Swoje njewjesty wón njewuda, hewak by po nich a po towaŕstwje było. Wuhotowa „Ptači kwas". Dźěše radšo do kruhow łužiskich ptačatow a wudawaše te sroki, gahije, pocpule, łastojki a kaž dźě wšě rěkaja. A štož hišće zbywaše, to wuhotowa rjany koncert jako kwasnu hošćinu. Też zahrachu nam wjesole dźiwadła a tak běštej duša a wutroba spokojenej. Najprjódcy wustupi cyły khór pod swojim „wowćerjom". Witaše Łužicu a swjaty wječor, žarowaše wo wopušćene holčo pod hrodźišćom a dachu baćonej klepotać, kiž też do koncerna domjacoje ptačiny słuša. To běchu hudźbni kucharjo Frajslag, Słodeńk a Pilk přihotowali. Wowćer bě jim z dobrym wjednikom a wětcy hladachu na jeho kijeśk. A potom wustupi sobobik wječora we wosobje kujeżny Julije Bonary, operneje spěwarki při měšćanskim dźiwadle. Ma słowjanski jazyk kaž my a tuž wódźeše w serbšćinje nam tak nježnje a zasy raznje zaspěwać. Skorżeše nam pod bělej brězyćku, spěwaše wo wulkej lubości a porokowaše njewušnikam, kaž běštaj to Krawc a Kocor připrawiłoj. A dale hišće sahaše: Arija ze opery „Pique Dame" wot Czajkowskeho a „Haj-da Trojka" (ruski trojozapřah) přednjese w krasnej rusk. narodnej drasće a pokaza we wšěch spěwach swój rjany dosytny organ, kiž do wyšin saha, ale też do zonoroweje hłubokosće. Julija Bonary je Słowjanka z cełom a dušu: wuzběhnyć so wosebje dyrbi, so wona ćežki serbski tekst z hłowy spěwaše, štož sebi najwjetšu khwalbu zasłuži. Wona je za nas nowa hwězda na njebju słowjanskeje hudźby a nadźijomnje změjemy přileżnosć, ju bórzy zaso pola nas słyšeć. A naš łužiski spěwaŕ, Emil Słamaŕ, witaše z cuninm hłosom wšěch lubje k nim a po žadanju za dominu namołwješe młodych Serbow kruće po sokolsku so zahorjeć za wótčinu a narod. Wobeju přewodźeše na rjanym Försterowym kŕidle naš slawny hudźbny mištr Bjarnat Krawc, kiž běše rad na „Ptači kwas" přikhwatał a nas ze swojim wumělstwom wokřewił. Kóždy připosłuchaŕ dyrbješe so nad jeho přewodom zradować.

Na wšě tute zdobne myślički nawjazowaše kwasny rěčnik, přećel Riota z Rakec, spominaše na ludowy swjedźeń Ptačeho kwasa, kiž so dźensa woswjećuje. Do wšeho wjesela měša so kusk zrudoby. Zdobom swjećeše so na swjateho Pawoła wobroćenje. Tajke narodne wobroćenje přeješe Serbam, zo hy lud k nowemu žiwjenju so wobroćił. Dyrbimy dobyćerscy so pozběhnyć nad duchom, kiž chce wšo idealne zničić. Mamy naš narodnosć wohlidałować jako něšto swjate, wo nju so prócować a wojować. Starši maja so postarać, zo so jich dźěći jako Serbja wočahnu. Swójby dyrbja w tym dobry přikład dawać. Njesmějmy so žanemu wichorej so podćisnyć. Hladajmy, zo so wšudźe serbske šule natwarja. Dorost dyrbi so za narod zahorić, swěru dźeržeć swojemu narodej a swoje narodne słužbjenje też dźeržeć. W nadźiji na Boha wšo so k lěpšemu wobroći. Zbožowny, kiž je puć namakał narodny, čećacy ze žórła wěčneho Boha. Cheemy dźěłać za lud, naše zboże steji a padnje z narodnosću. Idealna zmysłenosć měła kóždemu něšto być. Cheemy Serbja być a wostać hač do poslednjeho zdychnjenja. To běchu wopraždże kwasne słowa, čerpane z wutroby, so za narod horjaceje. A namaka puć do serbskich wutrobow. Bychli so jenož wšitcy po nich měli.

Nětko sćěhowachu žortne wšelićizny. Tammi tŕo trunjeni — Jaromeŕ Wačka, Baldrijan Wuchaŕ a Nosakec Jank z Kulowa (rěčeše dźe też po Kulowskim) spěwachu jedyn přemoh druheho k swojej Enlaiji, jedyn tak a druhi hinak. A hdyž jedyn słowow wjacy njenamaka, zyńcešе melodiju dale, zo mohł swoju lubu zmjerćić. Ale wšo podarmo, doniž zapřimnychu, zo bě tuta lubа wšěch za nós powodźiła.

Tamnemu hosćej z klóšterskich stron bě předsyda šuknył, zo bě „Nadźija" wulku šklu wustajiła. Nježdaše pak do njeje poprjancow a druhich khłóšćenkow, ale zo bychu so nowe sobustawy za towaršstwo do njeje zabludźiłe, zo bychu k lětu we wjetšej ličbje móhli swjećić „Ptači kwas". Njeje runje česćowne, zo łužiska stolica, hdyž wjele tysac Serbow sydli, nima hišće sylniśeho spěwneho towaršstwa. Te mělo po ličbje być přikładomne za cyłu serbsku Łužicu. Tuž hósć wosebje młodźinu napominaše, zo by sej swojeje přisłušnosće napřećo narodej wědoma była. Snadź su słowa na płódnu rolu padnyłe. Přichod nas powući.

Hdyž so młoda žona, kiž je hewak jenož klavěr pinkotała, w knihach leżała, francowski a jendźelski parlowała a spokowała, nawrjenje zmuži, dha wšak je bjez dźiwa, zo so ji „Prěni wobjed" (po M. Z.) potom njeporadźi. Hdyž so hišće k tomu tajka służobna přidrnži, kaž Haplec Kata, dha je začink hotowy. Derje wšak, zo hosćo přeselenu poliwku a spalenu pječeń jěsć njetrjebachu kaž młody muž, kotremuž dyrbješe po wuživanju někajkeho pudinga domjacy lěkaŕ pomhać. Tutu wjeselohru wuwjedźechu wustojni hrajerjo wulkotnje, zo sej wšelacy kwasarjo wuprawdźe ze směchami brjuch dźeržachu.

Mots Wrócostup z Kukec šwikaše serbskich přepřekšnaŕjow, kotřiž nochcedźa z nowym časom doprědka kročić, nochcedźa našu rěč wuńišeć měć wot germanismow, kotřiž zwohidźa rěč a činja nas směšnych před susodom.

Kwasny program běše jara bohaty, přebohaty. Traješe na wšě tři hodźiny, a tola so připosłuchaŕstwu njewostudźi. Ale młodźina poča njesećerpliwa być, dokelž so jim rejka přikrótśi a kwasni hercy běchu hižom při spočatku swoju hudźbnu wušiknosć pokazali. Wšzo też při rejcy rjenje hudźachu — serbski, němski a njezenarodnje a loike nóžki dachu so do skoka, doniž dokónčna mjeńšina bješe, kotruž dopisowaŕ dočakać njemóžeše. Ale wo tym je přeswědčeny, zo je so wšem lubiło a „Nadźija" ze swojim „Ptačim kwasom" Serbam rjany wječork wuhotowała, kiž budźe serbskej zmysłenosći poměkować. Temu maja naše swjedźenje służić. Tohodla měli so Serbja tych zdalowałi, kotřiž kaža naše ludstwo — wosebje na wšach —, hdyž so serbska rěč ze swjedźeńskeje zjawnosće wuzamknje, hdyž su Serbja duchowni wotročkojo někajkeje cuzeje abo njenarodneje kliki. Swój k swojemu! To hesło pěstuje „Nadźija" kruća a tuž měle so wšě kažace pospyty wot njeje wotwobroćić. A k lětu: Vivat sequentes!

S Miwalala.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. němske kemšenje. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći.

Sćerjedu wjeczor we 8 hodź. jónske towarstwo na farje.

Sćehwórtk pop. ¼5 hodź. jónke towarśwo w Adolfiźi Lyże.

S Njeśmaćidła.

4. njedź. po Tśoch kralach rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. němśka Boża śłužba.

Sćerjedu we 8 hodź. wjeczor towarśtwo młodych holzow (wotdźelenje 2) na farje.

Sćemrśći: Pětr Malchar, dźěłaćeł w Milleźach, 65 łět, 3 męź. 4 dn. starh. — Marja Rjenkowa, kowarka we Górkach, 71 l. 1 m. 13 dn. stara, we Njeśmaćidle khowana. — Arnoźit Rudolf Polźnik, posonczyn šiwi w Sćerśu, 9 m. 25 dn. starh. — Madlena šwob. Hübźicka rodź. Jurkez w Cźornym Hodlerju, 85 l. 4 m. 17 dn. stara.

S Rožaćiz.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. němśka Boża śłužba, po tutej němśka spowědź (farar Kunja-Kettićanśki).

S Nowowsi.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. němśke kemšenje. — Pop. ¼3 hodź. towarśtwo młodźenzow: hyrowa. je ja na farje.

Pjatk 3. februara wjeczor ¼8 hodź. towarśtwo jonowa na farje.

S Porśhiz.

4. njedź. po Tśoch kralach hnydź rano we 8 hodź. němśka spowědź, dop. w 9 hodź. němśka a ¼11 hodź. serbśka Boża śłužba. Dźěćaćelnjenje w Porśhizach dop. ¼11 hodź. za młodźiche, pop. ½2 hodź. za starśe dźěćeji. Wjeczor bibliśka hodźina w Krnkezach (hujes wothladar Richijan. —

Kutora wjeczor rozmnožowanje posawnišow.

Sćejedu wjeczor we 8 hodź. serbśka bibl. hodźina we Porśhijach (w nowej šchuśtej śiwi).

Sćemrśća je Hana šwob. Haschkowa rodź. Mirtschinez, wobdźerka w Krnkezach, 71 l. 7 m. 9 dn.

S Rychwałda.

4. njedź. po Tśoch kralach je dop. w 9 hodź. němśke a ¼11 hodź. serbśke kemšenje.

S Wóślinka.

4. njedź. po Tśoch kralach dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. němśke kemšenje. — Pop. ¼4 hodź. młode holzy na farje.

S Wisowa.

4. njedź. po Tśoch kralach ozdrć śpowědź nowowsi. Dop. w 9 hodź. ja pobožowanje cźišo (Kantor Šcźil). — Pjatk 6. wjeczor we 8 hodź. je na farje bibliśka hodźina (Gdrocźerśtwowy wothladar Richijan i Wjelcje Hory).

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 27. januara 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,191	100 pólsk. złotych .	46,95
jendźelski punt .	20,43	100 čěskosł. krónow .	12,42
100 šwajc. frankow	80,705	100 franc. frankow .	16,472

Na Barlinskej burzy ešcekuju kurzy wčerca znowa pospušchejowachu. Pśichcejšuju fu wšchekake, khowuje špekulatiwneho rahu. Jawa měrne běchu šaso wiki ł dołżnymi a rentowymi śiśejuzami.

Produktowe wiki pśchinješechu wčerca źniżenje pśchećižnych płacźijnow two dalšche 10 pj. po zentnarju. Sšwětowe śtłady pśchećiżh fu runje won hórkłe. Tuž je ł cźežka wuśłodow, so pśchećiże wšeke postupi, kśeje fu dalšche źniżenja możne. Wčerca płaćeżeše zentnar

w Barlinje

pśchećiży 11,55—11,70 hr., rožki 11,70 hać 11,80 hr., jećmjenja naśeńjeho 11 hać 13,50 hr., wowśa 10,10—10,65 hr.

w Lubiju:

pśchećiży 12,20—12,50 hr., rožki 12,20 hać 12,60 hr., jećmjenja naśeńjeho 12,50 hać 14,25 hr.

W termińowym wikowanju

ja měrź: pśchećiży 13,12½—13,15 hr., rožki 12,98¼—13,02¼ hr.

ja meja: pśchećiży 13,38¼—13,36¼ hr. a rožki 13,27½—13,30 hr., wowśa 11,85 hriwnow,

ja julij: pśchećiży 13,72¼ hr., rožki 12,83¼ hać 13,85 hr., wowśa 12,07½ hr.

Wiki wjeczerawšche w Kamjenzu.

Sšydrožiły kał 50—90 pj., wuorchej 15 pj., kołrabi 15 pj., cźerwjeny kał 20—25 pj., bźły 15 pj., włośk 20 pjenježkow, rožowy 60 pj., śelony 30 pj., jedźna loboda 40—45 pj., zybła 25 pj., běrwy 6 pj., jabłuka 10—30 pj., amerikanśke jabłuka 80 pj., wotrjechi 50—70 pj.

Wiki wjeczera w Lubiju.

Wintra 0,90—1,05 hr., jejo 17—18 pj., twarohy 25 pj. měd 1,50—1,60 hr., hujny 1 hr., tamy wolij 1,60 hr. a bźły kał 15 pj., cźerwjeny 25 pj., karoty a morchej 10 hać 25 pj., jedźna loboda 50 pj., kwćkaty kał 25—70 pj. kołrabi 5—10 pj., zybła 25 pj., śelerij 35 pj., banje 10 pj. pśtrśchćikło 10 pj., jabłuka 20—30 pj., kśeń 70 pj., wšośke zwarjechi 30—75 pj., šwinjaze mjaso 1,10—1,20 hr., howjaze mjaso 1—1,10 hr., cźelaze 1,10 hr.

w Chorjelju

Wintra 85 pj. hać 1 hr., jejo 15—18 pj., śchćuśki 1,20 a karpy 1,20 zr., tamy 1,80—2 hr., kwaty 90 pj., hołbźi 0,80—1 hr., jajcy 8—9 hr., kaćki 1,40 hr., ža̧anky 2,25—3,50 hr., karnike 2,25 hr.

Wiki šchćwórtk w Khorcźebuśu.

Wintra 1,80 hr., twaroh 30—35 pj., jejo 17—18 pj., tamy wolij 1,40 hr., howjaze mjaso 0,90—1,10 hr., cźelaze 1,10—1,20 hr., šlopjaze 1,20—1,30 hr. a kwty 30 hać 40 hr., hołbźe 0,80—1 hr., łhapony 2,50—3 hr. a hujny 1,25—1,40 hr., śchćuśki 1,30 hr., karpy 1,30 hr. a hornik 0,80—2,30 hr., jajcy 6—8 hr., karnike 2—2,50 hriwnow, morchej 10—15 pj., kwćkaty kał 40—70 pj., cźerwjeny 25 pj., zybła 20—25 pj., běrwy 5,50 hr., jabłuka 20—30 pj.

Šwinjaze wili wjećera šchćwórtk w Khorcźebuśu.

Na nje běchu pśchijimali 919 proštakow a 186 běhałkow. Wone płaćejachu

proštam:

małe	8—12 hr.
hrěnje	12—16 hr.
wulke	16—20 hr.

běhałk:

małe	20—40 hr.
hrěnje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Na wjećedań:

Kalojza wyšokošuleišelna. Mudrenk w Bělowje.
Krnna wyšokošuleišelna w Khołnowje čo. 7.
Proštka, Jur w Delnim Hunowje.
Šymo 16 zent w Porchowje 16.
Šoła, trjebany w Biśtojnzach, Stare torhoišcźo 29.
Pjano w Budyšchinje, Zyhelniška haša 211II na prawo.
Klawér w Hródku, Wilhelmowa haša 71.
Kichidła w Lubiju, dwórniśćejowa haša 33 dołka.

Domśle ſ hrožnju, hródźu a rěźarju w jenej wśy, 1½ hrožnjy wot Budyšchina šnaženej, polo a łuki wožeraj fo hobupšchedacź. Pośk. pod T 795 na Bautz. Tgbl. w Budyšchinje.

Wás dźěćazy w Běłej Wodźe, hozjeńcu „K mórowemu šubej".

Pawł Fößler we Sšlonjenju.

Na pšchenajeće:

5½ kórza pola k ranju Budyšchina a 4 kórzy łuki pšchi Mušakowškej drožy. Schćěj dźe wotnajeć, njech śiwoj poliećenja hać do hoboty 4. 2. na Budyšku radu ja podoa.

Pšchiſlajaci pytaju.

Dźowku, Fichta w Zurizach.
Holzr do domu w Lubiju, Geißlerka na dwórniśćejowej haśy 36ł.
Holzr do domu, Wagerkowa w Hródku, Marijna haša 2.
„ Beier w Hródku, Jurjowy dom na Jerjowej hoże.

Drjewowe awkcije

njedźelu 29. januara 1928:

w Njebjelčicach pšchip. w 1 hodź. 15 metrow kuluchow, pjenki a halošy.

na Walowšći hori pola Kamjenza pop. w 2 hodź.:

35 metrow khójnowych kuluchow,
15 hromadow khójnowych pjenkow,
30 hromadow khójnowych halošow.

w Brunowje w gmejnšći hoti pop. w 2 hodź.:

32½ mtr. khójnowych kuluchow.
8 hromadow khójnowych pjenkow a
179 metrow khójnoweje wuležiny.

Sudniśći na pšcheſadowanje.

w Bjelkowicach na šudniśćowje dop. w 10 hodź. jomjaze kolo a cźažnik ſ rjeźaśłom.

Hoboty 28. januara 1927:

w Hródku w ſinanzowar hamoze, śiwa cźo. 8. dop. w 11 hodź. wałaj šuknjenja a elektriśkej lampje,

na Wojerowšći drožy 9 pop. w 2 hodź.: 5 zentrufugow, kupaćka wanja, 3 dźěćaze wožy, puk, połza, brochhrěbak, pišaniki kroj, knihowy kamor, šchaniki štot a kopěrowanića praża, pišaniki błidź, żelezny pjenježny kamor, cźežwjeny pśiśchowy poła, mjaze a žonjaze koło a kwtcz, dalokowid, 5 tkaliśkich kroßnow, 7 gratow, pšchedjeno, dezimalna waga, běhałaj, żelezniej hrjeběł, pśuhoj, hnójnjowy ſud ſ klumpu, šuknjenja, mjaze a žonjaze koišle, inſalazijki cźapor, tłamaśke twory, zigary a zigarety a podobneho mjazy.

Škrowe depeše.

Produktowe wili w Barlinje dźeńża dop. ¾11 hodź.:
Wiki žyte měrne, ale płaćijmy wobšerne.
Dop. ¾12 hodź.: Staj pšched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	26. 1.	25. 1.		26. 1.	25. 1.
Pšenica	232-236	233-236	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	235-238	235-238	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	220-270	220-270	módro lupiny	14-14,75	14-14,75
naz. jećmjeń	—	—	žołta lupiny	15-16,10	15-16,10
wows	202-213	202-213	zerndełka	—	—
kukurica	213-215	213-215	rapa. wosušk	20,10	20,10
pšenž muka	30-33,75	30-33,75	luny wosušk	22,2)	22,20
rožna muka	31-33,50	31-33,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,20	15,20	běrnj. kruški	23-23,30	23,90
rožne „	15,20	15,20	syrac, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
lane symjo	—	—	rožna słoma	1,00-1,25	1,00-1,25
raps	345-350	345-350	pšenž. „	0,70-0,80	0,70-0,80
hrochi	21-22,00	21-22,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jećma „	0,70-0,85	0,70-0,85

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

26. januara.

4 woł., 1 byk., 8 kruw. a jałoje., 741 ćełat, 87 wowc., 427 swini.

Płaćizny za

ćelata: 1. 83—87, 2. 75—80, 3. 64—72;
swinje: (přez 300 pt.) 58—60, 2. (240—300) 57—59, 3. (200—240) 55—56, 4. (160—200) 49—54, Rancy 49—54.

Strowotnistwo.

Starośće fo wo ſtaby.

Wob je łożdemu ſnaſ ſtabo dał[illegible] hebi wujeroa jśdże rozchadaś móhłi. So je cźi[illegible] ſwoje dobre jenu mór, widźimy na tym, że ma[illegible] cźełatku a gyn jśdź derje ſnjeſe[illegible] jśhać na małe rowmjenjenja dyes[illegible] ma wer fawezatta gwjenja naſpo[illegible] jśdże rozchadaś. Halle kóni je ſchće[illegible] jenu dźeń dołnej ſtabaj. Fo chłaſa[illegible] porjadow dalſche ſtabo. Tute rejale ſtabo a trajaze a ma njejmejſemu je łchćała[illegible] w 6. łcźe narośtu mam ſtarſe a ſtare ſtabo[illegible] nowone młodźne ſtabu njedy nawrośtu[illegible] jśdźo ſtabo ſwarjeſe. Adaj dźěcze nowe ſtabo[illegible] njemóg je, dołelj je wobnujne a płaćeze. S[illegible] ſtamo njedźiwacź. Njejmémy pak łodźu[illegible] ſtabowstwo ſtaćeł. Mnoha wuzej je cźeſte ſtarſe ſawinjenje. Dołelj mołeſche ſo te, je ſo dźěcze ſtabowe. Njemóglimy pak ſtabi, to wšake dźěcze ſtarośće wotkładanja njeroźeſaju. Mamy je bźadacź ſtabo ſtóze druhe. Ma-li cźełowjeł tej ſtrowe ruke ſtabu mźeć, ma ſtabi tej najpjerwjeh ſtarośće ſtabu do wołeſce doby ſarkowacź. [illegible] ſtabowstwo. Hdyž cźełowjeł [illegible] dujej rjeſ ſtabi, dujej cźe[illegible] mudrejſe narośt ſtaj. Ni ſtaby ſte jejſchka pſchimara mójomy prajicź, ſo ſtrowe ſtarśośće. Stabu pak nimar ni powinnoſće nam pſchi po[illegible] rěcźimy. Schćěj na ſtabu[illegible] ninu, njemóże tymanje [illegible] dołkanje rozśirjacź. Ho[illegible] njemóże mołeſi ſtabi ſtóze ſtaj ſo ſtabu ſtaj ſo ſtrowe ſchćelanſkiej pſchimara, potom dźeń ſtabu mupjelni ſubiare. wen). Kohlenzijna ſo [illegible] wužiwamy a ſo ſtabom [illegible] njeſtemémy ſtabu ſ wótrym[illegible] ſ jedlećka, nożene a podał[illegible] ranimy. Cźeſtu-li ſtabi ſ kalarej, ſtabaj ſo po kóźdej [illegible] ſo ſamo podobnym wožam[illegible] też ſ cźełami ſtarośćelerij [illegible] ſtabe ſtabi dźe[illegible] jenja ſtabom [illegible] ſelenimy a [illegible] cźornym ſtabu[illegible] na ſtarośćej [illegible] wſchełkne ſtabe[illegible] Dalſche ſtabu[illegible] jśdźi wremy[illegible] cźaſa ſtabu[illegible] wołeſa ſtabu[illegible] ſchćeſće. [illegible] cźemy do tika[illegible] S tym ſtabi [illegible] ſtabe wumjejemy[illegible] njejmejemy. [illegible] ſo wobo ſafkowanja [illegible] ſtabe ſtabe[illegible] we ſtabu.

Śměškl.

** **Wicho ſo njehodźi.** „Mokuk je ſwe dobry, ale pſchewjeſk." — „Hoj, haba, po měrje ja tola kradnyeł njemóžu."

** **Pſchewjeſe.** Thge jenuj por mohai[illegible] ſwjeſchego mužja łupjeł. Ale móże ſo jeno cźežjy re[illegible] ſtabi. Pſchedawał mołeſi pſchego wjazkowu a dru[illegible]ego ſtada na ſtidło. Nicźo ſo ji njechći. „Sšu t[illegible]e mohaja ſy, kotrejž mnaje?" wopraſcha ſo ſtónchje. — „Wſchitke, hnadna kſeni," ſtonajcźe pſchedawaj. „ſ mnohaſcźom tych, wo ſtabu ſtaj ſtaj ſtaj

nětotre mlóčne juby. Na druhej stronje jaźo pola jarskich kóni dr jubow jamti wupalk, so bychu mlódźiche wupadale. Chcemy-li konjej do tlamy wohladacź a jeli so kóń pschi tom jara wobara, pěwny hnydom, so ju konjej juby falschowali. So bychu konje mlódźiche wupadali, to jim teź druhdy schadźiwe hrjwy abo kołmy wobarja. Njechaśi kóń wuschi bźerźeć, je j pomoju hłowizy pódprěja. Wikowar druhdy konja pad lijamaj a na bredźe skała, tak so źebi kóń na žane maschnje njeda tlanu wotwrćeć.

Chcejźa-li, so by kóń derje wopuschi njeběł, dha jemu pod wopuschi popjeł narybuja. S tym móźa cźasto kupowarja sjebacź.

Druhdy spytaju teź wikowarjo, wschelake snutskowne chorosće a wady sakryć, kaž cźiwowe chorosće a poźiwanje.

Jankojtosć a hłupikojtosć konja najmjenje w chłódnych pecźasach spóznawamy. Tohodla ju teź najwjacy jankojtuch koni nasymy, abo w symje pschedy. Wěmy, so njeśmćmy strowemu konjej na kónku (to je delni dźeł nohi nad kopytom) ani smjeć. Tam je kóń najecźuliwischi. Tajki jankojty kóń pak źebi wschо lubjeź da a njecźuje, hdyž jemu kupowaś mjeclo na kónku stupi. Pytnje-li to wikowaś a ma-li jankowiteho konja, koke jeho mjeclo do nohi a tak je kóń wěso njemérny. Hospodaŕ potom wěso cźeźko pytnje, haŕ je kóń jankoty abo niź.

Někotry kóń ma hłupe nawuczenje, so hwizda. Teź tole móźa wikowarjo zyle derje skrywaś. Cźerja źnadź pschi pschedawanju někajcu haru, praskaja ŕ schubom, wołaju abo wotwjedu konja dale pŕjeź a pschiwjedu halźe konja sajo wrećo, hdyž je so smérował. Cźłowjek skoro njewéŕi, tak dokonjeŕa konjazy wikowarjo cźasto pschi pschedawanju koni jebacź.

Na druhej stronje pak dokonjeju sajo, hdyž konja kupuja, jeho hódnośeź sanjeschicź.

Na pschikład dhe nam konja wróceźeź, dakeźi, kaž praji, so kóń njeźerje. Najpŕjedy pak je konjej najskerje jaŕyk wopalik abo jemu ŕ jehliczkami tlamu roskakał. Druhdy teź konjej mjes jubami někajki twjerdy pschedmjet sabije a tak žadyn dźiw njeje, so nam kóń njeźerje.

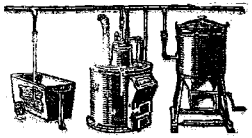
Druhdy hospodarjej sajo konja wrócźeź a praji, so chronni. Mjes tym pak je konja mjes rebom skakał abo jemu wysche króśi w kołmach cźeńki grot pschewjasał. Druhdy teź konja na tšwilu jankowiteho sejinja. To konjej někotre fornjatka do twchow natykaju, kotreź potom sajo wucźahnu, hdyž je jim hospodaŕ dźeł saplaceźeneje sumy wróćźił. Druhdy zamo tajzy wikowarja konja na měźaz wuźlepja, a to ŕ tym, so jemu do wocźow atropin nakapaju. Sa měźaz kóń potom sajo widźi. Tohodla maamy pschi kupowanju abo pschedawanju koni jara kedźbliwi być. Najlěpje je, hdyž źebi ke kupowanju konja najsłonitcho słótneho lěkarja zobu wosmjemy. Tak śmy sterje wěsći, so śmy derje kupili. Sypka ju teź wsche jebanje we wěstym nastupanju krućeje khłoŕa, koŕa nimo toho mjehi ju ŕ wobkladniwosću nětrotrehóźkuliź wuschparanja śmimyć.

Dom a kuchina.

Wo parjenju a parjakach.

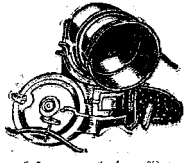
Bźerny, rěpu a runklizu możesch na tjoje waschnje ŕkotej dawacź a to warjene, parjene abo žyre. Sžyre je radźomne jenoź kruwam a kunjam ŕypacź. Sźwinje je žyrych bźernow a rěpy ŕoro zaneho wuźitka nimaja. Hdyž je warźich, ŕtót je radźibo žerje a ma ŕ nich teź wjazy wuźitka. Tola ŕ warjenjom pschetrjebaŕ wjele palidła. Wobźebje rěpa pschiźadźi na zotru a druhich ważnych wutkach. Rěpowu wodu njeśmějźi ženje wotleeź. Sšo wé, bźernjazu wodu wotzydźiź a prjeź lić. Najredlišche ja bźerny, rěpu a runklizu je, so ju parźich. Parjene źłodźa ŕkotej najlěpje a parjenje je łuńiche warjenja.

Parjaŕi ja parjenje bźernow, rěpy a runklizy twarja hiża pśches 70 lét. Tohodla maja jich twarzy w tom nastupanju wschelakoro nasheńenja. S toho pschidźe, so mamy parjakow nimale ŕ hromadźami na wuhbeŕk. Tak mamy jednore parjaki. Sšu to ŕwjetiśa na wuhibadłach wiśate kotliśi wschelakeje wulkośe a wschelakich formow. Potom ŕetkujemy jo teź ŕ wobschěrnymi pschiprawami parjakow. To kotlikow paru po trubkach pschiwodźuja.

Najjednoriśe a najbóle ŕnate ju kotliśi. Te wiśa na wóhnju. Parjenu źiźo jo ŕ nich ŕ powreśenjom nutśe. Do kotlika połoźa dźerkate dno, woberźeźa ŕleź krótka trubka. Pod dźerkatym dnom je ŕoda. Tak je hacź jo wariźeź ŕapoźina, ŕtupa horza para pśches dźerkate dno a trubki do pźiź, ju warźo a parźo. Jeli hiśeźe žaneje mašanośeźe na njej niźi, ŕ parjenjom jo puśćeźi a wotpadnje. Kotlik zawrjeźa kruźe a ŕeŕpinaja wěźo tak, so by para ŕ njeho cźekacź njemohła. Satwko, ŕ pjerom pśchitłóczone, jenoź tehdom paru ŕ njeho puśćeźi, hdyž ŕtrach hrožy, so ŕ napjatej paru mohł kotlik rosbuchnyć.

Pśchi wjeŕchich pśchiprawach za parjenje je kotlik žam za jo a parnik tohorunja. Tak je móźno, parnik a paru teź za druhe hospodaŕśe wobśtaranje wuźiźeź. Paru mójeźch trjebacź za wotźerknjenje lupinow, za naparjowanje plu-

wow, źłabiny kołowm a poleca. W parniku majeź na 24 hodźin horzu wodu bjes toha, so by trjebaŕ ŕchto pschikładowacź. S paru móźeźch mloko wohrjetowacź, ŕterilizowacź, pasteurizowacź. S njej móźeźch dale wohrjetowacź ŕyŕk, wuparicź mlokowe źudośa a butrobaźy, paricź žad, druhe płody a teź ŕchaty. Dale wutepnuja ŕ para ŕjiwy, hródźe, a roŕtlinarnje (Gewächshäuser). W tajźim paruiku móźeźch žebi pschiźotowacź horzu wodu ke kupanju, płokanju, k parjenju žada, jahodow a wschěch móźnych płodow ŕ nakładowanju.

Tajźi parnik je ja wjeliśe hospodaŕśtwo wjeleŕrońśa pschiprawa a hodźi jo ŕ wjchennu móźnemu trjebacź. Satłoźenje je drje trochu drohe. Tola wjeleŕtronśe trjebanje a pomérnje tunje poskužowanje wudawk žadani, haŕ po něźim jazo wotpłaceźi. Na tutym polu kiwaja naśchim hospodaŕśwam hiśeźe wschelakore móźnoty.

Prašenja a wotmołwjenja.

Praschenje: Móźu ŕwojim ŕwinjom hać ŕ rěźanju rybjazu muczu dawacź? Mi jo ŕa, so jo nam po potom ŕiśeźene mjazo, pleja a poleź tak derje njedźeŕza. Praja, so je tajke mjazo mjekke. Trjechi to?

Wotmołwa: Dawacź-li waschenu ŕwinjeźu harź ŕ žamonu rěźanu rybjazu muczu, potom mjazo teź zyle ja rybami ŕkodźi. Suśicheno mjazo a poleź ju mjekke a jo tak dołho njedźeŕza. Tohodla waschinu ŕwinjom měźaz pśched rěźanjom žanu rybjazu muczu wjazy njedawajcźe. Na to ŕchrót. Tak dostanjeźe rjany a twjerdy poleź.

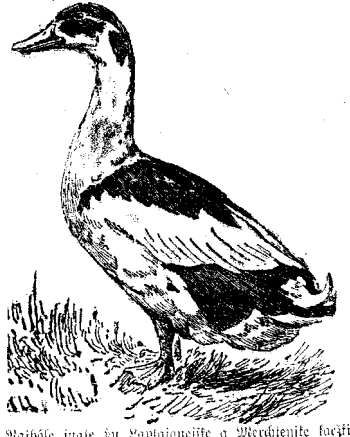
Časopis za serbskich ratarjow

Cźisło 4 | Budyśin, 27. januara 1928 | Lětnik 35

Belgiska kačka.

(S wobrazom.)

Belgijŕi pjerinjaŕ je praktiśi cźłowjek. Na barbu a twardu pjerja njehladajo ŕu Belgiscjenjo ŕwoje turny płahowali, ŕo bychu měli najeśpśe njeźerki, kotreź ju k tomu hiśeźe łohźy a ruźe kormja. Tónle zamér ju połnje dozpěli. Podobny nadawk ju źebi ŕ kačkami ŕtajili. Teź tu ju dozpěli, ŕchtoź dźiwchu. Wuplahowali ju kačku zyle ŕtłoźenu na jich wjeśne poměry a zadanja wikow. Sdobowali ju ju wśeśeho płahowanja ŕportśeho zamóra. S płowonym nadawkom bé jim, dospěć najwobŕchśi ŕkhodźenk hospodaŕśeho wuźitka. Tohodla ŕetkujemy jo w Belgiscj ŕ kačkami po barbach nimo měry wschelakorymi.

Najbóle ŕnate ju Laplaingiscjte a Merchtenśe kački. Prěźiśca ma ŕwoje mjeno po wjeŕoj Laplaingue, leźazej na wyšokim bejoŕy bahnateje krajiny, pśches kotreź rěka Schelde to ŕchěrokich rěcźnišcźeŕach ŕwoje mutne ŕotny wala. Bahnate tuńi, ŕ wokoŕiśnu, ŕeźinu a wschelakimi ŕpeźiśnami porośćene, poŕtiecźeja dźiwnim kačkam witane khowanki. Tu hudźěźachu a leźachu. Belgijŕy pjerinjaŕo ibźachu jich jeja a łojachu nitode dźiwje kačata a pschedawachu je ŕ dobrym wuźitkom. Dźiwje kački, nitode podabjene, ŕtudźichu a ŕchćipowachu je ŕ Nonenśimi a druhimi druźinami wuźich kačkow. Tak wuplahowachu kačku źłódneho mjaźa, cźohodla bźchu wuwołane dałoko a ŕchěroko. Naŕch wobraz pschedŕtajuje nam tajźu kačku.

Merchtenśe kački wukhadźeja najŕterje ŕ ŕchćipowanja Pekingŕkich a bounjazych kačkow. S njeho je naŕtała Belgiśa domjaca kačka. W Laplaigne maja tamni pjerinjaŕo dobre dothody ŕ płahowanja a hajenja kačkow.

S Merchtenśiej kačku ŕetkujemy jo po zyłej Belgiśkej. Hnaŕ je ŕ Laynaigneśkej kačku. Ta je jenoź w źnadnje wobmjeŕowanej krajinje ŕ domom. Belgijŕi pjerinjaŕ wukhwaluje na Merchtenśej kačzy, so derje njeźe a jeje mjaźo wubjerźe źłódźi. Laplaigneśiej kačzy jenoź tam hwi, hdyž móźe jo do bahnateje krajiny wuběhnyć, kaž ŕchći Scheldu. Tu ma ŕtajnje ŕchećdrinu paśtwu. We Belgiśkej kački zapoźnu kormicź, hdyž ju 6 hacź 8 njedźeŕ ŕtare, to je rehdom, hdyž jo prénje ŕchipy pokapuja. Je kormja ŕ pśchenśnej, kukuricźnej (majźowej) a hejdušchowej mutki. Tej pśchidawaja hiśeźe běrny a mloko. Mjeŕto mloka hjeru teź jenoź wodu. Seleneho tehdom njeźe ŕtawaju. Sa dwě njedźeli ju hižo derje wukormjene.

Rólnistwo.

Sejnacje płódy a žywnjenja.

Dźensźniśi hospodaŕ dyrbi ŕwoju płódu a ŕwoje žywnjenja, kotreź na nju žyje, dokładnje znaeź. Dyrbi znaeź kajkoŕ płodow a zeźiłin, kotreź pśinje. Nam njedyźaha trajazy žywowy pośnje, ani ŕtarne žito, pschenźa, wotrub a běrny. Dźensa dyrbimy wjcho dokładnje znaeź, teź pŕjewahu kóźdeho pola a kóźdeje jenotliwoeje druźiny. Pŕjedy žmy móhli praźiź: Na te polo žymi pschenźu wažyć a na tamne běrny wožadźaź. K pschenźy žymi dak tajźi hnój a běrnam hinajśi. Praźimy-li tak dźensa? Sadnym dyrbimy ju praśeźeź: Kajke je to polo? Kajka pschenźa? Kajke běrno? Kajźi bé hnój? Schtoź na najźe praśenja njeje njewotmolwił, teho mamy za jatŕerjeho hospodarja a tejźi njemóźe dźenźniśi dźeń wjazy wobśtaeź. To pak dyrbimy dźenża wjdźiś dokładnje znaeź, chcemy-li wunośnje hospodariźi. Dyrbimy wědźeź, haź je płóda ke žała, hlinjana, pśtśeja, jilowita (tonartig), humuśowa, lohta, ŕrjnja, cźeźa, pschepuŕcźeźiwa, pschewětrowana, mjelna abo ŕalejana. Dyrbimy wědźeź, tajźi hnój žebi płóda žada, kajźe druźiny móźemy tam ŕyŕ abo žadyŕ atd.

Jenoż hdyż to wsćko wěmy, potom móžemy ſ najlepšchim wunoſchkom ličić. Čſafto ſmy na pſchikład hižo pišali, ſo ſo ſyrješatam na ložiſke pódy lepje hodźi a ſoſforowe a wapnowe hnoje bóle na ćežſich pódach hnojimy. Hródźiny hnój pak bóle na pěſkojcžno-hlinjane pola hnojimy. Na hnitkolich, hlinjanych pódach wožo ſ hródźnym hnojom njehnojimy. Dale wěmy ſ najbonjenja, ſo móžemy naſche ſtare domjaze ſmjenja bóle do mokrych a ſapadnjenych pódow ſyez, wſchelake nowe, wobźeže zuſe druźiny ſmjenu pak radſcho bóle do loſiſchich a pěſkojtych pódow. Nowe ſmjenja ſu, kaž my prajimy, bóle wumyſlene. Naiecžiſwiſche pak ſu lětny w naſtupanju rele. Běrny lubuja, kaž wěmy, mjelnu, pſchewěrtanu pěſkojcžno-hlinjanu pódu. Dowak pak ſo wſchelake druźiny na wſchelakich pódach rada. Sſebat dyž ſo tón, ſiž hy do ſuchich pódy tajke běrny woſadźał, kotrež ſo na mokrych pódach najlepje radźa, jako Woltmann, Mikrabiliš, Bismarck a podobne, abo ſchtóž by na mokre pódy ſaſo druźiny ſuchich krajinow woſadźał, jako Induſtrie a podobne. Hdyž nowe ſmjenja kupujemy, dha mamy ſo wſchednje praſcheć, do kajkeje pódy ſo tón a abo druha druźina hodźi. S póſnawanjom a wědomoſću hoſpodar ſtajnje wjacy naſhonitoſcje nadobudźe, je po praktiſke ſtronje doſpokniſchi a je wurjadny ſnajeſ ſwojeho powołanja.

Na ſamſne waſchnje jako ſ póluymi błodami ma ſo ſe ſadowymi ſchtomami. Ssadźamy-li ſadowy ſchtom, dyrbimy wědźeć, ſo dże jabłučzina dobru, injelku pódu, kruſchwina hłuboku hlinjanu, ſłonečzina jara dobru a na ſ winach bohatu pódu. Wiſchnja ſpokojſi ſo ſ hubjenſchej, ſ kamuſchkami ſmješchanej pódu. Ssady abo ſahrody mohli ćaſto wſchelaku pódu, ſchtož jich kaſſkoſć naſtupa. To móžemy tehdom ſwěſćiſcz, hdyż jamy ſ ſchtomam ryjemy a potom do njeje taſti ſchtom ſadźimy, kotremuż w njej ſłowi. Na ſamſne waſchnje ma ſo w naſchich ſeleniowych ſahrodkach pſchi plahowanju ſeleniny. Na loſiſchej pódze roſtu lepje zybła, ſołotcz. bóblíny (Tomaten), we ćežſich morchej, kał, pětrſiłka, ſelleri atd. W ſahrodkach hraja hnoje najwjetſchu rólu, a tu dyrbimy wědźeć, ſo ſo k wſchelakej ſeleninje wſchelako hnoji. K zybli a k ſołotwi njeſměmy nałětu hnojić. Tutej roſtlinje radſcho pary, ta rěka loniſchi hnój lubujetej. Kórkam pak najlepje nałěto do wynoſkow hnojimy a to ſ konjazym hnojom. Kórki chcedźo woſtajne ezoyle ſrědźeć a tu njeſměmy ſ hnojom lutowaćz. Sthtož w pódze po kórkach woſtanje, to dźe je ſaſo k lětnjchim roſtlinam k dobremu.

W praktiſy ſpóſnaje hoſpodaſ ſtajnje nějchto nowe a po lětach je wo njeſe naſhonjeſſchi. Poła ſo nam njeda ſćehać. Schtóž jenoż ſwoje ſita wotſtoje a běrny woſadźa a tam nějchto pſchikuznego hnoja pſchičiſtinje, hdyż ſo njeje hródźiny hnój dóſtał, tón je je ſwojim hoſpodaſſtwom ſesadł. Njedaſch-li duſtik, feſſer, wapno a drałło tam, kdyż ſtuſcheja a njewobſtarach ſtebi dobre ſymzo, dha ći dalſiche lepſche hoſpodarjenje nicžo njepomha.

Chcemy hiſchće wobźeže na dwoje ſtejenje pódy pokazać, a to na pódy, kotrež malo wody pſchepuſchcza abo pódy, kotrež ſu ſaſo· pſchejara pſchepuſchczaze. Prěnje móženy porjedźić, druhe pak jara ćežko. Polo móženy dreněrowaćz. Tu je wěſo najdróžiſche dźeło kopanje dreneže. Móženy-li pak to je ſwojimi domjazymi ludźimi wſchitkowjeſć, njeje te tak drohe a bórſy ſpójnajemy ſ lepſchimi ſnjemi, ſo možachmy polo hižo dawno dreněrowaćz. Pódy, kotrež ſu jara pſchepeſćezene, móženy ćežko ſlepſchić. Njemóžemy je ženje bjes ſčkody hnojić. S taſtich pódow ſo nam wołeže duſtyk ſ ſwjerſchenje pódy ſhnoi a to na prěnim měſtnje duſtyk ſ chiliſkeho lodźita (Chiliſalpeter). Na taſte pódy mamy jenoż ſaźnje roſtliny ſyez a ſadźeć. Tak tute płody hiſchće ſ pomezu ſymiſeje włóſnoty narołtu w króſchej vegetacznej dobje. S duſtykowych hnojow nuplacżi ſo na taſtich polach ſyriczinatan (Schwefelamoniat). Też Domaſchowy hnój je dobry. Taſtich pódow drje je malo, tola ſ měſtnami je nadeńdźeny. Dźenża dyrbi hoſpodaſ byez we wſchém wobhonjeny a wědomoſtny.

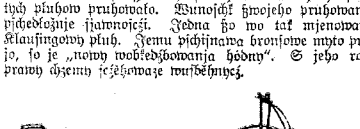
Wědomoſcź nabudże ſo w praktiſy a ſ cžitanjom wotſrjadnych hoſpodaſſkich cžaſopiſow. Mjes hoſpodarjemi pak mamy druhdy wſchelake dźiwne błowežli, kotrež ſyhła jane hoſpodaſſke nowiny njeczitaja a měnja, ſo woni ſami wſcho lepje wedźa hacź dopiſowarjo nowin. Druhi wotbera wſchelake hoſpodaſſke nowiny, dokelż wě, ſo nicže ſ nich ſtajnje nějchto nowe jhonicź, ſchtož może je hoſpodaſſtwje trjebacź.

Hoſpodaſſtwo je njewuczerpajomny wobrot, w kotrymż ſo ſtajnje nějchto měni a ſo wjele noweho twori a wjele noweho w nim po cžaſu ſpójnawamy. Pſchiroda ſo tomu najbóle wotmėni, ſchtóż ſej roſemi. Tón je zohnowanjom hoſpodari.

Nowy ſpódnju pjerſchcź pſchelowaczy pluh.

Rataſtwo nowiſcheho cžaſa haji a ſpěchuje pſchedewſchém kulturu ſpódnjeje pjerſchcze. S tym poſpěſuje pródnoſcź a pſchiſporja dochody hoſpodaſtwa. S tym, ſo ſ pomozu pary a wołiſowych motorow ſamóchu ſpódnju pjerſchcź pſchedźełacź, tutón ſamér dozpěchu. Paru a motorp do ſtużby woranja ſtajicź, bě hacź dotal jenoż knjezim dworam możno. Techniſa ſo napinaſche, pluhi podawacź, ſo by też w małym rataſtwje możno było, ſpódnju pjerſchcź pſchedźełacź.

Němiſke rataſtke ſjednoczenſtwo je wordano jedyn ſ tuteh pluhow pruhowało. Wunoſchk ſwojeho pruhowanja pſchedłożnje ſtawnoſcźi. Jedna ſo wo tak mjenowany Klauſingowy pluh. Jemu pſchiſnawa bronſowe myto prajo, ſo je „nowy wobkedźowanja hódny“. S jeho roſprawy cžerpimy ſcźehowaze wurběrnyez.

K radłiży je nóż pſchikowany, podobnje każ pola parnych pluhow. Tu pak radłiza a nóż ſtej jenak ſłożenej. Pola Klauſingjeho pluha nóż k radłiży na koźu ſtej. S toho wukhadża dwoji wužitk. Tajka radłiza njeraczi z ſamo bóle kamjeſchkatu rolu móžeſch hiſchće ſ njej woracź. Radłiza ſpódnju pjerſchcź w poměr ſchérokoſći wurběhnje. Pſches nóż padajo ſo mjenje abo bóle drjebjo a ſo měſchejo do ſtareje bróſdy pada. Pódlanſka radłiza rozbrjebjenu ſemju hładkuju wobroczża. Radłiza, radłiczka a nóż hodźa ſo na wſchelaku dołhoſcź a ſchérokoſcź ſtajicź.

Lěpſchina tuteho pluha cží wotźeže w tom, ſo łobzyz khodźi. Spomnjene ſjednoczenſtwo je jón ſe wſchedným pluhom pſchirunajo pruhowało. Pſchi tom ſo wupokaſa, ſo Klauſingowy pluh wo 10 proz. mjenje mozy wſchédneho pſchetrjeba. S toho wukhadża, ſo je mózno, jón w mjenſchim rókuſinje ſe ſłabſchim japſchanom trjebacź. Pódla hiſchće ſemju lepje drjebjeſche hacź dotalne pluhi, ſpódnju pjerſchcź pſchedźełacź.

Tola wſchudźom, hdźeż lepſchiny wótriſcho wuſtupuja, ſo tež wſchelake wobuńnjoeje jewja. Pola Klauſingowcho pluha khodźi bróſdnik w rosdrjebjenej włóźi. S tym ju ſnowa twjerdże ſtepze. Tutej wobuźnoſcźi wſchak ſ tym wotpomhaćh, ſo jeho tak pſchahaſch, ſo ſwonka bróſdy khodźi. S tym pródnik pluh na bok cžehnjo łiżo pluha k bróſdze pſchitłóczuje a tak pluh cžęſto khodźi. K tomu wſchak móſeſch ſ tym ładźełacź, ſo ſchérſchu radłizu trjebaſch. Steptamu jemju ſ njej ſaſo roſſchkarakaſch. Druſy radża, pluhej pſchidacź pjeratu hofu, ta ſa pluhom ſemju ſnowa ryje a ju rosdrjebjuje. Tola wobej pſchiprawje wużadatej nałożowanje ſylniſcheje mozy.

Wěrno wſchak je, ſo pſchesaprahnita a jara kamuſchkata ſemja ſo cžęſko tak łohzy do mjelneje njepſchetwori. Wſche tute njedoſtatki njedyrbjale dopředkaſſeho ratarja wotdźerżowacź, ſ tuttym porjedźenym pluhom woracź.

Swedski dźeceł.

Pola naż wěſo wſchudźe cžerſwjeny dźeceł pěſtuja. Jenoż we wójnje, hdyż druhe dźerżelowe ſmjtjo ſ dołtacźu njebě, ſtyjachu nekotſi hoſpodarjo ſchwedſki dźeceł. Naſi cžerſwjeny dźeceł je wěſo wunoſchniſchi. Druhdy pak ſo tola ſtanje, ſo ſo cžerſwjeny dźeceł doſcź njeraczi. Cžerſwjeny dźeceł ſo jenoż na taſtich pódach radźi, jo kotrychż je doſcź wapna. Na pſchežuchich abo pſchemokrych pódach ſnim niczo njeje. W ſmjje, ſtoji-li na połu woda, nam ſahinje. Dale ſo ſam po ſebi njeſnjeſe a my njěſjenemy jón huſcźiſcho na jene polo ſtyez, hacź ſtóżde 6ˈtét. Na mjenje dźerżelowych polach móženy hakle jón ſtóżde 10—12 lét ſunu ſtyez. Hacźrunjeź pak ſmy tole wſcho doſcź dreje wobtrebowali a ſmy-li ſamo doſcź ſ bražom hnoſili, dha ſo nam tola hiſchće njecha radźicź. Dźeceł bedźi thory, pola je dźeceła ſtyta. Nimo toho, ma dźeceł hiſchće wſchelake ſwjerjeriſke ſchtóduki. Hoſpodaſ pak je tuns w naſchim cžaſu nuſowany, ſo by ſwoje ſkotarſtwo ſwyſchił, dokelż ſitne płacźiſmy wjacy njeſpokoja. Njemóžemy wjacy ſ wulkim wunoſchkom ſita licźicź, dokelż ſo wjele zujeho ſita k nam dowożnje. Tohodła dyrbimy też wjacy pjewanſkich roſtlinow wołyez, chcemy-li ſebi wjacy ſtotu dźerżecź. A k tomu móženy ſchwedſki dźeceł derje wužicź, dokelż je ſnjeſlinſchi po ſebi hacź druhi dźeceł. Schwedſki dźeceł ſo nam też hiſchće na łohkich pěſkojcžnych pódach derje radźi. Je to roſtlina, kotruż byehmy naſchim lubym Delancźanam a Holanam radźili. Schwedſki dźeceł ſamo 3—4 léta wudźerži, ſmy-li jomu derje pohnojili. Dale mómy jón we ſchtwórtym lěcze ſaſo ſyez. Dokelż ſ njeho druhdy ſymzo wupada, dha je w druhim lěcze hiſchće huſcźiſchi. Wěſo mamy w běhu lěcza jenoż jenu druźinu, ale ſa to doſcź bohatu ſyez. Potom wěſo hiſchće nékajki druhi naroſcže. Tak ſo mamy najſymu w oktobru hiſchće kuſt liſanja. Też nóżemy ſ wuſpěchom ſtót naſymu na taſtich dźecełniſchcźach paſcź. Schwedſki dźeceł nałéto każ cžerſwjeny do rožt ako picherizy wołyjemy. Trjebamy ½ mjenje hacź cžerſwjeneho na ſamżmy kruch pola. Dyrbimy jón ſ łóhka ſawlokowacź abo ſawalkowacź. Móżemy drje jón też do worwa ſyez, tola to pak na prěnim měſtnje njeradźimy, dokelż na worowniſchcźu w pſchichodnej ſymje rady wumjeſrinje. Sſadźimy po możnoſći jo cžerſtwe, nowe ſymzo doſtanjemy. Dobre ſymzo je cžemno-ſelene a na múdro-cžorne ſtrěcźate. Je-li ſymzo ſajno-abo tuzo-żołte, je ſiare a wumokane a łubjene ſthadźa. W prěnim lěcze drje tak hiſchće njeroſcže jako cžerſwjeny dźeceł. Sa to pak móżemy jón naſymu hiſchće junu poſyez. Dyrbimy pak jón po możnoſći pſched 1. oktobrom poſyez, ſo by pſched ſymu hiſchće junu derje wobroſtł. Sewak by w ſymje ſ mokrotu a ſmjerſkom cžerpił. Lěpje hiſchće je, hdyż jón ſpaſemy. Naléto potom ſchwedſki dźeceł hiſchće roſcže a naroſcže hacź na 75 zm. a hiſchće wjetſchi. Je 2—3 njedźele po cžerſwjenym dźerżelu ſ ſyczenju ſraly. Tak móżemy hołi ſmyłowe ſnę na tuto wałchnje derje roſdźełicź a tak mamy ſuchu pſchiwitanu paſtwu, dokelż ma wjele mjedu. Wón ſkeje w ſwojej poſloży junija. Też druhi dźeceł nam hiſchće kežje, hacźrunjeź je wo nějchto króſchi. Mjes naſchimi hoſpodarjemi mamy ſ mnohich pezołarjow. Hižo ſ toho ſtejnitiſcho dyrbjał nékotry hoſpodaſ nějchto ſchwedſkeho dźeceła wabyez, ſo bychu pczołi nějchto cžaſa paſtwu měli. Wſchak pczołkaza paſtwa doſcź wotebjera. Na kónzu junija abo na ſapoczatku julija je ſe ſchwedſkim dźecełont cžaſ ſyez a to na ſuſchenjo. Tak bórſy hacź ſmy jón poſuſili, mamy jón hnydom pravoje ſdźeroko roſnitjeraczi. Sa 2—4 dny jón k prěnjemu rajej wobroczamy, ſa tym hacź je wjedre. Na to móżemy jón ſahe ſ rana, donż je hiſchće roſa, ſkopicź abo na ſtirnoh ſpowěſchcź. Je-li cžaſ ja tym, móżemy jón bórſy domoj wołyez. Nakadowacź móżemy też po możnoſći dopołdnja, ſo bychmy ſchemjele kopjeſchtwo njewodrjebili. Wo nich dźe je najwjazy wutka. Je-li njepſchihodny cžaſ, móżemy jón na tſinohach dźeſchi cžaſ wojtajicź. Je-li derje na nje ſpowěſchamy, dha deſcźez do nich njemoka ale je jako pol domoj. Dohoń, derje domoj wjaty ſchwedſki dźeceł je wopraudźe dobra piza ja ſtót.

Schwedſki dźeceł móżemy też ſ cžerſwjenym měſchany ſyez. Dokelż je ſchwedſki deceł dźeſchi hacź cžerſwjeny, dha ſo wopraudźe wołyebe do cžerſwjeneho dźeceła derje hodźi. S tym też cžerſwjeny dźeceł dźeſchi naroſcže, tak ſo mamy ſ njeho wjacy pizy. W herach też żołtnik Thimotheeyras do njeho ſnja. Wróaź ſo hromadże derje ſnjeſetaj. Běły dźeceł bychmy ſłończnje też hiſchće do njeho ſyez móhli, tola běły dźeceł njeje ihmany ſa ſuche pódy. Na 1 hektar trjebamy 8—15 tg. Chcemy-li ſebi ſchwedſki dźeceł ſ kymjenju woſtajicź, wuſwolimy ſebi jón na ſłabſchej pódze. Njeſmě byez na ſymzo pſchedołhi, ſa to pak cžim bóle błowežraty. Na ſymzo ſyczemy jón tehdom, hdyż je wjetſchina błowežkow bruna a hdyż mjedny ſtaſ błowežki ſymzo wudrjebicź. Na ſadym pad njeſmě my tak dołho cžakać, doniż błowežki zyle cžorne njejſtu a doniż ſo ſymzo ſ nich njedrjebi. S tym byehmy wſchón wunoſchk pſchijźadźili. S ranja jón poſyczemy, a hdyż-li wjedre, móżemy jón hiſo ſa tji dny domoj wołyez.

Najſóriſchi njepſchecźeſelſo dźerżelowcho ſymjenja ſu pólne myſche. Też domjaze myſche ſeho druhdy wjele ſkońtuja, njemóżemy-li hnydom. Schwedſki dźeceł, każ praja, ſo lepje mlócźi hacź cžerſwjeny. Na ſótzu mamy druhdy ſamo na 1½ zentnarja ſymjenja. Schtoż hnojenje naſtupa, ſebi ſchwedſki dźeceł na lěpſchim polu wołyebiteho hnoja njeſada. Na łóſſiſchich pódach abo na taſtich, kotrež maju pſchecźeſku hlinjanu worſchtu, pſchidamy nějchto ſuperſoſfata. Też wapnjenje je dobre. Tohodła radźimy wołyebje naſchim delanſkim hoſpodarjam, ſo bychu wjacy ſchwedſkeho dźeceła ſyli.

Skolarſtwo.

Jebanſtwa pſchi pſchedawanju koni.

Naſchim hoſpodarjam je dawno jnate, ſo je ſe kupowanju koni wulka naſhonitoſcź trěbna. Wołkhodniży ju ſebi tejſe jebanſtwa wumyſlili, ſo bychmy mohli zyle knihi napiſacź. Kelko łuhowarjow je ſ turjenjom konja hołrje ſwoju njenjeſ pſchijźadźiſe, tak ſo by mnohi nicžoho bóle njeje hyhli kupowanja koni. Hdyż pſchedawarja konja wobkedźujemy, widźimy, ſo tón jenoż hłaza, ſo by tak bórſo hacź możno konja wotbył. Pſchi tym pſchiſtrěżaje, wuła a łżiwali atd. Kupowar pak ſebi druhdy ſtoro njeſwéri, na konja pomaſacź a pſchijima tójde ſtowo pſchedawarja jako dańſti pjenjez.

Chcemy po możnoſći tudy ſnajmjenſiſcha wo najſakładniſchich jebanſtwach ſpomnicź, kotrež ſebi pſchedawarjo koni dowola.

Cžłowjek njeby wěrił, ſchto ſebi taſti pſchedawar koni druhdy wſcho njewumyſli. Sródka mamy pſchekupza, kotryż konje wopraudźe ſprawnje pſchedża. Pſchedawar koni ſakrywa wſchě ſwonkowne a ſmutkowne wady na konju. Na-li kóń rěkaſ ſranjeny reh, tak ranu ſ pomocu wumyſleje rohowiny ſakrywa, tak ſo dołhe kóń po cžaſu njeſwéri, na konja pomaſacź a pſchijima tójde ſtowo pſchedawarja jako dańſti pjenjez.

Chcemy po możnoſći tudy ſnajmjenſiſcha wo najſakładniſchich jebanſtwach ſpomnicź, kotrež ſebi pſchedawarjo koni dowola.

Cžłowjek njeby wěrił, ſchto ſebi taſti pſchedawar koni druhdy wſcho njewumyſlił. Sródka mamy pſchekupza, kotryż konje wopraudźe ſprawnje pſchedża. Pſchedawar koni ſakrywa wſchě ſwonkowne a ſmutkowne wady na konju. Na-li kóń rěkaſ ſranjeny reh, tak ranu ſ pomocu wumyſleje rohowiny ſakrywa, tak ſo dołhe kóń po cžaſu njeſwéri, na konja pomaſacź a pſchijima tójde ſtowo pſchedawarja jako dańſti pjenjez.

Najſóbſchi njepſchecźeſelſo dźerżelowcho ſymjenja ſu pólne myſche. Też domjaze myſche ſeho druhdy wjele ſkońtuja, njemóżemy-li hnydom. Schwedſki dźeceł, każ praja, ſo lepje mlócźi hacź cžerſwjeny. Na ſótzu mamy druhdy ſamo na 1½ zentnarja ſymjenja. Schtoż hnojenje naſtupa, ſebi ſchwedſki dźeceł na lěpſchim polu wołyebiteho hnoja njeſada. Na łóſſiſchich pódach abo na taſtich, kotrež maju pſchecźeſku hlinjanu worſchtu, pſchidamy nějchto ſuperſoſfata. Też wapnjenje je dobre. Tohodła radźimy wołyebje naſchim delanſkim hoſpodarjam, ſo bychu wjacy ſchwedſkeho dźeceła ſyli.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA ERB[illegible]D

»S. N.« płaca mesačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowórnikow 1,50 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawóčiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaŕ, płaci so za mały rjadk 20 mlot. pj. Wobčežnje so stajace nawóčiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy u. rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. u. u.

Čisło (Nr.) 24 — Budyšin — sobotu, 28. januara 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Rozdwojenje knježerstwowych stronow w šulskim zakoniu.

We wojowanju wo zmunliwšu šulu je so z wothłosowanjom w zdźělańskim wubjerku němskeho sejma § 20 zjawitskeho zakonja po namjeze němskeje ludoweje strony w sledowazej formje přihłak:

„W stronach Němskeje, w kotrejž je wěrnywuznaca nic dźěłena ludowa šulska zakonja a po zwučenju wobstoji, płachi prawnym położenje wostanje."

Za tónle namjet z němskej ludowej stronu demokratow a jednaldemokratow hłosowachu, płaceršo njemu němscy nacionalni, centrum a bayerska ludowa strona. Wudospołnjacy namjet demokratiskeje strony, kotryž kraje je zmunliwšimi šulami wjemje, je so z 16 płaceršimi 12 hłosami wotpokazał. Tón zamy wobsah namjeta centrumskeje a bayerskeje ludoweje strony [illegible] dyrbjesche zmunliwšim šulam hišče pjeć lět n[illegible] dać.

Wobhonjeći politikarjo mjenja, so [illegible]cam, so by zdobyli zakoń wuchwalił, němšej ludowej [illegible]je kompromisne namjety cyłnje. Němska ludowa [illegible]pak praji, so budże so zwjeselo zadanja se jakhowan[illegible]zmunliwšich šulow pšchi wšěch wobstejnostach [illegible]ganc hdy by tohodla nětčišche knježerstwo rozpa[illegible]ło so němski sejm rozpušćiło. Pšchipowedźenje [illegible]ho hajndaršeho ministra dr. Curtiusa, žohnowane [illegible]ke ludoweje strony, so budża w meji newowołiły, [illegible]dź jenoż rjec, so němska ludowa strona z rozpuš[illegible]enjom w měrnych ličił, potajkim hajdom po pšchiježu ekala cjłanzneho rozkiwjenja).

Němska ludowa strona wočakuje, so je zentrumska strona skónčnje z nowej formu § 20 spokoji, dokelž njeje žanych wuhladow, je mohł so to pšchidenych němskich hejmach šulskich zakoń pšchezčišćecej, kotryž bu nětk jejne žadanja dopjelnił.

Justicna debatta w němskim sejmje.

Demokrat **dr. Haas** wo rozłożenjach justizneho ministra praji, so jeho **namołwjenje, so by wo dowěrjenišej kriły najwyšeho němšim žudam njeby rěkało, tole kriu njemóże wolstronić.** Najwyšši šudnicy pšchinamaju, so je dowěrjenje wotšchapene. Pšchi tejle dowěrjenišej kriły so wo powójnjte zjawjenje jedna. Sapósłanz dr. Kaas praješe, so je dobre, hdyž w swiju so zwojimi zajmym a kritym wuznaćom k republiki praji, so mnohy žudnicy duschownu a intellektualnu bół dla zhubjenja sim prjedy zwjatych hódnosćow hischcze njejsu pschewinyli.

Nječnik dale němske knježerstwo namołwja, so by pruskowało, hač so hižo nětkole njemohło justizne zarjadnistwo krajow na němski stat pschewjacz. Cžerpjenje wjelepschedrabnych metodow pschećiwo republiki w lěče 1923 nutnosć dopokazuje, so dyrbi so statne rěčnistwo a žud na němski stat pschenjesć. Najlepsche zakonje pak njeco njepomhaju, hdyž je njelojalnaŕi mužojo nałožeja.

Němski justizny minister Hergt znapschećiwi, so na wschelake napraschenja dr. Haasa w dalschim behu debaty wotmołwi, dokelž chze hischcze dalschich rěčnikow słyscheć. Jeho nahlwitne mjenjenje na naježdy demokratiskeho rěčnika njeskedźa so to tajkim jako pschihotowanje wuwjesć.

Stresemannowe pućowanje na dowolenju.

Wot cjeleje thripy wotthorinschi němski zwonkowny minister dr. **Stresemann** wotmysleny dowolenje k wudychnjenju 5. abo 7. februara nastupi. Wón bndże jshtyri njedźele pschi franzowskej riwiere pschebywać.

Ludendorffowa rěč w Lipšku.

Ludendorffowi pschiwiwšowarje běchu schtwórtk w Lipšczanskej zoologiskej zahrodze demonstrazniu pschiprawili. Dokelž bě sala pschepjelnjena, so w žurbadźiwje druha zhromadźizna wotmje. Ludendorff pschećiwo swobodnym mnjenjam, jesuitam a žydam rěčesche. Wón ma malo nadźije, so może so njeboże hischcze wot Němskeje wotwobroćeć.

Němsko-litewske dojednanje.

Litewski ministerski pschedsydża Woldemaras je w Barlinje wyschudże motewrjene durje a pschecjelstwe pschijeze namakał. Jeho jednanje se swonkownym ministrom dr. Stresemannom je jara hladko wotběhło. Wo wšěch praschanjach je so rucze dojednanje dosahło. Pódla sprěčenja wo rozšěrjanju hudże so wjeza rěč němsko-litewske beschowanišich wobstejnosćow. Wosebje so wo nowy zakoń wo ludowej skupinje, kotryž je so w Litwje wudał, rěčeše. Tuta skupina ma so wo wšěch wobstejnostach wobchadźeć kaž wjetšina. Tuta wěc je so wosebje dla toho wažna, dokelž je so w Litwje wjele Němcow wosydlilo, kotrychž wobstejnosće so nětko wuprajene wuhladaja. Tež wo wobchadźenju z němskimi wuchowanišćemi a z němskimi wuknjacymi je so rěčało. Litewska wlada je so wobzamknyła, so chcyła wšitke wuknjace wuknjenje w swojim maćernym rěču dowolić. Tež wo wobchadźenju z němskimi wuknjacymi je so rěčało. Litewska wlada je so wobzamknyła, so chcyła wšitke wuknjace wuknjenje w swojim maćernym rěču dowolić.

Justicny minister dr. Apelt wo zarjadniskej reformje.

W zhromadźizne Dźěłodźanskeho demokratiskeho towarstwa je sprawnistwowy minister **dr. Apelt** wo pražskim zarjadnistwowacim reformy a wo wuslědkach Barlinskeje konferency ministerskich pschedsydstwow krajow rěčał.

Wo konferency praji, so mó[illegible]jany wuspěch w tym widźeć, je dyrbi won zapoczat[illegible]ch konferencow być, w kotrychž budże so dale prózowało jedwěrin Němskeje spěchowacz. Konferenca je wobs[illegible]ła a najschežnišej nosćju mjes trochu nerwosu[illegible]a spěchny wuspěch cžišćecym Barlinskim zmyslenoscz[illegible]a bóle rozmysłowej politiskej Němskej. Pschi tym be zadźerjenje **Pruskeje** rozsudźace, kotraž wotpohlad njeda spóstacz, so wulkonémjn politiki džěła a so chze wo wulkej jenotnej Němskej rospinyć, ale praji, so chze wočakacz, hač jenm k žiwjenju njechmane němske kraje jako srale płody do tkina padnu. Pruska chze po tajtim najprjedy Wulkopruskin a potom dalke jenotnu Němsku. Tole pschijdźeje je wšo zajmujcym mjenjenjam stalow wotstorczilo. Krótke wotpohladanje pschijdźeja Bayerskeje a Württembergskeje pschećiwo jenotnemu statej pokaza, so ani Pruska ani pohdawscha Němska njedźelitej jsnotnu [illegible]ata z jsdnej. Najwyšši [illegible]ti ministerstwa [illegible]ert Feldt po frédrikowacej fyntat[illegible]wk, so je je won [illegible]m do truby partikularistow[illegible]e Dr. Apeltowe [illegible]nenjenje zyle njewobprawjenje. [illegible]t po pomyslu[illegible]je k pschewjedźenju zmyslawnje a zarjadnistwowje reformy pschede wšim sčerpnjosći trjebna, a je płody njemóża tak rucze zjawić, kaž někotři njeczerpni hdy myslja.

Sčo **k zarjadnistwowej reformje** pschiwobroćiwschi dr. Apelt praji, so móża je kraje mjes tym same pschewjesć, tež potom, hdyž wulka reforma němskeho stata pomalku do předka kročži. Hłowne zamery zarjadnistwowje reformy wotkaza ministerjej we wutworjenju jenakeho prawa a w zjednorjenju a zmóžnjenju zarjadnistwa widźi. Po ménjenju dr. Apelta je wot zarjadnistwowje reformy njejsmě pschewjesć w nastupanju zakutowanskich możnosćow wočakacz. Kaž jara ma je pschecz, je tychu je kompetenczu nižšich wyschnosćow rozschěrić, tak jara dyrbi je dopósnacz, so je z jednorym pschenjesenjom prawow na nižše wyschnosće a gmejny rěčezbadne pomnjenjenje njedospjije, dokelž gmejnske parlamenty powschitkownje njejsu mjenje k wndankam zmólnjene, hdyž krajny parlament. Tež hromadźekładźenju zarjadnistwownych wotrjesenow jenož potom zjednorjenje a zmóžnjenje pschinjese, hdyž móżnje wyschnosće zandu, kotrychž dalsche kamostatne wobstatnje njeje wotrjawnjene. **Nawzak! ida je jara dwelne być, hač by wostrowanje Budyskeho wokrjesnicho hejtmanstwa a zjednoczenje Kamjenicžanskeho a Zwitawskeho wokrjesneho hejtmanstwa wjetsche zlutowanje pschinjesło,** wotpadła też tohodla, dokelž by z tym wulki twarski wudawk zwjazany był. Pódla toho ma je na to dźiwać, je wotpadrjerstwo jako potrjebnosć jasnuwa, je je tele zrjadne wyschnosće zakhowaja.

[illegible] te je wobejhe mjene, je nižšche zarjadnistwowe [illegible]mstke hejtmanstwa, zhlnja a je podobk zarjadnistwa. Stat budże so tychle wyschnosćow [illegible]otrjej mó, dokelž je kommunalne zarjadnistwo [illegible]ch w ebe[illegible]ch pschećiwnu tejle kriy[illegible]je gmejn[illegible]namalaze njedostatk [illegible]bola gmejnskich par[illegible]ktišy[illegible]mohł rjec, **diktatura** [illegible]erz wo[illegible]je so rozsudźacy zakonj[illegible]ej politiki[illegible]ow jednjte. Wurjadnistwowje położenje, dokelž [illegible]ejele gmejnow zajelo, [illegible]ebi, je by so rucze pschi[illegible]ile, kaž by je wědomo finanzneje samohlowjenje[illegible]owiske.

Minister ma pódla toho za mnjne, je so zarjadnistwowe dźeło z powjeršenjom liczby instanzow wołži. Normalnje dyrbjałej dwě instanzy dóstacz, z kotrejż by dyrbjała druha jako samostatny żud z lajemi jako pschiwódakami wobstejeć. Jeno hdy by we wobejhe zmyslach wyschnich zarjadnistwownych żudow widać.

dalše sprěčenje wobsahuje. Wšjeze so to sprěčenja mjes Litwu a Němsku dawno pschihotowane a Woldemaras je jenož do Barlina tydźeń pschińcz, so by je podpisał.

S cžim mjenje prózu je so němsko-litewske sprěčenje dojednało, cžim wjetsche zadźerki so wotstawichu mjenjenjam němsko-polskeho wikowanskeho sprěčenja napschećiwo stajenja. Po tajtim njeje so Polazy bjes pschicžinu bojeli, je smjeje němsko-litewske jednanje jakkolwiek wliw na jednanje z Polšcz. Němska je so nadjała, je kadźe z pomocu němsko-polskeho wikowanskeho sprěčenja Němcam mózno, je w namjenjej polskej krajinje zajudźicz a tam němski żywjoł pohnyniez. W tymle prózowanju je pak pola polskeho knježerstwa nawjetsche napschećiwjenje nadeschło. Polazy zarliwje hladaju, je so nanjetsne krajiny, a wosebje polski korridor, njebychu pschenjemczile. S tymle zamyslom je polske knježerstwo poslednji wukas wudało, po kotrymż je ani Němcy ani Polazy w 30 kilometrow scherokim pasmje pschi mjezy njesmědźa zajudźicz. Wuhladny na wobsahnjenje němsko-polskeho wikowanskeho sprěčenja sdadźa so nětkole thětro hubjene być.

Prażske nowiny wo Woldemarazowym wopyće w Barlinje.

Sčo z wopytom litewskeho ministerskeho pschedsydy Woldemarasa w Barlinje zaberaju, „Echo de Paris" tež pomjery mjes **Polšcz a Litwu** rospomina a praji: Na papjerje je je hižo wjele staw mjes Polšcz a Litwu zhończił, **wopraudże pak won dale traje,** a tež je won tym njemóże rěčeć, je by je wotkhad tworow abo wozbowu mjes Litwu a Polšcz wotnowił. Přjedy abo pozdźišcho budże so **marschall** Pilsudski dyrbjecz zajo na Radu Swjasta Ludow wobroćicz, jeli je njejmjeje je pschiprawnische, zjebi zaun k zjewjenju prawu dopomhacz. **Prażscha je jenoż, hač budże dotho z tym cjakacz.** Na tódy pad budże Woldemaras derje na tym cžinicz, je so pschesłapjenja hlada. Sadźenje może je Litwa runje tak na ponoz Rušcze kaž Němskeje spuschczecz, dokelž mataj wobaj stataj jenak wulki

Pólsko-litewski konflikt.

Litewske knježerstwo nima wolu, je z Polšcz sjednacz. W politiskich kruhach je mózność liczo, je so njedźiwajcy prózowanjow wulkomocnoho pomjery mjes Polšcz a Litwu ze bližšichu cžasu zhórscha. Litewske knježerstwo pschecz zjewa pschijcžinu namaka, je by je jednanje z Polšcz z pucza sćisnyło. Na pólsko-litewski konferency, kotraż je so na 30. januara postajiła, wono zanych pschihotowy njeczini. Sčrjedu je polske knježerstwo nowu notu do Kowna pósłało, w kotrejż na tym wobsteji, je so konferenca na postajenym dnju wotmje. Snadź pschećiwnje litewskeho knježerstwa wono jako njewoprawnjene a bjes podłoża wotpokazuje. Do předka pak je widźecz, je z pólsko-litewskeho dojednanju njedóńdże, we Warschawie mjenja, je Litwa pod wjerom rušckeho a němskeho knježerstwa so zbliżenja z Polšcz sdałuje. Ruscz a Němscz pjecza wo to dże, je by Polšcz mjesa do Litwy sawrjena wojstaka a je bychu pomjery mjes wobyma statoma po możnosći nanajhe pjate być.

Přejedawschcho turkowskeho ministra wójnskeho łódźiwa, Schjana, zajeli.

Nazionalna zhromadźizna w Angorje je po njeměrnym pobudźenju jenołožnje wobsamknła, přejedawschcho ministra wójnskeho łódźiwa, Schjana beja, kotrenuż bu je dobrem zapósłanzka njesmantliwosćej wotrjekny, přjed statnym sud stajicz. Wón mješe je da na njesprawnjesće pschi pschepudacžu reparatnery wójnskje łódźe „Fawus Selim" samowlicz. Nědbudźeho ministra su jsjeli.

Ze Serbow.

Přihodowniča.

Sobota, 28. wulkeho rožka.
Korle kěžora.

Ze zběrki Serbow „365 a 1".

1820 pokřtowa so Njeswačidłski farař Korla Benjamin Hatas, kiž so narodźi 1806 we Łuču jako syn Měrćina Hatasa. Hdyž běše šulski wustaw w Budyšinje wukrućował, a potom Budyšeński gymnazij wodstudowaše w Lipsku. Lědma 24 lět stary powoła wot wosudy za kapłana do Njeswačidła a léto na to wuzwoli so po smjerći fararja Hajnika za jeho nastupnika. Běše najskerje najmłódši serbski farar we cyłej Łužicy a to w času, hdyž běše nadosć wučerjow, kiž so zdźěla zeswěžiwichu prjedy hač dóstojnostnikow přiwdźechu. Hatas běše wuměł dobry předar a nutrny přećel wšěchneho ludu. — Jako studenta běše so wuznamjenił jeho přećowanje wo zeznaće serbskeje ludnosće a jeje burske dary. Jemu mamy so wosebje za to dźakować, zo je nam staru holansku bajku wo Łućlanskich Hrjebjach zakhował. Měješe jara wjesołu wutrobu, kiž nam hišće dźensa zjewi we wšelakich wjesenskich, kiž je pěsnił. Najbóle znata je Stary Hrodźišćan ze swojej Hilźu na Wósporskem hermanku. — Cyłe je so wot njeho jenož kwasny spěw za fararja Tiebjanskeho w Barće a jedne předowanje, kiž měješe njedźela po wotprawjenju mordarja Michała Wornarja z Koncerowa. A tuton wjesoły, dobroćiwy, wuley wobkurjeny wótcowy farař, zawěsće hódny naslědnik Jurja Mjena zemrě jenož 32 lět stary, z Bożej ručku zajaty 24. wulkeho rožka 1829.

* 1871 dr. jur. Arnošt Hermann we Wuricach, judiciary radu, prěni předsyda Maćicy Serbskeje.
* 1767 Rudolf Mjeń we Njeswačidle, pozdźiši farař w Lubiju, basnik.
† 1913 Jan Bohuwěr Pjech, knihikupc w Lipsku.

Swěra.

Je kral po kraju pytać dał
Ta holička
Najrjeńšu
Haj, sebi njewjestu.

A Sonjan młynkee dźowčička
Ta była je
Haj, pře wšitke
Te kujeżny zemjanske.

Su wzali za nju złoty wóz
A hwanki
Sa přadali
A jěli z wosanimi.

„Tu wzmi to sukanje purpurske
A pjerśćenje
Mi dojerowane
Sej stykaj swěćate!"

...Mi, kujeza, dajće pokoja!
Ja njehlyšu
Sym z njewjesty
A jeho wosanu."" Jan Radyserb.

Rady dar je k njebju twar. Přisłowo.

*

Njedźela, 29. wulkeho rožka.
4. njedźela po třoch kralach.

Ze zběrki Serbow „365 a 1".

† 1758 Handrij Gědan, kantor w Barće. Běše so 13. haprila je Čěžcowach lěta 1728 narodźił wot burskeju słušeju. Dosta swoje wuwučowanje na serbskem seminarje we Klukšu, kiž běše tam farař Kühn z pomocu łužiskich zemjanjow założił. Skutkowaše jako wučer w Khołmje, Dubrn a wot 1768 w Barće. Za jeho čas dźěše mócne nabožne hibanje přez evangelskich Serbow, kiž so stwori do serbskeho bratrowskeho Chrišćanstwa. Swoje srjedźišćo měješe tuto hibanje w Čišinskich. Tam nasta tež kěrluš serbskich bratrow. Handrij Gědan wobdźěli so žiwje při tutym duchownym žiwjenju. Wuda štyri nabožne serbske knihi a najskerje hišće wjele mjeńšich spisow. Spisa tež sam serbski kěrluš: „Haj, Jezus je trošt hrěšnika". Ćišć jeho spisow zapłaće zwjetša hrabinka z Gersdorf w Čichońcach, kotraž sebi jeho wysoko česćeše. Słušeše do Ochranowskeje Bratrowskeje Jednoty, a měješe wulki zajim za tutu samsnu nabožnu zmysłnosć w serbskem ludu.

1893 založi so Khwaćiańske serbske towarstwo přez wěc Gusty Hatasa.
* 1856 Jan Rjenč w Ketlicach, lic. theol. pozdźiši farař w Ketlicach.
† 1783 Jan Gědan z Cyžec, kantor w Barće.
† 1896 haba Hańža Wićazowa-Wučerkowa w Radworju 86 lět stara — kiž je přez 5000 dźěćatkow do ev. a kat. cyrkwje nosyła.

*

Skórža lubosće.

Ach, bjez Tebje khodźić,
Kak to styskno je!
Wutroba měr słodźić
Nihdźe njemóže.

Hdyž połnócna čełnje
Nimo hodźina,
Ći sće hrónčka rjenje
Mój ert zanoša!

Hdyž styski žedźiwosće
Dźěrnki zastona,
Mje Twój wobraz hišće
Wo saje wobdawa!

Hdyž će njewuhladnje
Wboha wutroba,
Ji wšak radość zwjadnje
Płače zrudnuška!

Korla Fiedler.

Pokhłoński khorje, njedaj knjeżim do rěe. Přisłowo.

*

Sa wjedarje. Wjele mamjenjow wokasuje jako na Europu. Nad połnjišej Europu tak hižo wyšichny jeza. Sa Jendźelsce je nowa wyšichna na puću k mare a wot pódpinawanych dalšich wyšichnu z wotnoza kupy Jsdaču hiba so k połnjišemu łodowemu morju. Nad połnjišej Europu su jasłajsče. Nimo cźerjo mam jich wuhlišći hdyžka popołdnja žnjehowanje pychnješčeha. Dołeš dźe jógłeiza na rjanc, po nim wajtšrje synicźka na mozy bobuše. — Jutšje, 4. njedźelu po Tjoch kralach jkdaža pśikuźka 7,51 hodź. a khowa so 4,36 hodź. Měsačk jkdaža dop. 10,53 hodź. a khowa so w połnozy. Wšitke jasnyi jutšje do pśiněsche bórtiłka. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 752, hygrometer 0, thermometer we dnjo +4. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 755, hygrometer 0, thermometer we nozy 0.

— **Nowej póstowej autowej cjarje.** Sobotu, 21. januara wótmje so w Serbšćinje Deanje w Budyšinje pod pśihoršyšinowu Budyšeho hamtskeho hejtmanstwa skrowadźiśina, kótraž so j wotewrjenjom cjary autowoje pósty mjes Budyšinom a Wósporkom a mjes Budyšinom a Wulkej Dubrawu a Minakałom łobkrućuje. Wotewrjenje tuteju cjerom powšichtkowje witaja. Jśěnu wobkhod na pruhu so teź wobjawiśiny. Wočakuja wot tuteju cjarow teź wažne połepšenjenje ja wejenje / póstowych pokyłkow. Pśihoca Barišći jaśmjerjow, je mośa Wósporśka cjara na Bart wokoło hiej, su nałbóle wróćostajśej dyrbjeli, jo so j pśihprawjenjean cjažkow njeby kondźiło. Wuswětchu so wobjerki, kiž maju wo jenotlimych wjeźach dale wudźělowaś. Namjet jśonchu plana, kótryž nimźkolatna pósta pśchedpołoži, wobjawjaše swopředka dwaj jwijśaj mjes Budyšinom a Wósporkom: j Budyšina 5,50 hodź. a 14,15 hodź., j Wósporka 7,00 hodź. a 19,00 hodź.; mjes Budyšinom a Minakałom pak tu tśi jśěny wotmyślene: j Budyšina 8,10, 12,25 a 18,30 hodź., j Minakała 6,50, 10,50 a 16,00 hodź. Pśihcza na hinašče jśitajeje jśěnow pluna maju so po możnosći bórzy na pósłowy hamt w Budyšinje japrdaś.

— **Skhadźowanka Maćicarjow** je swoje dotalne zhromadźiśny na pónźdelu prepołožiła, zo by so hišće wjacy sobustawow wobdźěliś mohło. Bohužel pak pónźdelu, 23. wulkeho rožka podarmo na wulku Łěbu cyła zamóžcencej, žiwu rozmołwu wubudźiśeju, Wšitkim, njeeli su mjenjenja, kajkehož chcedźa, na tym zaleži, zo taj wulkej pokładaj naseje Maćicy so derje zdźerśitaj a zakhowataj. — Wustojny wumóc Krawza je rjane wobrazy wo Serbach mołował. Jedyn z tych ma so předaś. — Dale spomnichmy na naseho wulkeho basnika Čišinskeho. Druhi ześiwk jeho basnjow je rozpředaty a budźe so wot prof. Černeho znowa wudaś, štož z wulkim wjeselom přijachmy, přetož basnje Čišinskeho dyrbja hišće wjele bóle do ludu, abo lěpje prajene, hakle dyrbja do ludu. Za někotrych ześiwkow „Pro Macedonia" zhonichmy, kak jedyn lud, kiž z prawom z wšelakich narodow wobsteji, z wšitkimi srědkami wo swoju swobodu wojuje. — Wjesne mjeno Wóślink nam składnosć poskići, so z wutłoważanjom tuteho słowa zaběrać a dale prašenje stajeć, hač su so tu trusy ze śerelo kamjenja dźěłale. Teź druhe mjena kamjenjow, kaž wosobje zornowe nas zajimowachu. — W dalšej rozmołwje přińdźeechmy na prašenje: Čehodla Serbjo tak mało knihow kupuja? Je to ważne předmjet, kiž ma teź za Maćicu jeho literarne towarstwo wulki wuznam. Za čitarnju běchu zasy někotre zajimawe knihi a ześiwki sobupśinjesli, n. př. Naša wowka, Jos. Páta, J. Vrchlicky a Łužica, 1. zeš. wot Zeitschr. f. Ortsnameukunde, Korwatska rěčnica atd. Nadźijamy so, zo móžemy přichodny raz bóle zamknjenu rozprawu podaś.

— **Budyšk hapytki** su wjeśjśone dny hač do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak zamknjene. Nowu hišću a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapytka f mjasačnym wobkhowanjenjom. W januaru je to Wettinska hapytka pśchi śpdnišćowowym twarjenju.

— **Finanzny hamt** wośjerja pod hamtskimi wośjerjenjemi dźeńźnjoho cźišła, jo maju so dawkowe wośjerjenja na dołhodowy, towaršnostny a wobrotowy dawk we cźaju wot 1. hač do 15. februara na pśchśišnjej finanzneho hamta japrdaś. Dawkarjo su k tomu formularjow j finanzneho hamta pśchipósłane dostali. Kótraž je njeje hač do 31. januara dostali, dyrbja sebi je hnydom j finanzneho hamta jadaś.

— **Tśeńźiśiske wiki.** Wjeśnjenowe bźiśe wjele w mjeńźe. Na šwinjazych wikach bź so prošata wjele kupow a tak bźiśe wikowanje dobre. — Na hutrowych wikach pak bź soso mało kupow, bź tola tś poslednja šobota pśched pśenim. Sa butru dźeśatku sebi śwjetśa 95 pj. hač 1 hrivnu, sa jeja 17 pj. a sa twarohy 25 pj. — Husy wjele wjacy na wikach njebź, sa wunt dźeśatku sebi 1,20 hr. — Na seleninowych wikach płaćeźe punt cźeśwjenego kalu 25 pj., bźeho 15 pj., zybla 20 pj., morchwje 15 pj. a pśetersa 40 pj., hrónow 6 pj., zentnar 5—5,50 hr., punt jabłukow 15—35 pj., truśkwjow 20—30 pj., litr ranego wośija 1,60 hr.

Za wysoku płaćizny.

Powědźenjo z nałchich lnjow.
Napśjašała Kristina Nowowa.

177] (Pokhacźowanje.)

Wichtizy w Górje měli najaitra, hdyž so kujeć Miklawich do Podsilin wożeł, pytnuł, kajše pśchemjenjenje bź so z nim stało. Ale tam kujeźeśe runje, hdyž wón pśchiśoł, njewuzyskaja radość. Margita bź f swojim žiwjenju wětšelaka. Strazjanna krija bź so w wyle, a wšudy, dochodnje, wiźeśe hišće tak fr nje bź wumjerne. Hdyž Tamara so radowa k dźěłej pśchiśoła, to tśeźejcje ju wón k kontrolje, a to bźewał jenoź, j Margitu cjuśejśe, a wokoło ju j płaćiwu na cźelo a hubu — j radośću nad Margitu, — łaž śebi wona wujśeśe.

„Swym wam njźeńm wulku starość naćinika", rjekny Margita, „wodaje se mi to."

Ach, hdy teź njeźeńcha ludźo, ktśuzy wodali, hdyž so pośmurnjejemu — a cjemnym wozach šiwna do jich pydźeńcju źi... Dyž, kak rad śej wodachu; kak so sfaraźe, jej ja... opotałaśej! Adam njeśeśeźe swoju zonu mała dź... ruśomaj i jeneje jśiwy do druheje. „Njebój ju", ... pondźeli zano k njej, „je cźe hdy zaśe j mojej ... jarndźu; ty njeńdźeśeźe podarmo wuźiśa. ... to móże njeśeja to nah bźej, pśchećeź cjuna, jo je ... Ale naje pośład dźeśi wujśe dźej, pśiśi wutrobje ... ocej. Swoje źyle žiwjenje njeměješe jo Jenna bźe... ja to, to je je Bóźu tebje uti śiwa darit, pśchećej ... ośeśeźe nje mełi je ganstinym bźeśradośnnu žiwj... pradowje thicźaśej sa moju njewźeru; ja njeśjym ... grandźe nieźo druhe saśkaźiś."

Dw, to bźśe śekatiwo za Margitu; to tajtun powdźe rowinrosi jo wona rucźe kaž wot cźerwjeńe rožy wośiśeźe wjena rožeźa.

Po jeje pścheću so poślaji, jo budu, dokeź njemóźeśe to jaśchu šobotu bźej, nekto pśchidźeńdnu w Orlowje. Tohodla powrěźichu wobydźerjam lźekarje a Orlowa we śwojim wośśadźenju.

Sśrjedu dosta Margita ź pósłom rjany kwećźel w drohotnej manjidźeźe, na kotrejž so w słotnych pśiwiśkach bźiśeźeśe: Witaj w nowem žiwjenju!" a pśchidaty bź ljeśiś wuprajaźy śprawne jaćaśe a wuźeśbin radość j wobpśiśnom: „Twój pśśon Rainer". To bun ju bo žiwjeow.

Ale je kamźnjum pośtem dosta hišće druhi kwećźel, ź kwećźeu śwjaśeje poeśije nawiźh. To bźśe mały, ujenahladny list, w kotrejž kratr lubowanu śoźen w nowem, wot Knjeża darjenem žiwjenju powita a wot njeźeśeśeho Bóźa polne Bože žohnowanje ź jeje nowemu puśniśwu pośśeśeśe. Bašeń, ź prośtym „Miroślav" podpśšana, bźeźe tak rjana, wot śwjateje lubwjeje napjećenjena, jo Margita ju dołho cźitaśe a ź lubźowali śloźeźeśe. Potom jaźeź wozźi a wušuwu, wot žlowzemneho jaćiśeźa wźeźeje lubośeźe, kotrejž je wobdawaśe, njeźeśe tujana.

Płaś pśchećerjeźny knjeś Miklawich hoźeźi do Górki, jo by Margićzine wustrowjenje ja... W jahonowniku da zdźerżu, śmatska a śwonka j je... ćjemnym któdnizm nalwarjeź. S wjećora, hdyž ... chowaśe, pokaja se zyle njeńdźeźy Margita pśch... tódnizm, njeńdźo hišće hlewu jarajśaun, w bźeź, ... ź zankami pśchećej drjaśe, róźe ja pasłom a ... Wona pośaśa a pryślaśeny nuts; na rźelu śiefśeźanu Adam a Aurel a pśchićjuśejśeźaj pśetum ź njenom „Margita". Nikuśicha podamajśe jimaj je śwojemum wuraźom śwojeho wośbźeźa trene wośy, dźeź dźerżeśe Aurelej jśćaja rźel, pśchećej tźu dźerżeśe jemu nośu śwobodnje w powźiśe. Nan pak pobamośe Adamej hišće pobrachowaźe haśśi.

„Jśnjenje je tola krażne", pomnjśi Margita, „wośźeśe nekto, hdyž je teź Adam naśeh". W tutom wokomiku ju pytnihu; jeje nan śwatańe jako prěni ź njej a wobja ju žadośćiwje. Adam śwećźi j wyśokośće, jo by tak bórzy ku móźno pola njeje bźł. Ruuźe dźyśe je wón trochu nasfwarjeź, jo bź pśchesahe pśchićhta, tu da so tuwot koni a rjeśot so pśchibźiżowazych koleźow śłyśeźeź. S wosa wuśeźe Tamara, bźła śwotowana, wot nana a śwojeju towaršnjow pśchewodźana. Dale pśchijźdźechu śwójźa Sarkany a jarjadowaśe. Potom dojźeźe wośe po wuźerja Gala a jeho zonu. Teź kujeśa fararja budźeźe knjeś Miklawich pśchepreja, ale wón donna njeźeź. S Dubrawineje dolinu pśchijźdźechu Seśśwan, Pźtr a Marićicha we śwojich pyśchnych narodnych drastach.

Haj, to bź jara wjeśeły wjeźor, a Margicze śesda je jenoź dźiwne, jo njeźeźdźeśiche śwójźine hajśeom śama pośłużowaś; ale to wośśtara dźeśa Adam ja nju ź wuźadźej wuśtośnośći.

„Wjesnaśa budźeźi nźśto jabył, knjes Korinśki, wodajśe", rjekny pśchi wjećeri knjes Willier, „bźch na pólźe a wjach kołu, jśitaź bź ja Górku a ja waź pśchićko; njejśnym pak to haćj dotal wotedal."

S tym wuźeśbnym nowinu a dwaj listaj; nowiny bźchu ja knjeża Miklawicha, list ja knjeża Korinśkeho, tón druhi ja Nikolaja.

„Ach, wot Miroślava!" rjekny Nikolaj śnjeźeśeny. „Najśterźeho wón pśchipowźeduje, jo je wśitkiko ź pśchijźeću hotowe", pśchijśpomni Korinśki list ź źebi nyśnjowśchi.

„Ty bźwećiśi, Tamara?" wobroći śo Nikolaj ź śwojej śwojowanej śnjeźeźy.

„To jo wź, jenoź cźitaj; jo bych teź ja śferje a śepje njećeźo wo Urźiwem jhonila".

„Njewźdźiśi teź ty", pśajeźe w tutem wokomiku Aurel ź Adamej, „jo na bźeź wośebitu pśchićhtlinośej ź marśiśej Oranźej ślej jenoź, kaź wón na njeho hlada!"

„Ja te wźdźu, Aurelo; ale ja myślu, jo tale pśchićhtlinośeź bośhaźa hałe wot śwóźu.

Marśis je jenaź w tamnych hodźinach śtracha ź powoźh byś; wón je jemu djakowny ja to. To bź wón jemu a Tamarej, kótraź je nam tak śwźru pouhata, widy pokasaś.

(Pokhacźowanje śeźśhuje.)

S **Khwaczij.** Wuteru wjeczor je 21šetny muzyšt mjes Hanšej Dubrawu a Khwaczijanami 18šetnu holzu wumozowak. Stólnik je wjeršeł w Margareczinej Hóze. Po zwjatotku nalwdi wón holzu, kotraž w šamjenej fabrizy dźeła, ßobu, dźešče j njej do korczjnu a wopoji ju tam. Duzy domoj mjes 7 a 8 hodź. je swój njeshutk wumydeł, dokelž ßo holza jeho dowolwaraczj njemóżeshe. Holza wróczi ßo halle wokolo 10 hodź. domoj, dokelž bu wonkach wot para pschemótjena. Polizija naležnoscj pschepytuje.

S **Khwaczij.** Paduchu kolesjow fin pónđelu w Slitkoscj wjesnali a jeho sadserżeli. Kolesjo je w mésze sostajene steji. Jeho wésze wo sashitsije pokhloktaja.

S **Wukeje Dubrawy.** Swjaži wójnstich wobsahkoscjelych jeidże ßo niedżelu tu w Lětnej korczjnje k swojej hłownej shromadźiznje. Wopyt tšeshe nimo mérh bohaty. Knjes pschedsyda Ulrich powita sabdenych a pschejmoła słowo knjesej Wizn, sashatpnjerjej wokrejza, kiž wo 5. nowelli shakonjej wo wójnskich wobschkodźenych pschenoshowshesche. Wschednoscjski ßo powschitkownje sproßwjasche, napraschenja ßo pschijamkuchu. Po lětnej rozprawi wopschija swjatk 52 ßobustajowy, jedyn ßobustajo dobrowólnje je swjatka wumyli. Schesćoch pak w kuchach wuschmórnuchu. Rozprawa wo pokładni poła ßo dale na pschichodnej shromadźiznje. Pschi wólbach wuhowlicha ta pschedsyda sabo potaneho pschedsyda knjesa Ulricha, ta mésto pschedsyđu sabo knjesa Kuku, ta pjenjamdżerja knjesa Jura a sa 2. pokładnika knjesa Koppa. Prěni pokładnik ma ßo na pschichodnej shromadźiznje wuhwolicj. S nadźiju ßo towarschowa skupina tež w lěcze 1928 je swojej dźěrnoscju a sobuskutkownoscju znjelej poshne wuhotowacj sdyschimu, kónčej ßo jejimu shromadźizna ßo powschitkownej sabsiwu.

S **Pěsez.** (Telefonistka powěsć.) **Wczera popołdnju je ßo wóla naß zalostne njeshoże stało. Jako zimnoscjer Barišij i najshese wży w holi khojny pusdżeshe, padny na njeho khojna. Sesuk khojny sary ßo jemu do noga, tak ßo wón bórzy wudyshe. Snjeshoženj je 60 lět staty, wudowzom a sawostaji nětotre dźeczi.**

S **Drinjeho Wujeshe.** Sandźenu njedźelu schuslshe dźeći wospjet hodowne dźiwadło hrajachu a to tohodla, dokelž bjeshe hody Hasichez Jurla pschepelschenja, jo wjeschtny njemóżachu mjenja. Hrajachu jasno w Hajchkez Jurli, ale hórke rad njebě telko ludźi kaž hody. — Sdaunjnu njedźelu bjeshe tež kórlopiwo w druhej korczjnje a tuž tež tam wjele ludźi pschebywasche. — Jutšje njedźelu smjéje herbske towarschtwo „Sahrodło" w Hasichez Jurli wulki a rjany herbski wjeczor, na kotrejž wsčich Serbow a pschecejelow herbskeho ludu z blizka a z daloka pscheproschuje. Spéwny wosrjad pschedźinjeje rjane herbske spéwy a herbske hrajeđło ßo poßlicj. Mjech wschitkim Serbja ßo njedźelu w Drinjom Wujeshe pola Hajchkez ßeđła a ßo wokhowjeli na herbskim wjeczorju, kotryž budże wulkotny a rjany schtóri. Po dźiwadle budże wjeselca rejka a Wujeshanzh herzy rjane herbske schtučki spjelkaju, kaž kóżdy ras pschi herbskich swjedżenjach.

Z **Khrósćic.** Sjawne pohedźenje wokrjesneho wubjerka Khrósćicko katholskeho keitnarskeho budże pónđelu 30. jan. 1928, powołowa w 9 hodź.

S **Trjechowow pola Ssuńnicje.** W nozy na njedźelu wobłahu w Trjechowstim mlinje, ke kotremuž je hnydom dźiwadnja a klamarnja pschijamkjenej, paduschi. Paduschi, kotrjž běchu je wotna kusk dźiwadnje wurchali a wokno wotwinili, jokhydmu do klamow a tradnyzjow kolomiarke twary, wjerjowa, hamjsle a druhe wézy. Kradnjene wézy bu wjhdże 130 kr. hódne. Ssaunjmy wjeczor je paduchi zhonili ßo do hosnjeho **wojshoda Hofmannez, kwanjnje a korczjnu w Trjechowich dowrzi. Wobjedżeli pak jeho pschejchowapi a won cjahnu do njewobßerjeitneho auta, kiž wola shule stejsche.** Jeho wotjeżde na to na hromu k Ssmilnej a jhdźi ßo njewothadu.

Z **Khrósćic.** (Druha rozprawa.) Wo žiwej dźelawosći našeho S. K. D. w Khrósćicach swědčese V. hłowna **zhromadźizna 24. wulkeho rózka.** Rjana črjódka, kiž hewak swérnje k towarstwu steji, bě so **zesla.** Tych bóle liwkich wézo **zaso** wotraši. **Nimale** hodźinku k postajenemu časej přidachmy a potom mětšopředsyda J. Lipič z Wodworja wšech přećelnje **powitawši,** zhromadźizny wotewri. Za nowe lěto postaji hesło: Wočí k njebju, rucy k dźěłu a dowěru **k sebi.** *Nětko podałšaj hospodarski a finanowy* minister lětnu bilancu, kiž je wešće kóždeho spokojiła. **Za předsydstwo bu posledni dźeń lěta, Silvester, a nowe so wuzwoli. Doprjedy pak Cyž-Zwikawski nam**je**nje, zo hy so předsydstwo knydom na tři lěta wolilo, k čemuž zhromadźizna přihłosuje. Njestanu wšak so** přewulke přemjenjenja. Dotalny **městopředsyda** bu ze předsydu. Wólba jeho pomocnika pak přinjese do zhromadźizny trósku žiwjenja, kóždy so boji, zo mohło so jomu tak hić, kaž lońšemu a měl nimale cyle lěto předsydu zastupować. Wujednanje njeje možne, **kiba** přez wólbu z eedulkami. Wjetšina bě za Jakuba Česku z Khrósćic, kiž funkciju přiwza. Za pismawjedźerja Jurja Spitanka ze Zejic hłosuje cyła zhromadźizna z **postanjenjom,** kiž dźěn rozumi, wustojnje zerh. kosać lodźić. Jako wobhladniwy bankownik bě dotal P. Krawza ze Žuric našu pokładnju nawjedował. *Jenchłósna nowowólba* bě wešće dźakno připóznace. Jan Kral z Nuknicy, kiž je bižom tróšku za serbskim pjerom **znaty,** budźe pismawjedźerja podpjerać. Měrčink Jurij Khrósćanski pak dósta wohčežny nadawk, sobu **komdżacych** přinoškipłačerjow druhdy k porjadej **napomnjeć.** Zawdak za předsydstwo płaći po dźakjm nětko na tři lěta. Mjez tym bě so **zesadny** ko jez **farař** *přikhwatał, kotrehož* předsyda wosebje powita. Mnoho **nam**jetow a druhich nalěžnosćow na**še**ho towarstwa so hišće rozpominaju a dowuradża. K wšemu porći připóznaća a džaka hódne słowa hodźiwy sobustaw Franc Nałaš. Po *dźele pak přindże* tež małe wodyćhnjenje. Lešawa Kezarjanski nam wo hodownej žerbje do Pólskeje rozprawja. Přez mnoho powučaceho a widżenjahódneho bě so do cyle zajimawsko přednoška zapjelł a jeho začink k tomu přidał **nětulcy** rjany žórčk. Na kónen dodu wysokolostojny k. far. rjane słowčka k połonej za dalše dźeło a jara derje mjenjene wučby a pokiwy za dalše traće a wobstaće. Naš zwjazkowy spěw derje poradźenu zhromadźiznu skónči.

Z **Khrósćic.** Swój złoty kwas móżeštaj tuše njedźelu swjećić Miklawš Nowak a Hana rodź. Sopic, wumjenkarjej w Smjećkecach. Na rańšich Božich službach stupištaj před woltař, před kotrymž běštaj před 50 lětami swj. sakrament mandźelstwa dostałoj, zo byštaj so Bohu dźakowałoj za wšitku jeho milość a dobrotu a sebi jeho dalše žohnowanjo wuprosyłoj. Při wysokej starobje 75 a 73 lět staj hišće poměrnje čerstwaj a widźitaj so wobdataj wot luboscje swojich *dźěći a dźěćidźěći.*

Z **Kulowa.** Rektor tudomneje katolskeje šule wozjewja, zo budże njedźelu 29. januara, dopołdnja ¼11 hodź. zhromadźizna starších, kotrychž dźěći maju so nuzhje zubnołěkarsey wothladać. Knjez zubny lěkar Henka budże přitomny. Starši njech so połnołičbnje a z dypkom zeńdu. — Kotriž swoje dźěći, kotrež maju 1. haprleje 1928 do šule zastupić, hišće přizjewili njejsu, maju to tuhon tydźeń na dopołdnjach, wobstarać.

Do Bukec

12. februara wulki sokolski swjedżeń!

S **Klitnoho.** Towarstwo żelesnjorjow wotmać sandźenu *hłosotu w Tiuftej hoscenju* tymiki swjedżeń, na kotryž bźiše ßo mnoho żelesnjorjow a zi susednich pschecelow sejchło. Pschednoscjowazy a sobuskutkowazy Knjezhan bohate pschiwótjace. Pschi wjesołej sabawje a rejzy wobsamknychu swjedżeń.

S **Wolesdinjoje pola Klitnoho.** Sandźenu *hłosotu* sta ßo w naschej wsy wobżarnjowne njeshoże. Schtyrilětny hnyk rajarja Arnoschta Róse pschijidże z ruku do rjeżarja elektrisseje hnatanjowje maschiny.

S **Wochoz.** Njedźelu 29. wulkeho rózka fuźe tudomne kokojšdne towarstwo w Kerlicy hoscenju maskowy bal. Wobdźělichu ßo tež tajzy mója, kotrjž njesmu hobuštawy towarstwa. Też je hnydomnych wsow ßo wultrobnje witaja a też pschihotowawaju nsech ßo bohacje wobdźěla. Hnydom ßo wschitkim spodobachu, kaž je to kóżde lěto bylo. Po maskeradze budże wjesela reja, tak ßo kóżdy na swoje pschijdże. — Sandźenu njedźelu 22. januara mjedzynne hospodarske Cyžinjanskeho wojerstwa towarstwo w Kerlicy fuźi dźiwadło hrajachu. Mnoi swoju wež derje wuwjedżechu a pschitomnym je ßo tu derje spodobało! Hrajachu wšelkore zortne hry, kotrež wulke hnjesce pola pschitomnych hnadźichu. Ale wopyt mósesche bohatschi być. Snadź to ßo dźała na tone, ßo je tajkich sawjeselenjow jara mjesa. Hrozne wjedro běshe też winu. Po dźiwadle běchu wjesele reje, ke kotrymž jich kapała hudźeshe.

S **Rjehwalda.** Knjez August Jurak je swoju tśežu knjesej Rjeli pschedał a swoju fahrodu, kotraž pschi tśežy njeleżi, knjesej Arnoschej Bśe. Ssamu je sebi žiwnosć w Kólsom kupił.

S **Bretnje.** Wuteru popołdnju ßo pschi żelesnišim pschekhodże pola Cžornego Khołmza łoń psched pschikhadzym cjahom pschišli. Pohonc, kiž chžesche konja smérować, padże j woja a pschiduże pod kola a bu tak cjeżko sranjeny, ßo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeść.

S **Mužakowa.** Wobžarnjowne njeshoże sta ßo wuteru popołdnju na Tjepliwskich dźěłarnjach. Cžehła Henešl je Kobylnje, kiž na tamnišich dźěłarnjach dźěła, pschińdże pschedtšim elektrisšim grotam a ßo na khribjeeze cjeżko wopali a padże dele ßo hišće dale sranjiwši. Snjeshoženeho unjese swobłachca a dowjedechu jeho do Barlschcza **do khorownje.**

S **Rósbórka.** Sandźenu pjatk je na pócze wobkhad na šamowlwjaiowazym telefonišim hantcje ßo sapoczał. Kaž je to hižom w Riškej a druhdże, mjeja nětko też wobdźělnizy kotriž šu k Rósbórskemu telefonišknemu hantcej pschišamknjeni, swoje pschišamknjenja šami wobstarasch a njesmu ani wo dnjo ani wo nozy na słužbnu cjaš póstowych instrukcijow wojasani.

Cyrkwinske powěsće.

S **Rakez.**

4. njedź. po Tśoch Krałach rano we 8 hodź. herbska spowědź a hjwi. wotkazanje, dop. w 9 hodź. herbśe a ½11 hodź. němske kemschenje, potom Boża słužba za **n ě m i s k e** dźěći, pop. w 2 hodź. němski nješpor.

Pónđelu rano we 8 hodź. pjatkanje na wěži a rajšcha nutrnoscj, wjeczor we 8 hodź. Hłowna shromadźizna Žórskeho towarstwa pola Winterez.

Se Ssleyeho.

4 njedź. po Tśoch Krałach herbska spowědź a Boże wotkazanje rano we 8 hodź., herbska Boża słužba dop. ½10 hodź. a němska w 11 hodź.

Sbórka za diakonijsći dom w Grünberku.

Swěrowani: Artur Korla Baron a Marija Panoschiz w Rowmenc. — Paul Wilhelm Mjedaŕ a Hana Wérikez w Sšlepom.

Z Łužicy.

* S **Nowojalza-Spremberga.** We nozy na njedźelu je ßo tu njedawno Tśežowicke druhi nětdże Mótiny dźěłacerk Waltaŕ Hanlich z Hornjeho Spremberga żelesnišemu cjahej pschejcerej dał. Koleja dźěchu słuwjenjahnemu runje pschez hlowu, ßo dźeje je hó hnydom morwy.

* S **Holbina.** Swoje 91. narodninny pjwjeješe jastdjenu njedźelu pschi žadnej drochownej a cjelnej cjerstwosći wuhibkowar kotijow na wotp. Angst, kiž pak nětko w Sohlandze bydli. Starzy žydleše pytedy w Holbinje a je nekatre lětdżesatki dołho na tudomnym dwórnischeju žiwnje swoju słužbu wukonjał.

* S **Bertsdorfa.** Tudomny posłanski prazarnik je je žiwotnimi pschecerowenjemi njekajkemuž wobdźělenemu Sedwarski powaznik j Wjasejcu je ßo pschez njedźelomej na 5šetej dźopołdnju swojeho mjeschanza pschescholt. Handarnišk słowny srešanischtwo pachoła pónđelu saja a jeho Zitawskemu sudnistwu poda.

* S **Kinsbórka.** W granitolemi firmy Hoh a Müller sta ßo žydżeu rano wobžarnjowne njeshoże, kotrymž dyrbjeschce mlody dźěłacer žiwjenje pschijdźeć. Skakarjo běchu pschi delepschejcerjach cjeżkich granitowych kamjenjow, jako ßo nadobo wulki kamjeń j njecjaha wotsunu a delepadnyschi 22šetnemu njecjenjenemu dźěłacerjej Barnuta ßo Taišche tak njeßożownje do hłowy dyri, ßo wón na městnje morwy leżo wosta.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Obrwiesenthalu. (Žiwy ho spalił.) W mésacu dźěše Unterwiesenthalu wotpali ßo pónđelu wjeschi ßotk jeneho žiwnoscjerja. Wschitke šuć a zyła bohata wobda ßo spalichu. 71-letny wobsedżer žiwnoscje nochcy ßo do połapeho tworjenja, ßo dy swoje weći wuchował, tola w domje namaka wdoji knjerej we płomjenjach.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje ja jutšje njedźelu: Mutne, schorjate wjedro, se šnadnym wocjeplenjom. W Jendźelskej ßo sašo wuczahuje a je trochu khłódnjejše.

Demokratiska „Frankfurter Zeitung" je nasdatk swojeho hibanja luzijskich Serbow po powrócenju němskeho theaterskeho pschinjeschła. Nasdatk je w njepschejcelskim duchu spisany ław Schmidtowa knika „Wenden".

*

W Kinsbórku je w skali wulki kanjeń, kotryž j wjerjadowoho rjerżaja wupadże, mlodeho dźěłacerja jarasni.

*

W pólnej brózni pola Stötteritz ditko Lipska dešći rěbl, **kotryž jedyn dźěłacjer djerżeschce,** mjes tym ßo druhi dźěłacjer na nim sljep dźěłasche, da **ßo ruhawja da.** Jedyn dźěłacjer do ßo cjerjasche miócjasche masdżnuy podże a žebi nop rosbi. Po puczu do thorownje wumrje. Druhi dźěłacjer do transmitije podże, žebi nětotre rzebiz płamo, wuzrowo jitóżi a ßo junska strani.

*

Podjesništi stork je ßo sdżwórił w testaczerjowej **Němšej w Freiburgu, Mülthemje,** Donaueschingenach a **w Schwajzarskej jazuk.** W Bajelu ßo wéże khabłachu a lohke ßo powaróżichu.

*

Ramsrika bitwa mjes łódźu „Praha" a chinešku kanonišim cjolnom. „Cjeśe Słowo" wo tym powé: Do Cingtawa je schtwórtk cjeżkoßtowarška parna łódź „Praha" na žiwjenje jejše j Hamburga psches Manilu pschijeła. Sdrjedu rano je 600 mil wot Schantungskeho brjoha do tši hodźiny trajaceho wojowanja z kanonišim cjolnom „Fei Hu" pschišichol, kotrehoż muzišwo k chineškim nazionalistam pschisłuschi. Łódź „Praha" ßo sjonczne poradźi, cjeknyć. — Kaž je sdżiwcerej, wjese „Praha" nallad tšelbow a munizije. Pozdyšu je, kaj je znate, Cjang Ssun Cjang, jedyn j wjednitow połnoczneho wójska, kupił. Hacj dotal njeje znate, hacj je „Praha" pschi namócerjej bitwje na swojim muzistwje schkodowała, abo hacj je ßo wobschkodźiła.

*

Khłojanski žud w Melnnje w Franzowsku je sdżanišeho prinza Ferdinanda Barbonišeho dla wobschkodźenja je schkanni na schkodu jeneho hotela pschi franzowskej Rivierje k 3 mežagam jastwa j wupruhowanišim cjahom a k 100 frankam pjenjeżneho khłostanja sadsudźił.

*

W Southamptonje w Jendźelskej je ßo Tornerošiske **łódźenja wotpalika. Schkoda** nětotre sta tyšaz hrivnow **wonzinja.** S wulkej prózu ßo poradźi wójnsku łódź, kotraž ßo sa chileške knjezerstwo twori, płomjenjam wobrócj.

*

W Schottiřej je ßo w mésze Lowblanthow 17 domow **wotpalilo. Wobydlerjo** ßu žebi mohli jenoż nahe žiwjenje wuthowować. Wschó žiwjitšwo je ßo j płomjenjeni sničziło. 108 wozßobow je bjes bydła.

*

Kaž „Times" j Newyorka ßhonja, je ßo pschi wětrje, **kotryž je nad nětolnymi krajemi pskósnjeje Ameriki falkadżał, 10 ludźi morikło. W Newyorku je ßo 42 wobcjow sranilo.**

* *

Wohenbluwaza hora Schewaljnej na połnyje Kamcjatzy w rauschej Rišlej, kotraž je psched wjele letami hałła, na dobo sašo žylnje puchła.

Kamiske wozjewjenje z Budyšina.

Sjawne namołwjenje k wotedaczu dawkowych wojßewjenjow sa nałětnje napołożenje 1928.

Dawkowe wojßewjenja za dołhodobnych, tomaćichnišiny a wobrotowy dawk maju ßo w cžasu wot 1. hacj do 15. februara 1928 pod wuzjenym pschedpisanym formularom wotedacj. Dawkarjo, kotrjž su winowaczi wojßewjenje wotedacj, dóstanu j finanzneho bonta formular pschipósłany. W zakenju na dołhodobnym dawku, towarschnišnym dawku a wobrotowym dawku połoženu winowatosć, ßo na ßo dawkowe wojßewjenje wotedacj, tej łódź ßo formular njepschipósżele, wołtanje njepodóstkjenja. Dawkarjo, kotrymž ßo hacj do 31. januara 1928 formulary pschipósłane njejsu, maju žebi je wót finanzneho banta žadacj.

W Budyšinje, w januaru 1928.

Finanzny bant.

Skónc wiki w Njeswačidle

srjedu, 1. februara 1928 Gmjenska rada

Kněža na předaj.

W Bajecach pola Baćonja je kněža čo. 5 z brózńin a hrólżu a z 2 kórcownej znajźiśkeho pola a pół kórca łuki hnydom na předaj.

Wšo dalše pola wobsedźerja.

Linoleum
najpřijomniše nakładźenje na spódnowanja
linoleum běhače
linoleum tepichi
linoleum na blida
wo **wutkim** wubjerku
Otto König w Budyšinje
před Mjasow. jětkami 3. Tel. 3162

Poživanje
(Verdauung) pospěši
Pepsin-wino
w blešach za 1.50 a 2.50 hr. pola
Wintera
Bratraj Měrš nasl.
drogownja a dom fotogr. wěcow
na Žitnych wikach 30

Wšěm mojim woteběrarjam
a tym, kotřiž to hišće budźa!

Při mojim wulkim inventurskim wupředawanju wot 30. januara hač do 12. februara maće zaso jenu žadnu, njewšědnu składnosć, sebi tunjo dobry kožuch kupić.

Wšak wěsće, zo běše kupowanje kožuchow přeco hižo wěc dowěrjenja — a dźensniši dźeń čini bóle — a zo je staroznaty pjelsćinowy dom Arthur Flegel nasl. w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6 tuteje dowěry hódny a — ju sebi też zasłuži.

Tuta woprawdźitosć je tak znata, zo móža ju bjez přezběhnjenja, ale z woprawnjenej hordosću tu wuprajić.

Štož sebi při mojim wulkim inventurskim *wupředawanju nakupujeće*, njejsu wosebje za tutón zaměr připrawjene tunje wěcy, tak njenowane „wabjace ptački", ale cyle dobre, najlěpje předźělane a nowočasne, wupruhowane kajkosće.

Moje płačizny a wumělenjenja su tajke, zo móžeće njestarosćiwje kupić, bjez toho, za Waše poměry překročiće.

Jenož někotre přikłady:

Seal-štrykowane jaki pěkna, nowočasna forma, ze zakulen. khornarjom a z dobrym podšywkom, hr. 175, 198, a t. d.
mužace sportske jupy wudźeržive počehnjenja, podšite ze wowčej kožu a z Biber-wowč. khorn. hr. 114, 168, a t. d.
křižne liški (Kreuzfuchsziegen) a druhe, kóždy jenotliwy kruch ze židu podšity hr. 15, 18, a t. d.
kožuchi za awty ze šěrych Düffel-ikaninow z ćežkim wowčim podšywkom a z dołhim Opossum-khornarjom hr. 170, a t. d.

Wobhladajće sebi tute wěcy a budźeće nad nimi zwjeseleni.

Z PS hnuty SHC
z elektr. swěcu, bjez wjed.
a dawk. wopisma 36
Teć na wotpłačenje. 8
napłać. a zbytk hač do 1
Max Seifert w Budy
na Kamjentnej hasy

Gardiny
přikrywy ✤ dźěćace šaty
W. Köhler w Budyšinje
na Hłownem torhošću 8.

Na hasy
při dźele, na honiwje nosće najlěpje
Rubber-trije
najpřijomniši elastiski hłód
najwjetša wudźerźiwosć
žane mućnjenja
Rubber-trije
we wšěch płačianach
wot 15.— hač do 24 hr.
hobrski wubjerk
wuporjedźenja w samnej dźěłarni

Fähle
Schuhwarenhaus
Budyšin, Kurzer Lauenweg 1

Hosćenc w Sernjanach
Njedźelu, 29. januara
zjawne reje
Hosćenc w Zdźěrje

Wot soboty, 28. hač do póndź., 30. jan. so
kózło-piwo toči
Njedźelu REJE
Prećelnje přeprošujetaj
J. Šmarander a mandź.

Šołćic korčma we Wotrowje
štwórtk, 2. februara so
kózło-piwo toči
srjedu, 1. februara předswjedźeń ze **swinjorčzanjom**
Najwutrobniše přeprošujetaj
Pawoł Šołta a mandź.

Hosćenc w Nowej Wjescy pola Worklec
Sobotu 4., njedźelu 5. a póndźelu 6. februara so

kózło-piwo toči
Prećelnje přeprošujetaj **Józef Geissler a mandźelska**
Nawěšiki přinjesu wužitk!

Kedźbu! Kedźbu!
W Hornjej Hórcy
w Hänzelec hosćencu
wuhotuje serbske towarstwo **Łužica** njedźelu 29. wulkeho rožka 1928
wulki serbski swjedźeń
ze spěwami, dźiwadłom a rejemi.
Wšitcy Serbja a bratr. towarstwa so k tomu najwutrobn. přeprošuja
W 5 hodź. započatk z rejemi. Započatk z koncertom a dźiwadłom w 7 hodź. **Hosćenc. a towarstwo.**

Do Budyšina přišedši zetkajemy so stajnje
w Lehmanec kofejowni
na Serbskej hasy čo. 8 — telefon 3118
ff kondiforske twory / najlěpše napoje
kofejowe pječwa / jědźny łód
štomowe tykancy / šokoładu
Wosebitosć: torty
z kóždym lubym napismom k wšěm składnosćam so hodźacy dar
Najkedźbliwišo zawalamy dla rozestajna

We přećelnych **rumnosćach kofejownje** wšědnje popołdnju a wječor **koncert**

Zubna praksis
w Kukowje, nětko čo. 16
pódla „Hosćenca při Klóštru"

✤

Rěčne hodźiny so njepřemjenja
Wuforu a štwórtk hač do wječ. 8 hodź.
njedźelu . . . . wot 11—2 hodź.
Je-li trěbne, wutrjebajće Waše garantije
H. Barth

Wšě blidarske dźěła
wuwjedźe derje, čisće a płačizny hódne
B. Werš w Zdźěrje.

Kofej
přeco čerstwy paleny w samsnej paleńji z motorskim ćerjenjom poruča **jako wosebitosć**
Marien-drogerija
Alfr. Steinborn w Kamjencu, Herrenstr. 8

KELLING

čisći chemisey
barbi
wobleki
suknje
mantle
a wšě druhe wobłoženja
spěšnje, derje a tunjo
Najlěpše zhotowenje přez nazhonitych wěcywustojnych.
Samsne přijimańnje:
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6 telef. 3628
na Přiśećanskej drózy 16
w Khočebuzu - telefon 1774 - na Hródkowskej drózy čo. 4
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Bětej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

CHEVROLET

Najwjetša nowosć na wikach z automobilemi!
Kupujće Waš CHEVROLET-Coach abo -Sedan hač do 20. februara 1928 a
my zapłaćimy awtomobilowy dawk
za jene cyle lěto (450 hr.). Cheemy z tutym njewšědnym poskićenjom wosebite lěpšiny, kotrež su z trochu wyššim PS-dawkom zwjazane, zajimawcam spóznać dać. Přeswědčće so prošu, kajki krasny wóz je CHEVROLET. Wón jězdźi spěšnje a je njezatupny.
Dostanjeće jedyn CHEVROLET za płačizmu, kiž móžeće też Wy zwjesć.
Normalne płačizny za Limousine:
z 2 durjemi (Coach) ~~4425~~ dźensa **3975 hr.**
z 4 durjemi (Sedan) ~~4995~~ dźensa **4345 hr.**
z 5 wobručemi wot Barlina po wotčehnjenju dawka.
1 lěto rukowanje fabriki
Jenož wobmjezowana dźělba so za tutu płačizmu předawa. Zadajće sebi prospekty a jemu jězbu na prohu přez

autorizowane CHEVROLET **zastupjerstwo**

Nawječorne garaže / Alfred Kadner
(West-Garagen)
w Budyšinje na Šlichensk. drózy 18, na Žitnych wikach 20
Telefon: Garaže čisło 3985 — Büro čisło 3905
Wjacy wozow wobeju začinjenych modelow móža sebi zajimacy kóždy čas bjez hnuśenja ke kupjenju wobhladać.
Wobkedźbujće też dobre a tunje $1^1/_4$ to. a $2^1/_2$ to CHEVROLET-nakładne wozy.

Měnjenje bydlenja.
Poskićam 4 jstwy ze zahrodku zwonka Budyš. a pytam 2 jstwy, khomoru a kuchinju
Bliže je zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Pytam hnydom
pohonča
17—18 lět stareho
wotročka
20 lětneho.
Naprašowanja na wudaw. „Serbskich Nowin".

Pjekarskeho wučobnika
z dobreje serbskeje swójby k jutram pyta
Otto Hoffmann, pjekarski mištr w. Khrósławje čo. 22 pola Šrachowa.

Serbska
služobna holca
nic młódša hač 18 lět, so hnydom abo pozdźišo do korčmy „Dwě Łipje" w Horn. Kinje pyta

Rjane kubło
w Załonje n. Spr.
(Sohland Spree Nr. 470)
45 kórcow wulke, $4^1/_2$ kórca lěsa (na połojcu z puščomnym drjewom), twarjenja a pola w najlěpšim rjedźe, je z wjele žiwym a morwym inventarom z přihódnymi wumělenjemi khorošće dła na předań. Susod je Serb.
Šołta w Załonje
nad Šprjewju.

Příloha k číslu 24

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 28. januara 1928

Powitanje nowcho fararja w Huscy.

S druheje strony dostachmy hischcje dalschu rosprawu:

Schtóž sondźenm frjedu jako zuły pches Husku pschińdże, je dyrje so spodźiwał, kajki fwjedeńfki nawohlad naschu wjeź mějesche. Khorhoje fmahowachu so pschi twarjenjach a ſ zyrkwinoje wěże ſtrowjesche ſ prénjenmi rafej w Huſy nowa zyrkwinſka khorhoj. K temu witachu wutrobnje cżestne wrota a pletwy. A schtóž so ſa pschiczinu prosche, dosta wschudźom radostnu wotmołwu: „Dźensa dźemy žebi po naschebo nowebo fararja“.

A tak też bě. S pschipołdnifchim człahom ſ Drježdżan pschijědże, dojědże nowy Huſczanſki farař, knjes farař Niedner ſ Lipika ſ mandżelſkej a dźěćimi do Zicżinja. Na dwórnifchcżu wożakowachu jeho knjeża zyrkwinſkeju pryjódſtejerja Lóhnert, Preuſcha a Pątžig. Po tutym prénim poſtrowjenju ſtuny ſo knjeſ farař Niedner ſe ſwojej knjenju mandżelſkej do pschihotowaneho ſaczinjeneho woſa knjenje knjeſki Heleny ſwob. Hańſelowoje ſ Makeje Huſki, dźěći knjeja fararja a zyrkwinſkeju pryjódſtejerju ſeſchowachu w dalſchimaj wofomaj. Pschichnje dojědżechu woſy do Makeje Huſki. Tu ſtejachu wſche cżestne wrota ſ prénim witanjom, kotrejž běchu Holza a Druźkeju nawile. Swjatocznje faſtwonichu ſwowy Huſczanſkeje zyrkwje a wone pschimowachu ſ dala pschikhadżazemu fararjej prénj poſtrow. Skoro njepschewidnu czah cżakaſche w Makej Huſy na nowebo fararja. Běchu tola wſchitzy, kiž mózachu nětkaſ wotcżuć, nowemu fararjej napschecżo pschijichli. Wós dyrbjeſche ſaſtacż. Hudźbna kapała, kotruž běſche młodźina ſ Nowoje Wſy ſobu pschiwjedła, ſapiſka khoral „Njebjeſka kſwała wěcznemu cżeſći.“ Na to pschiſtupichu pacżeſke dźěći ſ woſej. Hólzy pschecżodachu pches ſwojeho prénjeho knjeſej fararjej Niedneraj jako powitanſki poſtrow ſpěwarſke, mjes tym ſo holzy knjenju fararku Niednerowu ſ kwěcżelom pocżeſcżichu. Potom pschiſtupichu knjeża wuczerjo ſ woſej. Knjes wuczeř Krawz witaſche w mjenje wuczerſtwa nowebo fararja. Dale běſche Huſczanſki mějeſchczanoſta knjes Wjaſka ſ jenym gmejnſkim ſaſtupjerjom a ſ gmejnſkim ſtarſchim pschiſchoł a pschiwoła w mjenje politiſkeje gmejny nowemu fararjej a jeho ſwójſkje wutrobnje „witajcże“. Wón wuſběhny, ſo ſo Huſczanſka gmejna wjeſeli, ſo nětka ſaſo cżerſtwe ſiwjenje do farſkeho domu ſaczehnje, hdyž ſu wokna tak dołho próſdne a ſrudne do ſwěta ſhladowałe. Na to pschedujeże hiſchcże dźowka měſchczanoſty, Khrystina Wjaſkez, ſ lubosnej pěſnu powitanſki poſtrow dźěći a pschepoda kwěcżel. Knjes farař Niedner běſche widżomnje pschekwapjeny nad wutrobnym pschijeczom a dźakowaſche ſo ſ hnutnymi ſłowami.

Na to ſeſtupa ſo zuły fwjedeńſki cżah ſ wjeſelowmu jazżehnjenju do Huſi ſameje. Pródku hudźona kapała Nowowjeſcżanſkeje młodźiny, potom młodźina ſ Huſi, Demjan, Dręczina a Nowoje Wſy. Sa młodźinu ſtupachu pacżeſke dźěći, ſa nimi pschińdże wulka ſyła dobrowólnje ſo wobdźělazyły dźěći. Sczěhowaſche wós knjeſa fararja Niednera a wós knjeſow zyrkwinſkich pryjódſtejerjow. Sa wojomaj pschiſamſnutych ſo w cżahu dale deputazija knjeżich wuczerjow, knjeża měſchczanoſkoja, rataříſke towarſtwo ſa Huſku, Dręczin a Hnajſchczy a wokolnu, Huſczanſke ſpěwne towarſtwo a Huſczanſke a Hnajſchczanſke wojeſke towarſtwo. Dale ſtupachu we wjeſelnym cżahu kaſinowi młodych ratarjow, młodeńkemiſi rjad, podpjerace towarſtwo, ſónſkej towarſtwje ſ Hnajſchcz a Huſki. Na kóncu kroczachu wobnjowe wobory ſ Demjan, Wartołcżiz a Hnajſchcz. Kajki běſche to pſkany wobraz, kiž ſu hiſchcże porjeſchcżeny ſ mnohimi khorhojemi wſchelakorkhych towarſtwow, kiž njeje nóżno, jenotliwje njenowacż. Pod wobhladnuwym nawjedowanjom zuleho fwjedeńſkeho cżahu, kiżeja wopalneho direktora Pětſcha ſ Demjan, běſche minuła njepſchewidżomny fwjedeńſki cżah bórzy ſrjadowany a hibaſche ſo pod wſpitanjom ſwonow do Huſki. Wſchudżom ſtrowjachu w Huſy cżeſtne wrota. Cżeſtne wrota rózł parka běchu Hunczerjoz a Zokow nawile, cżeſtne wrota pſchi kowarni Huſczanſka młodźina a pſched faru Huſczanſke ſónſke towarſtwo.

*Hižom dawno do cżaſa dyrbjeſche pſched faru wotdżelenje wobnjowych woborniſkow na porjad dźerjeżej, ſo bychu ſ najmjeńſcha pſched tu ſo cżiſchcżajacej cżyſtodu měſtno ſa fwjedeńſki cżah fwjedźli. Wſched faru ſtejeſche wobſadne faſtupjerſtwo ſ knjeſomaj fararjomaj Wjeſarjom a Handrikom. Też knjeſtwo ſ Huſczanſkeho hrodu běſche pschiſchło, ſo by nowehu fararja powitało, ſchtóż wſchudżom ſ widomnym wjeſelom witachu. Knjes farař Wiſcař ſ Hodźija poſtiçi jako vikarius perpetuus Huſczanſkeje wſchady nowemu faſtojniſtwu bratrej prénj powitanſki poſtrow wobjadu, kotryż ſdrajeſi do ſłowow „Za poſłuchnu ſwojej wocżi k horam, wot kotrejż mi pomoc pſchińdże“. Knjeſ farař Handrik, kiž je 36 lět w Huſczanſkej wobjadże ſwojeho faſtojniſtwa hladał, powita ſ ſłubcżobnutymi ſłowami jako pſchedhadnik nowebo fararja pich'hadżacebo duſchowopaſtyrja je ſłowami „Za dżu cże poſchnowacż a dyrbjeſch bez pożohnowany“. Knjes hrabja Schall-Riancourt wuſběhny ſtarěta ſtare pſchecżelne pocżahi, kotrejż ſtu njes hrodom a faru wobſtałe a ſo nadżiwjeże, ſo by to też w pſchichodże tak woſtałe. Hiſchcże jónu jimaſche ko knjeſa farař Niednez ſłowa a dźakowaſche ſo hłuboko ſaſchimnjeny ſa wſchitko, ſchtóż je ſo jemu dżensa na lubosći a dowěrjenju wopokałale. Wón wupraji nadżiju, ſo by ſ Bożej pomozu tu pranu dowěrnu namakał. S křišćanſkim „Njech Bohu d'akuje“ ſo ſwjatocznuſeż ſkónczi.

Hiſchcże pschińdże farař roſchownowachu ſo, tak dołho hacż běſche to dożyła nóżno, wot nowoje fararjez ſwójſkje, ſo ju njechcżu wuhlił pichi wjeſelu. Kotrejż hiſchcże w farſkim domje na nju cżakaſche. Pschetoż běſche tola runje pracżi kwaſ! A tak běchu dha też Huſczanſke ptacżti, ſiwerne ſtaſwu zyrkwje, ſo poſtarake, ſo by fararjez ſwójſka tuton fwjedeń też ſobu ſwjeczież mohła. Wotzjedż ſtuny ſtejeſche błido, na nim ſhłeb, ſół a kuſk buttry. Sa mahnu błidom ſtejeſche dołhe błido, pokne lubych darow, jabłukow, jeji, butry, kołbaſow, ſwinzjazych płeczkow a ſaczéſanje pjerſkich, wżdy hu wšěſe ſaczéhnjeſche wjeſele hiſchcże powjeſchiſche. W pódłanſkej ſtuwě ſtejeſche ſkyta koſejowa tafla a wobjeſche po wſchitkim njemużże a napinowaju fararjez ſwójſku k pręnjej lubej koſejowej thwiży a k wotpocżinjenju. We wutrobje pak wuſka Huſczanſka wobada hiſchcże jónu ſwojim lubym fararjez ſudżom „wutrobuje witajeże k nam do Huſki“ napſchecżo.

Woknacc kwětki.

(Wobraz je wjły.)

Ssu pak to rjane kwětkaze pjenki na woknach. Schtó njeby ſwoje wjeſele na nich měł. Prajeże, ſchtóż chcżeże, to njemóża najrjeſcże gardiny ſrobu. Wěſo, bjes gardinowu njewidżiſch nětko ſkoro żane wokno mjazy, ſamo na wſach nig. A bywuje horjeka pręki byle. Wopraudże, to ma tajſi dożyty napohlad. Wſchо ſchtóż je wěrno. Szyka, hdyż talle na kakach tajke rjane nażotcż ſawěſchki ſaczahowanju kukaja. Ale hewak to też niczo dale njeje. Że, mohł rjej, tajka morwa, próżdna pycha. Też ſa wocżi. Ale kwětkaze pjenki, to ſo tak lubośnje na jenoho poſmějenkuja, hacż hłuboko do wutrobu, to rěka, ſchtóż hiſchcże ſaneje wutrobu ſa kwětki ma. Huſto nadeńdżeſch na wſach hoſpodarſtwa, hdżeż ſpróżninva macżerſka abo hoſpoja pódła *muoho* dźěła ſ *twarjeńſki* lubośeju ſ wokna ſwjatu kwětkami ſo pcżeżi, je barbe na nje a ma ſwoje wjeſelo na ſwojimi lubuſchkami. Nětkaſi ſamo ſ wěſtej roſſahłoſcżu każ Pjeciakez Wórſcha.

Hdyż do jeje ſtwicżki ſaſtupiſch, to cżi najprjódy khwilku traje, dóńi ſcż ko wocżi na to kwětkiſko. Pola njeje njeje ſ wołom tak ſpětko każ w druhich ſtwach. Dokelż wobcż wokuje ſtej połnej kwětkowych pjenkow, kotrejż hacż do pół wokna kwětłoſcżi ſadżiwaja. Jenoż ſ hornich wołenkow może hiſchcże nuti. Ale naicha Wórſcha je tak ſtwarjena. W ſwojej ſtwicżki runje tak derje widżi każ druhi w ſwojich ſtwětłych. Wona wěſo tonu njemóri. Iż nuże błyſti ſtwicżka ſaćmicż. To ſu rjenje krudnoſcżi, hdyż nęſchto praſiſch!

Wſchelake druhiny kwětkow tam widżiſch, kiż ſo ſamo w ſymje płahowacż bodża, tak pelargonije, myrta, taiſe a hinaſche zbłe, hdaż'ntu a Bóh wě kajſchi druhi hiſchcże wjazy. Sſamo ſtoł jeje lubeho Handrija — wotpoſnje hižom mandł lět w cżiſchim rowje — je nahrjeju ſ riabnuti pjenkami. Nětchu telitaje pocżerv je nadpołojiła na ſtoł, ſo njebrěhu błaki naſtaſe, hdyż bwitnje bonożti na nim ſteja. Na wokach pak je wobcżito dcżiſcżeta a kłoſi padpołojta. Kłoſi je ſej na wiju naſtrała, hdżeż běchu cżeſłoje ſa Jarez bráżeń drjewo pſchibetowali. A tamne dcżiſcżi je ſej pola klawarja rumpowała. Hdyż runje tajſu wulku tiſnu wobſiwaje. Tola dołho hiſchcże ſ dźěła pſchehodże. To je ſej na wokach wotmyła a je nażom ſej ſmamjeńſkich cżiſnita, każ dołho maja ſcż. Potom je do fóluje ſchła a na pjeńu je pſchińdżała. Ale hdyż ſ wěſu pſchińdże, njebchu hiſchcże prawe. Dokelż wjele pſchi wotmerjenju na to dźiwała, ſo ſu wokna ſ jeſnje trochu wuſkſche. Dwójzy abo trójzy je tak pſchiſtwojowała. Skónczuje běchu prawe. Mały rěł ſa jeſnje bóżze ſi njebeſ Handrij poſſednju ſymu, kiż ſe hiſchcże jimo na ſtołe běſche pſchiprawił, na kotrymż ſwoje wobſedanje dźerjeł. To ſej dopomnjeliczy na jeje lubeho Handrija, kiż hižom dawna w błóhowej ſemi ſpi. Na jeſnje wajnuje bě dżeje, ſo je jón jeſnił. Dokelż taiſe rółłe ſkoncżi, to njebu ſama mohła. Ale tſeſchli cżiſni ſej ſama a tyka je ſebſkiwe do pjeńkow, je njeby żadyn kruſchk wobſchło dźiła. Dokelż kwětki ſu jeje lube dźěći, to jenicże njeſele, kiż hiſchcże na ſwěcże ma. Wowranodże rěcżi ſi njuu,

Zmysł našich słowow!

III.

„Jandźel pěston dyrbi takle žona być swójbje.“

Wbohi jandźelo! Žona dyrbiš być! Abo — ma być žona jandźel? Skerje, hač jandźel — žona. Čehodla pak so njenapisa potom:

Žona ma z jandźelom pěstonom swójbje być!

Pisar drje je jasnu myšličku měł, ale zjewił je ju *njeſkerje*. *Čitacemu ma so zmysł kaž sam wot sebje* ze słowow wuhódźić. Njeje-li porjad słowow abo zwisk po zmysle, nastawa z lohka njetmysł.

Što je zmysł w sadze: Die Wurst hat mehr Salz als Fleisch? Rotry přełožk wotpowěduje zmyslu, kiž je měnjeny? Přetož staj móžnaj dwaj přełožkaj:

1. Kołbasa ma wjacy sele hač mjaso.
2. Kołbasa ma wjacy sele hač mjasa.

Druhi přełožk je sprawny, dokelž ma zmysł.

HERZLICH WILL KOMMEN

Ja stoju w serbskej wsy a hladam na čestne wrota a wulke pismo. Njewidžu nikoho, zo bych so woprašał, štó Herzlich je a čehodla chce přiić. A hdyž so duey ze wsy znatcho za Herzlichom woprašach, so mi wusmja prajiey: „Sto so čí dźije wo hercu, tebi su tydźenja čestne wrota stajili z wutrobnym powitanjom (też němske może wutrobne być), ale dokelž tehdy njejsy přišoł, su je do dźensniša stejo wostajili. A ty kopoie, nětko hišće njerozymiš, što napis rěka.“ Ja: „Njewitajće Serbow němski! Božemje!“

Die Türken haben dir alle Säbels mit Diamanten besetzt.“ (Lessing, Minna v. Barnhelm I, 12.)

Tu staj přełožkaj:

a) Turkowje su či wše tesaki z dejmantami wusadźeli.

b) Turkoja maju wše tesaki z dejmantami wusadźane.

Kotra sada je po zmyslu? Druha, a ta je tohodla prawa. To pismiku by też přenja prawa być mohła, tola pismik mori, duch woživja.

Hdyž je rěč dwojomyslna, sčiń ju jenomyslnu, to rěka tu **prawomyslnu!**

Groß war die Niederlage der Römer bei Cannae. To njesměš přełožić: Wulki bě „skład“ Romjanow, ale: Wulka bě „poražka“ Romjanow. Přetož jedna so wo bitwu, kotruž přehrachu. Nawopak so Kohlen-Niederlage njeda z poraženjom přełožić, ale jako „wuhlowy skład“. Hewak su směchi wulke.

Słowo same może měć pak jedyn pak wjacy zmyslow. Ma-li jeno jenički zmysł, zrozumi so přeco a wšudże prawje. Ma-li pak jich wjacy, da prawy zmysł z wisk tohole słowa z druhimi. We zwisku hakle słowo swoju móc prawje pokazuje. *Přikłady:*

Wozy

a) Styri wozy — 4 Wagen.
b) Jan wozy hnój — fährt.

Nosy

a) Nosy su wšelake — Nasen.
b) Wón nowiny nosy — austragen.

Syć

a) Jutře budźemy syć — säen.
b) Plataj syć! — Netz.
c) Syć khudych! — Sättige!

Za

a) Za toleř — für 3 Mark.
b) Za tydźeń — in 8 Tagen.
c) za wotročka służi; — dient als Knecht.
d) Za krala Herodaša — unter der Herrschaft.
e) Za mnu pój — folge mir nach.
f) Mać dźěćo za ruku za (wza) — nahm es an der Hand.

Die Bauern pflügen mit Pflügen, eggen mit Eggen, hacken mit Hacken, sägen mit Sägen.

Tu maš kóždy raz 2 jenakej słowje a tola wšelakeho wuznama: Ratarjo worają z pługami, włóča z brónjemi, kopaju z motykami, rězaju z piłami.

Jowle widźiš, zo njeje pflügen a Pflügen w serbšćinje samsne słowo, dokelž njeje nihdże samsneho zmysła.

Tak so častohdy jene němske słowo da z dwěmaj a wjacy serbskimi słowami přełožić, a nawopak samsne serbske słowo móže so z wjacy němskimi přełožić.

Němski Trupfen móžeš z kapku a krepiu (krepku) přełožić (łaćonski: gutta a stillum).

Sich legen: „Surowe styskanje położi so ji do wutrohy“. M. A. „Spěw z tysne sijow lěha ... cyrkwje.“ J. Č.

Vergessen: zabyć a zapomnić.

Stóž přemysluje, poznawa, zo je maly rozdźel mjez kapku a krepku: kapki kapaju, krepki so krepja. Mjez zabyć a zapomnjenjom pak wšak je čežo rozdźěl rozeznawać. To też trjeba njeje.

Serbski sadźić a sadźeć.

1. *Bárny sadźeć* — stecken: kwětku sadźić — pflanzen,
2. pjenjezy sadźeć — bieten, aufzählen,
3. za blido koło sadźić a hości sadźeć — setzen,
4. do jastwa sadźić — einkerkern.
5. khléb sadźić na blido a sadźeć do pjecy — legen, schieben.

Kaž z wšelkim zmysł da, wuzwoli słowo! Tohodla najprjedy wuhódź zmysł, zo by wopačneho słowa njewubrał. Budźeš-li jasny we hłowje, budźeš też jasny we słowje.

Němski Spitze móže być serbski kónčk (hlebje), wjeršk (lipy), čoło (listna); serbski kónčk móže być němski: Spitze (des Speers), Stückchen (Wurst), Ende (des Tisches), serbski wjeršk pak němski Spitze (des Heeres), Gipfel (des Berges), Scheitel (des Kopfes), serbske čoło zas může być němski Stirn (des Menschen), Spitze (des Papierblattes), Brückenkopf atd.

A.: Ich werde den Baum umsetzen. — (přesadźu štom).

B. Mach das nicht, womöglich mußt du noch Umsatz-steuer bezahlen (wobrotny dawk).

Tónle žort so njeda přełožić, dokelž umsetzen a Umsatz serbski njejstej ze samsneho korjenja. Hodźi pak so zmysł takle přeserbsćić:

A.: Dam sej zwjeršnik **wobroćić**.

B.: Nječiń to, naposledku zmječeš hišće **wobrotny** dawk płacić.

Człowjek ma potajkim na to hladać, zo so zmysł cuzeje a serbskeje rěče kryje. Słowa so často njekryja, dokelž maju w kóždej rěči často hinaši wobsah (Inhalt) a hinašu wobšěrnosć (Umfang). Jara wobšěrne je na přikład słowo hlad

Sokołstwo, sport a hry.

Zwjazk němskich kołojězdnych.

W posedźenju předsydstwa, kotrež bóše njedawno w hoscencu „Lusatia“ w Budyšinje bu plaćeński mištr knjez Mulansky jako zastupjer na hłownu zhromadźiznu krajneho zwjazka 5. februara 1928 do Zwikawy postajeny a 1. župny předsyda knjez Salm (naměstnik 2. předsyda knjez Zimmermann). 19. a 20. februara na zwjazkowu hłownu zhromadźiznu do Erfurta. 19. februara wotmjeźo so we Werminghoffje dopołdnja w 10 hodź. zhromadne posedźenje župneho předsydstwa a předsydow a jězdnych nawjedowarjow towarstwow, kotřiž maju so cyle wěsće na posedźenju wobdźělić, z wuwzaćom tych sobustawow, pola kotrychž so předewzaća župy za lěto 1928 hižom postajene. Zlobom přednjese so tež župny program a program wšitkich towarstwow, to stanje so dla přihotowanja a zestajenja župneje ručneje knihi. Zastupjerjo towarstwow su tohodla prošeni, zo bychu swoje programy hač do tuteho dnja zestajane měli. Wobdźělnicy na jězbje z omnibusom z Budyšina do Werminghoffa su prošeni, zo bychu swoje přijezdowe najpozdźišo hač do 10. februara pisomnje 1. předsydze, knjezej Rudolfej Salmej w Budyšinje na Panliskej dróze 9 zdźělili. Wotjězd je na 9 hodź. dopołdnja wot Radneje pincy w Budyšinje postajeny. Należnosć wubórka za cłožowučowanje so tak wothy, zo maju přizjewjene sobustawy kolesarskich zwjazkow prawo so na wujězdźowanjach wobdźělić a hewak wšitcy kolesarjo w Budyšskim hamtskim hejtmanstwje. Wšitcy kolesarjo, knježa, knježny a knjeza so namołwjeja, zo maju so při nětčišim přeco sylnišim wobkhadźe automobilow atd. so we Zwjazku němskich kołojězdnych přećiwo zajězhoženju, rukowanju a khorosći zawěsćić, za nizki pjenjez lětnje 7.50 hr. za polne sobustawy a 3 hr. za swójbnych. W tutym‍ma‍ přinoškowanj je wšitko wopřijate, samo zwjazkowy časopis za to hišće dostawaju. Žadyn kołojězdny njedyrbi tuž naprawu wotpokazać, wón ma najwjetšu winowatosć so zawěsćić. Žadyn zwjazk po cyłej Němskej njeposkići takle lěpšiny. Přizjewjenja přijimuje‍taj knjez Rudolf Salm w Budyšinje na Panliskej dróze 9 a pisarnja pola knjeza Arnošta Mulanskeho na Židowje čo 98. Nadrobnišo wukaza kóždy sobustaw.

Kolesarstwo.

20. Barlinske šěsćdnjowe wujězdźowanje. W Barlinskim sportskim palasče wotmje so wot 8. hač do 14. měrca 20. Barlinske šěsćdnjowe wujězdźowanje. Prěni zamołwjeni wobdźělnicy so hižom wozjewjeja. Francowzaj Wambst a Lacquehay njebudźetaj pobrachować. Z Belgiskeje přidźetaj derje na so zwnčenaj Govis a Halsendonkse. W Awstralčanu F. Dempseym, kiž ma hižom dobre mjeno, předstaji so Němskej nowy muž. Z němskich jězdźerjow ze šěsćdnjowych wujězdźowanjow mjenuja na prěnim městnje Ehmera a Krošela, dale Tietza a Knappu a młodeho nawješ̌ćerneho Němca Goebela, kiž so w Dortmundze wuznamjeni.

Zjednoćenstwo Němskich zwjazkow kolesarskeho sporta ma njedźelu 29. januara w Barlinje swoju hłownu zhromadźiznu.

Šěsćdnjowe wujězdźowanje w Stuttgarće započnje so 2. februara w tamnišej měšćanskej hali. Je to prěnje tajke wujězdźowanje w Stuttgarće.

Šěsćdnjowe wujězdźowanje we Wrótslawju wotměje so wot 17. hač do 23. februara.

Lohka athletika.

Dr. Peltzer běha w Americy. Němska sportska wyšnosć za lohku athletiku je němskemu mištrskemu běharjej Peltzerej-Sćećinskemu dowoliła, zo smě so tři kroć na wuběhowanju w Americy wobdźělić. Tutej dowolnosći dyrbješe tež hišće amerikanska Amaterska athletiska unija přihłosować. To je so stała. — Při jenym privatnym běhu na běhanišću univer. — Při jenym privatnym běhu na běhanišću university Kalifornskeje Peltzera Američan Les Hables zbi. Wón trjechaše k přehčenju 220 yardow 22 sekundow mjenuje dyžli dr. Peltzer.

Dr. Peltzer sadźe so w Americy na třoch wubědźowanjach wobdźělić. Amatěr Athletic Union je drej. Peltzerej dowolił, zo smě so na třoch wuběhowanjach wobdźělić z wumjenjenjom, zo předpisma unije so wobkedźbuja a dr. Peltzer so na žanych zjawnych wubědźowanjach njewobdźěli. Wón wustupi 2. februara w Newyorku, 10. februara w Chicagu a 23. februara zaso w Newyorku. Maja nadźiju, zo změje dr. Peltzer tež přiležnosć, swoje mocy z amerikanskim championom Lloydom Hahnom měrić.

Pluwarstwo.

Němsko-francowske napřemopluwanje w Parizu. Při njedźelišim napřemopluwanju mjez němskimi a francowskimi pluwarjemi doba w 100metrskim hrudźowym pluwanju w swobodnym stylu E. Heinrid (Němc); w 200metrsk. hrudźowym pluwanju Rademacher (Němc); w 100metrskim pluwanju na khribječe Küppers (Němc); we 800mterskej stafece němske mužstwo: bólhrače we wodźe doba pak francowske mužstwo we 6 : 3.

Přepluwanje mórskeje wuziny pola Gibraltara so zaso njeporadźiło. Kaž so z Tangera w Marokkowskej powě, je so pluwarka knjeżna Gleitzec wutoru 0,08 hodź. w Tangeru k přepluwanju mórskeje wuziny pola Gibraltara do morja puśćila. Krótko po 2 hodź. pak zapluwa wona do wjerćatcho wichora a so lajez mała zatepi. Knjeżna Gleitzec swoje předewzaće spušći a wozjewi, zo nětko swój wotpohlad přepluwać mórsku wuzinu pola Gibraltara, nochcejwjacy spytać wuwjesć.

Kopańca.

Belgiski kopańcowy mištr přińdźe do Němskeje a tu najskerje jutry hraje. Wustupi w Frankfurće n. M. a w Mnichowje.

Amerikanski kopańcowy mištr Boston chce so na pućowanje do Europy podać; wón wopyta tež Němsku a wustupi při někotrych hrach.

---

dać (sehen), dźaka hladać (Dank suchen), dźěći hladać (Kinder warten), swojeho dźěła hladać (seiner Arbeit nachgehen), kazanja hladać (sich heißen lassen), próznistwa hladać (faulenzen, auf der Bärenhaut liegen) atd.

Kak tomu tak, ze ma so kosa lěpje hač wolij?

Dokelž kosu klepaju, wolij pak bija.

Wobsah klepanja je druhi hač biča. Tohodla njebij, maš-li klepać, a njeklepaj, maš-li bić! A njebłodź, maš-li rěčeć, a njeźaj, maš-li powědać!

Na Knjezowa přikazanja zarjadźewa Mójzes wopory. Na Božu /poručnosć/ wuńdźe Aaron jemu napřećiwo.

/přikazanju/

Kaž bě Bóh

1. poručił (empfohlen).
2. přikazał (befohlen).

Druhdy so „poručić“ nałožuje za „kazanje“, ale to smě so jeno stać, jelizo je njedorozum wuzamknjeny.

Poručnosć je słabša hač přikazanja (Empfehlung — Befehl, Geheiß). Přikazanja a zakazanja — kóžda kazanja — ma, poručnosć móže so dopjelnić. Překupc poruča swój wobkhod, nan kaza dźěło!

Padstwo su jemu dopokazali. Man hat ihn des Diebstahls überführt. Ale überzeugen rěka přepokazać abo přeswědčić koho.

Rjekny Józef: Sym njewinowaty do jastwa přišoł (kaž so swojej wolu)! Ně. Ale: Sym njewinowaty do jastwa čisnjeny abo sadźeny abo tyknjeny (to rěka přećiwo swojej woli). Wón čerpi (passivum).

„Tehdy bě Amerika hižo /namakana/“.

/namakana/

Kraje, pomniki, padstwa, njeskutki, potajnosće člowjek wotkrywa.

Pytane zhubjenki (pjenjezy) člowjek namakuje, na př. čełło namakachu.

Připadnje někoho abo něšto nadeńdźeš (antreffen, auf etwas stoßen), horu, hród.

Nowe wěcy člowjek wunalěze (erfinden). Wunalěz (Erfindung). Štóž so prócuje, pjele pjenjez nalěze, wlosy lězu (fallen aus). Wlosy padaju (fallen herab). —

„Ja dorych wulke pjenjezy.“ H. Zejler.

To je serbski!

Ja pak nadeńdźech wjele zmylkow, cyle sepje. To mje rudźi, tola nadźiju so, zo budźe lěpje. A tu tohodla je wam wotkrywam.

/Wurězać/ askować! (w nowinach).

/wutřihać/

Z pilu rěznamy, z nožom rězamy wšo, ale bože dary (khleb, tykanc, plincy, wosuški, mjaso, kołbasu) krajemy, z nožicami třihamy, z britwju truhamy. Kóžde słowo na swojim městnje, hewak so zrězaš abo truhnješ.

Leća krepič je tež dwoje. Kidać a leć je dwoje. Hdyž so deščik krepi, njeńdźe so jeho mjenje hač hdyž so lije, a hdyž so kida, zmjerjemy wody wjacy hač hdyž so lije. Hdyž pak so miholi a próši, dołho traje, hač so proch zamoči.

„Też prašenje serbskeje šule w Pruskej /so narězny/“.

/so nača/

Serb njenarězuje, ale načina khleb, wosušk. Narěznjenje dopomina na kraj a rěz a njewotpowěduje serbskemu předstajenju.

Ale byrnjež my tute prašenje kóždy tydźeń načinali, haj rozkrali, Pruska daji serbske dźěći dale kaž drać a hórje. Hóršenja su podarmo. Chce nas zarězać a swojemu pyskej žratwy narězać.

Pětr a Jan

a) sćěhowaštaj jeho (= chcyštaj to),
b) dźěštaj zanim (= připadnje).

„Sćěhować koho a za kim hić“ njeje to samsne. Sćěhować koho a za kim khodźić je nimale to same, nic cyle.

Ratař za pluhom „khodźi“, čelo za kruwu; štóž khodźi, wězo tež „dźe“. Štož pak za kim abo za čim „dźe“, hišće za tym „njekhodźi“. A štóž někoho sćěhuje, móže za nim pak hić pak khodźić (woboje). Sćěhować rěka tež činić po někim, po přikładze druhich. A tuž radźu abo poručam tebi, bratře, sćěhuj dobrych serbskich spisowaćelow, z kotrychž najlěpši su: Libš, Andricki, Winger, Křižan, Bjedrich-Radlubin.

Rozeznawaj sadźe:

Nimam časa — nimam khwile.

Čas pokazujetaj časnik a protyka.

Čas ma kóždy člowjek jenak wjele, ale khwile kóždy nima. Khwila dźěł časa. Čas je wobšěrniši hač khwila. Tohodla so też prajiwa: Nimam khwilki časa.

Khětry rozdźěl je mjez sadomaj:

Wužij čas — nałož čas!

Wužić móže člowjek čas derje a špatnje (genjeńsen); nałožić ma jón k dobremu (anwenden).

Němcy /wuživaja/ nahladnosć.

/maju/

Serbski by pisał za to tule sadu stajił:

Němcy su nahladni.

Přetož wón njeměni docyła, zo Němcy swoju nahladnosć na swój bok (wu)wužiwaju, ně, wón jeno chce wurazyć mysličku, zo Němcy njejsu zwopći, rady njewidźani. Ale ze swojej njelepšeru je Němcow ranił. A woni móžeja to „wužić“, zo bychu Serbam njepřećelnosć porokowali. Styri konje słowo njewróća!

Zo je druhdy čežko člowjekej najpřihodniši wuraz wusłědźić, poznaješ na přikład z toho, zo su Domaša Kempenskeho słowo: strepitus verborum tfo Serbja takle přełožili:

Mět: hołk słowow;
Wanak: Sumjenje słowow;
Libš: hara słowow.

Kotry wuraz zda so ći najlěpši? Spatny njeje žadyn z nich.

Amerikse kjeżerstwo /nima wotmysleneje/ na Japansku /so wobcežowaće/.

1. /njemysli/,
2. /so hórši/.

Rozeznawaj wobcežowanje wot hóršenja. Wobcežić njezamóžeš z wobcežowanjom! Egiptowscy na př. su Israelitow z robotami wobceželi (bolastili). Worakawcy starych ludźi z rěčemi wobcežuja (belästigen). A stari ludźo so na nich hórša kuž Izraelića na Egiptowskich (sich beschweren, Beschwerde führen). W našich dojach hóršinu so na wulke dawki a biskopa, a ja so hóršu na zažwanu serbšćinu a jeje šmórakow.

Boksowanje.

Franc Diener, němski mištr w čežkej wazy wojuje sutoru 31. januara w Mnichowje přećiwo Jendźelčanej Reggie Meenej.

Wšelčizny.

Šachowy šwětowy mištr **Aljechin** je z Połodnišeje Ameriki přijěwši do Barcelony w Španiskej dojěł, hdźež jemu tamniši přećelja šacha wulku powitańsku wosćinu přihotowachu.

Dźak „Nadźije".

Rad smy činili přihoty za „Ptačí kwas". Wutrobnje smy so radowali nad bohatym wopytom. Mała smy čŕjódka — ale w lubosći k idealej, k skutkej, za Serbstwo kruče zjednoćena. Naše hesło: Swój k swojemu!

Sto pak bě nam sobu najznamjenićiši dar ke kwasej? Naši serbscy duchowni wjednicy luda počesćichu nas w tajkej syle, kaž to hišće žoni njespomnimy. To bě nam z błyšćacym dopokazom lubosće! To bě nam kužoł mocy za přichod. Swój k swojemu, naše hesło — skutk. Skoro cyła Maćica, načolne wjednistwo „Domowiny", serbske duchownstwo, evangelske a katolske, knježa „Zjednoćeństwa serb. wučerstwa", lubi běchu nam hosćo. Krasna jednota: **Prosty serbski lud a inteligenca!** Skutk jednoty, zawěšće njese nam złote płody za přichod k spomoženju towarstwa a Serbstwa w Budyšinje. W tom wostanje nam njezapomnity „Ptači kwas" 1928! Njech sćěduje jemu w samsnym błyšću přichodny Ptači kwas za lětko!

Horcy dźak wšěm: wšěm lubym, kiž nas z wopytom počesćichu, młodym a starym, bohatym a khudym! Wosebity dźak pak swjedźenskemu ręčnikej k. fararjej Rioće, k. hudźbn. direktorej Bjarnatej Krawcej, knjeni op. spěw. J. Bonary a wšěm lubym Radworčanam a druhim, kiž z nami skutkowachu!

Njech wotuća tysacy Budyšskich Serbow skónčnje ze zahubneho sparа k lěpšemu přichodej našeje „Nadźije".

Sunńce, serbske zynki, do naroda!
Horliwosć do wšitkich dušow lijće,
Zo by z lubosće móc wěčuje młoda
Zórliła, a ze wšěch žilow bijée
Swjaty zapal w ródnej, serbskej zemi! —
A móc žana Serbow njerozlemi!

Předsydstwo Nadźije!

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka: Dobry wječor, Hanso, nó dha pak sy srjedu w měsće na „Ptačim kwasu" poby!.

Hans Depla: Wjeršpomazy a witaj k nam. Zwotkel dha wěš, zo sym na ptačim kwasu był?

Mots Tunka: Nó, twoja Haňiza wšak mi jo runje šepny. —

Hans Depla: Haj, haj, pobych tam a lubiło je so mi, kaž sćežka hdy. Ale tehje, stary kmótře, pak tam nihdźe njemóžach wuhladać.

Mots Tunka: Mój luby, telko pjenjez wšak nimamy, zo mohł so po wšitkich swjedźenjach wokoło honić.

Hans Depla: Ty drje chceš prajić, po swjedźenjach serbskich towarstwow, na druhe tola khodźiš, kózłopiwa sebi też njedaš nimo huby hić, wóndano wšak sym će w Čumpjelicach widźał, kak sy so tam płotu dźeržał. Ty sy mi strowy Mots!

Mots Tunka: Ach Hanso, to wšak činju jenož wšitko „geschäfta" dla, to wšak tajki hlupy Hans njerozumi.

Hans Depla: Ach tak?... Derje, zo to wěm. Nětk pak ći za čerwjeny pjenjezk wjacy njewotkupju. Myśliš drje snadź sebi, zo móžeš swoje pjenjezy wot Serbow brać, do kotrychž so ja liču, a potom nimaš maličkosć za serbsku wěc wyše. Nó, přećelko, tak daloko hišće njejsmy. Hlej ja nastaju so jutře zaso na rjany serbski swjedźeń do Hornjeje Hórki a za tydźeń do Rakec dele.

Mots Tunka. Zaželene tola, do Rakec! Ty, to bych ći najradšo sobujěł, mam tam dobreho přećela, ze kotrymž smój šulskaj towaršej a tón je tam z předsydu a so zawěšće zwjeseli, hdyž tam ja přińdu, njeměš dha nič, što chcedźa tam hrać!

Hans Depla: To njeby derje było při mojim wulkim zajimje, to wšitko do časa wučušlu, wopraudźe Motso, jara zajimawe wěcy móžeš tam widźeć a słyšeć, ale dalše ći do časa njepřeradźu.

Mots Tunka: Hanso, je-li tam jědźeš, dha wzmi mje sobu, je-li so za mnje njehańbuješ.

Hans Depla: To drje ty tak činiš, kaž so mi to posledni čas zda, dokelž so za dołho wjacy pokazaš njejsy.

Mots Tunka: Ně wšak Hanso, mjez namaj tola ženje njeje njepřećelstwo było. Skrótka, pojědu z tobu sobu na Rakečanski serbski swjedźeń a tuž je hotowe.

Hans Depla: Potajkim njedźelu 5. februara wječor w šesćich dyrbimoj wotjěć, zo bychmoj tam z časom byłoj, dokelž napoł wosmich chcedźa hižom započeć.

Mots Tunka: Tak, měj so rjenje, Hanso, a sej jenož njezaleź!

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 28. januara 1928.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1905	100 pólsk. złotych . .	46,97
jendźelski punt . .	20,495	100 čěskosł. krónow .	12,43
100 šwajc. frankow	80,71	100 franc. frankow .	16,47

Na Barlinskej bursy běchu też wczera žanesło wulkeho žiwjenja njeběč. Kursy efektow so dale wotdźerjeschowachu. Wšitki dožadnymi a rentowymi liščinami běchu też wczera jara měrne, tola přichodoby so wěste skrjeczenje kursow.

Produktowe wiki běchu też wczera nimale bjez žiwjenja a njepřichilnjeschu žanehu přeměnjenja płaćiznow. Rožka je nětko 15 pf. drohša hač pšenica. Tónle njepoměr wšcje k temu powjedźe, so so ratarjo přichiwotowcu zóte k płahowanju hižo hamo sa so djakniščeje rožki. Wczera płaćeschе zentnar

w Barlinje

pšenicy 11,55—11,70 hr., rožki 11,70 hr.
hač 11,80 hr., ječmjenja nałćinjeho 11
hač 13,50 hr., wowsa 10,10—10,65 hr.

w Shorjelu

pšenicy 12—12,60 hr., rožki 12—12,60 hriwnow, ječmjenja nałćinjeho 13 hr. hač 14 hr., wowsa 10—10,50 hr.
Černy zentnar 3 hriwnow.

w Drježdźanach (landźenu pódpołu)

pšenicy 12,10—12,35 hr. (2,35—12,50 hr.)
rožki 12,55—12,80 hr. (12,65—12,90 hr.)
ječmjenja nałćinjeho 13,75—14,50 hriwnow (13,75—14,50 hr.),
ječmjenja najwušeho 11,25—12,75 hriwnow (11,25—12,75 hr.),
wowsa 10,85—11,10 hr (10,80—11,10 hr.)

schtwórtk w Kamjenicy

pšenicy 12,25—12,50 hr., rožki 12,25 hač 12,50 hr., ječmjenja nałćinjeho 12,50 hač 13,50 hr., najwušeho ječmjenja hr. 11,50—12, wowsa 10,50—10,80 hr.
Běrny 4—4,50 hr.,
prošata 14—18 hriwnow.

W termijnowym wikowanju

ja měrc: pšenicy 13,17—13,12½ hr. a rožki 13,05—13¼ hr., wowsa 11,32½ hr.
ja meji: pšenicy 13,57½—13,55½ hr. rožki 13,35—13,33¾ hr., wowsa 11,85 hr.
ja julij: pšenicy 13,77½—13,75 hr. a rožki 12,85 hr., wowsa 12,07½ hr.

Wifi wužitkoweho skotu wczera pjatk w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde)

Na nje běchu přichwalili 485 młodych bójkow, hnuśejuch krutwow a jałowzow, 110 cielatkow, 5 bykow a 9 prósnikow, 9 wołow.

Młode bójki a hnuśejte krutwy płaćejachu 250—560 hr.
Sčuśejte jałowzy 220—470 hr.
Byki, prósniki, ćiot k wjacjanju a
ke kormjenju (po zentnarju) 40—45 hr.
Wubrany rjany ćiot dospě hišće wyšiše płaćiśiny.

Wojsejwenje.

Sud je dyrbjeliše přichodowanje Poschekez leżownoješe w Nowej Wsy pola Nałaz, postajene na pónjedźelu 30. 1. 28 dop. w 11 hodź. w Nowej Wsy, šulnyj.

Na přichodań

Stśmo w Kulowje, Hajschkowa haja 16.
Krutwa wyschokoćuśelna w Podźezach 5.
„ we Wuježkej 9 pola Kamjenca.
Koja bjisko ke kóšlatam Sćmilusej 436.

Přichilajuśej pytaju

Maschinisteho mischtra za elektr. instalaziju, ratarske maschiny a papjernik, rentšli hamt we Delnim Wujježe.
Holzu do domu, Kellowa we Wósbortu.
Samkatšeho, Werner we Wojerezach.

Drjewowe awkcije

njedźelu 29. januara 1928:

w Kulowje na Haninym namješe přichiw. w 1 hodź. 6 mtr. wošichowych kulichow;
w burśkej hoši přichi Wjesdonkez hacke pola Wojerez pop. w 2 hodź.:
30 łošow walcjiny,
20 mtr. hylnišcheho palneho drjewa, mjez nim też brězowe kulichi,

póndźelu 30. januara 1928:

w Kobličańskej hoši pola Wojerez w 9. šaflupje dop. we 10 hodź.:
140 mtr. wužitkowych kulichow,
80 mtr. kulichow,
800 mtr. walcjiny.

Sćudnišch na přichadźowanje

póndźelu 30. januara 1928:

w Nałbizach (kuzy šeidu ho přichiw. w 1 hodź. w Herbišej grunćicy): Pišańšti sekretar, hišći, beskowany wóz, a elektr. lampa, drašny kamor, jośa, kulošte blido;
we Sśulišcheźach pola Kulowa přichiw. w 12 hodź. w hnoješenju 5 prošatow a świnjo;
w Kocźinje w hnoješenju pop. ½2 hodź. 2 krutwi a gratowy kamor;
w Kulowje w hnoješenju k „3 krónam" pop. w 4 hodź.: 2 přichilajuśej maschinje, 300 zigarom, krebenza, śtejaza lampa, krutwa;
we Wojerezach w dworje rubriźy dop. w 10 hodź. nětkotre pły.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenj dop. ¾11 hodź.: Wiki su hišćcze žnadne, ale płaćiśiny sašo popuśćejuja. ¾12 hodź.: Kaž přeco hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 1.	28. 1.
Pšenica	231-234	231-234
rožka	234-236	234-236
nal. ječmjeń	220-270	220-270
nas. ječmjeń	—	—
wows	202-213	202-213
kukurica	212-214	212-214
pšeńć muka	30-33,75	30-33,75
rżana muka	31-33,50	31-33,50
pš. wotruby	15,20	15,20
rżane „	15,20	15,20
lane symjo	—	—
raps	345-350	345-350
hróch	32-35,50	32-35,00
pjeluški	20-21,00	20-21,00

	27. 1.	28. 1.
bany	20-21,00	20-21,00
woka	21-24,00	21-24,00
módre łupiny	14-14,75	14-14,75
žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
zeradalla	—	—
raps. wosmik	20,10	20,10
lany wosmik	22,20	22,20
poen. melasa	—	—
běrnj. kruški	23-24,48	23,00
syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,86
rżana słoma	1,00-1,25	1,00-1,25
pšeńć. „	0,70-0,80	0,70-0,80
wowsan „	0,75-0,90	0,75-0,90
ječna „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźanska burza (27. 1.)

Pšenica	242-247	běrnjace kruški	25,75-26,50
rožka	251-256	pšeńć. wotruby	15,10-15,70
nalětni ječmjeń	275-290	rżane wotruby	16,00-17,30
nazymsk. ječmjeń	225-255	pšeńčna muka	44,00-45,50
wows	217-222	rżana muka	38,50-40,00
čefwjeny dźećel	200-220	woka	27,50-28,50
raps	345-355	pjeluški	27,50-28,00
kukurica (Mais)	216-219	hróch	29,00-36,00
suche truhańcki	14-14,40	cokrowe truh.	21,00-22,50

Wiene płaćizny w Budyšinje.

28. januara 1928.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšenica, nowa	50 kilo	12,00	12,25
Rožka, nowa	50 „	12,00	12,50
Ječmjeń,	50 „	12,50	13,50
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	10,75	11,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny (we wjetš. dźělb.)	50 „	3,00	4,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	2,75	3,25
Słoma, z maš. młóć., pras.	50 „	1,30	1,60
„ „ „ k zasł.	50 „	1,90	2,40
„ z cypami młóćena	50 „	2,70	3,00
Pšeńčna muka, 60%	50 „	21,00	21,75
Rżana muka, 60%	50 „	19,00	20,00
Pšeńčne wotruby	50 „	8,25	8,50
Rżane wotruby	50 „	8,50	9,00
Jeja	1 šk.	0,15	0,17
Prosata 638 štuk	1 šk.	10,00	22,00

Na wikach so prosata srěnjo kupowachu.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Wiene płaćizny štwórtk 26. I. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn.	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	12,25—12,50	12,00—12,50
Rožka	12,00—12,50	12,20—12,60
Ječmjeń (nałśt.)	12,50—13,50	12,50—14,20
Wows	10,50—10,80	10,20—10,60
Syno	2,50—3,00	2,25—3,35
Słoma z maš. młóć.	1,30—1,40	1,30—1,90
Słoma k zasłanju	1,70—1,80	
Słóma z ruku młóćena	3,00	2,50—3,00
Běrny pola ratarja	4,00—4,50	3,50—4,00
„ hač na Żeleznicu	—	—
Butra	1,80—1,90	0,90—1,05
Jeja	0,15—0,17	0,18—0,19
Pšeńčne wotruby	—	8,10—8,40
Rżane wotruby	—	8,20—8,50
Pšeńčna muka	—	20,00—20,50
Rżana muka	—	19,25—19,75
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—18	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

28. januara 1928 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny su po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniša płaćizny hr.	najwyša płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,60
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,80	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,54	0,60
Rżana muka	1 „	0,46	0,48
Khlěb	1 „	0,38	0,40
Jědźne běrny	1 „	0,12	0,14
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,28
Jědźna butra	1 kg	3,60	4,60
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,15	0,19
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	0,60	0,64
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wulło (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,30

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadžija“ zeńdźe so wutoru, 31. januara, wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršowni“ k měsačnej zhromadźiznje. Wažne a zwjeselace sobudźěnja! Tuž přindźće wšitcy! Hosći stajnje rad witamy. Předs.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo“ zmječe njedźelu, 5. mal. rózka, popołd. w 4 hodź. na wosadnej zali swoju hłownu zhromadźiznu. Přednošk ze swětłowobrazami zmječe k. wučeř Wjela. — Wšitke lube sobustawy a hosći přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ zmječe přich. srjedu, 1. mal. rózka, spěwanje. Dirigent.

Bukecy. „Jedn. Sokoł“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Přindźće z časom!

Delni Wujezd. Tow. „Zahrodka“ wuhotuje njedźelu, 29. wulk. rózka wječ. 1/2 8 hodź. w Haškec hosćeńcu wulki serbski wječor ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Wšitcy Serbja a přećeljo serbskeho ludu so k tomu wutr. přeprošuje. Předs.

Drjoždźanski „Hromadnik“ zmječe štwórtk, 2. febr., 1/2 9 pola G. Zmija na Khrystianskej drózy 22 p. swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Wšě sobustawy z tutym lubje přeprošujemy. Drjowy porjad: 1. Přednošk; 2. nowowólby; 3. naše přichodne dźěło; 4. namjety a wšelěizny. B. Krawc.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wuhotuje jutře njedźelu (29. I.) swój lětuši zymski swjedźeń ze spěwami, z dźiwadłom a rejemi w Henzlec hosćencu. Wšitcy Serbja a wšitke bratrowske towarstwa so najwutrobniše přeprošuja. Předsydstwo.

Khwaćicy. Hłowna zhromadźizna našeho „Serbskeho towarstwa za Khwaćicy a wok.“ wotměwa so jutře njedźelu (29. I.) pola k. Šołty. Započatk z dypkom 4 hodź. Ważny porjad. Přindźće pak wšitcy a to prawje z časom. Předsyda.

Kulow. Spěw. tow. „Bratrowstwo“ wuhotuje jutře njedźelu (29. I.) w hosćencu „Němski kěžor“ wječor z dypkom 7 hodź. swój 30. założeński swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a rejemi. Hrać budźe so cyle nowa wjeselohra w tšoch jednanjach „Założeński swjedźeń“. Wšěch lubych Serbow z blizka a z daloka nanajwutr. přeprošuje předsydstwo.

Lichań. Serb. tow. „Zernička“ zmječe přich. wutoru (31. I.) wječor 1/2 8 hodź. zaso spěwanje. Po spěwanju wotměje so hłowna zhromadźizna: Nowowólby, zličbowanje, namjety, přijimanje nowych sobustawow do towarstwa, posmjertna pokładna a wšelake druhe. Předsydstwo.

Pražskeho spěwarjow nastupajo! — Přichodna pruha je, kaž wučinjene, přich. njedźelu (29. I.) popołd. w štyrjoch w Serbskim Domje.

Tydźenska skhadźowanka a wědomostna zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** je kóždu **pónđźelu** nawječor wot 6—8 h. w Serbskej kofejowni w „Serb. Domje“ (w małej stwi). Přednošk změje k. wyšši wučeř Symank „wo wosobinskich mjenach Kamjenčanskeho wokrjesa“. Zajimawe knihi so wupołoža. Sobustawy M. S. a też druzy serbscy přećeljo su tutoje witani. Předs.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brěžnicy. — Za nawěšk: G. Jatnak w Budyšinje. —

Zadanjamy nalutowańske pjenjezy
z 5–8½ procentami
po wučinjenju

Přijimamy a wuplaćujemy tež pola filialkow
we Wojerecach a w Khoćebuzu
a agenturow w Kulowje, Wjerbnje, Łazu, Rakecach, Nowem Měsće, Wulkich Zdźarach, Khróšćicach, Barće, Delnim Wujezdźe

Serbska Ludowa Banka

Hdyž chceće
woprawdźe dobry wobraz
měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja
Richard Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy čo. 13
Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Žadajće sebi hnydom moje bohaće wobrazowane **Katalogi darmo.**
Anton Sukatsch
Halle / Saale

Wšěm Serbam a přećelam „Serbskeho Sokolstwa“ poručamy
„Sokolske Listy“
Redaktor: wučeř Michał Nawka
płaća lětnje jenož 2.50
4. lětnik započina so z wulkim rózkom 1928
Skazanki přijimuje
Serbska kniharnja w Budyšinje

Posrědkuju wšě kupy a předawanja leżownosćow a wobkhodow wšěch družin a přiwjedu bohatych kupcow k předawarjam dla wotzamknjenja a wuplaćowanja. Najlěpše a najsprawnišе poskutkowanje. Wobstaram spěšnje hypotheki na 1. městno.
— Najlěpše poručenja. —
Hypothekowy bürow
Hermann Rostock
Telefon 2302 w Budyšinje na Seminarskej hasy 1

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Kupujće poslednje Předźenaki a wottorhanske protyki

Młode, wysokosudźene rańšo-pruske
krowy
też z čelatami ma na předań
Gremsowe Wukrančicach

Należnosće zapiska leżownosćow
należnosće zawostajeństwa
Wotnajeńske a kupne zrěčenja
wobstaranje hypothekow
zhotowjenja wšěch próstwow
Prawizniski bürow Jurij Krautwurst
w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2
Telefon 2815 Telefon 2815.

Wosebity wobkhod
za
nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)
dalekowidy atd.
Specialist
nowočasneje wočneje optiki
Erich Lenz
w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje
derje a tunjo
wobućowy dom Mark w Kukowje

Přesadźowanje wužitkowcho a palneho drjewa
Wyše hajnistwo w Běłem Khołmcu
we Wojerowskim wokrjesu.
1. Hajnistwo w Cymplu a Turjom w Rózborkskim wokrjesu, Klětnanske dwórniščo.
Pjatk, 3. febr., přesadźuje so na městnje wokoło 40 rm. brěz. twjerdych a walćowanych palnych klumpachow, 125 rm. kbójnowych walćowanych klumpachow. Kupcy zeńdu so: Blockstelle Tauer w 1/2 9 hodź.
2. Hajnistwo Bielhain, Hórčanske dwórniščo a póst (Horka O.-L.)
Sobotu, 4. februara, přesadźuje so na městnje 10 rm. kbójneho a šmrěkowseho kulojteho drjewa, 3 rm. brězowseho kulojteho drjewa, 75 rm brězowych palu, kulnechow, 90 rm. kbójnowych twjerdych klumpachow, 250 rm. kbójnowych walćowych klumpachow. Kupcy zeńdu so při małym dwórnišču Bielhain w 1/2 9 hodź
Wumjenjenja so w terminji hišće wozjewju.
Wyšši hajnik.

Přesadźowanje drjewa
Štwórtk, 2. februara připołdnju w 1 hodź, budźa so w **Nowoslicach** (blizko wsy)
90 losow wužitk. a paln. drjewa a zdonkow
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w Nowoslićanskim hosćencu. Wobsedźeŕ.

Přesadźowanje paln. drjewa na Komorow-Kobelskim rewěrje.
Pónđźelu 30. wulkeho rózka
budźeja so na drjewnišćach we wotdźělenjach 22 a 42 a na wudrjewnišćach we wotdźělenjach 38, 39 a 45 njedaloko Mužnkowskeje dróhi nastajane
40 wólšow. a brězow. dołhich hromadow
40 rm wólšow. a brězow. paln. kuluchow
40 rm khójn. wužitkowych klumpachow
110 rm khójn. palnych kulnechow
16 rm khójn. palnych šćěpow
90 rm khójn. pjenkow
415 rm khójn. walćiny
45 khójn. dołhich hromadow
z přjedy so hišće wozjewjenymi wumjenjenjemi za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so dopołdnja 1/2 10 hodź. w Komorowskim hosćencu.
Hajniske zarjadnistwo w Kupoj!

Wšitke picowadła
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Najl. Erfurtske symjenja na zahrodki, **kwětk. symjo.** Ekaz. za wšě symjenja přijimuje **Herm. Dučmann w Rakodach** za wikowańju ze symjenjemi **Rauchfuß w Budyšinje** na Žitnych wikach 9

Kupuju
nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina wektowe bleše, wše druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćanach. Železo a stare metale jenož na wupokaz wyšnošće.
Popp na Hórnčerk. hasy 18 telefon 3427.

Serbjo
podpjerajće hibanje Serbstwa a woprujće kroski za tónle zamér. Najlěpšu składnosć k tomu zaměrej doeipjeće ze stajnym čitanjom a podpjeranjom
Serbskich Nowin

Wšě družiny knojidłow
ma stajnje na składzie
Žitny dom w Kamjencu
wotnožka w Pančicach.

Načinjenja symjenjow, wapno (Kalk) k płowowanju, dowórnik za krajne škjanje rostlinow.
Wikowańja ze symjenjemi **Rauchfuß w Budyšinje** na Žitnych wikach 9

Copłe ložowe płachty, pis. krywy na sofy, blida a divany. wóskowane přikrywy, štrykow, wolma, wulki wubjerk, janf tunjo
K. Erler w Budyšinje, jenož na Žitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Hwězdy“.

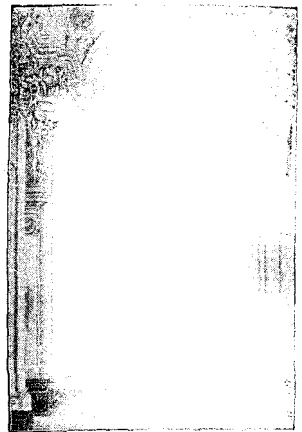
Žiwnosć
27 kórcow wulka, ze žiwym a mortwym inventarom na přenajeće **we Kupoji čo. 19.**

700 nowych třěšnych cylhelow a cylhele ze zažlubkom (Falzziegel) su na předań **w Koslowie čo. 12.**

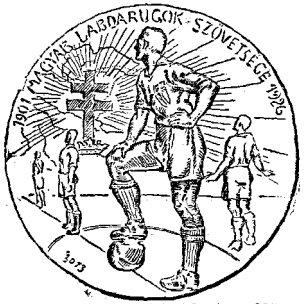
Nowe žně.
Eckendorfska runkle, žołta a čerwjena, prawy šiezki lěsny čerwjeny dźěćel, Swedski dźěćel, Lucerna
Rauchfuß w Budyšinje na Žitnych wikach 9

Sylna wysokosudźelna **kruwa** blizko k ćelenju je na předań čo. 27 w Hućinje.

Čornobrunecko připuščeneho rjanego płahowankeho
byka
ma na předań
Arnošt Rehla w Klětnom

W Kamjenzu w Wobersce su w jenej zymje njedawno hobrske pischezele poßwjeczili. Te maja 17 000 hwischkow a 5 man[illegible]m.

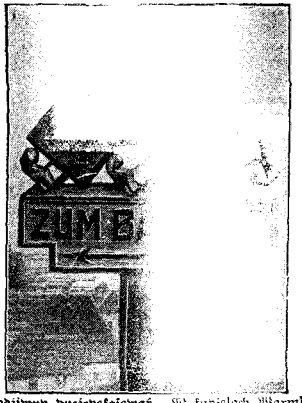

Wuherski kopanjowy klub bě k swojemu 25kemu jubileju dał plakaty sfótowicz, pschedstajowaze hischcze Wulko-Wuherski a te tež na Prazski klub poßla. Tón pak je plakat w[illegible]

Hódanczko.

Dzeń wote dnja je hinajschi,
A po prawom pischez' jenajti;
Pak jaßna taczel druhdy je,
Pak ledy kromku pokaże,
Je rady chodzeć ponózny.
A wodnjo widzeć mało hdy;
Jow' pětny cłowiek postrowja,
Hdyž nózny puczik stupaczy ma;
Noż paduch na njo njemdry je,
A hawak druhdy poschczonknje,
A k żywam wschelzy żyserjo
Też napraschuja sa nim żo.
Wón jutram dawa wupratwu,
Hacz sażnje abo późdnje żu;
A sy polku jeho znamjenja
Sso hordźi wěża turkowska.

Hódanje hódanczka w tydzeńschim czisle: Czichinichak.

Spodziwny puczepokasowar. W kupjelach Warmbrun w Krkonoschach (Riesengeb'rge) su tajkele a podobne pryßlate puczepokasowarje postajili.

Samjersnjeny wodopad blizko Gerlachow na Slowensku

Hdże je Karo?

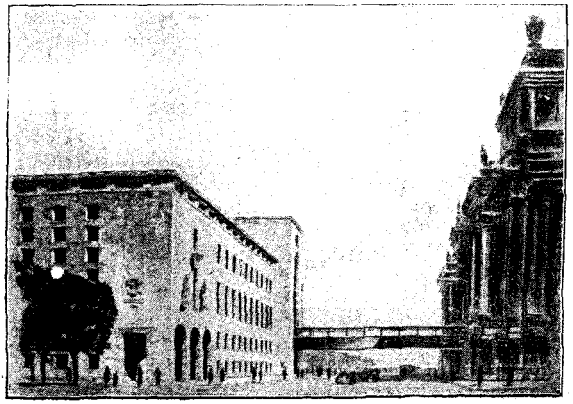
Wupytanje wobraza w tydzeńschim czisle: Wobroczene wobras na prawo. Prózdne blaki na drózy psched pßyczim wosom tworja postawu mlokowoje żenn.

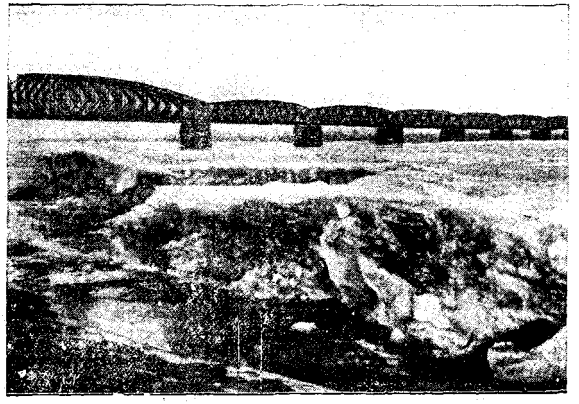

Co. 4 W Budyšinje, 28. januara 1928 4. lětnik

Statua żejmownju w Barlinje powzetschuja.

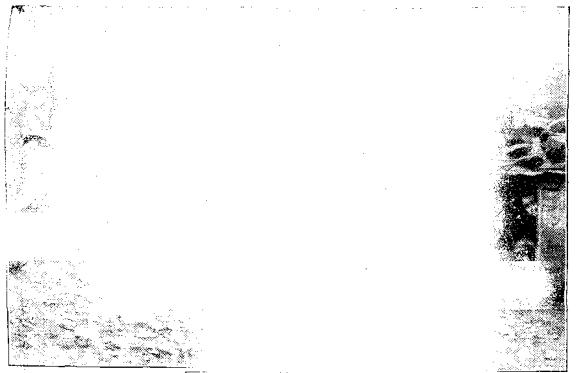
Roswicze němskeje republiki je k tomu wjedło, so městnoscz w starej żejmownji wjazy njedostatcznje. Pschebywschém żadaja sapóßtanzy wjazy jstwiczkow, so móhli w nich njemhleno dźěłacz. Też sapoßtanzow je wjazy hacz do wójny. Tehdy něhdże 400 wo lépsche stata wuradźowachu, mjes tym, so je jich ličba něhdy 500 pschekroczika. So by żo nam někto lépje wjedło a mjenje dawkow měli, to runje prajicz nochcemy. Na wschě 288 naczińskow su po wupißanju japodali. S nich tři druhe myto dostachu. Żadyn z nich żo jako hódny prénjeho myta njepschipóstna.

Lód na Lobju.

Po krutej zymje w dezembru sostupi wokoło hód nimale nahle tacze. Na małych a wulkich rěkach pocza so lód saßo pukacz. S tym nastachu ja pschimjesnikow rěkow nowe stracki. Wosebje pschi mostach żo lodowe schkruty saraczachu. Wot horka pschezo nowe pschipukowachu. — Truhdy schkruty wjele metrow wysoke saraczenje tworjachu. Nasch wobras nam take saraczenje schkrutow pschewjeduje. Te su żo pola Wittenbergapschischtes Lohju wjedźazym mosče sabaczile. Tute tworja wjele metrow wyßoke saraczenje. Sadyn loda żo woda spina. Njeje-li mosk krutý dosć, jón žadkowy cżiłischcz stónczenje powali.

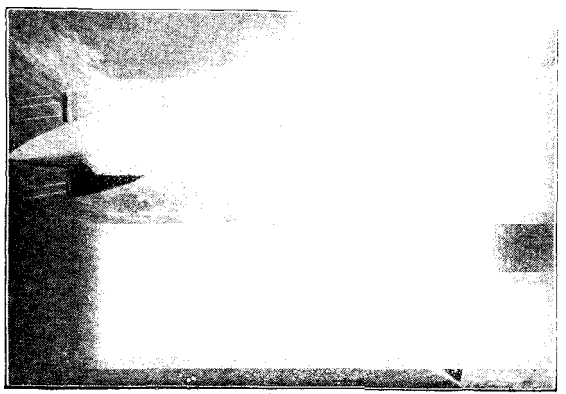
Nusa we wobydlenjach we Winje.

Niz jenoż pola naš w Němskej ale we wjele krajach Europy je njedosiatk na wobydlenjach wulki. Najbóle wusłupuje tuta nusa dźe we wjsčéch ſ Němzami wobydlenych ſtatach, kotrež wójnu pſchéhrachu. To ſtej pſchedewſchém Němſka a Awſtriſka Tutaj ſtataj dyrbjeſchtaj po wójnje wulke krajiny na žuſodne ſtaty wotſtupicź. Wſchelazy Němzy, woſebje ſaſtojnizy, ſ nich roscźékachu a pſchihadźachu we wulkich byłkach do ſwojeje jara pomjeńſcheje domiſny. Awſtriſka ſhubi pſches tři ſchtwórcźiny ſwojeho dotalneho wobſaha. Tuž je wěſcźe bjes dźiwa, ſo je w ſbytnej Awſtriji nusa na wobydlenjach jara wulka

Poſtałčny jubilej wuſwobodźenja Bołharſkeje.

Pſched 300 létami bě ſo krewlačni Turkojo haczpſches Win pſchiſchli, po tym, ſo běchu ſwobi zyły Balkan a tam ſydlazy ſłowjanſki lud podczíńili. Jako pſched Winom ſtejachu a jón ſurowje nadběhowachu, pſchihna pólſki kral Jan Sobjeſki ſe ſwojim po tyšazach liczazym wójſkom khroblych pólſkich jězdnych na pomoz. Njemdry nawal Polakow rozroſy lawjazu khrobkoſcź najlépſchich turkowſkich wojakow, tak mjenowanych Janiczarow. Někt bě wjeczorna Europa pſched Turkami wukhowana. Wſjele ſtow lět balkanſky Sſkowjenjo wo ſwoju ſwobodu wojowachu. W lécze 1877 pſchińdże jim ruſke wójſko na pomoz.

Porjadny wobkhod w powětſe mjes Ameriku a Jendźelſkej.

Jendźelſka wori hobrſe powětrony (Luftballon) we podobińſnje tak mjenowanych Zeppelinow. Tute powětrony dyrbja porjadnje mjes Jendźelſkej a Ameriku létacź. Pódla muźſtwa ſa wobźenje a poſkužowanje ponjeſe něhdźe 100 puczowarjow. Powětron je tak ſylny twarjeny a tak derje wuhotowany, ſo ſamóźe ſwoju ſkužbu pſchi kóždym wjedrje ſaſtaracź. Pjenjeſy ſa twar tajkeho hobrſkeho powětrona je jendźelſke ſnjeźerſtwo wukóźiło. Sſkužbu létanja pſchewoſmje privatne towarſtwo. Jendźelſka ma ſo tohodla tak jara do ſpěcha, dokelž Němſka ſo hotuje, podobne powětrony twarić.

Częſtny bóńczk.

Ljubiźki (Lübecker) jenoc pſchepoda jón 11. dezembra 1819 ſaſtupjej města Bremena ſa to, ſo bě tute měſt Ljubiźke ſajimy rafnje ſaſtupowało.

Skatny pomnik za padnjenych wojakow.

Němſka hotuje ſo, pomnik poſtajicź ſa wojakow padnjenych we ſwětowej wójnje. Hacź dotal njeje ſo pſchiſłuſchne wołoby a hamty ſo hiſchcze dojednake, hdźe bychu tajki pomnik poſtajiłe. Tuž je bjes dźiwa, ſo města, krajiny a kroje ſo prózuja, tutón pomnik dóſtacź. Poſkicźuja hory a horiſchcza, haje a lěźy, hole a runiny, ſkały a bjohi. Zadyn namjet hacź dotal pſchipóſnjecźa namałoł njeje. Někto je měſtačko Goslar w Sſmolinowych horach namjetowało, pomnik w jeho bliſkoſczi poſtajicź. K temu poſlicźuje ſchczejpjelowu ſkału (Schieferſteinbruch). Tu ſu hižo pſched 100 létami pſchjeſtali ſchczejpjel kamacź. Hłuboku ſkału wobrubeja cźémne ſcźény ſchczejpjela. S nich ſtrowja wěcźnozelene jědłe. Dno ſkały je rune a wobſchérne. Saſtupcy tuteho namjeta na to pokaſuja, ſo runje tale měſtnoſcź wuwabjuje khutnu cźiſchu ſwjatoczńoſcź.

Kak w Afghaniſtanje twarja.

Afghaniſtan je wulki kraj w ſrjedźnej Aſiſkej. Wón leži mjes ruſkej Aſiſkej a jendźelſkej Indiſkej. Jendźelſka a Ruſka bychtej wſchak ſo rady tutoho kraja ſmozowałej. Tola ſo jedyn druheho bojitej. Pſchetoż Afghaniſtana dla by wójſce kwójnje mjes Ruſkej a Jendźelſkej dojſchło. Afghaniſtan we rukomaj Ruſkeje wohroźuje Indiſku. Afghaniſtanſki kral tu khwilu w Europje pſchebywa. Kaž ſ naſcheho wobraſa ſpóſnawamy, tam trochu hinak hacź pola naš twarja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 zł. pj., na póće a pola dowěrunkow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolarjec knihičišćerja, nap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 groš. pj. Wobdźěłanje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličuja. Ze reklamowy a w rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 25 — Budyšin — pónđelu, 30. jannara 1928 — Bautzen — Lětnik 67

Hołk w němskim sejmje.

Kaž demokrat dr. Haas je w němskim žejmje tež bayerski jezialdemokrat **Saenger** němješe hudy j wótrosćyu poždźił. Fusliznemu ministrej Hergtej porokowaješe, so je waschnje, j kotrymž je dr. Haasej wotmołwił, najniehmanschi žrědk był, dołwérjenje k justizy špěchowaš. Wěricz njeje, so parlamentarisch minister, kotrehož winowatosćej je, pravo a wustawu schkitaš, stronitschi pschiežinow dla wustnemu žo japowěda, žo wo jatkadnym praschenju wustawy wupraješ. Jeli so žo dale japowě, potom so na němskeho kanzlera wobroćeju. Rěčnik potom na wuprosenja j bayerskeho pschepytowańskeho wubjerka wo **pschihotach Hitlerowcho puča spomni.** S nich je žo shonilo, so je dwoch we wschich wažnych dypkach **pschepokasanju, wjele pscheradnikow, mjenujzy Kahra a Lassowa, justiza pschepuschčila.** Pósłkanz Preger je w smyšle direktorija w Barlinje džěłak. Prascham so nětko justizneho ministra, hač na podłožu wězow, w bayerskim pschepytowańskim wubjerku swěsčenych, jako schkitaš prawa za swoju winowatosćej ninja, němskostatnemu rěčnistwu poruczeć, so by pruhowak, hač njeje pschiežiny, **prozej pschečiwo Kahrej a Lossowej dla wjelepscheradu sawjesć.**

Němski justizny minister **Hergt** wotmołwi, so je pschihahu, kotruž je na wustawu złožił, loyalnje dźerži. Wustawu budže wěso jenož loyalnje wukožeć. **Jemu njeje možne, žo powschikownje wo bayerskich wobsteznjescach wuprajeć.** Schtož je sapóšłanz Saenger rjekł, njeje swěsčenje, ale to žu jenož měnjenja, wuprajenja a wobzbirke dźěleńki (! lěwizy) fu wótrse na pschečo rěčzi). Njeje hišcheze žana skónčana rozprawa pschepytowańskeho wubjerka wuschła. Sčinu žo dla tychle spźeleńkow na bayerske knježerstwo wobroćeli. **Bayerskemu knježerstwu njeje w tu chwilu možno, objektiwny material wo tym podać.**

Clašowa kniha, pschečiwo kotrejž žo tu žurdniki procež žada, je hižo 1912 wuschła, tola tehdy njeješu niczo wjelepscheradnistwo w njej namakali.

Bayerski statny radźićel, **Nüßlein** fo pschečiwo Sänzerowym porokam wobroći. Justizny minister je wedźał jako statnik postrypowaš. W druhim padźe je justizny minister statneho rěčnika namołwił, so by žo powołanja pschečiwo wuprawnowańskemu cząsej sa Hitlera wostajił. To je wschо, schtož je žo stako. Dla tychle porokow je bayerski žejm pschepytowaz wubjerk postajił. Bayerskemu žejmej žo zaleźi rozsudźić. Tež wyschschi němskostatny žurdnik je **Kahrowu, Lossowowu a Seisserowu** należnosć pruhowat a je na podłožu objektiwnych wězow žo japowědźił, prozeź sawjesć.

Němski nazionalist dr. **Frick** amnestiju sa tych žada, kotříž su ź wótcezinskich pschičinowm se sudami do konfliktow pschišchli. Rěčnik dale amnestiju sa **jemiskich modarjow žada, sa Trechowa**, kotrychž je žo pschi **skónczowanju Rathenana wobdźělił a sa Erzbergerowcju mordarjow Schulza a Tillisena.** (S zentra a ź lěwizy fo phi a hauba woka. Městopschedsyda Gráf wjazy króć k porjadej sawola.) Wosnamjaze sa Marxistow je, so drje jich nowiny pschečiwo jemiskim mordarjam nadběhi cźini, so pak fu k tak mjenowanym jemiskim mordarskim wam w Hornjej Schlesyi wusnamni jezialdemokratojo a zentrumzy ludźo namołwili. Najwjetschi krajnych pscheradnikow dźe njepschinim, dokelź ź dźela w marxistiskich stronach profesijonalneje krajneje pscheradny hedźa. (Wulki njemér na lěwizy; jezialdemokratojo wołaju: Njeschychana njeschańbiczwosć! S wedomosću tźicze!) Rěčnik potom pschečiwo **kommunistam** rěči. Hdyž pschi tym jschdwódzaze wudma zwjalej czerwjenych zromiščich wojowarjow nadawa, kommunistiski sapóšłanz **Florin** k rěčnitej tribunje cźeri a na rěčnika zawoła: „Sčo hlaš, hlépz!“ Hdyž jeho městopschedsyda Gráf tohodla k porjadej sawoła, wón swoje wudma wospjetuje, so druhi a tśeći króć k porjadej sawoła a fo na to je sale wupkała. Mjes tym wjazy kommunistow k rěčnitej tribunje běži. S prawizy nazionalistoju pschičeźerja. Wobej stronje do so trafitej, kommunist **Bertz** rěčnikej ź pjaśu w rosy. Městopschedsyda fo ź wulkej prózu peradźi, pukam jadźiwać. Jedyn ź kommunistow na njeho sawoła: „Jeli to budźeće tak cźinić, po Wáš tam horje pschińdu!“ Kommunist Barth fo dla nasunitosćeju wobroži.

Potom móje sapóšłanz **Frick** dale rěčeć. Hdyž wo „zidu Rathenauu“ rěči, jeho lěwizu ź wótrym wokanjom pschetorhuje. Praschi so, ezehodla minister njeschkroči pschečiwo wopraschowej pschičinje nětkuschnjeho němskeho kanzlera Barcza a zdźělenja wjednika pruskich zozialdemokratow Heilmanna. Justica je w tuchle padach njelwólniza pelitiki była.

W blizschim pożdźenju president **Löbe** wosjewi, so je rěčał dr. Fricka nětkotre hrube pschesdźenja pschečiwo parlamentariskemu porjadej wopschisjala. Městopschedsyda Gráf je njeje pjeza khyschał, tola sapiżarzo fu je tak jasne khyscheli, so je mózno było, hnydom zakrocźeć. Městopschedsyda je tež hnydom rjekł, so do protokolla pohladawschi žebi dalsche naprawy wuměni. W pschesjenosći ź nim wón dr. Fricka dla fschidźenja semrjeteju ministrow Erzbergera a Rathenaua a dla hrubeho wohanjenja nětcźischeho stata a němskeje republiki k porjadej sawoła. Wón dale sapóšłanza **Jadaścha** k porjadej sawoła, dokelź be městopschedsyda hrosył.

Kommunist **Torgler:** Městopschedsyda Gráf pschego žakbje słyschi, hdyž so wohanjenja ź prawizy rěcza. Do-pominam jenož na jeho sadźerjenje w zwónej debacze. Njeźiwmy ź wuprawu tejele należnosće zpokojom, ale žadamy, so by fo **wupokajanje sapóšłanzow Florina a Bertza wróćiło.** Žadamy dale, so by městopschedsyda Gráf swoje **fastojnstwo złożił.**

Preśident **Löbe:** Wo protestu pschečiwo wupokajanju wobeju sapóšłanzow móże fo hakle rozsudźić, hdyž je fo stenografiski protokoll wcźerawschcho pożdźenja pschedpołożił.

Po namjecze presidenta Löby fo należnoscź starschiskej radze k dalschemu jednanju pschepokasa.

Kommunist **Scholem:** Wcźerawsche cźitanje Hitlerskeho banditu Fricka be jenoż móżno, dokelź wcźera jedyn ź najhlubschich a najbrutalnischich reakcionarow městopschedsydstwo sastawasche. (Preśident Löbe rěznika k porjadej sawoła, a hdyž wo dźesahańbcźiwej justizy rěczi. druhi króć k porjadej sawoła. Hdyž Scholem senatowcho preśidenta Niednera katowcho pomognitka mjenuje, jeho tśeći króć k porjadej sawoła a jemu hroży, so jemu pschi dalschim wupadźe złowo wośmje. Njedźiwajzy teho Scholem na kónzu swojeje rěcze městopschedsydu Gráfu hłupcho a brutalneho złużobnika mjenuje.

Preśident **Löbe** na to Scholema jchtwórty króć k porjadej sawoła, dokelź jemu dla słónczenja rěcze njemóże złowo wusacź.

Demokrat **Brodauf:** S rěcju dr. Fricka ź jejnymi pohórschazymi njehańbźiwosćemi njebudu fo nakładowaś. Dźiwam a hórzch so jenoż w mjenje swojich pschečelowm, so pschedsydstwo sastawasego městopschedsydu Gráf njeje tele njekněžonnosće hnydom wotpokałało. Rěčnik fo němskeho justizneho ministra prascha, schto chże cźinić, jo by fo žadanje Pruskeje za źydłom w němskej żelesnišej sarjadnišej radze dopjelniło. Wotmołwjenje němskeho kanzlera na praschenje sapóšłanza Gnerarda njeje spokojoze. Widdźonne je, so dr. Luther nima žaneho sacźenja sa to, so by sa njeho winowatosćej pschisłuschnjeze bóla, so by ź dobrowólnym wrócźosłupjenjom městno sa dopjelnjenje pruskeho žadanja wupróśnił. **Narazik němskeho justizneho** ministra two **nahódnoscźenju a wothojenju starschiskich statnych rentow a podobnych rentow** na žane waschnje na žadanja njedźiwa, kotrejž dyrbi Pruska dźiwajo na žadanja stawowstiskich kněži wot tajšeho łakonja žadaś! Lěpschi nam-jet demokratow, wubjerkej pschedpołożeny, njeźiwe fo ź fnjeżeńskowym namjetom sadźerjeś. **Žadanja stawowstich kněži bychu fo słónczinje dyrbjałe wotstronicź,** kotrejž kaž fospilije se słóweho pracźaża bo pschitomnosće doźahaju. Rěčnik fo potom ź kritiku njedowérjenja ź justizy zabera, kotrejž njeje na žane waschnje wotpowmhane. Pschečiwo lěwizy fo wótrischo postupuje dyžli pschečiwo prawizy. Tale krija dowérjenja fo hakle słubi, hdyž budźa wschitzy fundiny ź spóśmaczom napjelnjeni, so siej němski stat a němska republika njerozdźělene japschdźeju.

Dr. **Wienbeck** ź němskeje ludoweje strony fo na konkurencu hórschi, kotrejž fo ramoschatnym rjemjeslnikam a pschemysłnikam ź dźełom w jasthach a khłostarjach cźini. Wź jaschach njehy fo źmélo pomognitke pruhowanje złożeż. Njemjeśitzy maja wschelake złórzhy pscheczźiwe dźełowym fundam pschednjeżeż. Němske justizne ministerstwo dyrbjało pschepytaz daś, kajke nasłonjenja žu fo hacź dotal ź dźełowymi fundami cźinike.

Němski justizny minister **dr. Hergt:** Na praschenje sapóšłanza Brodauka wo žadanju Pruskeje za jastojnstwom w radze němskeho zjednoćenego zarjadnistwa nam wotmołwjeź, so njeżżym w tym pschiłubjschiny, ale němski žmitskowemy minister. Schtož dźełowe fundy nasunja, žu fo tajejo jako pschihódnady pschi tychle fundach derje sadźěłali. Se fundikanni po powołanju derje hromadże dźěłaju a rozsudy dźełowych fundow wobkedźowanja hódny wyschši stopjeń pokasuja. S dźełom jatych budźeżej fo němski žejm a němske knježerstwo dokładnje sabéraś, hdyž budźe fo wo reformu wukonjenja khłostanja jednaś.

Demokratka **dr. Lüdersowa** špěchnu reformu łakonja njemandźelskich marzerjow a dźěcźi žadasche. Hižo psched létami pschihotowdźenu łakonjowu nacźisk durbi słónczenje pschińcź. Nusne je pschede wschém, so fo stare mandźelske prawo a prawo wo dźělenju mandźelskiwa po nowocźasnym rozwiczu złoji. Do teho tej jenake rozdźělenje starschiskeje mozy na muża a żonu słuschca.

Tajna južnosłowjanska instrukciska kniha.

Italiszy dopiśowarjo w Beograđze fu pjeza wojerskim pschinuczku (tuczku knihu) wuśledźili, w kotrejž so mlodźi wojazy nij jenoż na jakitarsku, ale tež na nadpadowanisku wójnu pschećiwo žuślowam a njepschećelam wótczinu pschihotuja. W knihi fo praji: Wojak do wójska pschińdże, so by nawukmył, bróńe trjebaś, hdyž naš njepschećel nadpadnje, ale tej hdyž fo do njepschećela damy, so bychmy swojich bratrow wuswobodźili, kotříž hischcze pod zuzym pschahom cźerpja. Naschi nětcźischi njepschećelsko fu Italijanzy, arschtrizy Němcy, Madźarojo, Bołharjo. Naschа ćwjata winowatosćej je, fo pschihotowaś, so bychmy mohli ćwobodnje dychaś a fo rozwiś. Njeśmémy zabyć, so je 500 000 khrobtych Słowjnzow Italiscej podcźinjenych a so je fo wjele južnosłowjanitich wókow Madźarscej, Awstriskej a Bołharskej pschidźělilo. Wschě nam pschiłuschtschace krajiny njejśmy dostali. Fiumu, Goricu, Gradišću, **Triest** hač k Pjonzej, Sadar a wokolnosći, Lusin **Grande a** Lussin Piccolo, krótkowjeczorny dźel hischcze **Italscej** słuschcy.

Přidźělenje khlěba w Ruskej.

W Moskwje a Pětrohrađe (Leningrađe) je 15. januara jakoń do nozy stupił, ź kotrymž fo khlěh **wobydlerjam** pschidźěluje, kaž je **fo to w Němšcej za cźaš wójny** stako. Sa muku a khlěb fu fo najwjetschie placźiny postajile. Pschidźělenje khlěba na fo też na wschě **jerscheje** města w prowinzy wupschestrěcź. S pschipowědźenjom wukasa je fo wobydlerstwo do wulkeje hrozy dało. Sajco kaž fa cźaš wójny psched pjekarńenej cźerjódy ludźi na khlěb cźaka. Pschidźělenje je nuzne, dokelź by hewak khłód nastał. Natarju dźeń a mjenje źita wotedawaju, so hižo ź pjeczenju khlěba wjazy njedożdże. Też druśtwowe organizacije se statnej pomocnju njemóża ratarjam dosej źita zbowaś. Wot konza léta 1926 hacź do konza léta 1927 je hromada zbranego źita wo połowju mjeńscha dźěli léto pschedy. A tole wotebźeranje njepschestawajzy dale dże. Nekotre pokrózne gubernije fu jenoż schesejzimu źita mohle dostaś, kotrež be zimi pschipokasane.

Wulki pjeczélétny hospodarski plan, kotrejž je fo psched nekotrymi mésazami wukhwalił, je fo dospołnje njeschładnił.

Pschećiwjenje ruskich ratarjow bywa wobstaczu bolschewiskeho stata strašnischе dźěli oppozicija pschiwiśowarjow Trockeho. Ratar widźi fo wukłukany. Jeho domotschowane žně jemu nětkole wjazy telko industrijowych produktow njeswinjeju kaž psched revolucźiju. Wón cźerpi na njedostatku wobmajanych a bawmjanych tkaninow, żelesneho grata a ratarskeje potrjeby. Industrija pak dźěła pschemało, pak pschedrjeho dźěła. Runje tak je wutwjerjenje privatnych wikowarjow, kotrychž runje tak pschećiwjechu kaj zbohatinjeneho wjetschego ratarja, ratarjow najwažnischego podawarja twojeho wołaja. We wulkorurskej republiki je fo saźdźene léto 65 000 privatnych kramow samkło. 8500 druźtwowych pschedawarńjow, ź kotrymiž fo wone narunachu, njeje mohło potrjebu wjetschych industrijowych produktow spokojiś.

Ruski ratar tehodła strajkuje, swoje żito doma khowa, wośebje dokelź jeho kommunistiski rěcznizy ź pschichodnej wójnu trašcha a nocze tež swoje pjenjezy wudaczi. Woprawdźe je bolschewiskie knježerstwo pschećiwo ratarskemu zyle bjesmózne. Plan finanzneho ministerstwa, ratarjam pjenjezne bohatstwo se stomilijonskej pożczonku, „za posyłnjenje ratarstwa“ wuwześeć, fo wešeze mimo kuli; pschetož ratarjo nimaju dowery statnym pożczonkam, njech kuli rěkaju.

Wojerski zbéh w Ruskej?

We Wilnje je fo powěsć rozschěrila, so je w Ruskej wojerski zbéh wudyrił. General Tuchaczewski, kotryž je se Stalinowym knježerstwom njespokojom, je fo pjeza na cźelo někotrych spśerźiwych kavalleriiskich d'wisijow a ar-

rjtkich regimentow stajił, ſ kotrymiż do Moſkwy cżehnje. Tale powżicż njeje pak ſo hacż dotal jako wċrna wupokazała.

Pólſtcho duchownemo w Ruſkej ſaſundżili.

Najwyſchſchi ſud w Moſkwje je japoſchtolſkemu ſaſtaſowarja Zitomirſkeje diöcezy Stakiſchko dla ſkutkowanja pſchecżiwo bolſchewiſtiſkum ſaſtawa na 10 lċt a k ſhubjenju mċſchczańſkich prawow na 5 lċt ſaſundżił.

Hłowna zhromadźizna Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka

njedżelu 29. januara 1928

w Serbskim Domje w Budyšinje.

Wċerawſa njedżela jednoċeſe zaſo raz zaſtupjerjow jenotliwych jednotow Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka w ſtoliczy ſerbskeho kraja, w ſtarym Budyšinje. Woprawdże zwjeſelace bċſe, zo bċ ſo tak mnoho Sokołow a pſcżelcow ſokolskeje idejo zeſchło, wjacy hač ludy na żanej dotalnej ſokolskej zhromadżiznje, a zala Serbskeho Domu jich lċdma zamó wſitkich wopſijeċ. Tutón ſylny wopyt je z jaſnym dopokazmom, zo mlody Sokoł naſ ma we ſebi ſtrowe mocy, zo z nim cżeċe ċerſtwe żiwjenje a zo we wutrobach naſich zahorjenych młodżenzow bydli ſwjata ſo plomjenjata lubosċ k drohej wótċinje, ſerbſkej, naſej. To jewjeſe ſo tċż pri wſitkich wuradżowanjach a rozmołwach generalneje zhromadżizny.

W poſtajenym cżaſu, popołdnju ½2 hodżin, woteri bratr zwjazkowy ſtarosta Šajba hłownu zhromadżiznu a witaſe wutrobnje zeńdżenych, bratrow a ſotry. Na dnjowym porjedże ſtejaċeju tri dypki: 1. Rozprawy. 2. Wólby. 3. Namjety.

Jako pṙeni poda zwjazkowy ſtarosta Šajba ſwój lċtny pṙehlad. Położi kóżdemu ſobuſtawej ſerbſkeho Sokolſtwa na wutrobu, zo by ſo ſwċru pruhował, hač je w minjenym lċċe ſwċrnje a wutrajnje za ſokolſke ideale dżċłał. Dokelż lċdy hdy ſu ſebi Serbja tajki nadawk ſtajili, kajkiż jón pṙedpiſuje Sokolſtwo. Njeđżiwajcy wſcheho wobmyſlenja pola wſelakich, haj ſamo njepṙeċelſtwa pola druhich, kroċi Sokoł dopṙedka za ſwojim zaměrom. Zwjazkowy ſtarosta ſpominaſe na ważne pṙemċnjenja, kiż je zańdżene lċto naſemu Sokołſkemu Zwjazkej pṙinjeſło. Mċſto jednaċela, kotreż bċſe dotal bratr dr. Śleca zaſtawał, pṙewza jako nowy jednaċel bratr Janak. Z wotkhadom jednaċela wuprázdni ſo też z dobom mċſtno redaktora „Sokolſkich Listow“. Tola też tuto pṙaſenje ſo na zwjeſelace waſnje rozriſa, dotalny Zwjazkowy ſtarosta, br. wučeŕ Nawka, pṙewza redakciju. W druhim połċċe mózoſe ſokolſka organiſacija bóle na ſwojim znutŕkownym ſkruċenju dżċłaċ. Rozprawjeŕ ſpominaſe tu woſebje na njeſpṙoċeniwe dżċło nċkotrych wċcywuſtojnych a cyławċdomych naċolnikow a wuwuċowarjow a ſnadźiſe wuzhċbnyċ, zo drje knjeżeſe we zańdżenym lċċe we wſitkich jednotach ċile żiwjenje; wuhotowachu ſo rjane ſwjedżenje wonkach w pṙirodże a nutŕkach w zalach, tola wjeŕſk wſitkich narodnych pṙeċowanjow bċſe naſ 2. Zwjazkoy zlċt we Wulkim Ċisku. Stoż je ſerbſki Sokoł w minjenym lċċe wuſkutkował, je hódna kroċel do pṙédka. Na końcu ſwojeje rozprawy namolwjeſe bratr ſtarosta wſitkich, zo bychu woſtali Sokolju, ſwċrni a njebojazni, bjeze wſeje hidy pṙeċiwo druhonarodnym; pṙetoż Sokoljo chcedża ſebi pṙawo Serbſtwa wubċdżiċ w kulturnym nastupanju. Wón dżakowaſe ſo wſitkim ſobuſtawam Zwjazkoweho pṙedſydſtwa a redaktorej „Sokolſkich Listow“ a pṙejeſe, zo by harmoniſka pṙezjednoſć, kotraż je ſo runje w zańdżenym lċċe tak rjenje wuwiła, ſo pṙenjeſła też na nowe lċto.

K rozprawje bratra Zwjazkoweho ſtarosty pṙizamkny ſo lċtna rozprawa Zwjazkow. jednaċela br. Janaka, kiż bu na mċſto dotalneho jednaċela, br. dr. Slecy, wuzwoleny. Z jeho rozprawy ſłyſzachmy, zo wotmċ ſo w 7. lċċe wobſtaċa naſcheho Sokoła 6 zhromadżiznow pṙedſydſtwa a wubjerka, 4 zhromadżizny pṙedſydſtwa, 4 zhromadżizny zlċtoweho wubjerka, 1 zhromadżizna zwuċowanſkeho wubjerka a 1 zhromadżizna pokładnikow. Najnuzniſe dżċło jednaċela bċſe złotowiſć nowy zapis ſobuſtawow, kiż je z dobom ważny podłożk za podpjeracu pokładnju. Rozprawjeŕ pokaza dale na wulku ſylu čitarjow „Sokołſk. Listow“ a wuzbċhmy, zo je pṙiſłuſnoſć kóżdeho Sokoła, zo ſo za jich dalſe roſſcżerjenje ſtara. Pismawoſtojni bratŕa njech pak też pilnje do tutoho ſokolſkeho cżaſopiſa dopiſuja, zo bychu redaktorej dżċło wołóżili. Br. Janak pokaza też na knižku „Pṙékuſ“, kotraż bu jako 1. ċo. ſokolſkeje knihownje wudata. We ſwojej rozprawje ſponni bratr Zwjazkowy jednaċel dale na wopyt ſlowjanſkich Sokołkow, kotreż ſu nam zawoſtajiłe pomnik lubjoſċe k Sokołſtwu, na wuſtupjenje naſich Sokołow, Sokołkow a ſokolſkich dżċći na 4. Wſotowaſtſtwoſkim zlċċe w Radworju, kiż bċſe z wulkim moraliſkim wuſpċchom za naſu ſokolſku ideju. Też na wulċċo do Młodeje Bolesławy wotdżċli ſo rjana ċlċba naſich Sokołow. Wjele dżċła a pṙacy żadaſe ſebi 2. Zwjazkowy zlċt we Wulkim Ċisku, pṙi ċimż je ſo wſebje Ċiſowſka jednota wuznamjenita. Bratr jednaċel napominaſe, zo bychu ſo we wſitkich jednotach ſtarali, zo by dopiſnica z krasnym wobrazom „Serbſki Sokoł w ſwjedżeńſkej drasċe“ wot Měrċina Nowaka do luda pṙiſła. Za wubċdżowarjow na ſokolſkim zlċċe buchu poſtajene diplomy a ſċſċ tajkich bu wudżċlenych. Nowa jednota wſak ſo w lċċe 1927 ż ma założiła njeje, tola wċmy, zo namy na dotalnych 16 dobre zdonki. Z nowych zapiſow jednotow je dowidżeċ poſtup, to je zwjeſelace a dawa najrjeńſe nadżije za pṙichod.

Sċċhowaſe rozprawa hłowneho naċolnika bratra Kċŕka, z kotrejż nam rozprawjeŕ rozjaſni, kak ſo nimale wſitke dżċło pocżahowaſe na Sokolſki zlċt we Wulkim Ċisku. Swoju rozprawu bċſe bratr Kċŕk dżċlił do tŕoch dżċłow: 1. Sto je ſo dżċłało w Zwjazkowym naċolnistwje. 2. Mċjeſe tuto dżċło zwjeſelacy wuſpċch a 3. Kak móże dżċło hiſċe wuſpċſniſe byċ. Wſitko, ſtoż bċſe ſo na poſedżenjach wuradżiło a poſtajiło, woċiſża ſo w „Sokolſkich Listach“. Zwjeſelace bċſe, zo bċchu wokrjeſni naċolnicy ſami pṙenje ſerbſke proſtne zwuċowanje zoſtajeli. Krasne bċſe tuto zwuċowanje we Wulkim Ċisku, kak wuſtupowachu tam naſi Sokoljo jako ſebjewċdomi Serbjo. Haj, tak dyrbi byċ, kóżdy bratr ma pṙi wſċm za tym ſtaċ, kak by wołóżił ċeżke dżċło naċolnika a tak ſpomożnje ſłużił cyłej wċcy. Bratr hłowny naċolnik dyrbjeſe wuznaċ, zo je ſo w zańdżenym lċċe ŕṙjóda ſwċrnych ſebjewċdomych bratrow powjeſtiła. Wón wuzbċhny też z khwalobnymi ſłowami wuſtojnu ſokolſku kapału, kotraż je pod nawjedowanjom knjeza Pċtŕki ſebi hižo wulke zaſłużby wo Serbſtwo dobyła.

Druhi naċolnik a naċolnik dżċći bratr Bart poda z krótkimi ſłowami zwjeſelacu rozprawu wo poſtupowanju ſokolſkich dżċći a wukhwalowaſe dobru diſciplinu mjez tutymi małymi Sokołami.

Dokelż je pokładnik br. Janak z dżċłom wobċeżany a ſu wſelake wċcy do porjada ſtajiċ, ma ſo nadrobna rozprawa wo pokładni w bliżſej wubjerkowej zhromadżiznje podaċ.

Druhi dypk dnjowcho porjada bċchu wólby. Za wólbnym nawjedowarjom bċſe zapiſowaŕ bratr Kŕjeċmaŕ. Nowowólby pṙedſydſtwa mċjachu ſo ſtaċ w 3 ſkupinach na 3 lċta, każ je ſo w zhromadżiznje 23. oktobra 1927 wobſamkło. Wunoſki wólbow ſu ſċċhowace: Za Zwjazkowcho ſtarosta bu bratr Šajba pṙez akklamaciju jenohłóſnje zaſo wuzwoleny, tohopṙez akklamaciju jenohłóſnje zaſo wuzwoleny ſtarosta bratr Pjetaſ, za hłownoho naċolnika wuzwolichu zaſo z papjerkami a z wulkej ċolnika wuzwolichu zaſo z papjerkami a z wulkej wjeſtinu hłosow bratra Kċŕka, za mċſtonaċolnika a naċolnika za dżċći jenohłóſnje pṙez akklamaciju zaſo bratra Barta, za druheho mċſtonaċolnika zaſo br. Hernaſta; za hłownu naċolnicu wuzwolichu jenohłóſnje ſotru Šudnkec a za namċſtnu naċolnicu ſotru Kŕjeńcec; za Zwjazkoweho jednaċela a pokładnika a wuzbċhmy, zo je pṙiſłuſnoſć kóżdeho Sokoła, zo ſo za jich dalſe roſſcżerjenje ſtara. Pismawoſtojni bratŕa njech pak też pilnje do tutoho ſokolſkeho cżaſopiſa dopiſuja, zo bychu redaktorej dżċło wołóżili. Br. Janak pokaza też na knižku „Pṙékuſ“, kotraż bu jako 1. ċo. ſokolſkeje knihownje wudata. We ſwojej rozprawje ſponni bratr Zwjazkowy jednaċel dale na wopyt ſlowjanſkich Sokołkow, kotreż ſu nam zawoſtajiłe pomnik lubjoſċe k Sokołſtwu, na wuſtupjenje naſich Sokołow, Sokołkow a ſokolſkich dżċći na 4. Wſotowaſtſtwoſkim zlċċe w Radworju, kiż bċſe z wulkim moraliſkim wuſpċchom za naſu ſokolſku ideju. Też na wulċċo do Młodeje Bolesławy wotdżċli ſo rjana ċlċba naſich Sokołow. Wjele dżċła a pṙacy żadaſe ſebi 2. Zwjazkowy zlċt we Wulkim Ċisku, pṙi ċimż je ſo wſebje Ċiſowſka jednota wuznamjenita. Bratr jednaċel napominaſe, zo bychu ſo we wſitkich jednotach ſtarali, zo by dopiſnica z krasnym wobrazom „Serbſki Sokoł w ſwjedżeńſkej drasċe“ wot Měrċina Nowaka do luda pṙiſła. Za wubċdżowarjow na ſokolſkim zlċċe buchu poſtajene diplomy a ſċſċ tajkich bu wudżċlenych. Nowa jednota wſak ſo w lċċe 1927 ż ma założiła njeje, tola wċmy, zo namy na dotalnych 16 dobre zdonki. Z nowych zapiſow jednotow je dowidżeċ poſtup, to je zwjeſelace a dawa najrjeńſe nadżije za pṙichod.

Sċċhowaſe rozprawa hłowneho naċolnika bratra Kċŕka, z kotrejż nam rozprawjeŕ rozjaſni, kak ſo nimale wſitke dżċło pocżahowaſe na Sokolſki zlċt we Wulkim Ċisku. Swoju rozprawu bċſe bratr Kċŕk dżċlił do tŕoch dżċłow: 1. Sto je ſo dżċłało w Zwjazkowym naċolnistwje. 2. Mċjeſe tuto dżċło zwjeſelacy wuſpċch a 3. Kak móże dżċło hiſċe wuſpċſniſe byċ. Wſitko, ſtoż bċſe ſo na poſedżenjach wuradżiło a post

† 1829 Jan Bjedrich Bjenada, farař we Wojerecach. —

† 1882 Pětr Cyž, herbski rychtař we Nowoslicach, zapósłane na łužiskem sejmje.

Prašenje.

Wottorhnyć wot tebje, krajo drohi!
Dyrbju so a zapreć ród swój prawy!
Wutrobu a pěsnjow čerstwe zmohł
Cuzym předać za gróš, za prósk stawy! —
Widźiš na horje te rozwaliny?
Čerstwe tu spina wjetke morje,
Kryje hordych skutkow zrudne ściny,
Wjedru dale torhać zamka durje —
Zwottorhaj pak jón, a bórzy stawy
Posledni stołp hrabnu časow zmohł. —
Mi też mojich pěsnjow knježł prawy
Zaprahnje, hdyž běd bych zapřeł drohi.

Jakub Čišinski.

Stož je bylo, było je, nasp̌jet nihdy njepřińdże.
Přisłowo.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer a hygrometer —, thermometer wo dujo +5. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer +4, thermometer w nozy —1, Wuhladny na ſuche a symne wjedro. Na naſche wjedro ſtukuje wyſchina nad Ruſſej. Stejimy pak na ſamej kromje. Sshyneje nižiny pola kupy Jšlamš wuběhł haša do Schpantiſeje a je wječornej Europje wukrópotenje a panzanje pschinješł. So je ſo k nam pschibližił, potaiuje ſchkleńza ſ tym, ſo je nimale na njewohſtajne wróćeo ſchła. S Azorſkich kupow w ſchěrokej fronće ſyhlina wyſchina pschithadża. Tak ſměmy po krótkim wolroženju naſcheho wjedra ſo nowemu wutwjedrjenju nadźeć. — Jutrje wutoru ſthadża ſtónčko 7,48 hodź. a khowa ſo na 4,38 hodź. Mšacki ithadża do pschip. 11,40 hodź. a khowa ſo na ranje 2,35 hodź.

— **Wobjarujomne njesbožo** ſta ſo njedźelu rano wokolo 5 hodźin na mośće pschi Wojerowſtej dróſy w měſchczanſtim dźele Židowa. Tam ſpłoſchi ſo do lohkeho woſa ſapſchehnjenu kóń ratarja ſ wot wonka pſched woſzobowym autom. Rutskaſedźazy (dohladowař kubła ſe ſwojej mandźelſtej a knjeznu) buchu ſ woſa wjerhnjeni. Zońka ſtſchaše ſebi mošny a ſkama ſebi wobruczku, mjes tym ſo druhej woſobje na ſbožo ſebi jenož kožu woboſdřeſchej. Sranjenu zońſku dowjedże jeje mandźelſki najprjedy do wječornych garažow a potom hnydom k leſkarjej. Spłóſcheneho konja nadeńdźechu poſdźiſcho ſ doſpołnje rosbitym woſom na jenym polu blisko zgheljenże. Njeſnaty wjednik auta, kiž wo njeſbožu, kaž praja, niczo pytnył njeje, njeje pjecza wina na tym.

— **24hodźinſki cząſ w měſchczanſkim ſarjadniſtwje.** Měſchczańſka rada je ſawjedźenje 24hodźinſkeho cząſa pſchi měſchczanſkim ſarjadniſtwje woſjamkła.

— **Rosprawa poliźije.** Ssobotu dopołdnja wokolo 8 hodźin ſtraſy kołoješdny, kiž pſchećžiu pſchedpiſmu po lewizu a pſchejara ſpſchnje ſe Sserbſkeje haźy do Hornčerſkeje haźy jědźeſche, pſchi ſtarych kaſarnach ſ měſchczańſtim omnibuſom hromadźe. Hačkuunje autowy wjednik ſwój wós pomérnje ſpěſchnje ſadjerża, to tola tomu ſadźěwacź njemóješche, ſo bu koło pſchejědźene a ſyhnje woſchkodźene. — Dale bu dopołdnja wokoło 12 hodźin na Lubijſkej dróży pſched wójſkowym ſaſtaranſtim hamtom kołoješdny, kiž tohorunja wobkhadej naſpěchcźiwnje jědźeſche, wot woſoboweho auta potorhnjeny. Jenoż ſ duchapſchitomnoſczu autoweho wjednika, kiž ſwoje jědźadło hnydom ſaſpina a koły ſadźerża, bu cźežkemu njeſbožu ſawabarane. Kołoješdny bě ſebi pſchi tym tola ruku ſwinył.

S **Khelna.** Ssobotu wječor wotmě ſo w tudomnej Schěžej korczmje porjadna zhromadźizna Khelnjanſkeje dobrowólneje wohnjoweje woboru. Woborny ſtotnik Mjeń wotewri derje wopytanu zhromadźiznu, powitajo woſhežie tnch, kotříž njeſu hiſchcze ſe ſobuſtwom. Muſſtwo liczeſche hacź dotal 34 woborníkow. S tutych ſu 24 aktiwni a 10 pažiwni. Jónu wubědźichu ſebi w ſajchtym lěcźe druhu premiju. Wiſitatzja je dźeło dobrowólneje woboru ſa najlépſche ſpóſnała. Rosprawa pokładnika bě jara ſpokojaza. Wobſtark ſtajł ſo na 180,98 hr. Ssobuſtawaj wubjerka dyrbjeſchtaj ſo ſ nowa wolicź. Po nam̀jece pſchiwſaſchtaj wólbu kk. Kapler a Rjeſ ſen. Stotnik žadaſche 50 proz. powyſchenje pſchinoſchkow. Taſke něſchto wubudźi wěſo žiwu rosmołwu. Skónčnje ſo poſtaji: aktiwny ſobuſtaw płaczi w pſchichodźe 15 pf. a paſiwny 30 pf. wob měſaz. Wjednoſtwo běſche woſzebje tej taſkich na ſhromadźiznu pſchepročyło, kotříž njeſmu hiſchcze ſobuſtawy a napominaſche jich k tomu. To žadaſche też wjeſmy ſtaroſta k. Hantuſch, wuſchehujo woſnoli ſamer pſchedewſzcza. Njepokaja-li ſo w pſchichodźe ſa wěz wjazo ſajima, dha žadamy ſebi nuſowanu wohnjowu woboru. To njeje po prawom, hdyž nekotři jenotliwi ſa wſchitkich dźěłaja. Shromadźizna měſeſche wuſpěch, ſamolwiſchtaj ſo 2 nowaj aktiwnaj ſobuſtawaj a 3 paſiwni. Na konzu ſhromadźizny pſchečitaču ſo hiſchcze wuſtawki dobrowólneje woboru. Na něſchto njech ſo hiſchcze ſpomni: Shromadźizna wohnjoweje woboru nima być ſe ſchkołowym turnérom!

S **Khwaczicz.** Runje wječera njedźelu pſched 35 létami ſałožichu 9 ſa ſwoje Sserbſtwo ſahorjeni muſožo ſwoje žerbſke towarſtwo. Běchu to naſch njeſapomnity ludowy bałnik a knihowny pósłelnik Guſta Hataſ, gmejnſti pſchedſtejiczéć Kóčža, zgholepaleſſi miſchtr Henka, ſiwnoſczeſ Nowak, kubleř Ponich, ſiwnoſczeſ Poldrak, wobſtejdźeř wuhlowych jamow Piwarz, kubleř Jſrael a Bart. S tutych mjenowanych ſu jenoſ hiſchcze ſchtyrjo pſchi ſiwjenju, mjenujzy Henka, Nowak, Jſrael a Bart. Tamni ſu wſchitzy pſredy abo popołdnja do tamneje wěczńoſcze woteſchli. Tehdy wobſtejeſchtej na wźach we Sserbach jenoż hiſchcze dwě towarſtwje, hajazej žerbſku narodnoſcź, a to w Bukezach. Tute ſu towarſtwa ſapoczachu ko mjes ſobu ſthadźowacź. Nowe towarſtwa naſtachu. Wjes dźiwa tohodła, ſo wſchě žerbſke towarſtwa ſo ſjednoczichu do bórzy do mózneho ſwjaſka „Domowiny". Wrěnje pohonje k tomu wukhadźachu ſ klina Khwaczańſkeho towarſtwa. Sſwěrnje prózowaſche ſo ſa ſamér. Wośebje woſtwi naſche narodne dźiwadło. Tomu wołta ſwérne hacź do dźeńſnišcheho dnja. Pſchi ſpoczatku hajeſche pilnje też žerbſki ſpěw. Niedoſtatk w prawych nawjedowarjach tomu ſadźěwa. Wječera ſapoda k. pſchedźiwda Rjeczka, njeſpróżniwy nawjedowař towarſtwa, krótki pſchehlad wo ſtawijnach towarſtwowych. Pod jeho nawjedowanjom towarſtwo ſ nowa žiwje roſkćeſwa. Wěchu ſo tola wječera pſches 40 ſobuſtawow a lubych hoſcźi do poſiedźenja ſeſchli. Žiwje rosponinachu towarſtwowe naležnoſcze. Sapiſowař k. M. Jur pſchečitała nam ſapiſki ſ poſledních poſiedźenjow. Wo finanzach poda ſwjeſałazu rosprawu k. Urban. Towarſtwo hotuje ſo na nowe dźeło w naitupjenym lěcźe. Wono by rady ſkupinowy ſwjedźeń do Khwaczicz witało a ſapoda na ſkupinowe pſchedźiwdźiwo bórzy namjety. W ſaúdźenym lěcźe je ſo žiwje na wiſchch wobrjadach ſe ſtrony ſwjaſka wobdźělowało. Po nimale 4 hodźinſkim žiwym wuradowanju ſkónči k. pſchedźiwda pozedźenje. Se ſaſhorjenjom ſhromadźeni ſaniježechu: „Naſche Sserbſtwo ſ próchа ſtawa".

S **Wjeleczina.** Pjatk rano padże na tudomnym dwórniſchczu pſchi pſcheſkadowanju twerdow cźahowy rjadowař Mitza ſo pſchepładaja ſ woſa a woſta ſ puknjenym nopom keſo. Hižom ſtamkny wječor je ſnjeſboženy na ſwoje cźeſke ſranjenje wumrěł. Wón bydleſche w Biſkopizach, běſche hałke 43 lět ſtary a ſawoſtaji bohatu ſwójbu.

S **Drčkwje.** Sswoje kowarſke mjichtrſke pruhowanje je pſched wikowarſkej komoru w Sporjeſu tudomny kowař Hermann Hajna ſ wuſnamjenjom „derje" wobſtał.

S **Jamneho.** Pjatk popołdnju w 2 hodź. wotpali ſo domiſke ſ pſchiwarjenej hródźu a brózniju bźělacźerja Jana Wogła. Twarjenje běſche ſe ſłomu kryte. Płomjenja namałachu w ſnichim drjewje wjele ſyrowh. Wulkowacź mužachu jenoż mało. Wohnjowa wobora dyrbjeſche jenoż ſtudene twarjenje ſchkitacź. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchcze ſnate.

S **Rychwalda.** Saúdźeny pjatk rano poła kowarja Nowaka woheń wudhri. Brózeń a hródźe ſo ſpałichu. Kak je woheń naſtał, njeje ſo hiſchcze ſwiſeſiło, mėnja pak, ſo je jón pſchetorhnjenje mišiny ſawinowało.

Hospodarski rozhlad.

Pónjdźelu 30. januara 1928.

Barlinſka burſa ſawoſta też ſaúdźenu ſobotu pſchi ſeſtlabjenych kurſach, wobrot bě jara žnadny. Seſtlabjene cźahu też kurſy dołžnych a rentowych liſekinow.

Produktowe wiki też ſaúdźenu ſobotu žaneho pſchemėnjenja dotalnje cźichoſcze njepſchiniſeſche. Skerje móžemy je ſeſtlabjene nazwać. Rožka ſnowa 5 pf. pſchiſtadki. Druhe druźiny žita pſchi dotalnych płaczijnach ſawoſtachu. Ssobotu płaczeſche zentnaŕ

w Barlinje

pſchenicźy 11,55—11,70 hr, rožki 11,65 hacź 11,80 hr, jeczmjenja naſtejmjeho 11 hr. hacź 13,50 hr., wowſa 10,10—10,65 hr.

W termijownym wikowanju

ſa měrz: pſchenicźy 13,08¼ hr., rožki pak 13,02¼ hr, wowſa 11,31¼ hr.,
ſa meju: pſchenicźy 13,48¼—13,47½ hr., rožki 13,32½ hr., wowſa 11,87½ hr.,
ſa jutſi: pſchenicźy 13,72½ hr., rožki pak 13,82½ hr.,

Na pſchedan

Motor na wjerczaty prud, Kmoch we Luiku.
Koſa hiſto ke kóſtam w Pſchiwcźicach 25.
Konja w Konjezach 27 poła Ralbia.
Pyrſk, Gnauk w Pomorzach 25 b.
Cźeſelzku, Jeniſch w Schenkach poła Hródka.
Wyadowſke kury, Leſtne, Hartmann w Lubiju a w Hródku, Louiſenſtrasse 4.
Sswno w Kuſchu 28.
Tarczata pila, Mrós w Hródku cźo. 9.
Kuchinſkej kamoraj a 6 kur Heinmüller w Dubrawje poła Hródka.
Wós dźežcźaży we Sslomjerju, Bebelowa haša 7.
„ w Budyſchinje na Wettinſkej dr. 28 I na prawo.
Wobłek ſa konjirkmandu w Pluſnikach 19 a w Ltomju.
Ranza ſuproſchna w Nowſzezach 13.

Pſchiſtajicej pytaju.

Pohonczja, Rychtař we Wojeſchnjaj poła Lubija. — Panika w Kotezach, hoſcźeńz a Hauſez rſkaſ w Semizach, mlokarnja w Pomorzach.
Kuchinſki do Hrodu, knježi dwór w Huſzy
Dźowku, Panizeź hoſcźenz w Kotezach a do Stareho Lubija 31.
Hołzu do domu, Schwarzowa w Lubiju, Janowa haša 21.
„ Altmanka w Hródku, Drježdźanſka dr. 42.
„ Watterka w Hródku, Lukiſka dróha 1.
„ pjekarnja w Budyſchinje, Schſachthofſtr. 7.
„ Lehmann w Budyſchinje, Swonk. jawika haša.
Schoſera, Holzmüller w Budyſchinje, Albertowa haša 3.

Kupicź pyta

Sswinje k rěſu, khorownja w Hródku.

Drjewowe aukzije

na Wichowſkim revěrje pjatk 3. 2. 28 (kupzy ſeſnu ſo pſchip. w 1 hodź. w haſku):
60 mtr. dubow a
60 dołhich hromadow twjerdeho drjewa;
na Bukowczańſkim poła Hornjeho Wujeſda ſrjedu 1. 2. hop. w 9 hodź.
30 dołhich hromadow twjerdeho drjewa;

Sſudniſzy na pſchedźawanje.

wutoru 31 januara 1928

w Sezijezach: Kroſnicźka ſa jednore a motorſke kota — kupzy ſeſnu ſo pop. w 3 hodź. w hoſcźenzu w Ratarjezach;
w Kamjenzu w kaſarnach, komorny dom maſchinſkich iſſlow dop. w 10 hodź.: Draſtuh kamor, drajchla, piſanſke bjiho, lodowy kamor, elektromotory 3 PS a 7 PS, kóń, ſoja, rěpowy krajak, gramofon, 3 mužaze kola a elektrikſej lampi, 4 ſymike khabaty, ſhibowaza maſchina, prochſrěžbaŕ, 12 krawatow, 23 khornarjow, wulke połzy a 3 frotejowe wobleki, 10 mtr. madraſa, proſo, koja, klamaſka połza;
w Brězinje poła Kamjenza: Sswjawa, kulojty ſtoł, blidko ſa kurjerjow (kupzy ſeſnu ſo dop. w 10 hodź. w hoſcźenzu k Zeleſnizy).

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenſa dop. 3/11 hodź.: Sſoro bjeſ wobrota, ale pſchi ſobotniſchich płaczijnach.

Dop. 3/12 hodź.: Sſnadne wiki, tola płaczijny ſkerje ſeſtabjene.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płaczizny po złotej hrivnje.

	28. 1.	27. 1.		28. 1.	27. 1.
Pšenica	231-234	231-234	buny	20-21,00	20-21,00
rožka	238-238	234-236	woka	21-24,00	21-24,00
nal. jačmjeń	220-270	220-270	módre łupiny	14-14,75	14-14,75
nas. jačmjeń wowſ	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
kukurica	202-213	202-213	zeradella	—	—
pšeńč muka	212-214	212-214	rapa. wosušk	20,10	20,10
rżana muka	31-33,50	31-33,50	tany wosušk	22,20	22,20
pš. wotruby	15,20	15,20	poen melasa	—	—
rżane „	15,20	15,20	bo.roj. kruški	23-24,49	23,90
lane symjo	—	—	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
raps	345-350	345-350	rżana sloma	1,00-1,25	1,00 1,25
hróch	32-35,50	32 35,00	pšeńč. „	0,70-0,80	0,70-0,80
pjeluški	20-21,00	20-21,00	wowana „	0,75-0,90	0,75-0,90
			jačna „	0,70-0,80	0,70-0,85

Płaczizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. januara 1928. Płaczizny po centa. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a woznamjenjenje.

Woły: 536.	
Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rězneje hódnoſcze hač do 5 lět	59 – 62
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	53 – 57
Mjenje wukormjene młode, derje piecowane ſtarše	47 – 51
Mjenje piecowane wšěch ſtarobow	40 – 45
Byki 429.	
Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje rězneje hódnoſcze	53 – 57
Polnomjaſne, młódše	51 – 53
Mjenje wukormjene młódše a derje piecowane ſtarše	48 – 50
Špatne	44 – 46
Jałojcy a kruwy: 995.	
Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěznoje hódnoſcze	45 – 47
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěznoje hódnoſcze hač do 7 lět	32 – 42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25 – 29
Derje piecowane kruwy a mjenje piecowane jałojcy	20 – 22
Mjenje a špatnje piecowane	—
Celata: 1350.	
Najlěpše wukormjene (2. druž.)	77 – 84
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60 – 75
Špatne (4)	49 – 55
Wowcy: 6203.	
Młódše a ſtarše wukormjene (1. druźina)	57 – 61
Starše wukormjene (2.)	50 – 55
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (3.)	40 – 48
Swinje: 12857.	
Polnomjaſne, wosobitych raſow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět ſtare	55
Wukormjene	53 – 55
Mjaſne	51 – 53
Špatne	48 – 51
Banoy a kundrosy	48 – 50

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schtrowa powětřej we wjedrje ſa jutſiſchu wutoru:** Sſnicho a rjenje, w nozy mjerſnje, wo dnjo na ſtónzu taje. W Jendźelſkej mšle, bóle panzate wjedro.

*

Němſke knježerſtwo je ſwólniwe; k wotſtronjenju wuradnje wulkeje nuzy w kataſtrowje 30 miljonow hrivnow k poruczenju dacź, ſo by ſo ratarſke dźěło na razionelne waſchnje mohło dale wjeſeź. Dań ſa ležownoſtny dołh pola rentiſeje banki pak njemóže po ſadanju ratarjow ani wſchu ani ſ dźěła pſchewjeſacź. Němſki ſejm ſo w błiſchim cźaſu wo tym wupraji.

*

Němſko-litewſke ſrěčenje wo rosrižajym ſudje je ſo njedźelu popołdnju pódpiſało. Dale ſu ſo někotre praſchenja wikowańſkeho ſrěčenja dojednałe. Litewſki miniſterſki preſident Woldemaras je njedźelu wječor ſ Barlinu wotpućował.

*

Pſchi ranźerowanju woſow na dwórniſchczu w Schandawje je 55klětny wujſchi rjadowař Hennig ſ Drježdźan ſmjertnje do njeſboja pſchiſchoł. Wón je mjes ſtorkacźej ſtupił, kotrajž ſiaj jemu wutrobno rosmjatlej.

*

W nozy k ſrjedźe je ſo w Lichtentanne poła Zwikowa wulka dwójna knježa brózeń ſe wſchěmi žiwjemi ſ wohnjom do cźiſła ſnicźiła. Schłoda je ſo ſawěſcźenjom ſaruna. Woheń je po ſdacźu załoženy.

*

Wobeńbłuwaza hora Krakatao nětkole jenoż hiſchcze plun pucha. Kamjenje a twjerda lawa ſo wjazy njewunjetaju. Wob jemju pak ſo dale hrima. Wobydleŕſtwo wjeſerneho hrjoha kupy Jawy je ſwoje ſtatoki wopuſcźiło. Sſ Labówanſteje krajiny je 7000 Chinejow do ſadneho kraja cźeko.

Wallnowe njezbože w Krkonošach.

S Krummhübla w Krkonoschach (Riesengebirge) so pisa: Pjatk dopołdnja sta so na wschěm symskim sportnym hoscjom znatej, psched dwěmaj lětomaj nowonatwarjenej zymskaizy „Schlesierbaude-Rodelbahn“, tiž stónca so na pjerje Schneegrubbe (Schneekoppe), cježke njeschoze. W mydkowej jamje je wulka nahla kolisna. Pod tutej kolisnu (Kurve) stehnjesche mjes 10 a 11 hodź. wjednik rohatych hankow Gustaw Hampel z Brückenberga swoje robate hanki k Schlesyskemu domu. Hdyž běsche Hampel nětkle wyschosćerjo we mydkowej jamje stojaseje twarjeje budy dospěł, spuschći so z pohórskeho hrjebjenja walina a pohrjeba Hampla. Walina bě nětkle 400 metrow dołha a na konzu sčeba so hač pschez 3 metry. Ssankowanska twarjena buda, tiž běsche se brjewa kruteje natwarjena, bu wot waliny 60 hač 70 metrow daloko po horje dele stóčena a dospołnje rozmjerjena. Hampel ležejesche njedaloko budy. Pjeć žónskich, tiž běchu buzy k Schlesyskemu domu wyschi hač z hory so puschćiwschja walina, dohladachu so hišćeze, kak bu wjednik hani sajypany. Wone khwatachu do Schlesyskeje budy a powědźichu wo njeschožu. Hnydom poda so sanitetne muzstwo z Krummhübela a Brückenberga z mumožejšim spratom na mjesno njeschoza a tu potom z hromadnje z wohnjowymi wobornikami pschi zmjerkanju Hampla namakali. Walina bě Hampla satłóčiła. Jenoż jako cjelo mózachu jeho z hór wotnjesć. Wobježdżer hankaceje cjerje, hospodar Schlesyskeho domu, je hankazu cjež hač do puschćenja jeneje hischcze nětkle 1000 metrow dołheje waliny za hankowanje zawrěł. Hampel je woženjeny a zawostaji 3 dźěći.

Swójbne powěsće.

Zemrěli: Jan Korla Wětnař, wyschi pósłowy rjadowař na wusłužboje w Budyschinje, 72 lět. — Marja Imnd. Springerowa rodź. Granitkez w Lubiju. — Matej Schonath w Běłej Wodźe, 65 lět. — Emilija Skornowa rodź. Bjarez w Hródku, 76 lět. Marja Imnd. Domschowa, łubjelka w Rakojdach. — Mina Schmidtowa rodź. Schreiberez w Kamjenzu, 55 lět. — Korla Bohumił Wendt w Protezach, 84 lět. — Arnošt Pawoł Marx, hospodarski pomocnik w Hornich Pózakowach, 41 lět. — Martha Beckerowa rodź. Windlerez w Djžżach, 37 lět. — Khrystła Kerstanowa rodź. Beckerez we Hródku, 51 lět.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńdźe so wutoru, 31. januara, wječor 1/2 9 hodź. w „Kat. towaršownì“ k měsačnej zhromadźiznje. Wažne a zwjeselace sobudźělenja! Tuž přińdźće wšitcy! Hosći rad witamy.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejownì.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo“ zmèje njedźelu, 5. mał. rózka, popołd. w 4 hodź. na wosadnej zali swoju hłownu zhromadźiznu. Přednošk ze světowobrazami zmèje k. wučeŕ Wjela. — Wšitke lube sobustawy a hosći přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ zmèje přich. srjedu, 1. mał. rózka, spěwanje. Dirigent.

Drježdźanski „Hromadnik“ zmèje štwórtk, 2. 1/2 9 pola G. Zmija na Khrystianskej drózy swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Wšě stawy z tutym lubje přeprošujemy. Drjowy po 1. Přednošk; 2. nowowólby; 3. naše přich dźěło; 4. namjety a wšelčizny. B. Kr

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerja“ zmèje štwórtk (3. II.) w Njechornju spěwanje. ma cyle wěsće přiňć dla blizkeho swjedźenja.

Khrósćicy. „Jedn. Sokoł“ zmèje nětko kóždu we 8 hodź. **na šuli** zwučowanje.

Liehań. Serb. tow. „Zernička“ zmèje jutře (31. I.) wječor 1/2 8 hodź. zaso spěwanje. wanju wotmèje so hłowna zhromadźizna: wólby, zlibowanje, namjety, přijimanje sobustawow do towarstwa, posmjertna pokła wšelake druhe. Předsydstwo.

Porśicy. „Jedn. Sokoł“ zmèje přich. pjatk **zhromadźizna,** hdźež dyrbi kóždy přit być, to je kóždeho winowatosć.

Tydźeńska skhadźowanka a wědomos zabawa sobustawow **Maćicy Serbskeje** kóždu **póndźelu** nawječor wot 6—8 h. w Serb. skej kofejownì w „Serb. Domje“ (w mans

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Sm w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Du w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bě — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

To je wukon

štož Wam moje

wulke inventurske wupředawanje

wot srjedy, 1. februara hač do 14. februara we wulkim wubjerku, dobrych kajkosćach a tohodla w nizkich płaćiznach poskićuje, **přetož tuńšo njeje možno**

Jan Jurij Pahn w Budyšinje

na Hłownem torhošću **rózk Žitneje hasy**

Srjedu 1. februara

započnje so we wšěch wotdźělenjach mojeho hobrskeho składa

inventurske wupředawanje

po bjezpřikładnje zniženych płaćiznach

Někotre přikłady swojeje zamóžnosće:

wulka dźělba zymskich mantlow	wot 6.00 hr.
wulka dźělba lětnich mantlow	wot 4.00 hr.
wulka dźělba voile-bluzow	wot 3.50 hr.
wulka dźělba wołmjanych bluzow	wot 5.50 hr.
wulka dźělba trikotowych bluzow	wot 5.00 hr.
wulka dźělba wołmj.-musslinowych woblekow	wot 7.00 hr.
wulka dźělba voile-woblekow	wot 5.50 hr.
wulka dźělba woblekow z płokajomneje židy	wot 6.50 hr.
wulka dźělba wołmjanych woblekow . . .	wot 5.90 hr.
wulka dźělba rańšich suknjow	wot 2.00 hr.
rejwanske wobleki wot 9.50 hr.	
dźełana žida	wot 0.95 hr.
wołmjany muslin	wot 1.50 hr.
mustrowany wołmjany voile, 100 cm šěroki .	wot 2.00 hr.
mustrowany płokajomny krep, 100 cm šěroki	wot 1.50 hr.

Na wšě twory, kiž njejsu w płaćiznje zniżene dostanjeće 10% rabata!

Alfons Schauseil

w Budyšinje

Wobhladajće sebi moje wukładne wokna!

Jahr-RAD

koło 1928

dźiwa na wosebite přeća našich wotběrarjow. Wone ma

bjez powyšenja płaćizny

zakładne polěpšenja

Tukrajnska a wukrajnska nowočasna forma a wšě nazhonjenja při jězbach dla spuščownosće su we tutom modelu zjednane. Płaćizna: ztrubu, z gratom a z pólstrowanym šikatkom kolenow

1190.— hr.

Płaćić może so: w hotowych pjenjezach z 2½% skonta abo z wotpłaćenjom za 12 měsacow při napłaćenju štwórćiny a z małympřirážkom na zbytk. Zane nućenje k zawěsćenju. Kruče přistajeni dostawaja wosebje přihódne płaćenske wuměnjenja

Podawać móžu hnydom ze składa

Deutsche Industrie-Werke
AKTIENGESELLSCHAFT
BERLIN-SPANDAU

Generalny zastupjeŕ:

Carl Gast w Budyšinje

na Drjewowych wikach

Serbska

służobna holca

nie młódša hač 18 lět, so nr dom abo pozdźišo do kónc „Dwě Lipje“ w Hornj. Kinje p

Čornobruneho přiměšowarjanoho plahowan-zoho

byka

ma na předań

Arnošt Rehla w Klěnic

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěsć do „Serbskich Now

Ložowe damasty

bělosmuhate nawobl ložowe płachty, najl wupisane ložowe nawobl kupujeće jara tunjo pó

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach čo 1 znapřećo hosć. „Złoty hwě

Mužace a žonjace přešiwakiza loža, dźe **a klanki**

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću čo.

●Ručne dźěła●

předkreslene tunjo pola

W. Köhler w Budyšinje

na Hłownem torhošću čisło 9

Poskićam:

čelace mjaso . punt	**1.20—1.30** hr.
swinjace mjaso . punt	**1.00—1.30** hr.
zmjerzujuce mjaso . . punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso . punt	**1.00—1.20** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu .	**10** pj.
čopte kolbaski	**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . .	**0.80—1.60** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

dźěłaniski mištr, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr 1).

Sokołski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Wšě wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowu dom Mark w Kukowje

Předołam a znatym wozjewjamy, zo je wčera dop. 3/4 9 ze swj. sakramentami doma wobtarana zbožnje ze swěta so minyła naša luba mać, přichodna mać a wowka

Madlena Paškowa,

rodź. Böhmarec

z Kamjenjanskeho Haja.

Pohrjeb budźe srjedu w 9 hodź. w Radworju

Zrudni zawostajeni

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawaćni 80 st. pf., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pf. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje, Telefon 2587.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaci so za mały rjadk 20 złot. pf. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pf. Rabat po tarifje, a nr

Čisło (Nr.) 26 — Budyšin — wutoru, 31. januara 1928 — Bautzen — Lětnik 87

Stresemannowa rěč wo zwonkowneje politicy.

Stresemann, kotryž pónđelu sajo prěni króć do němskeho žejma pschińđe, je po parlamentarizmu nałožku rozprawu wo zwonkownej politiy Němskeje podał. Derje pschihotowanu rěč sčitajcho. Zwonkowna politika je so w jenomyślnym duchu wjedła. Němske kněžerstwo je sajtrjeđenu tydźeń rozprawnikam **komitelja bjeskrajschnosće Swjasła Ludow, wětkole w Prahy wuradźowazym, wopomnjenjske pismo wo wotbrońenju a bjeskrajschnosći pschepodało.** Wočakuje so, so so w měrzu prěnja wotbrońenska konferenca wotmě je. Hač dotal njeje žadyn stat pranschenje bjeskrajschnosće w tej měrje kaž Němska spěchował. Němska je wotbrońca, Locarnjske sprěcenja wobsamkła, a so we wšěch internazionalnych konfliktach prawneho waschnja rozhođenju Haagskeho zwětowneho đuda podźěła. Němske nowe wopomnjenjske pismo pokazuje, kak moža w praschenju bjeskrajschnosće wjele staty praktiske a wunźitne đźěło dokonjeć.

Stresemann potom wo runje wobsamknjenym **němsko-litewskim sprěcenju rozsudzeneho đuda a warunanja rěcži.** Też wo **Memelskim praschenju** je so dojednanje dosčiło. Němska je so prózowała, **napjatosć mjes Polšcu a Němsku** wotstronić. Dotal dospite dojednanje wo wikowanskim sprěcenju je jenomyślnje pschihłosowanje w **kujeżerstwje** namakało. S wótrymi słowami je Stresemann **pschećiwo wudawanjam Pomorskeho landbunda wobrocił, so swonkowne ministerstwo schkitanju rataćiwa wobrěcznjenje ćini.** Jara dyrbi je wobžarowacz, hđyž landbund dale w jenym wobsamknjenju praji, so njebudże cžerpiće, so je so ź zyła wikowanskim sprěcenju z Polšcu wobsamknje. Wikowanske sprěcenje njeje dar, kotryž jedyn stat druhemu dari. Němske hospodarstwo na sajim ja to, so połsče wiki z trajnej zwólnej wójnu njeshubi. Tón đanny sajim ma Polšca. Ministar je praschał, do kajkeho stejišcža dyrbja němscy sajmjerjo pschińcz, hđyž jich jednanja w Němskej tajši wothłož nadeńdu.

Dale minister **němsko-francowske poměry** rospomina. Wone njejsu spokojace, dokelž hišcze pscheco zuje wójsko w Porheinskej steji. Němski president je so ź swojej nowelnej rěcžu powschikowne šacžuje němskeho luda wupraił, hđyž je wuprošćujenje Porheinskeje žądał. Wěrno deje je, so je wuprošćujenje Porheinskeje njeje w Locarnje wuźinilo. Tola Locarno njesmě fórcz, ale sapocžatk nowele politiki być. Ničo njemóže sa bjeskrajch Francowskeje rěcže rukowacz, hač Locarnjske sprěcenje. Schtož hišcze wjazy bjeskrajcha žada, na wobsamknjenym sprěcenju wuhotuje. *Dyrbi so zhonćenje na to pokazać, so we wokolnje* sa bjeskrajchom pschećiwo Němskej kruch ludanja leži, kotrež zjawnosći njemóže dlže sajsieć. Maschinske sćelby a kanony hišcze dźensa pschećiwo mozy jeja, ź kotrejž su so měrne sprěcenja wobsamkle. Wuprošćujenje Porheinskeje žadajo žedi na to njemyślu, so Porheinska nochce wobcežnjosće wobšadźenja dale njeć. Wěmy, so je wona radšcho hač do konca ponješe, hač so jich wotstronjenje je wotpokazanjom sćelbnych wobsamknjenjow dalšich prawow Němskeje saplaći. Žadamy wuprošćujenje Porheinskeje jako njewotpokazajomny sćelbnik wobsamknjenych sprěcenjow. Njeżadamy wuprošćujenje Porheinskeje tohodla, dokelž nam staroscže cžini, so by mohło wobšadźenje němskeho kraja nětkajši wliw na intellektualne a politiske myslenje Porheinskeje měcź. Zenje njeje Porheinska njerozsdźelneho swiježowanja ź Němskej bóle wobsomna była, dyžli w letach cžerpjenja, kotrež je njeńła. Hđyž đźensa njedowěrjenje k Locarnskim sprěcenjam nastawa, njeje Němska, kotraž je to sawinowała.

*

Pschi sledowazej debacje so sozialdemokrat **dr. Breitscheid do Tirpitza** dla jeho pschednoschkow w Schwedskej wo spjerzeitzy w němskim wójnskim tódźiwje dacz. Se pschećiwydu němsko-schwedskeho towarstwa, cžerwjeno-bźelo-cžerwjenym němskim pósłanzom i Rosenbergom, dyrbjaše swonkowne ministerstwo khatne złowjeźo porježeć. Rěžnik je potom pschećiwo waschnju wobrocźi, po kotrymž je so sozialni atlačhejo wuwuwesja. Tole sastojnstwo dyrbjaše so ź khuanymi ludźimi i hospodarstwa abo też z dźěłacerstwa wobšadźeć. Wutrajne ministerstwo jenož wobhođenstwo a senjanstwo pschijimnje. Wopomnjenjske pismo, se pschihłosowanjom němskonazionalnych ministrow wudate, je wopraune pozitiwne wuznaće. Nadźejmy so, so je němskonazionalny minister Schiele tónkrócź wschitko cžitał a jeho wojnam zyle sapschiwał.

Swobodny knjes Freytagh Loringhoven snapscherźiwi: Nadpady sozialdemokratow naš njetrjecha. Pytamy najlapsche ź Genfa a Locarna jeźiće, a to so zyle derje ź tritisewanjom politiki snjese, kotraž je k nimaj dowjedła. Se krittikowanjom Swjasła Ludow ńami njeftcžimy. Njespokojnosć ź Genftinej wobstejnjesemi je zyle powschitkowna. W Saarskim kraju njeje so nicžo pscheměniło, horniojschelyski schulski kompromiš so snjewuźiwa, Danzigske praschenja so sadźiwaju, Memelski kraj swoje prawo njedostawa a w Porheinskej hišcze pschezo njepschećelske wójsko steji. Wobdźelenje pschi mandatowej komunizyji njeje nicžo pscheměniło. Na naše žadanje ja wrócźenjom kolonizyow so njedźiwa a Jendźelska so hotuje, nedbajo na nimski rasischowarski kolonizyn z druhim jendźelskim wobsedźenstwom do jeneho dominiona sjednowješ.

jako spěwdź do Lipska pschińcz, dě jemu němske kněžerstwo swobodny puć słubiło. Psched sudom Mertens praji, so je so konc 1925 w Barlinje z połskim pozitiwnym fetkał. Ton je jemu pjerca rjekł, so ma połska delegacja w Genfu tajny wopomnjenjski spisk, kotryž we wjele praschenjach němskeho krajneho sakikanja jedna. Tele dokumenty je pjerca wěsty ministerski radźicel fotografowat a fetgrafije Polakam pschewotajił. Dokelž je němski woborny minister we wuzbjerku němskeho žejma rjekł, so je mu, kotryž je falschowane protokolle a lisćiny wotjewił, so kěžanni sawrjenj, je Mertens wot Polaka některe pokazli tajnych dokumentow žądał. Polak je některe i tychle dokumentow pólšcej delegaciji w Swjasła Ludow dyrbł pokazać, jo by dopokazał, so Němska tajnje pschećiwo duchej Locarnskich sprěcenjow dźěła.

Socialdemokratiska jenotna fronta w Cžěskoslowakskej.

W Cžěchach su so pjeć lětami cžěrjo z němskej sozialdemokratiju dźěłali, dokelž je němscy sozialdemokratojo bóle jako Němcy dyžli jako sozialdemokratojo sacžuwachu a ta prawa cžěrjo rěcže zanjeca. Jenomnjenja njeměchu. Rěčko, hđyž je so wulki dźeł njecžesłušnych Němcow ź njecžesłušnymi Cžechami sjednowcił, a cžěrnenske njecžesłušnjate strowy w Cžěskoslowakskej knjeże, su so też cžěrjo a němscy sozialdemokratojo jako do jeneho zuka sćelchi. Po 22 lětach je so sjednjenje njedźelow 600 wotpósłanzow cžěrjo a němskeje sozialdemokratiskeje strowy w Prahy wotmě. Wotewrjenjske rěcži měsjerske pschedsyda cžěrjo sozialdemokratiskeje strowy Hampel a wjednik němskich sozialdemokratow dr. Cžech. Shromadźizna rozsudzi pschija, w kotrejž so praji, so kaža cžěrjo a němscy sozialdemokratojo bratrowsky na rodźaću cžěskoslowakskeho stata ja zadanja proletariata dźěłać. Sozialdemokratiske strony wschitko na to nakoža, je tym wjaz a wjaz dźěłaćerstwje worschyły w stacže fyhnje, ja wopraudźite dorosmjenje mjes ludami Cžěskoslowakskeje stutkowale a ja do republiki, politizky a hospodarsky, narodnje a kulturnje prawdźiwje, wuworiti.

Niemóžnosć Zwjazka Ludow.

Swjask Ludow je hjes dwěla za sałbowanje mira wjele dobreho dokonjał. Wschelake swady mjes europiskimi ludami su so po dobrym rosrunale. Pschi tym pak je so pschejcu wo differenzy mjes njecžesłušnymi statami jednalo. Hđyž je Swjask Ludow dyrbjał pschećiwo waikonogy jakrocźiś, potom je jeho njemóžnosć pokaso. Pschi swadźe Stalskeje psched někotrymi lětami z Grichiskej a toni je Južnoslowjanskej hrebi Swjask Ludow njeschěri, stalšim napsylnosćam wobarać. Pariski „Matin“ sdobdla rewisiju wobthoneho porjada Swjasła Ludow źada. We Genfu dyrli na kóždy pad stajny sałbowjer wuttonjazeho wubjerka być, kotryž by też twonta Radźicnho popjadania mohł mjne krocžele cžiniez. Njesmě być, so Swjask Ludow měnjazy dalko ipi a swój nadawk, nad měrom ludow straženacz, njedopjelnja. W standalu pschepsmykanja italiskich brónjow do Madźarskeje budźiske je hižo dawno kontrolowaza komunizija na pjeć nastojicz dyrbjała. Hđyž je to halke w měrzu stanje, je to pschepodje a jenoż sdpatny žort.

Psched sakročenjom Malcje ententy pola Swjasła Ludow.

Rumunski swonkowny minister Titulesen, kotryž je we Romje i Mussolinom jednał, je i Romisim bewiskarjom „Petit Parisienu“ rosrěcenje mił. Titulesen je rjekł, so je so rumunske kněžerstwo, runje kaž Cžěskoslowakska a Južnoslowjanska, rosdźiliło, Swjasłej Ludow rosprawu wo pschepismykanju italiskich brónjow pschez Swjazaty Gotthard do Madźarskeje pschepodacz. Kaž dalsko we swadu i Madźarskej w praschenju madźarskich wutkoležanskich lěcžow do Swudomnhrobiskej dże, kotrejž njeje rumunske stajcžnstwo pschijeli, na ju minister Titulesen sa rosrisanje k lepschemu Rumunskeje, kotraž žedi pschcje, je by so madźarske kněžerstwo k sheiy pschijsamkło, kotrejž je so we Genfu pschijała.

Politika Bołharskeje k susodam.

Zentralny wukonjazy wubjerk bołharskeje strony demokratiskeji Sgowor, kotrehož pośedźenje je so je zinym jasnjsnom wocžakowało, je hłowny w Sofiji dyrbjał dźěle je wažnej rěcži ministerskeho pschedsyđy **Ljapczewa** wotewrił, kotryž je **politiku Bołharskeje k žuđodam** rostołł. Praji, so je i jenej jadru, jnyki dobrcho žuđodstwa kathowacz a

je hišćeje bóle w pschichodže skrucźeć. Ministerscti pschedsydża praji, so Bolharska je wschěmi mozami prózuje, tele dobre styki teš za hódnoseć wopornje dżerżeć, kotrejž budża žrěbi jejzti žuržodża wejsce wobžeć.

Ministerski pschedsydża so potom tak mjenowanemu **balkanskemu Locarna** dótkny a praji, so stymde sjowom rusami, so dyrbi kózdy stat na Balkanje prózować, so by sjwoje swady se žuržadami wurunak a tak mažne dopokaky sa to dacź, so je swobódny, politiku balkanskeje pschesjenjenje do stnika stajicź. Budża-li wschě balkanske staty tak cźinicź, praji, Locarnskemu ducha na Balkanje dożahujemy. Ministerscti pschedsydża boda, so w pożledniim czażu znamjenja tejele politiki pola **Rumunow** widji. Potom wo **bolharsko-serbiskich styknach** rěcześe, kotrejž žu, kaj praji, nětkole charakterisowane je zawrjeczom mjesow. Ministerscti pschedsydża rjekny, so Bolharska ani khwilki njeje we sjwojich napinanjach pschestako, so by so wschěch njepschijaznosćow smihnyło a wschěmi wobarała, schtož by mohło rozshorjenje pola žuržodow sposdżicź. Wot tejele linije sjwoje politiki — praji — Bolharska njepuscźi. Sćmy pscheswědczeni, so take nascha politika wschu njedowěrjenje do sprawnosće naschich wotnyhladowi pschewinje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 31. wulkeho rožka.

Vigilija — Pětr a Nolaskeho.

Ze zběrki Serbow „365 a 1".

† 1871 farař D. theol. Jan Nowotný w Sprejecach, pósłudże zo swojeje češkeje domizny do Łužicy a bě pola wubjerneho Serba, fararja Jana Łahody we Khodinje bórzy derje serbscy nawuknył, zo móżese farstwo w Sprejecach přijeć. Tu je so wożenił ale bórzy je wumrjeł, zawostajiwši jenož štyri dźěći, dokelž běše maudželska pryedy zhubił. Na jeho prewodźenju běše też wóte Hendrich Imiš. Widžo wbohe wopuščene syrotki při rowje swojeho nana, so nad nimi smili a wza je wšitke sobu do Hodźija. — Farař Nowotny běše nisko měry wučeny knjez, wosebje so zaběraše z orientalskimi rěčemi. Je też wustojnje najstawnišu knihu wulkeho češkeho mysleria Komenskeho „Labyrinth swěta" přełožił. — Bóh njeje jeho dźěći wopuścił. Wšitke su so derje radźile a dźensa su wuneći Nowotneho we nahladnych zastojnstwach. Nanowe žolmowanje twari dźěćom domy!

† 1914 *P. Metodej Halabala, přećel Serbow.*

1754 wuzwoli so Serbowka Sołastika Waldžic za abbatissu klóstra Marijneho Dola.

† 1871 Jan Nowotny, farař w Sprejecach.

Hišće khwilku!

Wšudy, — wsy a města —,
Starym smjerje je wěsta!
Toż na našoh' dźěda
Z kosu žona bleda
Němdźo stejo łaka!
Njech 'šće khwilku čaka!
Wšelke serbske hlady
Dźěći 'šće pósa rady,
A so [illegible] směje. —
Halu [illegible] zmeje,
Nje[illegible] dźeje. —
Zmjerje[illegible] žom
K[illegible] so w stronu.

Jan Hajnca.

Kějaju pohlad[illegible] — njezbože za hlupaka. Přihlowka.

[illegible] ...ra [illegible] wjeczor w 7 hodź. barometer 71[illegible] ...rometer wo jutro +4. Dźensa ra[illegible] ...rometer 740, hygrometer +4, therma[illegible] ...0. Wotdżiwaj na pschemjenjaze wjedro. —

Za wysoku płaćiznu.

Powědančko z nałšich łuźow.
Napisała Krišina Rowowa.

179] (Pokračowanje.)

LXI.

Cźěšenje bě w Boži domcźi jasniko, serja so schérjachu, kiny [illegible] ...ći, kiž be nětkomužkuli człowjeczu wutrobu se swojim ...ju [illegible] ...ym bliščiscem jawjescźi, domuzaschcesche; hišćeze was ...ješa we cźasnosće bludżazemu człowjeschemu žiwoj powstanu na rosujimowanje.

Na jesławym P. falta jesčiny cźas. Kondukter wotewri wos rědnjeje rjadowanje a hladasche [illegible] wulkim jasiwcom za towarišnosću, kotraž [illegible] ...ho wutrupi. Knjeza ruce nastaschesche a pschewodźachu knjenje [illegible] ...ejnej starosći [illegible] ...cźazym wojam.

„To [illegible] ...Dźelnicźep", schepłachu sobu pschipódła stejazy a [illegible] ...ejowschi cźornoho [illegible] ...ejnika, prajachu: „A to [illegible] ...ži [illegible] ...Dźelnic!"

Za wokomik wojnjescźeho pschihladowachu wosy a dróžki na wschitkej [illegible] ...ejnych pschihladowarjow. Jena dróžka wobsedži pola mějsc; w njej sedźeja lětarnik Korinski [illegible] ...nadsche sjerowje hłowu, a dróžka wjesesche jeho po hrodowskej [illegible] ...horje. Wjeczorne jerja wobjewitlachu jeho dom, we [illegible] ...ejschich pyšnjescźi bliščescźom so wokna. Druge lětarnje [illegible] ...rěchu dale [illegible] ...ejerje, a hdyž Korinski do pschedsydże [illegible] ...ejschi, [illegible] ...ejeja a jedwa. Muž wodychny, pozmjerk [illegible] ...hrajesche [illegible] ...ho [illegible] ...chowe. „Přeni dopokas", [illegible] ...a rad [illegible] ...ho nje wocźakowach!".

Bóh [illegible] ...ješe ja [illegible] ...jwikami, a do najdelnjeneje [illegible] ...ejnje [illegible] ...ho pschi durjach tak, so jeho bohaty, [illegible] ...ejnjeny [illegible] ...ejschi pschech wocźemi wjschich sakry.

Ale hdyž [illegible] ...ho njenowohladowy; jeni spěwachu [illegible] ...ejseje njiše, druhi [illegible] ...ejschichu [illegible] ...ejschi [illegible] ...ejeje.

Na Korinskeho cźinjescźe spěwo [illegible] ...ejowimi [illegible] ...ejnymi, warnowaczymi [illegible] ...ejowani a [illegible] ...ejnej melodiju njepschijomny [illegible] ...ejcźichej; [illegible] ...ejnuruny tu [illegible] ...ejeješche.

Urjiny, kotrehož hacź dotal widźał njeběše, pschijtupi k bliźu, [illegible] ...ho by [illegible] ...ho modlił, a hdyž [illegible] ...ho pokłaknu, padże jasna [illegible] ...ejowitosći [illegible] ...ejerznych serjow na njeho a wotkrajni zyłu jeho postawu. Korinski njemóżesche ani wóczka wot tohole nadabnoho, dżerża dźiwnje blukeho wobliča wottwobrocźeć. Jenm bě, jako budźeješe nětdy tole wobliczo abo [illegible] ...ejajuncźesche podobne widźał.

Na młodeznowu modlitwu mało kedźbowasche; ale kedźi, kiž cźitasche, dyrbjeješe pschescźej, pschetož běsche jara krótki: „Wobroczće [illegible] ...ho ke mni, to bndżesce [illegible] ...hožni!"

„Mojeh lubi pschecźelsko!" poczа młody człowjek wokołohladaja. „W njewšědnjedźelej hodźinje [illegible] ...ejmy [illegible] ...ho na tutom, službje Božej [illegible] ...ejpowjerzenem mějnje [illegible] ...ejschromadźili; pschetož jutře njebudże mi wjazy możno, k wam [illegible] ...ejcźeci. Dokelž [illegible] ...ejschicźe dżensa [illegible] ...ejnym cźahom Podhrad wopuscźeju, to chcyh [illegible] ...ho i wami wošćehnowacź a wam hišćeze raz mi wot Boha nadate [illegible] ...ejposelsnoe wuprajicź.

Waš, kotrehž [illegible] ...ejm w běhu krótkeho a tola teš dołheho cźasa hnadow, kiž [illegible] ...ejdźachmy [illegible] ...ejhromadnje wokoło Božeho [illegible] ...ejhromadzeni pschecźiwicź, tak często podarmo prošył: „Dajcże [illegible] ...ho z Bohom [illegible] ...ejwjednacź!", waš chce hišćeze raz prošyć. Ale tu [illegible] ...ho teš tajzy, ke kotremuž k [illegible] ...ejrenjemu a dobom teš k [illegible] ...ejposledniemu rasej rěcźu. Tutuch proschu, so bychu mi kedźbliwje pschipośłuchali, pschetož tole [illegible] ...ejmoje posledne słowa."

W [illegible] ...ejhromadźijnje nasta hibanje, schumot, ale to so bórzy zaso [illegible] ...ejmérowa. Korinski hladasche njepschijomnje pschinnjenemu na [illegible] ...ejowjeho provišora, mróczeł na jeho cźoło [illegible] ...ejho hišćeze bóle poczenuni. „Wón to potajšim ważnje mění z [illegible] ...ejwojim wolfhadom!" — tale myśl běsche Korinskemu jara njepschijomna. „Ja njecham, so by wotesćhoł; wón njesmě wotesćeć!" S wopródka wón zsyła njepschipośłuchaješche, tak jara be wot [illegible] ...ejwojich [illegible] ...ejamnych myślí pschewołaty; ale potom dyrbjeješe kedźbowacź

swjedźeń, wobstejacy ze spěwow, dźiwadła a reji. I, jara khwalobne, zo towarstwo čisty wunošk za har*monium* do Smowskeje kapały postaji. Tak spěchuje a podpjera tuto narodne towarstwo też wosebje na božiznu. Dokelž je so swjedźeń derje poradźił, a zawsdy se je też so wšitkim wopytowarjam w Smowskej „fabricy" jara jubilo, wobzamknychu „Lilije" na pjaty nadźiwanje pjatk 27. jan. tuhoh rjany swjedźeń w Smojannach wospjetować. Też tam chce „Lilija" swój wosnošk woprować za nabožnu wěc. Ważny jubilej wa swjeci w tutym ľéće naša Rózeńčanska hudźbarska cyrkej. Tak chce też „Lilija" swój dar wopcrować za wupyšenje tuteje cyrkwje. Hižo dźensa čininy ćesnych wobydlerjow ze Serbjan a z blizkeje a dalšich wokolinow na cźornu rjany serbski swjedźeń kedźbliwych. Njebě dźe tu lětsa hišće žanoho swjedźenja a tuha budże zuso posłuchi do posta, do jutrow. „Lilija" so tak nadźija, zo budże móc w rjanych Serbjanach wita mnoho swěrnych Serbow a Serbowkow, kotříž hišće lubuja nase krasne serbske spěwy a rjane dźiwadło a zabawy, kotříž wopruje, je li trjeba, teš swoju šerpatku za nabožnu wěc. Taž přindźe we wširy 12. hodźinu do Serbjan na „Lilija". Rjeńje tam budże.

Z Konjec. Wóndanjo přinjese naš časopis, kak też „Budyšski dźenik" powěść, zo je poslednja gmejnska *zhromadźizna wobzamknła, wjesne hona hromadu* klasć a znowa rjadowań a rozdźělić. Tuta wěc pak je před nimale lětom hižom wobzamkła a přihotowane dźěła su nětkle tak daloko, zo hakle před nětkotrymi dnjami hakle wot naseho komisara k. dra. Scharka z Drježdźan pisomnu powěść dostachmy, zo je na zakładze pisomnych podłožkow wałka wjesišna wobsedżeri za pokračowanje dźěła hłosowała a taž zmeje so 7. *februara předsydstwo wolić a wšo dalše do skutka* stajić. Wažnišе hać hromadu kładźenje ložnomnosćow budże za naše wjesne hona, zo dostanjemy nowe hrjebje a wódniki. Přez to płódnosć našich polow, łukow a lěsow pozběhnjemy. Zrudne sćěhnuli posledniteju dwoju mokreju lětow su zawěsće kóždeho pownčże, što je nam najnuzniše trěbne. Susodna pruska wjes Kočina je z dobrym přikładom naše prócowanja spěchowała, hdyž je hižom hotowa z tutym dźělom a z dźěła tamne hrjebje našu wodu dale powjedu. Na přezjednosći, dobrym rozhladže, njeschižnosći jednotliwca a dowdźenju zhromadneho wužitka budże nětko zależeć, kak spěšnje abo pomałku wěc poběhnje.

S **Kamjenca.** Pjatk wjeczor na swonkownej Wobrazowskej dróhy kolojejdny, kiž bjes swézy pschijidże, hołm pschejedże. Hoža na zbože bjes cźełneje šichody wotestoja, tola jeje drasta bu khórzo rostorhana. Sćěhani ludźo wuživanjachu khórzo pschećiwo kołebarjej, dokelž pjerja njeje zwonił.

S **Wojerez.** Na sobotnjiše zwinjaze wiki běchu 20 prošatow a 7 běhakow na pschedań pschiwjesli. Prošata płaćachu 17—23 hriwnow, běhaki 35—50 hriwnow.

S **Wojerez.** W [illegible] ...ejhodnym Wulkim Cźišku *je mjasowschiadowań* jaudźenu schiwórik Lala domaršćanscheho zwinjenja trichiny we wulkej liczbje namakał. To je w nejdźiwnym krjesu wot léto tječi pad. Stótny šckał je wobkrućił, so je mjeso zwinje trichiny. To je sa sobu dopokas, kak mnoge je wobschadowanje mjasa a je [illegible] ...ejnowinanjom sa tych, kotříž zhdy a hdys tajnje rězaja a njedadża njeano wot sebje wědzeć. Woni maju cźežke zhłoženje wocźakacź.

S **Drěmje.** Schiwórik rano wokoło ½6 hodź. w nejschej wsy nadobo k wohnju pjikachu. Wulka drožeń wotarja Schopy stejesche w płomjenjach. Wona so zyle wotpaji a [illegible] ...ejej zyle žně a wschelake ratarske maschiny a wozy. Hakle tele dny běchu domłóćili, jenož žito dyrbjachu hišćeze cźišćicź. Tak je so wschitko sorno, kiž na hnnje ležeche, zbožnschalilo. Wšitke domike jenož [illegible] ...ejnajnuzniših nowinanjow wukhowachu. Kak je wohoń nastał, njeje jasne. Schkoda bu je sawěsćenjom nastał wurunna.

S **Nowneho.** W nozy na pónjedźeń bu Bérlibor Pavl [illegible] ...ejautomobilom pschejedżeny, a je na swoje cźežke [illegible] ...ejwjedźeli, kiž [illegible] ...ejwjedźeli, kiž [illegible] ...ejwjedźeli, kiž

nja hižom wječera pondžeju wumrěł. Njejbje je so na wjeznej dróhy w Rownom stało. Automobil hluscha pjeca jenemu knjezej Wendischej z Hrodka.

S Mužakowa. Pschi ranžowanju do sjmjertneho njeboža pschischoł je pondželu dopołdnja wokoło 10 hodź. we Mužakowskim dwórnischczu 28-letny železniżar Wrobł z Hory posa Mužakowa. Wobžarjowanemu, kiž běsche mjes stortkacej pschischoł, sahwostaji žonu a dwě dźěśeći.

Z Łužicy.

S Holbina. Spodźiwne njeboże potrjechi tu skałarja Blendschuha njedawno, jako drjewo kałasche. Jako žuche, kamjenjowjerde drjewo hnydom na dwoj kruchaj njerostesza, dyrl j mim hischcze tak wo pjeńć. Hnydom sleza jena wdźěrca, w kotrejž hodźej tśežeschtaj, Blendschuhej do lěweho liza, je so jena hodźowa hłojczka do mjaza jary. Załwałani žuchodża njemóžachu jenu hódź wuczahnyć, byrnjež so bóle prózowali. Hakle lěkaŕ, po kotrehož běchu hnydom pózłali, mózesche wobehnu muzej pomhaś.

S Drtnich Pózkowow. Schtwórtk popołdnju wokoło ½3 hodź. wuńdu wobeh w statoku žitnoserja Reinholda Frenzla, w kotrymž skałaŕ Kunath bydleschc. Statok wobsusejesche j domjacho, załwarjenej hródże a pschitwarjenej hródżuje. Wowzjenja namokłachu w łużnych hrjadach a hłownjanej śiśche bohatu zyrošu a sa krótke mjeńschiny běsche zmła śiśchna jene plomjo. Sbušodża, kotiż běchu wobeh wuńdli, dyrbjachu hakle Kunathowu mandželsku, kotraž žehi na nicžo njemóhło wó sjimje hedžo dwěrki dźěłaschc, na strach kedžbnu sciinicź. S pomozu sušodow bu hischcze dźeł domjazeje nedoby, schatow atd. wukhowany. Wobžedźeŕ ma załwešcene. Kak je woheń nastał, njeje hischcze wujasnjene, myśla žehi pak, so je słóńska ruka jón załožiła.

S Cibawy. Sobotu popołdnju je so tśiśetny hynk železniskeho sastojnika Magera we wjeznej rěcu zatepił, kotraž njedałoko starschiskeho bu nimo běži. Dźeśo je wot starschiskeho bydlenja k rěcu dele, kotraž mějesche tarza dla wujeśicu wodu, je žaukami jěchało a do wody jaśko. Pospyty na zajowožinjenje běchu podarmo.

* S Wótrowa. Cźežke njeboże sta so schtwórtk w blizkim Blumbergu. Kubłeŕ Rücker wuńdi sylny wětr, so by na swojim wětrniku mlel. Najźerze pschestrujeneho wětra a spěschneho wjercenja dla rozlecza mlynski kamjeń do nětkotrych kruchow. Jedyn kruch pschecrany scźenu, dalschi kruch pak wobhroženeho na delnim žiwocze cźežko rani. Hačrunjež su znjesbożeneho hnydom do khorownje dowjesli, je wón tola wumrěł. Jeho žonaj, kotraž běschtaj pschi mlerzu pschitomnaj, wostaschtaj njesrjenjenaj.

S Lěwałda. Schtwórtk so posa omnibuża, kiž mjes Nowosalzom-Sprembergom a Lubijom jěchaše, mjes Lěwałdom a Lubijom wóska slana. Wulke žnoże běchu, so bě wóz njewobhroženy, hewak mohło so wulke njeboże staś. Wupomhańschi wóz, kotryž běchu hnydom tełesnjisaj j Budyschina skałali, jědźeschc po porjedze po 8 hodź. je Lubija-Nowosalza-Spremberga.

Hospodarski rozhlad.

Wutworu 31. januara 1928:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,1925	100 pólsk. złotych	47,00
jendźelski punt	20,433	100 čěskosł. krónow	12,424
100 swjaz. frankow	80,67	100 franc. frankow	16,47

Barlinska bursa sostupi wčera do nowsheho tydženja je hłuchimi kursami efektow. W běhu dnja so powschitkownje struchowachu. Wiši j dołhsymi a rentowymi tśeśinami hłake wostachu.

Produktowe wiki běchu też wčera sajo jara hłabe a placźijnje sferje inšene. Pschenica bě sajo wo 5 pf. tunischa porucjo jobosnischimi placźijnami. Druhe druźiny žita na dotalnych placźijnach sawostachu. Wčera placźeschc zenjuaŕ

w Barlinje

pschenicy 11,50—11,65 hr., rožki 11,65 hacź 11,80 hr., jećźmjenia nałetnjeho 11 hacź 13,50 hr., wowsa 10,10—10,65 hr.

w Drjezdźanach (pjatk)

pschenicy 11,95—12,20 hr. (12,10—12,35 hrimnow), rožki 12,40—12,65 hr. (12,55—12,80 hr.), jećźmjenia nałetnjeho 13,75—14,50 hr. (13,75—14,50 hr.), jećźmjenia nałymskeho 11,25 hacź 12,75 hr. (11,25—12,75 hr.), wowsa 10,95—11,20 hr. (10,85 hr. hacź 11,10 hr.)

W termijowym wikowanju

ja nacźa: pschenicy 13,05 hr., rožki 13,00 hacź 12,98¾ hr., wowsa 11,31¼ hr.

ja meja: pschenicy 13,45—13,42¼ hrimnow, rožki 13,30—13,27½ hr., wowsa 11,32½ hr.

ja julij: pschenicy 13,70—13,67¼ hr. a rožki 12,80 hr.

Na pschedań

Motor benzołowy 6 PS na Židowje 1270.

Nowy běły blijko ke kóstatam na Židowje 134.

Krowa wysokoswužesta młoda we Wojerezach, Haag 18.

Cźełatka, „Serbska gruchta" w Zurizach.

Cźełatka, a hloma, rźana, knježi dwór w Jabłońu.

Pohlełschczo, dźěcźace stupnje, cźo. 29, w Lubiju na Jalhowej haśy 131.

Pschistajicej pytaju

Holzu do domu, Wiesołbez kofejowinja w Budyschinje na Bohatej haśy.

Elektromonteŕ, Popa we Wojerezach, Rózowa haśa 14.

Zawitiu, Seumanowa w Budyschinje na Drjezdźańskej dróhi 7, mcźeriki mustaw.

Schewskeho, Hain, Nowo-Mšeschćaństa dr. 9.

Pjekaŕskeho, Morawitz w Wětej Wodźe, telefon 180.

Drjewowa awkzija.

We Židźeńcźanskej holi k rauju Hrósowskeje dróhi pschichodny schtwórtk 2. febr. pop. w 2 hodź.

40 mtr. pałneho drjewa,
nětkotre hromady žerdźow,
nětkotre łohy walcźiny a sćejace drjewa.

na Matošowornicźanskim rewěrje w sastupje „Kulanzija" schtwórtk 2. 2. 28 dop. ½10 hodź.:

36 mtr. pałnych kuluchow,
60 mtr. pjeńkow;

pjatk 3. februara 1928:

w Błaćejach w Schtentrichez hosćeńcu dop. w 11 hodź. 30 mtr. pałneho drjewa, 100 popušćekanych schtomow, walcźina a žerdźe. Drjewo leži w blizkosći wuhłowego dwórnischcza jamy Erika.

na Budestreźanskim rewěrje sobotu 4. 2. pop. w 2 hodź. w Cźeq hosćeńcu w Bělšećach:

198 žerdźow a 965 žerdźow,
6 mtr. wuśitkowych kumpacźow,
11 mtr. pałnych sćećkow,
68 mtr. pałnych kumpacźow,
504 mtr. waseliny;

na horach jedy Wyšoki nicźeju 5. 2. pop. w 2 hodź. w Rowatej hosćeńcu w Brězowje:

dołhe hromady,
wosme drjewo w metrach, walcźina a pjeńki.

Ssudnišzy na pschedawanje.

pjatk 1. februara 1928:

w Niskej dop. w 10 hodź. w hosćeńcu „K hnězdźe" koło,
w Khrósćicźach — kupa šeduch so dop. w 10 hodź. we „Herbskej gruchcze" — hospodarski wós, kuća a hnězdowobrozak,
we Wojerezach w hosćeńcu „K złotemu lawej" dop. we 11 hodź.: Mebje, dubowe wuhotowanje łehanje, regulatoraj, pišańskej stroj, hudźbny stroj, drasta, Brockhausowy słownik, schpihel, schklenćany kamorcźk, radiowa pschiprawa;
w Małej Nidej je strony finanzneho hamta w hosćeńcu „K worjolej" dop. w 11 hodź.: konjej, pišaństi stroj, sofa, komoda, łehaństi stoł, kamor sa wyšowanki;

schtwórtk 2. februara 1928:

w Budyschinje na Židowskim dop. w 10 hodź.: 3 kuhowe kantory, blido, 3 stoły se sejerzadłom, 4 pišańske stroje, wobras, pjenježny kantor, 5 bušejow, auto sa 5 wos. 11/35, łehaństi sofa, schijaza maschina, hudźik sa šmitanowy łód, drazchla j motorom, elektr. pokasowaŕ, stoł pjsched pišańske blido, muśaze koło, klawěraj, sofa j 2 stolomaj, stejazy cźahnik, kobrz, 3½×3½ mtr., motor na wjercźaty prud 1 PS, 10 měchow pschenicznje mufi, pošlescheczowe poczełmjenja j słowakomaj, kožowe płachta, pschichowy sofa, konjej, 8 pišaństicz blidowu, pišaństi sekretaŕ, akowy kamor, drastowy powjeschaŕ, kamarške blido, wyšoki schpihel, blido sa kurjerjow, wichelake marmorowe wudźěłki;

Skrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Wiki bjefe wschcho wobrota, placźijny popuschczeju.

Dop. ¾12 hodź.: Žita wjefe poschczinju, placźijny popuschczeju.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 1.	29. 1.		30. 1.	29. 1.
Pšenica	230-233	231-234	bumy	20-21,00	20-21,00
rožka	233-236	233-235	woka	21-24,00	21-24,00
nal. ječmjeń	220-270	220-270	mědre łupiny	14-14,75	14-14,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-16,10	16-16,10
wows	202-213	202-213	zeradella	—	—
kukuricz	212-214	212-214	raps. wosušk	30,10	30,10
pšeńc muka	30-33,75	30-33,75	lany wosušk	22,20	22,20
rźana muka	31-33,50	31-33,50	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,20	15,20	běrnj. kruški	23-24,40	23,90
rźane „	15,20	15,20	syno, 50 kg	2,40-2,80	2,40-2,80
lane symjo			rźana sloma	1,00-1,25	1,00-1,25
raps	345-350	345-350	pšeńć. „	0,70-0,80	0,70-0,80
hróch	32-35,50	32-35,00	wowsna „	0,75-0,90	0,75-0,90
pjeluški	20-21,00	20-21,00	jeća „	0,70-0,85	0,70-0,85

Drježdźanska burza (30. 1.)

Pšenica	239-244
rožka	248-253
nałetni ječmjeń	275-290
nazymsk. ječmjeń	225-255
wows	219-224
ćeŕwjeny dźećel	200-220
raps	345-355
kukurica (Mais)	208-211
suche truhančki	14-14,40
běrnjace kruški	25,75-26,50
pšeńć. wotruby	15,10-15,70
rźane wotruby	16,00-17,30
pšeńčna muka	44,00-45,50
rźana muka	38,00-39,50
woka	27,00-28,00
pjeluški	29,00-36,00
hróch	29,00-36,00
cokrowe truh.	20,50-22,00

Płaćizny rěznoho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

30. januara.

143 woł., 251 byk., 329 kruw. a jałojc., 666 ćelat, 897 wowc., 3298 swini.

Płaćizny za

woły: 1. 54—58, 2. 45—50, 3. 36—43, 4. 27—32;
byki: 1. 55—59, 2. 48—53, 3. 42—47;
kruwy: 1. 48—52, 2. 41—45, 3. 30—34, 4. 24—28;
jałojcy: 1. 55—59, 2. 45—53;
wowcy: 1. 56—61, 2. 47—54, 3. 40—46;
ćelata: 1. 80—84, 2. 72—78, 3. 60—68;
swinje: (přez 300 pt.) 59—60, 2. (240—300) 57—58, 3. (200—240) 54—56, 4. (160—200) 50—52.
Raney 50—54.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Lipska. (Dźěši jako nadpadnicy.) Pjatk fu na cźaŕje mjes Beuchu a Trebjenom w dołhosći 75 metrow na kolijach trochu rózno wulke nafupowanske kawjenje naładźene a pschi żeleznischim pschekhodże 6,40 m. dołhu żelezu žerdź połoženu namakali. Wozpołowy cźah jadźeschi na stronu smjeta, so fo fo fame njeswože njesta. Polizija je wotsłuchała, so fu tśi schulsyn hólzy, 6—8 lět stari, njedźećinstwo słuchili.

* Se Schletlawy w Rudnych horach. (Hobyste pschechowanja w jarjadnitstwje zyrkwinskeje pokładnje.) We Schlettalskej zyrkwinej pokładnje fu wulke pschechowanja na wotkrytu, kotrež njeboże wokoło 100 000 hr. wuczinjachu. Skiwajo j tutej nałeżnosću fu hižom njedźeśu wesćerjanskeho fastupowanja sajeli, kiž běsche hižom do-teho swoje sastojnstwo złožił. Podałk je w Schletlawje wulki napołład złožił. Hantije mełmistnoze njeleża a přewidadźa jenoż pschechowanje.

* S Barlina. (S njasom fu fajedźeśi.) Wotkom wjeznjer rěkori w Barlinje źiwótka, schežej wokołow 1stice, jako běsche smjertnu hutnyu jědła. Pola wschitkich wozbow, kotrej běchu wot tutoho mjasa jědle, pokasowachu fo cźezke smjertjenja sajedźerjenja. Kenežto źiwótnoho stawa wyhladaju do tśerownje w Schonebergu dowjesli.

* S Bielefelda. (Mordarja sajeli.) W Bjelefelde fu wikowarja Leinfelda sajeli, kotrehoż fu fiom 15. dołha pyjaši. Leinfeld je 8. hapreje 1919 w Neuenfelde na Hannoverskej prowinzy pschi swadźe pschi konjazym wikowanju z Zandarma Huhmu morił. Leinfelda běchu tehdy 1 w Lüneburgu sajeli. Tola w julinju 1919 horadži so jemu z Lüneburga cźekneć. Wot toho cźasa je so swjetsche njes pschedawał khował.

* S Hagena. (Tyfus.) W Hagenje we Westfalskej je tyfus wudyrił. Hacź do sajdźenje sobotu běsche 27 wosobow sfhoriło, schtyrjo běchu hižom wumrěli. Bohužel fu wschitke padły jara cźežke.

Mordarski njeskutk w Plawnje.

Pónđeźu pschipołdnju dóźi mujeŕ Wagner kriminalnej policiji w Plawnje, so pódsowy rubjeŕnik Hein, kiž je w Jenje kriminalneho sastojnika sajał, wot swojeho wo jeho bydlenju pschehonu. Wagner je Heina pschipaduje sesnał a jeho bydlenje bydlenja sajał. Hakle pónđeźu pak je zhonił, so je jeho hóść mjenom mordaŕ Hein. Wagner běsche kriminalnych sastojnikow prosył, so njechcyu Heina w jeho bydlenju sajeli, ale so tutom wonkach cźakali a jeho pschimnuli, kaž je swojim kolom wotsłuże. Schtyrjo kriminalistojo stupichu fo njewinowatemu do wotkrytoho napschećiwnych cźerjenjow a cźakachu. Jako běchu hodźinu podarmo cźakali, dźěchu tola do Wagnerowehu bydlenja. Sdoma běchu dwaje k wobydlerjam kaž 20 zentimetrow sćerko wocźinili a prejeje wuńdle wobhladnychu. Kriminalny komisaŕ Max Schmidt je do wotmorjenych trjechcy, morwy do jenoż wsi Zandarm Gebhard mordaŕ Hein do dejnjeho žiwoza, je dwěrjach je so krafnjenchu do khorownje dowjesli. Sdobnuj kriminalni sastojnikaj straschowschtaj służe. Do nich Hein cźa j dyrbi won nětotre raji tśeśi. Też kriminalnaj sastojnikaj staj a ménjeschtaj, je staj Heina trjechitaj. W powschitkownym rozhorjenju pak je Heinei fo poradźiło, cźerjenje — Tónje podałk wuśi, so bychu wotnejerjo swojimu kiž sebi jsiwn wotnejeja, hnydom pschijiewili, je wón wyschnjoneje na nich kedźbne być mohłe.

Najnowše z cyłeho s

— Schkrowa powješ wo wjedrje je jut
Rjenje, hucho, mrózcźele je pschecźahnyła, w
wo dźiso na błónzu wobtawanje. W Jerd
hischcze mile.

*

Ssobotu wjeczor fu nětkotri studenzjo j
zeju pscheziwo spinowej Schrećej, kobuzu
pišu „Cźlowjestwo", Mertenja, na Lüpzku
dwórnischczu nadpadli a loho franili. Pol
to po jeho žadanju schkitachu, hač cźaj j ni

*

Na dróhy pola Göttingenow staj dwaj ja
laj na jenym sajtanischczu wofowemu P
napschećzeho dźerjo jemu pjenjesy wudźerj
weho wjednika staj j wuńdlom j revolwa
niłoj. Njedźiwajcy kranjenja mójesche
do leja cźekajuwaj, dwójcy tśeśi. Pólizaja
złeź fa młodostnymaj rubjeznikomaj nam

*

Duchalhory pjekaŕśi pomocnik w Langen
ludźi, směrom po puczu duzych, j revolwa cźeloh
Hoppe a knjezna Hohlfeldez fo tak cźezko ran
jimaj j cźekka žiwjenje sakhowa. Nadpadni
k žehi złeźi a fo satśeli.

*

Se žydom wozowanej wobžadzene fauli,
ny bob, fo na najšej dróhy pola Hra
dachu a do pscherowa jědźo tak blišo
so žankowy wodźeł j hłowu do schte
raśy. Sdanki hischcze 30 metrow da
drjewa sawadźichu. Pschi tom fo je
wobschkodźi, so w Löbenje w tk
wumrje. Dwaj žankarjej fo cźežko je

*

W Barlinje je sajtajcźnja a sła
manna swrěschcźicźla. Nědźe 1000
Schkodowanki j najmjenšicha 5 hacź
wuczinjecja. Dwaj hnydom staj je
hriwnow dowěriłoj. Bergmann nječej
sławju, Hamburgu a Schczećinje.
Waltera Jacobia, kotryž je dołhu wobsamkosć wo Bergmannje dawał, fu je słužby pušchcźili.

*

Powješć wo zbježtu ruskeho wójska je so pjerja jako hola wumyślenka wubohakała.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadzija“ zeńdźe so **dźensa** wutoru wječor ½9 hodź. w „Kat. towaršowni“ k měsačnej zhromadźiznje. Wažne a zwjeselace sobudźelenja! Tuž přińdźe wšitcy! Hosći rad witamy.

Budyšin. Naša „Jednota Sokol“ ma swoje zwučowanja **kóždu srjedu** wječor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy.

Bukecy. Naše „Serbske towarstwo“ zmeje njedźelu, 5. mał. róžka, popołd. w 4 hodź. na wosadnej zali swoju hłownu zhromadźiznu. Přednošk ze swětłowobrazami zmeje k. wučeř Wjela. — Wšitke lube sobustawy a hosći přeprošuje předsydstwo.

Bukecy. „Radosć“ zmeje jutře srjedu, 1. mał. róžka, spěwanje. Dirigent.

Pančicy. „Lipa Serbska“ (měšany khór) zmeje generalnu pruhu za koncert pjatk (3. H.) w Pančanskim hoscencu (na Žurli). Započatk z dypkom we wosmich. Tež orchestr sobu pruhuje. Wšitcy spěwarjo a spěwarki maju přitomni być. Nic na noty zabyć (Towaršny Spěwnik). Tež hišće druhe należnosće dla koncerta maju so rozpowědać. Dirigent.

Wšěm Sok. jednotam! Načolnicy, kotřiž maju kurzus wopytać, maju přich. njedźelu (5. H.) dopołd. w 10 hodź. w Serbsk. Domje přihotowanske kurzus. — Tež načolnicy, kotřiž wulki kurzus njemóžeja sobučinić, móžeja so tu wobdźělić. Rada.

Hrodźišćo. Spěwny wotrjad tow. „Zerja“ zmeje přichodnu štwórtk (2. H.) w Njechornju spěwanje. Kóždy ma cyle wěsće přiňe dla blizkeho swjedźenja. Kedy

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku: Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězynje. — Za nawěstki: G. Janak w Budyšinje. —

Sće hižo rozmyslili
kak přijomnje
nětk zymske wěcy kupujeće?

Wobleki za paćerske dźěći a za šulske pruhowanje
su hižom dóšle 25.— 28.— 36.— 44.— hr.

mužace wobleki	35.— 40.— 48.— 55.— hr.
kosmičkate mantle	20.— 32.— 42.— hr.
zymske mantle a jupy hobrsey zniżene	
mužace kholowy	wot 5.50 hr.
kholowy za hólcow	wot 2.50 hr.
žonjace mantle 20 a 30 procentow tuńšo	

Franc Mrstny
w Budyšinje na Bohatej hasy 4 — **w Kamjencu** na Zwingerstrasse 16

Z dźensnišim dnjom přenajam moju

předawarnju mjasa a kołbasow na Kamjentnej hasy 11

knjezej rěznikskemu mištrej Pawołej Härtwigej.

Prošu česćenych wotběrarjow, zo bychu mi tak bohace wopokazanu dowěru tež na mojeho naslědnika přenjesli.

Mój wobkhod na Kěžorskej drozy so njepřeměnjeny dale wjedże a prošu wo dalšu přikhilnosć.

Z počesćowanjom

August Schneider, rězniski mišťr.

So počahujo na horka wuprajene, prošu česćene wobydlerstwo w Budyšinje a wokolinje wo dobroćiwu podpjeru mojeho noweho předewzaca. Budu so prócować, česćenych wotběrarjow jenož z najlěpšimi tworami tunjo posłužować.

W Budyšinje, 1. februara 1928.

Z počesćowanjom

Pawoł Härtwig, rězniski mišťr.

Holca,
kiž ma lubosć k dźěćom a njetrjeba do šule, so do měšćansk. domjacnosće pyta. Přijomnna trajna służba.

Předstajenja pola:
Herm. Haeger w Budyšinje
šokol. wobkhod „Semin. hasa 13

Serbska
służobna holca
ale młóda hač 18 lět, so hnydom abo pozdźišo do korjeny „Dwě Lipje“ w Horn. Kinje pyta.

Čornobruncho připušćomneho rjanceho plahowanskeho
byka
ma na předaju
Arnošt Rehla w Klětnom

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo w najkrótšim času
z ruku šite, z drjewowymi bodźelkami
Ago (bjez šowa a bodź.)
Crepe-gumijowepódušе
so na wšě drije přičinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, Nažitn. wikach

Žiwnosć
27 kórcow wulka, ze žiwym a morwym inventarom na přenajeće **we Lupoji čo. 19.**

Tworykupowace tow. w Budšinje
zap. dr. z wobm. ruk.

Waggon
emalje, kamjeninow a wšelakich hospodarskich wěcow
je dźensa dósol. Twory so hišće wot 2. hač do 4. febr. na wosebitych dnjach
na sobustawow wotedawaja!

Dale je dóšła dźělba
wobuća
a so tohorunja tele dny w našim wosebitym wobkhodźe na Serbskej hasy předawa.

Wosebite dny jenož hač do 4. febr. — Wosebite dny jenož hač do 4. febr.

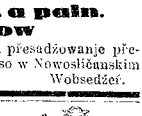
Inventurske předawanje
wot 1. hač do 14. februara
po jara zniżenych płaćiznach, z dźěla za poł pjenjez.
Namakaće pola mje hišće hobrski skład
žonjacych a dźěć. mantlow, kostumow, woblekow, bluzow, kažetž bałmjanych wołmjanych a židźanych tkaninow
Skład dyrbi so na kóždy pad wuprózdnić. Wuńše tohodla tuta žadna, přijomny składnosć.

Pawoł Otte
w Budyšinje — na Žitnej hasy 10

Plećene meble
wšě małe plećene twory do domu, za přemysło a tež do ratarstwa kupujeće přeco najlěpje a najtuńšo we wosebitem wobkhodźe
Paul Böger
na Šulskej hasy 5

Kulturwehr
njech sebi kóždy w „Serb. kniharni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Přesadźowanje drjewa
Štwórtk, 2. februara připołdnju w 1 hodź, budźa so w **Nowosličanach** (blizko wsy)
90 losow wužitk. a pam. drjewa a zdonkow
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawać. Kupcy zeńdu so w Nowosličanskim hoscencu. Wobsedźer.

Trjebane a nowe
meble

kaž tež wuholowanje jstwow porucha tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4[c] Podźěłanje płaćiš dowolnam

Žony! -|- Žony!
Wuplókowace aparaty irigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjeluškowe kholowški podłožki, šlinički za prěški, šlałčiki za pažemi, tež wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěriwje na
K. Wagnerowa
w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami čo. 9

Polstrowane meble nakładne matrace klubowe meble kožane meble
kotrež sam zhotowjam, porucha
Otto König w Budyšinje

hród Mjasowymi jatkami č. 7 a 8

Po jara ćežkej khorosći zemrě 28. januara w Budyskej khorowni, 25 lět stara, jena z našich najlěpšich předawarkow

knježna
Hildegard Amanda Schlund
z Biskopic.

We hłubokej zrudobje

Předsydstwo, dohladowanska rada a zastojnicy Tworykupowaceho towarstwa w Budyšinje z. dr. z w. r.